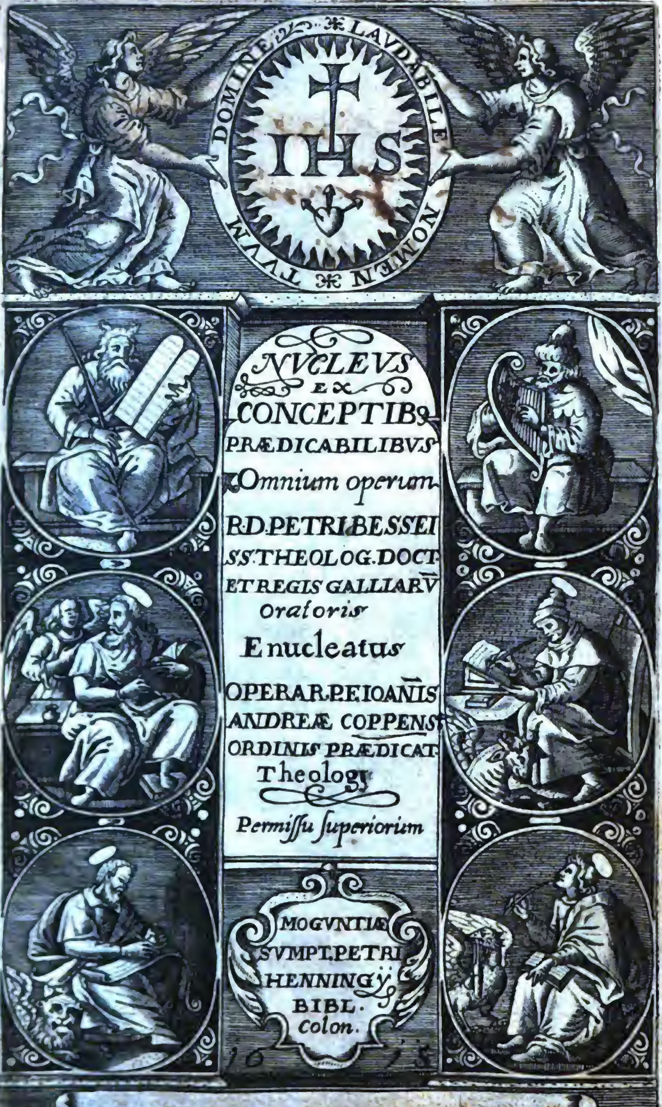
8.90.G.28

DOMINE LAVDABILE NOMEN TVVM
IHS
NVCLEVS
EX
CONCEPTIB9
PRÆDICABILIBVS
Omnium operum
R.D. PETRI BESSEI
SS. THEOLOG. DOCT.
ET REGIS GALLIARV̄
Oratoris
Enucleatus
OPERA R.P.F. IOANIS
ANDREÆ COPPENS
ORDINIS PRÆDICAT.
Theologi
Permiſſu ſuperiorum
MOGVNTIÆ
SVMPT. PETRI
HENNINGY
BIBL.
Colon.
16 15

Pertinet ad Conv.
S.ti Fran.ci de Ur.
et eius Bibliothecam

BIBLIOTECA NAZ.
ROMA
VITTORIO EMANUELE

Digitized by Google

NVCLEVS COPPENSTEI-NIVS EX CON-CEPTIBVS PRÆ-DICABILIBVS

R. D. PETRI BESSEI SS. THEOLO-giæ Doctoris, & Regis Galliarum Oratoris.

In Dominicas Hybernas.

ENVCLEAVIT
Hoc eſt:

Extraxit integre: Contraxit perſpicue: Digeſſit methodice: Diſpertijt diſtincte: Illuſtrauit in margine

R. P. F. IOAN. ANDREAS COPPENſteinius Mandal. Ordin. Prædic. Theol.

In gratiam occupatiorum; quam quibus vel legere plura: vel ſeligere pauca: vel diſtinguere inter congeſta, & ſimilia: vel inter diſſimilia ſtatuere ſit integrum.

MOGVNTIÆ,
Sumptibus PETRI HENNINGII Bibl. Colon.
Excudebat Ioannes Volmari.

ANNO M. DC. XV.

Permiſſu Superiorum.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA

Digitized by Google

MONITIVNCVLA.

Inconnexa refert Textus: ſed marginis ordo
Nectit: Diſtinguit. Sic voluit Breuitas.
Ni, quod margo refert, cum Textu legeris vnâ:
Tædia forte leges: forteque nec capies.
Attentos Breuitas ſibi noſtra ſynoptica poſcit,
Atque Scopi memores, Cætera præſtat Opus.

QVÆSTIVNCVLA.

Volue: Vide; ſtatuine queat: Nũ forte Theſaurus
Rerum Dicendarum iſte Libellus erit?
Attamen Orator facundus ab Arte, vel Vſu
Sit, cupiens noſtra ludere in hac Cithera.

Digitized by Google

REVERENDISSIMO
ET ILLVSTRISSIMO PRINCIPI
AC DOMINO

D. PHILIPPO CHRISTOPHORO
SPIRENSI
EPISCOPO,
WEISSENBVRGENSI
PRÆPOSITO,
CAMERÆ IMPERIALIS
IVDICI,
PRINCIPI SVO CLEMENtiſſimo
DIV FELICITER EPISCOPARI,
ac demum perennare
BEATO
VOVET
F. Ioannes Andreas Coppenſtein Mandalenſis Ordinis Prædicatorum.

CVM IOVE PAVCA. Et ego tecum, PRINCEPS ILLVSTRISSIME, quî multa loquar, & præloquar longùm; cum afferam Opuſculum,

Digitized by Google

& Munuſculum OFFERAM, en, minuſculum. Idque Meum; & non Meum. Meum, diſpoſitione, elocutione & compendio: Non meum, primordio. Nam ex late fuſa cõcionandi opum vi contractum in Anguſtum hoc. Et Hoc tamen ſub R$^{mæ.}$ & Ill$^{mæ.}$ C. V. editum à me Auſpicio

SACRO EIVSDEM NOMINI
Humiliter DO,
Reuerenter DICO,
Perenniterque CONSECRO

Ac tanto hilarius; quod R$^{ma.}$ C. V. exinde iam diu tacite colo: Nunc, quâ data via, & occaſio; exſilit en ſcintilla hæc: (*Quis enim celauerit ignem?*) Teque ardet ea, quâ par tum Reuerentiâ, tum Memoriâ.

Memoriâ, inquam, Tui in me, licet immerentem, & Honoris quondã, & Beneficentię. Neſcis, Princeps? Bonum factum! Nam beneficij dati, & acceptæ iniuriæ iuxtà obliuiſci, Principis eſt Animoſi. Nempe accipientem beneficium; non dantem eſſe memorẽ oportet, magiſtro Seneca. Accepi, quod dixi, Memoriale

gemi-

geminum illud Bruxellis Brureniæ quondam à TE; quando ibidem accitu R. C. V. maiora per Feſta prædicabam: Alius quidem veſtitu *Religioſus* tunc, quam Habitu nunc, & Ordine *Profeſſus*: Sed animo, affectuque ſeruiendi DEO, Eccleſiæ, ac R^mæ. C. V. eodem: Quin hoc maiore; quò iam pauperior Profeſſione, & mundo vilior dego Prædicator indignus.

Vixit ex eo in me R. C. V. memoria cum pari reuerentia : Et ita vixit; vt, tametſi ſub alio velut SOLE ARCHIPRÆSVLIS vixerim interea; ex meis tamen lucubrationib⁹ Opuſculum (quodquod illud tandem) Sacro Tuo Nomini ac Auſpicio nuncupandum, mente ſemper certa mecum tacite deſtinarem. Iã cum proprior ſum factus, incola Moguntiæ; ad TE, velut SOLEM, me aduerti primum: primumque hoc loci quod edo luci publicæ, TVÆ LVCI debere me iudicaui. Ac poſſe, plane mihi etiam gratulor. Non equidem quo ſoluerem gratias; ſed vt maiores debere me teſtarer.

Hocq́; amplius: quanto illuſtrius Suum eſſe teſtatum voluit, ac cōſtare animum in Ordinis Prædicatorij viros omnino Paternum: dum in Suū interius obſequium virum adlegit Theologum noſtrum.

Cuius ad operam viuam, ac vocalem, precor, hance meam lucubratiunculæ opellam mutam, & mortuam R^ma^ & Illma C. V. adijciat, vel in angulum. Satis hoc illi: ſatis mihi. Pl⁹ ſatis, quin nimium id æmulo cuicunque vel meo, vel libelli fuerit ad protectionem noſtrî aduerſus Theoninos. Boni fauent vltro, & candidi: quodq́; ſecius ceciderit calamo; id ſibi accidiſſe ducunt: monent: excuſant: amant.

Vtriſque NOMINIS TVI Auſpicium delegi. Illis, vt metuant intenſius: His, vt faueant impenſius. Cæterum, Do gloriam Deo; Honorem hūce Dedicationis Do Tibi, DEDOQVE PRINCEPS CLEMENTISSIME. Det Deus, vt breui iſtum tibi geminare queam, Principi Digniſſimo; qui viuas & in oculis fidelium perdiu

PRÆ-

PRÆSES;& in viuacibus literis plurium perenniter ſuperſtes:& deniq; poſt annos longos,ac canos,in Diuis Cœlitum Beatus. ITA VIVAS! ITA VOVEO. Moguntiæ, ex Couuentu FF. Ordinis Prædicatorum. Idibus Nonis Anni noui M. DC. XV.

Ad Dominũ ſerui cũ noua ſtrena volat.

Reuerendiſſimæ & Illuſtr ſſ. C. V.

Seruus in Chriſto

F. Ioannes Andreas. qui ſupra.

Donum Votiuum IESV CHRISTO, Et Nemetum PRINCIPI CHRISTO.

Donum Chriſte *Tuum Nemetano in* Præſule Chriſto

Reddo Tibi. Accipiat Chriſtus *Vterq;, precor.*

Cœlituumq; Deus *me* Chriſtus; *meq; redonet*

Et Nemetum Præſul *Gratiâ Vterq; ſuâ.*

Tuq; Decus ſtirpis Sõterorũ, *& certa* Columna,

Sis Pater *Autori*; *ſisq;* Tutela *Libro.*

VOTVM.

Viue diu: ſed viue Deo: Nemetumq; Tiaram

Herois Factis, vt facis, exſupera.

Iſta Tibi *faueat* IESVS, *ac Mater* IESV,

Virgo MARIA *Tua fida Patrona Mytræ.*

PRÆFATIO
AD LECTOREM.
AVE, FAVE LECTOR BENEVOLE.

NVCLEVM en BESSEANVM. *Qualem, & Quare; cum Operis titulus fronte præfert: tum liber ipſe loquitur. Addo duo quædam. Alia, quæ ſcias, moneo: Quæ obſerues, alia. Scias: Contraxi* Beſſeum *Concionatorum hodie Ciceronem. Idque* Auroris, Lectoris, Cōcionatoris *gratia.*

Autoris *vt* Conceptuum, *hoc in genere pene incomparabilium ſingulariſſima dignitas, & digniſſima ſingularitas mihi vindicaretur à querela complurium de Interpretis latiniſſimi prolixitate: (quam ego tamen Ciceronis Gallici do feliciſſimæ copiæ, atque eloquentiæ.) Itemq́; à querela de Conceptuum quà varietate, quà multitudine prorſus admiranda; ac etiam maiore, quã vel pro concione vna Germani; vel pro delectu faciliore aliis occupati; vel pro delectæ iam materiæ liquidiore diſpoſitione minus exercitati; vel pro memoria promptiore diſcentis & dicturi.*

Lectoris *ſimul &* Concionatoris. *Vt, quo parabilior pretio liber, daretur in manus eo pluribus Autor. Sed hi rerum ſint intelligentiores oportet. Quippe quibus & Autor ipſe præcipue ſuos* Conceptus *ſcripſit, &* Sic *inſcripſit: Quorum natura eſt, eſſe ſingulares, eximios, non ſemper*

neceſſa-

neceſſario inter ſeſe hærentes ſingulos, aut ordine certo diſtinctos: ſed tãtum ſuggeſtos dari, vt vtaris: mutes licet quadrata rotundis.

Vnde Beſſeus *optimus ipſe tantus, quantus ſæpe minus ſeruit tardioribus ingenio, ob* Conceptuum *varietatẽ: afflictioribus memoria, ob multitudinem: ſcientia infirmioribus, ob rerum ſelectiſſimam præſtantiam: mediocribus, ob horum aliquod vnum: præſtantibus, ob occupationes ſuas alias.*

Hiſce vnum omnibus perinde ſatisfacere velle, eſt optantis: conari, periclitantis: ſpondere, dementis.

Equidem volo: Sed reſponſurum euentum opto. Sperabo tamen nonnihil ex ijs, quæ à me præſtantur in hoc Nucleo. *Nimirum in beata rerũ Varietate profuturam* Diſtinctionem *tardis: in Multitudine* Breuitatem *obliuioſioribus: Inſcitioribus* Delectum *fore ad aliquorum vſum: præſtãtioribus, qui rerum amant breuitatẽ, ac medullas; vnoq́; omnia capere obtutu; cogitareq́; ipſi Adiuncta rerum plura, quam legere: his, inquam, ad mentem ac ſaliuam ſeruire ſtudeo. Nam eloquentiam afferunt ipſi paratam: explicare circumſtantias, applicare comparata, vel diſparata, amplificationes ex rebus, locisq́; rhetoricis petere ipſis promptum eſt. Denique mediocribus ingenio, ſtudio, arte, vſuque ad iſta talia ſeſe exercendi anſam præbeo.*

Vt plane cõfidam tam Lectori, quam Concionatori *delectum fore ex mea Partitione facilio-*

rem.

rem: Ordinem delectæ ex omnibus materiæ ex mea ſubdiuiſione diſtinctiorem: diſtinctam vero breuitatem meam ipſi memoriæ aptiorem & in diſcendo, & dicendo. Atque ita operam hãc meam Autori doctiſſimo futuram honorificam: Lectori non ingratam: Concionatori commodã: Bono Eccleſiæ publico ſalutarẽ; Deo, Diuisq́, Cœlitibus ad gloriã. Noui, latina Interpretis felicitas delectat; ſed vacuum: At concionaturus eam nil ſpectat; moleſtat magis rerum bonarum cupidum circũducta periphraſis, aut variata phraſis, ſuffarta, phaleratáq́ verbis. Si quem tamen iſta iuuant, hac illi Beſſeanus interpres bonus deeſſe non ſinit.

Dices: hunc intelligere cuiuſuis eſt: breuitas ſynoptica non niſi doctioribus ſeruierit. At ego affirmare poſſe mihi videor: quiſquis in meo Nucleo caligauerit, eum in Autore ipſo cæcum fore, & Andabatam.

Porro alia, quæ ipſe; vel ad quæ obſerues; mea eſt in partiendo, ſuppartiendoq́ Methodus ac ratio. In ea viam teneo, modumq́ ſolennem vnũ, ac perpetuum: ob Autoris tenorem vnum in rerũ & varietate, & ſingularitate, & copia tanta; quæ vno ſuper Euangelio in plures ſat ſuperque Conciones ſit.

Ergo cuiuſque Euangelii Conceptus in plures ſeco Partes; & has ſingulas vnius certi cuiuſdam propoſiti. Partis dein cuiuſque ſubdiuiſio fit in Membra: ac rurſus Membrorum in Articulos. Singula non titulis, ſed vel Zipheris Membra maiuſculis,

iuſculis, minuſculis Articulos adnumero: vel paragraphis diſtinguo. Omnia tum perſpicuitatis, in tanta breuitate; tum memoriæ gratia, in ea rerum varietate.

Stylus *(nec illatinus) laconizat: ne ſynopſios condēdæ propoſito excidat. Idcirco titulum, vt ſcopum, in cuiuſque Partium fronte præfigo: Et ſemel præſtituiſſe ſat habeo. Nec repeto, cum rerum Articulos, ad eundem directos ſubijcio. Scilicet: Affero cibum; præmanſum non ingero.*

Marginalium lemmata præſtant tria: Rerum in textu diſtinctionem, Connexionem, & ſingularem ſæpe Intentionem.

Quare legentem eſſe memorem oportet lecti ſemel, & intellecti propoſiti. Quod ſi memoriam fugerit; continuo Lector in lectione caligabit. Quo in caſu ſe culpet quiſque oſcitantem; non me vigilantius Laconizantem. Punctim mihi res geritur; vtque in tranſcurſu. Dico: ſimul ad aliud auolo. Congero ſimilia: ſæpe nec coniugo. Quod id obuium intelligenti putem, & vigilanti: ſimiliũ quoque diſsimilitudinem, ſi qua ſit, lemmate marginali innuo: coniunctionem adiuuo: præfixum in ſcopum collimo.

Quare dum leges, præripe raptim, & præcipe oculo; quæ exhibet margo. Equidem nolebam mihi interprete, ſed lectore opus eſſe volebam. Omnino attentionem requirit breuitas, & ſenſum non pinguem, vel obſaturato ventre obuaporatũ. Verum nihil de Noctua, nihil de Bœotio Laconum

ſtricta

ſtricta pelta laborat. Amat hic manſum; mœſtũ illa bubat.

Ego do Compendium; & hocce meum ſpondeo nullius eſſe Conceptus Beſſeani diſpendium.

Exclamas: Medius Fidius ô fidem, quam vel cæcus palpet! Nam *adeo factus ex Beſſeo Beſſeolus videtur. Nimirum, inquam, iſtud ſtudebam, atque vt* Beſſeus *etiam fieret* Beſſæus. *Sicut Homerus olim quod nucis putamine concluſus eſſet, nõ ideo minor erat; ſed tanto maior ſeipſo, quanto admirabilior.*

Sed ego Beſſeum in nuce, excluſi è nuce; & edidi Beſſæum enucleatum. *Non maiorem quidẽ mole; ſed admirabiliorem in compendioſa rerum ſub oculos poſitione; & breuitate ipſa perſpectiorem, quo collectiorem. Quæ quidem ſingula certius inſpiciuntur nuda; quam vel cortice obſepta; vel tecta foliis; vel per arboris vaſti ramos diffuſa cerni, aut diſcerni perinde queant. Excuſſi nucem ex ramis: ſelegi ex foliis: extraxi è cortice: enucleaui ex putamine: prælo ſubmiſi. Tu Lector amice, oleum elice; excipe; vtere; fruere. FAVE VALE.* Cætera Carmen habet. Perlege; ſi lubeat.

De Mendis Typothetarum.

Sunt, fateor, nõ pauca typi mẽda improba; ſenſũ
Quæ lædunt: ſæpe & minus interpunctio recta eſt.
In tanta breuitate ſtyli haud incommoda parua.
Sed necdum collecta vacat ſubnectere fini.
Attamen in promptu Lectoris ſpongia tollet.
Talia ferre ſolet Scriptorum impreſſio prima.

LICENTIA
Admodum R. P. Vicarij Prouincialis FF. Prædicatorum.

EGo F. MICHAEL CREMERIVS SS. Theologiæ Magiſter FF. Prædicatorum per Rheni Tractum Vicarius Prouincialis, Tibi Reuerendo Patri F. Ioan. Andreæ Coppenſtein Mandalenſi Ordinis Prædicatorum Profeſſo tribuo & concedo facultatem, quatenus *Nucleum Tuum omnium Operum Prædicabilium R. D. Petri Beſſei*, prælo mandari facias, ac in lucem emittas. In cuius rei fidem ſubſcripſi, Moguntiæ in Conuentu FF. Prædicatorum.

F. Michael Cremerius, &c.

A P-

Digitized by Google

APPROBATIO.

E*Go Caſpar Laſſelin Sacræ Theolog. Baccalaureus ad reuiſionem librorum deputatus à Reuerendo admod. P. F. Coſmæ Morelles Sacræ Theolog. Profeſſore, necnon ſanctæ fidei Inquiſitore, vidi & legi* Nucleum Coppenſteinium omnium Operum Prædicabilium R. D. Petri Beſſei, *cenſeoq; in multorum vtilitatem typis excudi poſſe. In cuius rei fidem manu propria ſubſcripſi.*

F. Caſpar Laſſelin Sacræ Theol. Baccalaureus.

AV-

Digitized by Google

AD LECTOREM.

AVTOR

ORATORI, aut LECTORI.

QVos ego contraxi; poteris tu dicere laxe
Conceptus Beſſi. *Diſpoſui, vt potui.*
At volui prodeſſe. Velis, precor, hoc ſatis eſſe.
Si qua præterea; ſunt ea dona Dei.
Iſtaq; dono *Tibi, paruo compôſta Libello.*
Ex paruo maior, quintuplicatus, erit.
Magnus at in paruo eſt: Multùm; non multa locutus.
Lector amice, boni conſule. Parce mihi.

Dices.

Eſt id in Alterius ſegetes immittere falcem:
Nomen & Alterius diminuiſſe Suo.
Hanc mihi frange Nucem.

APOLOGISMVS

ENVCLEATORIS.

ECce tibi, citius; quã tu vel ſcalpſeris aurem;
Hanc me confido frangere poſſe nucem.
Scribit Theologus, Medicus, Sophus: atq; reſcribit
Antè alijs ſcriptum Zytima plus tricies.
Vt nil adinueniat Rerum; tamen Autor habetur
Scripti quiſq; Sui, diſpoſitorq; Noui.
Nec tamen Alterius de Nomine dicitur Alter
Detraxiſſe: ſed id condecoraſſe magis.

(**) Non

Non erit ergo nefas, Orator vt Oratoris
Conceptus *tractet longius, aut breuius.*
Hunc igitur Nucleum Beſſęum, *quæſo minuſclum*
Arboreâ Beſs I *cum Nuce confer, age.*
Vix vllam vllius me cernes Arbore tota
Conceptus *Nuculam præteriiſſe boni.*
Sic mihi, quæ fuerant diffuſa; vocantur in vnum
Obtutum: Vt melius ſingula noſſe queas:
Prendereque melius: memori & ſepire prehenſa
Plura animo citius: dicereq; ad populum.
Lectorem aſt vigilem breuitas deſiderat: atque
Dicentem talem, qui amplificare ſciat.
Crede; Vide: quod mole minor ſit Beſſeus: *At, qui*
Eſt modo Beſſæus; Beſſeus *ante fuit.*
Viſa procul pelago in vaſto Centaurus, habetur
Parua ratis: maior; quanto oculis propior:
Sic minor in magno mihi Beſſeus *eſſe videtur:*
Maior at in paruo; quanto oculis propior.
Vnita eſt virtus ſparsâ ſe fortior ipsâ.
Diſtinxi: Vniui: Diſpoſuique: Faue:

ENVCLEATOR BESSEO.

T*Vque* Faue, Beſſi. Nucleo *hoc largire frui ſci*
Poſſe Tuo; & foliis poſſe carere Tuis.

Por-

AD LECTOREM.

Porrò, mihi veniam da facti: Namq; volebam,
Pro merito, pluris Te fieri, atque legi
Pluribus: & propius Maiorem poſſe videri
In Paruo: in Vaſto quam videare procul.
Sæpe fugit Lector ſpatioſum verrere pontum:
Is volet in Paruo hoc velificare Lacu.
Spondeo; quod, quicunque Tuo natat Æquore piſcis:
Hoc idem in Noſtro Gurgite Piſcis adeſt.

IDEM

INTELLIGENTIBVS PAVCA: Quorum ad Saliuam hic NVCLEVS.

S*Cio; Faues: quicunque leges, breuitatis amator.*
Quales Doctores: Docti: Clerusque; Mitrati.
Principibus *perſæpe* Viris; *quos ardua torquent:*
Et Clero; *cui ſacra diu, noctuq; canuntur,*
Liminaque, Tēpliq; Chorus, Cathedræq; terūtur:
Ingenioue Viris meliore peracribus: Aut ſors
Pluribus intentis, quam queis ſit adire Diſertos
Integrum vacuis, & pleno attendere templo:
His breuitas hæc noſtra venit percōmoda: ſpero,
Pluribus huius erit pretium non vile laboris:
Quo mage delectat paucis percurrere multa;
Quamq; oculis, animo ſolerti plura videre.

Interea, Lector, *noſtrorum hæc Summa la-*
borum eſt:
Beſſeus, *ante bonus, ſi nunc quoq;* Beſſeus *idem*
Sit Breuitate bonus, ſeq; ipſo hoc Maior in Vſu,
Quo minor effectus: Satis *hoc mihi. Cætera,* Ieſu,

CHRISTIPARÆque Tibi

DO:

DEDICO:

CONSECROque.

SYNOP-

Digitized by Google

SYNOPSIS MATERIARVM Euangelicarum anni totius.

DE PARTIS HYBERNÆ DOminicis.

DOMINICA I. ADVENTVS, *Erunt ſigna.* Luc. 21. Supremi iudicii, vt obliuio noxia, ſic ſalutaris memoria; 2. adeoque congenita cunctis. 3. Iudicii vero ſigna, 4. ſignorumque modus ac ſenſus, 5. rebus ſignatis erunt perſimilia, horrifica vtraque.

D. II. ADVENT. *Ioannes in vinculis.* Matt. 11. pag 17 Iuſtos hic pati, ſed ſuo bono fatale eſt. 2. At triſte malum fœmina. 3. Nec minus Luxuria; & in aulis veritas exoſa. 4. Huius interim Prædicator tribulatus peruincit. 5. Baptiſtæ capti percunctationi vt multa ſuberat cauſa; 6. Sic in reſponſo Chriſti mera inerant miracula: 7. & illuſtres notæ cum Saluatoris, tum Prædicatoris 8. Quocirca meritum laudat Ieſus amicum.

D. III. ADVENT. *Miſerunt Iudæi ad Ioan.* Ioa. 1. p. 32 Cognitio ſui neceſſaria eſt, vt quæ maxime. 2. Legatio affectatæ ignorantiæ 3. magiſtratus arguit rudes, titulorumque admiratores. 4. Sed ſpernit iſta vox clamantis prædicatoris, 5. qui honorum fugitans de ſeſe modeſte ſentit; 6. & amat ſolitudinem, ſuique mortificationem.

D. IV. ADVENT. *Anno quinto decimo Tiberij.* Luc. 3. p. 44. Prædicanda libere pœnitentia eſt. 2. Qua omiſſa, diſtrahi contigit orbis regna.

3. pro vanitate, & inconſtantia mundo conſueta. 4. Quo maior elucet his interuentura Meſſiæ bonitas, 5. & vocati ad prædicandum Baptiſtæ præſens cultus ſolitudinis. 6. Ex qua is demum egreſſus, 7. prædicat mortificationem, viam Domini.

D. INFRA OCT. NATIVIT. *Erant mirantes.* Luc. 2. p. 56, Meditatio cœleſtiũ ſalutaris, 2. parit notitiam rerum ſalutarium, & de Incarnatione admirationem ob multa eius admiranda. 3. in quibus ſignum ruinæ, quam multi Præſules etiam cauſant. 4. Quo maior in orationibus teneatur aſſiduitas.

D. I. POST EPIPH. *Ieſus annorum XII.* Luc. 2. p. 65. Aduerſa vitæ ſunt propria, & communia omnibus. 2. Feſta cole, 3. & vxorem; ſed vſque ad aras: liberis attende. 3. Ne feſta infeſta fiant, cor cuſtodi: 4. ſitque libera ad religionem fuga. 5. quo demum in templo inueniatur natus inter doctos, non templorum profanatores.

D. II. POST EPIPH. *Nuptiæ in Cana.* Io. 2. p. 75. Status eſt triplex, & bonus: 2. ſicut & matrimonium cum epulo nuptiali: 3. ſed caſte diligatur vxor; 4. ducta Dei intuitu, ad honorem Chriſti: 5. dotes habens vxorias & Chriſtum in menſa conuiuam, 6. & 8. ob mundi & defectum & vina. 7. Vox *Mulier* docet Deum in Chriſto, & cognato ſanguini ne quid nimis tribuendum.

D. III. POST EPIPH. *Leproſus.* Matth. 8. p. 88. Vana gloria officit: 2. inficit lepra: 3. proficit oratio: 4. & ritus orantis euincit: 5. Sanat cito Ieſus, 6. adque Sacerdotes remittit honorandos. 7. & arguit ingratos.

D. IV. POST EPIPH. *Aſcendens Ieſus in nauiculam.* Matth. 8. p. 99. Omnipotentia Dei ſpectata in mari, 2. quod mundus eſt: 3. vt nauis Ec-

clesia.

cleſia. 4. In illo turbante ſuis præeſt Ieſus: quem abeſſe cum aduerſis ab ſeſe quidam mallēt. 5. quod ob Dei præſentiam ſæpe fiant motus. 6. At iuſti cū hoc malunt iactari deſpect, 7. dormitante quaſi Domino.

DOMIN. V. POST EPIPH. *Seminans ſemen ſuum.* Matth. 13. pag. 111. Deus patienter expectans peccatores ad pœnitentiam, 2. eſt ſeminator, tolerans lolium, 3. ob cauſas iuſtas. 4. Hæreticos autem eradicari nil prohibens. interim ſaluti indormiētes mala multa adeant. 5. Nec minora ex magiſtratus dormitātia, 6. inter tot malos bonis remiſtos in Eccleſia, ſubeuntur.

D. VI. POST EPIPH. *De grano ſinapis.* Matth. 13. pag. 123. Orta ex paruo in magnum procreuit Eccleſia: 2. ſecus regnum mundi, quod exit in paruum, aut nihilum. 3. Omnia in Eccleſia parua ſunt ſpecie tenus, non re aut fine. 4. In qua tamen ſunt & prædicatores vani, 5. & mali Chriſtiani,

DOMIN. SEPTVAGESIMÆ *Exiit conducere operarios.* Matth. 20. pag. 135. Conſtat labore ſalus, 2. ad quem Dei nos vocat amor paciſcens mercedem. 3. vt debitor, & adhuc tardamus? 4. Quouſque? An ad vndecimam Senij otium agemus, & infame otium? 5. Sua ancillulis danda merces eſt, quā ergo procurator operariis dabit? 6. Denarium, cuius vnde fiet æſtimatio?

DOMIN. SEXAGESIMÆ. *Exiit, qui ſeminat.* Luc. 8. pa. 150. Parabolæ de Verbo Dei plures, 2. cur iis vſus Dominus, ſeminator? 3. Prædicatores qualia quomodo ſerere oporteat doctrina, 4. & vita. 5. Væ autem ſurdaſtris, 6. ac viæ similibus auditoribus, aut ciuium: 7. aut petræ,

Digitized by Google

vt Auari, aut ſpinoſis diuitibus. 8. Bona vero terra bonorum operum eſt rara.

Domin. Qvinqvages. *Ecce Aſcendimus. &c.* Luc. 18. p. 164. Deum eſſe paſſum creditu difficile. 2. Chriſto autem iugis erat memoria paſſionis ſuæ ex multis. 3. Quo ſæpius eius Chriſtianum meminiſſe oportet. quod heu, non fit. 4. Quin bacchatio pluribus cordi eſt. 5. hi tradunt, luduntque Dominum. 6. De cæcitate corporali cæcus quærit reluminari, 7. at ſunt qui increpant poſcentes bona. Conſiliarios quales eſſe oporteat.

D. I. Qvadragesimæ. *Ductus eſt Ieſus in deſertum.* Matth. 4. p. 178. Miſera vita eſt, tot cincta tentatoribus, 2. in infami mundo. 3. In quo tamen ſanctum eſt reperire deſertum, vbi & Chriſtus fuit, cur autem? 4. Ibi duellauit cum ſpiritu ambitionis, vanæ gloriæ, 5. idque tertium.

D. II. Qvadragesimæ. *Filia mea male à dæmonio vexatur.* Matth. 15. p. 187. orationi vis ineſt quanta maxima. 2. eiuſque partes ſunt quatuor: ſed allabora & ora, 3. & fuge peccatum, oraque conſtanter.

D. III. Qvadrag. *Eiecit dæmonium.* Lu. 11 p. 192. Odium Chriſti ac ſatanæ ſummum. 2. Huius malitia maior, quam vis: Senſuſque obſidet, 3. & excæcat, 4. elinguat ac ſurdefacit idem.

D. IV. Qvad. *De quinque panibus.* Ioann. 6. p. 199. De pane Tranſubſtantiato. 2. Maria plura Chriſti: vnum mundi quale. 3. De conuiuio Euchariſtico.

D. Passionis. *Quis ex vobis arguet.* Ioa. 6. p. 205. Dominicæ Paſſionis memoria ad plurima valet. 2. Inprimis etiam ad teſtandam vitæ Ieſu innocentiam. 3. & doctrinæ veritatem, cuius prædicatores ſæpe temnuntur. 4. Sed veritate defecti verti ad calumnias aſſolent.

D. Pal-

Digitized by Google

SYNOPSIS

Dom. Palmar. *Ecce Rex tuus* Matth. 21. p. 213. Mundi v.s, fraus, curſus, exituſq;. 2. Alius eſt Chriſti triumphantis manſueti, & demiſſi. 3. in altis, in lætis mœſti, 4. attamen opere noſtro bono gaudentis.

D. Paschatis *Reſurrexit.* Marc 16. pag. 220. Fide ſola capere reſurrectionem oportet. 2. Et Chriſtum vero oportuit reſurgere. 3. noſque in ipſo. 4. Eius autem mortui quis ſtatus? 5. & quæ mors mortis erat?

D. In Albis. *Cum ſero eſſet, & fores clauſa.* Ioan. 20. p. 227. Cur reſurrexit? 2. ſerum ſæpe fert auxilium, at ſemper verum. 3. Clauſaque penetrans in medio ſe ſiſtit Mediator: 4. & Pacificator Dei & cordis: apage pax falſa mundi; 5. patent mihi vulnera Chriſti, vera foramina Petræ. 6. quæ quod retinuerit Dominus, cauſæ ſunt tam graues, quam ſalutares.

D. II. Post Pascha. *Ego ſum Paſtor bonus.* Ioa. 16. p. 240. Honores Eccleſiaſtici periculoſi: 2. In his, paſtorem eſſe bonum Ieſu ſimilem: 3. ſuis ſibi conſtantem proprietatibus, 4. ac dotibus tam communibus, 5 quam ſingularibus: quæ multæ ſunt: 6. cum quibus munia præſtat paſtoralia. 7. Ab eo alius longe eſt mercenarius.

D. III. Post Pascha. *Modicum.* Ioan. 16. p. 254. O homo ſpecta finem; medium prehende: 2. Modicumque ſuſtine: & mundi gaudia fuge, 3. damnoſiſſima 14. & lachrymoſiſſima. 5. In quibus iuſtos plorare neceſſe eſt. 6. At eis ſequitur poſt nubila Phœbus, infinitaque beatitas.

D. IV. Post Pascha. *Vado ad eum.* Ioa. 16. p. 268. Aduerſorum effectus ſunt diuerſi in bonis ac improbis; 2. Læta tantum Dei præſentia eſt; at & iſta ſpem inter ac metum: nam multi perdunt

Digitized by Google

Deum tam in proſperis, quam aſperis. 3. Carnalibus autem ſuas negat conſolationes Deus. 4. Conſolator vero ſpiritus complura operatur in ſuis.

D. V. Post Pascha. *Si quid petieritis Patrem.* Ioa. 10. p. 278. Orationis dignitas non explicabilis vlli eſt. 2. ſed non omnia dat omnibus, 3. quamuis ipſius vis vincat, & euincat quiduis: 4. ſi tamen comites adſint virtutes.

D. VI. Post Pascha. *Cum venerit paracletus.* Ioa. 16. p. 286. Præuiſa nocent minus. 2. Quæ munia ſint ſpiritus? præcipuum eſt teſtari: quod cum eo commune habent & Apoſtoli. 3. Interim triſtia lætis miſcet Deus, 4. at ſuos præcipue triſtibus vrget.

DE PARTIS ASTIVAE Dominicis.

Dominica Pentecostes. *Factus eſt repente de cœlo ſonus.* Act. 2. pag 303. Deus eſt incomprehenſibilis, à quo procedit Spiritus. 2. Maieſtatem ſuam in igne declarat, & operatur, 3. Orbem fœcundans; ſed precibus impetrandus: 4. Eſt autem vehemens in expugnando, & ſaluando. 5. Teſtes Apoſtoli orbis terrores facti at & reconciliatores. 6. Adeo ſpiritus vt ventus omnia perflat mirificus operator.

Domin. SS. Trinitatis. *Euntes docete baptizantes.* Matth. 28. pag. 316. Cur tam & incomprehenſibilis, & ineffabilis Deus? 2. Eiuſque Vnitas an, & vnde cognoſci queat? 3. Huc via duplex ducit, 4. Fidei tamen eſt princeps via. 5. quam S. Scriptura docet, annuitque natura.

Domin. I. Post Trinitatem. *Diues Epulo.* Luc. 16. p. 326. Diuitiæ ad mala plura aditum pandunt, 2. at illarum abuſus plenis in ea velis inuehitur. 3. Conuiuiorum autem luxus ſæpe etiam Paricidialis eſt, 4. inque Lazaros ſaturi immites

mites. 5. ſed vtrorumque ſortem Deus mutat per mortem.

DOMIN. II. POST TRINIT. *De cœna magna.* Luc. 14. p.332. Ingratitudo peroſa Deo eſt. 2. Cuius Cœna quia magna, 3. ideo excuſatio deterior, 4. inprimis auari centimali, 5. dein Vxorati, maxime luxurioſi malis innumeris obnoxii.

DOM. III. POST TRIN. *Erant appropinquantes Publicani.* Lu.15.pag.342. Detractores fere peſſimæ, 2. Saluatori directe oppoſiti, 3. & angue peius fugiendi, 4. & vincendi in bono. Mollis tamen eſt aditus ad Ieſum peccatoribus, 5. requirentem oues perditas, quia mitis eſt.

DOMIN. IV. POST TRINITATEM. *Eſtote Miſericordes.* Luc. 6. pag. 352. Miſericordia Dei multa. 2. Homines efficit Deo ſuppares. 3. Ad eam multa, nos inuitant. 4. Vitandum interea iudicium temerarium. 5. Iniuriæ quę remittendæ remitti cupientes ſibi peccata.

DOM. V. POST TRIN. *Duc in altum.* Lu. 5. p.362. Verbi Dei vis flexanima eſt, 2. & homo piſcis, 3. in piſcibus vero cur miraculum oſtendit Deus? 4. Noctu piſcantur multi prædicatores, ſæculares, peccatores. 5. Sed piſcatores duplices ſunt. 6. Optimi, qui in altum Euangelii ducunt, quod legem veterem multis vincit.

DOMIN. VI. POST TRINIT. *Niſi abundauerit.* Matth. 5. pag. 262 Noua lex Veterem multis exuperat. 2. In vtraque tamen multi phariſaizant. 3. Immane ſcelus homicidiū. 4. Ira proin eſt dira.

D. VII. POST TRINITATEM. *Miſereor ſuper turbam.* Marc. 8. pag. 382. Miſericordia Dei eſt omnia ſuper, 2. Prouidentia proxima. 3. Et hominum ſequela Dei. 4. itemque ſuſtinentia magni eſt. 5. Maior autem & certa Chriſti beneficentia.

DOM.

Digitized by Google

DOM. VIII. POST TRIN. *Attendite à falſis.* Matth.7.pa.393. Operibus promerenda ſalus eſt in Ieſu. 2. Pſeudoprophetas cauendo, 3. imposturaſque hæreticorum peſſimas, 4. vti luporum, quales praui ſunt etiam concionatores, 5. ſubſimiles Chriſtiani mali arboribus infructuoſis. 6. Sed quæ proprie arbos dicetur infructuoſa. Liquet de pſeudoprophetis: proin exſcindendi.

D. IX. POST TRIN. *De villico diffamato.* Lu.16.p.406. Fama notæ bonæ omnibus eſſe ſuper omnia debet. 2. At omnium diues, & iudex Deus eſt, 3. cui & ratio reddenda: proin hæc ab Sapiente præuidenda. 4. Diffamatorum enim accuſatores multi ſunt. 5. Eſt tamen in arcto ſubinde conſiliū: 6. inprimis ab Eleemoſyna etiam auxilium.

D. X. POST TRIN. *Videns ciuitatem fleuit.* Lu.19. p. 418. O vim lacrymarum, ſed manantium ab oculis ſaluandorum. Lachrymabilior Solyma, quo glorioſior; 3. ſed peccatrix euerti meruit. 4. Chriſtus fletu miſericordiam offert, delictaque diſſimilat. 5. quæ merito ſunt deflenda. 6. Interim cuique dulce ſolum patriæ.

D. XI. POST TRIN. *De Phariſæo & Public.* Lu.18.p.429. Deteſtabilis ſuperbia eſt, nocetq; plurimum. 2. Sit igitur orantis ſitus humilis: 3. Detque Deo gloriam: 4. Sui accuſator in principio, dein precator: 5. at prædicator ſui nequaquam. 6. Quin ſui ſe pudeat magis, ac pœniteat: nam petita ſic impetrat. 7. O ſubmiſſio te quis ſat euchat? Deus. 8. Vos autem humiles quanti non eſtis Deo?

D. XII. POST TRINIT. *De ſurdo & muto.* Matth.7. pag. 441. Septena Fidei fundamenta notes: 2. quibus ſubnixa ſtat charitas proximi: ſed à Deo vtraque. 3. Cuius miſericordię manus tactu conſanat, 4. ſurdos ac mutos ab ſatana factos: 5. ſed per Ieſum ad ſeſe retractos; in primis à turba: 6. tam noxia; quàm praua. 7. Cur cælanda ſunt

altiora

altiora myſteria. 8. Interim ſuper impii iuſtificatione Ieſus mœſtum ingemiſcit: tanta peccati immanitas eſt!

D. XIII. Post Trin. *Et incidit in latrones.* Lu. 10 pag. 454. Sine gratia peccator nequit emancipari dæmoni: 2. quicquid naſutuli Politici ac Leguleii moliantur: 3. Neceſſe eſt ſcientiæ ſit comes virtus: 4. Corque Deo detur: qui ſuper omnia diligendus eſt ex toto corde. 5. Sin': pronus erit lapſus in latrones dæmones. 6. Nec inde quis liberat, niſi Ieſus, ſacerdos, & eleemoſyna.

D. XIV. Post Trinit. *Decem leproſi.* Lu. 12. p. 467, Prauorum damnoſa ſocietas eſt, 2. Magis ipſa peccati lepra. 3. Cui obnoxia nobilium caſtella. 4. Clament vt mundentur, Confeſſique venerentur Sacerdotes, 6. Et grati ſint Deo, ni perdere malint omnia.

D. XV. Post Trin. *Nemo poteſt duobus dominis ſeruire.* Matth. 6. pag. 481. Grande malum auaritia. 2. Non minus, ſeruire duobus. 3. Qui bicorpores ſerui, ſunt mulcta digni. 4. Modus opum nocet, non opes, 5. damnoſaque eſt intemperans temporalium ſolicitudo. 6. Parce: nã Deus noſtri cura tangitur.

D. XVI. Post Trin. *Ecce defunctus efferebatur.* Lu. 7. p. 492. Mors triplex perinde atrox eſt, 2. ac neceſſaria. 3. ſed memoranda ſæpe, namque commodat ad multa. 4. Mortui etiam honorate, ſunt tumulandi. 5. Quorum ſimiles ſunt peccatores. 6. Viduam miſeratus Ieſus, 7. reddit innatum.

D. XIIV. Post Trin. *Et ipſi obſeruabant eum.* Lu. 14. pag. 503. Inuidia Dirarum eſt Furia. 2. Par ei peccatum ex malitia. 3. At obſeruatores Ieſu & proximi quales? 4. Peiores his momi cenſorii. 5. Iuit domum Ieſus, aditque hydropicus peccator.

D. XIIX.

DOM. XIIX. POST TRIN. *Diliges Dominum Deum*. Matth. 22. p. 515. Charitas, virtutum regina, 2. inprimis Deum affectat amare ex toto corde; 3. ſuper omnia, multis de cauſis. 4. Proximum vero proxime; 5. præſertim in aduerſis poſitum amat vt ſeipſum, nomine multiplici.

DOM. XIX. POST TRIN. *Transfretauit*. Matt. 9. p. 526. Vis & dignitas Fidei immenſa eſt. 2. Charitas debetur patriæ potius, & cognatis, 3. at Deo ſæpe, quod vilius eſt, datur, & pia molientibus obſiſtit mundus. 4. Hinc cura Paſtoribus creſcit, & turba improbis adhæreſcit, multis corporalia duntaxat ſpectantibus. 5. Quæ proſit fides 6. ad paralyſin peccati ſanandam, quo opus eſt poteſtate Clauium.

DOM. XX. POST TRIN. *Rex fecit nuptias filio*. Matt. 22. p. 537. O quã inimicus homini mundus eſt, 2. degenti in regno Eccleſiæ, 3. ſub Rege Ieſu, 4. Qui ſe cum Eccleſia deſponſauit. 5. A cuius nuptiis ſe ſubtrahũt ob mũdana negotia multi; alii ob mundi iugum, cum tamen homo ſe totum Deo debeat. O mundanæ opes, quam damnoſæ eſtis, & cruciabiles? 7. Itaque nouiſſima ſunt inculcanda.

DOM. XXI. POST TRINIT. *De Reguli filio infirmo*. Ioan. 4. pag. 550. Perutiles ſunt tribulationes; 2. In his infirmitas ingenita. 3. Illæ Deo nos ſiſtunt, ſicut Regulum Chriſto. 5. O nimium diuerſos triſtium ac lætorum effectus! 6. At cauſa non vna Deo ſuos affligendi. 7. Febres hominum variæ ſunt.

DOM. XXII. POST TRIN. *De rationibus cum ſeruis*. Matth. 18. p. 563. Iuſtitia, & miſericordia Dei geruntur omnia. 2. Parabolis cur vſus Dominus? 3. Exempla docent. 4. Iudicandi ſunt omnes. 5. quia debitores ſumus omnes. 6. Non nullus etiam ſeruus eſt nequam. Sed & huius miſerendum eſt.

eſt. 7. Inprimis autem egentibus faciendum benigne eſt.

Dom. XXIII. Post Trin. *Quæ Cæſaris Cæſari.* Matth. 22 p. 575. Verum naturaliter appetimus, 2. quo frenanda magis periculoſa lingua eſt. 3. Adulatores autem execrandi etiam. 4. Hypocriſis ſimiliter. 5. Denarius anima eſt, 6. imago in ea eſt Dei.

Dom. XXIV. Post Trin. *Filia mea modo defuncta eſt.* Lu. 8. p. 586. Tribulationes ſunt vtiles, 2. adorare docent. 3. Defunctæ filiæ ſunt plures. 4. De mundi cantu ac riſu. 5. De reliquiis, medicis, ac puellis 6. De peccandi conſuetudine.

Dom. XXV. Post Trin. *Sedebit ſuper ſedem Maieſtatis.* Matth. 25. p. 596. Iudicabitur corpus & anima, 2. Vniuſcuiuſque. 3. Reſurgent etiam omnes, 4. ſed diſpares erunt, 5. Reſurgunt quoque non baptizati.

Dom. XXVI. Post Trin. *De Abominatione.* Matth. 24. pag. 605. Antichriſti nomina. 2. Solymæ vrbis & orbis deſolatio. 3. Tribulatio in aduentu ſecundo. 4. Abominatio Antichriſtiana, 5. & fraudulentia. 6. atque tyrannis mala erunt vltima mundi.

CRITI-

CRITICO.

Noſſe cupis penitè quid præſtitit Enucleator?
Hunc Nucleum Beſſo confer: & ecce, Liquet.
Vmbra tenet Partem hanc: *reliquas ſol clarior afflat.*
Namq; viam dederunt Vſus & ipſa Dies.

Eſt vox vſque ſonans.
Paucula reddit Echo.

R*Vſticus eſt ſcriptor, Monachusq; ignobilis: At ſi*
Quid bene dicta valet; dedit iſtud gratia Chriſti.
Ergo, ne quiſquam ſe fallat Nominis vmbrâ,
Quærito, nō à Quo; ſed Quæ ſint ſcripta. Faueto.
Mente bona ſtuduit prodeſſe. Fruare. Valeto.

PARS

PARS HYBERNA NVCLEI COPPENSTEINII EX CONCEPTIBVS BESSEANIS ENVCLEATIS

IN DOMINICAS vſq; ad Pentecoſten.

DOMINIC. I. ADVENTVS.

Erunt ſigna in Sole, & Luna, & Stellis. Luc. 21.

De triumphali in Ieroſolymam ingreſſu Chriſti, conceptus reperientur infra, in Dominica Palmarum.

EXOD. 10. Deus in Pharaonem, Ægyptioſque diu iuſtis iniquos, vindicaturus; præmiſit ſigna & iræ ſuæ, & cladis venturæ; tenebras, tempeſtates, beſtias, &c. Sic in genus humanum, orbemque animaduerſurus, ſigna ab terroribus immania præire iubebit.

De quibus in præſens.

Sed I. parte. *De memoria, & obliuione extremi iudicij, quanti ſit vtraq;.*

II. *Quod originalis agnitio fuerit de Iudice & Iudicio.*
III. *De ſignis, qualia ſint.*
IV. *De ſignorum modo ac ſenſu.*
V. *De rebus ſignatis.*

PARS I.

Quanti ſit meminiſſe, vel obliuiſci Iudicij.

Fatui ſunt immemores iudicij.

Eccleſiaſtes. 10. Genus humanum bipartitum, velut in theatro, proponit, & ait: *Cor Sapientis in dextera illius: & cor Stulti in ſiniſtra eius. S. Hieron*: id de extremo iudicio interpretatur: in quo ad dexteram electi; reprobi ad ſiniſtram ſtatuentur. Recte ille: At non minus is, qui dixerit: Sapientis cura & cogitatio reſpectat ad dexteram, Deique iuſtitiam, & beatorum ſortem; peccati abſtinens, ac recti amans. At ſtulti cor ad læuam aduertitur per profana mundi, & infanda reproborũ; coopertum ſceleribus; inimicũ & iniquum æquitati. Idque, quia hic immemor; memor ille iudicij viuit.

Id vix credunt.

Teſtatur id *Pſalmiſta. 9. Propter quid irritauit impius Deum? Dixit enim in corde ſuo: Non requiret.* Hoc effrenem ſceleratorum ſoluit audaciam; contumaciam roborat; Dei contemptum auget: fugat iudicij memoriã. 2. Vnde ſic apud *S. Iob.* 22. blaſphemant: *Nubes latibulum eius; nec noſtra conſiderat; & circa cardines cœli perambulat.* q. d. Non eſt Deus: aut, ſi vſquam ſit; eſt talpa cæcior: nec vlla tangitur cura noſtri. Vah blaſphemiã cæcitatem. 3. Quid? *Qui plantauit aurem; non audiet? Qui finxit oculum, non conſiderat. Pſal.* 93. Qui aures, oculoſque Deo; idem iuſtitiam, ac prouidentiam ſimul tollit: Deumque facit idolis parem: quæ *oculos habent, & non videbunt: aures habent, & non audient. Pſal.* 113.

Deum rident.

Quaſi idolum.

II. Non

II. Non ita. 1. Propheta, *Zacharias cap.* 3. Vidit is lapidem, ſeu petram oculorum ſeptem: *Petra autem erat Chriſtus.* 1. *Cor.* 10. Hic intima perſpicit & vndique omnia. 2. Inde gemens, tremenſq; *Iob.* 14. *Tu quidem* ait *greſſus meos dinumeraſti*: vt nec cogitatu; tenuis te fugiat. 3. Argum finxere Poëtæ & oculis centum, & gigantea vaſtitate metuendum. At Deus quoque *magnus Dominus & laudabilis nimis: & magnitudinis eius non eſt finis. Pſal.* 93. Denique *exultauit, vt Gigas, ad currendam viam, Pſal* 91. Et oculatior Argo eſt. *At omnia videt.*

Proinde ſe falluntipſi, qui poſt occiſas viduas, alienigenas, ac pupillos oppreſſos, aiunt: *Pſal.* 18. *Non videbit Dominus: nec intelliget Deus Iacob.* Hiſce inclama: *Pſal.* 114. *Intelligite inſipientes in populo, & ſtulti aliquando ſapite.* Talem eſſe Deũ, ſcitote, qualis *Apoc.* 1. viſus eſt. *Caput eius & capilli candidi, vt nix: oculi flammei, pedes ſimiles auricbalco: vox, vt vox aquarum multarum: in dextera ſtellæ 7. De ore eius gladius anceps, & facies, vt ſol.* *Arguendi ſunt tales.*

PARS II.

Originalis agnitio fuit de Iudice & Iudicio.

I. IVdicij obliuio, ſcelerum inuehit colluuiem, & vilipendium offenſæ Dei. Hinc querela. *Pſal.* 9. *Non eſt Deus in conſpectu eorum: inquinatæ ſunt viæ illorũ in omni tempore: auferuntur iudicia tua à facie eorum.* Hebraica & Chaldaica verſio, loco *Deus*, habet *Heloim*, id eſt, *Iudex*: q.d. Quia immemores ſunt Iudicis ac iudicij, ideo in omne nefas proruunt. *Iudex agnoſcẽdus Deus eſt.*

II. O ſtulti, qui non agnoſcitis Deum Iudicem, quem orbis primordia agnouere. Primum *Gen.* 1. *In principio creauit Deus cœlum:* Hebræi legunt: *Iudex.* Et hoc nomen S. Hiero. Epiſt. 3. ad Marcel- *Sic ab O.C. eſt agnitus.*

lam,

Iam, inter decem vocabula Dei præcipue miratur: quod primum voluerit vt Iudex agnoſci, ac metui. Per iſtud, quod prima mundi die Creator *diuiſit lucem à tenebris*; intelligit S. Augu. iudiciũ, quod in angelos tulit, bonos à malis ſequeſtrando: Id & hominibus facturum ait. Cœpit ab Angelorũ; deſinet in hominum iudicio mundus. 3. Enoch cur in paradiſum translatus eſt viuus? Vt iudicium Dei prædicet. Teſte *Iuda*: *Prophetauit de his ſeptimus ab Adam Enoch, dicens: Ecce venit Dominus in Sanctis millibus ſuis facere iudicium contra omnes*. En; quam citò miſit iudicij præconem Deus?

Hinc ſpes eſt emendationis.

Et ſeptimo diei ſubeſt myſteriũ. Nam in ægris eſt Criticus; quo ſymptomata mutant; ſpemque dant bonam: Sic orbi ægro, in ætate ſeptima; ægrique animæ reuocandum ad mentem iudicium eſt: ſic mutantur conſuetudines prauæ, criſi ſupernaturali facta in ſpem meliorem vitæ.

Nam iudicij memoria eſt effica

III. Iudicij vis eſt; quanta tonitrui. 1. Bombyces; quæ fatales tibi filũ trahunt, & ſuis irretiti laqueis exſpirant; ita ad tonitru perhorreſcunt, vt audito eo moriantur. Ea cauſa nolis circùm perſtrepi ſolet; vt minus tonitru exaudiant. Ita peccator vermis eſt. *Pſal. 21. Vermis ſum & non homo.* Et bombycinus, ac byſſo indutus; vt Epulo: ſuiſq; curis implicitus; exhorreſcit ad iudicij tonitru: vt peccato moriatur. Mundus tamen aures ipſi obtundit tinnitu ſuo; vt fragore min⁹ terreatur. Hinc *Aures eorum ſurdæ erunt. Mich. 7.*

Terret ſalutariter.

2. Ceruas tradunt muſica delectari; ſed & illaqueari: tonitru aũt horrere; ſed vitã eo conſeruare. Nec .n. prius fœtum effundunt; quã terrore tonitrui pauefactæ iuuentur metu. 3. Fortè huc reſpexit *Iob. 39. Nunquid parturientes ceruas obſeruaſti?* Bruta eſt cerua, quæ noxia ſectatur, fugit ſalutaria. At brutus magis homo, qui voluptatum Syrenes deamat, ſibi lethales: & ſalubria iudicij toni-

trua

trua deſpuit, ſicque peccatis illaqueatus perit: quia nunquam eorum vterum deponit metu iudicij.

4. Huius gnata metus Eccleſia, quam vim is habeat, iudicium confert tonitruis, tubis angelorum, deliquijs aſtrorum, terræ motibus, tempeſtatibus maris, elementorum conturbationibus. Inde etiam clamat: *Erunt ſigna in Sole, & Luna, & Stellis, &c.*

PARS III.

Signa qualia ſint, ac ſignificent.

I. Signa pœnæ ſecutura præmittere Deus amat: vt iſtis moniti has declinent homines. 1. Sic Neronis anno quarto terra tremuit, ſol in meridie defecit: ſecutæ perſecutionis Neronianæ præſagia. *Richobaldus in Chron.* 2. *Seneca in Quæſtion. naturalib* refert, poſt Cometæ apparitionem, æſtu Oceani duas inſulas cum incolis abſorptas perijſſe. Cometas impendentis mali indices eſſe docent *Ariſtot. in Meteoris, Ptolomæus in propoſit.* & alij. 3. Natalem Mithridatis Regis Ponti, cometes præijt ſplendore ſolem obfuſcans, & tantus, vt cœlum ardere videretur: plus quam terræ dimidium occupans. Venturi is Regis crudeliſſimi nuncius fuit. Ita *Val. Max & Eutropius.* 4. Clades Cannenſis Romanorum, 44000. cæſorum à Pœnis, præmonſtrata fuit per bouem loquutum, infantum voces ex vtero editas, ſerpentum volatus. *Aug lib 5. Ciuit. cap. vlt.* 5. Excidium Ieroſolymitanum ſignificauit ſtella gladio ſimilis. Luna noctibus XII. continuis deliquium paſſa: ærea templi porta, vix viris XX. mobilis, ſponte reſerata ruptis repagulis. Ita cœli templum pateſcet. Namque *erunt ſigna in: &c.* *Signa pœnarum ex hiſtorijs.*

II. Signa hæc ad Dei miſericordiam nos aduertunt, qua animæ conſulamus. 1. Vt Iudex, reo beneuolus *Signant Dei miſericordiam.*

Digitized by Google

neuolus, ſtrepitum excitat; quo monitus reus venientes lictores effugiat: Sic Deus peccatorem præmonet his ſignis; vt iram fugiat Numinis. *Pſa. 59. Dediſti metuentibus te ſignificationem; vt fugiant à facie arcus.* 2. Orbis ingemiſcet, omnia contremiſcent: & tu ſecurus indormiſces? Holofernes, *Iudith.* 2. cum Aſſyrijs terram Madian vaſtat ferro, flammaque: Damaſcenorum ſegetes, arbores, vineas ſuccendit. Horum nuncio in Iudæam perlato, *terror & tremor cecidit ſuper omnes:* dicentes, ſi talia in res exſenſas, quę nil in eũ commiſere: qualia in nos ſtatuet rebelles, & contemptores ſceptri? Si talis Deus in cœlum, ſtellas, elementa, terram ſæuiet, innoxia, adque nutum parentia: qualis in peccatorem?

Iuſtitiam. III. Signa eadem iuſtitiam Dei præferunt. Eſt iuſtitiæ cum miſericordia vinculum indiſſolubilę. *Iuſtitia* namque, *& pax oſculatæ ſunt. Pſalm.* 84. Et *Abacuc.* 3. *Cum iratus fueris, miſericordiæ recordaberis.* Et apud *Zachariam* 11. *Aſſumpſi mihi duas virgas, vnam vocaui Funiculum, & alterã vocaui Decorem,* hoc eſt, Iuſtitiam, & Miſericordiam. Quibus, vt habenis, orbem refrenat à peccatis, iſtâ grauiter, hac ſuauiter. Decore nunc, in iudicio vtetur Funiculo, quem anteibunt *ſigna in ſole, &c.*

Significant allegorice. Horum allegoriam ſic accipe. Sol iuſtitiæ, Chriſtus, tunc ira vultum obnubet obſcuratum. Luna, Deipara, lumen deprecationis ſuæ pro peccatoribus negabit, ſtellæ de cœlo cadent, id eſt, Sancti venient ad iudicium.

Signa Zodiaca Euãgelij & Chriſti viuentis. Sol permeat XII. ſigna Zodiaci annuè. Quæ ſunt *Aries, Taurus, Gemini, Cancer, Leo, Virgo.*
Libraque, Scorpius, Arcitenens, Caper, Amphora, Piſcis.

Totidem

Totidem & in Euangelio reperire eſt, quorum hæc in vita obiuit Chriſtus, alia in iudicio percurret. In Arietis ſigno vidit eum Aſtrologus, Ioannis 1. dum exclamat. *Ecce Agnus Dei, qui &c.* Præuidit *Iſaias* 15. dum orat. *Emitte Agnum Domine, Dominatorem terræ.* 2. In Virginis ſigno, idem *Iſaias* 7. *Ecce, Virgo concipiet, & pariet.* 3. In Geminis videt eum omnis caro, cum *Verbum caro factum eſt*, in duabus naturis, & vna hypoſtaſi. 4. Cancrum retrogradum inijt, quando à ſede Maieſtatis deſcendit ad nos, *paulò minoratus ab Angelis. Pſal* 8.

At in iudicio intrabit. 1. Libram iuſtitiæ, trutinaturus omnia noſtra. Tunc fiet æquinoctium, hoc eſt, dies Beatorum, & nox reproborum æquabuntur pari perennitate. 2. Leonem inibit, quando in furore *montium fundamenta comburet. Deut* 32 Heu incendium! *Non eſt, qui ſe abſcondat à calore eius. Pſalm.* 8. Tunc *Amos* 3 *Leo rugiet, quis non timebit? Ioel.* 3 *Dominus de Sion rugiet, & de Ieruſalem dabit vocem ſuam, & mouebuntur cœli & terra.* O ſæuitiā Leonis! At huic it comes clementia, Quia *dulcis & rectus eſt Dominus. Pſalm.* 24. Ideò S. Bernardus eum confert api, cui mel in ore, in cauda aculeus. Sic Dominus iam *dulcis*, poſt *rectus* erit. *Iudicatur.*

IV. Signa iſta luctus erunt. Nam, vt Rege extincto luctum induit aula tota, ſic orbis homine, Rege ſuo ſublato, lugebit, magnates cœlorum, præſides elementorum, terræ vaſalli lugebunt. 1. Expreſſit *Ezechiel.* 32. *Operiam, cum extinctus fueris, cœlos, & nigreſcere faciam ſtellas eius, ſolem nube tegam, & luna non dabit lumen ſuum.* Id ad literam de Rege Ægypti, myſtice de Rege mundi, homine, dicitur. 2. Dauid audita cæde Saulis, & exercitus, acerbe planxit, planctumque cunctis indixit, *ſecund. Regum primo. Filiæ* *Signant luctum.*

Iſraël ſuper Saul flete, qui veſtiebat vos coccino in delicijs. Sic natura acerbum hominis caſum feret peracerbè, omnesq; creaturas ad planctũ concitabit: Stellæ cadent, omnia mouebuntur, gement, rumpentur. 3. Vt patrefamilias vita functo lugẽt filij, ſerui, parietes, ſellæque atratæ, & domus tota: vt ait *S. Chryſoſt.* Ita homine orbis domino adiudicãdo morti, orbis lugebit, vigore ſingulis emarceſcente.

Signant interitum orbis.

V. Signa erunt interitus mundi. 1. Cùm palatij ianuæ, & feneſtræ clauduntur, aulæis parietes nudantur, tubæ canunt abitum, ſtipatores regij procedunt, ſignum eſt, Regem parare abitum. 2. Cùm baſes tremunt, ruina domus imminet: Cum in vultu color, calor in corpore, vigor in ſenſibus perit, tunc mors præſagitur. Sic cum feneſtræ & ianuæ, cœli, Sol, & Lunæ manu Dei claudentur, aulæa lucis ac diei tollentur, tubæ concrepabunt, angeli procedent: ſignum eſt, abiturum hominẽ orbis Dominum. Quaſſabitur orbis: & non fractus illabetur? Color vigorq; agris, plantis &c. peribit: id ipſis finem adeſſe indicat. 3. Si fauſti erat ominis, nato Chriſto, cœlorum exultatio, concentus Angelorum, fulgor ſtellæ: ſi mœſti, paſſo Chriſto, Sol obſcuratus, petræ ſciſſæ: quantò magis in die iudicij terræ tremor, ſqualor cœli, mœror ſiderum, horror orbis? Hinc exclamat *Ezechiel 7. Finis venit, venit finis: euigilauit aduerſum te, ecce venit. Immittam furorem meum in te, & iudicabo te iuxta vias tuas.* Ex ſignis prodigioſis quid, niſi prodigioſa colligas?

Deliquiũ ſolis eſt orbis.

VI. Signa & obſcuratio in ſole quia erit, neceſſe eſt, vt & in luna, ſtellisque ſit. 1. Liquet hinc quantam exempla magnatum vim habeant in bonum, ac malum in vulgus. Cùm primates deliquium patiuntur, inferioribus quid fiet? Si lux ſint tenebræ, hæ quantæ erunt? 2. Concuſſis à Samſo-

ne,

Digitized by Google

ne columnis domus,in qua epulabantur Philiſtęi, ſigna,trabes,,cæteraque corruebant: *Iudic.* 16.Ita lapſis in vitia proceribus, cæteri ſunt in præcipiti. 3. Aaron, & Principes Iſraelitici vt cœpere idola conflare, plebs adorauit. *Exod.* 32. 4. Vna ſolis obtenebratio eſt ſiderum omnium: Sic pro axiomate Philoſophorum: *Paruus error in principio, maximus eſt in fine.* Magna,multaque vitia è paruo naſcuntur initio. Ita Sathan Ieſum cœpit à lapidibus tentare, finijt in regna. 5. Verè *Iſaias* 14. *De radice colubri egredietur crocodilus* Ex tantulo tantum! Et ſi tam erunt horrifica ſigna, res ſignatæ eiuſmodi non erunt?

VII. Significant æternitatem inſtare ſolam. Dixit Creator principio. 1. *Geneſ.*1 *Fiant luminaria, & diuidant diem ac noctem, & ſint in ſigna, & tempora, & dies, & annos.* Iam in fine confundent diem & noctem: nec erunt in tempora: ſed vna dimetietur omnia æternitas. Teſte Angelo, *Apocal.*10. *Iurauit, quia tempus non erit amplius.* 2. Ergo, vt per Moyſem olim, ſic per Lucã modo Dominus. *Exod.* 34. *Signa faciam, quæ nunquam viſa ſunt ſuper terram, nec in vllis gentibus, vt cernat populus iſte, in cuius es medio, opus Domini terribile, quod facturus ſum.* 3. *Apoca.*12. *Signum magnum apparuit in cœlo.* Si is ad vnum ſic exclamans obſtupuit, quid ſi vidiſſet tot,tantaque in iudicio apparitura?

PARS IV.

Signorum quis modus, ac ſenſus.

I. CHryſ. *ſermo* 130. *de temp.* ait, *Sol obſcurabitur, non quia deſtruetur, ſed quia luce aduenientis Chriſti ſuperabitur. Sic ad literam Hiero. Euthym. Beda, & Auguſt.* 2. 2. Tropologiſant. *Sententia interpretũ.*

S. Greg. 18. *in Iob Moral.* & alij. Quod per tenebras, nubes, &c. Scriptura intelligat afflictiones. Vt *Iſa.* 13. *Stellæ cœli, & ſplendor eorũ non expãdent lumen ſuum. Obtenebratus ſol, &c.* Sic & *Amos* 8. *Occidet ſol in meridie, & tenebreſcere faciam terram in die luminis.* Hoc eſt in medijs gaudijs obruam eos anguſtijs. 3. Origenes vult ex fumo terræ incenſæ ſidera obnubilanda fore. At prius ſol obſcurabitur, quam terra ſuccendatur. Alioquin hoẽs exurerentur, nec ſigna viderẽt cœli. *Areſcent aũt præ timore.*

4. *Sententia.* Verè obtenebreſcẽt. Idq́ue modo quadruplici, ſecundũ *Toſtatum, Matt.* 84 *q.* 155. 1. Subtractione radiorum. 2. Interpoſitu corporis ſpiſſioris. 3. Suſpenſione claritatis ſolaris. 4. Eclipſi ſupernaturali. Nã naturalis non eſt prodigioſa. Solem & lunã ſimul pati Ecclipſin, hoc innaturale eſt. Sicut & totũ orbem ex Ecc ipſi obſcurari. Durabit ea tres horas, vt in Paſſione: aut triduũ, vt Ægyptiacæ tenebræ. At neutrum certum. Hæc de modo. Iam de ſenſu. Tum poſtea de cauſa.

Sol eſt ſignũ 1. iuſtitiæ & vitæ.

II. Sól eſt ſymbolum. 1. Iuſtitiæ, luce diſcernens bonum ac malum. Ideo Orpheo appellatur oculus iuſtitiæ. 2. Eſt & vitæ hieroglyphicum. Hinc Regi Cyro ſomnianti, ſolem ſibi è manibus elabi, interpretes eum propediem moriturum augurati ſunt. Nec errarunt. Ita ſol obſcuratus, prænunciat orbi & iudicium, & interitum vitæ. Agno, *Apocal* 6. ſextum ſigillum aperiente, ſigna hæc Euangelica patuere. Patebunt & in ætate mundi ſexta. At quam terribilia? Id ex ſubiectis accipe.

2. Fauoris.

1. Ioſeph vidit ſe à ſole, luna, ac ſtellis adorari. *Gen.* 37. Ipſa ea nunc fauent nobis, & obſecundãt. At demum in nos inſurgent cum Iudice.

3. vindictæ ſeruit.

2. Ioſuę ad nutũ ſtetit ſol & luna, oppugnantis Amorrhæos, donec omnes deleſſet. *Ioſ.* 10. Sic & Chriſto parebũt vindici. *Vt ſumat vindictã de inimicis ſuis, Iere.* 46. Et *Pſ.* 145. *Ad faciendam vindictam*

dictam in nationibus. Ipſe namque eſt, *Iob. 5. Qui præcipit ſoli, & non oritur, & ſtellas clauſit, quaſi ſub ſignaculo, quia commouet terram de loco ſuo, & columnæ eius concutiuntur.* Et iſtud eſt quod legimus. *Sol cognouit occaſum ſuũ. Pſalm. 103.*

3. *Memento igitur Creatoris tui, in diebus iuuentutis tuæ*, id eſt, modo dum vitam viuis breuẽ. *antequam veniat tempus afflictionis tuæ, & appropinquent anni, de quibus dicas, non mihi placent, antequã tenebreſcat ſol, & lumen, & tenebræ. Eccl. 12.* Ecclehaſt. *cap. 46.* effert potentiam Ioſuę ſuper omnium Regum potentiam, dicens. *In iracundia ſua impeditus eſt ſol, & vna dies factus eſt quaſi duo.* Potentior eſt Chriſtus, qui omnium ſiderum lumẽ impediet, eritq; *dies magna & amara valde.* *4 Monet fugientis aui.*

5. *Iſa 24.* ait, *Erubeſcet luna, & confundetur ſol, cum regnauerit Dominus exercituũ in monte Sion*, iudicaturus orbem, *& in conſpectu ſenum ſuorum*, cœlitum, *fuerit glorificatus* Hinc *Ioel 2. & Sophonias. 1.* eum vocant *diem tenebrarum & caliginis.* 6. Tunc orbis non amplius erit paradiſus voluptatis, ſed *terra miſeriæ, & tenebrarum. Iob. 10.* *5 Confundetur ob peccata.*

Dixiſti olim de ſpõſa, Domine, *Pulcra vt luna, electa vt ſol. Cant. 6.* At ecce, *Luna tota facta eſt ſicut ſanguis. Apoc. 6. Sol & luna obtenebrati ſunt. Ioel. 2.* Dixiſti Dauid, *Pſ. 148.* Mecum *Laudate Deũ ſol & luna, laudate eum omnes ſtellæ & lumen.* At nunc tanto ea *Muſica in luctu importuna narratio eſt. Eccl. 22.*

III. *Sed eccur ſigna talia in immerentibus ſideribus edet Deus?* 1. Odio peccati. Vt etiam, quæ ei ſeruiẽre, punire velit. Verè Horatius.

Quicquid delirant Reges, plectuntur Achiui.

Homines orbis ſunt Reges. 2. Vt iſtis peccator perterrefactus ad pœnitentiam reſpiciat. 1. Si enim triduanæ tenebræ Ægyptiacæ incolas terruere. *Exod. 10.* quantò magis hæ maiores! 2. Iſraelitæ

auditis

auditis tonitruis, viſisque fulgetris territi aiebant. *Exod* 20. *Loquere tu nobis: non loquatur nobis Dominus, ne fortè moriamur*. Peccatores, in valle Ioſaphat terribiliora experturi, quid dicent. III. Vt ſignificet, quod ſibi *proprium eſt miſereri ſemper & parcere*: iraſcique & cogi ad pœnas. I. Sic ante diluuium. *Geneſ.* 6. *Tactus dolore cordis intrinſecus, delebo*, inquit, *hominem, quem creaui*. II Sic fleuit ſuper Ieruſalem vaſtandam. *Luc.* 19. 3. Ideo queritur *Iſaia*. 43. *Seruire me feciſti in peccatis tuis*. IIII. Quia inferiora ab cœleſtium, cœleſtia ab ſolis influxu dependent, ideo, cum peſſum ire debeant omnia, ab ſole fiet initium. Cauſæ hæ ſunt tantæ, quanta ſigna ſunt ipſa.

PARS V.

De rebus Signatis.

Signa Deo punituro conſueta.

PRophetæ diras Dei iras, ac plagas annunciaturi, ad verba parem cultum, geſtum, aut ſigna adhibebant. Vt *Iſaias* 20. & *Michæas capit.* 1. Nudi prædicabant: *Vadam ſpoliatus & nudus*, ait hic, *faciam planctum ſicut draconum*. 2. *Ierem ca.* 28. Catena onuſtus cladem & captiuitatem Ieruſalē nunciabat. 3. *Ezechieli* induto peregrini habitu, ait Dominus, *c.* 17 *Fac tibi vaſa tranſmigrationis*. Quo cultu, vultu, ſigno vtetur præco iudicij? Nil ſufficit ad tanta mala repræſentanda, ſol, luna, &c. prodire atrata, confuſaque debent. 4. *Apocal* 10. Angelus iudicium annunciaturus, nouum habitū præferebat. Facie erat ſolari, radijs terram penetrantibus, voce leoninùm irrugiente, pede hoc mare, iſto terram inſiſtente, amictus nube, iride redimitus, in manu liber, verba tonitruantia. Talis etiam ſit, *A voce tonitrui tui formidabunt*. *Pſal.* 103. Quia *Matt.* 24. *Erit tribulatio, qualis non fuit, ex quo gentes eſſe cœperunt*.

Signa Iudicij erunt ſæuiſſima.

Si

Si ſignorum prælúdia ſint talia, qualis factorũ erit tragœdia? Magna Samaritanorum fuit calamitas; *4.Reg.*17. Cùm leones, à Deo è deſertis immiſſi, pœnas ſcelerum ſumebant, vrbis, liberorum, pecorum vaſtatores. Maior in iudicio, cùm terra feras, mare monſtra, cœlum aues, ſepulcra mortuos, orcus dæmones dabit in peccatores. 2. Gabaonitarum anguſtiæ & mortes multæ erant, *Iud.*19. Ioſue eos vndique cingente, cædente, Sole ad perniciẽ eorũ ſtante. At ludus hic eſt ad iudicij mala. Suprà Iudex, infrà orcus, circùm ſuperi, inferique, intrà conſcientia. 3. Horribile fuit excidium Ieroſolymæ: quod etiam Chriſtus defleuit. At hic *erit tribulatio, qualis non fuit*. Ea in his quatuor ſita erit.

Praiudicia exemplorum id oſtendunt.

I. *Signum Filij hominis. Matth.* 24. id eſt, vt *Origeni* placet, gloria Chriſti in Cruce parta. Vel (vt Autor operis imperf.) vibices & vulnera Chriſti. Vel (vt communis Patrum) Crux Chriſti. Huius figuram gerebat. 1. Serpens æneus, erectus à Moyſe, Sanator aſpicientium eum. *Num.* 21. Item 2. *Ezech.* 9. Thau. *Signa T. ſuper frontes virorum gementium.* Signum coccineum, quo Rahab ſe, ſuoſque ſeruauit. *Ioſue* 2. 3. *Signum fœderis, quod do inter me & vos, & ad omnem animam viuentem. Gen.* 9. 4. *Signum, cui contradicetur. Luc.* 2.

Erunt præcipua quatuor. 1 Crux ante ſalutis.

Iam necis.

At crux aliàs pacis, vitę, glorię, tũc mutata, erit iræ, & mortis; ſic, vt ſtellarum ſigna nil ſint ad eam. Illis enim homines, his etiam *Virtutes cœlorum commouebuntur. Matth.* 24. *Et plangent ſe ſuper eum omnes tribus terræ. Apocal.* 1.

Quo tunc fugies peccator? 1. Adam. *Geneſ.* 3. *Abſcondit ſe in medio ligni paradiſi.* Docens, lignũ Crucis aſylum fore lapſis. At hic id erit excidium. Iacob idola Laban ad radicem terebynthi, id eſt, peccata ſub cruce, ſepeliebat. At iam ea crux perſequetur. 2. Nocte, qua primogeniti ſunt cæſi, etiã idola

Ineuitabilis.

Digitized by Google

idola cecidere proſtrata. *Exod.* 12. *In cunctis Dijs Ægypti faciam iudicia.* Inde matres è ſtrato ſurgentes repertis infantibus cęcis, confugiturę ad lararia, deos quoque confractos offendunt: patres item in templis inueniunt: hic nuſquam refugium, eoque planctus immanior. At immaniora in iudicio. Nil iuuabit potentia, honor opulentia, voluptas, fauor, amici, ſerui.

Tuba planctus hominum.

II. Tuba *mirum ſpargens ſonum per ſepulchra regionum, Coget omnes ante thronum.* Tunc *plangent omnes tribus terræ. Apocal.* 1. Quia, *Pſalm.* 49. *Deus manifeſtè veniet, & non ſilebit. Ignis in conſpectu eius exardeſcet, & in circuitu eius tempeſtas valida.*

Et vocis Dei.

Verane hæc tuba? Non, ſed vox Iudicis. *Apocal.* 1. *Tanquam vox aquarum multarum.* Et *Audiui quaſi vocem tubæ.*

1. Ad conuocationẽ.
2. Maieſtatem.

Vox tamen tuba dicitur. 1. Ob conuocationem omnium, cui tuba ſeruiebat. *Numer.* 10. *Iſa.* 18. 27. *Sopho.* 1. *Zachar.* 9. 2. Quia maieſtatis eſt ſignum. Hinc 3. *Regum* 1. Salomone inaugurato tuba cantatum, acclamatumque. *Viuat Rex Salomon!* At Chriſtus dicet, *Pſalm.* 2. *Ego autem conſtitutus ſum Rex ab eo ſuper montem ſanctum eius.* 3. Ob futuri belli inditium. Sic Gedeon Madianitis bellum indixit, ac vicit tubarum cantu. *Iud.* 7. Bethulienſes, *Iud.* 15. Fugam Aſſyriorum perſecuti ſunt buccinis. Sic in iudicio hoc Iudex *accipiet armaturam Zelum illius, & armabit creaturam ad vltionem inimicorum. Sap.* 5.

3. Iudicium

4. Migrationem.

4. Tuba dat ſignum conuaſationis & perfectionis. *Numer.* 10. Ideò hic vox tubæ coſmophilos conuocare iubebit, & è mundo emigrare.

III, Pressvra gentivm. Expreſſit, *Eſdras libro quarto. Cum venerit dies preſſuræ & anguſtiæ, alij plorabunt, & triſtes erunt. Ioannis*

annis decimo quarto. In mundo preſſuram habebitis.

VNDE? 1. Ab hæreſibus. Vt enim moribundus varijs cogitationibus: ſic orbis tunc erroribus agitabitur, vt notat *Sanct. Chryſoſtomus.* Ideo monuit Dominus, *Matthæi vigeſimo quarto. Videte, ne quis vos ſeducat. Multi enim venient in nomine meo.* 2. Ab prælijs. *Audituri eſtis prælia. Videte, ne turbemini. Surget enim gens contra gentem.* 3. Ob famem, bella conſecuturam. In Ieroſolymitana obſidione matres deuorarunt filios. Quod ante iudicium non fiet?

4. Ob maieſtatem, & furorem Iudicis ineffabilem. 1. *Pſalm.* 89. *Quis nouit poteſtatem iræ tuæ, & præ timore tuo iram tuam dinumerare?* 2. An ſcelera ſolum diſcutiet? Imò ait, *Pſalm.* 74. *Cum accepero tempus, ego iuſtitias iudicabo.* Id metuẽs *Pſalm.* 142. orat. *Non intres in iudicium cum ſeruo tuo.* Quid ergo impijs fiet? 3. Suos monuit, *Iſa.* 2. vt cauerent ab eo, *cuius ſpiritus in naribus*, id eſt, qui iras ſpirat. 4. *Iob.* 2. orat. *Non me aſpiciat viſus viſus hominis*, Iudicis huius. Ideò. 14. ait. *Quis mihi tribuat, vt in inferno protegas me, & abſcondas me, donec pertranſeat furor tuus?* 5. Qualis is viſus hominis? *Dan.* 10. *Antiquus dierum, veſtitus lino, facies inſtar fulguris, oculi inſtar lampadis ardentis.*

Iudex erit terribilis, & ſeuerus.
1. ab ira.
2. ab viſu.

Heu, *Pſalm.* 50. *Auerte faciem tuam à peccatis meis.* Nam *Malach.* 3. *Quis poterit cogitare diẽ aduentus eius? Quis ſtabit ad videndum eum?* 1. Nec Angeli, Quia *contriti ſunt montes ſæculi, incuruati ſunt colles mundi ab itineribus æternitatis eius. Pſalm* 90. Vbi S. *Bern.* Angelos intelligit. 2. Hanc ſuauiſſimam vocem Ioſephi. *Geneſ. quadrageſimo quinto. Ego frater veſter Ioſeph*: ſuſtinere nequibant fratres: memores peccati ſui vni⁹. Quomodo iſtã (*Venite ad iudiciũ. Ite maledicti*) ferent

3. Horrore diei.
4. ab voce.

ferent auari, luxurioſi, &c. Præſertim cum ipſe ſingulatim delicta explorabit. *Matth.* 25. *Eſuriui, & non dediſtis, &c.*

Non iſtius memoria negligenda eſt.

Negligentiæ ſeram pœnitentiam hinc æſtima. Ioas Rex Eliſęum ęgrum inuiſit, ideoque, vt gratus ei eſſet, iubētem eiaculari contra Syros hoſtes, quoties vellet. At bis tantum iaculatus eſt; *Sique ſepties, percuſſiſſes Syriam vſq; ad conſummationem.* An non is doluerit pòſt, non ſępius ſe iaculatum fuiſſe? Quantò dolebit amplius, qui percutiendi dęmonis tam multam occaſionem neglexit vecors? Cùm id aquę potu præſtare potuiſſet. 2. Dolores hos deſcribere nemo poteſt. *Apoc.* 10. Ioanni audita 7. tonitrua ſcribere volenti dicitur. *Noli ſcribere.* Nec enim ſat mente comprendi queunt, minus ſcripto. Itaque & ego *manum de tabula.*

PERORATIO.

COncludo verbis Moyſis. *Deut.* 29. *Vos vidiſtis vniuerſa, quæ fecit Dominus coram vobis in terra Ægypti. Tentationes magnas, quas viderũt oculi tui; ſigna illa, portentaq́; Et non dedit vobis Dominus cor intelligens, & oculos videntes, & aures quæ poſſint audire, vſque in præſentem diem.*

Reſpondetis verbis Iſraelitarum, in Sichem à Ioſue admonitorum, vt Deo inhęrerent. *Ioſue.* 22. *Abſit à nobis, vt relinquamus Dominum, & ſeruiamus Dijs alienis. Dominus Deus noſter, ipſe eduxit nos, & patres noſtros de terra Ægypti, &c. fecitq́; videntibus nobis ſigna ingentia.* Quantò maiora nobis prędicta ſunt?

Quare, vt Dauid ad miniſtros Sacrorum; ſic ad vos ego. 1. *Par.* 16. *Recordamini mirabilia eius, quæ fecit, ſignorum illius, & Iudiciorum oris eius.* Etenim nil efficacius his, ad peccata cauenda.

Nam *Pſal.* 6. ad ſuperbos & impios coercendos directo,

directo, (vt vult S. Auguſt.) demum ſic ait. *Exurge Domine, & exaltetur manus tua &c. Iudicare pupillo & humili, vt non apponat vltra ſe magnificare homo ſuper terram.*

Quod ſi ſæpius Gedoneæ tubæ Iudicij nobis inſonent: lagenæ corporum defunctorum colliſæ cernantur vacuæ: lampadeſque intus, ignes tartarei, viſantur: tunc verò vincemus facile Madianitas dæmones. *Iud* 7 Hoc agite. Et audietis iſtud: *Matth.25. Venite benedicti Patris mei, poſſidete paratum vobis regnum.*

DOMINICA II. ADVENT.

Cum audiſſet Ioannes in vinculis opera Chriſti. Matth. 11.

4. REg. 2. Elia in cœlum rapto, Eliſæus, eius diſcipulus, alios Prophetas per montes ac ſiluas emiſit inueſtigatum eum. Non quòd ipſe raptum eum dubitaret, ſed vt, eo non reperto, & illi crederent raptum in cœlem eſſe. Sic Ioannes. De quo nos. I. *De neceſſitate tribulationum in iuſtos.* II. *De fœmina Herodiana malitia.* III. *De luxuriæ malitia* IV. *De captiuo documenta.* V. *Eius percunctatio.* VI. *Chriſti reſponſio.* VII. *Nota Prædicatoris.* VIII. *Præconium de Ioanne.*

PARS I.

Neceſſe eſt Iuſtos pati.

I. IVſti ſunt aurum: ideò probandi ſunt igne. V- trumq; iſtud pars eſt beatitatis. 1. *Sap.* 3. *Tanquã ſunt aurum in fornace probauit electos Dominus. Iob* 6. *aurum. Quaſi aurum, quod ignem pertranſiit, probauit me*

2. Dicati Deo. *Dominus*. 2. In excidio Iericho omnia hauſit ignis; præter aurum, argentum, æs, ferrum, quæ Dominus voluit conſecrari ad tabernaculũ *Ioſ.6.* Similes iuſti, non cedunt tribulationibus: quia dicati Deo, Deiq; ſeruitio, vt vaſa honoris.

3 Diuites. 3. Ditat his ſuos Deus. *Pſal.134. Gloria, & diuitiæ in domo eius.* At quales? *Pſal.* 111. *Qui producit ventos de theſauris ſuis.* id eſt, tribulationes: ex omnium Patrũ ſenſu.

4. Hortuli Dei. 4. Sponſa, vt ſponſum ſibi deuinciret; hortum adornauit, *Cant.4.* 1. muro, 2. arboribus, 3. areolis, 4. fonticulis, 5. floribus, 6. fructibus: Et, quaſi parũ iſta; turbulentiſſimos quoq; ventos inuitat: *Surge Aquila, & veni Auſter, perfla hortum meum; & fluent aromata eius.* Ita Electorũ animæ ſunt Deo horti inſtructi 1. gratia Dei, 2. virtutibus, 3. opportunis locis, 4. fluentis gratiarum, 5. deſiderijs ſanctis, 6. meritis: At deſunt venti tribulationũ. Quæ eo meliores; quo turbulentiores.

5. Semper integri. 5. Angelos, *Apo.7.* miſit Deus ad excidiũ orbis; ante tamen eos iuſſit alas ventorum continere; ne orbẽ afflarent. Sic diaboli, facti in perniciẽ orbis, priuſquã noceant; tribulationes ſiſtunt: ne hæ afflent iuſtos. Sciunt.n. ab his proficere ipſos. Atq; ita moliuntur perniciẽ ipſa quiete, & ſecuritate. Mare, terra, arbores ni afflentur ventis, torpeſcerent. Ita hoẽs non tentati nil ſciunt. Hanc quietẽ æmulatus, imprudens ait, *Pſ.72. Zelaui ſuper iniquos, pacẽ peccatorum videns.*

6. Contemplatiui. 6. Elias, *4. Reg.2.* Curru igneo, & turbine velificãte raptus eſt. id eſt, tribulatione; non placido vento. Vt .n. vent⁹ feſtucas euehit: ita tribulatio animas. Ideo *Pſa.24. Tribulationes cordis mei multiplicatæ ſunt:* Hier. vertit ex Hebræo; *Tribulationes cor meũ ſurſum ferre fecerunt:* ꝙ proſperitates deiecerũt.

7. Vigiles. 7. Vt tonitrua ſtertentes excitant, & terrent: ita tribulationes.

8. Cœleſtes. 8. Arca Noe quo magis fluctuabat; hoc vicinior cœlo fiebat. Vita, diluuiũ eſt. Talis Martyrũ. Cum lapidũ imber in Steph. rueret: *Ecce,* ait,

Video

Video cœlos apertos, & Ieſum. Act. 7. 9. Idcirco ſponſa ſponſi perfectionem deſcribens, ait *Cant.* 7. *Statura tua aſſimilata eſt palmæ.* Et de ſe: *Eccl.* 7. *Quaſi palma exaltata ſum.* Quia hæc quo grauatur magis, magis exurgit. At animabus dicitur *Oſe.* 2. *Sponſabo te mihi, in fide.* 10. Fides muſicę percuti debēt; & quo acutius feriuntur: hoc ſonāt iucundius. Emblemati additur epigraphe: *Non percuſſa ſilent.* Teſtis Baptiſta vinctus hinc ab Herode, inde ab Herodiade vexatur, ſupplicio deſtinatur: at hoc fortius prædicat.

9. Inuicti.

10. Illuſtres.

PARS II.

Triſtę malum Fœminæ.

Baptiſta regij impatiens ſcandali Herodē arguit incœſtus; quam naturæ lex refutat, & Moyſis. *Deut.* 25. Ac licet plura Regibus liceant, quā alijs: quæ tamen legis ſunt diuinæ arctius eos tenent; ob exemplū. Ideo carceratur, *propter Herodiadē* amicus monitor. *Dux fœmina facti*; Eum necti; quē oēs inſontem, ſanctū, Meſsiā credunt. Alius nemo tantū vel audere potuiſſet. 1. *Eccl. 25. Breuis omnis malitia ſuper malitiā mulieris.* 2. Ipſe Deus nullū, ad exprimendā iram ſuā ac crudelitatē, emblema potuit reperire aptius; quam fœminā. Iubet *Oſeā c. 1.* ducere vxorem; primamq; filiam vocare. *Abſq; miſericordia Quia non addā vltra miſereri domui Iſraël.* (Impias Herodiades fert oratio: ideo piæ ignoſcent) 3. Zach. c. 9. vidit mulierē in amphora ſtantē, cum maſſa plumbea in ore. Neſcienti, quid portēderet, ait Angelus: *Hæc eſt Impietas.* Amphora & infundibulum, quod patet vtrinq;, ſignificat garrulitatem; hac illacque perfluentē: Ideo in ore plumbū, vt cogatur ſilere. 4. *Apoca. 9.* Nouum Locuſtarum genus: equis bellicis ſimiles, cum caudis ſcorpionum, dentibus leonum, capillis mulierum, poteſtate nocendi hominib⁹: ſignificat Spiritus S. nil immanius muliere mala. 5. *Apoc.* 17.

Mala quæ fœmina.

1. Ob inſitā malitiam.

2. Ob ſæuitiam.

3. Ob garrulitatem.

4. Ob maledicentiam.

5 *Capitoſitatem.* *Mater fornicationum & abominationum terræ* aptius deſcribi nequijt, quàm per fœminam indutam, inſidentem ſepticipiti beſtiæ, cornutæ decies, hoc eſt, loquacem, ferocem, capitoſam. Hæc meretrix, vera eſt Herodiadis imago. Fac Octopœiam. 6. Verè *Origenes homil 7. in diuerſos.*

6. *Ob originẽ peccati.* *Mulier caput eſt peccati, arca diaboli, expulſio paradiſi, corruptio legis* 7 Elias, etſi cccc. pſeudoprophetas necaſſet, Regem tamen Achab impiũ non fugit. 3. *Reg.* 18. 19. At Iezabelem fugit ad deſerta, tutior inter feras. Et antè orabat: *Domine, tolle animam meam, &c.* quam in mulierem incidere vellet. Nempe morte peiorem! maximè meretricem.

7. *Ob perſequendi cupiditatem.*

8. *Quia mille artifex eſt.* 8. Megolopolitani Venerem ſtatuêre cum hac epigrapha: *Dea machinatrix, & artifex.* Nam quæ amat, quid nõ audet? Cui delicto ignoſcit irata? Quod non exercet? *Ouid. 6. Metam. Et nil eſt, quod non effreno captus amore auſit.* Talis machinatrix conſilij peſſimi Herodias; vt vnica mundi Phœnix caperetur.

PARS III.

Non minus malum luxuria.

I. REx eum capi iuſſit: at Amor ſuggeſſit. Crudeles deliciæ, amor & fœmina! Cæcus amor! 1. *Pſalm.* 4. *Fornicatio, & vinum, & ebrietas auferunt cor.* 1. Quia vſu rationis priuant. Hinc expertus orat, *Pſalm.* 50. *Cor mundum crea in me Deus.* 2. Quia ſicut vinũ tollit iudiciũ, vt homo obbruteſcat: ſic fornicatio. En Herodem: quæ in eo ratio? Ebrius amore erat. 3. Hoc vitium generali nomine Iniuſtitiæ afficit *Pſalm.* 118. *Non dominetur mei omnis iniuſtitia.* Imò, Infernale barathrum eſt, *Pſalm.* 85. *Confitebor tibi Domine Deus in toto corde meo, & glorificabo nomen tuum*

Quia 1. cæca eſt.

2. *Orcus eſt.*

tuum in æternum, quia miſericordia tua magna eſt ſuper me, & eruiſti animam meam ex inferno, hoc eſt, de carnis peccato. Sic. S *Euthymius.*

II. Vt odit; ſic punit id Deus. *Geneſ.* 6 *Delebo hominem, quem creaui, à facie terræ: ab homine vſque ad animantia, à reptili vſque ad volucres cœli*: Satis parcit piſcibus: qui coitu non generãt: ideò caſtitatis ſunt ſymbolum. *3. Punita ſemper.*

Cui ſoli non parcit Deus; id ſolũ non parcit etiã caſtiſſimo Baptiſtæ. Mira iniuſtitia! Speculũ innocentiæ & virtutũ, angelorũ ſocius, fax mũdi, Meſſiæ præcurſor, doctor omniũ, pœnitentium dux, & vnus omnia; Ab incœſtuoſo, ebrio, truci, impio, politico capitur, libenter auditus plectitur ab templi profanatore, Sacerdotij inuaſore, Sacrorum venditore, Tyranno, ciuium depeculatore, nobilium prædone, filiorum carnifice, externorum vaſtatore, peſti patriæ, labe regni: idq́; per mulierẽ, ſcortum, laſciuiæ fomitem, Iudeæ propudium. *4. Sana.*

III. Animæ Regis vitam daturus erat confeſſor veritatis, magiſter morum & vitæ: & vita ei tollitur? Veritas exulat aulis: regnat palpatio. Audax ibi, qui loqui veritatem audet. 1. Ideò magnum ducit *Pſalm.* 118. *Loquebar de teſtimonijs tuis in conſpectu Regum; & non confundebar.* 2. *Amos.* 7. Idololatriam Ierobo æ Regi exprobrãs à ſummo Pontifice eijcitur aula, & regno. 3. Vt Balthaſaro Regi Babyloniorum veritas annunciaretur; non auſus eſt Deus ei virum mittere; ſed manum *hominis ſcribentis contra candelabrum in ſuperficie parietis aulæ regiæ. Dan.* 5. 4. Nathan propheta Dauidi nunciare veritatem iuſſus à Deo, antè altè petit exordium, quàm ad rem deſcendat: & parabola de oue pauperis cæſa à diuite ob luxũ conuiuij; eum circũuenit. Lataq́; ab Rege ſententia, edixit demũ. 2. *Reg.* 12. *Tu es ille vir, qui feciſti hanc rem.* *5. Veritati exoſa, maximè in aulis.*

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

 Hæc

Digitized by Google

Hac de cauſa Ioannes nexus eſt. Prô! Manum, Chriſti indicem, innecti? Iam verum illud *Pſ.* 149. *Et nobiles eorum in manibus ferreis.* Quid? Linguā, Meſſiæ teſtem obmuteſcere? Eremicolam carceris fieri incolam? Vocem clamantis claudi in antro? Libertatem effici captiuam? Chriſti Baptiſtā teneri ab nequam?

PARS IV.

De Captiuo Documenta Ioanne.

Deus memor tribulatorum.

VIdetur, I. *Ioannes in vinculis*, exemplum eſſe iuſtorum: quaſi quorum Deus obliuiſcatur *Pſ.* 87. *Nunquid cognoſcentur in tenebris mirabilia tua, & iuſtitia tua in terra obliuionis?* Nam, vt ait, S. Chryſoſt. *Ioannes magiſterium vitæ, ſanctitatis norma, ſchola virtutis, eſt in vinculis*: quaſi & in Dei obliuione. In hac *terra obliuionis, vſquequo peccatores Domine, vſq; quo peccatores gloriabuntur? Pſal.* 93.

2. Seruator eſt animarum.

II. Attamen etſi corpus patiatur, animam Deus gratia roborat ac recreat. 1. Quia *Sap.* 3. *Iuſtorum animæ in manu Dei ſunt, & non tanget illos tormētum malitiæ*: id eſt, peccatum. 2. Idem ſignificat Angelus *Apo.* 1. qui ſtellas manu præferebat. Quo primum mirus ſplendor gloriæ iuſtis accedit. Deinde ſecuritas præſtatur beatitatis: quia *in manu Dei ſunt.* 3. Tangi ſinit corpus *Iob.* 2. at *Animā illius ſerua.* 4. Chriſtus ſuum tradidit corpus: at ait *Luc.* 23. *In manus tuas commendo ſpiritū meum.* 5. Cujus rei ſignum lectulus Salom. quē LX fortiſſimi ambiebant. *Cant.* 3. Animam, thalamum Dei, dona gratiæ ambiunt.

3. Fauor mundi vitreus eſt.

III. O fragilis fauor mundi, & gloria! Quanti omnibus ante Ioan. At mox in carcere gemit. 1. Ita *Dan.* 5. 14. omnibus ſatrapis præpoſitus hodie, cras leonibus objicitur in lacū. 2. Sic Paulus, ſanato Lyſtris claudo, Mercur. creditur, Iupit. Barnabas: *Act.* 14.

Act.14. Dij ſimiles facti nobis deſcenderunt ad nos. Sacrificuli coronas efferunt, parant victimas. At paulo poſt *ſuperuenerunt quidã Iudæi, & perſuaſis turbis lapidantes Paulum traxerunt extra ciuitatẽ.* Vah fidem mundi, ac metamorphoſin.

IV. Veritatis Præco captus docet Concionatorem, neu ſileat veritatẽ. 1. Ideo *Iſa.58.* Vox eius tuba comparatur: *Quaſi tuba exalta vocem tuã.* Sicut.n. tuba caſtrẽſis omniũ aures ſtringit, tã ducũ, quã gregariorum, & lixarũ, ita & prædicator. — *4. Prædicator veritatis eſt tuba.*

2. *Iſa.60.* Vidit homines, vt nubes volare. Neſcit myſterium: Quærit: *Qui ſunt iſti, qui, vt nubes volant?* S. Doct. interpretantur eſſe Prædicatores: Qui animis in cœlo ſuſpenſi, dũ è terra, marique vaporem bibunt: eum maturefactum pleni ſine diſcrimine effundunt: cuius cuius agrũ attigerit, ſeu Regis, ſeu plebis. — *Nubes.*

3. Tales per *Ierem.16.* promiſſi. *Mittã eis multos venatores: & venabuntur eos de omni monte, & de omni colle*, id eſt, in aulis, & caulis, in vrbibus & viculis, per plana, aſpera, alta, humilia locorum: lepores, vulpes, lupos, vrſos, apros, &c. venabũtur impertęſi laborum, periculorum. Talis Baptiſta in deſertis, ſyluis, agris, litore Iordanis, inque vrbe venabuntur. — *Venator.*

V. Ioannes, id eſt, gratia, eſt in vinculis: at vitia dimittuntur libera. 1. Fides vincta eſt: *Luc.18. Cum venerit Filius hominu, putaſne inueniet fidẽ?* 2. Et ſpes. *Iſa.28. Poſuimus mendacium ſpem noſtrã.* 3. Charitas. *Luc 21. Surget gens contra gentem, &c.* Liberalitas: *Iere. 6. A maiore vſq; ad minorẽ omnes auaritiæ ſtudent:* & caſtitas captiua. *Pſal.13. Corrupti ſunt, abominabiles facti ſunt.* Ita Herodes dominatur, carceratur Ioannes. — *5 Vitium premit virtutem.*

VI. Miranda Ioan. conſtantia. Tota Iudęa nullꝰ auſus verum dicere Herodi: auſus Ioannes. Pharaonis indurationem videre Ægypti: at demum — *6. Conſtantia cordati.*

 ſerui

Digitized by Google

ſerui dixerunt: *Exod.* 10. *Vſquequo patiemur hoc ſcandalum?* Sic Ioannes ſolus. Benè de eo *Pſ.* 118. *Loquebar de teſtimonijs tuis in conſpectu Regũ, & non confundebar*: Ibidem. *Defectio tenuit me pro peccatoribus derelinquentibus legem tuam.*

7. Solatia in miſeriys ſpiritalia.

VII. *Cum audiſſet Ioannes in vinculis opera Chriſti.* 1. Hoc ipſi in miſerijs ſolatium. Et noſtrũ eſto, audire conciones, legere ſpiritalia, orare, pſallere.

Poterat Ioannes adhæſiſſe Chriſto; eoque frui ſuauiter, familiariter vti: at prodromus maluit parare vias ei prædicando pœnitentiam. Sic & nos priuata noſtra poſthabeam⁹ publicis. 1. Moyſes in Sinai perfruebatur Deo: at peccante populo iubetur: *Exod.* 11. *Deſcende citò: quia peccauit populus.* q. d. Contemplationem deſere; operi inſiſte. 2. Chriſtus in horto inſtabat orationi pro ſe: at eam abrupit præ cura diſcipulorum. 3. *Leuit.* 12. Non prius Pacifica: id eſt, hoſtiam voluntariam offerri iubebantur; quàm legalia, quæ præcepta, fuiſſent oblata. Ita publica, neceſſaria, præcepta prius: tum tua, & Conſilia perage. 4. Ionathas, in prælio Dei laborans, feſſus guſtat fauum contrà, quam vetuerat Saul: *1. Reg* 14. Quia tamen ſuam prætulerat patris voluntati, damnatur à patre ad mortem: etſi optima Ionathæ eſſet intentio. Ne ergo zeli proprij opera quamuis pia, obedientiæ præferamus.

8. Chriſtũ ob Chriſtũ relinque.

PARS V.

Captiui percunctatio.

I. TV *es, qui venturus es?* 1. *S. Greg. homil.* 6. putat interrogaſſe: Vt cognoſceret, an Chriſtus ipſe eſſet deſcenſurus ad limbum, educendis Patribus. 2. *S. Chryſoſtomus.* Vt alij ſcirent ac diſcerent

diſcerent ex ipſo; quod ſciebat Ioannes. Alij aliter opinantur. Iſti benè literaliter.

Myſticè vero. 1. Vt oſtendat ſe tàm defunctorum, quàm viuorum cura tangi. Secundum S. Greg. *Ruth.* 2. *Benedictus ſit à Domino*; ait Noëmi de Booz; *quoniam eandem gratiam, quàm præbuerat viuis, ſeruauit & mortuis.* *Facta eſt 1. Ob defunctos.*

2. Miſit, vt diſcerent, eſſe Meſſiam. Sic domeſticorum habenda eſt cura. 1. *Tim* 5. *Si quis aũt ſuorum, maximè domeſticorum, curam non habet, fidem negauit, & eſt infideli deterior.* Hinc Iacob ad ſuos iſta. *Geneſ.* 15. *Abijcite Deos alienos, qui in medio veſtri ſunt; & mundamini; ac mutate veſtimenta veſtra, &c.* prauarum ſcilicet conſuetudinum. *2. Ob diſcipulos.*

3. Vt zelum animarum oſtendat captus liberis nobis; qui tanto zelemus amplius; nec vllas excuſemus difficultates. 1. Similes Iſraelitis, ſpem terræ benedictæ obtinendæ abijcientibus, audito; quod gigantes eam incolerent vrbibus munitiſſimis. 2. Animoſior vox illa, *Pſalm.* 118. *Anima mea in manibus meis ſemper; & legem tuam non ſum oblitus*, id eſt, & iam animã expoſui pro lege tua. Sic locutus eſt Sauli Ionathas de Dauide: 1. *Reg* 14. *Poſuit animam ſuam in manu ſua.* Ita & Baptiſta, tum increpando Herodem: tum mittendo ſuos percunctatum. *Tu es, qui venturus eſt, & cæt.* *3. Ob Zelũ.*

II. Quæ ſublimior quæſtio? Eſt de diuinitate filij Dei: de veritate Meſſiæ: de redemptione; de conſummatione Prophetarum; de placatione Dei, &c. 1. Tun' *Melchiſedech, ſine patre* humanit⁹, *ſine matre* diuinitus, *ſine genealogia? Heb.* 7. Nam, *Iſa.* 53. *Generationem eius quis enarrabit?* 2. Tun' Iſaac, miraculo editus, morbi deſtinatus à patre, & ligni victimarij baiulus? *Gen.* 22. 3. Tun' Noe, arcam humanitatis ingreſſus, diluuio peccatorũ *4. Ob myſteria & figuras.*

nos eripiens, amore ebrius in cruce nudaris, & ri-
deris? *Gen. 7.9.* Tun' Iacob, veſtibus Eſau pecca-
toris indutus, nocte paſſionis luctans cum angelo,
& ſanguinem ſudans demum vinces? *Geneſ. 27.31.*
5. Tun' Ioſeph à fratribus venditus, traditus, veſte
cruentatus, captus, demum reſtitutus regnas?
Gen. 37.40. Tun' Moyſes, ab Herode infans ad cę-
dē quæſitus, dux populi, per mare rubrū paſſionis,
in terram promiſſionis? *Exod. 2. 8. &c.* 6. Tun'
ille Sacerdos ſummus, poſt cuius mortem exules
omnes reuocati in patriam ſunt? *Num. 35.* 7. Tun'
Samſon, humanæ naturæ captus amore, ei vt cum
Dalila in ſepulchro congreſſus, portas, funes, &c.
confringens: demum hoſtium ludus fies? *Iud 14.*
15.16. 8. Tun' Dauid, funda carnis promptus,
ærumnarum noſtrarum lapidibus inſtructus, Go-
liath Satanam cum exercitu fundes? *Tu es, qui,*
&c.

S. Ambr. & Rupertus aiunt non dubitantis, ſed
admirantis quæſt. eſſe. Nam audierat ipſe: *Ioan. 3.*
Hic eſt filius meus dilectus Ante cognorat eū exul-
5. *ab mores.* tans: & baptizās: *Domine, vis baptizari à me? &c.*

Moraliter. Ablegemus ad Deum noſtras volū-
tates, intentiones, ſenſus. Quæramus, hæccine vitę
meæ, & actionū eſt via bona? Mittamus ad tēpla
familiā, adq. ſacra, vt diſcat, vt pietati adſueſcat.

PARS VI.

Chriſti Reſponſio.

ITe, *renunciate, quæ. &c.* Operibus reſpondet, ſi
enim verbo: *Ego ſum Meſſias*: mox æmuli, *Ioa. 8.*
Tu de teipſo teſtimonium perhibes. Quibus tamen
1. *De ſingularitate miraculorū* alibi dixerat: *Ioan. 15. Opera, quæ ego facio, teſtimonia perhibent de me.* Et vere. 1. Nam etſi alij
Prophetæ miracula patrarint; tamen difficillimè.

Adeo

Digitized by Google

Adeo vera vel hoſtium vox *Matth.* 9. *Nunquam apparuit ſic in Iſrael.* Quare bene *Ioa.*15. *Si opera non feciſſem in eis, quæ nemo alius fecit: peccatū non haberent.* 2. Elias mortuum quidem ſuſcitauit: Eliſæus Naaman à lepra mundauit: at Deo prius impenſe inuocato: Chriſtus ſola voluntate vult, & factum eſt, 3. Non ipſi: ſed per ipſos *Dominus ſoluit compeditos, Dominus illuminauit cæcos, Dominus erexit eliſos. Pſ.*145. 4. Ipſi prędixerūt, Chriſtū ſimilia editurum excellenter: *Iſa.*35. *Deus ipſe veniet, & ſaluabit nos: tunc aperiētur oculi cæcorum.*

II. Cur autem cęcorum reluminatorum meminit magis, quam aliorum miraculorum? 1. Ob Iſaiæ prophetiā iam dictam: 2. Ob factum his ipſis viſum diſcipulis. 3. Quia *Luc.*7. *Cæcis multis donauit viſum*: tot alias ægritudines non ſanauit, quot cæcitates. **2. De reluminatis.**

III. Varia autem hic recenſet conglobata Dominus de Ioanne: eximiæ laudis, gratię, ac virtutis ſingula. Exemplo nobis: ne in vno bono actu ſiſtamus. Quo plura: hoc Deo gratiora præſtamus. Placet ei multiplicatio. 1 *Gen.*7. *Germinet terra herbā virentē, & facientē ſemen &c. fructum iuxta genus ſuum:* At magis deſiderat animum varia virtutum genera progerminare. 2. Sic ſponſa: *Cant.*7. *In hortis noſtris omnia poma, noua, & vetera.* **3. De diuerſitate operum.**

IV. Nota vero humilitatē dicti, & animi. Non dixit. Ego reddo cæcis viſum. &c. ſed *cæci vident. &c.* 1. Ita Iacob grandęuus: ſciſcitanti Pharaoni *Gen.*47. *Quot ſunt dies annorū vitæ tuæ?* ait, *Dies peregrinationis vitæ meæ ſunt* 130 *annorum, parui, & mali.* Nec oēs nominauit, & iſtos extenuauit. Et tu geſta tua tuus ipſe crepabis buccinator? 2. Mundus ſimilis eſt Phariſæo. *Luc.*18. Amat ſciri, & videri. 3. Similis prodigi fratri, *Luc.*15. *Ecce, tot annis ſeruio tibi.* Non ſic cum Deo. 4. Cū ingrato fortè (vt Laban cum ſocero *Gen.*31.) expoſtularis. **Humilitas Chriſti.** **Coarguit oſtentationē mundi.**

Per

Per 20. *annos ſeruiui tibi*. Deo dic, cum omnia feceris: *Matth.* 11. *Serui inutiles ſumus: quæ debuimus facere, fecimus*. Præſumptio enim ſemper in periculo; in tuto humilitas eſt. *Da gloriam Deo.*

Dandum Deo quæ Dei ſunt.

V. Nota, nec Ioannem in vinculis animo deijci, nec miraculis extolli Chriſtum. Is nil exprobrat; hic nil derogat Deo. Dicit: *Cæci vident*: non; reddo viſum. Et tu bona, quæ agis; adſcribe Deo: mala tibi: Ita Ioſeph, *Geneſ.* 45. *Non veſtro conſilio; ſed Dei voluntate huc miſſus ſum. Qui fecit me quaſi patrem Pharaonis, & Dominum, &cæt.* Profanus dixiſſet. Huc me euexit fortuna, induſtria, ſcientia, &c.

PARS VII.

Notæ Saluatoris, ac Prædicatoris,

I. MYſticè. Quæ hic Notæ Saluatoris: eædem & veri Prædicatoris ſunt. Per eos cæci ob ignorantiam, vident: ſurdi ad verbum Dei, audiunt. &c. Omne genus peccatorum conſanatur.

1. *Cæci* ſunt peccatores. In multis enim offendunt. *Sopho.* 1. *Ambulabunt, vt cæci; qui Domino peccauerunt*. Hos ſolus Chriſtus reluminat in Sacramento pœnitentiæ.

2. *Surdi* ſunt, qui nec tubarum, campanarum, nec tormentorum bellicorum ſonitum audiunt. Sic peccatores nec iudicij extr: tubas; nec iuſtitiæ & miſericordiæ campanas; nec Dei minarum tonitrua; nec inferni tormenta audiunt. *Pſalm.* 37. *Tanquam ſurdus, non audiebam.*

3. *Leproſi* mortaliũ p: rei. Vt enim lepra 1. corpus inflat, 2. ſitim excitat, 3. contagio inficit, 4. humorem radicalem vitiat. 5. habitum taminat, 6. rauim cauſat, 7. membra omnia inuadens debilitat: ita 1. ſuperbia, 2. auaritia, 3. luxuria, 4. inuidia,

uidia, 5. gula, 6. ira, 7. acedia. Benè ergo Eliſæus Naamano leproſo, 4. *Reg.* 5. *Vade, & laua te ſepties in Iordane.*

4. *Mortui* in peccatis plus, quam qui virus hauſerũt. Quia 1. *Ioan.* 3. *Qui non diligit proximũ: manet in morte.* At quàm acre venenum; quod immortalibus infert mortem? Tale peccatum.

II. *Pauperes euangelizantur.* En; miraculi numero eſt iſtud. Væ ergo diligentibus primas cathedras? Nabuchodonoſoris arbor vmbroſa omne genus animalium ſuis fructibus paſcebat. *Dan.* 4. Sic prædicator omnibus omnia fiat, ciborum genera præbens varia. *Miraculũ eſt pauperibus prædicari.*

At maius videtur miraculum, *Pauperes euangelizare.* 1. Abiecta mundi elegit Deus, piſcatores; non Platones, Ariſt. Demoſt. Cicer. 2. Hinc ſuperciliosè ſapientes *Actor.* 4. auditis ijs, obſtupuere. 3. Stupet *Auguſt. libr. de verbis Domini,* Philoſophos & Oratores à piſcatoribus cõuerſos; non hos ab illis. 4. Plane ſicut 1. *Reg.* 3. Dauid, perſequens prælio Amalacitas reperit ſeruum Amalacitæ, derelictũ ægrum à fugiente hero. Sic Chriſtus, perſecuturus mundanos, reperit pauperes, mundi pompam aſſectari non valentes, ab hoc relictos: hos duces ſuos aſſumit in caſtra hoſtium: quæ genio indulgentia cædit, vincit. *At prædicare ipſos maius eſt.*

PARS VIII.

De Ioanne Chriſti præconium.

QVid exiſtis videre? Arund. ve. ag.? & cat. I. Dimiſſis cum reſponſo iſtis; Ioannem dilaudat reliquis. Fidus Deus in amicitia colenda; tenerè & conſtanter diligit etiam in aduerſis; in vinculis. Non enim vincula; ſed facta reum faciũt. At ſecus mundus. 1. Aman, dum fe'ix, multos numera- *Fides amicitiæ.*

Digitized by Google

numerabat amicos; & ipſe inter intimos Regis Aſſueri erat. Vt autem ſors vertit, animuſq; regis, iam manus omnium in vnum, & animus, & vox. *Eſth.7. En lignum, quod parauerat Mardochæo, ſtat in domo Aman.* q.d. In malam crucem cum eo, quam alteri parauit.

Laudat ab alijs *1. Deſertũ.* Secus Chriſtus. I. Laudat captum, nullo ſuo metu capientis, deſertumque ab ijs, qui ante coluerant, præfert cunctis à vita ſupra hominem angelica. Neu deſiſtas laudare iuſtos, licet impijs exoſos, quia in ijs Deum laudas. *Pſal.150. Laudate Dominum in Sanctis eius.*

2. Suſpectũ. II. Laudat eum, cuius innocentia capti periclitabatur, ne ſuſpecta maleficij fieret. Ita. *Num.12* Dominus Moyſen laudabat, cum Maria & Aaron ei detrahebant, quoniam ſequebatur bonitatem. 2. Vt canes latratu & morſu prætereuntem ſequẽtes ſunt à bono arcendi, ſic & maledici.

3. Abſentẽ. III. *Illis autem abeuntibus*, diſcipulis, Dominus Ioannem laudat in abſentia. Quia laus vera ab amore, non ab aſſentatione oritur. Illa ex Deo, hęc ex diabolo eſt. 1. Sic *Iud.14.* Philiſtæi Samſonẽ perdidere, perſuaſa Dalila, vt ei adulans ſolutionẽ ænigmatis exſculperet. Hinc omnis eius ruina cætera. 2. Recte Diogenes Cynicus adulatores coruis deteriores dixit, quod hi mortuos, illi viuos lacerent. Ergo & tu *de abſentibus non, niſi bona.* 3. Sic *Pſal.10. Detrahentem ſecreto proximo ſuo, hũc perſequebar.* 4. *Exod.2.* Ægypti plaga erant ranæ, quæ in cœno latent, ſilentque diu, noctu coaxant. Similes detractores cœnoſi.

4. Afflictũ. IV. Laudat captum Dominus, quia fidus in aduerſis cultor amicitiæ. 1. Sint alij hirundinei amici, ad hyemem fugitiui, tantumque æſtiui, & ollares. 2. Secus Apoſtoli, *Matth.26. Qui mecum permanſiſtis, in tribulatione*, ait Dominus.

Et hi

Et hi tamen ſui dein diſſimiles, *omnes relicto eo fugerunt.*

V. Laudat eum à Conſtantia in Dei cultu, minime arundinea. 1. Vt verum de ipſo, *Ierem.* 1. *Ego dedi te hodie in columnam ferream.* Vera quippe virtus etiam pluſquam chalybea eſt. 2. Virtutis emblema fax eſt inuerſa & ardens, hocque maiorem & flammam, & lucem eijciens, cũ iſta epigrapha. *Vires inclinata reſumo.* Fax talis Ioannes in vinculis. *Ioan.* 5. *Erat lucerna ardens, & lucens.* Vt, quo clauſa arctius, eo effulgeret latius. 3. Quid? Vitane arundinea eſt, à quarto ætatis anno, annis XXV. ſic vixiſſe? ſic pro mundo pœnituiſſe? ſic verbo & facto docuiſſe Regem, milites, ciues, phariſæos? &c. 4. Arundo improborum eſt ſymbolum, 1. quia inconſtans, 2. quia in vliginoſis nata ac cœnoſis, 3. quia foris polita, recta, at emedullata. Non talis Ioannes. *5. Conſtantem.*

VI. Laudat *à non mollibus veſtimentis.* 1. Quia *Non eſt conueniens luctibus ille color.* Ouid. Quo arguit Faſtum. 2. Veſtem Adæ dedit Deus ad neceſſitatem verecundiæ, non ad luxum. Mnymoſinõ eſt peccati, & innocẽtiæ perditæ. 3. Demẽs is, qui ſuſpendio addictus, in aurea furca & veſte, ſe cuperet ſuſpendi. Dementiores faſtuoſi luxu. *Eccl.* 11. *In veſtitu ne glorieris vnquam, nec in die honoris tui extollaris.* 4. Stultum eſt, domum iã ruituram inaurare. Et tu corpus ſic veſties? 5. *Eſth.* 14. *Tu ſcis Domine, quia abominer ſignum ſuperbiæ, & gloriæ meæ, quod eſt ſuper caput meum in diebus oſtentationis meæ, & deteſter illud, quaſi pannum menſtruatæ.* Et nos gloriabimur, vnde confundi oportet. 7. Scilicet laudem ſibi quærunt malefici ex cauterio, vel ſtigmate ſuo. *6. Modeſtũ habitu.*

(f)

PERORA-

Digitized by Google

PERORATIO.

COnſtabit recapitulatione dictorum protreplica ſiue hortatoria: demum per Apoſtrophen ad Chriſtum precatoriam, vt tribuat ad talia gratiam; excurret ad DIXI.

DOMINICA III. ADVENTVS

Miſerunt Iudæi ab Ieroſolymis Sacerdotes & Leuitas ad Ioannem. Ioann. 1.

1. REg 16. Reprobo iam Saule, prædeſtinatoque Dauide, Samuelem vngendo Dauidi mittit Deus in Bethlehem. Propheta putans & natura, & ſtatura maiorem fore deſtinatum, vertitur diuinitus ad Dauidem, paſtorem poſtfœtantium. Sic hic. Extincto regno, nouum miſſurus Regem Deus, ab æterno deſtinatum Synagogæ miſit. Quæ putans ortu & vita mirum Baptiſtam Regem fore; hic autem eos à ſe ad Chriſtum vertit, magiſtrum paruulorum. Nos ex iſtis. I. *De interrogatione: Tu, quis es?* II. *De legatorum, & legãtium ignorantia affectata.* III. *De ignorantia Magiſtratus noxia Reipubl. ac de vitijs mundi.* IV. *De voce clamantis.* V. *De modeſtia Baptiſtæ.* VI. *De cultu ſolitudinis, & carnis mortificatione.*

PARS I.

De interrogatione. Tu, quis es?

Cognitio ſui eſt 1. neceſſaria

I. SImonides Philoſopus roganti Pauſaniæ, Regi Spartiatarum, vt ſibi memorabile dogma traderet; ait: *Hominem te eſſe memento.* Tanti *cognoſcere*

gnoſcere ſeipſum ducebat. 2. Huius ob vtilitatem Philippus rex Macedo indies mane primo ſubmoneri ſe à puero iuſſit: *Mortalis es, Rex*. 3. Eliphaz Themanites remedium efficaciſſimum inquirēs contra peccatum, ait *Iob 5. Viſitans ſpeciem tuam, non peccabis*. 4. Idem antipharmacum Delphicum, *Noſce te ipſum*, Chi on primus edidit. Vnde 2. *Vtilis.* 3. *Salutaris* 4. *Peruetus diſciplina.*

Noſcere ſe, Chilon Sparthanus quemq; iubebat.

5. Torlaci (Turcarum relig oſi) ſpecula per plateas circumgerunt, obuiis intuenda præbent: vt ſui recordentur viſa ſpecie fragili. 6. *S. Bern.* vox eſt. *Præſtat ſcire teipſum, quam ſi te neglecto, ſiderum curſus, vim herbarum, & omniũ cœleſtium & terrenorum naturas tenueris*. 7. *Clem. Alexan l.1. Pædagog*. Cognitionem ſui omnium ſcientiarum magiſtram appellauit. Recte. Quia ſcientiarum dignitas petitur ab obiecto: at homo eſt omnium dignisſimus. 8. Monſtrum Sphyngem ſic priſci finxerunt, vt canit Auſonius: 5. *Turcica.* 6. *Chriſtiana.* 7. *Omniũ.* 8. *Prima ſapientia.*

Volucris, eſt pennis; pedibus, fera; fronte, puella.

Hoc explicat Alciatus Emblemate 187. Sic:

Prima eſt prudentis laurea: noſſe virum.

9. Idem ſuaſit ſponſus ſponſæ *Cant. 1. Si ignoras te, pulcerrima inter mulieres; egredere, & abi*. q. d. Quantò gratioſior; tanto ſis humilior, te noſcendo. Vel: Etſi Pandora fores; te autem neſcires; abeas volo. 10. Inter alia, quæ minatur *Iſa. 3.* Deus ſe Ieroſolymitanis ablaturum, etiam *ſpecula* numerat, id eſt, cognitionem ſui: Vt ſic in barathrum peccatorum ruant. 11. Econtra inter Tabernaculi ornamenta erant & ſpecula *Exod. 7.* Vt ſacrificaturi ſe intuentes noſſent ſeipſos. 12. Ipſa æterna ſapientia ſe ſpeculo confert. *Candor eſt lucis æternæ, & ſpeculum ſine macula Dei Maieſtatis*. Vt ſcias veram ſapientiam eſſe: 9. *Sciatur: aut pereatur.* 10. *Reprobis auferetur.* 11. *Datur electis.* 12. *Eſt diuina.*

Noſſe teipſum. Ergo ex te quære:

Tu quis es?

PARS II.

De legationis ignorantia affectata.

Legatio quanta?

I. LEgationi huic nulla ſimilis vnquam. 1. Quia legati erant Sacerdotes, omni Iudęæ venerabiles. 2. Vrbs ex qua, Ieroſolyma, Iudęæ caput, ſedes Pontificum, Regum, Templi, Sacrificiorũ. 3. Legantes, Iudæi, gens electa; id eſt, ex qua Meſſias expectabatur. 4. Cauſa; Meſſias: & quia defecerat ſceptrum de Iuda, *Geneſ.* 49. & hebdomadæ Danielis completæ erant: *Dan.* 9. ac prophetiæ.

Cur ad Ioannem?

II. Cur autem crederent Ioannem Meſſiam, erat: quia natiuitas eius mira, vt ex effœtis; & patre in loquelam reſtituto. 2. Nominis nouitas & fama: *quis putas puer iſte erit?* 3. Vitæ ratio noua à quinto ætatis anno, *Luc.* 1. vt eſſet *Matth* 11. *neque manducans neq; bibens.* 4. Eius baptizandi ratio, nulli ante Prophetarum vſurpata: promiſſa tamen *Ezech.* 36. *Effundam ſuper vos aquam mundam, & mundabimini ab omnibus inquinamentis v ſtris.*

Cur non ad Chriſtum?

III. Cur Chriſtũ non crederent Meſſiam, erat. 1. quia eum Galilæum & Nazarenum putabant. Vnde Nathanael *Ioann.* 1. *A Nazareth aliquid boni eſſe poteſt?* Et Iudæi, *Ioann.* 7. *Scrutare Scripturas, & vide, quia à Galilæa propheta nõ ſurgit.* 2. Ab omnibus indoctus, mechanicus, vilis habebatur. *Matth.* 13. *Nonne hic eſt fabri filius?* 3. Chriſti agendi ratio ſimilis erat cæterorum, nulliuſque adhuc nominis, nec miraculis inſignis. 4. Eius ortus putabatur cæterorum ſimilis. Quantum mundus iudiciis ſuis fallitur!

Error legantium quantus.

IV. O ſtupor! 1. Meſſiæ nomen fore Ioannes, quis legit? *Iſaias ſeptimo,* ait: *Nomen eius Emanuel.* 2. Vbi de matre, fore vetulam? *Iſaia* 7. legitur: *Ecce*

Ecce Virgo concipiet, & pariet. 3 Vbi legitur, Ieroſolymis naſciturum? *Michæas. 5.* ait *Et tu Bethlehem non es minima in principibus Iuda* 4. Vbi, quod è ſacerdotali ſtemmate naſciturus? *Ex Iuda*, dicitur *Geneſ. quadrageſimo nono.* 5. Ioannes nulla: Chriſtus multa editurus eſt miracula. *Iſa. 35. Aperientur oculi cæcorum.* Magnus ergo ſtupor eorum, & error.

PARS III.

De ignorantia Magiſtratus noxia Reipu. ac de vitijs Mundi.

I. HInc liquet; quam periculoſa, & noxia ſit ignorantia ſedentium ad clauum Reipublic. Impia ſuadere vulgo nituntur, Ioannem eſſe Meſſiam: pia diſſuadere, Chriſtum non eſſe. 1. Agite, *Sapient. 6. Diligite lumen ſapientiæ omnes, qui præeſtis populis.* 2. Ideo *Plato libro de Republ. Tum fore beatas Reſpubl. ſi, qui regerent, philoſopharentur.* 3. Nam imperiti nocent. *Pſalm. octuageſimo primo. Neſcierunt, neque intellexerunt: in tenebris ambulant. Mouebuntur omnia fundamenta terræ.* 4. Diogenes Cynicus, teſte Laërtio, æger inuiſus, ab amico rogat ſepeliri pronus. miranti cur non, vt omnes, ſupinus? ait. Noui, ab indoctis Athenæ gubernabuntur, & ima ſummis vertentur: tunc reſupinabor. 5. Dominus puniturus denunciat, *Iſaiæ vigeſimo nono. Quoniam miſcuit vobis Dominus ſpiritum ſoporis, claudet oculos veſtros: Prophetas, Principes veſtros, qui viſiones vident, operiet*: Quo quid calamitoſius? 6. Ægypti plagarum vna fuit, caligo, Ignorantia præſidum eſt grauior, qua nec ſeipſi, nec alios, nec aliud agnoſcunt. Ex hac quærunt hi, *Tu quis es?*

Magiſtratus ſit ſciens.

vt beatè præſit.

Non turbet

Quæ plaga non maior eſt.

Critici aliorum.

II. Sic hodie cæci omnes quætimus potius; quam *Quis ſum ego?* Epidaurei in aliorum næuis: in noſtris vitiis talpæ. 1. Nimirum, Qui habet domum optime ſitam, & comparatam; raro exit: domi habet, quæ recreent. Qui vero caſam ſordidam, &c. is forum & compita petit per aliena vagus. Ita virtutis inops alios ſcrutatur; velletque ſimiles ſui. 2. Plutar. ait, eſſe lamias domi cæcas; exeuntes verò oculos reſumere. Fabula hæc: at doctrina iſta: Quoſdam in noſcendis ſe, cæcutire: in rimãdis aliis lynceos eſſe.

Mundi fucus, & vmbra natalium.

III. Mundus titulos potius; quam merita ſpectat *Tu quis es?* 1. ſciuit, ac metuit id Moyſes. *Exod. 3. Si dixerint: quod eſt nomen eius? quid dicam eis?* Nempe nominum, quam virtutum ſtudioſores erant. 2. Optimates Saulis viſo Dauidis facinore, quærunt *1. Reg. 12. De qua ſtirpe eſt hic adoleſcens?* Nouerãt; ſed per hoc gloriã facti obſcurare inuidi ſtudebant. 3. Lyra notat, Ioſepho ad clauum è carcere prouecto, indignatos Ægypti proceres parere noluiſſe; quod nouum & obſcurum putarent. At viſo patre, eſſe eum ex Patriarchis ac principibus Chanaan, ſubmiſiſſe ſe. Ita hodie Iudæi; Quęrunt, *Quis es*, ſic natus, educatus, doctus, mirandus, animoſus, &c. ſimilem quæ vidit ætas, aut terra? 4. Diogenes interrogatus; *qua beluarum crudeliſſima?* ait *Adulator*, *& Detractor*. Ioannem adulatores pri⁹ inuadũt. *Meſſias es?* Dein Detractores: *Quid ergo baptizas; ſi tu non es Chriſtus, neque Elias, neque Propheta?* Nouus, en, Daniel in lacu leonum. *Dan. 14.* 5 Mendax munde? Affingis ei opinionem Meſſiæ; & rem dare nequis: niſi prius alteri eam eripias. Sic Samſon, *Iud. 14.* Sociis xxx. veſtes promiſit: at non habens, tot occidit Philiſtæos: & horum veſtes dedit Oedipis.

Vlcus occultum Phariſæorũ

IV. At pungebat Phariſæos, 1. Chriſtum à plebe pręferri Ioanni. 2. Meſſiam tam vilem videri,

ipſorum-

ipſorumque dignitati imparem. 3. Vulgus mobile ipſum inter vtrumque non ſatis diſcernere. 2. Dæmon quoque tentabat ſpiritalem virum, opione clarum, occaſione ambitionis. Sic Adam. *Eritis ſicut Dij. Gen.* 3. At obſcurum tentat in materia impatientiæ. Vt Saulem corpore dotibusque maximum, dignum imperio, Regem factum, filij Belial carpunt. *Num ſaluare nos poterit iſte? 1. Regum* 10. ſic expectantes Chriſtum, & expetentes, *Iſaiæ* 1. *Mitte Agnum Domine Dominatorem terræ. Pſalm.* 143. *Domine, inclina cœlos, & deſcende.* deſpiciunt miſſum, etſi capite cunctis altiorem. Quippe caput Eccleſiæ Chriſtus: 1. *Corinth.* 11. *Caput autem Chriſti Deus.* *Tentandi praxis.*

PARS IV.

De voce clamantis.

I. EGo *vox clamantis in deſerto*, q. d. Ortum, parentes, patriam, pueritiam, vitam, doctrinam, mores meos noſtis, noſtis venturum Eliam, ex 1. *Reg.* 17 18. 19. Et Meſsiam *Deut.* 18. ante finem mundi: at alius præter hos promiſſus eſt; *Iſa.* 40. *Vox clamantis in deſerto, parate viam Domini.* Is ſum: & ſum *Pſalm.* 28. *Vox clamantis ſuper aquas multas.* Vox *in virtute & magnificentia* percellens milites, Herodem &c. *Vox præparantis ceruos:* peccatores ad pœnitentiam. *Et reuelabit condenſa* Filii Dei arcana digito indice, *Ecce: Ioan.* 1. *Ioannes eſt 1. Vox Verbi.*

1. *Ego vox* Hic Philoſohpi: An non *vox eſt ſignum conceptus?* Et Dei Patris conceptus eſt Verbum; Ioannes autem vox eſt: Ergo Ioannes eſt diuini conceptus interpres: id eſt: Verbi, *quod fuit in principio apud Deum. Ioan.* 1.

2. Miranda vox! Si illa Petri: *Marc.* 6. *Tu es Chriſtus Filii Dei viui*: fuit oraculum; defecit ta- *2, Sonora ſemper.*

men rauca negando: *Non noui hominem.* Vox Ioannis namque irraucuit: quin & poſt fata ſuperſtes vixit: *Mar.6 Quem ego decollaui Ioannem, ipſe ſurrexit à mortuis: & virtutes eduntur in eo.* Non is erat, de quibus *Iſai. quinquageſimo ſexto. Canes muti non valentes latrare:* Vel ſpe lucelli, vel fauoris, honoris, vel ſpecie boni. Væ! ſemper is vox erat: In deſerto: *Matthai tertio. Facite fructus pœnitentiæ*: Ad Iordanem: *Ego debeo baptizari à te.* In carcere: *Non licet tibi habere vxorem fratris tui.* Ad Meſſiæ dignitatem oblatam: *Non ſum ego Christus. Ioan.*1. 3. Vere, *Cantic.*7. *Collum tuum ſicut turris eburnea* ſemper voce ſonat: caput Chriſtum corpori Eccleſiæ iungit docens: *Ecce hic eſt Christus agnus. Turris eſt*, quia hæretici id erant impetituri: *Eburnea*; robore inuicto, & elegantia præſtans. 4. Tria deeſſe querebatur *Oſee.* 4. *Non eſt veritas*; *non eſt miſericordia*; *non eſt ſcientia Dei.* Eadem docet vox hæc. Veritatem *Ioann.* 1. *Confeſſus eſt, & non negauit: quia non ſum ego Christus.* Cognitionem Dei. *Ecce Agnus*: Et, *Medius veſtrum ſtetit, quem vos neſcitis.* Miſericordiam; dolens animarum perditionem prædicat pœnitentiam.

3. Inuicta vbique.

Eſt clamãs conſonè Christo.

II. Et *hæc dicens clamabat. Luc.* 8. Fuit ergo eius & Chriſti vox vna. Quia idem vtraque docuit, & intendit, & vita exhibuit. 1. Quærit S. *Cyrillus*: cur Moyſi dixerit Deus, inſtituturus LXX. ſucceſſores: *Auferam de ſpiritu tuo, & tradam illis. Num.* 11. Reſpondet: Idem, quod ipſe prolocuturos. Fuge ergo ſpiritus ſingulares: quos non nouit Eccleſia. 2. *Ezech.* 1. Leo, Vitulus, Aquila, homo, rotæ, omnia eodem ſpiritu mouebantur: *Quocunque ibat ſpiritus, illuc & rota pariter eleuabantur ſequentes eum. &c.* Sic in Eccleſia, feroces leones, & fortes milites, tardi boues, ciues, coloni; ſubtiles aquilæ doctores affabilesque

Digitized by Google

bileſque homines : & rotæ diuerſæ voluntatum, morum. &c. vno ſpiritu temperantur. 3. Huc hortatur Paulus, *Phil. ſecundo. Si qua ſocietas ſpiritus, ſi qua viſcera miſerationis, implete gaudium meum, vt idem ſapiatis, eandem fidem habentes, vnanimes idipſum ſapientes.*

III. *Ego vox.* q. d. Quid agitis? Men' Regem deſignatis? Vocatis ad delicias, palatia famulitia, curas mundi, purpuram. &c? Non his inſueui: ſed eremo, radicibus, pelli camelinæ, Ioui frigido, feris, cautibus. *Vox* ſum, & *clamantis*, idque *in deſerto*. 1. Ergo verus prædicator explet hoc iuſſum: *Iſa. quadrageſimo. Super montem excelſum aſcende, tu, qui euangelizas : & exalta in fortitudine vocem tuam, qui euangelizas Ieruſalem.* *Eſt clamãs in publico.*

Quam ampla eſt cathedra & prouincia prædicatoria deſertum? Fuge clancularios, argulares euangelizantes. Ama publicos; quorum vbique & doctrina vna *clamat*, caſtigat: non pompoſe perorat, aut blanditur. 1. Inſtar Iſocratis; cui idcirco poſt mortem tale poſitum monumentum eſt: teſte *Fabio Paulo in Hebræos libro primo, capite tertio.* Syren arieti inſidens, cum lyra in manu. Sugillabatur vox bona eloquentiæ; ſed emaſculę, inutilis; & blanditijs homines in bruta mutans, ac in ſyrtes trahens pellaci cantu ſyrenum. 2. Talis & Demoſthenes notatus eſt ab Diogene Cynico, ad cauponam eum inuitante, at excuſantem ſe: cui ait: Dominus tuus cauponam quotidie init; & tu recuſas? Intelligebat populum Athenienſem, cuius aurium is ſeruus erat blandiloquus *Ælianus libro nono, capit. 19.* Vox erat: at non clamabat. *Eſt caſtigans, non blandiens.*

IV. Ergo pœnitentiæ prædicator. 1. *Iſaia 38.*

Eſt imitã-da prædicatori. *Quaſi tuba exalta vocem ſuam*; aduerſus arma mundi,carnis,dæmonum. 2. Sic Apoſtoli fecere; vt *Act.2.* ebrij crederentur. Et *in omnem terrã exiuit ſonus eorum.* 3. Sic Chriſtus; *Mar.2. Cum audiſſent ſui, exierunt tenere eum, dicebant enim, quoniam in furorem verſus eſt.* Sic acres in vitia; habentur fatui, palpones efferuntur. 4. Angelo agente in Sinai cum Moyſe, & fulminante cœlo, populus clamat. *Exod. vigeſimo. Loquere tu nobis Moyſes, non loquatur nobis Dominus, ne forte moriamur.* Ita hodie zeloſi ægre audiuntur. Prædictum 2. *Tim.4. Erit tempus,cum ſanam doct. non ſuſt. ſed ad ſua deſ. coa. ſibi magiſtros prur. auribus, & à verit. quidem aud. au. ad fab. autem conuertentur.* O inſenſati.

Etſi ægre audiatur.

PARS V.

De modeſtia Baptiſtæ.

Amans virtutis, fugitans honoris eſt.

I. IOannes Chriſtum extulit,ſe humiliauit reſpõdens negando,temſit oblatum honorem. 1. Quod nec Adam intellexit,cupiens eſſe ſicut Dij. 2. Nec philoſophi, quantumuis virtutem profiterentur, auram tamen popularem ſectati, maiores cæteris haberi amarunt, & quaſi diuini. Teſte Auguſtino. 2. Hinc Honorem vt Virginem pinxere, ad cuius pedes iacent virtutes captiuæ, vt ſeruæ. Nimirum virtutem quidem dilexerunt: at honoris amore. Non ſic Ioannes, *Angelorum ſocius*, ait S. Auguſtin. *tuba cœli, ſignifer Chriſti, Iudæorum flagellum, parentum gaudium, ſtirpis decus, mundi ſpeculum, mortis telum, vitæ ianua, amicus ſponſi.* Et vt Andreas Ieroſolymitanus ait, *paranymphus ſponſi, legis ſilentium, interpres gratiæ, oraculorum finis, virginitatis autor.* Et, vt

Petrus

Petrus Chryſol. ait, *Schola virtutis, Magiſter vitæ, hominum Phœnix,&c.* licet tantus eſſet; ſe tamen humiliauit. Etſi *Malac.3. etiam Angelus diceretur.*

II. 1. Sic Ioſeph docuit fratres, *Gen.46.* quomodo Pharoni reſponderent, altos ſilendo titulos ac ſtemma, geſtaque: ſed *Paſtores ouium ſumus.* 2. Sic Iacob ad Eſau. *Gen.33. Præcedat Dominus meus ante ſeruum ſuum: & ego ſubſequar.* 3. Sic Angelus *Apocal.19.* volenti Ioanni genibus eius prouolui, ait: *Vide, ne feceris: conſeruus tuus ſum.* Erubeſce ſuperbe, & vilis puluis. 4. Petrus lapſo ad genua eius Cornelio, ait. *Act.10. Surge: & ego ipſe homo ſum.* *Exempla modeſtiæ.*

Paulus & Barnabas à Lyſtrenſibus diuinis honoribus afficiendi, aiunt. *Act.14. Viri, quid hæc facitis? Et nos mortales ſumus ſimiles vobis homines.* 6. Miror elatos: vt Dauid tumentes fluctus. *Pſal. 91. Mirabiles elationes maris!* Cùm ſcilicet natura grauis aqua aſcenderet: at terra, homo grauior aſcendit leui ventulo gloriæ afflatus. 7. Saul à Samuele vocatus ad regnum, ait 1. *Reg.9 Nunquid filius Iemini ego ſum: de minima tribu Iſrael: & cognatio mea nouiſſima? &c.* Meruit humilitas hæc exaltari à Deo.

III. Rebecca vterum ferens indoluit ex colliſione infantum, vter exiret prior. *Gen.25.* Ingemiſcit Eccleſia ex ambitione filiorum. Et prior ſæpe exit in lucem hanc Eſau indignus. 2. Vere *Eccl.10. Eſt malum, quod vidi ſub ſole: Vidi ſeruos in equis; & Principes ambulantes ſuper terrã quaſi ſeruos.* Peccatores namque citius à mundo eucliuntur. 3. Ægyptii, teſte *Pierio in hierogl.pag.*208. Humilitatem pingebant, genibus nixam: manibus in cœlum extentis; quod inde omnia ſperet: oculis cœlo fixis; quod ibi omnia quærat. *Ambitio dolet Eccleſia.*

PARS VI.

De cultu fortitudinis, & carnis mortificatione.

Solitudo eſt 1. Sanctorũ.

I. VOx *in deſerto.* En Eliam in deſerto Carmeli, 3. *Regum* 17. 18. 2. En Ducem eorum, qui *Hebr. vndecimo, errant in ſolitudinibus, in montibus, & ſpeluncis, & cauernis terræ* 3. En qualis. 1. *Timot.* 2. deſcribitur. *Nemo militans Deo, implicat ſe negotijs ſæcularibus.* 4. En ſummi Sacerdotis filiũ Ioannem, qui relicto Anna, Caypha, Herode. &c. integrum ſe ab eorum ſeruat impietate contagioſa: ſoluſque agit. Et 1. *Petr.* 3. *Quis eſt, qui vobis noceat: ſi boni æmulatores fueritis?* At, ais, quem imiter, non habeo ſolitarios. Eſto, etſi *non eſſet, qui faceret bonum, vſque ad vnum. Pſalm. quinquageſimo ſecundo,* ſtatue tamen cum Ioanne, *Pſalm. ſeptuageſimo. Introibo in potentias Domini*, id eſt, Angelorum choros, *Domine, memorabor iuſtitiæ tuæ ſolius.*

2 Securorũ

Socia Angelorum.

Mortificãda caro.

II. En carnis domitorem, purum, pene impeccabilem, angelum! Et tu fomenta peccandi adjcis fomiti peccati, delicias, voluptates. &c?

Subtrahe ligna foco, ſi vis extinguere flammam.

Antichriſti prodroma.

1. S. Bernardus tria perſecutionum genera, Antichriſtum præceſſura, refert, Tyrannos, Hæreticos, Voluptates. Et has peſſimum eſſe ait, maximeq́, ab Eccleſia ſic deplorari. *Iſa trigeſimo octauo Ecce in pace*, id eſt, voluptate, *amaritudo mea amariſſima.* Nam, vt bene *Chryſoſtomus. Tormenta Martyres, blandimenta vero faciunt Epicuræos.* Cui malo occurritur in deſerto. 2. Pudeat nos, videre natum nobilem, in vtero ſanctificatum, ſic

ſe

ſe maceraſſe. & nihilominus prædicaſſe, nec id tamen per auxilium imitari peccatores.

3. Dicamus, & audeamus cum Hebræis, *Num* 2. *ſicut fecit in mari rubro, ſic faciet in torrentibus Arnon*, vbi latrunculi eis inſidiabantur. Pugnarunt cum iis, iterque cœptum perſecuti ſunt victores. Sicut potuit cum Deo Ioannes, ſic poterimus & nos. *Deus adiutor.*

4. Aut ſi qui tenelli detrectent, Vt Duces ante prælium *Deuteronom. trigeſimo* proclamabant, ſic & nos. *Quis eſt homo, qui ædificauit domum nouam, & non dedicauit eam? Reuertatur, ne forte moriatur in bello, & alius dedicet eam. Quis eſt homo, qui plantauit vineam, & necdum fecit eſſe communem de qua veſci liceat omnibus? Reuertatur. &c.* 3. *Quis eſt homo, qui deſpondit vxorem, & nondum accepit eam? Reuertatur. &cet.* 4. *Quis eſt homo formidoloſus? Reuertatur. &c.* En vt ad bella, ſic & ad pœnitentiam ineptos, 1. ſuperbos, 2. auaros, 3. voluptuarios, 4. Acedioſos. *Aut ea carendum eſt gloria.*

PERORATIO.

QVid? Impendite vitam ei, qui dedit corpus. Atteri vultis potius febri, quam pœnitentia? Arcam noluit in templo Dagon commorari Deus 1. *Regum* 5. Nec pium virum in mundo vano, ſed *Oſee ſecundo Ducam eum in ſolitudinem, & loquar ad cor eius.* Et ſic, facta recapitulatione, perora: ſimul ora Vocem clamantis, pro nobis clamet ad Deum deprecatrix.

(?)

DOMINIC. IV. ADVENT.

Anno quinto decimo Imperij Tiberij Cæſaris. Luc. 3.

IVſſit *Numer.* 10. Dominus tubas fieri duas arganteas, quarum vna ad epulum, ad prælium altera populus inuitaretur. In Euangelio item duæ ſunt: Chriſtus, ad prælium: nam *venit non pacem mittere, ſed gladium Matth.* 10. Et Ioannes ad beatitudinis epulum inuitat. Huius iam hic clangor auditus eſt.

De quo.

I. *Quod prædicanda pœnitentia.*
II. *De regnorum diuiſione.*
III. *De Mundi inconſtantia.*
IV. *Quod diuiſio regni eſt argumentum excidij.*
V. *De Ioannis ſolitudine.*
VI. *De eius ad mundanos egreſſu.*
VII. *De voce eius ad viam parandam Domini.*

PARS I.

Prædicanda pœnitentia eſt.

Pœnitētia prædicādâ eſt
1. S. Script. exemplo.
2. Maiorū.

I. DEus mittens Ezechielem, vt prædicaret; oſtendit ei manum cum libro, *Ezech.* 2 intus foriſque perſcripto lamentis, minis, pœnis, Hic eſt S. Scriptura, iſtorum plena; quæ populo prædicet Concionator: in primis pœnitentiam. 2. Prædictum eſt *Pſalm.* 125. *Euntes ibant, & flebant, mittentes ſemina ſua* pœnitentiæ. vbi Hieronymus. *Ille doctor Eccleſiaſticus eſt, qui lachrymas, non riſum mouet.* Et idem ad Nepotianum: *Docente te in Eccleſia non clamor populi, ſed gemitus ſuſcitentur.*

tentur. Lachryma auditorum laudes tuæ ſint. 3. *Apocal decimo quinto.* Angeli ſeptem niueis, & lineis induti, auroque cincti aureas phialas, ira Dei plenas tenebant, quas in terram effunderent: Tales prædicatores iaciant Sacræ Scripturæ minas ac pœnas in auditores: at in aurea charitate. Sic Rupertus, Beda, Haymo. 4. *Exod. decimo.* Mare æneum XII. bobus innitebatur. Sic doctores in Eccleſia gerant omnem molem amaræ increpationis proponendo minas, pœnas, &c. *Non alligabis os boui trituranti. 1. Corinth. 9.* id eſt, ait *Greg. libro ſecundo, de cur. paſtor. ca.* 3. prædicatorem talia ſi ere non facies. *Iſa. 58. Clama; ne ceſſes. quaſi tuba exalta vocem tuam; & annuncia populo meo ſcelera eorum, & domui Iacob peccata eorũ.* At tuba eſt belli, terret, animat. Sic prædicator agat. 5 Duæ tubæ *Numer. decimo.* debebant eſſe ductiles malleo factæ, non fuſiles: Sic *Origenes homil. ſeptima in Ioſua.* Ita prædicatores ait *Greg. Moralium, libro trigeſimo, cap. 7.* debent ex ſacris Scripturis varia argumenta mouendi extundere: nil dare metui, vel gratiæ. *Ecce, labia mea non prohibebo; Domine tu ſciſti. Pſalm. trigeſimo nono.* 6. Talis erat ſanctus Chryſoſtomus, in prima concione ad Conſtantinopolitanum, coram Imperatore Arcadio. *Hoc primum verbum,* ait *à Chriſto, & præcurſore accipientes annunciamus: Pœnitentiam agite: approp. &c. Nulla difficultate impediar, quin eandem vobis perpetuo inculcem.*

3 Angelorũ

4 Figurarum.

S. Chryſoſt.

II. Sanciuit Deus ſicolim: Nec *quicquam fermenti, ac mellis adolebitur in ſacrificio Domini.* At prædicatio eſt genus ſacrificij: nil in ea ſit fermenti reſpectuum, affectuumque: nil mellis aſſentatorij. Lege prophetas: omnes arguunt, increpant, minantur. At quod iam paruus ſit fructus concionum: cauſa eſt mel, & fermentum miſtum.

Abſtinendũ palpis & reſpectibus.

Cum

Vtendum charitate aurea. Cum Seſac Rex Ægypti, 3. *Regum* 14. omnia vaſa, theſaurum, & ſcuta Salomonis aurea abripuiſſet; Roboam Rex, eorum loco ſuffecit ærea. Sic olim aureis ſcutis inſtructi erant prædicatores: etiam vix æreis. Inde & par pœnitentia vulgi.

Et prædicatione columbina: ſed mæſta. Quod ſponſa de præcurſore dicit *Canticorum ſecundo Vox turturis audita eſt*: id *Theodoretus in cap tertium Matth.* Sic interpretatur. *Turturem nominat præcurſorem; cuius vox eſt pœnitentiæ prædicatio.* Sic hodie: *Parate viam Domini, rectas. &c.* Idque in ipſo tempore, quo omnia peccata dominabantur: & Tiberius Romanum Imperium, Pilatus Iudæam, Annas & Cayphas Synagogam regebant: ambitioſi omnes, ac flagitioſi.

PARS II.

Hiſtoria: de regnorum diuiſione.

Sceptrum ab Iuda ablatum. I. VNicum Iudeæ regnum in quatuor Præfecturas diuiſerant Romani; tunc ſummi rerũ Domini; ablato Iudæ ſceptro. Secundum *Geneſ.* 49. *Non auferetur ſceptrum de Iuda, & Dux de fœmore eius; donec veniat, qui mittendus eſt: Et ipſe erit expectatio gentium*, id eſt, Meſſias. Nam hebraicè eſt vox *Schilo*, hic, & alibi nuſquam Schilo, id eſt Meſſias, vel omnium diues & felix.

Datum alienigenæ. Iam vero Herodes Idumæus externorum primus regnum obtinuit: *Matthæi ſecundo.* Capto namque Hyrcano eius ſocero à Parthis ipſe Romæ ſibi regnum dari impetrauit. At Iudæi non ei fidem iurarunt, niſi 31. anno regni eius: quod eſſet exter, ſæuus, exoſus, Atque tum, anno 32. *Verbum caro factum eſt*. Herode poſt infanticidium mortuo, regnum in quatuor Præfecturas eſt diuiſum *anno decimo quinto Imperij Tiberij.*

Et quia

Et quia cœpi, agere pergam hiſtoricum.

II. Monarchiæ 4. extitere per 4. orbis oras. 1. Chaldæorum, autore Nemrot. *Geneſ.* 10. Cuius pater Aſſur Niniuem condidit. 2 Perſarum & Medorum: cœpta ſub Cyro & Dario. *Danielis* 5. 3. Græcorum; autore Alexandro Magno. *Quint. Curtius libro nono*. 4. Romanorum autore Romulo. *Orbis Monarchiæ.*

Hæ quatuor varijs figuris in S. Scriptura ſunt deſignatæ. 1. *Zacharias capit.* 6. vidit quatuor quadrigas ex duobus æreis exire montibus. Ad primas equi rufi: ad ſecundas nigri: ad tertias albi: ad quartas varicolores. id eſt, (vt Ruperto. &c. placet) Martyres, Confeſſores, Virgines, Doctores ſiue Paſtores. Vel, (vt propius ad literam Lyra) Monarchia prima, Babyloniorum, ſæua, ſanguinolenta. Secunda, Perſarum, in caligine ignorãtiæ degentium. Tertia, Græcorum: cum ſub Alexandro cœpit elucere elementia. Quarta, Romanorum, qui iam ſæui, iam mites; vtpote variarũ moribus gentium imbuti. *Præfigurata.*

2. *Daniel.* 7. *capit.* vidit beſtias quatuor è mari emerſas; Leænam alatam: Vrſum tres dentium ordines exſerentem: Pardum volantem, & quadricipitem: & beſtiam ignotam, cui dentes ferrei. Et hæ depugnabant inuicem. Lyra intelligit 4. Monarchias.

3. *Daniel.* 2. Statuæ Nabuchodonoſoreæ caput aureum Babylonios; pectus & brachia argentea Perſas; venter æneus Græcos; fœmur ferreum & pedes lutei Romanos ſignificaſſe vult Rupertus Tuitien.

(ſ)

PARS IV.

PARS III.

Mundi inconſtantia.

Vana omnia.

I. HInc idoli veſtri, mundi inconſtantiam attendite. Cœptum in Saule Regnum Iudæorũ, 1. *Reg.* 9. nunc eſt quadripartitum: pars Herodis, pars Lyſaniæ, pars Pilati, pars Philippi erat. Vere 1. *Corinth.* 7. *Præterit figura huius mundi:* Vt nec ſumma ſtent imperia. 1. Omnia ſcenicæ perſonę ſunt, & figuræ mathematicæ. 2. *Pſalm.* 38. *Vniuerſa vanitas omnis homo viuens. Veruntamen in imagine pertranſit homo.* In imagine non picta; nã hæc conſtantior; ſed in ſpeculo viſa. 3. Ægyptij fidentem rebus caducis pingebant cum anguilla in manu; quam ſi premas, erumpit; ſi laxes elabitur. *O fallacem hominum ſpem* ait Cicero libro 3. de Oratore, *fragilemq; fortunam, & inanes contentiones noſtras, quæ in medio ſæpe ſpatio franguntur; & ante in portu obruuntur, quam portum conſpicere potuerunt.*

1. At miſerum, iſtis fidere.

II. Tolerabile hoc; at iſtud indignum; tantum diffidere Deo; quantum mundo fiditur. *Auguſtin.* ait; Quoddam eſſe deſperationis genus; in creaturis ſpem ponere. 1. *Pſalm.* 145. *Nolite confidere in Principibus, in filijs hominum, in quibus non eſt ſalus. Pſal.* 117. *Melius eſt ſperare in Domino, quam ſperare in Principibus.* 2. Romani ſpem Deam in Æde ſpei ſic formarant; Virgo in toga viridi, cum flagello in hac, in illa cum cornicula. Notant ſpei inconſtantiam. iam cantu corniculæ abblanditur; mox flagellat. 3. Moyſes *Exod.* 32. adoratum vitulum aureum in cineres redegit, deditque bibendũ populo. Arguebat eos ſtultitiæ, qui rei tam vanæ fiderent, vt Deo, iam deuorato.

2. Sunt fiſcus Ethnicorum.

3. Pœna Iudæorum.

4. Ruina impiorum.

4. *Dan.* 2. Statua miranda laterculi tactu deiecta, comminutaque pondere ſuo; arguit Nabuchodo-

Chodonoſoris animum potentiæ ſuæ innixum. Idem arguit Tetrarchia vnius olim regni. Quæ eo infelicior; quod à tyrannis, & Pontificib. ſimoniacis teneretur: quod hi tot annis quietè dominati ſint: quod boni ab regimine eſſent excluſiſſimi. 5. *Iud.* 9. Arbores ſibi Regem quærentes, rhamnũ denique accipiunt: ſed in ſuum exitium: nam ab hoc exuſtæ periere, latentes ſub vmbra eius: at igne e ſpinis egreſſo, correptæ. Ita Sichemitis euenit: quod Abimelech crudelem nuncupaſſent Regem. *Exitium magnatũ.*

III. At ipſæ ſæpe Regum proſapiæ, quod deficiant, ſunt cauſa peccatis ſuis. 1. Id præuidit *Pſalm.* 48. *Relinquent alienis diuitias ſuas*: qui ſcilicet iam excæcati auaritia opes congerunt, plus ſtatui ſuo euehendo, quam Dei cultui. 2. Hoc metuit Abraham ſibi: *Geneſ.* 15. *Domine Deus, ego vadam abſque liberis. &c. & ecce, vernaculus meus, hæres meus erit?* 3. Rex Ezechias, 4. *Reg.* 20. audito ſe moriturũ, fleuit amare. Cauſam fletus dant interpretes, orbitatem liberorum; & regni ad exteros deuolutionem. *6. Interitus proſapiarũ.*

IV. Ita artibus parta malis regna Reges aut amittunt, aut ſecum euerſos obruunt. 1 Herodes Aſcalonita tyrannus vixit, viditque quadripartiri regnum ſuum, dominariq; Romanum. 2. Abimelech, trucidator 70 fratrum, vt ſolus regnaret, breui deletur manu fœminæ *Iud* 9. 3. Ieroboam conſpirans contra Roboam Dominum ſuum; vitulis aureis ſtatutis populum ſibi deuinciẽs: regno & vita ſimul priuatur. 3. *Reg.* 12. 14. 4. Achab ſimiliter. 3. *Reg.* 16. 20. *7. Excidiũ regnorum.*

(?)

PARS IV.

Diuiſio regni eſt argumentum excidij.

Vitium gentis diuidit.

I. LIquet in Iudaico. 1. Veriſſimum *Luc. 11. Omne regnum in ſe diuiſum deſolabitur.* 2. Quod ſi linguarum confuſio Babel deſtrux t: quãto magis voluntatum diſſenſio poteſt? Ideo hic Tetrarchæ, & tetrarchiæ numerantur. *S. Greg.* hic notat Iudæorum & Gentilium fieri mentionem: vt ſciatur vtrorumq; Meſſiam eſſe Chriſtum; factur ũ vnam ex ijs Eccleſiam. Huius plura erant indicia. Quod naſci inter duo voluit bruta: Quod ouans, aſinis inſederit: Duos inter latrones medius pepẽderit.

Chriſtus vnit.

Hoc clarior eius bonitas fit.

II. Sceleratiſſimorum Pontificũ mentio innuit ſimiles populi mores corruptos: Itemque Dei bonitatem, tunc incarnati; cum orbis minime mereretur. *Galat.* 4. *Quando venit plenitudo temporis, miſit Deus filium ſuum, factum ex muliere.* Id eſt, quando impleuerant menſuram Patrum ſuorum.

Amanda ideo plus.

Vnde amorem ſui voluit augeri in nobis. Audi *Iſa.* 3. *Ego ſum, ego ſum ipſe, qui deleo iniquitates tuas propter me. Reduc me in memoriam, & iudicemur ſimul. Narra, ſi quid habes; vt iuſtificeris. Pater tuus primus peccauit; & interpretes tui præuaricati ſunt in me*: q. d. Non tuo merito; ſed meo beneficio mero peccata tibi remitto.

Et imitanda erga inimicos.

Diſcite benefacere his, qui oderunt vos. 1. Nã id Chriſtus docuit ſe incarnando. *Iſa.* 45. *Dedi te in fœdus populi; vt ſuſcitares terram, & poſſideres hæreditates diſſipatas.* 2. Ideo præcepit Hebręis, ne Idumæos, poſteros Eſau, odiſſent; quod fratres eorum eſſent. *Deut.* 23. Sed quia in hos, & alios, & Deum iniqui erant, ſimiles luteis pedibus ſtatuæ: *Dan.* 2. ideo lapillus Chriſtus è monte B. V M. lapſus deiecit regnum.

III. *Quæres-*

Digitized by Google

III. *Quæres:* Cur Eccleſiaſtes profanis vteris hiſtorijs? 1. Quia, inquam, profanorum & ethnicorum & Pontificum meminit Euangelium. Et profana in loco iuuant bellè Eccleſiaſticum; vt ſuis profanos armis feriat. 2. Sic Philiſtæi deuictis Iſraelitis fabros & fuſores abſtulerunt; ne rebellandi occaſionem haberent; ex armorum copia: 1. *Reg.* 13. 3. In mundo ſerpentis prudentiã habere nos voluit Chriſtus: modo virus abſit. *Matt.* 10. *Prolepſis.*

PARS V.

De S. Ioannis ſolitudine.

I. REgno gentibus in prædam facto, *Factum eſt verbum Domini ſuper Ioannem in deſerto:* Vti *Iſa.* 32. *Factum eſt verbum Domini ad Iſaiam.* Id eſt. Præcepit Deus, verbum ſuum annunciaret: vir iam annorum xxx. *Ioannes eſt nobis exemplum.*

Diſce Prædicatorem eſſe debere ætate maturũ: 2. E cœlo vocatum ad docendum. 1. Ideo *Iſa* 6. vidit ſpiritus, ante Dei thronũ volantes alis duab. at quatuor vinctæ erant. Sic ad quæ obligamur ex voto, vel officio; ad ea ſemper volemus. At, quæ ſponte extraordinarie ſuſcipimus, verbũ Dei ſuper nos expectemus. Tanti obedientia eſt? 2. Oza vector arcæ Domini, lapſantem temere tangens occiditur à Deo. 2. *Reg.* 6. Ita intrudentes ſe in prædicationis, ſacraq; officij, rei fiunt paris temeritatis. 3. Ergo *Hebr.* 5. *Nemo aſſumit ſibi honorem; ſed qui vocatur à Deo tanquã Aaron.* Vnde Ioannes xxx. annis vocẽ Dei præſtolatus eſt in deſerto. *1. Vocationis diuinæ ad prædicandum.*

II. *In deſerto.* 1. Quia in vtero ſanctificatus: etſi non poſſet peccare mortaliter; hominũ tñ fugitãs erat. Quia homo homini ſit peſtis. Ideo *Nu.* 33. Deus Iudæos inducens in Chanaã, iuſſit omnes eijci Chananæos: ne per hos deprauarẽtur. Atq; hoc *2. Solitudinis, quæ cauet peccata.*

Digitized by Google

volebat Dauid, 1. *Reg* 20. Sauli dicens: *Maledicti ſerui in conſpectu Domini: tui eiecerunt me hodie, vt non habitem in hæreditate Domini; dicentes: vade, ſerui Dijs alienis.*

Contemplanti aptaeſt.

2. Solus contemplationi melius vacare poterat, *Pſalm.* 45. *Vacate, & videte, quoniam ego ſum Deus.* Vacuis videtur Deus. 1. Hinc *Geneſ.* 2. ſabbatho ſoli benedixit; quo quieuit. ſcilicet in quiete benedictionem mereberis. Hinc ſponſus de ſponſa *Cant.* 2 *Adiuro vos filiæ Ieruſalem, ne ſuſcitetis, neque euigilare faciatis dilectam, quoadusq; ipſa velit.*

Amoreq; Dei fouet.

3. Hebræis mandarat Deus. *Leuit.* 6 *Ignis in altari ſemper ardebit.* Et arſit; quam diu Ieroſolymis erant. At in Babylonem abducti ignem abdunt: reuerſi conuerſum in aquam reperiunt: qua aſperſa ſacrificij ligna ab ſole accenduntur. 2. *Mach.* 1. Sic quietis in corde ardet amor Dei; quo omnia eorum opera accenduntur; imperfecta abſumuntur; perfecta vt aurum purgantur. At, idem aqueſcit amor: quando in negotia Babylonica migramus.

3. Perſeuerantia.

III. Ea Ioannes ab infantia fugit. At ſic; vt nec auſteritate ſua fatigaretur. 1. Qualis Dauid; de quo 2. *Regu.* 14. *Sic eſt Dominus meus Rex, ſicut Angelus Dei; qui neque maledictione, neque benedictione mutatur.* 2. Felix, qui, vt rupes inter fluctus, immotus perſtat! 3. Similibus ait Dominus. *Luc.* 22. *Vos eſtis, qui permanſiſtis mecum in tentationibus meis. Et ego diſpono vobis, ſicut diſpoſuit mihi Pater meus.* Hoc præmium perſeuerantibus datur. 4. Ideo Iuſtus ſoli: at ſtultus lunæ mutabili comparatur. *Eccl.* 27 *Iuſtus ſicut ſol permanet: Stultus autem ſicut luna mutatur.*

4. Profectus ſui in ſolitudine.

5. Atque Chamęleon, loci, in quo eſt, colorem attrahit: ita inconſtantes pro loco mutantur.

IV. Ioannes item erat, 1. vt nobiliſſimę aues,

quæ

quæ in locis inacceſſis habitant, hominum exoſæ familiaritatem; ne capiantur: ita ſanctiſſimus quiſque. 2. Inde S. Bernard. *O anima mea ſola es; vt illi ſoli te ſolam ſerues, quem ex omnibus elegiſti.* 3. Iulius Cæſar dicere ſolebat: *Nunquam minus ſum ſolus, quam dum ſolus ſum.* ſciſcitanti, qui hoc fiat, ait, *Huiuſmodi ſeligamus ſocios, qui melioros nos efficere ſua conſuetudine poſſint. Si viuentium conſuetudinem conſector; omnes in vitia pronos comperio. At ſolus, mortuorum commercio gaudeo, eorum heroica lectito, ac ad ſimilia extimulor.* 4. S. Antonij vox eſt: *Si ſaluari velis; honores & homines fuge.* Fugit S. Ioannes.

PARS VI.

De Ioannis in Mundum egreſſu.

I. *Et venit in omnem regionem Iordanis.* Deſerēda ſubinde contēplatio, & ad miſericordiæ exeundum eſt Actionem. 1. Vtriuſq; figura Martha & Magdalena eſt. *Luc.* 10. 2. Sponſus ſponſæ ait *Cant.* 6. *Quæ habitas in hortis, amici auſcultant te; fac me audire vocem tuam.* q. d. Veni in hoſpitalia, templa, publicum; hic amici. &c. 3. Ezechiel. c. 1. quæ vidit animalia, habebant manus ſub pennis, ideſt, actioni paratas æque ac contemplationi. At manus erant hominum; non ferarum: Ne prædicator doctrina bonus, ſit vita ferus. *A contemplatione ad Actionem pergendā.*

II. Non ſic Ioannes: Vtraque ſui ſimilis erat. En, *Marc.* 1. *Parate viam Domini, rectas facite ſemitas eius.* Docet, quod exercuerat: ideoque efficaciter. 2. Epulo, *Luc.* 16. Angelum, vel ex mortuis mitti rogauit, qui fratribus prædicaret: expertam ſcilicet, aut à ſe exercita. Vt hoc prædicatio foret efficacior. 2. Hinc mittens *Ezechie-* *Sic erit hæc efficacior.*

Sit tamen inter hoẽs rarior.

lem cap.12. Deus, ait, *In conſpectu eorum portaberis, in caligine efferęris, faciem tuam velabis, & non videbis terram.* Ita ſcilicet prædicator rarus exeat foras, nec niſi exemplaris, mundanarum rerum quaſi nec ſciens nec videns. 3. Qualis Angelus *Apoc.14.* viſus præteruolaſſe, cum lib. Euangeliorum in manu, Babylonem, & clamaſſe: *Timete Dominum, & date illi honorem* ſimulq; vrbem corruiſſe. Sic prædicator eſt Angelus doctrina: ideo vita tantum quaſi præteruolet vrbes: terreatque Euangelij voce.

Aut exemplaris.

4. Felix qui trichordon poteſt concordare hoc cordis, oris, operis. Huc monet Salo: *Prou.7. Legem meam quaſi pupillam oculi tui liga, in digitis meis ſcribe illam,* id eſt, opere exhibe.

PARS VII.

De Ioannis voce ad parandam viam.

IOſephum iam Ægypti Dominum præibat clamans, omnes genu flexo Dominum agnoſcerent. *Gen.41.* Sic Ieſum Ioannes clamans: *Parate*: Prædictum id de eo: *Luc.1. Praibis enim ante faciem Domini, parare vias eius.*

Mortificãda caro eſt.

1. Quid hoc: *Parare vias?* Mortificare carnis deſideria prius: dein cor ſacrificare. 1. Sic *Leu.5.* turturis aut columbæ ſanguis omnis erat profundendus ante, quã offerretur pro peccato. Non vult Deus cor ſibi offerendũ fœdati ſanguine.

Sin, gratiæ eſt incapax

2. Sic Iudæi circumciſi, in deſertum introducti, omnes mortui ſunt. inibi nati, non circumciſi ſunt. Nimirum indigni circũciſione, ſeu ſanctificatione ſunt, qui ollarum & carnium deſideria circumgerunt. Quare *Parate* animas veſtras Deo; vt Regi aliquo diuerſuro.

At Deus

Iudith.10. Formoſa erat & natura, & cultu, at Deus inſuper gratiam addidit, vt formoſior eſſet in oculis Holofernis. Sic animam pulchram creatione, & baptiſmo, vult Deus reddi gratioſiorem.

Vere

Digitized by Google

Vere enim & bene de ſapientia dictum *Sap. 7. Venient omnia bona pariter cum illa.* 2. Ita *Eſth. 2.* puellæ ſcitiſſimæ natura, & cultu amplius ornabantur ab Aſſuero, cupiente ornatiſſimas. 3. Salomon. 2 *Par. 5.* Ornatiſſimum Deo templum pararat: atnecdum Deo dignum iudicabat. Itaque ſua id demum gloria Deus in nebula complebat. *vult eſſe gratioſiſſimam.*

Quod ſi deſcendente ad populum & ſacerdotes Angelo, & tantum Dei perſonam repræſentante, *Exod. 14.* Deus voluerit oēs ante mundari; quanto magis ipſo veniente. Ergo. 1. *Iſai. 1. Lauamini, mundi eſtote, auferte malum cogitationum veſtrarum. Parate viam.* 2. Pridie, quam coturnices mitteret carnalib⁹ Deus, iuſſit vbiq; cani buccinis: *Num 11. Sanctificamini cras, & comedetis carnes.* Quanto magis ad eſum Agni Chriſti? 3. Nullus pannoſus atriū Aſſueri inibat ſine capitis diſcrimine: ſed lauti omnes. *Eſth. 4.* Et ſceleribus putiſcentem animā Deo offeres? *Parate viā Domini.* *Eſtque neceſſariū.*

II. At, quæ via Domini? 1. Noſtra voluntas. Per hanc ad nos init Deus: ſine hac non vult. 2. Virtutes quoq; ſunt viæ Domini: peccata ſunt noſtræ. *Iſa. 58. Non ſunt viæ meæ, ſicut viæ veſtræ; & cogitationes meæ ſicut cogitationes veſtræ.* Itane? Ergo *Pſal. 24. Vias tuas Domine demonſtra mihi; & Semitas tuas edoce me.* Id eſt: Decalogum, & Conſilia Euangelica: quę ſtrictiora ſunt. In his nō plus eſt & difficultatis, & tentationis. Vnde *Geneſ. 49. Coluber in via, & Ceraſtes in ſemita, vt mordeat vngulas equi, & cadat aſcēſor eius retrorſum.* *Quæ via Domini.*

In via 4. difficultates ſunt obuiæ. 1. Si ſit aſpera. At *erunt aſpera in vias planas.* 2. Anfractus & labyrinthi. At *erūt praua in directa* 3. *Valles. At omnis vallis implebitur.* 4. Montes. At *omnis mons & collis humiliabitur.* Id eſt: Superbus. In hoc enim non morabitur. Nam *Cant. 2. Ecce ipſe venit ſaliēs in montib. tranſiliēs colles.* Ergo *Eccl. 3.* *Viarum difficultates.*

Digitized by Google

Quanto maior es, humilia te in omnibus: & coram Deo inuenies gratiam. Facta recapitulatione perora, adque viam hortare parandam Domino.

DOMIN. INFRA OCTAVAM NATIVITATIS.

Erant Ioſeph, & Maria Mater Ieſu mirantes ſuper his, quæ dicebantur de illo. Luc. 2.

EXod. 25. In Salomonis Templo duo Cherub aduerſis oculis propitiatorium intuebantur, admirabundorum ſimiles. Sic Maria & Ioſeph Ieſum.

De quo.

I. *Quæ vtilitas meditationis.*
II. *De admiratione Mariæ & Ioſephi.*
III. *De ruina & ſigno.*
IV. *De Annæ in templo aſſiduitate.*

PARS I.

De meditationis vtilitate.

Meditari cœleſtia eſt 1. Chriſtiani.

I CIc. lib. 4. Academ. quæſt. ait. *Eſt animorum, ingeniorumque noſtrorum naturale quaſi quoddam pabulum Conſideratio, contemplatioq́ꝫ naturæ: doctoq́ꝫ homini & erudito cogitatio eſt viuere.* Quod hic de naturalibus; nos de ſpiritalibus dicamus. 1. Sic *Pſalm. 76. Meditabor in omnibus operibus tuis.* 2. Iuſti perfectiones deſcribens *Ieremias capit. 3. Thren.* ait. *Sedebit ſolitarius, & tacebit. Quia leuauit ſe ſuper ſe.* Notanda hic tria contemplationi neceſſaria. Solitudo, Silentium, Eleuatio

2. Iuſti.

Eleuatio ſpiritus. 3. Sed feſtinato ab Actione neceſſaria reuertendum eſt ad contemplationem: ſicut myſterioſa *Animalia, Ezech.* 1. *ibant; & reuertebantur inſtar fulguris.* 4. *Leuit.* 11. Animalia non ruminantia, nec bifida cum vngula, cenſebantur immunda, inuiſaque Deo: ſic; qui non meditantur diuina; nec habent charitatem geminam. Hinc ſponſæ laudatur! *Guttur, ſicut vinum optimum, dignum dilecto meo ad potandum, labijſque ac dentibus illius ad ruminandum*, *Cantic.* 7. 5. Ex tali ruminatione ſequitur influxus gratiæ, neceſſarius animæ: ſicut inferior mundus neceſſario debet cum cœleſti connecti ob influentias. *Pſalm.* 33. *Accedite ad eum, & illuminamini.* Vtrumque fit per meditationem. Hortatur ad eam *Eccl* 6. *Cogitatum tuum habe in præceptis Altiſſimi; & in mandatis eius aſſiduus eſto: & ipſe dabit cor* id eſt, intelligentiam diuinarum rerum meditatoribus. At alij *Pſal.* 81. *Neſcierunt, neque intellexerunt; in tenebris ambulant.* 6. Bene igitur *Auguſt.* lib. Meditationum: *Ipſa pariet ſcientiam: ſcientia compunctionem, compunctio deuotionem: deuotio incendit orationem.* 7. Expertus dixit *Pſalm.* 38. *In meditatione mea exardeſcet ignis.* Si remittas ab hac; refrigeſces, vt calida, ſubtracto foco.

3. Spiritalis. *4 Deo chari.* *5. Illuminati.* *6. Deuotione feruentis.*

II. Vſurpata fit iucunda. *Pſalm.* 118 *Quam dulcia faucibus meis elogia tua! ſuper mel & fauum ori meo.* Vbi Hieron. *Recte: Poſt mel guſtatum, alius nullus ſapit cibus* Hinc iſtud: *In iuſtificationibus tuis meditabor*: alias vertit *deliciabor.* 2. Vt Samſonis robur *Iud.* 16. in crinibus conſiſtebat: ita animi, in meditationibus. Ab his ſi deſiſtas, *Iſa.* 3. *Erit pro criſpante crine caluitium*: id eſt, ait Hieron. *erit vt gens abſque cogitatione.* Tunc ſic eris *Iere.* 12. Vt *deſolatione deſolata eſt omnis terra: quia non eſt qui recogitet corde.*

Meditari eſt iucundũ *2. Roborat.*

Digitized by Google

3. Eſt Deo gratus odor.

III. Ergo. 1. *Exod.* 20. *Sume tibi aromata æqualis ponderis*; id eſt, dicta factaque Chriſti patientis & docentis: *& cum in tenuiſſimum puluerē contuderis* per meditationem; *Pone ex eo in tabernaculum fœderis.* Et gratiſſimum dabunt odorem Deo. 2. Item *Deut.* 7. *Recorderis cuncti itineris*, id eſt, omnium beneficiorum Dei, *per quod adduxit te Dominus Deus tuus annis* XXX. 3 *Eſth.* 4. *Reuoca diem præteritum*, beneficiorum: *metire ventum*; vitæ breuitatem: *& ignem pondera gehennæ.* Hoc age: Meditare; & eris cum Maria & Ioſeph mirās.

PARS II.

De admiratione Mariæ & Ioſephi.

Notitia eſt admirationis cauſa.

I. ERant *mirantes*: Vti Chriſtus, fidem audiens Centurionis, *miratus eſt Matth.* 8. Vbi D. Tho. Nō admiratione ignorantiæ: ſed obiecti magni. Nec.n. ignorare poterant puerum verum eſſe Deum ac hominem. Sciebant id ex reuelatione S. ſpiritus, ſalutatione Angeli, Paſtorū adoratione, Magorū aduentu, ſtellæ ortu, prophetijs. &c. Quo aūt maior eſt rerū diuinarū cognitio; hoc & maior admiratio. At meditatio maiorem parit notitiam: ideoq; & admirationem. Teſte *Pſal.* 118. *Mirabilia teſtimonia tua! Ideo ſcrutata eſt ea anima mea.*

Eſt & feruoris.

2. Inde ignorantia, ingratitudo, tepor Chriſtianorum; Quia opera Chriſti non meditantur. Hinc ardor nonnullorum paucorum: quia meditantur. *Pſal.* 38. *Concaluit cor meum intra me; & in med. mea exar. ignis.*

Et Scopationis.

3. Ipſa eſt fornax; quæ ſuccenſæ ollæ ſordes è fundo ſurſum agit, ac deſpumat. Sic agnoſcit quis imperfectum ſuum. 4. Ipſa ſunt ſcopæ, quibus vſus *Pſal.* 74. *Meditatus ſum nocte cum corde meo; & exercitabar, & ſcopebam ſpiritum meum.*

4. Aromata

Digitized by Google

4. Aromata concluſa non dant odorẽ: at recluſa. Picti tapetes tum agnoſcuntur, cũ explicantur. Sic myſteria diuina: quæ per meditationem exponuntur, ſuntque admirationi, & venerationi. Et *Quis merces congregabit*, & *miſit in ſacculum pertuſum? Agg.* 1. *Nunquid cognoſcentur in tenebris mirabilia tua; aut iuſtitia tua in terra obliuionis? Pſa* 87. *Eſt virtutum.*

II. Nouerant omnia Ioſeph & Maria. quia tñ audita recognoſcebant, *erant mirantes*. Recole & tu. 1. Nam *nil maius; quam quod Deus homo factus eſt*; ait *Damaſc. l.* 3. *Orth. fid. c.* 3. Quid admirabilius; humanam naturam vſque ad Diuinitatis vnionem aſcendiſſe? Aut ad eam deſcendiſſe Deum? 2. Atque ideo fortaſſe Angeli, *Pſal.* 103. vocantur miniſtri, & *Heb.* 1. *Adminiſtratorij ſpiritus*. Homines autem Fratres. *Hebr.* 2. *Propter quã cauſam non confunditur fratres eos vocare, dicens; Narrabo nomẽ tuũ fratrib. meis.* De hoc gloriatur *S Bern. ſer.* 2. *in Cant. Puto ſpernere me Chriſtus nõ poteſt: quia os ex oſſibus meis, & caro de carne mea eſt.* 4. Quid? Quod ipſi Angeli ſe hominũ conſeruos fateantur? Ioanni Angelũ adoraturo, is ait, *Apocal.* 19. 22. *Vide, ne feceris. Ego conſeruus tuus ſum, & fratrum tuorum.* *Incarnatio, eſt digna admiratione, & veneratione omni. 1. Quia homines æquat Angelis, aut præfert.*

Quare *Agnoſce, ô homo*, ait, *S. Leo ſer.* 1. *de Nat. Chriſti: dignitatem tuam; & diuinæ conſors factus naturæ noli in veterem vtilitatẽ degeneri conuerſatione redire*. 6. At hodie *homo, cum in honore eſſet, non intellexit: comparatus eſt iumentis inſipientibus. Pſal.* 48. Non ſic Ioſeph & Maria.

III. Miratur Dauid 2 *Reg.* 5. Angelum à Deo miſſum, qui educeret populum ex Ægypto: *Quæ eſt autem, vt populus tuus Iſraël, gens in terris; propter quam iuit Deus, vt redimeret eam ſibi in populum, & poneret ſibi nomen?* *2. Myſteria V. T. ſuperat vna incarnatio.*

Quid de Chriſtianis dixiſſet, à Deo ipſo incarnato redemptis? 2. Moyſes *Deuteronom.* 4.

commendat

Digitized by Google

commendat memoriam Dei deſcendentis in Sinai: & ait: *Interroga de diebus antiquis, qui fuerũt ante te, ex die, qua creauit Dominus hominem ſuper terram, ſi facta eſt aliquando huiuſmodi res, vt audiret populus vocem Dei loquentis de medio ignis, ſicut tu audiſti, & vidiſti?* Quanto magis iam, cum non Dei vox tantum audita eſt: ſed *ipſe in terris viſus eſt.*

3. Eſt nouũ miraculũ. De hoc *Ierem. 31. Creauit Dominus nouũ ſuper terram: fœmina circundabit virum.* Quam nouitatem ſic explicat *S. Aug. Portans omnia verbo virtutis ſuæ ab infirmitate portatur. &c. De Creatura ſua Creator omniũ creatur.* 4. Iacob *Gen. 32.* luctans cum Angelo totam noctem, cum noluit dimittere, niſi percepta benedictione: quantumuis elabi is niteretur: dum demum vinceretur.

4. Dedit benedictionem multã

Sic omnes tota nocte legis luctantes ab Angelo teſtamenti benedictionem efflagitarunt: *Pſalm. 66. Benedicat nos Deus, Deus noſter: benedicat nos Deus:* At is reſtitit; donec aſcenderat Aurora B. V. Maria; cuius vtero arctatus fuit.

5. Eamq; irreuocabilem. 5. Iacob, *Geneſ. 27.* veſte mutata extorſit benedictionem paternam: cumque ſenex *expauit ſtupore vehementi, & vltra quam credi par eſt, admiratus eſt*: volẽti ait, *Gloſſa*, reuocare benedictionem, cœlitus fraus reuelata eſt: ſignificate eam Deum induturum hominem. Eadem & Ioſephi fuit admiratio. Sic *Rupertus Tuit. in Gen. 27.* Et iuſte miratur. Nam *nouum fecit Dominus ſuper terram, Ierem. 31.* Adamum è terra; è coſta Euam; Chriſtum ex Virgine. Sic *Auguſtin. ſerm. 11 de temp.*

6. Oſtendit potentiam Dei. IV. 6. In quo mirifica potentia; etiam cœlos ruptura: *Iſa. 64. Vt inam diſrumperes cœlos, & deſcenderes!* Et quia ima ſummis erant mutanda: homo in cœlum vehendus, Deus in terram mittendus; ideo eandem orat potentiam *Pſalm. 143.*

ſic

ſic *Inclina cœlos tuos, & deſcende.* Illam admiratus idem *Pſalm.* 70. ait, *Deus docuiſti me. & cæt. annunciem brachium tuum, potentiam tuam, & iuſtitiam tuam, vſque in altiſſima, quæ feciſti magnalia Deus, quis ſimilis tibi?*

7. Nec in potentia ſolum: ſed & in humilitate *quis ſimilis tui?* Ab extremo ad extrmum: è Creatore creatura; è Domino ſeruus: imo *Phil.* 2. *Exinaniuit ſemetipſum, formam ſerui accipiens.* Bene *S. Gregor. Nyſſ. in Dialog cathed.* 24. *Magnum & excelſum quid operari, in Deo non eſt miraculum; ſed naturæ eius conſentaneum eſt. At in humilem & abiectum ſtatum deſcendere, qui omnium ſupremus eſt, hoc omnem admirationem ſuperat. S Aug. ſerm* 21. *de temp. ait, Deum hoc facto ſe ipſum viciſſe.* 7. *Humilitatem.*

V. 8. *Erant* etiam *mirantes* pueIli qualitates, & perfectionem; etſi tener eſſet: ſapientiam, etſi ploret, demum quod *Luc.* 4 *plenus eſſet ſpiritu ſancto.* Nam teſte *Auguſt. Epiſt. ad Dardan. Vt in capite omnes ſunt ſenſus, ita & in Chriſto omnes fuerunt gratiæ.* Non tamen infinitæ, quia anima Chriſti fuit creata. *S. Tho. p* 1. *quæſt.* 7. *art.* 12. Ipſe eſt, *Coloſſ.* 2. *In quo omnes theſauri ſapientiæ, & ſcientiæ abſconditi*; etiam infiniti in verbo. Inde pro infinitis, *Ipſe eſt propitiatio peccatis noſtris, nõ autem pro noſtris tantum, ſed etiã pro totius mundi.* Quam bene igitur *vocabitur nomen eius Admirabilis. Iſa.* 9. Regina Saba Salomonem mirabatur, iuſtius Maria Ieſum. 3 *Reg.* 10. 8. *Attributa puelli.*

VI. At ſoli iuſti mirantes ſunt Diuina, vt hic Maria Ioſeph. 1. Profani ad vana ſtupent, vt milites Holofernis Iudithæ *pulchritudinem ſtupentes, mirati ſunt. Iudith.* 10. Nimirum *ſecundum deſideria ſua ambulantes, & os eorum loquitur ſuperbiam, mirantes perſonas, quæſtus gratia. Iudas in Canonica.* 2. Iuſti mirãtur diuina, improbi *Qui quæ mirentur.*

tur ban-

turbantur: Vt *Herodes, & omnis Ieroſoly. cum eo. Matth.* 2.

Vxores deferant viris.

Nota: Ioſeph prius, quam Maria ponitur. Vt diſcant vxores deferre viris ſuis, quantæcũq; ſint. Sic *Luc.* 2. *Ecce Pater tuus, & ego dolentes quærebamus te. Eph.* 5. *Mulieres viris ſuis ſubditæ ſint, ſicut Domino, Quoniam vir caput eſt mulieris; ſicut Chriſtus caput eſt Eccleſiæ.* Sic Sara *Gen.* 18. *Dominus meus vetulus eſt.*

PARS III.

De ruina, & ſigno.

ECce: *poſitus eſt hic in ru. & in reſu. mul. in Iſr. & in ſig. cui cont. Et tuã ipſius an. pert. gladius.* Hæc Matri putatur dixiſſe; nõn patri: Vt qui non eſſet victurus vſque ad paſſionem. Diſce rerum inſtabilitatẽ: iam lęta ſonant: mox triſtitia canuntur.

Sententia de ruina & reſurr.

I. Porro ruinã & reſur. varij variè interpretãtur. 1. *Beda* & Theoph. ad credituros, & nõ credituros in Ieſũ interpretatur. 2 *Orig.* ad ruinã ſuam ſuæ paſſionis ac mortis: reſurrectionem vero multorũ prędeſtinatorũ ad vitam æternam. 3. *Greg. Naz.* ait, opera Chriſti alijs ad ſcandalum & damnationem; alijs ad ſalutem fore. Vt ſol aquilam iuuat; veſpertilionem lædit: Ita Dominus: *Deut.* 32. *Ego occidam, & viuificabo: percutiam, & ego ſanabo.* 4. *Gloſſa* Ord. ait fore ruinam vitiorum, & reſurrectionem virtutum: *multorum*; eo quod peccata, vt & virtutes, nunquam ſint ſola, ſed vnum aliud ſequatur. 5. *Mea.* nimirũ fore multis ruinã, occaſionaliter: reſurr. vero cauſaliter. 1. Quia *Oſe.* 13. *Perditio tua ex te Iſrael: tantummodo auxiliũ tuum ex me.* 2. Dein animarum ſalutẽ, vel perditionem Simeon ſpectabat. 3. Vnde ipſe *Ioa* 1. *Ego ſum reſurr. & vita.* 4. *Col.* 3. *Si conſurrexiſtis cum Chriſto.* Nulla autem eſt reſurrectio, vbi ruina non fuit prius.

II. *Nota*

Digitized by Google

II. *Nota* Chriſtum non eſſe ruinam multorum: ſed poſitũ in ruinam. Nec enim eſt autor peccati; nec poteſt peccare ipſe. At vero Prælati ipſi hodie multi ſunt ruina ſibi, & multis. *Prælati ſunt ruina ſæpe ſuis.* 1. Vt fœmina æthiopem enixa, ideoque accuſata, quæ conſueſſet cum Mauro: illa negans ſic tutata innocentiã eſt; quod pictum in pariete æthiopem in conceptione fuiſſet intuita. Vt *Aluarus de planctu Eccl l.1 a.69 prodit* Ita monſtroſa peccata vulgi eſſe, ex intuitu ſuperiorũ. 2. *Oſea 5. Audite hoc ſacerdotes: quia vobis iudicium eſt; quoniam laqueus facti eſtis ſpeculationi, rete expanſum ſuper Thabor.* 3. *Gen.30* Oues Laban fœtus ſuos coloratos edebant ad colorem virgarum in canalibus obiectarum tempore conceptus: ſic oues ſunt Chriſtiani: Canales, ſacramenta: virgæ, paſtores: fœtus, exempla.

Nota. Cum S. Scriptura vtitur voce *Ruina*: ſemper grande excidium ſignificari. *Exo.19. Caue, ne vnquam cum habitatoribus terræ illius iungas amicitias, quia ſunt tibi in ruinam.* ſimiliter *Nu.6. Pſal.109. Iudicabit in nationibus: implebit ruinas. Luc.6. Et facta eſt domus illius ruina magna.*

III. *Et in ſignum cui. &c.* In Scrip. vox *ſignum* plura ſignificat. *Chriſtus eſt ſignum variè.* 1. Rem ſignificantem. Sic ſalutis ſigno cruci contradicendum. Nam ea, 1. *Cor.* 1. *Iudæis ſcandalum, gentibus ſtultitia eſt.* 2. Miraculum. *Act. 5. Fiebant ſigna & prodigia multa in populo. Pſal.73 Signa noſtra non vidimus: iam non eſt propheta.* Sic ortus, vita, exitus Chriſti vere ſignum & miraculum eſt, eiq; contradictũ viuenti, mortuo, ſuſcitato. 3 Fœdus. *Gen. 8. Arcũ ponã in nubibus, & erit ſignũ fœderis inter me, & inter terram*: ſic & Chriſtus eſt ſignum fœderis inter Deum & homines & ſeipſum. *Thren. 3. Tendit arcum ſuum, & poſuit me quaſi ſignum ad ſagittã. Iob.16. Poſuit me quaſi in ſignum.*

O ſignũ mirandũ. 1. Signi ſignũ fuit ſanguis

Agnis

Agnis in ſuperliminaribus, *Exod.12.* contra Angelum exterminatorem. &c. 2. Serpens æneus, *Numer.21.* poſitus *pro ſigno, qui percuſſus aſpexerit eum, viuet.* 3. Signum Ezechiæ regi datum, fore ſanandum, 4 *Reg.20. Vis, vt aſcendat vmbra decem lineis; aut vt reuertatur totidem?* 4. Signum *Iſa.1. Leuabit ſignum in nationibus.*

PARS IV.

De Annæ in orando aſſiduitate.

1. Vſitata à Chriſto. I. NOn *decedebat de templo. &cat.* Orandi aſſiduitas *laudatur; At alget.* 1. Sic & Dominus *Luc.6, erat pernoctans in oratione.* 2. Fecit, & docuit *Luc.16, Oportet ſemper orare, & non deficere.* 1.*Theſſ.5. ſine intermiſſione orate.* 3. *Iac.5 Multum valet deprecatio iuſti aſſidua.* 4. *S. Chryſoſt libr.2. de orando Dum*, ait, *Cum videro quempiam non amantem orandi ſtudium, nec huius rei feruida vehementiq; cura teneri; continuo mihi palam eſt, eum nihil egregiæ dotis in animo habere.*

2. Præcepta

3. Efficax eſt

4. Signum gratiæ variæ.

5. Amiſſa arguitur ſimilibus. 5. Vt auis raro excludit oua, quæ foueri cœpta deſerit, ita deſertor orationis. 6. S. Ægidij vox eſt apud *Surium tom.7.* Deſiſtens ab oratione ob diſtractiones, ſimilis eſt fugienti è prælio ante victoriam, quam perſeuerantes ferunt. 7. Vt tabellarius non tantum literas perfert; ſed & vrget reſponſum importunè, talis ſit oratio. 8. *Iud.8.* increpat Bethuliæ Sacerdotes ac ciues, ab oratione abſiſtentes. *Qui eſtis vos*, ait, *qui tentatis Dominũ? Poſuiſtis vos tempus miſerationis Domini, & in arbitrium veſtrum conſtituiſtis diem ei?*

Aſſidua 1. vincit Deum. II. 1. Iacob *Gen.32.* euicit importunitate, quod colluctator *Angelus benedixit ei eodem in loco.* Lucta erat oratio feruida. 2. *Cant.1. Murenulas,*

vel, vt

vel, vt alia verſio, *turtures aureas faciemus tibi*. Id eſt, aſſiduè gememus tibi, vt turtur amiſſo com pare. *Flectit Deum gemitu.*

At aſſiduitas ea tœdioſa eſt. Non aſſuetis, inquã. 1. Vt arma Saulis erant Dauidi moleſta. 1. *Reg.* 17. *Non poſſum ſic incedere: non enim vſum habeo*. Ergo ſua leui armatura ſternit Goliathum. &c. Sic nos humili oratione Dominica & ſalutatione Angelica. 2. Erit & hoc graue? Audi *Hebr.* 12. *Omnis diſciplina in præſenti quidem videtur non eſſe gaudij; ſed mœroris; poſtea autem fructum pacatiſſimum exercitatis per eam, reddit iuſtitiæ*. *Perora* facta recapitulatione per communicationem cum auditoribus. *3. Fit facilis vſu.* *4. Et perutilis.*

DOMINICA I. POST EPIPHAN.

Cum factus eſſet Ieſus annorum XII. Luc. 2.

TObiæ 10. In Mediam miſſum Tobiam mater anxia, indies ad montes excurrens, ſpeculabatur aduenturum. Diuque fruſtrata queritur: *Heu! heu me, fili mi! Vt quid te miſimus peregrinari, lumẽ oc. noſtrorum, baculum ſenectutis noſtræ, ſolatium vitæ noſtræ, ſpem poſteritatis noſtræ*. Talis Maria & Ioſeph. At, Tobia reuerſo, exultarunt gaudio.

Hic itaque nos circa ea.

I. *De aduerſis humanæ vitæ.*
II. *De Matris, filijq́ exemplo.*
III. *De cura vxorum, ac prolium.*
IV. *De feſto nefaſto, ac amiſſo Chriſto.*
V. *De fuga ad religionem inſcijs parentibus.*
VI. *De inuentione pueri in templo.*

Digitized by Google

PARS I.

De aduerſis humanæ vitæ.

Sunt vitæ propria.

I. MIſeriarum congeries vita eſt hominis. 1. *Iob.* 7. *Vita hominis militia eſt ſuper terram.* Miles varie agitatur, iam cædit, iam cæditur. &c. Nil vſquam certi ſpondere ſibi poteſt. 2. Vita eſt vt mare à ventis, & fluctibus inſtabile; à beluiſque infeſtum. Euripus eſt indies reciprocans ſepties. 3. *Prouerb.* 14. *Nihil vidi ſtabile &c. riſus dolore miſcebitur, & extrema gaudij luctus occupat.* 4. Viuimus medij cœlum inter & orcum, at media participant vtrimque. Inde *Iob* 17. *Poſt tenebras ſpero lucem.* Id eſt, *Poſt nubila Phœbum.*

Sæpe à Deo.

S. Chryſoſt. homil. 8. *in Matth. Deus mœſtis rebus quædam iucunda permiſcet: Quod in omnium Sanct. vita reperies, quæ mirabili varietate cōtexta eſt.* 6. Scilicet, Vt mira varietate orbem Deus regit dans tempora, tempeſtateſque, fructusque diuerſos: ita & vitam cuiuſque microcoſmi.

Sæpe à mundo.

Eccl. 33. *Præcordia ſtulti, quaſi rota carri; & quaſi axis rotatilis, cogitatus illius.* Talis eſt mundus ſtultus. *Pſal.* 82. *Deus meus pone illos vt rotam, & ſicut ſtipulam ante faciem venti.* Nimirum ſi nolint ſapere, quæ ſunt Dei.

Cōmunia omnibus.

II. 1. Commune tamen omnibus eſt liber, *Ezechieli, cap.* 2. oſtenſus intus foriſque perſcriptus: *& ſcripta erant in eo lamentationes; & carmen, & Væ.* Quam pauca multis habet is folia annorum vitæ? & quam mala? 2. *Cant.* 4. Hortus ſponſæ varijs quidem vernabat floribus: at impetuoſis ventis dicebatur, *Surge Aquilo, & veni Auſter:* & omne genus calamitatum perfla vitam florentem. 3. Hæc ager eſt *Matth.* 13. ſeminatus à Deo ſemine bono: at inimicus ſuperſeminat zizaniam.

PARS II.

PARS II.

De Matris Filijq́ exemplo.

I. EX lex Deipara legi paret *Exod.* 23. *Ter in anno apparebit omne maſculinum tuum coram Deo tuo*. Et nos feſta colamus: idque *ſecundum conſuetudinem diei feſti*. Quæ non eſt otiari, ludere, conuiuari. At ô triſte conſuetudinum piarum exilium! 1. Iudæi ſeruant ſuas: & Chriſtiani ſuas profanant. Peccant, quando expiare peccata oportet. *Leuit.* 2. *Decimo die menſis ſeptimi dies expiationis erit celeberrimus: & vocabitur ſanctus: Affligetisq́ animas veſtras in illo.* ſic olim. Nunc contraria: diſſolutionis eſt dies. 2. Voluit Deus: *Deuteron.* 16. etiam Paſchalibus *Septem diebus comedi abſque fermento afflictionis panem.* At iam quo feſtum maius, hoc culinæ fumant magis. 3. In Paſchate olim lactucas agreſtes edere iubebantur *Exod.* 12. At iam cupediæ conquiruntur. 4. Sacrificabant olim feſtis victimas Deo: id eſt, humanos affectus beſtiales: At iam cæduntur ventri, ſeruitur paſſionibus. 5 *Orig. In ſpiritu diem feſtũ agamus; & ſpiritalia ſacrificia iugulemus.* 6 Iudæi veriti ſunt *in die feſto* comprendere Ieſum: *Mar.* 14. Et nos peccatis non veremur idẽ. Non ſic Duodennis.

Feſta colenda, non profanãda.

II. *Annorum* XII *Ieſus* ſe offert Patri. 1. D. Thomas alicubi iudicat, quo tempore vſus rationis incipit, teneri ſub p. m. hominem ſe offerre Deo. 2. Quare *Eccl.* 12. *Memento Creatoris tui in diebus iuuentutis tuæ; antequam veniat tempus afflictionis tuæ, & appropinquent anni. de quibus dicas: non mihi placent.* 3. *Thren.* 3. *Bonum eſt viro, cum portauerit iugum Domini ab adoleſcentia ſua*: obediens Deo. 4. Cur *Leu.* 12. Deus,

A teneris aſſueſce Deo.

vt immundas aues, cygnum quoque ab ara remouit, noluitque offerri? An quod in ſola ſenecta moriens ſemel cantet, non in vita? Sic quidam dealbati cygni aiunt: in agone pœnitentiam agam. &c. Non ſic te docuit Duodennis. Bona indoles mature emicat.

PARS III,

De cura vxorum, ac prolium.

Vxor viri ſocia eſto.

I. ASCendentibus illis Ieroſ. Dedecet vxores prodire ſolas abſque maritis. 1. *Gen.* 1. *Faciamus ei adiutorium ſimile ſibi*: alia lectio: *quod ſit cum eo*: cuſtode, duce. 2. *Cantic.* 7. *Ego dilecto meo; & ad me conuerſio eius*, oculo dilectionis & obſeruationis. 3. *Pſalm.* 127. *Vxor tua ſicut vitis abundans*, in prolificatione, *in lateribus domus tuæ*: non foris ſola, vagaque: ſed domi inter proles ac familiam. 4. *Exo.* 4. Moyſes cauſam Iſraëlitarum acturus coram Pharaone, ſecum duxit vxorem; licet nulli vſui foret.

Sed vſque ad aram.

Attamen in itatione Ieroſolymam, ac reditione ſeparatim ire ſolebant viri per turmas, ac fœminę: maioris pietatis cauſa. 1. Caue. *Geneſ.* 1. *Præcepit nobis Deus, ne commederemus, & ne tangeremus: ne forte moriamur.* En: tactum quoque vetuit. Facilis enim deſcenſus à tactu ad guſtum; ab hoc ad vſum. 2. Suam in hoc innocentiam *Iob.* 31. teſtatus, ſe conſolatur in fimo. *Si vidi ſolem*, mulierem, *cum fulgeret: ad lunam incedentem clare; & oſculatus ſum manum meam ori meo.* Chaldæi, inter quos habitabat Iob, ſolem & lunam adorabant. Ita multi vxores, aut concubinas. 3. *Pſalm.* 118. *Beati immaculati.* ſed & orat: *Viam iniquitatis amoue à me*: id eſt, occaſionem: Qua certior vix vlla, quam pellex. Periculum vt dilectioni, ſic perditioni

ditioni proximum. 4. Etiam viri à fœminis ſeparatim ſepeliebantur. *Gen.* 23 Sepeliuit in ſpelũca agri duplici Saram, Abraham : *Gloſſa* : alia pro viris, pro fœminis alia.

II. In comitatu erat *aſcendentibus illis*. Sint & modo proles cum parentibus in templo. Nam ſol s domi multa pericula. 1. *Exod.* 32. Aberat à filijs Iſraël pater Moyſes : *& ſedebant bibere ; & ſurgebant ludere* : id eſt, idololatrari. 2. Tempus obſeruat Dæmon : Vti Ioboc. 1. ſacrificante, liberi epulabantur, & opprimebantur,

Mores & pietas prolium ſit cura parentum.

3. Curam pro liberis Deus recompenſat parentibus. Ecce : Pentapolim exuſturus *Geneſ.* 18. ait: *Num celare potero Abraham , quæ geſturus ſum?* Cur non potes? *Scio enim, quia præcepturus ſit filijs ſuis , & domui ſuæ poſt ſe , vt cuſtodiant viam Domini.* Idcirco *Eccl.* 7. *Filij tibi ſunt? Erudi eos, & curua eos à pueritia eorum.* 5. Id egit *Tobias* 4. Helias in Suſanna. *Dan.* 13.

Id Deo gratum.

At multi plus opibus, quam prolibus ſtudent. 1. Similes ſolicitis de calceo Sicyonio , vt aiunt; nõ de pede. *Plut de educ. liberis*. 2. *A*riſtippus adductum filium ſe eruditurum patri ait , *mille dragmis*. Patrique : *Item, his ſeruum empſitem*, dicenti reſpondet : *Hoc fac. & habebis duos.*

Non tam opes curentur.

PARS IV.

De feſto neſ[illegible]ſto, & perdito Chriſto.

I. ET *requirebãt eum inter cognatos Nazarenos, in comitatu virorum*. 1. *Orig ho* 19. *in Luc.* putat factum inuiſibilẽ remanſiſſe : Vti & *Ioa.* 8. lapidandus. 2. *S. Bern.* putat eum triduo mendicato victitaſſe; amore paupertatis. Huc illud 2. *Cor.* 3. *Propter nos egenus factus eſt* , S. Baſil. legit Græce,

Victitatio pueri triduana.

Digitized by Google

mendicus. 3. Veriſimilius eſt, Angelos ei miniſtraſſe.

Dies feſti multis infeſti ex culpa.

Remanſit puer. Eheu! in feſto perdi Chriſtum? Inque templo? Et quidē multis. 1. Sic Saul 1. *Reg.* 13. offerens peccat; regnoque exuitur. 2. Ozias rex thurificaturus, leproſus fit. 4. *Reg.* 15. 3. Pharao, natalia ſua epulo celebrans, œconomum decollat. *Gen.* 40. 4. Vaſthi regina perdit diadema in regis ſolenni conuiuio. *Eſth.* 1. 5 Philiſtæi, arca in fanum Dagon introducta, Deum perdunt. 1. *Reg* 5.

Cuſtodia cordis, neceſſaria ad ſapientiam.

II. Quid prodeſt bona tua conſeruaſſe; ſi Deum non ſerues? 1. Salomon impetrauit ſapientiam, 3 *Reg.* 3. At ſatius erat ſic oraſſe, ait S. *Ambr. Da, vt ſic te poſſideam, vt nunquam amittam.* Ergo *Prou.* 4. *Omni cuſtodia cuſtodi cor tuum.* Multæ enim technæ hoſtis, & pericula, vt facile perdatur.

2. Ad robur ſpiritus.

2. Samſon *Iud.* 16. erat fortiſſimus: At in crinibus ei vis omnis. Sic; ſi in cogitationes admiſeris prauam vnam, ſuccindet hæc alias omnes robuſtas, quaſi crines Samſonis.

3. Terrorē hoſtis.

3. Salomon. 3. *Reg.* 10. Leones XII adhibuit throno cuſtodes: ô, ſi cordi! Similes multi, diligentiores auri; quā animæ ſunt cuſtodes.

4. Ad Religionem internam.

4. 1. *Para.* 9. Duo cuſtodes templum Salomonis claudebant, & obſeruabant quando arca prodiret in agros. Tute te claude, & obſerua.

5. Ad hoſtes arcendos.

5. Dauid caſtra Saulis ingreſſus, ſtertentibus Ducibus haſtā Regi abſtulit, 1. *Reg* 26. *Filij mortis eſtis vos,* ait; *qui non cuſtodiſtis Dominum veſtrum, Chriſtum Domini.* Tales filij; qui Deum in corde non obſeruant.

6. Ad ſecuritatem.

6 Imitare Salomonem, 3. *Reg.* 10. qui ad templi defenſionem multa ſcuta ex auro, & haſtas ſuſpendit in templo. Arma noſtra cordis ſeruandi eſt charitas. Si deſint aurea, ſume ærea, imitatus Roboam; qui eadem æneis commutauit. id eſt, timorem & mortificationem arripe.

II. Perde-

II. Perdebatur puer XII anno ætatis. Ætas periculoſa. 1. In hac pueri in Bethel, irriſores Eliſæi, deuorantur ab vrſis. 4 *Reg.* 2. 2. *Prouerb.* 30. *Tria ſunt mihi difficilia: & quartum penitus ignoro. Via nauis in medio mari. &c. & viam viri in adoleſcentia.* 3. Sunt, qui credant ægrum à paralyſi annis 38. cæpiſſe infirmari ab anno XII. ætatis. *Ioann.* 5. 4. Dæmoniacus. *Marc.* 9. à pueritia vexatus fuiſſe traditur. O damnum, Chriſtum ſi perdas! Nam infanda ſuccedunt mala præſentia & futura. *Iſa.* 24. *Cum cantico non bibant vinum*, id eſt, peccatum, *Amara erit potio*, malorum ſubſequentium, *bibentibus illam*. Ita S. Thom. interpretatur. *Ætas duodennis lubrica eſt.*

PARS V.

De fuga ad Religionem inſciis parentibus.

I. NOn temere, nec fortuito deſeruit parentes Dominus. Res Patris cœleſtis agebatur. In qua non ſemper parentes conſulendi. 1. *Hieron.* epiſt ad Heliodorum & Nepotianum. *Si ſuper limina domus pater & mater iaceant, vt ingreſſum prohibeant; per calcatum perge patrem. per calcatã perge matrem; & nudus ad crucis vexillum euola. Summum enim pietatis genus eſt, in his fuiſſe crudelem.* 2. Moyſes tribus benedicens ſingulas, Leuiticam ſic commendat. *Geneſ.* 31. *Qui dixit Patri ſuo. & Matri ſuæ; Neſcio vos, & fratribus ſuis; Ignoro illos. & neſcierunt filios ſuos, hi cuſtodierunt eloquium tuum.* quo certiores ſalutis forent. *Fuga ad Religionem Eſt heroica*

Vt Laban cum Iacob, *Gen* 31. Sic mundus cum Neophytis expoſtulat. *Cur ignorante me fugere voluiſti, nec indicaſti mihi, vt perſequerer te cum gaudio, & canticis, & tympanis, & cytharis?* *Quicquid expoſtulet mundus.*

Digitized by Google

cytharis? Non es paſſus, vt oſcularer filios meos, & filias? Cur furatus es Deos meos? En. 1. obijcit mundus difficultates ordinum. 2. Offert ſuas blanditias & oſcula. 3. Queritur idola ſibi auferri opes, honores, &c. 4. O quot à propoſito retrahuntur dicto ſimili: *Reuertere fili & dormi:* quo Heli vocatum à Deo Samuelem relegabat ad ſomnum. Age, animum hunc exue, meliora capeſſe, & molliora, dormi, fruere opibus, ætate, amicis, &c. O belle: Si clam talibus pergas ad religionem.

Vel ſuadeat.

Quæſtiunculæ tres

II. Quæris: 1. Cur Ieroſolymis manſerit? Vt minorennis det ſpecimen ſapientiæ; quo adultiori credatur facilius. Nihilominus tamen pòſt dixerunt: *Matth.* 13. *Vnde huic ſapientia hæc & virtutes? Et Ioan.* 7. *Quomodo hic literas ſcit; cum non didicerit?* Cur ætate duodenni? Beda ait: Quia hac ſe prodit indoles; quo ſpectet. Ambr. ait: Quòd totidem Apoſtolos erat vocaturus. 3. Cur inſciis parentibus? Euthymius ait: Ne ſi dixiſſet; diſſuaderent; Sicque inobediens videretur. Beda rectius: Vt alium te in cœlis patrem habere facto oſtenderet.

Dolor Matris ex amiſſione.

III. At indoluit Mater. Et acerbè. 1. Plus quam Ruben *Gen* 37. non reperto Ioſepho in ciſterna: *Puer*, ait, *non apparet: & ego quo ibo?* 2. Audire video querentem. *Pſal.* 60. *Oſtende faciem tuam, & ſalui erimus. Cant.* 2 *Sonet vox tua in auribus meis Cant* 1 *Indica mihi, vbi paſcas, vbi cubes.* 3. Siſara Tribuno Iabin Regis *Iud.* 5. agente militiæ, mater eius omni die per feneſtram proſpiciens corſum verſus, abſentiam filii ęgre ferebat. Quanto amplius hæc Mater talis Filii? 4 Sic mater *Tobiæ. cap* 10. *Heu, mi fili? Vt quid miſimus te peregrinari?* Plus Maria ſub corde tacito. 5. Ideoque cum ſponſa *Cant.* 3. *Surgam & circumibo ciuitatem per vicos & plateas, quæram quem digit anima mea.*

At

Digitized by Google

At, vt triſtis amiſſio: Sic læta inuentio filii inter Doctores. 1. Iacob viſo Ioſepho inter Proceres Ægypti ait *Gen.46. Iam lætus moriar; quia vidi faciem tuam.* 2. Fortè Mater ſic ad ipſum: *Pſ.29. Conuertiſti planctũ meum in gaudium. Tob.3. Non delectaris in perditionibus noſtris; ſed poſt tempeſtatem tranquillum facis; & poſt lachrymas & fletum exaltationem infundis. Pſalm. 93. Secundum multitudinem dolorum meorum in corde meo conſolationes tuæ lætificauerunt animam meam.* *Gaudium ex inuentione.*

PARS VI.

De inuentione Pueri in templo.

I. Reperitur non inter cognatos. 1. Sic enim ipſe *Gen.12.* iuſſit: *Exi de terra tua, & de cognatione tua.* 2 Et *Pſal 48. Audi filia, & vide, & inclina aurem tuam, & obliuiſcere populum tuum; & domum patris ſui.* 3. Et *Luc.14. Si quis venit ad me, & non odit patrem ſuum, & matrem ſuam &c: non poteſt meus eſſe diſcipulus.* *Inuenitur non in cognatione.*

II. Reperitur inter Doctores. 1. Iuſſit Dominus *Exod.25.* Vt in templo 7. lampades aurei candelabri arderent. En iam donis. 7. S. Spiritus illuſtrem Ieſum, vt perſtringit oculos doctorum?. 2. Nempe *Coloſ. 2. In quo omnes ſapientiæ & ſcientiæ Dei theſauri abſconditi ſunt.* Et quod *Luc.2.* dicatur profeciſſe *ſapientia, & ætate, & gratia coram Deo & hominibus:* id Beda intelligit ſic; quod ſpecimen dederit. *Sed in templo.*

Verè is fuit locuples Ezechias, qui Synagogæ legatis aperuit theſauros. 4. *Reg* 20. Quos? S. Vincentius putat de Meſſiæ aduentu: An XII. hebdomadæ Danielis exactæ? An ſceptrum Iudæ defecefit? Quæ Meſſiæ qualitates? Quæ eius miracula futura, quibus agnoſcatur? &c. *Docens.*

Digitized by Google

Inter Doctores.

III. Reperitur in medio Doctorum. O mutationem! Antea in medio animalium inuentus: poſt in medio latronum. Et recte. Pertinent Doctores ad templum; animalia ad ſtabulum, latrones ad crucem. 1. Erat inter Doctores, qualis ſol inter planetas; propitiatorium inter Cherubinos; Arca inter Tribus Iſrael. *Pſalm.* 21. *In medio Eccleſiæ laudabo te.*

Diſertiſſimus.

2. Erat, quale *lilium conuallium Cantic.* 2. inter dumeta, id eſt, eloquentiſſimus. 1. Lilium enim Theophraſto eſt hieroglyphicum eloquẽtiæ. Vnde Homerus finxit legatos Troianos comeſſe lilium *Trides* purpureum, tribus aureis lineis inſigne. 2. Ad hanc eloquentiã pueri & ſapientiam ſordet Papirius Prætextatus puer Romanus, ſapienti reſponſo curioſitatẽ matris deludens. *Agell. l.* 13. 3. Ioſephus, *Gen.* 40. Somnia Pharaoni interpretans eſt infans. *Dan c.* 13. laſciuos ſenes conuincens.

Non ſic impij, nõ ſic templorum profanatores.

IV. In templo inuentus diſputans; At multi inibi ſunt vendentes ſimoniace; aut alia profana, loci prætextu, velantes. 1. Vt Abſalon, 2. *Reg.* 15. fingit ſe oblaturum in templo; cum in fratrem conſpiraret, regnum inuaſurus. 2. Sacrificuli Dagon, 1. *Reg.* 5. nunquam voluere id limen calcare pedibus, in quod Dagon ceciderat diffractus, quod ſuus id Deus tetigiſſet. Et Chriſtiani, ac ſacerdotes hodie templum Dei, tam ſanctum, ſæpe conſcelerabũt? 3. Magna erat abominatio, cum C Caligula ſtatuę ſuæ in templo Ieroſoly. voluit ſacrificari. De qua Chriſtus, *Matth.* 24. *Cum videbitis abominationem ſtantem in loco ſancto. &c.* At maior; ſtans in templo ſimoniacus, inceſtuoſus, vſurarius & cæt. 4. De filijs Heli ſcribitur. 1. *Regu.* 2. *Erat peccatum puerorum grande nimis coram Domino, quia detrahebant homines ſacrificio Dei.* Idẽque hodie, eheu! verum nimis.

Non ſic

Et iſtud peccatum eſt; ſpiritalem negotijs ſe ingerere

ingerere ſæcularibus, & vaneſcere. Quin hos iure vel mūdus ipſe perſequitur; Vt Laban citatis equis Rachaelem perſequebatur raptricem idolorum ipſius. *Geneſ.* 31. Idola ſuperbiæ, auaritiæ, luxuriæ. &c. vobiſcum fertis in templa, monaſteria, adque aras. Vah! Perora facta ex dictis protreptica recapitulatione. *Religioſi vani.*

DOMINICA II. POST EPIPHAN.

Nuptiæ factæ in Cana Galilææ. Ioan. 2.

ISraelitæ, 1. *Reg.* 10. à Samuele Regem domi, militiæ Ducem poſtulant. Datur Saul, at licet capite cæteris altior, deſpicitur nonnullis, deſeritur, nec paretur ei. Interim Rex Ammonitarum indicto Hebræis bello obſidet Iabes. Aduolat Saul, profligat hoſtem. Tum omnis Iſrael ei fidem iurat, Regemque agnoſcit. Ita Iudæi Meſſiam diu poſtularunt, qui ipſis honori, hoſtibus terrori foret. (Nā regifice appariturum opinabantur.) Venit, & capite Diuinitatis altior cunctis. At deſpicitur. Dum factis nuptijs, miraculum edit, tum primum nouitius diſcipulorum cœtus in eum credit.

Quare de hoc nos.

I. *Triplicem eſſe ſtatum Chriſtianorum.*
II. *Quis ſponſus? & an bonum matrimonium?*
III. *De amore coniugali.*
IV. *Quomodo vxor ducenda, Chriſtusque inuitandus?*
V. *De vxorum dotibus, & conuiuiis ſpiritalibus.*
VI. *In mundo deficere vinum bonum, abundare malum.*
VII. *De Chriſti voce, Mulier.*
VIII. *De Chriſti vino ex aqua facto.*

PARS I.

Digitized by Google

PARS I.

De triplici ſtatu Chriſtianorum.

Tres ſtatus Eccleſiæ.

I. TRes in Eccleſia ſunt ſtatus: Deo grati ſinguli. Virginalis: dum Matrem non niſi Virginem elegit. Vidualis: dum Annæ ſe in templo manifeſtare dignatus eſt. Coniugalis: quem præſens cohoneſtat. Sunt, qui hos arbori componunt. Coniugalem radici, terrâ obrutæ: Vtpote curis terrenis preſſum. De quo 1. *Cor.* 7. *Tribulationem carnis habebunt huiuſmodi.* id eſt, D. Tho. exponit: *Occupationes, & afflictiones.* Virginalem ac Vidualem; verbo: Continentium ſtatum ramis conferunt diffusè luxuriantibus. Hos falce caſtigat, putatque colonus, quaſi ſæuus: at bonus: radicem verò fouet, fodit, ſtercorat. Nam diſciplina ſeuerior & mortificatio debetur Continentibus: indulgentia quędam corporis coniugatis.

Boni ſinguli.

Verè *Prou.* 3. *Pulcræ ſunt viæ Domini.* Non vna, qua itur ad aſtra; ſed plures. Itẽ verè *Apoſtolus. Ex vna radice,* coniugali, *multi prodeunt rami,* continentium. At omnia pulchra.

At gradu diuerſi.

II. Sed ordine tamen. 1. Quo ſcilicet Arca Noe extracta fuit fabrica triſtega. *Gen.* 6. Hanc S. *Aug. l.* 15 *de ciu. ca.* 26. vult trinum Eccleſiæ ſtatum deſignare. 2. *Theoph. in* 1. *Tim.* 4. confert Matrimonium plumbo: quod onus graue: Viduitatem argento: Cœlibatum virgineum auro.

III. Eccleſia vineæ confertur in Script. At œconomus Pharaonis *Gen.* 40. ait Ioſepho: *Videbam coram me vitem, in qua erãt tres propagines*: Triũ ſtatuũ Eccleſiæ vnius. Hi cœlum, terramque fœtu multiplici complent.

IV. Seminis euangelici pars quarta, cadens in terram bonam, fecit fructum centeſimum, ſexageſimum, triceſimum. *Luc.* 8. Id eſt, vt vult S. *Hier.*

l. 1. *con-*

Digitized by Google

l.1.contra Iouin. Et in Matt.Et in Apolog.ad Pamma: Et S. Athan.in epiſt. fructum Virginum, Viduarum, Coniugum.

PARS II.

Quis hic Sponſus? & an bonum matrimonium?

I. S. *Hier. Beda.&c.* plurimi ſentiunt, Sponſum fuiſſe Ioan. Euangeliſtam: quòd omnem alias turbam exoſa B.V.M. nuptiis cognatorum interfuerit. *Sponſus nō fuit Ioannes.*

At ratio obſtat. 1. Ioannes non fuit Cananæus: Et iam tum erat cum fratre ad Apoſtolatū vocatus: eratque cum Chriſto conuiua nuptialis. 2. Omnis S. Patrum antiquitas S. Ioannem virginem permanſiſſe affirmant; Aug. etiam matrimonium iniſſe negat. 3. Aderat Chriſtus, vt præſentia ratum haberet matrimonium; non vt ratum diſſolueret Sponſum ad ſe vocando. 4. Ioannis vocatio, & ſequela Chriſti cœpiſſet, in domo nuptiali: at cœpit ad mare Tyberiados. *Matt. Mar.1.*

Quod *Nicephorus l.8.c.30.* dicat ſponſum fuiſſe Simonem Cananæum: Et S. *Antonius p.3.ſum. tit.3.§.5.* ſponſam Mariam Magdalenā; dein vagæ ſequacem Veneris: quod matrimoniali eſſet iam priuata: vtrumque apocryphum eſt. *Apocryphū al ud.*

II. Epulæ porro connubiales ſunt antiquiſſimæ. 1. *Geneſ.29.* Laban ad Liæ, & Rachaelis nuptias: Samſoni ſuus pater; *Iud.* 14. 2. Raguel Tob. 9. ſuæ filiæ: 3. Aſſuerus *Eſth.*2. ſuæ Eſtheræ magnificas epulas nuptiales parauit. 4. Item Rex ſuo filio: *Matth.*22. cui ſimile eſt regnum cœlorum. 5. *Apoc.9. Beati, qui ad cœnam nuptiarum Agni ſunt vocati.* *Epuli nuptialis vſus peruetus eſt.*

III. Matrimonium ipſum hæreſibus petitum fuit: præcipue quinis. 1. Saturnini, Marcionis, *Bonum eſt Matrim.*

Iouinia:

Iouinia.&c. aſſerentium, malas eſſe nuptias: vtpote ob Adæ peccatum inuectas. Nec enim in ſtatu innocentiæ futuras: ſed Deum alio modo genus humanum propagaturum fuiſſe.

Et nuptia 2

2. Montaniſtarum, ſecundas nuptias eſſe vetitas: caſque adulterijs pares docentium. At contra 1. Cor 7. *Si dormierit vir eius, cui vult, nubat: tantū in Domino*, 1. Tim. 5 *Volo iuniores viduas nubere, filios procreare, matresfamilias eſſe.*

Eſtq́; ſacramentum.

3. Armenorum & Lutheri. Negant hi matrimonium eſſe ſacramentum; aut vllam conferre gratiã. At contra. 1. *Eph. 5. Sacramentum hoc magnum eſt: dico autem in Chriſto, & in Eccleſia*: 2. *Hebr. 13. Honorabile connubium in omnibus, & thorus immaculatus.*

Et inſolubile.

4. Volentium eſſe diſſolubile propria voluntate. At contra. 1. *Matt. 19. Quod Deus coniunxit, homo non ſeparet.* 2. Et 1. *Corinth. 7. Mulier alligata eſt legi, quanto tempore vir eius viuit.*

5. Iouiniani, qui matrimonium virginitati anteponebat. At contra. 1. *Corinth. 7. Qui matrimonio iungit virginem, bene facit: & qui non iungit, melius facit.*

PARS III.

De amore coniugali.

1. HOnorabile eſt Matrimonium. Quia autor eius Creator in paradiſo. Idemque occultos, ac mutuos inſeruit igniculos. Senſit *Geneſ.* 2. hos Adam dicens: *Hoc nunc os ex oſſibus meis, & caro de carne mea.*

Vxor diligenda eſt caſte iubēte Deo.

Tenentur ergo ſe amare; at honeſte: ſeſe iuuare. 1. Nam *propter hanc relinquet homo patrem & matrem, & adhærebit vxori ſuæ.* 2. Vnde *Epheſ. 5. Viri, diligite vxores veſtras.* Non ficte,

Digitized by Google

ficte, & luxurioſe: Vt Sichimitarum Princeps Dinam. *Geneſ. 24.* Nec aſſentatorie: Vt Samſon Dalilam. *Iud.16.* Nec ob opes: Et Adonias Abiſai. 3 *Reg 2.* Non laſciue: Vt ſeptem mariti Saram *Tob.* 11. Sed corde puro, *ſicut Chriſtus dilexit Eccleſiam.*

3. Notat *Magiſter ſenten. lib. 1.* Vxorem factam eſſe non ex capite; ne ſuperbiret, dominarique vellet: Nec è pedibus; ne vir eam mancipij loco haberet. ſed è coſta ſiniſtra; vt corde toto comparem vir diligeret, vti alteram ſe. Ideo Deus ambos non ex diuerſa materia creauit; ſed vna: & illam ex hac fecit: ne vlla vtriuſque foret diuerſitas, niſi ſexus: ſed eſſent *duo in carne vna.* *Iubente natura.*

4. Fingit *Plato in ſympoſ.* duplicia membra omnia Deum homini principio tribuiſſe. ſed quia inde ſuperbe inſoleſcebat; quædam feciſſe ſingula: Vt caput, cor, iecur, &c. Vt ea nobiliora ope ignobiliorum indigeant. Sic & opus habeat fœmina; ſi prolificare velit: Et habitam foueat libentius, vt partem ſui. *Et neceſſitate.*

5. Satana perdente omnia, quæ Iobi erant; ſolã vxorem non attigit. Cur? An vt viro exprobraret? Fortè. At certius; quia dixerat Deus, *Iob. 2. Veruntamen animam ipſius ſerua.* Atqui vxor eſt dimidium animæ viri. Tanto concordius viuant. *Inuito Sathana.*

6. *Eccl. 25. In tribus placitum eſt ſpiritui meo, quæ ſunt probata coram Deo & hominibus: Concordia fratrum; Amor proximorum; & vir, & mulier bene ſibi conſentientes.* *Approbãte Deo.*

II. Horum enim diſſidio nil peius. 1. Vt ſi duo inimiciſſimi eſſent connexi. Iſtud Mexentij tyrannidem reddidit inſignem; quod *Diſſidiũ eſt tyrannis.*

Corpora corporibus iungebat mortua viuis:

& viua viuis; vt memphiti ſua, & famis rabie ſe cõficerent. Talis eſt tyrannis coniugum diſſidium, eodem attellatorum iugo.

2. At

Digitized by Google

Lepidè.

2. At amore eorum mutuo, honoreque nil melius. Leo Byzantius legatus ad Athenienſes ſeditioſos componēdos, exorſus orationem riſum aqualiculo grandi mouebat. Caſum is vertit in vſum: dicēs. Eſt mihi vxor me craſſior triplo: & vnus tamen lectus capit ambos, cum eadem volumus: ſed cum diſſentimus; integra domus nos vix capit. Dixit: ſimul pacem perſuaſit diſcordibus cum Magiſtratu.

Deus præ vxore eſto.

III. Amanda tamen ex vxor: ſed vſque ad aras. 1. Non vt *Luc.* 14. inuitatus ad nuptias cœleſtes reſpondit: *Vxorem duxi, & ideo non poſſum venire.* Cæterorum nullus dixerat; nolo ire: ſolus hic rigide abnuit. 2 *Relinquet* quidem *homo patrem & matrem, & adhærebit vxori*: At non Deum. Heu! multis id hodie frequens. Optime ergo hi Cananæenſes; qui Ieſum & Mariam inuitarunt. Ioſephum iam mortuum putat Epiphanius.

PARS IV.

Quomodo vxor ducenda, Chriſtuſq; inuitandus?

1. Vxor ducenda intuitu Dei.

I. QVomodo autem vxor ducenda ſit. 2. ex *Geneſ.* 2. *Rupertus* obſeruat: Quod Deus Adæ ſoporem immiſit, facturus Euam: id eſt, in ecſtaſin rapuit. Docet: ſenſus exteriores occludendos, Deumque intudendum in vxore ducenda. Vxor enim bona donum Dei eſt: eſtque à Dei manu ſumenda. 2. *Prouerb.* 19. *Domus, & diuitiæ dantur à parentibus: à Domino autem propriè vxor prudens.*

Non forma

Ne imiteris filios Seth, *Geneſ.* 6. Qui capti filiarum Cain forma, gigantes procrearunt quorū nequitiæ debitum fuit diluuium.

Non faſtus cauſa.

Non imiteris Eſau, *Geneſ.* 28. qui duxit, quas ob faſtum

ob faſtum parentes non ferebant. Vah purpuriſſantes vultum & adulterantes!

Non Samſonem: qui alienigenam, alterius religionis, duxit, *Iud. 16.* & ſibi interitum acquiſiuit. Quæ pericula vt euites; Chriſtum cum Maria inuites. *Fidelis eſto*

II. Tunc inuitas; cum Ipſe præcipuus eſt finis matrimonij: vt ipſi ſeruiatur tutius; At ſi Plutum, Venerem, Bacchum, Iouem nobilem, Priapum. &c. inuites; quid boni ſperes? 1. Exemplo ſint ſeptem viri Saræ, omnes Sathanæ pabula. 2. Felix connubium, quod à Deo: quod à carne oritur, infelix? *Tob. 8. Filij quippe Sanctorum ſumus: ideo non poſſumus ita coniungi; ſicut gentes; quæ ignorāt Deum.* 3. Idem, vt cœpta ſecundet Deus; ita precatus eſt: *Et tu Domine ſcis, quia non luxuriæ cauſa accipio ſororem meam coniugem: ſed ſola poſteritatis dilectione, in qua benedicatur nomen tuum in ſæcula ſæculorum.* *2. Inuitatur Chriſt. ſi is ſit finis.* *Si ſit principium.*

Tunc inuitas Chriſtum; cum virtus ſpectatur; non dos, non forma. &c. Diſce ex Abrahæ ſeruo Eleezer: Is ſic ad parentes Rebeccæ: *Geneſ. 24. Dominus benedixit Domino meo valde, & magnificatus eſt: dedit ei oues & boues, argentum & aurum. &c.* En gratus Deo eius memorat beneficium. *Si ſubſit virtus.*

III. Iam, quia fit ſecius: hinc lachrymæ: probra filiorum, vxorum, ruina domus. &c. 1. Cur Iorā, cæſis fratribus iam rex ſolus, lapſus eſt in idololatriam? *4. Reg. 8. Filia quippe Achab erat vxor eius: & fecit malum in conſpectu Domini.* 2. Achab cur idolis immolauit? Prophetas occidit? Dei cultū profligauit? *3. Reg 21. Concitauit enim eum Iezabel vxor ſua, & abominabilis factus eſt: in tantum, vt ſequeretur idola, quæ fecerant Amorrhæi.* *Abſit improbitas.*

Inuita Chriſtum: ne, dum in vxorem, ſimul incidas in infernum. *Eccl. 25. Commorari leoni, & draconi* *Vt adſit proſperitas.*

draconi placebit; quam habitare cum muliere nequam.

PARS V.

De vxorum dotibus, & conuiuijs ſpiritalibus.

Dotes vxoria ſunt modeſtia.

I. DOtes in vxore ducenda, quas ſpectes 1. ſub allegoria accipe Nathanis prophetæ, 2. *Reg.12. Pauper nil habebat omnino, præter vnam ouem paruulam; quam emerat, & nutrierat; & quæ creuerat apud eum cum filijs eius, ſimul de pane illius comedens, & de calice illius bibens, & in ſinu eius dormiens; erat que illi ſicut filia.* Sit ouis vxor, dulcis, manſueta. &c. 2. *Eccl. 26. Gratia ſuper gratiam mulier ſancta, & pudorata.* En dotes: ſanctitas, pudor.

Sanctitas.

Caſtitas.

3. Priſci Caſtitatem pinxere Mulierem cum ſerto è varijs floribus, abſque roſa, reti amictam vultu, totoque corpore. Roſa enim Veneri ſacra erat. ita vxor floreat virtute; & amicta eſt ſatis.

Virtus omnigena.

4. Alij pingebant Mulierem gemmis ornatam; in fronte Pyropis lucebat vt ſol: veſtitam viliter aduſque pedes. Ita vxoris cultus ſunt virtutes; nõ veſtes. Pedes ſint tecti: id eſt, raro in publicum prodeant.

Epulis adhibendi ſpiritales.

II. Chriſtus vero nuptijs adeſt, ideo quoque ne ſcandalizeris, ex viſis apud nuptias viris ſpiritualibus. 1. Horum lydius lapis ſunt conuiuia, ad quẽ eorum modeſtia examinatur. Ad aram, in ſuggeſtu, in choro videri, eſſeque zeloſum, ac ædificationi, facile eſt: at non item in epulis.

2. Magni id ſapientia ipſa vel in ſe ducebat: *Ecclef. 24. In plateis, ſicut cinnamomum & balſamum*

mum, aromatizans odorem dedi: In publico, in ſuſpectis locis eſſe integrum, hæc laus eſt.

3. Ergo Ab inuitato Chriſto, eos inuitare diſce; qui amant modeſtiam, virtutem: idque in honorem Matrimonij. *Deuter. 14.* Iubetur, ad menſam adhiberi Leuita. *Comedes coram Domino Deo tuo, & epulaberis tu, & domus tua, & Leuita, qui intra portas tuas eſt. Caue, ne derelinquas eum.* Nimirum perſona & officium viri monet Dei, & honeſti.

III. Hodie ad lachrymas citius; quam epulas inuitatur Chriſtus. quia *Pſalm. 87. Cum occideret eos, quærebant eum, & reuertebantur, & diluculo veniebant ad eum.* At in proſperitate, *incraſſatus eſt dilectus, & recalcitrauit; incraſſatus, impinguatus dereliquit Deum factorem ſuum, & receſſit à Deo ſalutari ſuo.*

Non ſic timens Dei, & amans: qui ait *Pſalm 33. Benedicam Dominum in omni tempore; ſemper laus eius in ore meo.*

PARS VI.

In mundo deficit vinum bonum, abundat malum.

DEficiente vino, ſcilicet Voluptatum. 1. In mundi conuiuijs ſemper vinum deficit. quia in eo nunquam eſt vera ſatietas, & lætitia: ſed breuis. *Inopia in mundi copia eſt.*

1 *Iob. 21. Ducunt in bonis dies ſuos: & in puncto ad inferna deſcendunt.* ô vitam inuitam!

2. *Daniel.* 5. Regi Balthaſari conuiuium inſtruit mundus regificum: At mox defecit vinum, & ruit regnum. 3. *Luc. 16. Epulo viuebat quotidie ſplendide*: At vinum defecit,

Digitized by Google

mortuus eſt, & ſepultus in inferno. 4. *Iob.* 1. Filij eius in domo primogeniti epulantur: at euerſa domo obruuntur. Defecit vinum.

Omnia deſunt mundo.

Mundo omnia deficiunt: & tamen habere ſe omnia iactat. 1. Panis: vt Sauli 1 *Reg.* 9. *Panis defecit in ciſtertijs noſtris.* 2. Aquæ hauſtus: *Ioſu.* 4. *Defecerunt aquæ Iordanis*: & in obſidione Bethuliæ *defecerunt ciſternæ*: *Iud* 7. 3. Dies: *Pſalm.* 77. *Defecerunt in vanitate dies eorum.* 4. Cor & anima: *Pſal.* 72. *Defecit cor meum, & anima mea.* 5. Peccatores: *Pſalm.* 103, *Deficient peccatores à terra, ita vt non ſint.* 6. Vita: *Pſal.* 30. *Defecit in dolore vita mea.*

Præter dolum.

Omnibus deficientibus mundo, ſola *non defecit de plateis eius vſura & dolus. Pſal.* 54. Cœlo autem nil vnquam deficit. Ergo. *Luc.* 12. *Theſaurizate vobis theſaurum non deficientem in cœlo.*

Mundi vinum quale.

II. Nec ſolum in mundi nuptijs vinum deficit: ſed ſi quod dat; id turbida vappa eſt. 1. *Pſalm.* 74. *Fæx eius non eſt exinanita: bibent omnes peccatores terræ.* Imo *Deut.* 32. *Fel draconum vinum eorum.* 2. Noxium, quo Noachos etiam inebriat, pudendaque reuelat. *Gen.* 9. 3. Sodomiticum. *Gene.* 19. quo Lotheani inceſtus committunt. 4. Vinum ſacerdotibus olim vetitum. *Leuit.* 10. *Vinum, & omne quod inebriare poteſt, non bibetis, tu, & filij tui quando intrabitis in tabernaculum teſtimonij: ne moriamini.* 5. Vetitum Nazaræis. Numer. 6. *Vir, ſiue mulier cum fecerint votum, vt ſanctificētur, & ſe voluerint Domino conſecrare; à vino, & omni, quod inebriare poteſt, abſtinebunt.* 6. Vinū, quod pararius & leno Holofernis Vagao Iudithæ propinauit: Iudith. 12. *Non vereatur bona puella intrare ad Dominum meum, vt bibat vinum cum iucunditate.* 7. Vinum, quo iuſtis inqui detrahunt. *Pſalm.* 68. *Aduerſum me loquebantur, qui ſedebant in porta: & in me pſallebant, qui bibebant vinum.*

vinum. 8. Vinum, quod ſponſa reijciebat. Cant. 1. *Meliora ſunt vbera tua vino:* vbera conſolationum Dei.

PARS VII.

De Chriſti voce, Mulier.

I. DEipara, vt honori conſuleret, & inopiæ coniugum: vtque grata eſſet pro inuitatione, ait: *Vinum non habent.* Cui Seruator: *Quid mihi, & tibi, Mulier?* Bis dicta *Mulier* eſt hic, & ſub Cruce, *Ioan.* 19. Aliàs plus decies audijt *Mater Ieſu.* Atque illud antonomaſtice, cum reſpectu ad iſtud, Prou. 31. *Mulierem fortem quis inueniet?* *Vocis huius cauſa erat 1. diuinitas Chriſti.*

Montaniſtæ, & Manichæi inde aſtruebant, Chriſtum non habuiſſe verum corpus. q. d. Non te matrem agnoſco. At 1. eo ſe Deum eſſe declarauit: miraculaque edi non humana potentia: Atque in hoc nil ſibi cum matre eſſe commune. Ita *Orig. Aug. Greg* & communis.

2. *S. Bern.* tamen *ſerm.* 1. *in hoc Euang.* etiam de humanitate Chriſti id accipit. q. d. Hactenus, cum, quæ tua erant, humana egi, *eram ſubditus tibi, Luc.* 2. at nunc, cum acturus ſum, quæ patris mei ſunt, ad quæ miſſus ſum; in his *nil mihi, & tibi.* Belle! Aug. tract. 9. in Ioan. *Miraculum exigebat Mater: at Ille, tanquam non agnoſcat viſcera humana, operaturus facta diuina;* ſic loquitur. *2. Humanitas eius.*

II. Item *docet, vt ad Dominum conuerſi ſemel, de carnali propinquitate minus ſimus ſoliciti.* ait S. *Bern ſerm* 2. *hic.* Male ergo Epiſcopi, Canonici: qui Suos eccleſijs obtrudunt: poſthabitis dignioribus. 1. *Fulgoſus l.* 4. *c.* 3. refert de Clemente IV. Pontifice: Duas filias nupturas, (quas Iuris profeſſor Bononiæ, ante pontificatum ſuſceperat) dotem ab eo petijſſe: At ipſum reſpondiſſe: Papæ *3. Item inſtructio Eccleſiaſticorum ne cognationi plus dent, quam Eccleſiæ.*

non ſunt filiæ: proinde patrimonio viuite contentæ.

Illi ſunt inter cæcos triplices.

2. *Phil. Diez* ait: Cæci ſunt triplices. 1. Quos Scipio regit. Illi, qui pedum, vel ſceptrum gerunt regiminis; & nefandè impingunt. 2. Quos catellus ductat. Sunt Legulæi forenſes; qui ob lucellum de aſini vmbra vitiligium inſtituunt. 3. Cæciſſimi, qui manu ducuntur: ſunt Præſules, Sacerdotes: qui cognatos, aut liberos ditant ex aræ eleemoſynis. Hi ſuos ſecum manu trahunt in tartari præcipitium.

Reguntur à ſæcularibus.

3. Themiſtocli Athenarum Duci, dictum ſuum infame fuit iſtud: *Meam vxorem puer regit. vxor me; Athenas ego: ergo Athenas puer meus dirigit.* Turpius vir ſacris, Eccleſiarum rectoribus, eos regi affectu ſanguinis plus, quam flaminis.

Abutūtur bonis Eccleſiaſticis.

4. *Gerſonis l, de vita contemp.* dictum eſt. *Reus, dum in loco ſacro eſt, comprehendi non poteſt: At egreſſus, poteſt.* Ita bona eccleſiaſtica, dum ad pios vſus vertuntur; in aſylo manere cenſentur: at profanis data, fiunt præda ſæcularibus. Vir igitur ſpiritalis dic matri: *Neſcio te.*

PARS VIII.

De Chriſti vino ex aqua facto.

I. HOc fecit initium ſignorum Ieſus: *Et manifeſtauit gloriam ſuam.* 1. Nec enim minor requiritur potentia ad vinum ex aqua faciendum; quam è nihilo creandum. Sed iſthoc gloriam inexplicabilem manifeſtauit. 2 Age confer infima ſummis. Neque ſartor è lapide magis, quam è nihilo veſtem parauerit.

Miracula Epiphaniæ.

Nota. 1. Satanam voluiſſe in deſerto præuertere Deiparam in impetrando miraculo à Ieſu. *Luc.* 4. 2. Item: Chriſtum miracula cœpiſſe in tranſubſtan-

ſubſtantiatione, vt hic: Et in eadem deſijſſe; inſtituendo S. Euchariſtiam. 3. Item; Hoc die retro, Chriſtum à Magis adoratum, Et à Ioanne baptizatum: ſimul Dei filium vtroque declaratum. 4. Vinum hoc miraculoſum fuiſſe optimum. *Perfecta enim ſunt opera Dei.* Sic cæci, claudi. &c. ſanati; cæteris præſtabant. Iſa, 35. *Saliet ſicut ceruus claudus.*

II. Deficiente vino nuptiali, tum primum prouidit Ieſus. 1. Vt *Exod.* 16. deficiente farina Ægyptiaca, tum demum manna datum eſt. Ita tum gaudia fluunt cœleſtia, cum vanæ deliciæ deficiũt. Vt merito dicas Cant. 1. *Meliora ſunt vbera tua vino.* Iſta guſtanti, facile hoc vinum putet, vt villi vappa. *Defectus temporaliũ ſupplet Deus.*

2. Vt manna quoque defecit, cum fructus terræ promiſſæ guſtarentur. Sic ad terrenas delicias deficiunt ſupernæ. Teſte S. *Bernard. ſerm.* 6. *de Aſcen. Praoccupatum ſæcularibus deſiderijs animum delectatio ſancta declinat; nec miſceri poterunt vera vanis, æterna caducis, ſpiritalia corporalibus, ſumma imis; vt pariter ſapias, & quæ ſurſum ſunt, & quæ ſuper terram.* 3. Qui vinum iam facit; is. *Ioa.* 6. panem multiplicat. Verus orbis paterfamilias, de quo Prouer. 9. *Sapientia ædificauit ſibi domum, miſcuit vinum, & poſuit menſam.* *Defectus ſpiritalium accidunt in vanis.*

Porro ſex hydrias *Aug. comm. in Ioan.* interpretatur ad ſex ætates mundi: omnes aqua oraculorũ de Chriſto plenas. Aquam in vinum tranſiſſe, cum deficientibus figuris, veritas illuxit. Ideo Luc. vlt. *Aperuit illis ſenſum, vt intelligerent Scripturas.* *Sex ætates mundi.*

Perora ex dictorum repetitione hortatoria, cum patho ſuperiorum ſimili.

DOMINICA III. POST EPIPHAN.

Domine, ſi vis, potes me mundare. Matth. 8.

NAaman leproſus, *4. Reg. 5.* ab Eliſæo ad Iordanem mittitur lotum ſe ibi ſepties; & ſanatur. Hic à Chriſto miſſus ad ſacerdotes, mũdatur. De quo nos

I. *Vanam gloriam officere.*
II. *Lepram inficere.*
III. *Breuitatem orationis proficere.*
IV. *Situm, perfectionemq́; orantis euincere.*
V. *Ieſum cito ſanare.*
VI. *Ad ſacerdoſes remittere.*
VII. *Ingratitudinem Deo odibilem eſſe.*

PARS I.

Vanam gloriam officere.

Virtutes perimit. I. VAna gloria virtutum hoſtis, & peſtis eſt, teſte S. Baſilio. *Inanis gloria ſpiritalium opum eſt latro, blandus animarum hoſtis; ſub mellis illitu, fraudis ſuæ venena propinat.*

Cõſtuprat, 2. Similis Babylonicæ meretrici, *Apoc. 17.* quæ oſtro & auro fucata, poculum porrigit abominationis. Alienam laudem induta, virtutum vaſa aurea præferens, illectat.

3. Deſpoliat. 3. Ezechias Rex, *4. Reg. 20.* Aſſyriorum legatis theſauros oſtendit: ideo ſic illi Iſaias: *Ecce dies venient, & auferentur omnia, quæ ſunt in domo tua, & quæ condiderunt patres tui vſq; in diẽ hanc, in Babylonem.* Sic, qui proximis oſtentant virtutes.

4. Manna

4. Manna reſeruatum in diem Sabbathi, recens permanebat; *Exo. 16.* at in diem poſtridianam ſeruatum verminabat: ſic bona opera in diem gloriæ ſeruata, reperiuntur integra: at verminant, hic oſtentata. *4. Putrefacit.*

5. Moyſis manus in ſinu ſeruata, erat pura: producta vero, leproſa, *Exo. 4.* In S. Scriptura *manus* deſignat opera. *5. Taminat*

6. Baſiliſcus hominem prior videns, viſu necat: viſus prius, hominis viſu necatur. Sic agnita noſtrę à nobis gloriæ vanitas, perit: non agnita, perimit. *6. Venenat.*

7. S. Arſenius ait: Bene operans ad laudem hominum, ſimilis eſt haurienti aquam vaſe pertuſo. Mercedem à Domino talis expectet? Fallitur. *Matth. 6. Amen dico vobis; quia receperunt mercedem ſuam.* *7. Inanit.*

II. Matth. 13. *Simile eſt regnum cœlorum theſauro abſcondito in agro; quem qui inuenit homo; abſcondit.* Theſaurus is bonorum eſt operum. *Ergo eos conde.*

1. Amygdali citius florentes frigore vruntur, nec fructum efferunt: at, quæ ſerius gemmaſcunt; brumæ non ſunt obnoxiæ. Sic oſtentatores recte factorum ſuorum præcipites, *in fine benedictione carebunt.* *Ne in flore pereant.*

2. Apud *Ezechielem. 1.* animalia duabus volabant, velabant corpus alis duabus. Sic opera cœleſtia. hic ſi texeris ala timoris & humilitatis; protexeris. *Aut auferantur.*

3. Vt longum iter habituri crumenam cum auro abdunt: at proferunt alteram cum nummis in hoſpitijs; periculi cauſa: Ita cor conde, ſecretaſque virtutes: at os, ad neceſſaria promenda in mundi hoſpitio, aperi; ſed parce. Ecce Chriſtum: Mundauit leproſum; cauet, ne cui dicat. Vt vanæ gloriæ fugiendæ exemplum relinquat.

(?)

Digitized by Google

PARS II.

Lepram inficere.

Arcendi improbi.

ECce leproſus veniens: nempe exul vrbibus, in agro venit ad deſcendentem è monte. O ſi ſpiritales leproſi hodie ſimili lege exularent ſeparati!

Nam vicina nimis pecoris contagio ſerpit.

1. Iſai. 5. *Facta ſunt morticina eorum, quaſi ſtercus in medio platearum.* Peccatores ſunt morticina.

Fœtent.

2. Et hi ſæpe in pœnam aliorum peccantium à Deo tolerantur. Leuit. 16. *Si non volueritis recipere diſciplinam; ſed ambulaueritis ex aduerſo mihi: ego contra vos incedam; & mittam peſtilentias peccantium in medio veſtri.* 3. *Num.* 35: Duabus Tribubus cis Iordanem conſidentibus ita Moyſes: *Nonne ita egerunt patres veſtri, quando miſi eos ad explorandam terram. &c. Vos ſurrexiſtis pro eis, incrementa & alumni hominum peccatorum; vt augeretis furorem Domini contra Iſrael. Vos cauſa eritis necis omnium.* Separandi ergo leproſi ab integris.

Plagam accerſunt. Improbos pariunt.

II Vere peccatum eſt lepra. 1. Adhebetat intellectum. Nam *Sap.* 2. *Excæcauit illos malitia eorum.* Vt Naas rex Ammonitarum, 2. *Reg* 11. Galaaditis, prius obſeſſis, petentibus pacem, hanc dat; ſic tamē, vt dexteros oculos erueret eis; ne vtiles in arma rebellarent: Ita peccatum inprimis Fidei oculum tenebrat; ſæpeque eruit. *Cui reſiſtite fortes in fide.* 2. Pet. 5. *Sumentes ſcutum fidei. Eph* 6.

Peccatum facit cæcos.

Surdos.

2. Peccato ſordeſcit anima; vt monitorem non ferat, impatiens verbi Dei. Sicut 3. *Reg.* 2. cum infantes Moloch immolarentur, Sacrificuli tympanis obſtrepebant, ne eiulatus miſerationem parentibus moueret: Ita peccata aures obtundunt.

3. Manus

3. Manus lepra eneruat bonorum operũ. Prou. 6. *Abſcondit piger manus ſub aſcella, & laborat ſi ad os eas conuerterit.* *Enerues.*

III. *Leu.* 13. Leproſos lex iuſſit veſtem ad latera diſſutam gerere, capiteque nudo clamare obuijs: *Declinate leproſum.* Qui ſecus: puniebantur. At hodie notorij peccatores ſe cultu vultuq; optimorum ſimiles gerunt; & fallunt hypocritæ. 1. Vt angeli lucis. 2. Vt Phariſæi, dealbata ſepulchra. 3. Vt Iudæi captum Ieſum adorant genu flexo; ſed deludunt: Ita iſti conſputant, colaphiſant. *Hypocritas*

Leproſi os obtegere iubebantur. 1. An non *ſepulchrum patens eſt guttur improborum?* *Pſalm.* 5. Blaſphemant, mentiuntur, inficiunt. &c. 2. Vt dæmones expulſos Chriſtus *non ſinebat loqui*, etiã præconia ſua; *Marc.* 1. Sic vtinam Pſalm. 30. *Muta fiant labia doloſa.* Quia Eccl. 15. *Non eſt ſpecioſa laus in ore peccatoris.* 3. Iuſta igitur increpatio Pſal. 49 *Quare tu enarras iuſtitias meas; & aſſumis teſtamentum meum per os tuum.* *Ore improbos.*

IV. Leuit. 13. *Omni tempore, quo leproſus eſt & immundus; ſolus habitabit extra caſtra* Eccleſiæ, contumax in malo, velut excommunicatus eſto. Sin' nocet. En: 1. Ozias Rex in fronte percuſſus à Deo lepra, 2. *Par.* 16. templo quidem eiectus eſt: at non vrbe. Hinc per annos 52. non erat reperire Prophetã: vt notant *Orig. Hier. Chryſ.* Ecce pœnã. 2. An non Achan, *Ioſ.* 7. ob furtum è ſpolijs Iericho, cauſa fuit; vt ad vrbem Hai populus fugatus cæderetur? 3. Achabi Regis peccato non pluit triennio. 3. *Reg.* 17. Pœna omnium erat culpa vnius. 4. Ob blaſphemiam Sennacherib, Angelus vna nocte occidit 185000. Aſſyriorum. 4. *Regu.* 19. 5. Ob Dauidis peccatum, 70000. virorum cæſa. 3. *Reg.* 24. Ecce quantum vnus malus noceat multis bonis. Liquet ergo lepram inficere. *Excommunicatos.* *Noxios cõmunitati.*

Digitized by Google

PARS III.

Breuitatem orationis proficere.

Orationis 1. fides. I. D*Omine, ſi vis, potes me mundare.* q.d. Credo te Ezechiæ annos xv adieciſſe vitæ 4 *Reg.* 20. Eliſæo dediſſe, 4. *Reg.* 4. vt ſuſcitaret ſunamitidis filium: Naamanumque, 4. *Reg.* 5. per Iordanem à lepra mundaret: *Si vis, potes & me mundare.* Sic Ambr. Hier. Chryſ. Prolixius idem orat Mardochæus, Eſth. 3. *Domine mi rex omnipotens, in ditione tua cuncta ſunt poſita; & non eſt, qui tua poſſit reſiſtere voluntati: Si decreueris ſaluare nos; continuo liberabimur. Subeſt enim tibi, cum volueris, poſſe.*

2. Modeſtia *Nota* leproſi modeſtiam. 1. Hinc lepram: inde Dei potentiam proponit. 2. Quamuis aueat ſanari; non tamen ait: *Sana me.* Agè diſce: Oratio modeſta, quam efficax eſt? 1. Sic illa Ioannis, 11. *Ecce, quem amas, infirmatur.* 2. Sennacharib obſeſſor Ieroſolymæ, 2. *Par.* 32. 4. *Reg.* 19. blaſphemam dedit epiſtolam, qua lecta Ezechias, ita: *Aperi Domine oculos tuos, & vide, & audi omnia verba Sennacharib; qui miſit, vt exprobraret nobis Deum viuentem.*

3. Breuitas. II. Diſce breuiter Deo aperire neceſſitates. 1. Perſequente patrem Abſalone, Dauid hoc tantum orabat: 2. *Reg.* 15. *Faciat Deus, quod bonum eſt coram ſe.* 2. Heli auditis è Samuele futuris ſibi malis ait 1. *Reg.* 3. *Dominus eſt. quod bonum eſt in oculis ſuis faciat.* 3. Idem docemur *Matth.* 6. *Fiat voluntas tua ſicut. &c.* 4. Vt optime ſoluit, qui auro: ſic qui precatione breui. Hæc; vt aurum pondere, non mole; præſtat.

Profani Laconiſmi. 5. Ageſilaus rex Laconum ſubduxit ſe orationi ampullatoris dicens: *Ne ſutor bonus, qui maiorem*

pede

pede calceum fecerit. 2. Lyſandri, Laconum Ducis, poſt deuictos Athenienſes, epiſtola erat: *Captæ ſunt Athenæ.* Cui ciues reſcripſerunt. *Sat eſt; capi.* 3. Iidem Philippo Macedonum, multa ſciſcitanti, ſic reſcribunt: *Ad id, quod ſcripſiſti; Non.* Scribēti eidem, Hoſtili, an amico modo veniret ad eos? Reſcribunt: *Neutro.* Iſta *Alex. ab Alex. l. 2. c.* 18.

Si ſermo breuis ad hominem ſit efficax: magis ad Dei omniſcientiam oratio breuis. *Matth.* 6. *Orantes nolite multum loqui, ſicut Ethnici. Putant enim, quod in multiloquio ſuo exaudiantur.* Ergo non tam multa, quam multum ora.

PARS IV.

Situm, perfectionemq́; orantis euincere.

I. P*Lenus lepra,* Luc. 5. *genu flexo,* Mar. 1. *& procidens in faciem,* Luc. 5. *adorauit eum*, Matt. 8. En modum orandi. 1. Sic Eph. 3. *Flecto genua mea ad patrem Domini noſtri Ieſu Chriſti.* 2. Sic Ieſus in horto agonizans. 3. Cæſarius Arel. ho. 24. *Proſtratus in terram orat medicus, & non inclinatur ægrotus?* 4. Gratum irato Deo. Parcit namque proſtratis & Leo: ſic Deus Iac. 4. *Superbis reſiſtit, humilibus dat gratiam.* *Orandi ſitus.*

Si vis. Regum in terra nullus, quæ vult, poteſt. 1. *Iob.* 23. *Ipſe ſolus eſt: & nemo auertere poteſt cogitationes eius: & Anima eius, quodcunque voluit, hoc fecit.* Nam Sap. 12. *Subeſt tibi, cum volueris, poſſe.* 2. Rex Iſrael miſſo ad ſe Naamano ab Benedad Rege Syriæ, vt eum à lepra ſanaret, ait 4. Reg. 5. *Nunquid Deus ego ſum?* 3. Siſannes Rex Perſarum, mirantibus, cur tam potens non impleret, quæ ſtatuerat & volebat? reſpondit: *Ego ſum Dominus verborum tantū, & non rerum.* 4. Eſto, *Deus vult, & factum eſt.*

Quis neſcit longas Regibus eſſe manus?

Non

Non illi tamen ſunt omnipotentes; vt Deus. 5.
Priſci, ait *Vibrian. l 35.* Deum pingebant 1.bicipitem: quod omnia ſciret. 2.Truncum pedibus: quod immutabilis: Malach. 3. *Ego Deus. & non mutor.* 3. Mancum manus, quod ſola voluntate faciat omnia.

Oratio perfecta.

II, *Potes me mundare.* Oratio omnibus partibus abſoluta. 1. Fide. *Iac. 1. Poſtulet in fide, nil hæſitans.* Sic Dauid Pſal. 26. *Si exurgat aduerſum me prælium, in hoc ſperabo.*

2. Humilitate. Eccl.35. *Oratio humiliantis ſe penetrat cœlos.* Sic Dauid Pſalm. 50. *Non eſt ſanitas in carne mea.* Quare *Miſerere mei Deus.* Non orat, vti prius in ſtatu gratiæ, Pſalm. 131. *Memento Domine Dauid.* Iam enim ſui ſe pudet, ac pœnitet, dicens; *Secundum magnam miſericordiam tuã:* Quia magnum illius peccatum erat. Magnos magna decent dari. Alexander inopi dans magnam vim auri, ait *Do, quod dignum eſt me dare: non quod mereris.* Sic Deus quaſi, leproſo. Non meroris; attamen *Volo; mundare.* Quid Dei voluntate beneuola maius?

3. Prudentia. Ideo leproſus præuenit potentiam voluntatis mentione, vt effectum cauſa. Multa Deus poteſt, quæ non vult: ideo voluntatem prius exorat, potentia vltro ſequetur. Chryſoſt. operis imperfect. homil. 21. *Non de voluntate Chriſti ad omnia bona parata dubitat, ſed de iudicio voluntatis. Chriſtus enim, cum ſit bonus, nociua non vult præſtare, etiamſi rogetur.*

Quo perfectior leproſi
eſt oratio.
(?)

PARS V.

Digitized by Google

PARS V.

Ieſum cito ſanare,

I. V*Olo mundare.* 1. Quid ais? quid agis, Ieſu? De ſanguine tuo agitur. Nam ſanguis in emundatione lepræ fundendus eſt. Leuit. 14. *In purificatione eius ſumet duos paſſeres, lignumque cedrinum, & vermiculum, & hyſſopum.* Tu is vermiculus in Cruce notaris. Nec metuis? *Volo.* Eia, *Aſpergas* & *me Domine hyſſopo.* Pſalm. 50. *& mundabor.* *Ieſus prodigus eſt ſanguinis.*

2 Quid, quod ipſe leproſus fias oportet prius, quam leproſos mundes? Nam Iſai. 53. *Et vidimus eum quaſi leproſum.* Quam diu in ſinu Patris latebas, vt *Exod.* 25. dextera Moyſis; mundus eras. At productus in mundum, immundus haberis. *Et honoris.*

II. Atque tu Cherub es, cum expanſis alis deſiderij tui ad nos aduolans iuuandos, *Exod.* 25 *Volo,* ait. 1. Quia Diuinitatem tuam vis innoteſcere per iſtud: *Volo.* Ipſe tibi ſatis es: *Si vis, potes. Sic Tert. l. 4 contra Marc. &c.* 2. Imo & Humanitatem ſimul vis eſſe indubitatam. Ambr lib. 3. in Luc. *Volo dicit, propter Photinum: Imperat, propter Arium: Tangit, propter Manichæum.* Hic enim verum corpus eius negabat, ille, Deum Patri æqualem. *Amore iuuandi nos.*

3. *Volo.* Vere *bis das, qui cito das.* Ludouicus XI Rex Gallorum petenti Magiſtratum in pago, negat. Petitorem actis gratijs abeuntem reuocans quærit, Intellextin'? Cur ſic aufugis? Et is, Quia præciſe negas. Et alia me domi vocant, quorum intereſt. Quid tempus Iudam, cum opera damnum geminans? Rex miratus, Cur ergo gratias egiſti? Is, quia me nil diſtuliſti. Habebis, *Cito iuuat.*

ait rex,

ait rex, quod poſtulas: quo bis mihi gratias agas. Ratus & in officij rebus perinde fore expeditum.

4. Expeditis in orando, eſt Ieſus expeditus in dando. Vere de eo, quod *Ouid. in Triſt.* de Auguſto Cæſare, canas:

Tardus es ad pœnas, Princeps, ad præmia velox.

Cauſa tactus. III. *Extendens Ieſus manum*, non obſtãte, quod lex talem ob contactum iudicaret immundum. Sed tactui cauſa ſubeſt. 1. *Cyrilli.* Vt oſtendat carni ſuæ, ob Vnionem hypoſtaticam, ineſſe vim ſanandi. 2. *Ambr. l. 5. in Luc.* Vt probet Humanitatis ſuæ veritatem. 3. *Chryſoſt. homil. 26. in Matth.* Ambr. Euth. Vt oſtendat ſe à lege immunem, & ſuperiorem omni lege: nec poſſe pollui. 4. *D Thom. ex Chryſ.* Vt doceat, à ſe tangente ſanatum eſſe.

Cauſa ſilentij. *Vide, nemini dixeris.* E contra, adiuto Dæmoniaco, *Luc.8.* ait: *Narra, quanta tibi fecerit Deus.* Cur iſtud? 1. *Hilarius* ait: *Vt ſalus hæc non offerretur: ſed quæreretur.* Id eſt: ne reliqui infirmi feſtinarent ad Dominum, miraculi fama excitati magis, quam interno fidei inſtinctu. Sic & Ambr. 2. At *Hieron.* ait: Quod verbis nil opus, vbi res ipſa loquebatur. 3. *Chryſoſt. Beda. &c.* Humilitati id dictum dant. 4. Aut, ne fama de mundato prius ad Sacerdotes veniret, quam ipſe ſe oſtenderet. Quicquid id eſt: Deus ad ſanandum nos citus eſt.

PARS VI.

Sacerdotes par eſt honorari.

Cauſa oſtenſionis iuſſa. I. OStende te ſacerdoti. Cur? 1. *Tert. Chryſoſt.* Vt declaret ſe legis obſeruantem. 2. *Theophyl.* Ne, ſi non ſe oſtendiſſet, vrbe prohiberetur. 3. *Hier.* Docens ſuam humilitatem. 4. *Beda*: Vt eſſent

eſſent inexcuſabiles, ſi nollent credere illi, cuius miracula approbaſſent. Ideo ſubditur: *In teſtimonium illis*. 5. Docet: quis honor Sacerdotio debeatur etiam in V. lege.

Quanto maior in noua. 1. Cum, vt ait *Chryſ.* lepram animarum Sacerdotes ſanent: non lepram corporum diſcernant. 2. Cum ſint iudices animarum. Matt. 16. *Quodcunque ſolueris ſuper terrã, erit ſolutum & in cœlis*. 3. Cum ſuos ipſi habeãt lictores. Vnde Apoſtolus aliquot *tradidit Satanæ*. 1. *Tim.* 1. 4. Cum regale Sacerdotium ſic exaggeret idem: 1 *Cor.* 4 *Sic nos exiſtimet homo, ſicut miniſtros Chriſti*. Et 2. *Cor.* 5. *Pro Chriſto legatione fungimur*. 3. Adeo, vt nec ab Sacerdotum iudicio porro appellare fas ſit: Vt Dæmones quoque ſub ſe habeant ijdem. 1. Cor. 6 *Neſcitis, quoniam Angelos iudicabimus?* id eſt cacodæmones. 6. Illata Sacerdotibus iniuria cenſetur pro blaſphemia. 1. Cor. 4. *Blaſphemamur, & obſecramus*. Cauſa. Quia Deum ij repræſentant. Vnde Leuit. 10. *Qui vos ſpernit, me ſpernit*. *Sacerdotes ſunt honorandi ob poteſtatem officij.*

II. Quare vitia Sacerdotum tegenda, non propalanda ſunt. 1. Vnde Seruator incredulitatem Apoſtolorum taxaturus, *Matth.* 8. iuſſit nauim abduci in altum à plebe. 2. Conſtantinus Imperator oblatos libellos contra Sacerdotes, non inſpexit; ſed exuſſit: dicens: *Videns Sacerdotem peccantem purpura hac tegerem, ne cuiquam innoteſceret*. *Eorum vitia tegenda.*

Quare Eccl. 7. *In tota anima time Dominum, & Sacerdotes illius ſanctifica. In omni virtute dilige eum, qui te fecit, & Miniſtros eius non derelinquas. Honora Deum ex tota anima tua; & honorifica Sacerdotes.* *Quin & honor eſt ijs prætendendus.*

2. Idem allegorice Pſalm. 71. *Erit firmamentũ in terra in ſummis montium: ſuperextolletur ſuper Libanum fructus eius*. Montes ſunt Sacerdotes: fructus eſt ſacrificium Euchariſtiæ. Ob hanc vnus

Digitized by Google

Chriſtianus Sacerdos dignior eſt omnibus Sacerdotibus, Patriarchis Veteris Legis; imo Angelis. Quin etiam Regibus: Eccl. 4. *Sacerdoti humilia animam tuam; & Principi caput tuum.*

Honori par eorum vita eſto.

III. At dignitati eorum par ſit vitæ honeſtas. 1. Id priſci hoc hieroglyphico notarunt. Senem pingebant, cuius in dextera ſol; in ſiniſtra horologiũ eſſet. 2. Hinc Pythagoræum: *Aduerſus ſolem ne loquaris.* 3. Ideo Matt. 5. *Vos eſtis lux mundi.* 4. Reges Perſarum ad bellum ituri vitro incluſam imaginem ſolis præferebant oſtentui cunctis. Talis Sacerdos eſto. 5. Eſto horologium, ait *Cœlius Rhod. l. 5. c. 2.* ad quod vrbs tota ſe dirigit: ſic vita Sacerdotis, ſit norma plebis: & honori Eccleſiæ, Deo gloriæ.

PARS VII.

Ingratitudo odibilis Deo eſt.

Ingrati Deo exoſi.

I. O*Ffer munus:* duos paſſeres: gratitudinis cauſa. Ingratitudo enim Deo ingratiſſima eſt. 1. Pſal. 102. *Benedic anima mea Domino, & noli obliuiſci omnes retributiones eius, qui propitiatur omnibus iniquitatibus tuis; qui ſanat omnes infirmitates tuas.*

2. Lex erat, Ezech. 26. *Qui ingreditur* templũ *per viam portæ meridianæ; egredietur per viam portæ Aquilonis.* Ne ſc. Propitiatorio tergum obuerteret Significat odium ingratitudinis in orãdo qui beneficium à Deo accepiſſet, vel ſperaſſet.

At grati grati.

3 Columba ad ſingula grana ore legens in cœlum ſuſpicit: quaſi grata Deo. Hinc *Cant.* 1 & 9. *Oculi tui ſicut columbarum.*

Ingrati vita indigni.

II. At Pſal. 9. *Conuertentur in infernum omnes, qui obliuiſcuntur Deum* ingrati, hac aura indigni. 1. Nam *Ingratitudo,* ait S. Bernar. *eſt quaſi ventus exſiccans,*

exſiccans, & ardens fontem pietatis, rorem miſericordiæ fluenta gratiæ. 2. Seneca notat, nullã pœnam legibus humanis ſtatutam eſſe ingratitudini. Tam ingens vitium eſt; vt ſoli Deo vindicandum relinquatur. 3. Diogenes ſciſcitanti: *Quid citiſſime ſeneſceret*, ait, *Beneficium.* Hoc puluer:; iniuria marmori inſcribitur. *Ælian l.* 4.

Tangant ergo nos Dei beneficia, mortuoſque ſuſcitent. 1. Sicut 4. *Reg.* 15. ad tactum oſſium Eliſæi. 2. *Sicut* carbones extincti ad prunas accenduntur. *Perora*, facta repetitione affectus plena iſtius, quem concione tota præcipue ſpectaſti.

DOMINICA IV. POST EPIPHAN.

Aſcendens Ieſus in nauiculam. Matt. 8.

IOnas 18. Iuſſa Dei fugiens per altum, orta tempeſtate cunctis comploranti bus, ſolus dormit. Excitatus, ſe & ortæ cauſam eſſe; & ſedandæ fore ait, ſi in mare præcipitetur. Fit. Mare pacatur. Sic Ieſus dormit. Excitatur: *Domine, ſalua nos, perimus.* Olim præcipitandus, iuſſu nunc ſolo mare ſedat.

De quo nos

- I. *Quod Dei omnipotentia in mari ſe declarare ſoleat.*
- II. *Quod mare ſit mundus.*
- III. *Eccleſia nauis.*
- IV. *Quod in aduerſis nos præeat Chriſtus; exemplum diſcipulorum inuitet.*
- V. *Motus magnus cur factus.*
- VI. *De iactatione Apoſtolorum.*
- VII. *De dormitione Chriſti.*

Digitized by Google

PARS I.

Omnipotentia Dei ſe in mari declarare ſueuit.

1. In terra ſe Deus oſtendit pracipue.

I. ETſi orbis totus; terra tamen & mare potiſſimum ſunt velut theatrum mirabilium operũ Dei. 1. Quia, In hiſce: non in igne, vel aëre, viuit homo: cuius cauſa omnia ſunt creata: Vt Pſal. 55. *In Me ſunt, Deus, vota tua.* 2. Quia præcones miraculorum Dei, quæ terra, marique edidit, maxime extollunt. Vt *Pſalm.*105. *Magnalia in Ægypto, terribilia in mari rubro.* 3. Sic Iob. 9. *Qui commouet terram de loco ſuo; & columnæ eius concutiuntur. &c. Qui graditur ſuper fluctus maris:* Id eſt, vt *S. Greg.* exponit: *Super mundi afflictiones.* 4. *Qui facit Arcturum, & Oriona*: Id eſt: Eccleſiam. 7. ſtellis donorum S. ſpiritus illuſtrem; Sicut 7. candelabris: *Apoc.* 1. Arcturus vt ſemper voluitur, marique mergitur, & emergit: ſic Eccleſia affligitur: at nunquam ſubmergitur.

2. In mari vel maxime.

II. Mirabilis Deus in mari, ſi vſquam: 1. Ideo *Gen.* 1. Diuinitatis indicium dat Moyſes hoc: Spiritum Domini ſuper aquas ferri. 2. Pſalm.76. *In mari via tua, & ſemita tua in aquis multis.*

Myſterium de reprobatione Iudæorum, & vocatione gentium. per Ieſum facta.

3. Hieroglyphicum rei impoſſibilis erant priſcis pedes picti ſuper mare: At Deo idem eſt Omnipotentiæ ſignum. 1. Vt, *Apoca.*10 Angeli pes ſuper mare, alter in terra: ſignat Dominum eſſe terræ, & maris: Vel Iudæorum, ac Gentilium. 2. Et ſicut Iacob dexteram iuniori, *Gen.* 49. ſiniſtram ſeniori filiorum Ioſeph, benedicens impoſuit: ita Deus dextero pede mare gentium, ſiniſtro terram Iudęorum preſſit: ad horum reprobationem; electionẽ iſtarum. 3. Vnde Pſalm.106 *Poſuit flumina in deſertum; & exitus aquarum in ſitim: terram fructiferam*

ferant in ſalſuginem à malitia habitantium in ea. Id Auguſt. de reprobis Iudæis intelligit.

1. Iſtud Abac. 3. *Viam feciſti in mari equis tuis, in luto aquarum multarum*: S. Hiero. de gentibus exponit. Nam præconibus fecit viam per gentes euangelizandi. *2.* Hinc *Apocal.* 19 Verbum Dei equo candido inuectum ſcribitur. *3.* S. Greg. li. 34. moral. ca. 48. *Aperuiſti iter prædicatoribus tuis inter doctrinas huius ſæculi, ſordida & terrena ſapientes.*

Mūdus eſt. Perque Apoſtolos & Pradicatores.

III. Verum iſtud. 1 Eccl. 43. *In ſermone eius ſiluit ventus: & cogitatione placauit abyſſum.* 2. Id hodie Iudæa vidit; & quæſiuit *Quis eſt hic, quia mare, & venti obediunt ei?* 3 *Orig.* reſpondet: *Cum multa magna & mirabilia feciſſet in terra; tranſiit ad mare: quatenus terræ mariq́ue Dominū ſe eſſe omnibus oſtenderet.*

3. In ventis item ſe Deū probat.

PARS II.

Mare eſt mundus.

Diuinæ prouidentiæ ſymbolum fuit priſcis, picta nauis, cuius clauum regeret, & remos impelleret Deus.

Mundus mare eſt. 1. Quia varius, triſtibus alternat proſpera: & riſum miſcet lachrymis. 2. Momento ſurgunt; caduntque fluctus: momento ad honores ſurgitur in mundo; & exciditur. Pſal. 36. *Vidi impium ſuperexaltatum, & eleuatum, ſicut Cedros Libani: Tranſiui; &, ecce, non erat.* 3. Cadauerum impatiens eſt: ſic mundus non fert mortuos mundo & ſibi. *Sap. 2. Grauis eſt nobis ad videndum.*

1. *Varius.* 2. *Vndoſus.* 3. *Mortuorum oſor.*

4. Minores à maioribus piſcibus deuorantur in mari: in mundo inferiores à potentibus. 1. Cor. 11. *Suſtinentes, ſi quis vos in ſeruitutem redigit; ſi*

4. Minorū oppreſſor.

5. *Sterilis.* *quis deuorat.* 5. In fundo maris nil niſi arena *Iere.* 5. *Quis poſuit arenam terminum maris?* In mundo nil niſi puluis, & vanitas arena ſterilior. Roma. 16. *Quem fructum habuiſtis in illis, in quibus nunc erubeſcitis?* 6. Pericula in mari? In mundo plura: & animarum maiora, quam corporum in mari. S. Aug. Amas ſæculum? *Abſorbebit te. Amatores ſuos vocare nouit; non portare.*

6. *Periculoſus.*

7. *Monſtroſus.* 7. Monſtra parit mare: & mundus: Vt bilingues, bicipites, bicordes. *Prou.* 8. *Os bilingua deteſtatur Deus.*

8. *Hoſpes militans.* 8. Mare eſt inhabitabile: Et mundus. *Heb. 8. Non habemus hic manentem ciuitatẽ, ſed futuram inquirimus.*

9. *Amarus.* 9. Mare amarum eſt; neque tamen piſces eius ſalſuginem ſentiunt: Sic in mundo. *Iob.* 30. *Eſſe ſub ſentibus, delicias reputant.*

10. *Inſatiatus.* 10 Mare inſatiabile eſt, pluraque hauriret flumina: Et mundus vſq; ſitit honores ſuos, voluptates: nouaq; excogitat. & in omnibus verum eſt hoc: *Motus magnus factus eſt in mari,* in mundo.

PARS III.

Eccleſia eſt nauis.

Eccleſia Indiſſciſſa eſt.

I. NAuis agitata, eſt, ſecundum omnes, Eccleſia; Extra quam, vt Arcam Noë, nulla ſalus. 1. Nullas ea rimas patitur; vt mergi queat: id eſt, errores, vt errare poſſit. Cant. 6. *Vnica eſt columba mea; vna Perfecta mea.* 2. Scindi, Eccleſiæ eſt, perdi. Antiochus rex cũ obſeſſo à ſe pyrata famoſo ſic tranſegit, vt eum cum dimidia claſſis parte ſaluũ dimitteret. Pyrata ſe dedit. Rex naues ſingulas ſecat medias; iubet, vtram vellet partem, eligat. Sic fregit potentiam pyratæ. Idem Eccleſiæ eueniret, ſi diuiſa ſcinderetur.

Seruatur diuinitus.

II. *Prou.* 30. Quod Salomon non intelligebat, erat *Via nauis in medio mari.* Et quis intelligit, quomodo

Digitized by Google

quomodo Eccleſia tot inter fluctus tam diu nondũ perierit? qua via ſe ſeruet? Stat autẽ, & æternat infracta. Cur? ob aſſiſtentiam S. ſpiritus: & promiſſũ Chriſti. 1 Matth. 16. *Portæ inferi non præualebũt aduerſus eam*. 2. Quia 1. Tim. 3. *Eſt firmamentũ, & columna veritatis*. 3. Quare Iere. 1 *Ne timeas. Ecce dedi te in ciuitatem munitam, & in columnã ferream*. Deinde Eccleſia perennat inter procellas perſecutionum. Hæ trinæ ſunt. 1. Ab tyrannis Imperatoribus ethnicis. 2. Ab hæreticis. 2. *Petr.* 2 Et *in vobis erunt magiſtri mendaces*. 3. Ab peruerſis Chriſtianis. Quarta omnium ſæuiſſima erit, Antichriſti.

III. Inter has Eccleſia eſt Arca Noë, continens munda, & immunda animalia, & ſuperat vſque. 1. *Gen.* 25. Etſi in vtero Rebeccæ fœtus rebelles colliderentur: ipſa tamen non abortiuit. 2. Eſto: ſint bella in Eccleſia: ipſa tamen eſt pacifica. Sint peccatores: ipſa tamen *tota pulchra eſt amica Dei*. 3. *Apoc.* 12. Mulierem parturientem beſtia deuorare conata eſt: at iſta manſit illæſa. Demum triumphũ Eccleſia auferet inuicta, & integra: 1. Vt inter flammas rubus ardens *Exod.* 3. 2. Vt ſub onere preſſa palma, *Cant.* 7. ſed opprimi neſcia. Eſt nauis nata nare, ac maris Domina ire ſuper mare. *Periclitatur humanitus.*

PARS IV.

In aduerſis nos præit Chriſtus, exemplum diſcipulorum inuitat.

I. A*Scendente Ieſu in nau.* Ipſe primus in periculis maris: in pœnis terræ primus Sua conſtãtia amaritudines perfringit, iterq́; planat. Sequatur, cui libet. 1. *Iud.* 9. Abimelech pinum diſſecans, ramoſque inter milites diſtribuens, ait: *Quod me videtis facere, cito facite*: hodie nos ab hoſte *Dux Ieſus in aſperis.*

Digitized by Google

vindicabimus. 2. Sic *Luc. 9. Qui vult venire poſt me; abneget ſemetipſum, & tollat crucem ſuam, & ſequatur me.* Arripe ramum. Eſt vitæ. 3. Moyſes cum virga in manu præit in mare populum, & ait *Exod. 14. Nolite timere.* &c. Ita Chriſtus præit in mare tribulationum. 4 Qui mare ſunt nauigaturi; nauim, ſeque ab omnibus inſtruunt: inprimis à bono nauarcho. Sic prouidendum inprimis nauclerum Chriſtum habeamus. Hunc conciliato tibi: cæterum, inſulta fortunæ, ac triſtia ride. Licebit ſecure per eum, qui te ducit, Ieſum.

Exemplorũ vis magna

II. *Et diſcipuli ſecuti ſunt eum.* Nil efficacius roborat inter aduerſa, quam exempla Sanctorum. 1. Hinc Matathias ad filios 1. Mach 8. *Mementote quomodo ſalui facti ſunt patres noſtri; cum perſequeretur eos Pharao in mari rubro.* 2. Et Ioſu. ca. 4. tranſito Iordane iuſſit XII grandia ſaxa fundo educi, ac in litore poni: ſignum poſteris, & exemplum ſpei in Deum. Apoſtoli XII inhærentes Chriſto non plus ad exemplum valebunt nobis?

Attamen triſtia paucis grata.

At, quid eſt, quod turba plurima Dominum ſequitur in terra proſperitatis: per mare autem aduerſitatum pauci tantum *diſcipuli ſecuti ſunt?* 1. *Actor. 26.* Perorans vinctus Paulus coram Agrippa Rege, ait: *Opto omnes fieri tales, qualis & ego ſum; exceptis vinculis his.* q. d. Velim omnes me imitari, & ſequi Chriſtum: ſed vincula & paſſiones non ſunt omniũ. 2. Omnibus paradiſi gaudia parata ſunt: Crux tamen eſt diſcipulorum. Qui cum ipſi hic trepident; quid facient tenelli mundani?

Amant Deũ multi ob beneficia

III. Terra ſequuntur, non mari; qui amore ſui adhuc tenentur plus iuſto. 1. Sic Iſaac, quamuis Sanctus, ad Eſau tamen plus afficiebatur, quam ad Iacob: quod de illius venationibus ſubinde veſceretur. Vnde non tam Eſau, quam ſeipſum diligebat. Ita Deum quidam diligunt ob beneficia; mundique ſerinam carnem. 2. Sic Pſalm. 118.

Inclinaui

Digitized by Google

Inclinaui cor meũ ad faciendas iuſtificationes tuas, propter retributionem. 2. Iacob quoque Gen. 28. *Si fuerit Dominus mecum, & cuſtodierit me in via, per quam ambulo, & dederit mihi panem ad veſcendum, & veſtimentum ad induendum, reuerſusq; fuero proſpere in domum patris mei; erit mihi Dominus in Deum.* 4. Ita nullus gratis pati amat: amore ſui. *Prou. 22. Dicit piger: leo eſt foris.* Pigro ieiunium eſt leo. &c.

IV. Hæc cum Deo amicitia valde imperfecta eſt. 1. *Eccl. 6. Eſt amicus ſecundum tempus; non permanebit in tempore tribulationis.* At; *Omni tempore diligit, qui amicus eſt: & frater in anguſtijs comprobatur:* Vti per mare ſecuti Dominum diſcipuli. 2. Hebræi prius trepiduli, vt videbant Ægyptios ſubmerſos; ſe vero ſpolijs dites; tum lætũ canebant, Exod. 15. *Cantemus Domino: glorioſe enim magnificatus eſt.* Breui pôſt, aliqua laborantes penuria, murmurant, Exod. 16. *Vtinam mortui eſſemus per manum Domini in terra Ægypti; quando ſedebamus ſuper ollas carnium.* *Quæ imperfectio eſt.*

3. Genezareni, audito quod Dominus eiectos Dæmones in porcos immiſiſſet, & hos in mare: rogant, finibus excedat *Matth. 5.* Ita quidam malunt à ſe abire Dominũ; quam ſpiritui ſubijcere corpus ſuum. *Quidam à ſe Deum abeſſe vellent.*

4. Diabolus credebat Iob ſeruire Deo, ob temporalia: Iob. 1. *Nunquid fruſtra timet Deum? Nõne tu vallaſti domum eius, vniuerſamq; ſubſtantiã per circuitum: operibus manuum eius benedixiſti, & poſſeſſio eius creuit in terra. Sed extende paululum manum tuam, & tange cuncta quæ poſſidet; niſi in faciem benedixerit tibi.* *Suſpicio Sathanæ de Iob.*

PARS V.

Motus magnus cur factus.

Motus is fuit ſupernaturalis.

I. E*Cce motus magnus factus eſt*. Supernaturalis fuiſſe videtur; *Luca.c.8* innuente: *Et deſcendit procella venti in ſtagnum*: Cum tamen procellæ à ventis, ſub aqua clauſis, cieri ſoleant. Vt in Pſalm. 134. *Educens nubes ab extremo terræ, qui producit ventos de theſauris ſuis*, è mari.

Et hi ipſi parent, 1. *Pſalm.* 148. *Spiritus procellarum, qui faciunt verbum eius*. Et fecerunt. 2. *Exo.*14. Siccãtes mare,& vt murum hinc,& hinc ſuſtinentes. 3. *Exod.*10 Auehentes ex Ægypto cyniphes & locuſtas: Afferentes in caſtra coturnices.

Motus cauſa.

Magnus. Quia. 1. Timentes; excitare Dominum coacti ſunt. 2. Seditio tanto admirabilior accidit: ait *Origen.* 3. Vt hoc maius gaudium foret: quò maius periculum. Neque id tamen ſine numine: Quia creata nulla inſurgunt in Creatorem; niſi homo ſolus.

1. Fit ob Dei præſentiam

II. Semper inſigne quid accidit; vbi Deus adeſt. 1. Ieroſolymam iniit Dominus: *Matth.*21. *Et commota eſt vniuerſa ciuitas*. 1. Arca Domini. 1. *Reg.* 4. venit in caſtra Hebræorum: mox exultant omnes: vt etiam hoſtes obſtupeſcerent. 3. Arca infertur in fanum Dagon: 1. *Reg.* 5. & hic corruit. Sic idola ſuperbiæ, gulæ,&c. ruunt Deo animam ſubeunte.

Noſtro bono.

Sic alium in hominem mutamur. 1. Vt Saul, 1. *Reg.*10 cum Spiritus Domini in eum deſcendiſſet fit ex ſæuo mitiſſimus. 2. Pſal. 113 *A facie Domini mota eſt terra, à facie Dei Iacob: qui conuertit petram in ſtagna aquarum, & rupem in fontes. Hæc eſt mutatio dexteræ Excelſi.* Pſal. 76.

III. Credit

III. Credit Ambr. D. Thom. Beda, ob Iudam motum extitiſſe. Male domui; in qua impius. 1. Sic ob Ionæ inobedientiam, *Ion.* 1. periclitatur in naui omnes. 2. Ob Achani furtum, *Ioſ.* 7. Iſrael cæditur victus. *2. Fit ob Iudam vnum multis noxium.*

2. Ob Core, Dathan, & Abyron omnes eorum domeſtici abſorbentur viui ab inferno. *Numer.* 10. Vbi vbi impietas; ibi tempeſtas.

Caue igitur familiæ. Sic Dauid Pſalm. 100. *Oculi mei ad fideles terræ; vt ſedeant mecum. Ambulans in via immaculata, hic mihi miniſtrabat. Non habitabit in medio domus meæ; qui facit ſuperbiam. Qui loquitur iniqua; non direxit in conſpectu oculorum meorum*

IV. An motus cauſa Chriſtus? Non is quidem; ſed init nauim; & mare turbatur, ante pacatum. Ita impijs, vt mari, eſt ficta pax, bellis deterior. 1. Luc. 11. *Cum fortis armatus cuſtodit atrium ſuum; in pace ſunt omnia, quæ poſſidet.* *3. Fit ob impiorum pacem.*

2. Tunc dæmon, vt Holofernes, ait: *Iudith.* 11. *Ego nunquam nocui viro, qui voluit ſeruire Regi Nabuchodonoſor.*

At ſub hoc riſu quantæ lachrymæ? 1. Iſai. 38. *Ecce, in pace hæc amaritudo mea amariſſima.* 2. Nimirum hanc pacem turbat Chriſtus. Edixit *Matth.* 10. *Non veni pacem mittere; ſed gladium.* *Quæ bello dirior.*

3. Cum amor virtutum intus turbat vitia; tum vero ſurgunt bella intus, foriſque.

4. S. Chryſoſt. ait. *Fur non inſidiatur domui, fœno, ſcutiſque referta; ſed auro, opibuſque plena: Sic dæmon meritis, & virtutibus inſtructos attentat.*

5. S. Gregor. ait: *Dæmon eos tentare negligit; quos quieto iure ſe poſſidere ſentit.*

PARS VI.

PARS VI.

De iactatione Apoſtolorum.

Mundus eſt periculoſus.

I. PElago iactantur Apoſtoli. 1. *Gloſſa. Nihil enim in mundo ſtabile.* 2. Time igitur etiam præſente Chriſto. 1. Prouerb. 8. *Beatus, qui ſemper eſt pauidus.* 2. S Bern *Nuſquam eſt ſecuritas; nec in paradiſo: multo minus in terra.* 3. Cœlo eiecti Angeli: cœtu Apoſtolorum Iudas. 4. Pacatum antea mare fuit: ineunt cum Chriſto Apoſtoli: iam turbat. Cur?

Iuſti mũdo ſunt deſpecti, exoſi.

Secuti Dominum in Religionem, carpuntur à mundo, vt deſides. 1. Hinc de tali, vt de Chriſto, dicitur: Sap. 2. *Contrarius eſt operibus noſtris.* Nã paupertate diuitias, humilitate ſuperbiam, &cæt. mundi arguit. 2. Vt Simia ſpeculum horret, & vbi poteſt frangit; ſuæ inibi viſæ fœditatis impatiens: Vtque Camelus limpidam turbat bibiturus; ne gibbi deformitatem intueatur: Ita mundus turbat orbis ſpecula, viros bonos. 3. Ioanne aulam Herodis ingreſſo, illa turbat in eum; dum occidiſſet. Nempe auſteritas aulicæ mollitiei contraria erat.

2. Sunt peregrini. &c.

II. Ideo iuſtos oportet infeſtari: Cum mundus eos habeat peregrinorum inſtar. 1 Ioann. 15. *Si eſſetis de mundo; diligeret vos mundus. Quia vero de mundo non eſtis, odit vos mundus* 2 Captiuꝰ quamdiu in carcere latet, omnes quieti ſunt: at ſi eruperit, omnes vnum infectantur. Sic religioſum mundus. 3. Dauid, 1. *Regu.* 17. ante cæſum Goliath, & aliquanto poſt, omnibus charus fuit. & ambibatur, etiam à Rege: At vbi virtutes eius, & gratia innoteſcebat: iam inuida, odia, perſecutiones ciebantur in vnum.

Suntq́ Dauides.

3. Sunt pretioſi.

III. Onuſtas pretioſis naues inuadunt piratæ: dæmon,

dæmon hanc Apoſtolorum vectricem: in qua *omnes theſauri ſapientiæ & ſcientiæ Dei erant* cum Chriſto. 2. Paulus vas gratiæ, cum etiam ad cœleſtia euectus fuiſſet, tum vero 2. Cor. 8. *Datus ei ſtimulus carnis, angelus Sathanæ, qui eum collaphizet. Propter quod ter Dominum rogauit, vt diſcederet à ſe.* 3. Nec tutus vel Ipſe Seruator: vel in deſertum perſequitur eum tentator: Matth. 4. *Hæc omnia tibi dabo. &c.*

Quare, ſeruus Dei es? *Cuſtodi animam tuam, quoniam ſanctus es.* Pſalm. 85. Caſſianus refert viſionem eremitæ. Hic in ſpecu orationi intentus videt Luciferum cum turba dæmonum conſidere ad examinandum, quid quiſque mali patraſſet, Varij varia! Vnus fert palmam: qui xxv annis tentans religioſum, demum impulit ad nuptias. Iam ſibi quis fidat? Vel ipſi iactantur Apoſtoli. *Sint ergo cauti.*

PARS VII.

De dormitione Chriſti.

I. *IPſe vero dormiebat.* Præſulum dormitantia eſt ſæpe turbationum cauſa. 1. Cant. 7. *Mane ſurgamus ad vineas: videamus ſi vinea noſtra floruit.* 2. Vigilans ſuper gregem ſuum nocte tribulationis, eſt vt luna, noctis præſes: quæ licet planetarum ſit minima, maiores tamen influxus habet in terrena, ob vicinitatem. Sic Præſul, vicinus ſuis reſidendo, rem rectius agit. 3. *Actor. 5.* Petro terram obambulante, vmbra eius mortuos ſuſcitauit. Sic Paſtor indoctus, at bonus: vel vmbra ſua ſalutaris eſt. 4. *S. Bern.* ait: ſi cui phiala pretioſo Chriſti Ieſu ſanguine plena daretur cuſtodienda, quanta eam cura cuſtodiret? At vel vna anima æquipollet huic Sanguini. Ergo vel *ſurgens prælatus imperet ventis & mari*: Vel imploret *Præſulum vigilantia eſt neceſſaria, & ſalutaris.*

Ieſum

Digitized by Google

Ieſum, maris Dominum. Pſalm. octuageſimo octauo. *Tu dominaris poteſtati maris: motum fluctuum eius tu mitigas.*

1. Atque ita eueniet iſtud Pſalm. 107. *In aquis multis ipſi viderunt opera Domini, & mirabilia eius in ſuo fundo.* Item Pſalm. 76. *Viderunt te aquæ Deus; & turbata ſunt abyſſi.*

At Dei maxime. Eſt omnino ſolius Dei pacare fluctus; aut ciere: Iſa. 51. *Ego Dominus Deus tuus, qui conturbo mare.* Atque id inter mirabilia Dei Dauid refert. Pſalmo ſexageſimo quarto. *Qui conturbas profundum maris.*

Inobedientia hominũ II. Cum autem maria obediant ei, & venti: heu! quod ſolus homo reſiſtat. Ierem. 5. *Audi popule ſtulte, qui non habes cor: qui habentes oculos, non videtis; aures, & non auditis. Me ergo non timebitis, & à facie mea non dolebitis? qui poſui arenam terminum mari, præceptum ſempiternum, quod non præteribit: & commouebuntur, & non poterunt: & intumeſcent fluctus eius, & non tranſibunt illud: populo autem huic factum eſt cor incredulum exaſperans.* Id eſt: obedientia inſenſibilium tuam condemnat inobediẽtiam, tuoſque impetus, quos ſequeris.

Obedientia rerum cæterarum. III. *Imperauit ventis:* Non extendendo Virgam: vt Moyſes *Exod.* 14. Non pallio aquas tangendo: vt Elias ad Iordanem. 4. *Regu.* 2. Sed, vt Creator imperat. 1. Præuidit hoc Sara, Tob. 3. *Poſt tempeſtatem tranquillum facis; & poſt fletum exultationem infundis.* 2. Pſal 106. *Dixit: & ſtetit ſpiritus procellæ.* 3. Pſalm. 48. *Nix, glacies ſpiritus procellarum; quæ faciunt verbum eius.* Et Pſalm. 118 *Omnia ſeruiunt tibi. Perora* cum recapitulatione epidictica & graui.

DOM. V.

Digitized by Google

DOMINICA V. POST EPIPHAN.

Simile eſt regnum cœlorum homini. qui ſeminauit bonum ſemen in agro ſuo. Matth. 13.

SPonſus, *Cantic.* 1. Sponſæ ſpondet: *Murenulas aureas faciemus tibi*: vel, vt LXX, *Similitudines auri.* Eædem notant parabolas, ſine quibus non erat Chriſtus myſteria ſua prolocuturus. In quibus hodierna facile princeps eſt.

Occaſione cuius nos

I. *De patientia Dei, peccatores tolerantis.*
II. *Quis, qualisq́ ſeminator, & quod ſemen.*
III. *Quæ cauſa Deo peccatores toleranti.*
IV. *Hæreticos eſſe eradicandos.*
V. *De Chriſtianis ſaluti indormientibus.*
VI *De vtriuſq́ Magiſtratus dormitantia.*
VII. *Quis inimicus ſator ſit lolij.*

PARS I.

De patientia Dei, peccatores tolerantis.

I. MIrandum, impios tam patienter à Deo tolerari, acſi eorum neſciret ſcelera. Dauid abyſſum iudiciorum Dei non capiens, fatetur angi ſe, ac pene indignari propterea. Vt prope dubitaret; pergeretne, qua cœperat; an pedem ſtrueret. 1. Audi, Pſal. 72 *Mei pene moti ſunt pedes; pene effuſi ſunt greſſus me, pacem peccatorum videns.* 2. Et Pſalm. 73 *Vſquequo peccatores Domine, vſquequo peccatores gloriabuntur, & loquentur iniquitatem? Loquentur omnes, qui operantur iniuſtitiam, Populum tuum Domine humiliauerunt, & hæreditatem*

Admirãda eſt.

Et pene ſcopuloſa.

reditatem tuam vexauerunt. 3. Similiter Abac. 1. *Quare non reſpicis ſuper iniqua agentes, & taces deuorante impio iuſtiorem ſe, & facis homines quaſi piſces maris: quaſi reptile, non habens principem?*

At pœnitentia commoda.

II. Tanta Dei patientia nonnullis cogitationẽ mouit: Num Deus rerum noſtrarum cura tangeretur? Contra quos ſic 2. Pet. 3. *Non tardat Dominus promiſſionem ſuam, ſicut quidam exiſtimant: ſed patienter agit propter vos, nolens aliquos perire, ſed omnes ad pœnitentiam reuerti.* Idem mirabatur vetula Corinthi, viſo Stratonico, citharœdo improbo. Quæ eum fixis intuita, roganti cauſam, ait: *Miror, ſi te mater nouem ferre menſes potuit, cum ciuitas vno te vix die ferre queat.*

Oſor improborum.

1. Timon, cognominatus μισάνθρωπος, bipedum nequiſſimus, ſciſcitanti, *quid adeo homines odiſſet?* ait. *Improbos odi, quia improbi ſunt. Probos, quia improbos non oderunt.* Non ita Deus. Sed Ezech. 33. *Nolo mortem peccatoris, ſed vt magis conuertatur, & viuat.* 2. Solon percunctanti, *ecqui fieri poſſet, ne ſcelus in republ. admitteretur?* ait teſte Stobæo. *Si tam indignarentur illi, quibus non eſt facta iniuria, quam quibus eſt facta.*

Modus cauendi ſcelera bona.

At melior in Dei patientia.

Non ita Deus. Nam etſi Pſalm. 5. *Odit omnes, qui operantur iniquitatem*: Attamen 1 *Ad pœnitentiam nos exſpectat.* Rom 2 2. Idem docuit Ieſus Petrum, oſtenſo linteo, *Act.* 10. animalium immundorum pleno. 3 Ipſeque Matt. 13. *Regnũ cœlorum ſimile eſt ſagenæ miſſæ in mare; ex omni genere piſcium congreganti, bonos, ac malos.* 4. Quales, *Gen.* 25. eodem in vtero nutriebantur Iacob electus, & Eſau reprobus. Qui, licet colliderentur, Rebecca tamen non abortiuit, ſed patiẽter eos tulit in vtero, vſque ad tempus partus. Talis Eccleſia tolerat, quos emendare nequit, improbos. Talis & patientia Dei eſt, *praſtabilis ſuper malitia. Ioel.* 2. Talis paterfamilias in præſenti Euangelio.

PARS II.

PARS II.

Quis, qualiſq; ſeminator, & ſemen quod?

I. DEus eſt ſeminator inde à Creatione. 1. Nam cœlum, angelorum ſemine; hominum, conſeuit terram. Hinc de Deo Ierem. 4. *Quaſi Colonus futurus es in terra.* Et Ioann. 16 *Pater meus agricola eſt.* Et Zach, 11. *Homo agricola ego ſum.* 2. Ipſe prohibuit, Deut. 22. *Non arabis in boue ſimul & aſino.* Quia hoc ſibi reſeruauit, (ob myſterium,) naſcituro. Vti prædictum Abac. 3. *In medio duorũ animalium cognoſceris*; ſecundum LXX: ſcilicet, quod ſis agricola natus. 3. Coloni eſt, ſenticoſã humum cremare: Virgil. in Georg. *Seminator eſt Deus.*

Sæpe etiam ſteriles incendere profuit agros.

Ideo Chriſtus *venit ignem mittere*: Luc. 12. Et miſit in Pentecoſte ignem exterminatorem vitiorum orbis.

4. Dedit & ſemen Apoſtolos, vt *Heſychius in Comment. in Leuit.* & alii intelligunt iſtud: Iſai. 1. *Niſi Dominus reliquiſſet nobis ſemen: quaſi Sodoma fuiſſemus.* Et recte. Nam Iſa. 61. *Omnes, qui viderint eos, cognoſcent illos; quia iſti ſunt ſemen, cui benedixit Dominus.* *Semen Apoſtoli.*

Sunt itaq; ſemen quicunque Chriſtiani Gal. 3. *Si vos eſtis Ieſu Chriſti; ergo ſemen Abrahæ eſtis, ſecundum promiſſionem hæredes.*

Vt autem boni ſunt ſemen bonum: ita mali malum. Iſa. 1. *Væ genti peccatrici, populo graui iniquitate, ſemini nequam, filijs ſceleratis! Dereliquerunt Dominum. &c.* *Et Chriſtiani.*

II Bonus hic agricola: ſed infelix, interuentu zizaniæ. Et in hac quoque bonus: *Sinite* ait, *vtraque.* 1. S. Hieron. hic miratur bonitatem Dei, 1. *Vt parcat* quod non euellat, non deſtruat. At ita ſæpe bonum *Tolerat lolium ſegetis.*

ſemen ſimul periret. Qui enim malus hodie; cras bonus erit. S. Hieron. in Matth. *Datur locus pœnitentiæ: & monemur, ne cito amputemus fratrem. Quia fieri poteſt, qui hodie* prauus, *cras reſipiſcat.* 2. S. Aug. hom. 5. de pœnit. *Si zizanijs Dei patientia non ſubueniret: nec Matthæum de publicano Euangeliſtam; nec Paulum de perſecutore Apoſtolũ; nec Magdalenam de peccatrice pœnitentem Eccleſia poſſideret.* 3. O *miſericordiã!* exclamat S. Chryſ. *ſex diebus mundum, & omnia condidit: ſex diebus conſuluit, num Iericho euerteret:* ô patiens vox *Sinite.*

2. Vt pateat ſua bonitas. 1. Roman. 9. *Suſtinuit in multa patientia vaſa iræ apta in interitum, vt oſtenderet diuitias gloriæ ſuæ in vaſa miſericordiæ, quæ præparauit in gloriam.* 2. 1. *Tim.* 1. *Fidelis ſermo, & omni acceptione dignus: quod Chriſtus Ieſus venit in hunc mundum peccatores ſaluos facere: quorum primus ego ſum. Sed ideo miſericordiam conſecutus ſum; vt in me primo oſtenderet Chriſtus Ieſus omnẽ patientiam; ad informationem eorum, qui crẽdituri ſunt illi, in vitam æternam.*

PARS III.

Quæ cauſæ Deo, peccatores toleranti.

1. Pretium Iuſtorum. PErmagni iuſtos æſtimat Deus. Nam ob vnum plurimis parcit improbis. 1. *Gen.* 18. Sodomæ toti pepercisſet ob 10. 2. *Exod.* 32. Ob Moyſen Iſraelitis delendis omnib. Quot hic ſpinæ ac lolii!

Imo puniturus indignatur: nec ab vno ſe iuſto impediri. Ezech. 22. *Quæſiui de eis virum, qui ſe interponeret, vt ſepem, & ſtaret oppoſitus contra me pro terra, ne diſperderem; & non inueni.* Veruntamẽ *ſinite vtraq; creſcere, vſq; ad meſſem.*

2. Conſeruatio. Quæ cauſa Domine? Prima iam liquet. *Secunda.* Vt bonorum & virtus emicet: & meritum augeſcat.

1. Aug.

1. Aug. *Omnis malus ideo viuit, vt corrigatur: aut vt per eum bonus exerceatur.* 2. Quicquid in rerum natura eſt, per contrarietatem qualitatũ conſeruatur. Vt in elementis, animalibusque patet. Idem & in ſpiritalibus, pugnæ ſunt intus, & foris. 3. Vnde non prorſum abſurda Philoſophorum quorundam ſententia, *lib.* 1 *Phyſic.* Diſcordiam & contrarietatem rerum omnium fuiſſe Principium: interitum vero concordiam. 4. Nec diſſenſit valde Ariſtoteles, docens; *Principia naturæ inter ſe contraria eſſe.*

Tertia. Viuunt ſcelerati, vt bonis ſint auxilio in temporalibus gerendis; quo iuſtos alant: & hi commodius Deo deſeruiant. 1. Ita 3.*Reg.* 9. Salomon Ethæos, genteſque circum ſubiugatas, vectigales fecit: Iſraelitarum vllum vendi in ſeruum cauit; ſed Duces, Tribunos, alioſque honoratos fieri iuſſit. Ita Deus ſuos vilibus rebus miſceri noluit: exemit à cura temporalium. 2. Ideo Pſalm. 104. *Labores populorum*, reproborum, *poſſederunt; vt cuſtodiant iuſtificationes eius, & legẽ eius requirant.* 3. *Ioſue* 9. pepercit Gabaonitis, *vt viuãt; & in vſum multitudinis vniuerſæ ligna cadant, & aquas comportent.* 4. Inde 2. *Tim.* 2. *In domo magna non ſolũ ſunt aurea vaſa & argentea, ſed lignea, & fictilia.* 5. Atque vt in aulis non tantũ ſatrapæ & nobiles, ſed & lixæ, calones, cacalæ, agaſones. 6. In Babylonem, 4. *Reg.* 25. Nabuchodonoſor captiuos abduxit nobiliores: agricolas reliquit. Ita Deus nobilitatem generis humani deſtinat cœlo: terræ terrenos. *Qui terrena ſapiunt: piorum autem conuerſatio in cœlis eſt*, Phil. 3.

3. Auxiliũ in temporalibus.

Quarta. Vt, ſi quæ bona præſtent improbi; ea Deus hic compenſet temporaliũ proſperitate. Nullus .n. tam peruerſus eſt: quin aliquid boni ſubinde agat: vt nullus tam bon⁹, quin ſubinde peccet. Ideo

4. Præmiũ temporale impiorum.

Digitized by Google

iuſti hic torquentur, vt purgentur. Iniuſti viciſſim pro benefactis ſuis temporaneis temporalia recipiunt. 1. Sic *Gen.* 25. Abraham ex aſſe hæredem ſcripſit Iſaacũ: at vernaculis quædam munera dedit. Hæreditas noſtra in cœlis eſt: in terris mera munuſcula. 2. Quæ S. Aug. ait etiam Romanis à Deo data cum Imperio, ob præclara acta etiam in ſtatu peccati 3. Et talia de congruo eſſe digna mercede S. Th. ait. Ergo *ſinite vtraq;*.

PARS IV.

Hæreticos eſſe eradicandos.

HInc volunt nonnulli, etiam hæreticos tolerandos eſſe: non puniendos. Errant. Quia non dicit hic Dominus, parcendum lolio; ſed tritico. Ergo ſi id poſſit eradicari ſine tritici dãno; euellatur: ſi non poſſit; ſinatur. Loth, *Gen.* 19. educitur; & tum primum Sodoma exuritur.

S. Aug. Epiſt. 48. ad Vinc. *Mea primitus ſententia erat; neminem ad vnitatem Chriſti eſſe cogendũ, ratione vincendum: Ne fictos Catholicos haberemus, quos apertos hæreticos noueramus. Sed hæc opinio mea, non contradicentium verbis, ſed demonſtrantium ſuperabatur exemplis.* Subijcit de vrbe Hipponenſi, Donatiſtis plena: at Imperatorum decreto punita, conuerſa eſt.

Docetur id 1. ex praxi ipſorum. Merito, ait, ſupplicijs addicuntur: Si enim raptoribus ſicarijs. &c. leges non parcãt; cur ſacrilegis & hæreticis? *Primo*, Quia ipſi hæretici alios hæreticos capitis damnarunt. 1. Vt Caluinus Valentinum Gentilem Trinitarium. teſte Iac. *Garſcio.* Item Seruetum. teſte *Surio*. 2. Suuingliani in Anglia nouos Arianos exuſſerunt. teſte *Ni. Sandero l. de ſchiſm. Angl.* 3. Beza anno 1554. tractatum edidit, *De hæreticis à ciuili Magiſtratu puniendis.*

Secundo

Secundo, Athenis fuit tribunal ἀθεότητος. 1. *2. Praxi*
Ibi Socrates à pluſquam 280 iudicibus morti addicitur; quod Deos nullos eſſe diceret Bibit cicutam. *Ethnicorũ.*
Lart. libr. 2. 2. Theodorus impietatis conuictus veneno propinato datur neci. *Idem*. 3. De Protagora in exilium pulſo, quod diceret: *De Dijs. neq; vt ſint, neq; vt non ſint, habeo dicere*: teſtatur *Cic. lib.* 1. *de Nat. Deorum.* Eius libri quoque publico decreto combuſti ſunt. teſte *Lact. lib. de ira Dei.* 4. Diagora Philoſophus, patria Melo direpta, Athenas conceſſit, atheiſmum ibi docens plures, in exilium actus eſt. Pertinace perſtante eo, edicitur talentum afferenti caput: duo viuum adducenti. 5. Et Paulus ibidem ſtetit iudicio, *Acto.* 17. quod nouum Deum doceret.

Tertio. Ius ciuile pœnam capitis in hęreticos ſanciuit: flammas in libros. 1. *L. Arian. de hæ.* *3. Iure*
& Manich. Et *L. Quicunq; ibid.* 2. Act. 10. *Multi credentium veniebant confitentes, annunciantes Actus ſuos. Multi autem ex his qui fuerant curioſa ſectati, contulerunt libros, & combuſſerunt coram omnibus.* 3. Conſtantinus Magnus, ait, *Niceph. hiſt. Eccl. l.* 8 *c* 18. edixit omnes Arrianos libros toto Imperio comburendos. 4. Arator in Numæ Pompilij cadauer aratro forte impegit: reperti ſimul ſunt libri latini de Iure Pontif. Max. & Græci de religione. Iſti per S. C. ſunt aſſeruati: hi cremati. *Noluerunt enim priſci viri quicquam in hac aſſeruari ciuitate, quo animi hominum à Deorum cultu auocarentur.* ait Va. Max. l 1. ca. 1. *ciuili.*

Quarto. 1. Exod. 22 *Qui immolat Dijs alienis,* *4. Lege*
præterquam Deo ſoli; occidatur. Atqui hæreticus *diuina.*
Dei formam credendi, Eccleſiam, Dei Vicarium, ſacramenta, & ſacramentalia reijciens, Deũ ipſum abijcit facto; quicquid verbo præferat. Ergo 2. Deut. 13. *Si ſurrexerit in medio tui prophetes, aut qui ſomnia ſe vidiſſe dicat; interficietur. Quia locutus*

Digitized by Google

eſt, vt vos auerteret à Domino Deo veſtro. At hæretici ſua ſomnia proferunt, vt diuina. Ergo.

3. Leuit. 24. *Qui blaſphemauerit nomen Domini, morte moriatur: lapidibus opprimat eum omnis multitudo populi, ſiue ille ciuis, ſiue peregrinus fuerit.* Atqui hæretici blaſphemant Chriſti corpus, Sacramenta, Eccleſiam, Sacrificium, Paſſionem, mortem. &c. Ergo.

4. *Exod.* 32. Moyſes 33000 hominum de cultoribus vituli gladio extinxit.

5. Iehu, 4. *Reg.* 10. omnem poſteritatem Achab, ob impietatem occidit: omneſque ſacerdotes Baal.

6. Ioſias, 4. *Reg.* 23. idolorũ ſacrificulos occidit, lucos euertit, oſſa mortuorum combuſſit.

7. Elias, 3. *Regum.* 18. occidit omnes ſacerdotes Baal.

8. Mathathias, 1. *Machab* 2. thurificantem Iudæum ad aram occidit, ſileo quæ Nabuch. *Dan.* 3. quæ Darius 1. *Eſdr.* 7. ſanciuerunt.

5. Ratione. *Quinto.* Ratio euincit. 1. Quia *L.* 9, *Qui ades. ff. de incend.* addicuntur igni incendiarij. At hæretici domum Dei incendunt: & triticum S. Scripturæ. Illi ſunt Heroſtrati Dianæ incenſores: ſunt Samſonis vulpes meſſem exurentes. *Iudic.* 14. 2. Lex Sacrilegos igni adiudicat. At hæretici ſunt Sacrilegi. Sancta namque profanant, S. Scripturam adulterant, aras diruunt, ſtatuas. &c. 3. *L. Si quis nummos. C. de falſa moneta.* adulterantes monetam ad flammas damnantur. At hæretici ſunt mangones Scripturæ. Ergo ſimiles fiant Core, Dathan & Abyron factioſorum. *Numer.* 16. Hæc vt Theologus: non vt politicus; præſcribo nil Principibus, & horum exulceratorum temporum neceſſitati.

(?)

PARS V.

PARS V.

De Chriſtianis ſaluti indormientibus.

I. C*Vm dormirent homines, venit inimicus.* Diabolus otioſis, aut ſalutis negligentibus ſerit malas cogitationes, ſermones, peccata. 1. Auis, quàm diu volat, immunis ab laqueo eſt: at non, cū ſidit. Nam Prou. 1 *Fruſtra iacitur rete ante oculos pennatorum.* Ita homo, cuius auceps Sathan. 2. Aqua fluens ſaporem, vigoremque ſeruat: ſtagnās putiſcit, ranas, vermeſque. &c. generat. Sic anima otioſa: vel negotioſa. 3. In domo deſerta mures, araneæ, ſordes dominantur; dum ruat. Ita anima à Deo non habitata. Ecce Matth. 20. *Relinquetur vobis domus veſtra deſerta.* — *Tales 1. Illaqueātur. 2. Putiſcunt & vermicant. 3. Sordent & ruunt.*

4. Regula Iuris eſt: *Priuilegio non vtentes vel abutentes, perdunt idem.* Sic anima non vtens donis Dei gratuitis. *Labore res paruæ creſcunt; otio magnæ dilabuntur:* Sicut concordia & diſcordia. *Salluſt.* — *4. Excidūt gratia.*

II. 5. Filij Dan, (ſtemma Antichriſti) vrbē Lain ſine gladio & ſanguine inuaſere, ſoloque æquarunt, adeo ſterrebant incolæ. Sic dæmon animas. *Iudic. 18.* — *5. Euaſtantur.*

6. Dauid, 1. *Reg. 24.* ſe clam in caſtra, inque tentorium Saulis penetrauit, Regiſque arma ſublegit. Occidiſſet eum tunc; vel alias, naturæ neceſſitati ſeruientem, ſi libuiſſet. Ita dæmon Chriſtiano in Eccleſiæ caſtris, arma ſurripit dormitanti. 7. Solon Athen. liberam cuique dedit Actionē in otioſos. *Laert. l. 2. c. 2.* Similem Deus: vt liceat tentatori ea vti in otioſos: varijs tentandos vitijs. vt vel ſic exagitentur. — *6. Exarmantur. 7. Accuſandi ſunt.*

1. *Theſſ. 2. Fratres, non eſtis in tenebris; vt vos dies ille, tanquam fur, comprehendat. Omnes enim vos*

filij lucis eſtis, & diei: non ſumus noctis, neq; tenebrarum. Igitur non dormiamus, ſicut & cæteri; ſed vigilemus, & ſobrij ſimus.

PARS VI.

De vtriuſq; Magiſtratus dormitantia.

In Eccleſiaſticis eſt vetita.

I. CVm *dormirent homines:* id eſt, ſacri Præſules, (ait *Chryſoſt. homil.45. in Matth.1.*) tumſeruntur hæreſes ab tanto vigilantiore Satana. 1. Audi Iſa.62. *Super muros tuos Ieruſalem, conſtitui cuſtodes: tota die ac nocte non tacebunt.* 2. De hac cuſtodia fuit prima Ieremiæ viſio. ca.1. *Quid vides. Virgam*, ait, *vigilantem ego video.* Hebræi hic legunt *Amygdalinam*; vt notat Lyra. Atqui Procopius ait, Hanc ceruicali ſubpoſitam ſomnum abrumpere. Quare, ſigno virgæ iſtius cum Deus vrbi inimicitiã oſtenderet; ſomnolentia Antiſtiti, vt hoſtis, fugienda eſt. 3. Petrum dormientem, vt notat *Rob. Holcot in ſapient. lect.* 81. Dominus non compellat honorabili nomine *Petri*, quod dederat confitenti: ſed ait *Mar.* 14. *Simon, dormis?* q.d. Indigni ſunt nomine Præſulis, dormitantes.

2. Eſt in pœnam populi.

3. Indignos officij facit.

Exempla vigilantiæ.

4. Alexander Magnus, teſte *Ammiano l.* 16. & *Laert. li.5 in vita Ariſt.* globum argenteum ſuper ſubiectam peluim manu tenebat; cuius excidentis tinnitu excitaretur altius dormiens.

5. Similis gruibus, *Perer. lib. Hierog.*17. Quorum agminis cuſtos conſtitutus lapillum pede tenet, ne indormiſcat: aut eius lapſu euigilet: totum id, cauendo periculo turmæ. Et Sacri Præſules ſaluti animarum indormient?

Politici Magiſt. occiſi.

II. Paria de Magiſtratu politico. Ecce 1. Samſonem perdere geſtiens Dalila, *Iud.* 14. ſoporauit: ſicque decapillauit. Ita caro Philiſtæa nos ſoporat delicijs, & eneruat. 2. Holofernes ebrius ſtertẽs

ſuo

ſuo pugione; *Iudit*.13. ab Iuditha truncatur capite. 3. Ab Iahel clauo per tempora adacto lactatus Siſara dormiens necatur. *Iudith*.4. 4. Iſboſeth, 2. *Reg*.4. Saulis filius meridionans in inguine percuſſus occubuit. 5. Id Iſaias deplorat. *c*.51. *Si filÿ tui proiecti ſunt, & dormierunt in capite omnium viarum*.

III. Hæ duplices. 1. Vitæ Domini. *Pſa*. 15. *Vias tuas Domine demonſtra mihi*. Pſal.13. *Notas feciſti mihi vias tuas Domine*. 2. Viæ dæmonis Pſal.12. *Contritio, & infelicitas in vÿs eorum*. *Pſal*.34. *Fiant viæ eorum tenebræ*. Et, *Vias peccatorum diſperdet Pſal* 142. *Zach* 1. *Conuertimini de vÿs veſtris*. *Dormiētes in vÿs non Domini.*

Hæ damnant. Vnde Pſalm.118. *Viam iniquitatis amoue à me*. Et, *Omnem viam iniquitatis odio habui*. Capita harum viarum ſunt ſuperbia, auaritia, luxuria. 1.Ioan.2. *Omne quod eſt in mundo, aut eſt concupiſcentia carnis, aut conc. oc. aut ſuperbia vitæ*. *Sed dæmonis.*

Quare ſicut dormiens in ingreſſu viæ, ab latronibus infeſtæ, eſt in præſenti periculo: ſic ſuggeſtionibus indormitans. Non ſic Dominus, ſed *ſurgite, eamus*. *Ecce, qui me traditurus eſt appropinquat*. Tentaris? Ecce peccatum appropinquat. *Surge*. Clama: *Salua nos Domine: perimus*. Matt.8.

Luxurioſis hæ fiunt minæ: Prou.23. *Eris, quaſi dormiens in medio mari: & quaſi ſopitus gubernator amiſſo clauo*. Ait, *in mari*: vt tanto præſentius periculum innuat.

PARS VII.

Quis inimicus Sator lolÿ.

I. VEnit *inimicus homo*; Dæmon. Sic enim 1. *Pet* 5. Ipſe ſerit in agro, non Iudæorum, Turcarum. &c. ſed Eccleſiæ; id eſt, dormientibus Præ-

latis; & nocte. Hinc ô quot mala vitiorum, ſacrilegiorum, hæreſium? &c. Vigilate Principes: aut demum falces ſtringite. Nunquam ſatis laudata eſt Caroli V. clementia: At in hæreticos non bene poſita fuit.

Homo malus dæmone peior eſt.

Inimicus homo, Vt nec ipſe dæmon magis ſit noxius homini, quam homo. Hominis odio nullũ dirius. Homo leone ſæuior. 1. *Dan.6.* In lacum leonum iniecto pepercere leones: non ſatrapæ. 2. *Dan 5.* Balthaſar Rex nil horribilius conſpexit vnquam manu hominis ſcribente. Non feræ vngulã miſit Deus, dira ſcriptitantem: illa horribilior erat manus hominis. 3. Dauid habens, 2.*Regum*.24. optionem inter mala tria, ait: *Coarctor nimis: ſed melius eſt mihi, quod incidam in manus Domini: quoniam multæ ſunt miſericordiæ eius*. Exhorruit ad manum hoſtis. Ergo Inimicus homo eſt nomen Satana dignum.

Boni & mali in Eccleſia.

II. *Hic ſuperſeminauit zizaniam, & abijt.* 1. Scorpio, vt icit; abit: relinquit corporis ſucco miſtũ venenum. Sic mali ſemper in Eccleſia permiſti bonis. *Aug. li. de hæreſ. c.69.* 2. Sic in Arca Noë animalia munda, & immunda *Gen* 7. 3. In area paleæ, & grana. *Matt.3.* vocatæ ad nuptias fatuæ, & prudentes. *Matt.25.* Veſtiti, & non veſtitus nuptiali veſte, *Matt.* 22. Sic & hic aget.

Anima vnde zizanioſa.

III. *Nonne bonum ſemen ſeminaſti? &c.* 1. Vere mirandum, qui anima ſit zizanioſa? Quomodo omnes eius partes inſtrumenta virtutum, ſint facta vitiorum? 2. Arma, quibus nex homini paretur, vetat natura fieri ex arboribus frugiferis: fiunt ex ſterilibus. Et homo ferax arbor membra ſua facit arma iniuſtitiæ ad mortem? 3. Si peccatum eſt monſtrum ſpiritale, diluuium commune animarũ; quomodo in anima creſcit? 4. Si ſit contrarium rationi, cœlo priuet, orco mancipet, immortali mortem inferat: quomodo intrat animam? 5. Si

angelos

angelos cœlo exuit, innocentia homines, diluuiū inuexit, Chriſtum crucifixit, inferno debetur; quomodo id in ſe ſuſcipere audent homines? *Inimicus homo hoc fecit.*

IV. Nequaquam igitur Deus autor peccati eſſe poteſt. 1 Pſal. 5. *Non Deus volens iniquitatem tu es.* 2. Sed Sap. 2. *Inuidia diaboli mors introiuit in orbem terrarum* Ergo impius Melanchthon: docens, tam Iudæ proditionem, quam Sauli vocationem Deo adſcribendam. Impius Caluinus: aſſerēs, Deum pure autorem peccati: Et qui id negarit, vult Bucerus, hunc Deo adimere Diuinitatem. *Deus non eſt autor peccati.*

1. Quam hæreſin Bernenſes ipſos in Caluino ſuo damnaſſe ait *Ebroicenſis l 5. de Atheiſmis Calu.* 2. Damnauit *Trid. Conc. ſeſſ. 6. can. 6.* 3. S. Baſil. in hom. ait. Fatuus qui nullum Deum credit: at ſtultior, qui Deum cauſam peccati ſtatuit. quod hic Deum ſtatuat, ſed bonitatem ei detrahat. 4. *Philo Iudæus l. de profugis*, vult omnes ſupplicij is addici, qui Deum cauſam peccati, non ſeipſos ſtatuunt. Sic & Theodoretus. &c. *Perora:* facta repetitione protreptica, cum argumentis dictorum gnauiter, & grauiter cong'obatis.

DOMINICA VI. POST EPIPHAN.

Simile eſt regnum cælorum grano ſinapis. Matth. 13

NAbuchodon. *Dan. 4.* vidit arborem ingentē. Ei ſimilis ſinapina hæc: vtrique Chriſtus. Qui inprimis minim⁹ eſt terræ vermiculus, & abiectio plebis: at iactus in terram, ſic creuit poſt reſurrectionem, vt omnes animæ SS. in eo nidificarint, & ex eo paſtæ ſint. In medio terræ Ieruſal. plantatus Ieſus, vt arbor, ad cœlum aſſurrexit vertice: radice

radice ad inferos: Ramos potentiæ orbe toto diffudit. Exciſus in morte fuit, radice hypoſtatica permanente.

De talis grani arbore tali nos

I. *De magnis, arte factis minimis minimoq; regno.*

II. *Quid grani paruitas, ad Diuina, totamque Eccleſiam collata.*

III. *Quid eadem ad Eccleſia adiuncta & contenta.*

IV. *De grano fidei & doctrina.*

V. *De auibus.*

VI. *De Fermento.*

PARS I.

De magnis, arte factis minimis, minimoque grano.

Opera quædã magna. I. MIra artis opera quædam celebrantur. Vt Myrmecidis ſculptoris quadrigula omnibus partibus perfecta, cum auriga inſidente; nec tamen maior, quam quæ muſicæ alula tegeretur. 2. Alterius nauis cum omni inſtrumento nautico; quæ ceraſi nucleo clauderetur: & apiculæ alis cooperiretur in antenna. 3. Plinius refert, Homeri Iliadem deſcriptam totam nuci potuiſſe includi. 4. Noſtra ætate ſculptor 11000 Virginum ſculpſit in vna gemma

4. *Ezechiel cap.* 4. iuſſu Dei in latere totam Ieroſol. deſcripſit, cum ſuis caſtellis, turribus. &c. licet tantam, vt eam Ioſephus dicat 200000 hominum continuiſſe.

6. *Dan.* 2. Viſus eſt Nabuchodonoſori lapillus in montem maximum excreuiſſe. At hoc inuiſum, & inauditum, decreuiſſe montem in lapillum, oceanum in guttam, elephantem in muſcam.

Maius. Maius cunctis & mirabilius fecit Deus, omnia contra-

contrahendo: Fecit ex Deo hominem, ex Creatore creaturam, è Domino, impaſſibili, immortali, infinito contrarium. Iſai. 10. *Conſummationem, & abbreuiationem Dominus Deus exercituum faciet in medio terra.* Rom. 9. *Verbum abbreuiatum fecit Dominus ſuper terram.*

Iſtis omnibus mirabilius eſt, ꝙ Dominus omnem cœleſtis gloriæ amplitudinem, & Eccleſiæ monarchiam in omnium rerum minimo grano ſpectandam hic proponit. *Simile eſt regnum cœlorũ grano ſinapis.* *Maximũ.*

II. Per *regnum* intelligit Ambr. ſerm. 1. Auguſt. ſerm. 31. de ſanctis *Fidem*, Hieron. *Doctrinam Euang.* vt *Mat.* 21. *Auferetur à vobis regnum.* Alij *Chriſtum:* Alij *Eccleſiam.* Quibus conſciſco. Quia eſt de cœlo orta, leges habet cœleſtes, in ſe cœleſtia habet, tendit ad cœlos. De hoc Gabriel Luc. 1. *Regni eius non erit finis. Daniel.* 6. *Regnum, quod in æt. non diſſipabitur.* Ioan. 18. *Regnum meum non eſt de hoc mundo,* quod foris niteat, intus ſordeat. *Idq; Eccleſia, qua regnum eſt.*

III. *Eſt ſimile grano*: Exiguum. 1. Ob ſuum caput, quod Philip. 2. *Exinaniuit ſeipſum.* Et *nouiſſimum & deſpectum* fuit habitum; Iſai. 53. 2. Ob doctrinam Euangel. quæ exterius vilis videtur: 1. Cor. 1. *Nos prædicamus Ieſum Chriſtum Crucifixũ, Iudæis ſcandalum, gentibus ſtultitiã.* Non Deorum maieſtatem, vt olim Plato: Non leges; quales Lycurgus: Non rerum principia; quæ Ariſtoteles: Non beatitudinẽ in diuitijs, potentia &c. ſed Crucifixum, paupertatem, &c. Matth. 18. *Niſi efficiamini ſicut paruuli, non intrabitis in regnum cœlorum.* 3. Ob ortum eius: in quo habuit piſcatores, indoctos: 1. Corin. 1. *Quæ ſtulta ſunt mundi, elegit Deus, vt confundat ſapientes. quæ infirma ſunt, vt confundat fortia.* 4. Ob paruum credentiũ numerum. Vnde ſic ad eos Luc. 12 *Nolite timere, puſillus grex.* *Sed paruũ initio.*

PARS II.

PARS II.

Quid grani paruitas, ad Diuina, totamque Eccleſiam collata?

I. REgnum duplex eſt, Terrenum, & Cœleſte. 1. Terrenum in ſpeciem eſt auguſtum: at intus emedullatum. Simile, quoad ſpeciem, cedro. Vt *Pſal. 36. Vidi impium ſuperexaltatum, ſicut cedros Libani.* Simile eſt arbori Nabuchodonoſoręæ. *Dan.* 4. At Cœleſte tale, *Pſal. 44. Omnis gloria eius filia Regis ab intus.* Ideo ſimile grano ſinapis.

Regni terreni pompa & ruina.

2 Terrenum eſt vaſtum: at vbi ceciderit; cinis eſt, & vmbra. 1. Vt ſtatua *Daniel.* 4. cuius caput aureum: at pedes imi lutei. O Reges, attendite ad baſes regnorum: quantulo lapillo comminuuntur, trahuntque ruinam ô quantam? 2. *Exod.* 27. Iubet Deus parari lebetes duos, templi cineribus excipiendis: Cineres mundi è tot regnis colligere Reges. At vbi ſunt? Nec ipſi ſuperſunt.

Mundi initia quãta, fines quantuli.

II. Ita & mundus à magnis incipit, contra naturæ ordinem; & deſinit in parua. 1. Subſtructores turris Babel quanta conceperant? *Geneſ.* 11. At in confuſionem linguarum deſinebant. 2. Somnia Nabuchodon. ſumpſerunt initia ab arbore, *Dan.* 4. deſiere in radicem. 3. Contrà Dominus, *Mat.* 21. & 27. introitum in Ieroſ. cœpit ab oratione & regno: *Benedictus, qui venit in nomine Domini*: finijt in in cruce, *Tolle, crucifige.* 4. Mundus in delicijs ſpirat: at in tormentis exſpirat. Apocal. 18. *Quantum fuit in deliciis; tantum date illi & tormentum.* 5. Luc. 16. *Diues epulabatur ſplendide*: at *ſepultus eſt in inferno.* 6. Ioan. 2. *Omnis homo primũ bonum vinum ponit; poſtea id, quod deterius.* Sic Mundus.

Diuinorum

III. At non ſic Deus: qui à minoribus orditur; & ad

& ad ſumma progreditur: Ab ærumnis, paupertate, Cruce ad gaudia, diuitias regnum? 1. Ioſephum è carcere ad regnum, *Geneſ. 39.* Danielem *cap.14* è lacu ad palatium: Mardochæum, *Eſth. 6.7.* à cilicio ad trabeam euehit: 2. Ipſe à cruce ad cœlos tranſijt. Phil. 2. *Factus obediens vſque ad mortem. &c. propter quod & Deus exaltauit eum. &c.* 3. Ita Deus à grano inchoat; & exit in arborem tantam. *initia quãtilla: fines quanti?*

4. In creatione ab indigeſto chaos, vt Philoſophi opinati ſunt) vtque fideles credunt, à nihilo auſpicatur: finit in perfectum mundum. Incipit à piſcibus: deſinit in hominem. 5. Ita ordo naturæ à minoribus ad maiora progreditur. Prius enim, ait *Ariſtotel.* vita plantæ, pòſt animalis, tum hominis viuimus.

IV. Ita Eccleſia à grano Chriſto. 1. Hinc in S. Scripturis ea dici luna ſolet. *Pſalm 88. Cant. 6.* Nam vt hæc ſenſim in orbem coaleſcit illuſtris: ita primum obſcura Eccleſia, vſque huc creſcit; donec orbem totum impleat. Vt ſola Pſalm. 71. *Dominetur à mari vſq; ad mare, & à fl. v. ad terminos orbis terrarum.* *Eccleſia initium à grano.*

2. Ex hac amplitudine Eccleſiæ ſanctus Auguſtinus telũ prompſit, quo vno Donatiſtas confixit, volentes Eccleſiam in vna Africa concludere: in qua ſola ipſi reperiebantur. Verba eius ſunt: *Eccleſia lunæ ſimilis eſt. Si quis nouam lunam primo & ſecundo die non videt; dignus eſt venia: qui autẽ iam plenam non videt, cæcus eſt.* Quid ergo Caluiniſtæ negant eſſe viſibilem?

3. Vt cœpit à grano viſibili Chriſto, & à piſcatoribus: ſic progreſſa cepit Philoſophos, Reges, orbemque ipſum: & iam tanta eſt. *Non fuit ex hominibus opus hoc: quia autem ex Deo, ideo diſſolui non potuit; ſed prælualuit.* Act. 5.

Itaque

Quia Dei opus eſt. Itaque opera Dei ab humili: mundi, à faſtu exordiuntur: At hæc in infamiam: illa in gloriam terminantur, & durant: illa pereunt. 1. Sicuti *Alciatus Emblemate* 124. oſtendit in pinu, & cucurbita,

Aeriam propter creuiſſe cucurbita pinum
Dicitur, & grandi luxuriaſſe coma:
Cum ramos complexa, ipſumq́ aggreſſa cacumẽ,
Se præſtare alijs credidit arboribus
Cui pinus: Nimium breuis eſt hæc gloria: Nam te,
Protinus adueniet, quæ male perdit, hyems.

Talis mundus cum ſuis operibus & regnis ad Eccleſiam, qualis cucurbita ad pinum. 2. *Iſa.* 55. *Nõ ſunt viæ meæ, ſicut viæ veſtræ, dicit Dominus. Quia ſicut exaltantur cœli à terra: ſic exaltantur viæ meæ à viis veſtris.*

PARS III.

Quid grani paruitas ad Eccleſiæ adiuncta & contenta?

TRiſtia inter & læta fertur Eccleſiæ puppis ac prora. Diximus de tota Eccleſia, quæ grano ſimilis. Iam de partibus quibuſdam eius & adiunctis. In his fidilium tentationes pono, Sacramenta, Inſtituta, Fidem, Doctrinam. &c.

Tentationum initia ſinapina fines arborei. I. Eccleſia grano ſinapis eſt ſimilis, ob tẽtationes magnas è paruo initio. 1 Hæ oriuntur à lapidibus, & aſcendunt ad regna. En *Matt.* 4. *Dic, vt lapides iſti. &c.* demum *oſtendit illi omnia regna. &c.* 2. Diluuium à guttis cœpit; creuit in tantum. 3 Iudas ab oſculo cœpit; finit in laqueum ſibi, in crucẽ Domino. *Matth.* 22. 26. 4. Axioma Philoſophorum eſt: *Paruus error in principio, maximus eſt in fine.* Ita 5. Ægypti plagæ, *Exod* 8. 9. 10. cœptæ à muſcis, deſiere in omnes cruentos, inq; ſtragem primo-

Digitized by Google

primogenitorum. Sic tentationes. 6. Iſai. 14. *De radice colubri egreditur regulus*. Id eſt, Granum in arborem creſcit: tentatiuncula in grande peccatũ. 7. Ipſa vulpecula eſt. At Cant. 2 *Capite nobis vulpeculas, quæ demoliuntur vineas*: Peccatum vero Leo eſt, 1 *Pet.* 5. *rugiens, & circuit quærens, quem deuoret*. 8. Ezechieli *cap.* 47. Fluuiũ intranti aqua primum ad talos: tum ad genua: dein ad pectus, hinc ad collum pertingebat: dum ſubmerſioni proximus eſſet. Ita tentatis contingit.

II. Quæcunque in Eccleſia ſunt, ſinapina ſunt: id eſt, parua aſpectu; at vi magna. Vt crux, Sacramentorum ſymbola, paupertas Euangelica, pœnitentia, tribulationes. &c. 1. Non niſi talia grana Chriſtus in ſua Eccleſia ſeminat. In paradiſo ſeminarat arbores vitæ: At hæ mole quidem magnæ: iſta vero virtute ſunt maiora. *In Eccleſia omnia aſpectu parua.*

2. *Leu.* 9. Vetuit Deus agrum diuerſo ſemine conſeri, ita nec Eccleſia, nec anima conſeri debet inſtitutis Dei, & Dæmonis ac Mundi. 3. Item *Deut.* 22. vetuit vſum veſtium è lino & lana contextarũ: Sic nequeunt contexi Gentiliſmus, & Chriſtaniſmus: Iudaiſmus, vel hæreſis: item virtus, & fucus hypocriſios. &c. Sit vnum & ſimplex granũ Eccleſia; & qui, & quæcunque ſunt in ea. *Sed ſimilia in ſpiritu vno.*

Iſta ipſa, & ſingula in ea à minimo cœpta initio, auxêre. Quid minus iacente in præſepio, pannis inuoluto, vt putabatur, fabri filio? Quid minus viuente in deſerto, ignoto. &c? Attamen tanto poſtea: vt Matth. 11. *Inter natos mulierum non ſurrexit maior Ioanne Baptiſta* Idem cenſendum de SS. Martyribus, Virginibus. &c. qui *peripſema & purgamentũ huius mundi*. 1. Cor. 4. At iam Pſalm. 138. *Nimis honorati ſunt amici tui Deus*. Felix initium, cui talis obtingit finis! *Et ortu humilia: maxima ſucceſſu.*

III. Admonet Granum, finem ſpectandum: non ſolum initium. In quo permagna mundum inter *Finẽ ſpecta mundi.*

& Chriſtum diſtantia eſt. 1. Mundus agyrta ſpõdet diuitias: At linteum denique & anguſtum dat ſepulcrum. Spondet delicias; dat morbos. Spondet honores; dat infamiam, inuidiam, dolores. &cæt. Initia mellea; at finis abſyntheus.

Et Chriſti. Contrà Deus, 1. *Exod.* 26. Iſraelitas in Ægypto pauit lactucis agreſtibus: at in deſerto manna. 2. *Exod.* 7. Moyſis virga in Ægypto mutarat aquas in ſanguine: in deſerto aquas è petra elicuit. 3 *Iud.* 13. Samſon ex aſini mandibula, Philiſtæorũ claua lethali, dulcẽ aquã exorauit: Ita è paruis, ex aſperis. &c. emanant ſæpe magna, dulcia, dante Deo.

PARS IV.

De grano Fidei, & Prædicationis.

I. FIdes granum eſt ſinapis. Matt. 17. *Si habueritis fidem ſicut granum ſinapis*: id eſt; ardentem. Anno M.C.XXV, Rex Tartarorũ Calipha ſtatuit, omnes Chriſtianos eijcere regno. Satrapa quidam ſuadet, rectius poſſe à fide abduci: habere enim eos in lege: *Si habueritis fidem ſicut granũ ſinapis, & dixeritis monti huic: Tranſi hinc; & trãſibit: & nihil erit impoſſibile vobis.* Hoc iuſſi præſtare, dum nequibunt; fidem eſſe falſam cum lege palpabunt. Rex conuocatis id imperat, intra X. dies præſtent; aut occidendos fore. Præſules triduanum indicunt ieiunium, & orationem: ſtato die adſunt ad vrbem Taurum. Vnus eorũ imperat monti, & transfertur. Rex conuertitur. Ita *Paulus Venetus li.* 1. *de region. Orient. c.* 18. Et *magnum ſpeculũ tit. Fides exempl.* 1.

Fides montẽ transfert

Prædicatores fabuloſi

II. Verbum Dei granũ eſt. Eo quid ſimplicius? 1. Et tamen theoria phyſica omnis; argumenta philoſophica. &c. meræ ad id ſunt fabulæ. Pſalm. 118. *Narrauerunt mihi iniqui fabulationes; ſed non vt lex tua.* Et adhuc tamen aliqui, 1. Tim. 4 *A veritate*

tate quidem auditum auertent; ad fabulas autem conuertentur? 2 Hinc Dominus ſuam prædicationem inſtituit humilem verbis, & modo; per parabolas, & vulgaria argumenta: nudam ſimplicitatẽ demonſtrando, ſine coloratione oratoria, aut philoſophica. 3. Mulieres deformes, & ſuperbæ, formã ſibi paratiam conciliant: at formoſæ purpuriſſam abhorrent: Ita mendacium ingenij humani; & Veritas verbi Dei. Sed heu! Concionatores hodie fere amant oſtendere plus eloquentiam, quã virtutem. &c. 4. Iere. 23. *Nunquid non verba mea ſunt, quaſi ignis, & quaſi malleus conterens petras?* q.d. Non fucata, non delicata. &c. ſed quæ conterere corda valeant lapidea, ferrea, adamantina. 5. Vt ſi obſeſſor vrbis ſpargeret flores, roſas, odores, loco piloũ, haſtarum, gladiorum, tormentorum: Ita concionator comptulus & promptulus, contra vitia, hæreſeſque &c. quid efficiet? Perſuaſionem humanã forte: at non fidem Chriſtianam, nec vitam ſolide bonam. 6. Ierem. 48. *Maledictus, qui facit opus Dei fraudulenter: & maledictus: qui prohibet gladium ſuum à ſanguine.* Tales fallunt Euangelium, & fraudant: & canentes placentia, ſibi gratiam populi aucupantur; non Dei.

2. Zeloſi.

3. Pompoſi.

4. Vani.

5. Maledicti illi.

Dauid, 1. *Reg.* 17. tum cum Goliath congreſſus eſt, cum arma Saulis exuiſſet. A Deo hoc. Ne victoria daretur armis regijs. Pedum vnctionis, & lapides veritatis, & funda ſpiritus ſternit mundum, peccatum, Satanam.

Veri ac ſimplices, ſed fortes ac certi ictu.

Tales primi piſcatores erãt prædicatores. 1. Cor. 1. *Videte vocationem veſtram Fratres: quia non multi ſapientes ſecundum carnem, non multi potentes, non multi nobiles; ſed quæ ſtulta ſunt mundi elegit Deus: vt confundat ſapientes: vt non glorietur omnis caro.* Hæc de arbore, quæ Eccleſiam: rami vero, ſtatus eius ſignificat. Sed quæ *aues* erunt?

Digitized by Google

PARS V.

De auibus in arbore ſinapina nidificantibus.

1 HIlarius ait *Aues* eſſe Apoſtolos, qui inter ramos prædicationis harmoniam concinunt. Quo alluſit Dauid Pſal. 67. *Praeuenerunt Principes, coniuncti pſallentibus*. 2. S. Gregorius ait eſſe animas iuſtorum, quæ alis contemplationis ad myſteria diuina euehuntur. 3. Alij volunt eſſe Confeſſores, Doctores, Martyres, Virgines. 4. Ego homines intelligo, ad cœleſtia conditos. Vtq; multa ſunt auium; ſic & hominum genera.

Chriſtiani *1. Rapaces.* *2. Auari.* 1. *Aquila*, regina auium: ab vnguibus ſæua, dilaniat alias: ſic quidã dominandi auiditate alios lacerant, & depaſcunt. Vti Rhamnus *Iud.* 9. igne ſuo reliquas arbores exurebat. 2. *Pelicanus* ſuo perfoſſo pectore pullos ſanguine fouet: ita quidam Dei legem perfringunt, & ex alieno ſanguine ſuos

3. Terreni. filios locupletant. 3. *Struthio* grauis, volare neſcius; volabundus tantum humi curſitat: ſic quidã terræ filij mentem ſuſtollere nequeunt, preſſi & amore terræ, & pondere. Similes piſci illi, quem Petrus cepit, ore dragmam ferenti: ſic iſti meras pecu-

4. Vani. nias, opeſque loquuntur. 4. *Pauo*, plumis ſpecioſiſſimus: at voce ingratiſſimus auium. Ita quidam ſuperbi cultu, natuque magni; at dum loquũtur: ineptias meras, noua, vanaq; ampullant; mundum, carnemque crepant, *Pſal.* 5. *Sepulcrum patens eſt guttur eorum.*

5. Religioſi. 5. *Luſcinia*, aëdon; acanthis, aliæque tales, corpore ſunt exiguæ; & cantu mirificæ. Ita Religioſi coram mundo viles; at cantu diuini cultus, doctrinæ, vitæque harmonia cunctis venerabiles; multis imitabiles; omnibus ædificatorij. Sunt *columbæ*, felle carentes malitiæ, victu ſimplices: ſunt gemen-

tes

tes turtures, aridis inſidentes ramis peccatorum alienorum, quibus deprecantur veniam. Hæ aues omnes, peccatorum, & iuſtorum, nidificant in ramis Eccleſiæ, id eſt, in ſtatibus varijs.

II. Attamen omnes duplicis ſunt generis. Vel ſunt rapaces aut feræ: ac cicures & domeſticæ. Iſtæ noctu requirunt nidum: interdiu prædæ inhiant: Hæ etiam de die nidum occupant, pullos excludunt, plumas mundant, vel cantillant. &c. Ita homines duplices. Feri ad arborem Eccleſiæ, aut templi aduolant, cum nox ingruit afflictionis, aut mortis: tum de Deo animа, ſacriſque remedijs cogitāt. Vbi autem ex morbo, vel malo reſpirarunt; redeunt ad priſtina, ſimiles ſui; non De . Iuſti autem ſecus: tempori omnia ſedatis peragunt, quietiſque animis. *Omnium duo ſunt genera.*

PARS VI.

De Fermento.

S. *Chryſ.* parabolicum fermentum modicū, ſubleuans maſſam, & ſaporem immutans; ait eſſe Apoſtolos ſpecie, viles, indoctos, qui mundū condiuerunt totum, conuerſum in panē ſapidum, & grat a ſubleuatum.

Mirabilis Dominus in parabolis. Prius ait, *Simile eſt regnum cœlorum, grano ſinapis, quod homo ſeminat:* dein, *Fermento, quod acceptum mulier abſcondit in farinæ ſatis,* Vt differentiam denotet inter viri, & fœminæ opera. Indecorum enim foret, ſeminare mulierem, & virum pinſere.

1. Quare, Vir in domo agere debet conuenientia viro; fœminæ, fœmina. Iuxta illud: *Viri, uxoriſq; cura diuerſa eſto in vna domo.*

Omne viro ſoli quod conuenit eſto virile.
Eſto fœmineum, quod fœmina ſola requirit.

2. Ideo *Deuter.* 22. cautum à Deo, neu quis è lino,

 lanaque

lanaque contextũ gerat. Talis eſt forma domeſtica, vbi virilia ac muliebria munia promiſcuę vſurpantur. 3. Naturæ ordinem eſt euertere, ſi vir quę mulieris ſunt, & hæc quæ viri, tractet. 4. Amphibia ſunt iſti animalia; viuentes quaſi in diuerſis elementis aquæ & terræ: Vti mures marini, crocodili, ranæ, mergi. &c. Hoc eſt mulieris: Prouerb. 31. *Conſiderauit ſemitas domus ſuæ, & panem otioſa nõ comedit.* Item Tit. 2. *Iuuenculas adhortare, vt ſint curam domus habentes.* 4. Dei ordinatio eſt iſta: Geneſ. 1. *Germinet terra lignum pomiferum faciens fructum iuxta genus ſuum:* pomi poma, pruni pruna. &c. Magis hoc in hominũ operibus vult Deus, ac ſexuum. 5. Ita Dauid diſtinxit Pſal. 122. *Sicut oculi ſeruorum in manibus dominorum ſuorum: & ſicut oculi ancillæ in manibus dominæ ſuæ.* Liquet, in bene morata familia alijs alia conuenire.

Vocis vnius diuerſa ſignificata.

II. Fermentum tamen diuerſa notat in S. Script. Vt & vox *Leo* Chriſtum *Apocal. 5. Vicit leo de tribu Iuda:* Et Satanam, 1. Pet. 5. *Circuit diabolus tanquã leo.* Vt, *Serpens*, Satanam *Geneſ 3. Serpens decepit me:* Et Meſſiam, Ioa. 3 *Sicut exaltauit Moyſes ſerpentem. &c.* Sic *Aues*, dęmones notant. *Luc. 8.* qui ſementem verbi Dei à cordibus raptum deuorant: hîc iuſtos vorant.

Fermenti item.

Ita quoque *fermentum* in peiorem partem accipitur: Vt Luc. 12. *Cauete à fermento Phariſæorum; quod eſt hypocriſis* 1 Cor. 5. *Modicũ fermentum totam maſſam corrumpit.* 2. Signat doctrinam & traditionem hominũ. Vt *Luc. 12. Cauete à fermẽto Phariſ. & Saducæorum. Orig hom. 5 in Leu. 2.* putat eam ob cauſam fermentum à ſacrificijs fuiſſe excluſum. 3. Signat malitiam. 1. Cor. 5. *Expurgate vetus fermentũ, vt ſitis azymi.* Qua forte ex cauſa comeſturi Agnum, domi fermẽtum aſſeruare proprohibebantur. Exod. 12. *A die primo non erit fermentum in domibus veſtris. Quicunque comederit fermen-*

fermentum, peribit anima illa de Iſrael. 4. Signat prædicationem: Vt hic.

III. Mulier ergo id fermentum ſubigens, eſt Eccleſia. Et quidem Iudit. 11. *Non eſt talis mulier ſuper terram in aſpectu, in pulchritudine, in ſenſu verborum.* Et hanc Prou. 31. *Mulierem fortem quis inueniet?* Hæc eſt *Apo. 12.* amicta ſole, premens lunam pedibus, redimitaque ſtellis XII. *Eccleſia eſt fermentatrix.*

Tria fermenti *ſata*, quibus id inſeritur; lex eſt triplex: Naturæ, Moyſis, Euangelij. Aut Fides, Spes, Charitas. Aut Oratio, Ieiunium, Eleemoſyna. Aut Paupertas, Obedientia, Caſtitas. Aut Contritio, Confeſſio, Satisfactio. Hæc enim Eccleſia ſubigit prædicando, & practicando.

Perora ex repetitis dictis per partes: ac inſiſte in affectu iam prius concitato.

DOMINICA SEPTVAGESIMÆ.

Simile eſt R. C. H. P. qui exijt primo mane conducere operarios Matt. 20.

I. NVmine irato, 1. *Reg.* 21. pluuiam diu negãte Iudæis; Dauid orans, cauſam flagelli intelligit, eſſe peccatum Saulis; ob iniuſte cęſos Gabaonitas. Qui ab Dauide rogati per legatos quam ſatiſfactionem expetant, aiunt: *Dentur nobis 7. viri de fil s eius, vt crucifigamus eos Domino.* Dati, in monte ad vrbem Gabaa, crucifiguntur. Reſpha, mater aliquorum, die nocteque adhęrens crucibus plorat innocentes, ob patris noxam non ob ſuam, plexos.

Sic iratus Deus per inobedientiã Adę, diu negauit pluuiam gratię, & miſericordię. Patribus multum orantibus, vt deſtinatam diu ac promiſſam

Digitized by Google

ſatisfactionem Chriſtum daret. Datus eſt: & in Vno eo 7. dona Spiritus. Sed deditus is neci, cruciqueeſt. Eccleſia, hoc tempore, triſte intuens ſpectaculum, mortem inſontis luget, cantu habituque mutato. Simul Fideles hortatur, vt partæ, per eius mortem pluuiæ gratiarum participes efficiant vineas ſuas, & ſe ipſos, in iſtis, & in Domini vinea laborantes, donec merces annumeretur.

Nos autem in præſens de hoc

I. *Quod labore ad ſalutem opus.*

II. *De Dei nos vocantis amore accelerante, & pacto.*

III. *De vocantis, vocatorumq́ debito, & horum tardatione*

IV. *Qui ſint otioſi in hora vndecima.*

V. *Quid à Veſpera, & Procuratore expectandũ.*

VI. *Quales opera?*

VII. *Quæ merces operarum?*

VIII. *Quis, quantusq́ Denarius?*

PARS I.

Labore ad ſalutem opus eſt aſſequendam.

1. Id natura docet in Ethnicis.

I. OPera bona ſunt ad ſalutem neceſſaria: Ad ea labore opus. 1 *Dij namq; laboribus omnia vendunt.* Hoc omnium gentium axioma ſemper fuit. 2. Ægyptijs laboris ſymbolum erat, pictum bouis caput; vtpote bruti laborioſi. 3. Romani immolantes bouem, coronabant ei caput: innuentes labori coronam deberi. Hæc vana: Accipe ſacra.

2. Docetur in figuris Legis.

1. Salomon in templi columnarum baſibus, boues & Cherubin efformauit: 3. *Reg.* 7. ſignificans, inſtar boum nobis in Eccleſia laborandum: ſi Cherubinis ſociari cupiamus. 2. In Exodo iuſſus eſt Moyſes cortinas lineas, hyacinthinas, & purpureas

facere

facere. Purpura notat, aduſque ſanguinem eſſe laborandum: Linum, quod toties manus ſubit, & tunditur; denotat mortificationem: Hyacinthus, cœleſte præmium declarat. Hinc Cant. 5. *Manus illius plena hyacinthis*. Indicat, quod, qui laborat, ſeque mortificat; is gloriæ hyacinthum promereatur.

2. Inde Matth. 11. *Regnum cœlorum vim patitur; & violenti rapiunt illud*; id eſt, laborioſi, & mortificati; non inertes. 2. Nam 1. Cor. 3. *Vnuſquiſque propriam mercedem recipiet ſecundum laborem ſuum*. 3. Docet Euangeliũ.

II. Dauid 1 *Reg*. 17. ante debuit Goliathan ſternere; quam filiam Regis acciperet vxorem. Sic ante mundum vincas, quam cœlum teneas. *Dedit* enim Deus *poteſtatem filios Dei fieri*. Ioann. 1. Et *Vita hominis militia ſuper terram. Iob*. 7. 2. Expertus dixit. 2 *Timot*. 4. *Bonum certamen certaui, curſum conſummauit, in reliquo repoſita eſt mihi corona iuſtitiæ*. 3 Petentibus honorem ſedendi à dexteris & ſiniſtris Chriſti, hic ait, Matth. 20. *Neſcitis, quid petatis*. q.d. per laborem huc itur. 4. Antigonus Rex iuueni imbelli, præmium petenti bell-coſitatis paternæ, ait: *Ego virtuti propria, non aliena, mercedem dare ſoleo*. Sic Deus *reddet cuique ſecundum laborem ſuum*. 4. Docent exempla.

5. Iſaac *Gen*. 24. Rebeccæ ſponſæ Armillas, & Inaures dedit. Hæ ſunt fidei; iſtæ operum ſunt ſymbola. Fide nos Deus donat primo: quæ Iac. 2. *Sine operibus mortua eſt*. Sine operibus præmium nec ſperes. 2. Cant. 5. *Pone me vt ſignaculum ſuper cor tuum, vt ſignaculum ſuper brachium tuum*. q.d. Me ama: & adlabora. 3. Debiles manu, & claudos, *Leuit*. 21. ingreſſu tabernacul Deus lege arcebat. id eſt. Labori ineptos, aut inuoluntarios cœlo arcet. 4. Animæ ornatus talis ſit oportet, Pſal. 44. *Omnis gloria filiæ Regis ab intus*, in inten- 5. Figura alia.

tione : *in fimbrijs aureis circumamicta varietatibus* foris laborioſis operibus.

Cœli pretiũ labor eſt.

III. Opera neceſſaria. 2. Quia cœlum eſt præmium. 1. Si enim ob minutum quid terrenum ſudemus; magis oportet ob cœlum. Ecce 2. Iacob, vt Rachaele potiretur coniuge, 7. annis, iterumq; 7. laborans ſeruit *Gen.* 29. Quid ad cœlum illa? Ro. 8. *Non ſunt condigna paſſiones huius temporis ad futuram gloriam.* 3. Cicero *in epiſt. ad Atticũ*, audito fratrem petere Conſulatum, ei ſcribit: *Peregrinus es mi frater: Roma eſt, Conſulatum petis.* Quid de te, de cœlo dicam? *Non eſt mollis ad aſtra via.* *Secundo*, Quia cœlum hoc pluris fit, quo conſtat pluris. Nam *difficilia, quæ pulcra*, At chara quæ cara, ac rara.

Charum, quod labore emptum.

1. Saul 1. *Reg* 11. gratis, ex ſola Dei gratia ad regnum euectus, id tanti non fecit, quanti par, vt ſe fuga quoque ſubduceret, ne eligeretur. At poſt Ammonitas profligatos, vt promeruiſſe id viſus eſt, regnum plurimi fecit. 2. Iacob ſingularem Ioſepho hæreditatem præ cæteris dans, ait, Geneſ. 48. *Do tibi partem unam extra fratres tuos, quam tuli de manu Amorrhæi in gladio & arcu meo.* LXX vertunt: *Do tibi Sichimam præcipuam.* Alij ſic: *quã tuli oratione & obſecratione.* Labore cœlum emitur: & vim patitur.

PARS II.

Dei vocantis nos accelerans amor, & pactum.

Deus eſt deamans noſtri.

I. DEus pater, Nos laboratores, ad Eccleſiam vocat, pro beatitudine. Deus *exijt primo mane*: amore noſtri tanto, vt vel quietem abrumperet. 1. Nam Prou. 13. Qui *diligit filium inſtãter erudit.* Hebraicè legitur, *Mane diluculo erudit.* 3. Amore

2. Amore pellaci quærens adoleſcentem lupa *Prou.* 7. ait: *Egreſſa ſum, vt mane conſurgerem ante faciem tuam.* Sic hebraica lectio. q.d. Adeo te ardẽs depereo. Plus amat nos Deus: vt mane primo exeat. Imo feſtinans, Pſal. 20. *Aſcendit ſuper Cherubin, & volauit ſuper pennas ventorum* amator tui.

II. Miſericordiam præſtiturus *mane exit*: at vindictam parans, tardus & ſerus exit, Gen. 3. *Deambulans ad auram poſt meridiem.* Pedes habet, vt Cherubin, velatos: id eſt tardos ad pœnam: at alas ad gratiam. 2. *Ouid.* de Cæſare canit *in Triſtib.* *Citus ad iuuandum: tardus ad puniendum*

Tardus es ad pœnas Princeps, ad præmia velox.

Sic Deus.

3. Nondum ſurrexerat ſpõſa, cum ſponſus diceret: Cant. 5. *Aperi mihi ſoror mea ſponſa, quia caput meũ plenum eſt rore.* 4. Hinc ea vigilantior facta ait, Cant. 2. *Ecce: iſte venit ſaliens in montibus, tranſiliens colles.* Nimirum vt ex orci titionibus faciat lampades cœli: & aſtris ipſis inuidiam.

III. *Mane exit*: Ab incunabilis nos gratia ſua præuenit. *Iſa.* 49. *Dominus ab vtero vocauit me.* Ieremiæ ait *ca.* 1. *Priuſquam te formarem in vtero, noui te.* Pſal. 21. *In te proiectus ſum ex vtero.* Pſalm. 118. *Suſcepiſti me ex vtero matris meæ.* De Baptiſta *Luc.* 1. *Spiritu ſancto replebitur adhuc ex vtero matris ſuæ.* Paulus, Gal. 1. *Cum autem placuit ei, qui me ſegregauit ex vtero matris meæ, & vocauit per gratiam ſuam.* An parum *mane* ad hos *exijt?* *1. Vocatione nos præuenit.*

IV. Quin & horis exit diuerſis diuerſos aduocans, Patriarchas, Prophetas, Apoſtolos, Martyr. Confeſſores. Et cum ſingulis paciſcitur mercedem. Mirum! Pacta Deum inter & hominem eſſe poſſe, tot illi nominibus debitum. *Pacto ſe nobis obſtringit.*

Et pactum nõ ſolum promiſſo firmat Deus; ſed & ſcripto. Cum tamen ſit Pſalm. 114. *Fidelis Dominus in omnibus verbis ſuis, & ſanctus in omnibus operibus ſuis.* Vnde Paulꝰ 2. Tim. 1. *Scio, cui credidi;* *Pactum ſcripto firmat.*

& certus

& certus ſum, quia potens eſt depoſitum meum ſeruare in illum diem.

Ceremonijs ſolenniȥat.

Addit etiam Deus pacto ceremonias; vt ſit inſignius. 1. *Gen.* 15. Pactum cum Abrahā firmat ſigno flammæ, ante eum per medium auium, & iuuencarum cæſarum tranſeuntis. 2. *Exod.* 24. In publicatione Legis pactum ſuum firmat aſperſione ſanguinis ſuper aram, & populum facta per Moyſen. Vt ex ſigno cognoſcant ſanctum eſſe oportere.

Hoc admirandus magis ac venerãdus.

Mirum! Deum, quaſi hominem, ad certas leges & conditiones aſtringi, fieriq́ue debitorem: & noſtrum. Quid, ſi Rex vili lixæ ius daret, quo poſſet ipſum Regem in iudicium vocare; niſi ſtet pactis? Et hoc Deus homini dedit. Miratur Iob. 13. *Contra folium, quod vento rapitur, oſtendis potentiam tuã; & dignum ducis ſuper huiuſcemodi* hominem *aperire oculos tuos; & adducere eum tecum in iudicium?*

PARS III.

De vocantis debito, & vocatorum inſuper tardatione.

Deus eſt hominis debitor.

I. MIranda iſta: ſed magis, quod modum Deus excogitarit, quo ſe hominis debitorem conſtituat. Sicut, ſi quis Dominus allaboret, quemadmodum ſeruorū ſuorū poteſtati ſeſe ſubijciat obligatum: Atque ex ſola miſericordia inductus pactum ineat: & dein facti ſe debitorem fateatur. Ita vi pacti opera noſtra, alioquin ex ſe nullius valoris, meriti ſunt infiniti. Nihilo minus tamen Luc. 17. *Cum feceritis omnia, quæ præcepta ſunt, dicite, ſerui inutiles ſumus.* Nam Roman. 8. *Non ſunt condigna paſſ. &c.* Interea 2. Tim. 4. *Repoſita eſt mihi corona iuſtitiæ: quam reddet. &c.*

David

Dauid 1.*Reg* 12. adoleſcens iugularat vrſum, aut leonem, &c. Quæ facinora etſi magna; nullum tamen ex ijs præmium, aut laudem tulit. At mox vt hominem confecit; gratiam, & filiam Saulis meretur. Cur? Quia Saul ita iurarat. Sic in vinea Dô- Domini meremur mercedem: quia pactus eam Deus eſt. *Idq; ex ſuo ipſius pacto*

Itaque vltro accurrere oporteret: At iam Dominus etiam exit, nos conductum. Quæ miranda bonitas eſt. Quid enim hoc? Creatura ante vult eſſe mercedis certa; quam Creatori quidquam præſtet. Quaſi nolit ei obſequi; niſi præſtet promiſſum ſuum, in primis voluntarium; at nunc quaſi neceſſarium: vt quam ipſe ſibi neceſſitatem impoſuerit.

Attamen homo eſt mercenar.

Vere nihilominus de homine Iob. 7. *Sicut dies mercenarij, dies eius*, hominis. Inter Mercenarios ſe & Dauid profitetur Pſalm. 118. *Inclinaui cor meũ ad faciendas iuſtificationes eius, propter retributionem* mercedis.

Væ ſi in vinea dæmonis.

II. At in vinea Domini; non dæmonis laborandum eſt. Huius vineæ ſunt Gomorrheæ, Vah! ſunt Sodomeæ, Ierichuntinæ; ſunt vitiorum omnium. Pſalm. 43. *Non me inuocaſti, Iacob; nec laboraſti in me Iſrael.* q.d. Dum idolis impij ſacrificarunt ſanguine; tu mihi ne vel amore, aut prece ſeruijſti. Et ſi quid laboraſti, non tamen in vinea mea.

Deinde omni hora nos vocat; & ſi hic vndecima ponatur vltima. *Ab vtero vocauit me*; Ierem. 1. Et *Adoleſcens tibi dico, ſurge* Luc. 7. *Deus vocat obſtrictos vltro accurrere.*

Sed facimus vocari; 1. vt ille Matt. 8. *Permitte me primum ire, & ſepelire patrem meum.* Friuole cauſamur cunctatores. 2. Vt vocatus ab Elia Eliſæus, 3. Reg. 19. qui prius *tulit par boum, & mactauit illud; & in aratro boum coxit carnes, & dedit populo, vt comederent.* 3 Corrixantibus indies paſtoribus Abrahæ & Loth, inuicem hi ſeparati *At tardamus malo noſtro.*

rati ſunt *Geneſ.* 3. Loth optione accepta elegit regionem planam, amœnam: ſed decliuem, & ſceleratam. In qua ditatus, ſpoliabatur: imo & ſui capiebantur: quæ ipſa demum de cœlo perijt igne? *Malo vſus conſilio in eligendo*: ait S. Ambr. Montoſa ſcilicet virtutum reliquerat Abrahæ. Ita vocati à Deo perſæpe facimus ſimiles Loth.

Vocat etiã magis obſtrictos in Euangelio

Exit Dominus omni hora: prima cũ Ada ſtipulatur: tertia cum Noë: ſexta cum Abraham: nona cum Moyſe: XI cum Apoſtolis. Hic in otioſos ſtomachatur: *Quid ſtatis tota die?* qd.. Quod antehac ſteterint, minus mirum: at iam tempore gratiæ hic ſtare, eſt regredi, & excidere. Adeo multa, & certa ſuppetunt nunc auxilia Sacramentorum, doctrinę, exemplorum; Vt hæc citra grauem culpam negligi non poſſint.

PARS IV.

Qui ſint otioſi in hora vndecima.

Senex otioſus eſt

I. ADoleſcentes, Iuuenes, viri tardantes vocati, aliquã merentur veniam: at Senes horæ vndecimæ, increpandi ſunt acrius, ſi tardent. Quo.n. ſe excuſent? Iam ſtant: imo decurrerunt, feſſi vanitatis ac pertæſi. 1. Hinc bene S. Cyprian. l.12. de Abuſ. *Secundus gradus abuſionis eſt, Senex abſque religione, & ſanctimonia.* 2. Ezechiel *ca, 8.* vidit abominationes in templo: in his fuere cani, ſed laſciui, & dorſum aræ obuertentes. id eſt, pietatem auerſati.

1. Odioſus.

2. Impius.

3. Inutilis.

3. Arbores in vere florentes, æſtate virentes, at autumno nullum fructum efferentes, excidendæ ſunt: ſic Senes Deo otioſi. 4. Eccl. 25. *Tres ſpecies odit anima mea, & aggrauor valde animæ illorum: Pauperem ſuperbum, diuitem, mendacem, & ſenem fatuum.* 5. *Alciatus* priſcorum refert emblema fictum. Amorem & Mortem in idem forte hoſpitium

4. Fatuus.

Digitized by Google

hoſpitium diuertiſſe: Mane alterum alterius arma accepiſſe ex imprudentia: ſuis dein quemque vti voluiſſe: at

Hinc iuuenes occidit Amor fallente pharetra:
Hinc Mors ipſa ſuos cogit amare ſenes.

Amor necabat falce: Mors telis cupidineis hirciſſare cogebat ſenes. An non otioſi? 2.*Reg.19.* Berzellai ſenex oblatos à Dauide honores recuſauit: tum parto in iuuentute contentus decore: tum indignum ſene ratus, canum ſequi aulicas delicias.

Si otioſi in foro, quanto magis in templo; reprehenſibiles? Vt ſunt oſcitabundi, in Sacris, Concionibus, precibus. Quid de Canonicis? Quid de otioſis in cœnobijs? In domibus ciuium? In curijs? In tabernis? In lupanaribus? &c. *Otium in loco grauius.*

Et ſolum otium hic obiectat: non adulteria, homicidia, vſuras. &c.

II. Sed cur otium ſolum? 1. Quia infame eſt. 2. Quia malorum complurium radix. 1. Hierony. *Amice Ruſtice, ſemper aliquod opus facito, vt te ſemper inimicus inueniat occupatum. Et ſic quantumcunque tenteris, nunquam tamen vinceris.* *Otium eſt criminoſũ.*

2. Tum etiam eſt infame: vt Philoſophi maluerint credere, mundum ab æterno fuiſſe, quam otium Deo affingere. Nec enim ſciebant operationes Dei ad intra, ſed ſolas ad extra; vt Theologi loquuntur. Adeo, ſi Deus otium ageret, non eſſet Deus. Ioan.5. *Pater meus vſque modo operatur, & ego operor.* 2. Hinc Elias pſeudodeitatem Baal exſibilans, ait Sacrificulis: 3. Reg. 13. *Clamate voce maiore: forſitan enim Deus in diuerſorio eſt, aut certe dormit, vt excitetur.* *Eſt infame.*

III. Catonis vox eſt: Briſſonio teſte lbr. 4. *Homines nihil agendo male agere diſcunt.* 1. Solon, ait *Diog. Laert. libr.9.* Legem tulit, ne filiij alerent *Ethnicis deteſtabile.*

parentes

Parentes ſenes, aut ægros; à quibus artem nullam didiciſſent. 3. Ægyptijs lex fuit, prodit *Diod. Siculus*, Vt quiſque nomen & artem apud Magiſtratum profiteretur; qua viueret. 4. Piſiſtratus Athe: tyrannus, teſte *Æliano l 9. var.* otioſos omnes ad ſe congregari iuſſit: Dixitque eis: *Si nec boues, nec ſemina habetis; de meo accipite, vt terram colatis.* Metuebat ab otioſis coniurationem in ſuum caput. S. Auguſtin. ait. *Otium viuentis ſepultura eſt.*

PARS V.

Quid à veſpera, & Procuratore expectandum?

1. Fraudatio mercedis eſt iniuſta.

I. CVm *ſero factum* ob veſperam mortis, vel iudicij extremi, dat mercedem Deus eodem die. Et tu ſeruo tuo procraſtinas ſuam? Quin & defraudas? 1. Non ita Iob 31. *Si contempſi ſubire iudicium cum ſeruo meo, vel cum ancilla mea, cum diſceptaret aduerſum me.*

2. Homocidialis.

2. Hem, quid ſapiens? Eccl. 34. *Qui effundit ſanguinem, & qui fraudem facit mercenario, fratres ſunt.* Ergo homocidium eſt.

3. Labanitica.

3. Eſt & peccatum in S. Spiritum, clamans vindictam,

1 Mundus autẽ eſt, vt Laban *Gen.* 31. deceptor iuſti Iacob, querentis: *Pater veſter circumuenit me, & mutauit mercedem meam decem vicibus.*

4. Pharaonica.

4. Eſt, vt Pharao, tyrannus: qui per diem feſſos etiam flagellabat. Exod. 5. *En famuli tui flagellis cædimur: & iniuſte agitur contra populum tuum.*

2. Officium Principis iuuat.

II. *Voca operarios, & redde mercedem.* Demandat hoc procuratori; & ſimul ipſe præeſt rationib. Et Princeps, vt habeant Vicarios; ipſi tamen non ideo ſunt omni cura liberi. Oculum adijciant tum Vicarijs, tum ſubditis. 1. Sic Moyſes; etſi haberet 70 ſeniores. Exod. 18, *Qui iudicarent plebem omni tempore:*

tempore; Attamen, *quicquid grauius erat, referebant ad ipſum*. 2. Principatus enim ſunt onus perſonale; ideo humeris incũbit vnius; Iſa. 9. *Principatus eius ſuper humerum eius*. 3. Elias vnus erat *Currus Iſrael, & auriga eius*. 4 Reg. 8.

At quia Officialibus minus attendunt Principes; hinc lachrymæ. Saul viſis & auditis Galaaditis plorare, (opprimebantur enim ab Ammonitis) quęrit: 1. Reg 15. *Quid habet populus, quod plorat*. Re cognita, ſpondet auxilium. *Et inſiluit ſpiritus Domini in Saul, & iratus eſt furor eius* — *Seruus dominans nocet ſubditis.*

III Atqui ſubinde Domini ſeruos, vt dicitur, adorare videntur: tantumque eis tribuunt; vt & à ſubditis pene adoratos velint. 1. Similes Nabuchodonoſori; qui iuſſit adorari ſtatuas à ſe erectas; etſi luteas. *Dan. 5*. Hinc ſerui videntur eſſe domini, & vice verſa. Quod, quicũque ſeruo diſplicet; Domino item. 2. Accidit hoc Dauidi. Cui Achis Rex 1. Reg. 29. *Scio, quia bonus es tu in oculis meis, ſicut Angelus Dei: ſed principes Philiſtinorum dixerunt: Non aſcendat nobiſcum in prælium*. Igitur eum ab'egat ex aula. Heu! Hæc hodie ruina eſt regnorum, magnificatio ſeruorum. 3 Ita Satan decepit Achab. 3 Reg 22. *Ego decipiam illum. Cui Dominus: in quo? Et ille ait: Egrediar, & ero ſpiritus mendax in ore omnium prophetarum. Et ait Dominus: Decipies, & præualebis. Egredere, & fac ita*. Non ſic egit hic paterfamilias. — *3. Et Dominus.* — *Et reguntur à Satana.*

IV. Neque tamen ipſe; ſed procurator mercedẽ adnumerat. Recte Melius enim eſt mare de labore ſciunt experti, vel inſpectores propiores: quam delicijs aſſueti ſæpe Domini. Procurator autẽ noſter eſt Chriſtus, *Hebr. 4. Tentatus per omnia*. 1. Hoc vnum ſolabatur Iob. 14. *Scio quod Redemptor meus viuit*. qui ærumnas has ipſe vti inſpicit; ſic & recompenſabit. 2. Idem vnice orauit Pſalm. 71. *Deus iudicium tuum Regi da, & iuſtitiam tuam* — *4. Expertus Procurator eſt Chriſtus*

filio Regis. id eſt: Transfet in filium tuum munus remunerationis, quam mihi datam volebas. 3. Item Pſalm. 55. *Da Domine imperium tuum, puero tuo, Chriſto.*

PARS VI.

Quales Operarij?

I. OPerarij in Eccleſia multi, ſtrenui. Quia Eph. 4 *Ipſe dedit quoſdam quidem Apoſtolos, quoſdam autem Prophetas; alios vero Euang. alios autẽ Paſt. & Doctores, ad conſummationem SS. in opus miniſterij, in ædificationem Corporis Chri.* Ita tunc.

Eccleſiaſtæ boni rari.

Nunc vero Matth. 9. *Meſſis quidem multa; operarij vero pauci.* Quia mundus operas omnes conduxit. Vt 1. Reg. 13. *Faber ferrarius non inueniebatur in omni terra Iſrael. Cauerant enim Philiſtiim; ne forte facerent Hebræi gladium, aut lanceam:* vel ad reſiſtendum, vel rebellandum. Ita mundus arma eripit plebi ſpiritalia, fabroſq; eorum Prædicatores bonos. Philiſtæi non abduxerant negotiatores, vſurarios, aulicos: ſed fabros & poliones. Ita mundus. Si tamen quos relinquit ſpiritales, eos ſibi inutiles cenſet; natoſque fruges conſumere.

Perfecti quales.

Veri operarij ſpecimen in Hiera Tyrio deſcriptũ eſt, 3. Reg. 7. *Miſi tibi virum prudentem, qui nouit operari in auro arg. ære, & ferro, & marmore, & lignis: in purpura quoq;, hyacintho, byſſo & coccino: & qui ſciat cælare omnem Scripturam, & adinuenire prudenter, quodcunq; in opere neceſſarium eſt.* Talis Eccleſiaſtes eſto, aptus in omni materia laborare, in ſummis medijs, infimis, duris, mitioribus &c. in omni tentatione, affectione, caſu.

Cataſtropha omniũ.

II. *Voca operarios*. Vbi ergo Nobiles, Philoſophi &c. Illi in mundi luce euocantur ad alta: at in veſpera iudicij extremi vocantur *Operarij*. 1. Tũc magis proderit remiſſe iniurias: &c. quã Cæſaris habuiſſe

habuiſſe victorias. 2. Tunc vnus actus humilitatis id eſt pluris, quã Alex. Magni maieſtas: Eleemoſyna pluris, quam opes Crœſi, Aſſueri, Craſſi. 3. Tunc Iſa. 29 *Libanus in Carmelum conuertetur.* 4. Tunc fertilia, pulcra. &c. mundi ſterileſcent, ſordeſcent. &c. Tunc verum, quod 1. Reg. 2. *Sterilis peperit plurimos; & quæ multos habebat filios, infirmata eſt.*

PARS VII.

Quæ merces operarum?

I. R*Edde illis mercedem*: bonorum operum. Ergo hæretici ſunt, qui iſtam his reddi negant, 1. Contra Gen. 15. *Ego ſum merces tua magnanimis.* 2. Marc. 9. *Non perdet mercedem ſuam.* 3. Matt. 5. *Exultate: quoniã merces veſtra magna eſt in cœlis.* *Bona opera ſunt ſalutifera: ſed in Chriſto.*

Fateor, ex nobis *ſerui inutiles ſumus.* 1. At *Sufficientia noſtra ex Deo eſt.* 2. Cor. 3. Et *Omnia poſſum in eo, qui me confortat.* Phil 4. 2. Vt, 4 *Reg.* 2. putiſcentes aquas Ierichuntinas Eliſæus iniecto ſale reddidit dulces: Ita ſal noſtrum ſunt merita S. Crucis Chriſti: 3. Moyſis manus extra ſinũ erat leproſa: reducta in ſinum fit munda: *Exod.* 4. Sic opera noſtra extra Chriſtum. Adeo primas operũ noſtrorum debemus Deo; *qui dat velle, & perficere.* Vnde ait per Pſalm. 90 *Cum ipſo ſum in tribulatione.* Ideo inuocatur Sapientia 9 *Veni ad me Sapientia Dei: Vt mecum ſit, & mecum laboret.*

II. Mira dignitas hominis, qui in collegã à Deo adſciſcitur: cuius etſi minor pars operis eſt: ei tamen merces datur ſoli. 1. Vt ſi Dux multa pertuliſſet in obſidione vrbis; occupatæ vero triumphũ Tribuno cederet. 2. Vt fecit, 2. *Reg* 12. Ioab, caſtra Rabbath delens, & vrbem Aquarum cogẽs ad deditionem; prior noluit intrare, ſed Regi nunciat; vt prius intrantis ſit gloria Regis. Ita Dominus. *Qui gratiã, & gloriã dat pro operibus Chriſtus.*

3. Simile in expugnatione vrbis Iericho *Ioſ.6.* Iuſſit Dominus omnes ſtare in acie, muros circumire; cum tamen ipſe eos deijcere ſtatuiſſet, & deiecit. At cooperatores eos eſſe cupiebat; non egebat. 4. Ioas Rex Iſrael, *4. Reg 13.* eijcit ſagittas: at Eliſęus tergo eius imponebat manus ſuas. Sic homo Rex mundi, tela operum bonorum iacit: at Deus proſperat.

5. Sanè Iſa.64. *Iuſtitia noſtra quaſi pannus menſtruata:* At in Chriſto fiunt *gloria & honore coronata.* 6. Nam Cant 5. *Species eius, vt Libani:* In quo monte quaſi omnis decor templi creuit: cum omnia ligna inde ſint deſumpta. Ita *omnis ſpecies* operum noſtrorum eſt, *vt Libani* Chriſti. At Chriſto, Iſa.35. *Gloria Libani data eſt ei, decor Carmeli, & Saron.* 7. Clare Paulus, Rom 11. *Tu autem cum oleaſter eſſes, inſertus es oliuæ, & ſocius radicis, & pinguedinis factus es.*

PARS VIII.

Quis, quantuſq; Denarius?

Virtutis modum, nõ tempus remuneratur Deus.

I. *ET acceperunt ſinguli denarios*, æternæ vitæ. At cur vnus idemque ſingulis? 1. Hæretici aiunt, indicari æqualem omnium gloriam fore ex mera gratia; non ex operibus. 2. Catholici quidam aiunt, Deum præter omnium opinionem, his minorem, iſtis maiorem daturum gloriam, quam meriti fuerint. 3. Omnes fere aiunt, mercedem dandam non vitæ tempori; ſed operi, operiſque charitati. 1. Hunc ad modum Sap. 4. *Conſummatus in breui, expleuit tempora multa.* 2. Sic qui vna hora laborarunt nouiſſimi, pares fiunt primis; aut ſuperiores.

Imperfecti ſecus.

Hinc Religioſi non ſe efferant ob profeſſionis antiquitatem. Virtutes numerent; non annos.

1. Et

1. Et iſti ſunt refutati, qui dicebant: *Hi vna hora laborarunt, & pares nobis feciſti, qui portauimus. &c.* 2. Sic & 1. *Reg.* 30. Expugnatores vrbis Sicelech nolebant eſſe ſocios prædæ eos, qui ad ſarcinas remanſerant. At ſecus ſancinit Dauid.

Trutina meriti trilanx.

II. Recte. Nam meriti magnitudo è tribus maxime ſumitur. *Primio*: Ex temporis diuturnitate. 1. Ideo Iacob *Gen* 31. queſtus eſt ad Laban: *Viginti annis ſeruiui tibi.* 2 Sic frater prodigi ad Patrem, Luc. 15: *Ecce tot annis ſeruiui tibi.* 3 Sic Ezechias Rex 4 Reg. 20. *Memento quaſo, quomodo ambulauerim coram te in veritate, & in corde perfecto.*

1. Temporis.

Secundo: Ex difficultate operis. 1. Hinc *D. Th. q.* 26. *art.* 2. *ad* 8. putat Martyrem Confeſſori præire multò quoad præmium accidentale. Ergo quiſque ſe animet ad opera ardua, & heroica; dicatque cũ Dauid ad Achis: 1. Reg. 28. *Nunc videbis, quæ facturus eſt ſeruus tuus*: præſertim ſi cauſa Dei difficultatem habuerit.

2 Laboris.

Tertio: Ex charitatis quantitate. 1. Sic, *Luc.* 2. viduæ denarij duo pluris æſtimati ſunt quam cæterorum oblata in gazophylacium. 2. Sic, qui vndecima venerunt.

3. Charitatis.

Quod autem Deus huic maiorem, minorem illi det gratiam: eſt, quia ſic vult. 1. Liquet hic in murmurantis increpatione. 2. Dein, vt in creatione conqueri vna creatura non potuit de altera nobiliore: ita nec in reparatione ad gratiam. 3. Gynęceium puellarum Aſſueri conqueri non poterat de Eſthera, cunctis prælata: ſat ijs eſſe debebat, ſe ipſas ex humili euectas ad Regiam Maieſtatem, gemmis auroq; rutilare, *Eſth.* 2. Ita ſub lege Chriſti, qui vna hora laborant, maiori ſæpe gratia donantur, quam qui ſub lege Moyſis pondus & ęſtum diei tulerunt: Neque tñ, quod conquerantur, habent. *Perora* ex repetitione dictorum, patheticos in ſtituta.

Iuſta querela nullus locus

Digitized by Google

DOMINICA SEXAGESIMÆ.

Exijt, qui ſeminat ſeminare ſemen ſuum. Luc. 8.

IN arca Noë, *Gen 8.* triſtega, ſiue habitacula erãt quina. Primum Foricarum, ſordibus egerendis. Secundum, penuarium, victui aſſeruando, Tertium, Cauea ferarum. Quartum, Stabulum animalium cicurum. Quintum, habitaculum hominum, & volucrium. Hæc Figura. Iam Parabola; Iſtis volunt interpretes ſignificari loca diuerſa iacti ſeminis.

Vtriuſque applicatio, & explicatio datur iſta. 1. Terra ſecus viam; ſiue ſentina arcæ, notat Luxurioſos, non niſi immũdas cogitationes corde, & ore egerentes. 2. Terra ſaxoſa; ſiue penuarium, indicant ſuperbiã. Quod opes pariant corda ſaxea, & elata. 3. Terra ſpinoſa; ſiue cauea ferarum, ſignificat auaros: qui, quæ dentibus & vnguibus rapiunt, eadem & dilaniant. Nam ſpinæ pungunt, & lacerant. 4. Terra bona, ſiue cubiculum hominũ, & ſtabulũ cicurũ, deſignat animas ſtudioſas virtutũ.

Triplex quoque ſtatus Fidelium denotatur. 1. Coniugalis, per cubiculum cicurum animalium. Huic fructus eſt triceſimus. 2. Cœlebs per hominum cohabitationem. Nam homines in arca ſe continuiſſe, aiunt Doctores. Huic fructus eſt ſexageſimus. 3 Virginalis per aues notatur cœliuagas, & cœlicolas: Eſt enim proximus Angelorum: Et fructus illi centeſimus eſt.

Nos modo

I. *Parabolas quaſdã de Verbo Dei adducemus.*

II. *Cur parabolis vſus Ieſus: & quis Sator ſit.*

III. Qua-

III. *Quales eſſe ſatores Verbi Dei oporteat.*
IV. *Quæ alia ſeminatoris ſi t adiuncta.*
V. *De clamore Domini; & auribus populi.*
VI. *Quod ſemen ſecus viam.*
VII. *Quod ſemen cadat ſuper petram? quod inter ſpinas.*
VIII *Quæ terra bona: & quis fructus eiuſdem?*

PARS I.

Parabolæ quædam, de Verbo Dei.

S Scriptura Verbũ Dei variis reb⁹ aſſimilat, ob effecta innumera. *Primo*, PLVVIÆ, *Pſal.* 67. *Pluuiam voluntariam ſegregabis hæreditati tuæ Domine*, Eccleſiæ. 2 Didicit id Dauid à Moyſe, *Deut.* 32. *Concreſcat in pluuiam doctrina mea; fluat, vt ros, eloquium meum.* 3. Quem Ioannes vidit, *Apoc.* 1. cano capillitio, oculis flammeis, facie ſolari, manu ſtellata; & erat *Vox illius tanquam vox aquarum multarum.* Quia, vt aquæ terram fœcundant: ita Chriſti Verbum. 4. Iubetur, Matt. 17. *Ipſum audite.* Quia Eccl. 39 *Ipſe tanquam imbres, mittet eloquia ſapientiæ ſuæ.* Talis eſto Prædicator.

Secundo SECVRI. Vt. 1. Matt. 3. *Iam Securis ad radicem arboris poſita eſt*, id eſt, Prædicatio, ait hîc S. Hiero. ad voluntatem, non ad ramos poſita eſt; & clamatur, Matth. 3. *Omnis arbor, quæ non facit fructum bonum, excidetur, & in ignem mittetur.* 2. Hinc Dan. 4. *Succidite arborem, & diſſipate illam. Attamen germen radicum eius in terra dimittite.* Male videtur appoſita ſecuris; quod non exciſa ſtirpitus fuit. Diſcat Prædicator non ſolos inanes inanium conceptuum ramos amputare, vel iniquitatũ: ſed ferire radices ipſas. 3. Dauid, 1. *Reg.* 17 ita deſtinauit lapidẽ, vt ictu primo Goliathũ ſterneret ac obtruncaret. Caput pete, Prædicator; non

circa pedes

pedes vel brachia girato. 4. Arborem totũ ſuccidi iuſſit Dominus infructuoſam; *Luc.* 13. non tantum luxuriem ramorum putari. 5. Idem iuſſit *Deut.* 20. Vt primum Iſraelitæ terram Chanaan inirent, arbores ſucciderent infrugiferas omnes. 6. *Exod.* 34. Prohibito omni commercio cum gentibus, iuſſit quoque ſic: *Lucos earum ſuccide, aras deſtrue, confringe ſtatuas.*

Tertio, Fermento. Vt Luc. 13. *Regnũ cœlorum ſimile eſt fermento; quod acceptum mulier abſcondit in farinæ ſatis tribus.* Scio per fermentum hîc intelligi ab S. Aug. l. 1. quæſt. Euang. q. 12. Charitatẽ: Ab S. Chryſ. Apoſtolos: Ab S. Hieron. & Ambr. Ieſum ipſum. Attamen ab S. Hieron. Verbũ Dei: per ſata tria, tres animæ potentias: iraſc: concup: rationalem. Nam verbum Dei partem rationalem erudit; iraſcibilem coercet: concupiſcibilem frænat. Totam animam ſapidam reddit: Vt dicat, Pſalm. 118. *Quam dulcia faucibus meis eloquia tua: ſuper mel & fauum ori meo*

Quarto, Gladio. Vt Hebr. 4. *Viuus eſt ſermo Dei, & efficax, & penetrabilior omni gladio ancipiti.* Sic Orig. hom. 3. in 12. Num. Aug. Epiſt. 58. & l. 20. ciu. c. 21. (Licet alij intelligant id de Verbo incarnato) Vidit Ioannes *Apo.* 1. quod *de ore eius gladius vtraque parte acutus exibat.* id eſt, Verbum Dei, ait Primaſius, Aretas. &c. Anceps vero: 1. Ob vtrumque Teſtamentum; teſte Aug. l. 20. ciu. c. 12. 2. Quod in V. T. ſuperfluitates carnales; at in N. T. ſpiritus dedecora præſcindat. 3. Quod contemptores eius in anima, & corpore puniendi ſint. *Cant.* 3. Lectus regius Salomonis à LX fortiſſimis Iſrael circumſtari dicitur, binos gladios habentib. in manu vnum, alterum ſuper fœmur. Sic Theodoretus: Verbo Dei mentem, manumq; armatam eſſe oportere. *Quinto*, Semini confertur Verbum Dei in hoc Euangelio.

PARS II.

PARS II.

Cur in parabolis locutus Ieſus: & quis ſator?

I SEminans eſt Chriſtus. Sic *Hieron Chryſ. hom. 44. Iren.* 1. Quod is de ſinu Patris *exijt:* 2. Quod *ſuum ſemen* ſeminauit Nam omnes alij non ſuum, ſed Chriſti ſeminarunt. Vnde Prophetæ ſemper *Hæc dicit Dominus.* At Chriſtus: *Ego autem dico vobis.*

Nota vero, quod Matth 13 *Sine parabola non loquebatur ad eos.* Inde de X. Virginibus, grano ſinapis, theſauro abſc. Margarita pretioſa; nuptijs; paſtore bono; vinea, ſagena, zizania, ſeminãte. Cur? An, vt ex rebus creatis aſſuefaceret aſcendere nos ad Creatorem? Vtque ex hiſce condiſceremus? 1. Ita ſane Rex quidam, cuius filiolus alphabetum è tabella diſcere non quibat obtuſior; tot ei pediſſequos addidit, quot literæ ſunt; ſingulisque ſingularum nomina literarum indidit. Sic puellus alphabetum ocyus addidicit. Ita & Deus res creatas, vſu conſuetas, nobis pædagogas dedit in parabolis. 2. Cauſam dixit per Iſaiam, cap. 51. *Fili mi, Ego poſui verba mea, vt cum illis plantes cœlos in terra:* id eſt omnibus ex rebus ſimilitudines elicies. Atque id eſt, vnde, Ioel. 3. *Stillabunt montes dulcedinem, & colles lac, & mel.* hoc eſt, ipſum Meſſiam. *1. Ob noſtrã tarditatem* *2 Ob vtilitatem in pietate.*

II. Et hic eſt ſator: Zach. 13. *Ego ſum colonus* Habet enim omnes proprietates ſeminantis. 1. Sator, etſi diues ſit; veſtem tamen humilem induit. Ita Dominus noſtro ſe veſtiuit ſacco, eoque demũ lacerato, & conſciſſo. 2 Sator vtitur bobus aratoribus: Dominus Apoſtolis Prædicatoribus, qui glebas animarum frangant, & noualibus ſemen credant. *Chriſtus eſt ſator* *1. In veſte vili.* *2 Cũ bobus*

3. Sator ſermone vtitur ſuæ functioni conſono: *3. Cum*

Dominus parabolas duxit non à rebus philoſophicis, aſtrologicis, a'tis: Sed obuiis, vti colonus 4.
Hoc obſtupuit Baruch cap.3. *In terra viſus eſt. & cum hominibus conuerſatus eſt:* qui Ang:lis inſueuerat. 5. Hac de cauſa inquit ſponſa, Cant 3. *Tenui eum, nec dimittam, donec introducam illum in domum matris meæ, & in cubiculum genitricis meæ.* Nimirum, vt tanto familiarius cum ipſo loquatur, & agat.

6. Vt, ſi Rex arcana ſua cum ruſtico communicaturus, amore viri, ſuum aulicum ſermonem mutaret in ruſticum, quò meli us inte l geretur, mirandum id foret: Ita Dominus. Permagna hæc eſt gratia. 7. Idcirco iuſſus à Deo Moyſes omnia ſua beneficia populo reducere in memoriam, recenſet ſingula: demum hoc quaſi maximum: inquiens. Deut. 8. *Recogites in corde tuo, quia ſicut erudit filium ſuum homo, ſic Dominus Deus tuus erudiuit te,* ſermone moreque tibi vſitato. Huic diſſimiles Prædicatores Theologizantes ad populum.

PARS III.

Quales eſſe Satores Verbi Dei oporteat.

I. PRædicatores ergo ſublimia, & peregrina non tractent: Similes ficui luxurianti multum in folia, at in fructum nullum. 1. Ab hoc S. Franciſcus ſuos dehortabatur, ſuadebatque gladium aſſumi ancipitem, *Apoc.* 1. ad excidenda vitia, & inferendas virtutes. Itemque ore geri hunc gladium, impiis ad terrorem; manu autem ſtellas, iuſtis ad imitationem ſanctorum prælucentes. 2. Sic *Iſaiæ, cap.* 8. ſuaſum de myſterio Incarnationis: *Sume librum quendam, & ſcribes in eo ſtylo hominis,* id eſt, ad captum humanum. 3 Deus, *Da.* 5. iram ſuam denunciaturus Balthaſari Regi, manum hominis miſit ſcribentem, vt is hoc melius intelligeret ſcripturam. 4. Deus iuſſit Moyſi, *Exod.* 38. non tantum

1. Non alta tractantes.

tum aurea vaſa parari in tabernaculum, ſed & æ-nea, ac viliora: Sic prædicator minuta non contemnat docere: miſcere ſubinde ſublime quid.

II. Fas ſit tamen quandoq; curioſiora, honeſtaq; autem & licita inſpergere. 1 Nam & Iudith, *cap.* 10. vſa eſt lutiore cultu, calamiſtro & gemmis: quo gratior Holoferni, & pernicioſior foret: ſuiſq, ſalutarior. Tempori tamen & loco ſeruiet Prædicator, rebusq; & perſonis. 1. Nam Luc. 12. *Quis, putas, eſt fidelis diſpenſator & prudens, quem conſtituit Dominus ſuper familiam ſuam, vt det illis in tempore tritici menſuram?* 2. Menſuram hanc, modumue dicẽdi didicerat Paulus *1.* Cor. 3. *Non potui vobis loqui, quaſi ſpiritualibus, ſed quaſi carnalibus. Tanquam paruulis in Chriſto lac vobis potum dedi, non eſcam.* Prudens doctis docta, rudibus vulgaria prædicabit. 3 Vt Moyſes, *Exo.* 34 deſcendens de monte, legem promulgaturus, velat faciẽ, tum mire ſplendentem: ne ab eo plebs diffugeret De quo S. Greg. *Coruſcantem coram populo faciem velat, qui intima claritatis arcana non reuelat.* 4. *Apoc.* 11. Ioannes iubetur metiri templum & aram. Quod Richa. à S. Victore l. *5.* part. vlt. Paſt. ſic exponit: *Metiri præcipitur, qui Actiuis ſiue Contemplatiuis Verbum eruditionis adminiſtrare, ſecũdum vtrorumque captum admonetur.* Ergo prædicaturus ante metiatur auditorium, & noſcat mores. Nam S Greg. in Prolog. part. *3.* Paſt. *Pro qualitate audientium formari debet ſermo doctorum.* Vt citharædus non eodem chordas omnes pulſat modo: Sic Prædicator.

2. *Niſi raro.*

3. *Et cum grano.*

Quod vt ſciat: à Deo diſcat neceſſe eſt. Itaque ſe prius in Deum includere ac abdere aſſueſcat: vnde hauriat ſpiritum, quem promat. Nam *Exijt qui ſeminat.* Exeat etiam prædicator à Deo, ab oratione ad zelum animarum: ab rerum diuinarum meditatione ad concionandum populo.

4. *Cumq; Zelo.*

1. Sic, 2.

4. *Cumq́ zelo* meditatione ad concionandum populo. 1. Sic, 2. *Corin.* 12. Apoſtolus exit è tertio cœlo ad prædicandūm. O raptum! Sed parem fructū. 2. Iſaiæ cap. 6 os calculo, ab ara accepto, mundauit Seraphin. 3. Apoſtoli ſuccenſi ſunt igne S. Spiritus: tantum vt digne prædicarent.

PARS IV.

Quæ alia Seminatoris adiuncta ſint.

Chriſtus ſemen eſt.

I. EXÿt quoque Deus Pater è loco iuſtitiæ, (vbi concluſerat eum peccatum Adæ) in campum miſericordiæ; Hic ſeminat Chriſtum in vtero B. V. Mariæ. Inde hoc ſemen cecidit ſecus viam in ſtabulo. Poſt idem, cum hominibus conuerſatum, in ſaxa incidit, durum genus hominum: vt lapidationi proximus eſſet. Deinde cecidit in ſpinas; his coronatus & laceratus. Demum in terram bonam ſepulchri. Vnde reſurgens *ortum fructum fecit centuplum.* Ita oportuit. Nam *Ioann.* 12. *Niſi granum frumenti, cadens in terram, mortuum fuerit, ipſum ſolum manet. Si autem mortuum fuerit, multum fructum afferet.* Hæc allegoria.

Prædicator ſit exemplaris.

II. Iam litera. Qui ſeminat; manu ſerit: Prædicator opere doceat. 1. *Leuit.* 19 vetitum, diuerſo ſemine conſeri agrum. Quod fit aliud verbo, aliud opere declarando. 2. Ideo S. *Baſil. in Pſalm.* 44. ait, Prędicatoris veſtem è duplici texi oportere tela; Verbi, & Operis.

Sit publicus

Deinde *exÿt* de die. Qui enim ſeminat clam noctu; is iuſte ſuſpectatur. 1. Ideo, Prou. 1. *Sapientia foris prædicat; in plateis dat vocem ſuam.* 2. Item Dominus interrogatus de doctrina, ait, *Ioan.* 18. *Ego ſemper palam locutus ſum; & in occulto locutus ſum nihil.* 3. Qui ſecus; is *inimicus homo* eſt: Quia, *cum dormirent homines, venit.* Matt. 13.

III. *Exÿt*

III. *Exijt ſeminare:* Vt confundat exeuntes tantum ad colligendum auare. Matt. 25. *Metis, vbi nō ſeminaſti:* Heu! Quot metunt; & non meruerunt? Nemo Eccleſiaſticus meretur temporalia, niſi ſeminarit ſpiritalia. 1. Cor. 9. *Si nos vobis ſpiritalia ſeminamus; magnum eſt, ſi carnalia veſtra metamus.* Eſto: ſis doctus; poſſis ſerere: at non ſeris. Cur metis? Vel nomen ſeminantis incaſſum geris. *Nō auarus.*

Nomen id excellentius eſt nomine Creatoris: Ac tanto; quantum gratia ſuperat naturam. Nam Deus, in quantum Creator, orbem creauit, & mera naturalia: At in quantum Sator, mera diuina ſeminauit: Verbum, Gratias, Sacramenta. &c. Ideo per excellentiam dicitur. *Qui ſeminat:* quaſi *ſolus* ipſe per ſe; ſementem quoque ſuam ſanguine ſuo irrigauit. Et hoc vere eſt *ſemen ſuum.* *Plus eſt quam Creator.*

Heu, quot alienum ſerunt ſemen carnis, dæmonis. &c. Sed Sap. 4. *Adulterinæ plantationes non dabunt radices altas.*

PARS V.

De clamore Domini, & auribus populi.

I. QVi *habet aures audiendi, audiat.* Dominus ter exclamaſſe legitur. 1. hîc. 2. Ioann. 7. *Qui ſitit, veniat ad me, & bibat.* 3. In cruce expirans: *Pater in. &c.* 1. Hic autem ipſe clamat prędicator Dominus: Quia Ioannes, ante pro eo fuerat *Vox Clamantis. Ioan. 1.* Clamat: quia Verbum Dei dignum auditu eſt. Ita Pater; Matth. 17. *Ipſum audite.* 3. Quia eſt *Verbum Vitæ*, mortuis animabus reſuſcitandis. Sicut *Ezech.* 37. Vox Dei, per agrum ſparſa cadauera, & oſſa arida, redanimat. *Cauſa clamoris Chriſti.*

II. Sed *Audiat qui aures habet audiendi* diuina. Nam vana plerique amant. 1. At *Leu.* 22. Noluit Deus victimā ſibi fieri ſine auribus & cauda: id eſt: nouiſſi- *Chriſtiani ſurdaſtri.* *1. Deo ingrati.*

Digitized by Google

nouiſſimorum immemorem, eaque non audientẽ
2. *Pereunt.* libenter. 2. Loth. *Gen.* 19. generos ſuos monuit ſecum exire, cremandam fore Sodomam. *Surgite:* ait *egredimini. quia delebit Dominus ciuitatem.* At non audiere: fabulam rebantur. Pereunt. Sic Prophetæ, Euangeliſtæ, Eccleſiaſtæ canunt nobis pluuiam ſulphuream, & ſpiritus procellarum diros: at
3. *Fabulas captant.* ſurdis canunt, & ad fabulas conuerſis.

3. Demoſthenes aliquando de re graui perorat ad populum Athen. Hoc pertæſo, alioque circumſpectante, Orator fabulam orditur de aſini vmbra. Æſtate Athenis Megeras iturus agaſo in via ſub vmbra aſini à ſe conducti, ſolem declinat. Locator ſe aſinum, non vmbram locaſſe contendit: pertendit alter contra: Vnde lis. Dixit. Abijt. Reuocatũ rogat populus, pertexat apologum. Quibus ait: *De vmbra aſini audire cupitis; de ſalute Græciæ diſſerentem audire detrectatis.* Similes & hodie auditores multi. Et hi ſimiles ſibi nanciſcuntur ſæpe oratores.

4. *Nota electionis & reprobationis.* 4. Inter cętera gratus Deo Dauid pro beneficiis, etiam gratias agit pro auditu: Pſal. 39. *Aures autem perfeciſti mihi.* S. Hier. ex hebræo vertit: *fodiſti.* q. d. æternum me ſeruum tibi effeciſt. Nam, *Exod.* 21. aures perfodiebantur ſeruo perpetuando. Nota ſerui Dei, æternum electi, eſt audire Verbũ Dei aure aperta. At nota reprobationis videtur eſſe audire grauiter.

PARS VI.

Quod ſemen ſecus viam?

Perditio ſeminis. I. A*Liud cecidit ſecus viam*, ſcilicet, in priſcos Philoſophos, aliquam Dei cognitionem habentes. 2. *Aliud* in ſaxa *duræ ceruicis* Iudæos: quorum lex in lapideis inciſa tabulis, & caro lapideo cultro circumciſa, non corda. 3. *Aliud inter*

ſpinas,

ſpinas, Turcas. *Aliud in* terram bonam. Ecce 1. Pigros, 2. Obſtinatos, 3. Diuites. 4. Fructuoſos. Hæc allegorice.

Sed eccur Sator bonus, in tria illa loca non bona ſemen iactauit bonum? 1. Vt imitemur, verbum bonum communicantes omnibus. Ro. 1. *Græcis ac Barbaris, ſapientibus, & inſipientibus debitor ſum.* 2. Ad conſolationem Prædicatorum, ſi zelo eorum minus reſpondeat fructus. Nam *Aug.* ait: *Magna conſolatio membris ex capite.* 3. Quod is, cuius ſemen eſt, ſterilē poteſt in fertilē commutare. Iob. 14 *Quis poteſt facere mundum de immundo conceptum ſemine, niſi tu, qui ſolus es?* *Eſt informatio Prædicatoris.*

II. *Secus viam*, id eſt, in peccatores, qui Verbū Dei peſſundant. Per horum vias enim volant harpyiæ infernales, aueſque feræ, quæ deuorant ſemē. Vel: secundum occaſiones peccandi. nam & has habentibus deuoratur ſemen. 1. Vt Dina, *Gen* 34. Vrbi Sichem videndæ egreſſa, defloratur. Reperturam ſe fœminas rata, viros reperit, & rapta eſt. 2. Deus, *Exo* 19. daturus legem Moyſi, edixit: *Qui tetigerit montem, morte morietur.* Sciebat, ſi tetigiſſent vel primo pede, eundem & aſcenſuros fore. *Occaſio facit fures, dæmones & peccatores homines*

Secus viam, ſunt etiam S. Chryſoſtomo. *ho.* 45. *in Mat.* Oſcitabundi auditores, & ocioſi, Hi à Prędicatore accipiunt, feruntque Vriæ literas, 2. *Reg.* 11. Putant ſe ex auditis concionibus in die iudicii prouehendos fore ad præfecturam. Et ecce literas Deo aperiente, inuenientur minus habentes, & dedentur neci. *Oſcitabūdi auditores.*

III. *Secus viam* ſunt quoq, venerei furtiui. Furantes Venerem latere putant: at innoteſcunt cunctis. 1. Cœcus amor. Videri nec vult, nec videt ſe videri publice. Vti quæ ſecus viam ſunt, ipſa & in oculis ſunt. Difficile occulas amorē. *Quis enim celauerit ignē? At Beati quoū tecta ſunt peccata.* Pſa. 31. *Luxurioſi innoteſcūt.*

2. Thamar *Geneſ* 38. ſecus viam ſedens fefellit Iudam, *Dant ſcandala.*

Iudam, putantem cum proſtituta, non cum nuru, ſe rem habere. Ita peccatum vt ſcortum, ſemper ſecus viam aſſidet, inſidians viatoribus, ſub ſpecie rei multis conſuetæ, nec magni momenti: At magna dantis ſcandala.

Sunt collegium peccatorum.

3. Ita Iſa. 51. *Poſuiſti corpus tuum, & cor tuum, & deſiderium ſicut viam; vnde tranſeunt omnes.* Et hoc vel maxime de libidinoſo dicendum. Nam cæteri peccatores ſunt in vno genere peccandi inſignes: at luxurioſi patent pluribus, tanquam ſecus viam poſiti: vti ſcelerum propudium omnium.

Et excuſatores ſui.

4. Belle igitur Eccl. 9. *Omnis mulier fornicaria, quaſi ſtercus in via ab omnibus prætereuntibus conculcabitur.* Nullus peccatorum pene Verbum Dei vilius pendit, quam Venerei. Adeo multa cauſantur: iuuentutem præferuidam, naturam fragilem, occaſionem multam, & ineuitabilem, lapſus facilitatem, nec adeo atrocem eſſe eius immanitatem, facilem ex eo reſipiſcentiam: Et commune plurimis: ſummis quoq; viris obuium. Vnde ſibi blandiuntur in ſinu, & Dei Verbum auferri vilipendunt.

Suſpendiarij ſunt dæmonum.

IV. *Aues deuorant illud.* 1. Sic Oſeæ 7. *Extranei comederunt fortitudinem eius, & illi ignorauerunt.* Animæ fortitudo eſt Verbum Dei. Hoc deuorari, indicium eſt perpetui interitus: Nam temporaneus non accidit animæ. 2. Piſtor Pharaonis videbatur ſibi tria farinæ caniſtra ferre in capite, ciboſque piſtorios: & hos ab auibus deuorari. Ioſeph ei ſuſpendium inde auguratur. Sic qui farinam Verbi Dei in capite tantum gerit, non dẽtibus maſticat, nec ruminat eam cogitatione: ſed auibus fert propatulam, quid ei, niſi ſuſpendium infernale? 3. Iſraelitis terram promiſſionis cultã, ac ſatam perdunt in herba Madianitæ & Amalecitæ. Sic dæmones voliuagi in cordibus, patulis vanitati, deuaſtant animas, & ſemina rapiunt prædicatorum

torum. 4. Quin luxurioſi quoque prædicantem de luxuria exſibilabunt: dicat licet ex *S Gregor. in Moral.* quod omnes ad vnum S. Patres eam ſuis pingere coloribus nunquam ſat potuerint: Dicat cum S. Hieronymo *in Matth.* eâ mentem turbari, iudicium inuerti, ſpiritum eneruari, animam excœcari, hominem obbruteſcere: Et cum S. Iſidoro *libr. de ſum. bono.* Luxurioſum reddi viuum cadauer, tetrum ſpirans. Et cum *S.* Bern. Laſciuum ſubire labores, pericula vitæ & famæ; intus diſcruciari. &c. Omnia amore (an furore?) amantes exſibilabunt mulieroſi. *Contemptores Prædicatorum.*

PARS VII.

Quod cadat ſemen ſuper petram? quod inter ſpinas?

I. ALiud ce. *ſuper petram.* id eſt, ſuper auaros, ait *S.Tho. Aqu.* Nam his vt obſtinatis, deficit humor gratiæ; ac proinde etiam germinatio. *1.* Ideo Tentator, *Matt.* 4. Ieſum ſubuexit in ſumma petrarum iuga, oſtentans illi è rupe omnia regna. *2.* Vt rupes ſub vndis, euertunt naues, aut lacerant: Ita in mundo ſcopuli auaritiæ naufragium multos ſubire cogunt (*Heu, fuge littus auarum!*) *Auari ſunt obſtinati.* *2. Sunt naufragi.*

3. *Apoc.* 8. Vt Aquila, viſa Ioanni, clamat: *Habitantibus in terra va, va, va.* Ita Prædicatores; (quorum vt Aquilæ, *Conuerſatio in cœlis eſt*: Phil. 3.) clament ad terræ filios. *Va*; ob laborem in parandis opibus: *Va*; ob anxietatem in conſeruãdis: *Va*; ob dolorem in amittendis. Aut: *Va* libidinoſis! *Va* auaris! *Va* diuitibus! Idem innuit Ieremias 22. *Terra, terra, terra; audi Verbum Dei.* *3. Infelices.*

4. Vrgendi ſunt. Vti Ioas Rex, *4. Reg.* 13. Hic inuiſens Eliſæum ægrum: iuſſus ab hoc ſagittas *4. Inconſtantes in bene cœptis*

 eiaculari:

Digitized by Google

eiaculari per feneſtram: at tres ſolum excutiens ab Eliſæo arguitur. Ita multi ſeruire Deo incipiunt; ſed cito defatigantur. Eiaculantur vnam ſagittam boni propoſiti, ſuggerente Deo, tanquam Eliſæo iaciunt dein alias; ſed non vltra tertiam. Bis forte ieiunant; bis confitentur: ter cauent male ſueta: at non vltra. Occurrit petra ſcrupoſæ difficultatis: mox areſcit propoſitum, & excidit.

Diuitiæ

1. Lacerant

2. Perdunt.

II. *Aliud cecidit inter ſpinas* diuitum. Nam 1. Vt ſpinæ lanam ouibus auellunt: ita diuites ſubſtantiam pauperum. 2. Vt rhamnus ſpinoſus Rex arborum factus, *Iudic. 9.* incendio omnes, & ſe quoque perdidit eodem: Ita diuites, iam reſpectati, & animam ſuam, & aliorum fortunas ſæpe perdunt.

3. Cruciant Ieſum.

3. Vt in Paſſione Domini corona ſpinea præcipue eminebat: ita diuites plurimum ad Paſſionis Dominicæ cauſam conferunt aggrauandam.

4. Vitÿs Deum vrunt.

4. Moyſes, *Exod. 3.* viſo ardere in rubo Deum, ait, *Ibo, & videbo viſionem hanc magnam.* Et vere prodigium eſt, Deum in rubo diuitiarum ardere. Nam vt ſpinæ ſunt latibula ſerpentum, ita diuitiæ cunabula vitiorum ſunt ac fomenta.

5. Damnãt.

5. Vnde 1. Timot. 6. *Qui volunt diuites fieri: incidunt in tentationem & laqueos diaboli. & deſideria multa inutilia, & nociua, quæ mergunt hominem in interitum, & perditionem.* Quare hoc?

6. Suffocãt.

Quia *ſpinæ ſimul exortæ ſuffocauerunt illud.* Nimirum, *Quia importunis cogitationibus ſuis guttur mentis ſtrangulant*: ait S. Greg. homil. 15. hic. At illa de cauſa vetuit Deus olim ita: Deuter. 16. *Non plantabis lucum, & omnem arborem iuxta altare Domini Dei tui.* Ara Dei, eſt cor noſtrum: arbores vero, opes & deliciæ. Harum vmbra cor inumbratum frigeſcit.

PARS VIII.

PARS VIII.

Quæ terra bona: & quis fructus eiuſdem.

I. A*Liud cecidit in terram bonam*, animam fide & charitate integram. *Et fecit fructum centuplum*; Vel bonorum operum, vt Matt.21. *Auferetur à vobis regnum Dei, & dabitur genti facienti fructus eius.* Vel Beatæ vitæ, ſecundum 2. Cor.9. *Qui parce ſeminat, parce & metet, & qui ſeminat in benedictionibus, de benedictionibus & metet.* *Fructificandum eſt bonis operibus.*

Liquet hinc hæreſis Caluiniſtarum, & Lutheranorum. Qui negant, vitam æternam bonis operibus nos promereri. Cum tamen fructus non tam bonitati terrę, quam diligentiæ laborantis reſpondeat. Item dicentium: Eandem omnium beatorum gloriam eſſe ſine diſcrimine. Cum tanta hic fructuum ſit differentia. Quam quidem differentiam gloriæ S. Patres alij alijs Fidelium ſtatibus, vel Ordinibus diuerſam fore dandam in cœlis affirmant. Caluiniani autem ipſos in hoc, vt & in cæteris, impie exſibilant. Sed eos refutat hic terra alia fructificans, quam altera, felicius. Vt ſtellam ſtella ſuperat claritate, vt terram terra fertilitate, ita iuſtum iuſtus gratia & gloria, ſine tamen inuidia. *Reclamant hæretici.*

II At, at, Eheu! quantula ſaluandorū paucitas? Qua de cauſa? 1. Cor. 19. *Nolo vos ignorare, Fratres, quoniā Patres noſtri omnes ſub nube fuerunt, & omnes mare tranſierunt. Sed non in plurib. eorū beneplacitum eſt Deo. Nam proſtrati ſunt in deſerto.* Pauci enim Verbum Dei audiunt cum fructu: pauciores faciunt. *Saluantur pauci, cur?*

O ſurdos, qui id audire nequiuerint, cū tamen id quauis ſit tubā ſonantius. 1. Iſa. 18. *Quaſi tuba exalta vocē tuam*, Vt id eſſe ſignū belli ſciatur: belli in dæmones, carnē, mundū. 2. Atq; huc iſtud *Filij Aaron ſacerdotes clangēt tubis.* Nu.20. 3 *Ibidē* iubētur duæ tubę aſſeruari in tabernaculo ad bellū *Iſtis Verbū Dei eſto tuba.*

Digitized by Google

indicendum vitijs vna: altera ad virtutem accendendam. 4. Angelus ipſe *Apoc.* 1. præco Euangelij, vocem inſtar tubæ exaltauit. 5. Tubarum ſacerdotalium clangore muri Iericho corruerunt. *Ioſue* 6. 6. Gedeon tubis cuneos Madianitarum profligauit, deleuit. *Iudic.* 7.

Eſto malleus.

O exſenſi ſtipites, & *arbores bis mortuæ*; qui Verbi Dei ictus minus perſentiſcunt. Cum tamen id malleus ſit cœleſtis. 1. Ierem. 23. *Nunquid non verba mea ſunt quaſi ignis; & quaſi malleus conterens petras. Ignis*, ad accendendos bonos: *malleus*, ad conterendos improbos. 2. Vt enim Iahel Siſarę malleum per tempora adegit, *Iudic.* 4. Ita Eccleſia ſathanã tranſuerberat. 3. At pios delectat: Eccl. 38. *Vox mallei innouat aurem eius.*

Epilogus contra auditores, & non factores.

III. Ecquid eſt igitur; 1. *quod quidam firmauerunt ſibi ſermonem nequam*: Pſalm. 3. Et quod ſectentur nouatores *purientes auribus: à veritate autem auditum auertentes?* 2. Quod alij ſint auditores quidem; ſed adeo non factores, vt nec obſeruatores illius exiſtant? Hi aquam cribro hauriunt. Vaſa pertuſa. Omnino Eccl. 21. *Cor fatui, quaſi vas confractum; omnem ſapientiam non retinet.*

Similia.

3. Quo venter cibis ingurgitatur; ſi mox reuomat? Quo ſemen in ſaccum pertuſum ingeris? Aut cribro aquam hauris? Aut in aquam ſcribis, vel ſeminas? Quot audiſtis Prædicatores; & hos prædicatis ipſos: ſed algetis ipſi: vt tellus ſub vltimo poſita ſeptentrione? 4. Pluuia vermes, & bufones è terra elicit: eadem & humum facit herbeſcere, ac fructificare. Quid in vobis Verbum Dei? In hoc vermicat, in iſto fructificat.

Eſtote factores Verbi; non auditores tantum. Iac. 1. Si Rex nuncium cum literis gratioſiſſimis ad nos deſtinaret: eum vero nullus vel domo receptaret: quæ hæc iniuria? quam iuſtæ foret iræ cauſa? At prædica-

prædicatio Euangelij eſt, Prou. 25. *Sicut aqua frigida animæ ſitienti; ita nuncius bonus de terra longinqua* cœlorum.

Perora ex repetitis tam fortiter, quam breuiter.

DOMINICA QVINQVAGESIMÆ.

Ecce, aſcendimus Ieroſolymam: & conſummabuntur omnia. Luc. 18.

IN Tigri, *Tob. 6.* loturo pedes Tobia viatore, cete emergens ipſi inhiabat deuorando. Iubente Angelo: *Apprehende branchiam eius, & trahe eum ad te; exentera*: cor, & fel aſſerua, morbis medendis, & cæcitati. Piſcis Chriſtus eſt, in Tigri paſſionis: ſed inde emerſurus erat, magis vt ſaluetur mũdus, quam vt iudicet eum. Exenterari eum vult Dominus, extaque inſpici: obſeruari cor abyſſum bonitatis & amoris noſtri; vt redamemus: Fel quoque amariſſimæ paſſionis; vt collyrium cæcitatis humanæ. Id hodie inſtituit Eccleſia cultu pullo.

Sed de Euangelio nos.

I. *Deum & hominem paſſum eſſe, difficile captu eſt.*

II. *Chriſti de ſua paſſione iugis memoria.*

III. *Chriſtianorum de Paſſo ingrata obliuio.*

IV. *Quod Debacchatio, quam Paſſio pluribus plus cordi.*

V. *De Traditione & illuſione Domini.*

VI. *Quorum cæcus nos moneat.*

VII. *Præeuntes comminabundi quorum ſint ſimiles?*

PARS I.

Deum & hominem paſſum eſſe, difficile captu eſt.

1. Difficile Philoſophis

DIfficile perſuaſu eſt, Chriſtum, Deum ac hominem, ſubijſſe mortem, & mortem Crucis. Hinc, 1. Cor. 1. *Ieſum prædicamus crucifixum, Iudæis quidem ſcandalum, Gentibus autem ſtultitiã.* Hoc vero torſit olim Philoſophos, omnem cætero quin doctrinam ac vitam Chriſtianam de facili adprobantes. 1. Moyſes, viſo ardente, incombuſto rubo, ait, Exod. 3. *Vadã, & videbo viſionem hanc magnam.* Non minus eſt miranda viſio in Deo & homine crucifixo, & ea humanitus creditu perquam difficilis. 2. Hinc ipſi Prophetæ de ea inſpirati, & vaticinati, obſtupuere, *Iſa.* 53. deſcribens naſciturum, doctorum, &c. paſſurum, exclamat, *Domine, quis credidit auditui noſtro?* Habac. 3. *Domine, audiui auditionem tuam, & timui.* Idcirco dicitur *Petra ſcandali, & lapis offenſionis.* Rom. 9.

2. Prophetis

Cauſa difficultatis.

II. Difficultas vero exiſtit ex duobus, in vno diſcrepantiſſimis, *Deo*, & *Homine*. Iſtum deſcendiſſe, & paſſum. Hunc pati tanta potuiſſe, Ergo 1. Pſal. 106. *Aſcende vſque ad cælos, & deſcende vſque ad abyſſos,* iſta conſideraturus. Quis autem poteſt, niſi qui credit? 2. In ſignum iſtius, Seraphini, Iſa. 6. *Duabus velabant faciem eius diuinam*: neque ſolum; ſed & *duabus velabant pedes eius*, Humanitatis. Hinc ſcias, non ſolum Diuina, ſed & Humana in Chriſto nobis occulta eſſe. 3. Idem dicitur, Pſal. 17. *Aſcendit ſuper Cherubin, & volauit ſuper pennas ventorum, & caligo ſub pedibus eius.* Id eſt, Fecit opera Deus tam alta, quæ omnem ſuperant captum. Fecit & tam humilia, quæ perinde ſunt obſcura intellectu.

Dilemma

III. Philoſophi veteres rationem & ſenſus ſuper iſta conſuluerunt; & vt impoſſibilia exploſerunt.

Orig.

Digitized by Google

Orig l.2.contra Celſum; hunc ita argumentatũ tradit: Paſſio ea fuit aut abſolute neceſſaria: aut volũtaria. Si neceſſaria; ergo potentia eius non erat abſoluta. Si voluntaria? ergo ſtulta; quia pro tam ingratis. Fatuus igitur, aut impotens fuit Chriſtus: proinde non Deus. Reſpondetur: Iſa.53. *Oblatus eſt, quia voluit.* Et *Pſal.*38. *Sacrificium, & oblationem noluiſti; Corpus autem adaptaſti mihi. Deus meus, volui.* Quod *Hebr.*10. de Chriſto exponitur. Imo Ipſe ait Ioan. 1. *Ego animam meam pono pro ouibus meis.* At vero hoc Philoſophia iſta cũ Chriſto agit; quod Michol cum Dauide, 2.*Regu.*6. Rex ſe regijs exuerat; induerat vili lacerna; præſultat Arcæ: viſus ab vxore deridetur vt ſtultus. Ita Chriſtus, gloria exutus, induit hominem, *formam ſerui accipiens,* Phil. 2. ridetur à mundo, quaſi iſta via ſit animas noſtras in cœlum perducturus. Sed *inanis eſt Philoſophia, ſecundum elementa mundi huius; & non ſecundum ſpiritum.* Col.2. Nam Pſal. 85. *Non eſt ſimilis tui, Domine:* bonitate, & natura: *Et non eſt ſecundum opera tua.*

contra Chriſtum paſſum.

Dilutio.

Philoſophia irridet Chriſtum.

PARS II.

Chriſti de ſua Paſſione iugis memoria.

I. ECce, *aſcend.&c.* ad labores Redemtionis 1. Cant. 2. *Ecce, iſte venit ſaliens in montibus, tranſiliens colles: Similis eſt Dilectus meus capreæ, hinnuloq́ cervorum*; per labores & aſpera montiũ tranſilienti. Poterat Dominus humanam quidem naturam; ſed tamen impaſſibilẽ aſſumſiſſe, ſicq́ue nos redemiſſe: At maluit viam ſcopuloſam, & præfractos inire anfractus Paſſionis. Vtq́ue eſt caprea acutiſſimi viſus, & lege ſacrificijs debita: Ita Dominus acute præuidit debitam Paſſionem ſuam.

Monente Chriſtum natura ſua

2. Huius etiã monebat eum Mors & Satã. Ideo Abac.3. *Ante faciem eius ibit Mors, egredietur diabolus ante pedes eius.* Hic ſuperandus illa præuiſa.
3. Abrahã cælauit filiũ ſuũ, ipſum fore immolandũ

2. Comitatu ſuo.

3. Patre ſuo

Gen. 22. ſciſcitantique de victima, pater ait: *Deus prouidebit mi fili.* Sciebat horrorem mortis morte ipſa grauiorem futuram: At Deus Pater Filio mortem non celabat: neque Filius diſcipulis. *Ecce, aſcendimus* ait. 4. Amnon, filius Dauid, conſtuprarat ſororem Thamar, 2. Reg. 13. *Cum audiſſet Rex Dauid, contriſtatus eſt valde; & noluit contriſtare ſpiritum Amnon filij.* Non ſic Deus: Etſi alıena eſſent delicta filij; non propria.

4. Peccato aſſumpto.

Rurſus aliter Dauid, 1. *Regu.* 25. iratus in Nabalum ingratum, ac durum. Huius culpam Abigaili in ſe ſuſcipiēti eam condonauit. *In me ſit, Domine mi, hac iniquitas. Neponat, oro, Dominus meus Rex cor ſuum ſuper virum iſtum iniquum Nabal; quoniam, ſecundum nomen ſuum ſtultus eſt.* At Deus tantum non condonauit Filio peccata mūdi; vt etiam in eo bis vindicarit: in præſcientia ſcilicet, & in præſentia vindictæ.

5. Et hoc ſemper ſuo.

6. Hinc ſponſus iſta ſponſæ, Cantic. 7. *Coma capitis tui, ſicut purpura Regis, iuncta canalibus.* Id eſt: Cogitationes capitis Eccleſiæ, *quod eſt Chriſtus*; ſunt ſicut paſſio Chriſti ipſa, manantes ſanguine.

6. Seipſo.

7. Fatetur ipſe, Ioann. 14. *Mandatum accepi à patre meo: Et coarctor, donec adimpleam illud.* 8. Et Ioan. 3. *Sicut Moyſes exaltauit ſerpentem in deſerto: ita exaltari oportet Filium hominis.*

7. Iuſſu patris.
8. Moſis facto.

9. Imo in ipſa gloria ſua Transfigurationis aliū non habuit ſermonem, quam de paſſione. Ioan. 3. *Loquebatur de Exceſſu.* 10. Et Baptiſmum quoq; ſuum ab Ioanne ſuſcepit in ſignum, ac memoriam mortis ſuæ: teſte Paulo Rom. 6. 11. Eo fine & S. Euchariſtiam inſtituit. 1. *Cor.* 11.

9. Gloria ſua.
10. *Baptiſmo.*
11. *Euchariſtia.*

Quare qui ſermo eius in hoc fuit itinere: ea fuit ipſius cogitatio toto vitæ tempore. Vt viuendo ſemper moreretur: licet *Rom.* 6. ſemel mortuus ſit in ligno. Heu! Itan' Vita ipſa Chriſtus mortem

ſemper

ſemper quaſi in vlnis, in oculis ſuis geſſerit, tua cauſa: & tu tanti immemor & amoris, & doloris viuis? 12. Quin mortem crucis circumtulit vel iam primum natus: Iſa 9. *Paruulus natus eſt nobis; cuius Principatus ſuper humerum eius.* Id eſt, Crux victrix, eiuſque iugis memoria. Ea Principatus erat: Quia *Regnauit à ligno Deus.* *12. Natiuitate.*

13. Vel inde nomen accepit, Phil. 2. *Quod eſt ſuper omne nomen: Vt in nomine Ieſu omne genu flectatur.* *13. Nomine*

14. Suæ ipſum paſſionis immemorem eſſe non ſinebat illa quondam innumera eius poſteritas à Cruce deſcenſura; De qua Iſa. 55. *Generationẽ eius quis enarrabit?* *14. Christianiſmo futuro.*

Quare *Sol cognouit occaſum ſuum*: *Pſalm.* 103. Quod ſic D. Aug. interpretatur: Chriſtus aſſidue præ oculis tulit paſſionem ſuam.

PARS III.

Chriſtianorum de Paſſo ingrata obliuio.

1. ECce aſce. Quo, Ieſu, quo properas in arma, in ſupplicia, & in odia iſtis diriora? 1. At *omnia vincit amor.* Vere, Cantic. 8. *Aquæ multæ* tribulationum *non potuerunt extinguere charitatem.* 2. Scipio, quod cæſum exercitum perdidiſſet, à Romanis carceratur. Luci⁹ clam eum educit cum ſuo, & illius præſenti capitis periculo. Exlamat hîc Val. Max. l. 4. *Prô magnum, & inexſuperabile numen Amicitiæ!* Plus potuit vnius amici cordatus affectus; quam omnia Romanorum odia, depoſcentium ad mortem vnum. At tuum verum eſt amicitiæ Numen, Ieſu: Tu verus es Lucius: qui hominem liberas, gratiæ perditorem, ad mortem damnatum: ſicque efficaciter liberas, vt nec Tartara ſint impediendo. *Ex amore eſt paſſio Chriſti.*

Ergo à Paſſo diſcamus compati, loqui, meditari *Compaſſio*

à nobis ob culpam noſtram debetur illi.

de Paſſo. 1. Si enim vel iam hic aſtaret Dominus, ac foret ab Iudæis ad ſimilia abripiēdus, pro nobis paſſurus: & ſic vellet Ipſe: quis non exclamaret cum Dauide, 2. Reg. 14. *Ego ſum, qui peccaui: Ego, qui inique egi. Iſti, qui oues ſunt, quid fecerunt?* 2. Triſte eſt, inſontē pro ſonte plecti: Ideo hoc cauit Salomon, 3. *Reg.* 8. precibus contendens à Deo, ne vnquā ſibi tantæ iniuſtitiæ lapſus contingeret. Sed eſſe orabat *Condemnans impium, & reddens viā ſuam ſuper caput eius: iuſtificansq́; iuſtum, & retribuens ei ſecundum iuſtitiam ſuam.*

Eoq́; maior quo eſt multis ea rarior de Iuſto.

II. Eſt quidem id, ſi ſecus fieret; (vti in Chriſto Paſſo factum) deplorandum; At hoc magis; quod tam nunc pauci peccatores talem recolant animis gratis Paſſionem. 1. Eheu! *Perit iuſtus; & non eſt, qui recogitet in corde ſuo.* Iſai. 57. Non quiuis *Iuſtus*: ſed natura ſua *Iuſtus*, & alios iuſtificans. De quo Iſai. 45. *Rorate cœli deſuper, & nubes pluant Iuſtum*, Iesvm. 2. Saul prælio oppetens in mōte Gelboe à cunctis filiabus Iſrael plangebatur: quod *eas coccino veſtiebat in delicijs*, & veſtibus aureis ornabat. 2. *Reg.* 2. Et non comploremus nos crucifixum in cruce Caluariæ animarum noſtrarum Exornatorem? 3. *Omnes, qui tranſibant locum, in quo ceciderat Aſal,* (Dux & curſor ceruis ocyor, ab Abner haſta occiſus) *& ſubſiſtebant*: viſo, tantum virum inſtar gregarij iacere. Non ſubſiſtemus viſo Crucifixo Illo: nec ingemiſcemus ſuper eos qui, Pſal. 18. *Exultauit, vt gigas, ad currendam viam: à ſummo cœlo egreſſio eius.*

De Ornatore noſtri.

De præcurſore.

At ingrati ſumus.

III. At interroganti Philoſophū quendam, *quid citiſſime ſeneſceret.* hic reſpondit: *Beneficium*: teſte Plutarcho. *Senuit* apud plurimos *Beneficiū redemtionis.* Heu! *Obliti ſunt beneficiorum eius mirabiliū, quæ oſtendit eis*, Pſalm. 27. 2. Sapienter, & iuſte Iacob nomen indidit maiori natu filio *Ephraim*, id eſt, *Abundantia*: Alteri natu *Manaſſes*, id eſt, *Obliuio*

uio. Geneſ.14. Indicans, in beneficiorum affluentia homines iſtorum excidere memoria. 1. Dauid, *2.Reg 8* (ſicut plerique Reges) habebat Ioſaphat à commentarijs, & memoria, qui intento pluribus Regi ſuggereret merita ſubditorũ, ac obſequia. Et Reginæ noſtrę Animę ſua eſt memoria. Quid ergo rarius ſuggerit tantũ Paſſi meritum? 2. Nauis in ſtatione 4 alligari ſueuit anchoris: Et anima noſtra 1. Propoſito vitæ melioris. 2. Oratione. 3. Sacramẽtorum vſu. 4. Beneficiorũ Dei memoria firmetur. Sin', male agetur cum ea. Audi, Pſal.118. *Niſi quod lex tua meditatio mea eſt, tunc forte periÿſſem in humilitate mea.* 3. Iuſſi à Deo Sacerdotes ignẽ perpetuum in ara fouere. *Leu.6.* Ecce lignum Crucis, flagella, arundinem, lanceam, ſpinas: foue ignem amoris, & compaſſionis in corde.

Simus grati ob merentem.

Ob animæ firmationẽ.

Ob debitã Charitatẽ.

PARS IV.

Debacchatio, quam Paſſio, pluribus plus cordi eſt.

I. ECce *aſcend.* Sequimur? Heu! In contraria potius omnia. Deſcendimus .n. ad Bacchanalia, ad Circęia mũdi agmina &c. 1. Abſaloni, *2.Reg.15.* coniuranti in patrem totus populus adhęſit, Sectarius in arma nefanda. Sic hodie Mundũ, coniuratũ contra Chriſtum, ſequitur omnis natio. Vah rebellionẽ! Prô dedecus! 2. Meretrix viſa, *Apo.17.* inſidere aquis multis, cum aureo poculo, ſpurcitiarum pleno, cui Reges concumbebant, & populi inebriabantur vino proſtitutionis. Eadẽ hodie inſidet populis domina. &c. 3. Heu! *Quis me dabit in ſolitudine diuerſorium viatorum, & cœtus prauaricatorũ.* Iere. 9. Bonus ſeruus videns Domini ſui abſentis bonorũ dilapidationem fieri per conſeruos, optat ſe procul abeſſe, ſic Ierem. ſictu. 4 Hocq, magis, ꝙ ſimile accidat hodie Chriſto, quale Dauid, *2.Reg.16.* Hic nudipes, & capite aperto fugiẽs Abſalonẽ, ſeceſſit in montẽ Oliueti mœſtꝰ, mœſto comitante populo. Et

Debacchãtes in Paſsiũ multi.

Et meretricÿ.

Fugiendi ſunt.

Tentationum initia ſinapina.

Digitized by Google

Et ecce; *Egrediebatur inde vir de cognatione domus Saul, nomine Semei, filius Geza: procedebatque egrediens, & maledicebat; mittebatque lapides contra Dauid.* O quot hodie Semei bacchantur in Chriſtum?

Chriſtus adeundus.

II. 1. Quin imitantur potius Tobiam, *Tob.1.* Qui contribulibus ad vitulos Ieroboamiticos adoratum accurrentibus, his declinatis, Ieroſolymã aſcendebat clam adorans Deum. 2. Huc tempus inuitat; & Ipſe Paſſus, calicem Paſſionis ſuæ porrigens, vt bibamus. Nam Pſalm. 74. *Calix in manu Domini, vini meri, plenus mixto. Veruntamen fax eius nõ eſt exinanita. Bibent ex eo omnes peccatores terra.*

Ei compatiendum.

3. Bibite ſalutem: Vocamini. Pſalm. 41. *Abyſſus* enim noſtrorum peccatorum *abyſſum* patientiæ Chriſti *inuocat.* Vel etiam è contra: *vocat abyſſus* patientiæ Dei *abyſſum* noſtrorum peccatorum; *in voce cataractarum tuarum. Omnia excelſa tua, tormentorum, & fluctus tui* irarum, *ſuper me tranſierunt,*

1. Vt collatemur.

Si combibamus: & collætabimur. Nam: 1. Pſalm. 93. *Secundum multitudinem dolorum meorũ in corde meo, conſolationes tua latificauerunt animã meam.* 2. Agamus ſicut Leuitæ, *Numer.* 1. 47. Caſtra migrabant? Iam Leuitæ, iuſſu Domini, vtenſilia tabernaculi inter ſe diſtributa ferebant. Sic nos arma Paſſionis feramus. 3 Ita Apoſtolus; Col. 1. *Adimpleo, qua ſuperſunt Paſſionum eius.* q. d. De fæce non ſum exinanita bibo: Arma paſſi relicta *fero*, & *ſtigmata eius in corpore meo: Chriſto concrucifixus.*

2. Vt ſimul cum eo proficiſcamur.

3. Vt collaboremus. &c.

4. Vt hoſtes cadamus.

Ergo dicat quiſque proximo ſuo; vt Ionathas armigero, quando in caſtris Patris Saulis erat: 1. Reg. 14. *Veni, & tranſeamus ad ſtationem Philiſtinorum, qua eſt trans locum illum.* Caſtra intrãt, quamuis per prærupta montis: cædunt vigilias, ſtrageſq;

Digitized by Google

ſtrageſque edunt. Ecce, armigero populo Chriſtiano ſuus adeſt Ionathas Ieſus: ipſe fortis eſt contra portas infernalium ſolus; te tamen vocat in partem laboris, ac præmij. Quid ceſſas? Quid reſpectas ad ollas Ægypti, & Bacchi fumantes?

PARS V.

De Traditione & Illuſione Domini.

I. TRadetur Gentibus. Hic dolor Chriſto non leuis. 1. Vt Sauli, 1 *Reg.* 22. (quod Ionathas filius cum Dauide, obæratorum & confugarum Duce, Sauli exoſo, fœdus iciſſet:) expoſtulanti: *Coniuraſtis omnes aduerſum me; & non eſt qui renunciet: maxime cum & filius meus fœdus inierit cum filio Iſaic.* Sic dolet Chriſto: quod Chriſtianus ineat fœdus cum duce bacchantium Gentilitate: cui quaſi traditur. 2. Eſt, quod conqueratur, Pſalm. 68. *Extraneus factus ſum fratribus meis; & peregrinus filius matris meæ.* 3. Quid Nathan potiſſimum obiectauit Dauidi adultero, & homicidæ? 2. *Reg.* 12. Nimirum, quod barbaris gentibus eum tradidiſſet. *Occidiſti eum gladio filiorum Ammon.* 4. Quid Moyſes fratribus Ioſephi probro maxime dedit? *Gen.* 37. Quod inſontem vendidiſſent gentibus Iſmaelitis. 5. Hoc in perſecutione Saulina Dauid vnice timuit: Ideo ſic ad Ionatham ait: 1. Reg. 20. *Si eſt iniquitas aliqua in me; tu me interfice: & ad patrem tuum,* hoſtem, *ne introducas me.* Sæpe grauius eſt ab inimicis occidi, quam ab amicis. Tradendus tamen erat gentibus Dominus.

Bacchātes tradunt Chriſtum.

Hoc dolet Chriſto quod hoſtibus tradatur ab Chriſtianis.

II. *Et illudetur.* 1. Præſagierat id ante: Pſal. 21. *Ego autem vermis, & non homo: opprobrium hominum, & abiectio plebis: omnes videntes me, deriſerunt me.* 2. Item Iſa. 28. *Vt faceret opus ſuū; alienum*

Illuſio indigna Deo prædicta.

alienum eſt opus eius ab eo. Vt faceret opus ſuum; peregrinum eſt opus eius ab eo. Quam alienum à Deo, ipſum latronis inſtar prehendi, necari?

Præfigurata. Præmonſtrauit illuſionem ſuam ante, *Deut. 25.* Si ſuperſtes defuncti fratris viduam illiberem ducere detrectaſſet: *accedet mulier ad eum corã Senioribus; & tollet calceamentum de pede eius; ſpuetq; in faciem illius.* Ita, cum Moyſes è Synagoga multas proles, aptas cœleſti hæreditati, ſuſcepiſſet, Chriſt' mortui viduam ducere nolens, ob ingratitudinem, auaritiam. &c. nouam ardens Eccleſiam; ab illa conſpuitur coram ſenioribus: & nudatus etiam calceo carnis exuitur, vitaque mortali.

PARS VI.

Quorum cæcus nos moneat.

Cæcitas eſt miſera. CÆcus ſedebat ſecus viam. I. Miſer, vti Tobias dicens: Tob 5. *Quale gaudium mihi erit: qui in tenebris ſedeo; & lumen cœli non video?* 2. Quale igitur erit animæ cæcæ, tanto nobiliori, quã corpus? S. Antonius id declarauit, teſte *Palladio*; quando Dydimum, cæcum eremitam, viſitans percunctatur: Nunquid doleret de cæcitate? Et illo ſilente; at altum ſuſpirante; ait is: Itan' poſſibile, te dolere ob oculos, communes cum formicis: & non gaudere potius ob internos oculos, communes cũ angelis? Eſt ſæpe pœna peccati cæcitas. Hinc Iſaias

Pœnoſa. ca. 6. *Excæca cor populi huius*, rebellis Deo, *& aures eius aggraua: & oculos eis claude, ne forte videat oculis ſuis.*

II. Nemini tamen vlli defectus corporales debent ad peccatum interpretari. Nam dona corporis

Non exprobranda. pluribus damno fuerunt. Vt 2. Reg. 2. Aſaeli ſua pedum pernicitas: Abſaloni ſua cæſaries rutila, Dinæ ſua forma: Samſoni ſuæ vires. Defectus vero corporales humiliant animos. Vt Iſboſeth

Saulis

Saulis filius, à Dauide benigne habitus, ait 2. Reg. 9. *Quis ego ſum ſeruus tuus; quoniam reſpexiſti ſuper canem mortuũ ſimilem mei?* Defectus quoq; Deus immittit alios alijs ad maius animæ bonum. Patet Matt. 5. *Si oculus tuus ſcandalizat te, eijce eum. Bonum eſt tibi luſcum introire in regnũ Dei; quã duos oculos habentem mitti. &c.* Idcirco nemini ſunt defectus tales exprobrandi. Eccl. 7. *Non irrideas hominem in amaritudine animæ: Eſt enim qui humiliat, & exaltat circumſpector Deus.* Improbe irriſit Annam Phenenna 1 Reg. 1. *Affligebatq; eam æmula eius, & vehementer angebat, in tantum, vt exprobraret, quod Dominus concluſiſſet vuluã eius.* Hic vero etſi cæcus erat, fuit tamen tanto animoſior, vt peteret reluminationẽ ab eo, cui Phariſæos inimiciſſimos eſſe ſciebat. Sic plures coclites celebrãtur virtute ſtrenui; Vt Philipp. Macedonũ Rex: Annibal Carthaginenſ. Sertorius Rom. Antigonus Lacedæmonum Dux. Itẽ Iſaac Patriarcha, Ahias Propheta, Samſon Dux, Tobias. &c. cæci fuere. *Sæpe à Deo eſt.* *Eſt ſæpe animoſa.*

III. *Domine, vt videam.* Magnam rẽ poſtulas? 1. Quã tibi humana iam vileſcit opulentia? Hæc dimidiæ parti noſtrî vix ſubuenire poteſt. 2. Quãto hunc Vnum antefers omnibus hominibus, qui Vnus optimæ parti animæ poteſt opitulari? 3. Idẽ ſenſit Ioram, 4. *Reg.* 6. tempore famis oranti fœminæ: *Salua me, Domine mi Rex*; ita reſpondens. *Non. Saluet te Dominus. Vnde te poſſum ſaluare? De area, vel de torculari?* q. d. Dei id eſt, Rex vt ſim; nubibus tamẽ imperare nequeo, vt pluant. Bene oras, cæce. 1. Hic eſt Candelabrum cum 7. lucernis accenſis: *Zach.* 4. Chriſtus, qui 7. donis S. Spiritus diſpellit 7. Cęcitates hominum: ſuperbiam humilitate, auaritiam paupertate voluntaria, luxuriã caſtitate, &c. 2. Audiſtin' de eo: *Erat lux vera, quæ illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum?* Ioan. 1. 3. Intellextin' à ſponſa *Petit à Deo & accipit.* *Apoſtrophe*

Cant. 2.

Digitized by Google

*Cant.*2. Sponſum comparari capreæ. Hanc enim *Orig.ho.*3. *in c.*2.*Cant.* ait in præcordijs humorem habere oculis acuendis vtiliſſimum. Atque talium nos cæcus admonet.

PARS VII.

Praeuntes comminabundi quorum ſint ſimiles.

Bonum impedire nefas.

I. QVi praibant, increpabant eum: Marcus ait: *comminabantur, vt taceret.* Et vero hoc deplorandum eſt: quod, cum in anguſtijs noſtris ad Deum confugimus, ſint, qui increpent, impediantque bonum. Ita Dauidem contra Goliath venientem in caſtra, increpabat frater Eliab, 1.Reg. 17. *Quare veniſti? Et quare dereliquiſti pauculas illas oues tuas in deſerto? Ego noui ſuperbiam tuã, & nequitiam cordis tui.*

Grande peccatum eſt pia deſideria remorari. Amos 1. *Super tribus ſceleribus filiorum Ammon, & ſuper quartum non conuertam eum, eo quod diſſecuerit pragnantes Galaad.* Id eſt, Animas pijs propoſitis grauidas effudit, & effœtauit.

Conſiliarij ſint 1. Candidi. 2. Taciti.

II. Tales ſunt Conſiliarij, non ſincerum dantes conſilium. 1. *Apoca.* 1. Viſus Princeps ſedere in throno, & 24 ſeniores, albis veſtiti, circum. Ita ſint candidi Cõſultores, pro cãdore, ſymbolo puritatis, ait S. *Ambr.* 2. Ideo priſci fanum Conſilij habuere ſubterraneum: Quod celanda ſint conſilia, Et in eo candidam aquilam, cum criſta gallinacea diuerſicolore: Quod, quamuis pugnaciſſimis, Regibus conſulere ad pacem debeant. *Henr. Farn l.*1.*de ſim.Reip.*

3. Pacifici.

3. Lacones nacti victoriam ſtratagemate, ſine ſanguine multo, bouem Marti: at cum multo ſanguine partam, gallinaceum offerebant. Ergo Conſiliarius

ſiliarius imitetur Deũ, dicatq́; cum eo, Iere. 29. *Ego cogito cogitationes pacis, & non afflictionis* 4. Ælianus prodit, Perſis in more fuiſſe; vt conſulere volentem reip. ſiſterent in lamina aurea. Hanc ferebat præmium; ſi reip. ſalutare ipſius conſilium accidebat. Sin' infelix; virgis plateatim cædebatur. *4. Cauti.*

5. Vt ergo, Ezech. 1. *Planta pedis* animalium, *quaſi planta pedis vituli*: Sic conſiliariorum tarda, & firma ſint conſilia. 1. Sintque vt *Bos tardus, qui fortius figit pedem.* 2. Valeat apud ipſos Delphicum iſtud: *Feſtina lente.* 3. An ideo Heliopolitæ bouem pro Deo adorarunt: quod bos conſilij eſſet ſymbolum? *5. Tardi.*

Si *malum conſilium conſultori peſſimum*; ſecundum prouerbium; certe iſtis male, qui cæco conſulebant, vt taceret. Niſi forte eo ſuaſerint; quod ipſos obtunderet clamando, quo minus exaudirent Dominum.

Vtinam & hodie eſſent, qui increparent Prædicatorum zoylos, turbatores. &c. 1. Sponſus eſt talis, Cant. 3. *Adiuro vos filiæ Ieruſalem per capreas, ceruoſq́; camporum; ne ſuſcitetis dilectam meam, donec ipſa velit.* Turbatores adiurat per beſtias; quaſi his deteriores ſint: quæ à clamoribus fugiunt. *Turbatores Prædicatorum arguendi.*

III. *Vidit, & ſequebatur illum.* Felix, qui ab oculis reſtitutis occaſionẽ ſumis Deũ laudandi! Quod enim miraculoſe, vel gratuito datur; id ſoli Deo debetur. 1. Ita Naaman Syrus, 4. *Reg.* 5. à lepra mundatus ſic ſtatuit: *Non faciet vltra ſeruus tuus holocauſtum, aut victimam dijs alienis; niſi Domino.* *Dona Dei referenda in Deum.*

2. Quam pie Ezechias, 4. *Reg.* 20. annos XV vitæ longioris datos inſumſerit? Cũ tamen hodie multi, in Confeſſione ſanati ad annos æternos, forte contrarium faciant. 3. Similes Sauli, ab Philiſtæis liberato, poſtea vero in liberatorem Dauidẽ ingrato, & eũ perſequẽti. Imitanda igitur cæci hui⁹ gratitudo. *Perora* ex dictis repetitis, cum acri admonitione. &c.

DOMINICA QVADRAGESIMÆ.

Ductus eſt Ieſus ſpiritu in deſertum, vt tentaretur à diabolo.

Matt. 4.

Siſte, Lector amice,

Beſſeus noſter in tomo Concionum Dominicalium primo nullos habuit deſcriptos Conceptus in Dominicas ſequentes ſeptem, Qua cauſa (neu quam hic deſiderares Dominicam) è Quadrageſimali eiuſdem huc à me compendio tranſmigratas accipe ſeptenas,

Hoc te volebam.

Perge.

IVcundum ſpectaculum, 1. *Reg* 17. videre puſillum Dauidem in arena ſtantem cum funda, aduerſus Goliathum, qui XL. diebus agminibus Iſrael exprobrarat. Iucundius, in veſtitu paſtoritio proſternentem ictu lapidis vno turrim carneam. At iucundiſſimum, hodie videre Chriſtum in deſerto, ſtantem contra dæmonem, qui toti mundo exprobrarat quinque millibus annorum. Videte exutum Diuinitatis armis, humano in habitu, Verbo virtutis ſuæ, Victorem hoſtis eiuſdem.

Nos de eo

I. *Quis tentator hoſtis?*
II. *Quodnam deſertum tentatoris?*
III. *Quod deſertum Tentati?*
IV. *De Duellibus ipſis, trinoq; duello.*
V. *Cur trina fuerit tentatio?*

PARS I.

Digitized by Google

PARS I.

Quis Tentator hoſtis?

I. PLinij vox erat: *Omnibus eſt mater, ſoli Natura nouerca eſt homini.* Adeo cum fletu naſcimur nudi, & inermes: in laborib⁹ viuimus, & ærumnis: cum dolore morimur. Natis anima corpori, corp⁹ mundo incarceratur: nec, niſi morte, liberatur. 1. Qualis *Exod.* 2. Moyſes vixdum editus fiſcellæ includitur, vndis exponitur: quo hæcunque eum tulerint. Talis vita noſtra. *Vita vanior, an miſerior eſt*

2. Vt haud ſciam, vter rectius: Democritus, vanitatis mundanæ riſor irremiſſus: an Heraclit⁹, humanarum miſeriarum deplorator aſſiduus. 3. Iob certe ſic heraclitiſat, cap. 10. *Quare de vulua eduxiſti me? Qui vtinam conſumtus eſſem: ne oculus me videret. Fuiſſem, quaſi non eſſem, de vtero translatus ad tumulum.* Cur? Quia. *Miſerior.*

II. Cicero l. 1. offic. ex Platone ſcribit: *Non ſolum nobis nati ſumus: ſed ortus noſtri partem patria, partem parentes, partem ſibi amici vendicant.* Deplorandumne hoc? Abiit. 1. At iſtud ſequens: quia, vt ſententia inuerſum, ſic re peruerſum. *Non ſolum nobis nati ſumus: ſed vita noſtra partẽ caro, partem mundus, partem ſibi dæmones vendicant.* Caro, delicijs: Mundus, diuitijs: dæmon technis. Caro vult foueri, Mundus dilig , dæmon adorari. *Quia hoſtibus circundata ac dedita.*

2. Vt in medio orbe terra pendula tribus elementis vndique vexatur: vt Aquis ſubmergitur occultata, aëris vaporibus corrumpitur afflata, igne aduritur. Sic homo inter tres iſtos. 3. Bene S. Hier Epi. ad Helio. *Inde me perſequitur luxuria:* ignis, *Inde auaritia conatur irrumpere,* aqua: *Inde venter vult mihi pro Deo eſſe,* aer: *Proſequitur*

me, inquam, hoſtis; cui nomina mille, mille nocendi artes. Atque hæc ſunt prælia, Chriſto præliata hodie: præliandaque nobis.

PARS II.

Quod deſertum ſit tentatoris.

Mūdus eſt. *1. Deſertū.* *2. Vitijs plenus.* I. DVctus eſt Ieſus à ſpiritu in deſertum. Hoc mūdus eſt. 1. Cant. 8 *Quæ eſt iſta, quæ aſcendit de Deſerto, delicijs affluēs?* 2. Vere mundus deſertum eſt; in quo venti tentationum; tempeſtates perſecutionum; procellæ concupiſcentiarum: In quo montes ſuperbiæ; rupes pertinaciæ; cedri ambitionis; monſtra, feræque peccatorum ſunt.

3. Exilium. *4. Maledictus.* 3. Illud eſt; quod in pœnam peccati datum homini exilium eſt, Geneſ. 3. *Maledicta terra in opere tuo: ſpinas, & tribulos germinabit tibi.* 4. Illud eſt Deſertum Gelboe; cui Dauid, accepta Saulis morte, maledixit: 2. Reg. 1. *Montes Gelboe, nec ros, nec pluuia deſcendant ſuper vos:* in quibus tot, tantæque cædes patratæ ſunt. At magis *maledicta terra in opere tuo* peccatorum, ô munde. In te cecidit Adam; inque vno hoc omnes: cecidere Apoſtoli, Martyres. &c. O theatrum crudelitatis tragicum!

5. Infamis. *6. Latrocinioſus.* II. 5. Vt mons Caluariæ fuit fœtens, infamis à ſupplicijs, & ſepulcris, & oſſibus ſceleratorum, àq; patibulis: ita mundus hominum pœnis deſtinatus, putens, infamis. &c. eſt. 6. *Lucas* 10. meminit deſerti, in quo *deſcendens ab Ieruſalem in Iericho, incidit in latrones; qui deſpoliauerunt eum: & plagis impoſitis, eo ſemiuiuo relicto, abierunt.* Adam is fuit. Deſcendit à gratia in peccatum; exutus à Deo omnibus gratijs; diſplagatur à dæmonibus.

6. Campus tentationū. 6. Hoc deſertum Philiſtæi tartarei iam diu deſpoliant: in quo nil auditur pene, præter *Mitte te deorſum,*

deorſum; pro ambitioſis: & *Hæc omnia tibi dabo*; pro auaris. Deſertum, in quo *ſanguis ſanguinem tangit* per luxuriam: in quo hæretici clamant: Papiſta, *ſi filius Dei es*, ſi in vera ſis fide, & Eccleſia, *dic, vt lapides iſti panes fiant*: doce, quomodo fiat trãſubſtantiatio? At *Vade Satana*. Qui vxorem Loth in ſtatuam ſalis, Gen. 19. *Rupem in ſtagna aquarũ*, Exod. 17. Virgam in ſerpentem vertit, Exod. 7. Is panem & vinum quoque tranſubſtantiat.

PARS III.

Quod deſertum tentati?

I. POEnitentia, inquam. 1. Hic Angeli ſe oblectant; manna conſolationum pluit: fluunt torrentes lachrymarum. Vbi petræ, cubicula: terra, ſtratum: ſaxa, puluinar; feræ, ſocij ſunt; flores, aromata. Vbi orationes ſunt confabulationes: ieiunia, conuiuia: radices, bellaria: ſuſpiria, muſica: flagra, tripudia. *Deſertũ eſt. 1. Pœnitentiæ campus*

2. Per hoc Iſralitæ ex Ægyptiaca captiuitate ingreſſi, 40. annis tetenderunt ad terram promiſſionis. 3. Hoc Dominus mox poſt Baptiſmum inijt: Vti nobis primum fere Sacramentũ poſt Baptiſma eſt Pœnitentiæ. *2. Via ad terram ſanctam. 3. Eſt alter Baptiſmi locus.*

4. Deſertum felix! Thabor es; *Matth.* 17. In quo animæ transfigurãtur, è terrenis factæ cœleſtiores. Hic eæ clamant: *Bonum eſt nos hic eſſe*. 5. In deſerto Sinai, *Exo.* 19. legem dedit Deus inter fulgura, fulmina, buccinæque clangores: timuitque populus. Ita in pœnitentia timor Dei, & legis diuinæ amor inſeritur. *4. Eſt locus illuminationis. 5. Timoris & amoris Dei.*

II. 1. S. Hieronymus ſic amauit deſertum hoc, vt vrbes adiens, ſe ergaſtula adire diceret. Baptiſta reliquit cultam domum patris; Cælos Dominus, præ amore deſerti huius. 2. Tibi verò, Chriſte, vndenam *Cur Chriſtus in eo? 1. Quia amat. 2. Quia vult.*

vndenam deſerti amor? In duplici naſceris deſerto; præſepij, & ſtabuli. Moreris in deſerto Paleſtinæ, & Caluariæ. 3. Philoſophi, deſinite iam Deum indagare in cœlo Empyreo, inque locis imaginarijs. Animæ piæ, nolite eum quærere in mundo. Cant. 3. *Non iacet in terra ſuauiter viuentium*. In deſerto eſt. 4. *Leu.* 10. Iubet Deus, hircum peccatis totius populi grauatum emitti in deſertum. Ecce tibi Agnum hodie emitti.

3. Quia pœnitet.

4. Quia propitiatio eſt,

Audiſtis ante vocem clamantis in deſerto: audite iam plorantis Heracliti peccata orbis. 1. Plorauit olim peccata Babylonis Iſaias: Filiæ Sion, Ieremias: Ægypti & Tyri, Ezechiel: Samariæ, Oſee & Amos: Hîc Ieſus, omnium. 2. Neque hic deplorat peccatum originale: ſed omnia mortalia; venialia, & horum pœnas. Accede anima, & audi clamantem: Ierem. 8. *Quis dabit capiti meo aquam, & oculis meis fontem lachrymarum; & plorabo die ac nocte?* 4. Hic eſt magnus ille plorator; qui ait: Pſal. 9. *Lauabo per ſingulas noctes lectum meum, lachrymis ſtratum meum rigabo.* Quia nactus ſum tandem locum, & tempus.

5. Quia plorat peccata.

III Nouum! Mirum! Deum in deſerto; & plorantem. &c. 1. Vti *Iſai.* 29 nouum ac mirum olim; ex iuſſu Dei, Iſaiam nudum procedere; pœnitentiam agere tum; cum Iſraelitæ byſſo incederent. *Vade: ſolue ſaccum de lumbis; & calceamenta tua tolle de pedibus tuis. Et fecit ſic, vadens nudus, & diſcalceatus.* 2. Mirum, ac nouum olim; Ieremiam, cum Iudæi genio, feſtiſque indulgerent; prodire catenis onuſtum. Ierem. 27. *Hæc dicit Dominus: Fac tibi vincula, & catenas, & pones eas in collo tuo.* 3. Mirum, ac mœſtum; in tripudijs Ieroſolymæ iuſſu Dei Ezechielem domo claudi, & fodere parietem. *Ezech.* 8. 4. At miriſſimum; orbe iam tripudiante, à Deo Patre

Et hæc, dũ contraria mundus agit.

ſuum deſerto includi Filium, actū Spiritu ſancto, vt ieiunet, ploret, oret.

Vide, anima, 1. verum Eliam, ſub arborum vmbris in preces & fletus effuſum. *3. Regu.* 8. 2. Vide Iſmahelem, Ægyptiæ Agar filium, Mariæ Filium fame pene emorientem: *Geneſ.* 21. 3. Quid? Quin imo vide Ieſum, velut prodigum filium, *Luc.* 15. domo relicta Patris, in regione longinqua mundi, quaſi diſſipare ſubſtantiam Maieſtatis ſuæ; & irretiri meretricibus animabus, cúmque ijs ſua prodigere. Et hunc vero iam in deſerto etiam deſertum agere, gemere. &c.

IV. Tu vero S. Spiritus, Domini mei conductor; an & animam meam in deſertum conduces? Vos, Chriſtiani, an ne Ducem hunc ſequemini tales; qualis olim Dauid, nudus capite & pedibus exiuit Vrbe per Olìueti montem. Hic ille orat, eſurit, plorat, vigilat: At vos contraria omnia. *Iſtum, non hunc ſequamur.*

Quin potius, *Exeat* è mundi *aula, qui cupit eſſe pius*: ait Lucanus. 1. Iſraelitæ, Pharaonis furorem deuitantes, deſertum, vt azylum, petebant, *Exod.* 14. 2. Elias, 3. *Reg.* 18. item, fugiens iram Iezabelis. 3. Item Mulier apocalyptica, *cap.* 12. quam ſepticeps perſequebatur draco. *Mundi-fuga.*

Cum igitur etiamnum Pharao, Mundus, Iezabel, Caro, Draco, Diabolus vos perſequantur: *Fugite de medio Babylonis*, monet S. Bernardus Epiſtol. 10. *ſaluate animas veſtras.* Eccur? *Periclitatur enim caſtitas in delicijs; humilitas in diuitijs; pietas in negotio; veritas in multiloquio; charitas in hoc nequam ſæculo.*

(?)

PARS IV.

De Duellibus ipſis, trinoq; duello.

Duella miranda.

I. ET *accedens Tentator*. Ecce, age, duellum. Huic quod vnquam ſimile? Duellauit *Apo.*12. Draco cum Michaele in cœlis: Eua, *Geneſ.*3. cum Serpente in Paradiſo: Iob. *cap.* 3. cum Sathana in Chaldæa! Iudith. *ca.*13. in caſtris cum Holoferne. Aman cum Mardochæo in Perſide, *Eſth.*7. At nihil ad hoſce duos Veteranos, & peritiſſimos. &c. Deum cum Dæmone præliari? 1.*Reg.*17. Dauidem cum Goliath?

Chriſti robur,

Quid? 1. Qui mundum cataclyſmo perdomuit, *Gen.*7. 2. Qui, *Num.* 16. ignem cœlo toties eiaculatus eſt: 3. Quique vna die hominum 14000 cremauit: 4. Qui robur Ægypti cũ Pharaone obruit mari rubro, *Exod.* 14. 5. Qui nocte vna primogenitos Ægypti occidit, *Exod* 12. 6. Qui, *Gen.* 19. pentapolim, Sodomam. &c. è cœlo perdidit: 7. Qui, *Num.*16. terra dehiſcente Core, Dathan, & Abyron viuos inferno dedit: 8. Qui denique, Pſalm.146. *Magnus Dominus, & magna virtus eius*: Et, *Qui facit mirabilia magna ſolus*: Is, inquam, in duellum deſcendit? Cum pari?

Satanæ vis.

At, quis hic? Angelus, *Apoc.*12. draco, qui tertiam ſtellarum partem cauda detraxit. 2. Qui, *Geneſ.* 3. protoplaſtas in Paradiſo expugnauit: & omnem poſteritatem proſtrauit: 3. Qui Iob. *ca.* 2. iuſtum torſit: 4. Qui, 1. *Reg.*11. Dauidem adulterij reum fecit: totumque regnum in exilium traxit: 5. Qui, *Tob.*9. ſeptem Saræ viros ſtrangulauit: 6. Qui, *Matt.*2. infanticidium per Herodẽ patrauit: 7. Qui, *Matth.*27. Iudam ad laqueum adegit. 8. Qui Cain, *Gen.*4. ad parricidium inſtigauit: 9. Qui denique pluſquam 5000 annorum orbi

Digitized by Google

orbi dominatus eſt, Et Iob. 41. *Factus eſt, vt nullũ timeret?* Hi pugiles duo. Iam quæ pugna?

II. Quid agis, quid cogitas Satana? Nihilne meminiſti primæ rebellionis tuæ euentum? Horreſco: Tu Deo pugnabis? Ecquid igitur in nos non audebis? Omnia tentas deſperate, Et vltima pene cum Chriſto.

Si Filius Dei es, dic vt lap: q. d. Mira dudum omnium de te opinio, & fama: maiora homine agis: reor Deum te eſſe. Vt me, vt omnes dubio liberes, age, *Si Filius Dei es, &c.* Meminerat, ſimili ſe eſca, *Gen.*3. Adamum: & Eſau, *Gen.*25. illaqueaſſe: itemque Epulonem. *Luc.*10. At hic non iſtorum eſt ſimilis. Adam edendo nos perdidit: hic ieiunando nos ſaluat. &c. Muta locum, & arma. *Tentatio 1. Gula.*

Ergo *Aſſumſit eum in montem. &c.* Aſpice, ait, orbis oras, regna Aſſyr. Perſ. Iudæorum, Romanorum. &c. *hæc tibi: ſi cadens. &c.* O impudens beſtia! *Domini eſt terra, & plenitudo eius*, Pſal.23. & tua nec tartara, ni Ipſe velit. *2. Tentatio Ambitionis qua euehit.*

At vide, Chriſtiane, montes, in quos te ſubuectet, quæ oſtentet: Sed te vt præcipitet. 1. Aquila teſtudinem euehit in cœlum, vt deiectam collidat ad rupem. Ita ſuperbi *Tolluntur in altum, vt lapſu grauiore ruant*, ait Claud. in Rufino. 2. Tu Ambitio ſaxum eſt illud Tarpeium, è quo Romæ præcipitabantur ſontes, huc impacto vncos pertracti. 3. Tu furca es infamis, *Eſth.* 7. in quã Amanum egiſti ipſamet. 4. Tu es, qualis Lycomedes Rex, teſte *Plutar. in Theſeo:* qui regno pulſum Theſeum: à te petentem auxilium ſeſe in regnum vindicandi: ducis in montem, tuum illi regnum oſtentans, pollicenſque opem: at ſimul præcipitem inde deturbas. Sic tecum agit diabolus, ſuperbe. At nihil peragit cum Chriſto. Ergo ad alia. *Vt deuoret totum. Præcipitet. Infamet. Fallat.*

Aſſumpſit eum in S. ciuitatem, & ſtatuit ſuper pinn. &c. O ſuperbia! Angelos cœlo, Adam paradiſo, *3. Tent. vana gloria.*

Digitized by Google

diſo, Amanum aula eieciſti: hunc quò? *Mitte te deorſum.* Parumne alte deſcendit? *A ſummo cœlo egreſſio eius*, Pſa.m.18. in terram, in præſepium, in deſertum: breui poſt ad Crucem, mortem, ſepulchrum, infernum. 1. Sol, 4. *Reg.* 20. in gratiam Regis Ezechiæ, reduxit vmbram per decem lineas, quibus deſcenderat: Et Chriſtus deſcenderat iam decem lineas; per nouem choros Angelorum; dein in decimo, *Homo factus eſt.* Vere *Minuiſti eum paulo minus ab Angelis.* Pſalm. 8. Sta. *Non vltra*; habet epigrapha columnæ Herculis. Quin, *vltra*: ſed non modo. Poſtea *deſcendet ad inferos.* Væ tibi.

PARS V.

Cur trina fuerit tentatio?

1. Quia triplex natura Christi.

I. SED cur tertium tentat? 1. Dubitabat trinequam de myſterio Incarnationis; quod tribus conſtat naturis in vna hypoſtaſi: Itaque impetebat Corpus, per gulam: Animam, per ambitionem: Diuinitatem, per gloriam vanam. 2. Et vero hęc tria ſunt, vnde cætera dimanant peccata omnia: Sicut Phyſicis tria rerum ſunt principia, vndę formantur omnia; Materia, Forma, Priuatio. 3. Sic, 1. Ioan. 2. *Omne, quod eſt in mundo, aut eſt concupiſcentia carnis; aut concupiſcentia oculorum; aut ſuperbia vitæ,*

2. Tria peccata pracipua.

3. Tria rerũ principia.

4. Tres animæ motus.

4. Cœli voluuntur motu trino: Naturali, Violento, ſeu motu *raptus*; & Trepidationis: ſic anima mouetur motu quaſi naturali ſuperbiæ, ab occaſu humilitatis ad ortum vanæ gloriæ: Violento Ambitionis, ab Oriente gratiæ, ad Occidentem peccati: Trepidationis, in guloſis ac vinoſis. 5. Homicida Ioab, 2. *Reg.* 18. tribus haſtis traiecit cor Abſalonis, pendentis è quercu: Ita Satan, *homicida*

5. Tria Satanæ tela.

Digitized by Google

cida ab initio peccatores, è ſterili quercu mundi pendentes, tribus paſſionibus dictis tranſadigit.

II. At iſtis Chriſtus tria validiſſima obiectat: Gulæ, ieiunium: Superbiæ, humilitatem: Ambitioni, paupertatem. Hi tres ſunt lapilli limpidi, quibus Dauid Goliathan ſtrauit primum, deinde in Caluaria Crucis pedo, & quinque vulnerum ſaxis obtruncauit, & opimis expoliauit. 1.*Reg*.16. *Iſtis tria contraria.*

Perora. Vide Ieſum Victorem: Philiſthęum proſtratum, Holofernem obtruncatum, Amanum ſuſpenſum, Aſſuerianum edictum, de nobis delendis, deletum. &c.

DOMINICA II. QVADRAGESIMÆ.

FAs mihi, per Te, cauſa Tua, (*Germane Lector, & Romane*) quod Autor in hac poſuit Dominica, & expoſuit Euangelium *de Transfiguratione*, in Feriam id quintam, retro proximam, reijcere: exque ea huc tranſmigrare illud *de Chananaa*. Vt, quod Romanus, Germanusque iuxta hodie pro concione recitare iam à tempore immemoriali conſueuimus, adeoque præſcripſimus. Da id *preci*, da *Iuri*: & Accipe.

Fili Dauid, miſerere mei. Filia mea male à dæmonio vexatur.

Matt. 15.

THecuitis vidua, 2.*Reg*.14. filium ſuum vnicum, à cognatis ad cædem poſtulatum, Dauidi ſupplex cum lachrymis facta, ſibi vitæque condonari impetrauit. Ita Chananæa ſuam à Domino.

De qua nos

I. *Quanta vis inſit Orationi?*

II. *Qua*

Digitized by Google

II. *Quæ partes ſint & Orationis, & orantis?*
III. *Quæ voces Chananææ, quæ Chriſti?*

PARS I.

Quanta vis inſit orationi.

I. INfluẽtias cœleſtes Philoſophi admirati ſemper ſunt adeo, vt, quorũ cauſas indagare nulli quibant, eas ad influxus cœlorum referrent. Huc Euripi, mariſque reciprocatio, metallorum ſub terra excoctio, varia corporum inferiorũ affectio, quod magnes ferrum, feſtucas ſuccinum trahat: huc refertur. At influxus Orationis nimium quantò maiores ſunt, adeoque diuiniores! Vt *omnem exuperet naturam vis orationis*, ait S. Chryſoſt. hom. *13.* in Epheſ. Addubitas?

Oratio ſuperat 1. cœlorum vim.

Ecce tibi, 1. Oratio Moyſis & Aaron fecit dehiſcere ſeditioſis Core, Datan & Aby. *Numer. 16.* 2. Aperuit, & ſuſpendit mare rubrum tranſeuntibus 600000 virorũ. *Exo.* 14. 3. Fornacis Babylonicæ flãmas tribus pueris vertit in rorẽ & Etheſias. *Dan.*4. 4. Ioſuæ, *cap.*10. Solem ſtitit. 5. Retro ſolem egit, *Iſa.*30. Ezechiæ. 6. Eliæ oratio obſerauit, & reſerauit cœlos pluuiales. 3. *Regu.*17. 7. Eadem, 3. *Reg.*18. ignem cœlo deuocauit voracem victimæ, aquarum, ſaxorumque. 8. Suſcitauit mortuos. 3. *Reg.*16. 9. Farinam, 4 *Reg.*4. auxit, & oleum. De huiuſmodi influxibus ecqui vnquam Philoſophi?

2. Naturalem vim.

II. Poteſtne corpus ſine cibo durare ſaluum 40. dies? At oratione potuit in Moyſe, *Exo.*34. In Elia, 3. *Reg.*19. In Ieſu, *Matt.*4.

Num poteſt natura, vt, quod natura graue eſt, aquis innatet? vt ſecuris Eliſæi, 4. *Reg.* 6. Corpus aquis inambulet? vt Petri, *Matth.*14. At oratio id potuit.

III. Tradit

III. Tradit *Ariſt. l. 2. de nat. anim. c. 14.* ab Remora, marino piſciculo, naues, quantæ quantæ ſint, in rapidiſſimo curſu ſiſti immobiles. Oratio eſt piſciculus in mari lacrymarum: Ruant naues mundi, dæmonum, tentationum. &c. quantiſcunq; ventis, velis, remiſque, omnes vna ſiſtit oratio iuſti. *3. Animalem vim.*

IV. Tradit *Plut. in conui. 7. Sapien.* Colloquium Reges inter & Philoſophos habitũ ſuper hoc quæſito: *Quid fortiſſimum?* Rex Æthiopiæ Fortunam: Thales Neceſſitatem dicebat. Errabat vterque. Oratio eſt. 1. *Eſt genus dæmoniorum, quod non eÿcitur, niſi in Oratione, & ieiunio.* 2. Hæc de Angelis triumphat: Vt in Iacob. *Gen. 23.* 3. Quid? *Regnum cælorum vim patitur, & violenti rapiunt illud,* Oratione. *4. Humana omnia.* *5. Dæmones* *6. Angelos.* *7. Cælum.*

V. Aſſuerus Rex 120 prouincijs imperitabat: At ipſi Eſtheris oratio: Vt diceret: *Etiam, ſi dimidiã partem regni petieris, dabitur tibi.* Eſth. 3. Atque hoc amplius Rex cœli ſpondet orationi: Marc. 11. *Omnia, quæcunq; orantes petitis; credite, accipietis, & fiet vobis.* *8. Deum.*

Deamabat Aſſuerus gratiam formæ in Eſtheræ? At plus Deus orationem Chananeæ. Quanto magis animæ Chriſtianæ, Sponſæ, terreſtris Deæ?

PARS II.

Quæ partes ſint & orationis, & orantis.

I. CHananæa ortum duxit, ait *Lactant. l. 2. c. 14.* à poſteris Chami, filij Noë; Is ab hoc patre maledictus reſidebat in Arabia, quæ Chanaan dicta. In huius manu, vt in tabula, ecce depictam orationem perfectam. 1. *Fide*: Quia, *O mulier magna eſt fides tua.* 2. Item *Patientia & perſeuerantia*: Quia, *Ecce clamat poſt nos.* 3. Item *Humilitate*: Quia, *Etiam Domine: nam & catelli* *Perfectæ orationis partes 4.*

edunt

edunt de micis. 4. Adde *Charitatem*: iam quadrigam habebis triumphalem Elianam, *4. Regu.* 2. Quæ poſſit etiam in tertium te cœlum inuehere, vt Paulum.

Deo cooperandũ ab homine.

II. *Acceſſit ad Ieſum*: egreſſa prius è terra maledictionis. Paratus offert Deus gratiam; ſed *hominis eſt, præparare*, & offerre *animam*. Egredere tu, & accede: Deus obuiam ante progreſſus eſt. 1. Ex Chanaan botrum ferebant in deſertum viri duo. *Numer.* 13. Botrum ſalutis in mundo tam eſt graue; vt opus habeas comportitore ſocio Deo. 2. Nec Seruator ſolus erat baiulando crucem, Cyrenæum admiſit. *Matth.* 27. Dei eſt dare; tuum acceptare. Chriſti eſt mereri; tuum, merita tibi applicare.

3. Axioma eſt Philoſophis: *Homo hominem generat, & Sol.* Ariſtotel. 2. Phyſic. Ita Chriſtianis hoc: *Deus hominem ſaluat, & homo.* Auguſtino iſtud in ore frequens: *Qui fecit te ſine te, non poteſt ſaluare te ſine te.*

4. Ecce ſcalam Iacob, *Gen.* 28. Hæc parte vna cœlum; terram altera tangebat; Angelis eidem innixis. Sic ſcala iuſtificationis ſuperne Deũ, gratia præuenientem; inferne hominem tangit cooperantem; animabus per eam diſcurrentibus.

PARS III.

Quæ voces Chananææ, quæ Chriſti?

Fuge peccatum & 1. eius materiem.

I. E*greſſa de finibus.* Peccatum fuge: ſed & occaſiones peccandi; omneſque fines eius. 1. Egreſſuris Iſraelitis Ægypto ſic mandabat Dominus, Exod. 10. *Cuncti greges pergent vobiſcum: non remanebit ex eis vngula.* Peccator, exi: tua tecum tolle omnia; neu vlla remaneat occaſio te retrahendi. 2. Sauli iuſſit Deus, 1. Reg. 15. *Percute*

2. Occaſionem.

Amalec;

Digitized by Google

Amalec; & demolire vniuerſa eius; pecora, domos, domeſticaque. Tu peccatum. 3. Loth è Sodoma egreſſus nil reliquit, quod retro eum potuiſſet inuitare. *Gen.*39. Ita vos: credite Angelis Prædicatoribus; fugite ad montem pœnitentiæ. *3. Locum.*

4. Moyſi, *Exod.* 32. parum erat, proturbaſſe Vitulum aureum; quin & *combuſſit, & contriuit vſq; ad puluerem: quem ſparſit in aquam; & dedit ex eo potum filijs Iſrael.* Ita peccatum tu, eiuſque cineres cogitationem, & occaſionem perſequere. 5. Victima pro peccato, Leu.6. *Cremabitur in altari tota nocte; tolletq; Sacerdos cineres. &c. & auferet eos extra caſtra, & vſq; ad fauillam conſumi faciet.* 6. Sara Abrahæ dixit, Gen.12. *Eijce ancillã, & filium eius.* Tu, peccatum, & matrem eius. *4. Cogitationes.*

II. *Domine, miſerere mei.* Hanc formulam ex Dauide didicerat, *Pſalm.* 50. &c. Vtere anima chananæa; & fruêre. Scriptura tres mulieres precatrices memorat: Hæmorroiſſam Fidei: Chananæam, Spei: Magdalenam, Charitatis exemplum. Vel trium pœnitentiæ partium imaginem præbent iſtæ: 1. Contritionis; 2. Confeſſionis; 3. Satisfactionis. *Tres peccatrices Euangelica.*

Non reſpondit illi verbum: Nec tamen deſpondit illa animum. Inſtat: amicos ſolicitat ipſi: *Dimitte eam.* &c. O mulier, Domini quæris gratiã; at non metuis offenſam; dum eo deſerto conuertis te ad Apoſtolos deprecatores? Hodie te hæretici condemnant. At laudat Dominus.] *Perſeuerãtia Chananæa.*

Non ſum miſſus, niſi. &c. Non audit illos, non illam: nec illa Ipſum, reclamat: *Domine, adiuua me.* Fac œthopœiam patheticam ſupplicantis fœminæ, cum Communicatione facta cum Auditoribus. Demum Chriſtum, iſtis petita abnuentem: *Non eſt bonum. &c.* Eia, age Chananæa, vrge, inſta. *Etiam Domine.* Ceſſas? Peturge. *Regnum cœlorum vim patitur.* Eſto violenta.

Sed

Sed & catelli comedunt de micis Dominorum ſuorũ Euge: peruiciſti bene peruicax fœmina!

III. At cur toties repulſam tuliſti? 1. An in pœnam tuam; cuius culpa tua fuit obſeſſa filia? 2. An, quod Chananæa eſſes, de maledictione Cham? 3. An, quod preces, in ſtatu peccati factæ, nullius ſint pretij? Ioann. 9. *Peccatores enim non exaudit Deus.*

Atqui & Publicanum *Luc.* 18. exaudiuit: Et Ezechiam, 4. *Reg.* 10. Sed dolentes de peccato; & pœnoſe inſtantes orando. Tu interim catellum te fateris; non Iudæam. Ideo non quæris ſigna, qualia in Ægypto, mari rubro, inque deſerto edita fuerant; Non. Sed credis nudè; inſtas in fide: impetras in opere. *O mulier, magna eſt fides tua! Fiet tibi ſicut vis.* Et nobis. Amen.

DOMINICA QVADRAGESIMÆ.

Erat Ieſus eijciens dæmonium: & illud erat mutum. Luc. 11.

IVcundum 1. *Reg.* 7. intueri ab Dauide paſtore proſterni leonem, ouis direptorem. At à Chriſto, gregum Paternorum paſtore, dæmonem, obſeſſi diuexatorem; iucundius.

De quo nos

I. *Odia, ac prælia Chriſti, & Satanæ.*
II. *De potentia, ac malitia Satanæ.*
III. *Cur dæmon ſuos obcæcet?*
IV. *Cur elinguet?*
V. *Cur ſurdefaciat dedititios ſuos Cacodæmon?*

PARS I.

PARS I.

Odia, ac prælia Satanæ, & Chriſti.

I. ODium Dei, dæmoniſque eſt, quantum aliud nullum. 1. Amilcar Dux Cartha. ſic oderat Romanos, vt filium Hannibalem, vixdum balbutientem, coegerit iurare in eorum perſecutionem. Ita Deus Pater ſuum Filium. Pſal. 109. *Iurauit Dominus, & non pœnitebit eum.* Quia *Pſalm 5. Odiſti Domine, omnes qui operantur iniquitatem.* At præ cæteris fabrum iniquitatis Satanam. 2. Arca fœderis, & idolum Dagon, 1. *Reg. 5.* nunquam eodē conſiſtere loco potuere. Ita nec Arca Incarnationis in eadem cordis ara, vixdum nata de Virgine, ſtare potuit cum dæmone, Gen. 3. *Ponā inimicitias inter te, & Semen eius, & Ipſa conteret caput tuum.* 3. Iſaac vix natus erat, cum ecce odia ab Iſmaele. Ergo mandatur, Gen. 21. *Eijce ancillam & filium eius.* Ita vix oſtenſa Lucifero fuit prædeſtinatio Chriſti, cum ecce odit. 4. Aquis diluuij diminutis, *Geneſ. 8.* columba, & coruus in ea cohabitare nequibant. Ita ceſſante iræ diuinæ diluuio, Ieſus & Satan in eadem Eccleſia. *Odium Chriſti & diaboli ſummū eſt.*

II. Porro hæc odia orbe antiquiora ſunt. 1. Apoc. 12. *Factum eſt prælium magnum in cœlo, Michael & Angeli eius pugnabant cum Dracone; & Draco pugnabat, & angeli eius.* 2. Recruduit hoc prælium in Paradiſo, *Gen. 3.* ſic indictum, *Ponam inimicitias &c.* 3. Repræſentatum fuit in Dauid & Goliath. *1. Reg 17.* In Iob, 2. & Sathana. In Dauid, 2. *Reg. 22.* & Saule. In Iudith 13. & Holoferne In Eſau, *Gen. 13.* & Iacob nondum natis, dumque viuerent. Ita in vtero cœli concluſi Chriſtus & Lucifer. Et deinde quoad vixit Dominus mortalis, fuit digladiatio de primogenitura, in cæde infan- *Per antiquum.*

 tum,

Digitized by Google

tum; de adoratione, in deſerto, de redemptióne in Cruce;

Victorios☩ Christo. III. Ideo iam *Erat eijciens dæmonium*. 1. Is *erat* Hercules monſtrorum orbis domitor; hydrarum, aprorum, leonum. &c. 2. Is *erat* Theſeus, Minotaurorum occiſor in labyrintho. *In hoc enim apparuit Filius Dei; vt diſſoluat opera diaboli.* 1. Ioan.8. 3. Vti Moyſes deſcendit in Ægyptum; vt de Pharaonica ſeruitute eriperet populum; duceretque per mare in terram promiſſionis.

Facilè vincit. 4. Nimirum talem inferni Hannibal Scipionem; Polyphemus Vlyſſem; Goliath Dauidem; 3.*Reg*.17. Statua Nabuchodonoſorea lapillum: requirebat euerſorem. *Dan*.4. *Petra autem*, 2. Cor.4. *erat Chriſtus*. 5. Ierichuntini muri, *Ioſu. 6.* putabantur inexpugnabiles: Ad clangorem tamen tubarum Sacerdotalium corruunt: Satan ad vocem Chriſti.

6. Habitans in Ægypti fluuijs draco, aquas corrumpebat. *Ezechiel*.32. Effugatur à Domino aquas reparante. Sic, *Apocalypſ*.12. draco ſepticeps, & cornuum X, mare mundi inſedit. Hodie eijcitur.

7. Multa, magnaque Daniel in Babylone facinora deſignauit: at maximum, quod, *Daniel*. 14. idolum Bel, omnibus adoratum, comminuerit. Orbis iam diu adorarat dæmonem; hunc eijcit Dominus.

8. Samſon, deſcendens ad amaſiam Dalilam Philiſthæam, *Iud*. 14. leonem ſuffocatum in via dilacerauit. Ieſus deperit vile ſcortum naturam humanam. Ad hanc deſcendit; in via energumenam hâc eripit ouiculam leoni à ſe deuicto.

(I)

PARS II.

Digitized by Google

PARS II.

Potentia & Malitia Satanæ.

I. PRæpotens eſt ille leo. Quicquid natura, id & ipſe poteſt: non tamen quod ſupra hanc. Poteſt aſſumere corpora; ciere tempeſtates; ſcientias edocere; transferre montes; torquere corpora, *Iob.* 2. turbare mentem; vt Sauli, 1. *Regu.* 16. faſcinare ſenſus; vt Nabuchodonoſori. *Dan.* 4. interimere hominem; vt Saræ viros 7. *Tob.* 5. *Potens dæmon.*

Attamen quam potentia, maior eius eſt malitia. En, hunc trino malo mulctat. Nam *erat mutum*, Luc. 4. *Cæcum*, Matth. 1. & *Surdum* addit Theophylactus. 1. Has plagas Adæ inflixit: gerimus poſteri cicatrices: ſc. occæcationem mentis; ſilentium voluntatis; ſurditatem concupiſcentiæ. 2. Hæ tres ſunt haſtæ Ioab, 2. *Reg* 18. quibus cor Abſoloni transfixit. *Sed malitioſior.*

II Hinc ſuum æſtiment periculum, qui ſub Talis poteſtate degunt. 1. Holofernes, *Iudith.* 7. in obſidione Bethuliæ omnes circum fontes & canales obſtruxit: & aquæ penuriam inuexit maximam. Ita Sathan corporis ſenſus capit, tum intellectum. Nã *nihil in intellectu, quod non prius in ſenſu.* 2. Amnon, 2. *Reg* 13. omnes excedere conclaui iubet; peſſulum obdit, atq; ſic Thamar ſororẽ incœſtuat. Ita (cum *nemo repente malus*) Satan ſenſim gratias à nobis effugat: ſe ingerit: ſenſus obſerit: te obterit. 3. Noë arcam ingreſſus, *Gen* 8. feneſtrã mox occludit, arcendis aquis. Ita ſenſus dæmon, gratiæ defendendæ 4. Galaaditæ, debellatis Ephratæis, *Iudic.* 12. vada omnia Iordanis obſedere; neu vſquã foret effugium. Ita Satan anima ſemel fuſa prælio: neu vſquam reditus ad cœlum pateat, nec vllus ad gratiam Dei tranſitus. *Senſuum obſeſſor.*

PARS III.

Cur Suos obcæcet dæmon.

Excæcat Sathan

1.Vt ehecet

ERat cæcum. Hoc primum animæ humanæ vulnus. 1. Idem intulere Philiſthæi, *Iud.*13. Samſoni: Babylonij, 4. *Reg.* 25. Sedechiæ Regi: Chriſto, Iudæi, Marc. 14. *Cœperunt conſpuere in eum, & velare faciem eius.*

2. Vt exarmet.

2. Gabaonitis, 2 *Reg.* 11. pacē orantibus dedit Naas, Ammonitarum Rex, ita, vt oculi eis dexteri eruerentur: quo armis eſſent inutiles. Ita dæmon.

3. Vt deuoret.

3. Aquila ſuas plumas onerat puluere & arena; hanc inter cerui cornua excutit, vt excæcat⁹ rabioſis diſcurſibus erret, dum præcipitetur, fiatque eſca Aquilæ: Sic dæmon animabus noſtris, ceruo ſimilatis. 1. Pſal. 41. *Quemadmodum ceruus deſiderat ad fontes aquarum: ita deſiderat anima mea ad te Deus.* 2. Spiritus hominis ceruo eſt velocior: eſtque bicornis, amore Dei, & proximi. Dæmon, in arenaria mundi oppletus, excutit in nos puluerem honorum, opum, voluptatum, inter cornua charitatis; oculoſque obcæcat. Inde heu! quò rapide, & rabidè efferimur?

4. Vt illudat.

4. Dionyſius Syracuſanus Damocli palponi, eius maieſtatem, potentiam, felicitatem deprędicanti, ait: Vin' experiri? Quoniam hæc te vita delectat. Cupientem, in aureo collocat ſolio ad opiparam menſam, circumque nobiliſſimos quoſque miniſtros. At ſupra verticem, è tenui ſeta ſtrictam romphæam ſuſpendit. Quo is pene exanimis orat, iſta carere felicitate ſinatur. *Malo*, ait, *Damoclis eſſe, quam Dionyſius.* Teſte Cic. 5. Tuſcul. Ita Satan admiratoribus felicitatis vanæ.

5. Vt feriat.

5. At at: *Niſi conuerſi fueritis; gladium ſuum vibrauit.* Pſal. 7 Hunc ne cernamus; eruit oculos. Ita

cæcus

cæcus Balaam, in via non recta, Angelum cum gladio non vidit. Periſſet; ni oculatior fuiſſet aſinus, & vocalis idem. *Num.* 22.

PARS IV.

Cur elinguet Sathan?

ET *mutum.* Elinguat Sathan; ne Deum Diuoſq; oret opem homo. 1. Lupus raptam ouem ocyus ſuffocare aſſolet: ne balatu paſtor excitus aduolet. Ita cacogenius. 2. Infelix anima; quæ ſic muta! Æger, cum loquela deſtitutus eſt, iam ad extrema deueniſſe cenſetur. Ita actum eſt de muto ad precandum, confitendum. &c. Pſal. 37. *Factus ſum ſicut homo non audiens, & nou habens in ore ſuo redargutiones.* Cauſidicus, aut Prædicator ad rauim perorabunt: fœmina item triduum garriet indefeſſa: attamen iſti canes muti erunt in Confeſſione.

Elinguat 1. Vt rapiat

2. Vt extinguat.

Pudet? 1. Audi Chryſ. ho. 3. de Pœnit. *Pudorem & verecundiã Deus dedit peccato; Confeſſioni vero audaciam: Inuertit diabolus; & peccato præbet audaciam: Confeſſioni verecundiã.* 2. Nobilis quidam Angliæ, (ſcribit *V. Beda l. 5. Hiſt. Ang*) Regi aulicus & charus in paucis, æger ad mortem, inuiſitur ab Rege; monetur periculi, Confeſſione præuertendi. Is, acti Regi gratijs, negat eam ſe vim morbi perſentiſcere. Poſtridie, ſæpiuſque dein monitus idẽ, procraſtinat; dum obmuteſcit. Exhalat. Quò vappa anima: quò? Væ muto ad confitendũ!

3. Vt Confeſſionem profanet. Vt damnet

PARS V.

Cur ſurdefaciat dedititios ſuos dæmon?

Surdefacit dæmon

I. ET *ſurdum.* 1. Obſeſſor qui vrbis eſt; viarum aut inſeſſor, aut incitor eſt idem. Sic qui animarum

1. Vt teneat obſeſſos.

marum eſt inſidiator: is & ſenſuũ eſt occupator. 2. Carceris cuſtos facile captiuos obābulare ſinit int⁹; dummodo ianuarum repagula firmata ſint foris. Ita ianitor Orci in carcere mundi ire te per vanitates ſinit: tantum ſi ſenſuum ipſe ſeras aſſeruet. 3. Furtis, & latrocinijs aſſueti domos effringunt, ſcādunt muros; cum ſopore preſſi dormiũt homines; non, dum vigilant. Ita dæmon animas vigiles præterit; at vbi ſenſus tarcino ſopiuit; hîc in eas ſe inſinuat; aut inijcit. 4. Matt. 14. *Noctu, cũ dormirent, venit inimicus, & ſuperſeminauit Zizaniam.* id eſt. Cum animæ in delicijs ſteriunt.

2. Vel captos.

3. Vt ſpoliet & mactet.

4. Vt loliũ ſerat.

5. Bombyces ad tonitrui fragores emoriuntur. Itaque ne hunc exaudiant, tinnitibus circumſecus perſtrepit herus cum aliàs, tum vero, quādo tonat. Ita Satan, ne animæ, audito tonitru nouiſſimorũ, aut concionum, ſibi moriantur; viuantque Deo, negotijs & vanitatibus obſtrepit, aſſuetudine iam ſibi familiarib⁹, vt etſi auritus ad omnia alia homo; ſurdus tamen ſit ad ſalutaria. 6. Pſeudopropheتę Ammonitarum, immolaturi infantes dijs, perſonabant tympanis; ne eiulatus mouerent parentibus miſerationem: Ita dæmon, mundus, caro delicijs, iris, bellis, curis obtundunt aures; vt pereuntium animarum ſuarum nec ſenſum habeāt peccatores, nec curam. Hinc omnibus pene mundus hodie obſurduit: morti, iudicio, inferno, conſcientiæ. &c.

5. Vt mũdo ſui viuant.

6. Vt nouiſſimorũ ſit obliuio.

II. 7. Pythagoræi cœlorum orbes ſuauiſſimam harmoniam edere ſuo motu, aiunt: quæ, ſi audiretur, (at nequit præ mundi ſtrepitu) omnes in ſui raperet admirationem. Ita in Cœleſtium conſideratione mira ineſt ſuauitas: at per mundum ſtat, & Satanam; quo minus percipiatur. 8. Tradunt coſmographi, Nili accolas pene omnes ſurdaſtros eſſe præ ſtrepitu, quo cum fluuius is de montibus delabitur. Ita fragoſum eſt mare mũdi; rapitur ſus, deque per impetus: vt incolæ obſurdeſcant ad alia.

7. Vt gloria cœleſtis neſciatur.

8. Sciatur de ſalo mundo.

9. Apes

9. Apes cum aluearia, fauoſque deſerere parant: cymbalis diſſonis ſiſti ſolent: Ita cum mundi fauos, & luſtra quis fugere parat: hîc Satan cymbala mouet gulæ, ſiſtra luxuriæ, &c. ad ſiſtendum. *9. Eius nugis inhæreatur.*

III. Porro quis cæcus, ſurdus, mutus: niſi hæreticus; qui Eccleſiam non videt; etſi ea, Iſa. 2. *Mons eſt in vertice montium*; ſit Candelabrum ſuper montem poſita; ſit Tabernaculum in ſole: Qui nec ſolem videt, Chriſtum Ipſum in Euchariſtia? Qui ſeptem Sacramenta, iſtorum ſeptem candelabrorum, *Apocal.* 1. non videt? Qui viſibile Caput Eccleſiæ Pontificem Romanum non videt. Et alia ſexcenta talia; ad quæ tam muti ſunt profitenda; quam ſurdi ad audienda. Vos igitur Præſules Sacri, quibus poteſtas eſt eijciendi dæmones: iſtos procul eijcite: *Auferte malum de medio veſtri.* *Hæreticus eſſe videtur hic dæmoniacus. An eijciendus?*

DOMINICA IV. QVADRAGESIMÆ.

Abijt Ieſus trans mare Galilææ, & ſequebatur eum multitudo magna. Ioan. 6.

ELias, 3. *Reg.* 17. init domum Sareptanæ viduæ; creſcit oleum indeficiens, 4. *Reg.* 4. Eliſæus alteri viduæ ſolo iuſſu facit manare oleum, quantum capere, etiam ſumpta mutuo, vaſa aliena poterant. Mirum! Mirius illud: Quod panes xx hordeaceos ſic multiplicarit Dominus benedictione, vt 100 viris ſuffecerint. Miriſſimum hoc: quod quandoque hordeaceis, & duobus piſcibus ſatientur 5000 hominum: ſintque ſuper XII cophini fragmētorum.

Digitized by Google

Atque nos

I. *De Pane tranſubſtantiato.*

II. *De mari Ieſu tranſito.*

III. *De incomparabili conuiuio Euchariſtico.*

PARS I.

De Pane tranſubſtantiato.

Eſt inueſtigabilis. I. MYſterium Euchariſtiæ eſt imperſcrutabile. 1. Ezechiel, ca. 48. *Vidi*, ait, *torrentem, non potui tranſire: quoniam intumuerãt aqua torrentis profundi, qui non poteſt tranſuadari.* Hic eſt torrens SS. ſanguinis D. N. I. C. tantis intumeſcens meritis, ac myſterijs. 2. Ariſtoteles, quod Euripi *2. Eſt immenſus.* ſeptenos indies fluxus, & refluxus capere non poſſet: dixit in Euripum ſe præcipitans: *ergo tute me cape.* Euchariſtiæ 7. Spiritus dona, diuinaque myſteria capere impotentes philoſophi, & hæretici; in abyſſo periere. Sicut & Capharnaitæ, *Ioann. 6.* Vt & Ægyptij in mari rubro, *Exo. 14.*

3. Eſt ex Deo. Deus *Gen. 2.* ab orbe condito conſtituit in Paradiſo fluuium, qui in quatuor alueos ſe diffunderet. Sic ab orbe recondito in Eccleſia, de ſuo Corpore Chriſtus inſtituit fontem, ſeptemplici Sacramentorum flumine dimanantem: Cuius *Fluminis impetus lætificat ciuitatem Dei vniuerſam. Pſal. 45.*

1. Euchariſtia eſt viſus, *Apo 4* & *Dan. 12* fluui⁹ aquæ viuæ, inſtar cryſtalli pellucidus; de ſede Dei, de throno Agni promanans. 2 Ea eſt puteus, ad quem Samaritana adijt, *Ioan 4.* 3 Puteus Democriti, è quo ipſe in fundo latitantem veritatem haurire ſtudebat: At Theologi ſunt ij: Qui, quod ingenioſe non inueniunt; credunt animoſe. O ſalutaris Hoſtia! *tibi nomina mille: Mille iuuandi artes.*

4. Eſt præfiguratus. II. 1. Tu Candelabrum es ex puro puto auro charitatis,

charitatis, & Diuinitatis; ſeptem continens lampades, ſeu donorum Spiritus, ſeu Sacramentorũ, à tuo gratiæ igne collucentes. 2. Tu namque Sol es ſeptem inter planetas vnicus, iſtos illuminans. Tu gratiam eſſentialiter habes per naturam: cætera à te per participationem. 3. Tu manna es in deſerto, *Exo.16.* 4. Tu panis in cinere Humanitatis coctus Eliæ das robur in Horeb vſque, 3 *Reg. 19.* 5. In te funda eſt Dauidica, 1 *Reg* 27. cum lapidibus quinque limpidis Vulnerum Chriſti. 6. Arbor vitæ es paradiſiaca, *Gen.2.* 7. Arbor Apocalyptica, *cap.21.* quot menſibus diuerſos fructus efferens duodecim, *& folia ligni ad ſanitatem gentium.* 8. Tu frumentum, quo Ioſeph, *Geneſ.41.* horrea compleuit Eccleſiæ: de *cuius adipe frumenti ſatiat te.* O homo, Deus, *Pſal.147.* 9. Tu panis, cuius farina Humanitas: fermentum, Diuinitas: aqua, Sanguis Chriſti: furnus, B.V. vterus: ignis, charitas: piſtor, S. Spiritus obumbrãs B.V.M. 10. Tu es panis, qui iam 5000 hominum paſcis.

PARS II.

De Mari Ieſu tranſito: hocq; vario.

I. ABijt *Ieſus trans mare.* Moyſes, multis in Ægypto editis miraculis, 600000 virorum duxit per mare, ſequentium in ſolitudinem, ibi manna refectorum. Hîc Chriſtus 5000 in deſerto pauit: poſt alia miracula. *Ieſu maria.*

Hem, Ieſu bone, quot Tu maria tranſiſti? 1. SS. Trinitatis mare, naui æternę generationis. Vtq; Oceanus vnus duos in ſinus diditur, in mare Rubrum, & Mediterraneum: Ita Deus Pater quaſi in Filium ſanguine rubricatum, & in S. Spiritum procedentem, quaſi medium, ab Vtroque. Oceanus Deitatis in eſſentia vnus, in Perſonis trinus. *1. Trinitatis.*

 2. Hinc

2. Incarnationis. 1. Hinc aliud inis mare, in quo Virgo, nauis: Humanitas, velum: Charitas, rudens: S. Spirit⁹, nauclerus. In hoc nouem menſes nauigaſti. Quo modo? Pſalm. 70. *In mari via tua, & ſemita tua in aquis multis: & veſtigia non cognoſcentur.*

3. Natiuitatis & mundi. II. Ex hoc, in mare mundi prouectus es: heu, quam infame, & exæſtuans! 1. Pſal. 7. *Viderunt te aquæ Deus: viderunt te aquæ, & timuerunt: & turbatæ ſunt abyſſi.* Quot hic adiſti pericula, qualia, quanta? 2. Noë, *Geneſ.* 8. ex quo arcam inijt, continuis pluuijs, ventis, procellis fuit ludibrium: Ita tu, Ieſu. Neque vlla tibi quies ante ab laboribus, pax ab hoſtibus: quam columba animæ tuæ, volans ex Arca Crucifixi, conſtitit in ligno montis Caluariæ. 3. Moyſes, vixdum natus, in profluentem Ægypti abijcitur: *Exod.* 2. Tu in mare mundi. Tua ibi fiſcella, præſepium cum fœno & panniculis eſt.

Mundi mare quale Et tu mare mundi, quid te procelloſius? Quid magis infame? 1. In te qui Venti, ſiue tui, opum, honorum, voluptatum? Siue noſtri, paſſionum? Siue inferni, tentationum? 2. Quot tu Regnorũ naufragijs, aut iactationib⁹ illætatus irriſiſti? Quot, quantos abſorpſiſti? Taceo alios: Vel Apoſtolos

Apoſtolis? non veritus es, quin clamare cogerentur, Matth. 8. *Domine, ſalua nos, perimus.* 3. Tu mare mortuũ, in quo tota vitæ nocte laborãtes, nil meriti capiũt. *Luc.* 8. 4. Tu mare Babylonicum, in quo Daniel, *cap.* 7. ventos vidit 4. deprælantes, Carnem, Dæmonem, Mortem, Voluptatem. Poſt quæ prodeũt monſtra peccatorum.

Chriſto? His Ieſus iactatus in vndis eſt. His poſt Troiæ Angelicæ, & Paradiſiacæ excidium,

——————*Terris iactatus, & alto eſt,*
Vi Superûm: ſæua memorem Iunonis ob iram:
diuinæ Iuſtitiæ.

4. Paſſionis. III. Neque in hoc ſiſtit Alto Ieſus. In altius euchitur

euehitur, Vltra columnas Herculis, aut Pellæi iuuenis. In mare, inquam, Paſſionis. Quò: Quò Domine? Pſalm. 92. *Eleuauerunt flumina Domine; eleuauerunt fluctus ſuos.* Heu, *Mirabiles elationes maris!* Hic furores, & æſtus; ſcopuli, & ſyrtes, Scylla & Charybdis: Mors & Vita. Hic ea experieris; vt dicas: Pſalm. 86. *Veni in altitudinem maris, & tempeſtas demerſit me:* Et, *Omnes fluctus tuos induxiſti ſuper me.* At cum in hoc mare ſis delatus, quia voluiſti: ſcias, non enatabis, niſi facto naufragio. Et is Ionas, *ca.3.* eijcieris in altum Caluariæ & Crucis: triduo abſorptus in vtero terræ iacebis corpore: cætera quoque in Ceti, Inferni aluo deges, limbi ſpes, & res, & omnia.

PARS III.

De incomparabili conuiuio Euchariſtico.

I ACcepit Chriſtus panes; & cum gratias egiſſet, diſtribuit. En, hic eandem ſubſtantiam benedictione multiplicat: In Euchariſtia vnum Corpus Conſecratio facit eſſe poſſe multis in locis. Ibi 5000 hominum cibat: Hac, infinita. Ibi duo Apoſtoli dubitabant de Virtute & Potentia Domini: Philippus ait: 200 *denariorum panes non ſufficiunt:* Andreas: *Quid hæc inter tantos?* *Euchariſtia figura.*

In hac ce Transſubſtantiatione duo hæretici Veritatem eius abnegant. Caluinus vult adeſſe Chriſtum figuratum: Impanatum Lutherus. *Impugnatio hæretica.*

Scilicet inſigne par ſenum! 1. Quale, quod caſtiſſimam Suſannam adulterij accuſauit: Sic hi S. Euchariſtiam idololatriæ inſimulant. 2. Quales in Paſſione teſtes duo nouiſſimi. *Hic dixit: Poſſum deſtruere. &c. Sed non erat conueniens teſtimonium eorum.* 3. Quales latrones duo, quos inter Dominus medius in ara Crucis. 4. Quales Philiſthæi, *Duo inſignes.*

nouis

nouis funibus rati ſe tenturos Samſonem: at is rupit, & erupit. Nouis hæreſibus iſti ſe poſſe putarunt Euchariſtiam tenere, quaſi ad ipſorum captũ captam. At Dominus telas ipſorum araneanas difflauit: & Patri acclamat: Pſalm. 115. *Dirupiſti vincula mea, tibi ſacrificabo hoſtiam laudis.*

Conuiuiũ eſt incomparabile II. Hoc eſt *Sacrum conuiuium, in quo Chriſtus ſumitur. &c.* Cuius figura fuit iſtud panum quinq;

1. In pretio. 1. Quid Cleopatræ conuiuium? In quo duæ gemmæ liquatæ, vno hauſtu ſunt ab M. Antonio abſumtæ, quæ æſtimabantur 250000 coronatorum. Teſte *Plut. in Ant.* Hic duæ gemmæ, Humanitas & Diuinitas: præ quibus quid vſquam vnquam?

2. In cibo. 2. Quid Antonij Getæ Coſ. Rom. conuiuium? In quo tot miſſus, quot literæ in Alphabeto: & in quolibet miſſu item tot fercula eduliorum ab eadẽ incipientium litera, de nomine. Teſte *Spartano.* Hic vero, in vno quot fercula gratiarum? Stellas cœli numeres licet, neque has tamen numerabis.

3. In conuiuijs. 3. Iulius Cæſar, deuicto Pompeio, triumphans Romæ publicum dedit epulum, magnificentiæ oſtentandæ, in quo 20000 menſarum Regifice inſtruxit, ſimul vim auri ſparſit ingentem. At Chriſtus toti orbi parauit menſam diuinam.

4. In donis. 4. Pythius Græcus, vir plebæus, Democriti Philoſophi pater, tantarum fuit opum vir, vt lauto exciperet prandio totum Xerxis exercitum: qui conſtabat duodecies centenis millibus hominum, *Herod. l. 7.* Quin Regi abeunti donauit 400 myriadas auri, & bis mille talenta argenti. Sed hoc quid ad iſtud? In quo, Dan. 7 *Millia millium miniſtrabant ei, & decies centena millia aſſiſtebant ei?* Et *Apocalypſ. 7. Vidi turbam magnam, quam dinumerare nemo poterat ex omnibus tribubus.* An non Pſalm. 110. *Memoriam fecit mirabilium ſuorum miſericors & miſerator Dominus! Eſcam dedit timentibus ſe.*

5. Aſſue-

Digitized by Google

5. Aſſuerus, 127 prouinciarum Rex, *Eſth.* 1. Satrapis ac Dynaſtis conuiuium apparauit in Suſis. At nihil ad noſtrum: quale in euangelicis cœnis, prandijſque indicatur. Cuius cauſa dictum, Matt. 12. *Venite ad me omnes, qui laboratis, & onerati eſtis, & ego reficiam vos. Venite, & guſtate, quoniam ſuauis eſt Dominus. Accedite, & illuminamini.* *5. In effectis*

III. At triduo ſequendus eſt Dominus, per tres pœnitentiæ partes. 1. Vaſa, *Exod.* 19. in quibus manna colligebatur, eſſe voluit Deus aurea, (ex auro charitatis) intus, & foris. 2. Arca, *Geneſ.* 9. in qua Noe ſe recipere debebat, annis centum ædificabatur: Hæc & talis conſcientia ſit & tua. 3. Salomon, 3. *Reg* 6. annos 7. conſumpſit in conſtruendo templo, pro Arca inibi reponenda. 4. Virgines, *Eſth.* 2. ad Aſſuerum admittendæ, anno ipſo gratiã faciei comparabant: Tibi communicaturo quid facto opus? 5. Præſertim cum hinc colligi poſſint 12 cophoni fragmentorum. Nimirum Remiſſio peccatorũ, Gratię acquiſitio, Dei amicitia: Pœnæ abſolutio, vel commutatio, Quies conſcientiæ, Conſolatio S. Spiritus: Mortificatio, malorum habituum exterminatio, augmentũ gratiæ: vitæ emendatio, promptitudo ad bene operandum, gloria cœleſtis. *At pœnitentia animum præparet.*

DOMINICA PASSIONIS.

Quis ex vobis arguet me de peccato?
Ioan. 6.

AGnus paſchalis, *Exodi.* 12. multo ante paſcha in vrbem adducebatur: vt eius balatu cuncti monerentur diutius, liberationis Patrum ex Ægypto; & gratitudinis. Ideo Eccleſia hodie exaudiri facit

tum; de adoratione, in deſerto, de redemptione in Cruce;

Victorioſè Chriſto. III. Ideo iam *Erat eijciens dæmonium*. 1. Is *erat* Hercules monſtrorum orbis domitor; hydrarum, aprorum, leonum. &c. 2. Is *erat* Theſeus, Minotaurorum occiſor in labyrintho. *In hoc enim apparuit Filius Dei; vt diſſoluat opera diaboli.* 1. Ioan.8. 3. Vti Moyſes deſcendit in Ægyptum; vt de Pharaonica ſeruitute eriperet populum; duceretque per mare in terram promiſſionis.

Facilè vincit. 4. Nimirum talem inferni Hannibal Scipionem; Polyphemus Vlyſſem; Goliath Dauidem; 3.*Reg*.17. Statua Nabuchodonoſorea lapillum: requirebat euerſorem. *Dan*.4. *Petra autem*, 2. Cor.4. *erat Chriſtus*. 5. Ierichuntini muri, *Ioſu*. 6. putabantur inexpugnabiles: Ad clangorem tamen tubarum Sacerdotalium corruunt: Satan ad vocem Chriſti.

6. Habitans in Ægypti fluuijs draco, aquas corrumpebat. *Ezechiel*.32. Effugatur à Domino aquas reparante. Sic, *Apocalypſ*.12. draco ſepticeps, & cornuum X, mare mundi inſedit. Hodie eijcitur.

7. Multa, magnaque Daniel in Babylone facinora deſignauit: at maximum, quod, *Daniel*. 14. idolum Bel, omnibus adoratum, comminuerit. Orbis iam diu adorarat dæmonem; hunc eijcit Dominus.

8. Samſon, deſcendens ad amaſiam Dalilam Philiſthæam, *Iud*. 14. leonem ſuffocatum in via dilacerauit. Ieſus deperit vile ſcortum naturam humanam. Ad hanc deſcendit; in via energumenam hāc eripit ouiculam leoni à ſe deuicto.

(I)

PARS II.

Digitized by Google

PARS II.

Potentia & Malitia Satanæ.

I. PRæpotens eſt ille leo. Quicquid natura, id & ipſe poteſt: non tamen quod ſupra hanc. Poteſt aſſumere corpora; ciere tempeſtates; ſcientias edocere; transferre montes; torquere corpora, *Iob.* 2. turbare mentem; vt Sauli, 1. *Regu.* 16. faſcinare ſenſus; vt Nabuchodonoſori *Dan.* 4. interimere hominem; vt Saræ viros 7. *Tob.* 5. ***Potens dæmon.***

Attamen quam potentia, maior eius eſt malitia. En, hunc trino malo mulctat. Nam *erat mutum*, Luc. 4. *Cæcum*, Matth. 1. & *Surdum* addit Theophylactus. 1. Has plagas Adæ inflixit: gerimus poſteri cicatrices: ſc. occæcationem mentis; ſilentium voluntatis; ſurditatem concupiſcentiæ. 2. Hæ tres ſunt haſtæ Ioab, 2. *Reg* 18. quibus cor Abſoloni transfixit. ***Sed malitioſior.***

II Hinc ſuum ęſtiment periculum, qui ſub Talis poteſtate degunt. 1. Holofernes, *Iudith.* 7. in obſidione Bethuliæ omnes circum fontes & canales obſtruxit: & aquæ penuriam inuexit maximam. Ita Sathan corporis ſenſus capit, tum intellectum. Nã *nihil in intellectu, quod non prius in ſenſu.* 2. Amnon, 2. *Reg* 13. omnes excedere conclaui iubet; peſſulum obdit, atq; ſic Thamar ſororẽ inceſtuat. Ita (cum *nemo repente malus*) Satan ſenſim gratias à nobis effugat: ſe ingerit: ſenſus obſerit: te obterit. 3. Noë arcam ingreſſus, *Gen* 8. feneſtrã mox occludit, areendis aquis. Ita ſenſus dæmon, gratiæ defendendæ 4. Galaaditæ, debellatis Ephratæis, *Iudic.* 12. vada omnia Iordanis obſedere; neu vſquã foret effugium. Ita Satan anima ſemel fuſa pręlio: neu vſquam reditus ad cœlum pateat, nec vllus ad gratiam Dei tranſitus. ***Senſuum obſeſſor.***

Digitized by Google

PARS III.

Cur Suos obcæcet dæmon.

Excæcat Sathan
1. Vt ebæcet
2. Vt exarmet.

ERat *cæcum*. Hoc primum animæ humanæ vulnus. 1. Idem intulere Philiſthæi, *Iud.* 13. Samſoni: Babylonij, 4. *Reg.* 25. Sedechiæ Regi: Chriſto, Iudæi, Marc. 14. *Cœperunt conſpuere in eum, & velare faciem eius.* 2. Gabaonitis, 2 *Reg.* 11. pacẽ orantibus dedit Naas, Ammonitarum Rex, ita, vt oculi eis dexteri eruerentur: quo armis eſſent inutiles. Ita dæmon.

3. Vt deuoret.

3. Aquila ſuas plumas onerat puluere & arena; hanc inter cerui cornua excutit, vt excæcat⁹ rabioſis diſcurſibus erret, dum præcipitetur, fiatque eſca Aquilæ: Sic dæmon animabus noſtris, ceruo ſimilatis. 1. Pſal. 41. *Quemadmodum ceruus deſiderat ad fontes aquarum: ita deſiderat anima mea ad te Deus.* 2. Spiritus hominis ceruo eſt velocior: eſtque bicornis, amore Dei, & proximi. Dæmon, in arenaria mundi oppletus, excutit in nos puluerem honorum, opum, voluptatum, inter cornua charitatis; oculoſque obcæcat. Inde heu! quò rapide, & rabidè efferimur?

4. Vt illudat.

4. Dionyſius Syracuſanus Damocli palponi, eius maieſtatem, potentiam, felicitatem deprędicanti, ait: Vin' experiri? Quoniam hæc te vita delectat. Cupientem, in aureo collocat ſolio ad opiparam menſam, circumque nobiliſſimos quoſque miniſtros. At ſupra verticem, è tenui ſeta ſtrictam romphæam ſuſpendit. Quo is pene exanimis orat, iſta carere felicitate ſinatur. *Malo*, ait, *Damoclis eſſe, quam Dionyſius.* Teſte Cic. 5. Tuſcul. Ita Satan admiratoribus felicitatis vanæ,

5. Vt feriat.

5. At at: *Niſi conuerſi fueritis, gladium ſuum vibrauit.* Pſal. 7 Hunc ne cernamus; eruit oculos. Ita

cæcus

Digitized by Google

cæcus Balaam, in via non recta, Angelum cum gladio non vidit. Periſſet; ni oculatior fuiſſet aſinus, & vocalis idem. *Num.* 22.

PARS IV.

Cur elinguet Sathan?

E*T mutum.* Elinguat Sathan; ne Deum Diuoſq; oret opem homo. 1. Lupus raptam ouem ocyus ſuffocare aſſolet: ne balatu paſtor excitus aduolet. Ita cacogenius. 2. Infelix anima; quæ ſic muta! Æger, cum loquela deſtitutus eſt, iam ad extrema deueniſſe cenſetur. Ita actum eſt de muto ad precandum, confitendum. &c. Pſal. 37. *Factus ſum ſicut homo non audiens, & non habens in ore ſuo redargutiones.* Cauſidicus, aut Prædicator ad rauim perorabunt: fœmina item triduum garriet indefeſſa: attamen iſti canes muti erunt in Confeſſione. *Elinguat* *1. Vt rapiat* *2. Vt extinguat.*

Pudet? 1. Audi Chryſ. ho. 3. de Pœnit. *Pudorem & verecundiã Deus dedit peccato; Confeſſioni vero audaciam: Inuertit diabolus; & peccato præbet audaciam: Confeſſioni verecundiã.* 2. Nobilis quidam Angliæ, (ſcribit *V. Beda l. 5. Hiſt. Ang.*) Regi aulicus & charus in paucis, æger ad mortem, inuiſitur ab Rege; monetur periculi, Confeſſione præuertendi. Is, acti Regi gratijs, negat eam ſe vim morbi perſentiſcere. Poſtridie, ſæpiuſque dein monitus idẽ, procraſtinat; dum obmuteſcit. Exhalat. Quò vappa anima: quò? Væ muto ad confitendũ! *3. Vt Confeſſionem profanet.* *Vt damnet*

PARS V.

Cur ſurdefaciat dedititios ſuos dæmon?

Surdefacit dæmon

I. E*T ſurdum.* 1. Obſeſſor qui vrbis eſt; viarum aut inſeſſor, aut incitor eſt idem. Sic qui ani- *1. Vt teneat obſeſſos.*

marum eſt inſidiator: is & ſenſuũ eſt occupator. 2.
2. Vel captos. Carceris cuſtos facile captiuos obābulare ſinit int⁹;
dummodo ianuarum repagula firmata ſint foris.
Ita ianitor Orci in carcere mundi ire te per vanita-
3. Vt ſpoliet & mactet. tes ſinit: tantum ſi ſenſuum ipſe ſeras aſſeruet. 3.
Furtis, & latrocinijs aſſueti domos effringunt, ſcā-
dunt muros; cum ſopore preſſi dormiũt homines;
non, dum vigilant. Ita dæmon animas vigiles præ-
terit; at vbi ſenſus ſarcino ſopiuit; hîc in eas ſe inſi-
4. Vt loliũ ſerat. nuat; aut inijcit. 4. Matt. 14. *Noctu, cũ dormirent,*
venit inimicus, & ſuperſeminauit Zizaniam. id eſt.
Cum animæ in delicijs ſtertunt.

5. Vt mũdo ſui viuant. 5. Bombyces ad tonitrui fragores emoriuntur.
Itaque ne hunc exaudiant, tinnitibus circumſecus
perſtrepit herus cum aliàs, tum vero, quādo tonat.
Ita Satan, ne animæ, audito tonitru nouiſſimorũ,
aut concionum, ſibi moriantur; viuantque Deo,
negotijs & vanitatibus obſtrepit, aſſuetudine iam
ſibi familiarib⁹, vt etſi auritus ad omnia alia homo;
6. Vt nouiſſimorũ ſit obliuio. ſurdus tamen ſit ad ſalutaria. 6. Pſeudoprophetę
Ammonitarum, immolaturi infantes dijs, perſona-
bant tympanis; ne eiulatus mouerent parentibus
miſerationem: Ita dæmon, mundus, caro delicijs,
iris, bellis, curis obtundunt aures; vt pereuntium
animarum ſuarum nec ſenſum habeāt peccatores,
nec curam. Hinc omnibus pene mundus hodie
obſurduit: morti, iudicio, inferno, conſcientiæ. &c.

7. Vt gloria cœleſtis neſciatur. II. 7. Pythagoræi cœlorum orbes ſuauiſſimam
harmoniam edere ſuo motu, aiunt: quæ, ſi audire-
tur, (at nequit præ mundi ſtrepitu) omnes in ſui
raperet admirationem. Ita in Cœleſtium conſide-
ratione mira ineſt ſuauitas: at per mundum ſtat, &
8. Sciatur de ſalo mundo. Satanam; quo minus percipiatur. 8. Tradunt
coſmographi, Nili accolas pene omnes ſurdaſtros
eſſe præ ſtrepitu, quo cum fluuius is de montibus
delabitur. Ita fragoſum eſt mare mũdi; rapitur ſus,
deque per impetus: vt incolæ obſurdeſcant ad alia.

9. Apes

Digitized by Google

9. Apes cum aluearia, fauoſque deſerere parant: cymbalis diſſonis ſiſti ſolent: Ita cum mundi fauos, & luſtra quis fugere parat: hîc Satan cymbala mouet gulæ, ſiſtra luxuriæ, &c. ad ſiſtendum. *9. Eius nugis inhæreatur.*

III. Porro quis cæcus, ſurdus, mutus: niſi hæreticus; qui Eccleſiam non videt; etſi ea, Iſa. 2. *Mons eſt in vertice montium*; ſit Candelabrum ſuper montem poſita; ſit Tabernaculum in ſole: Qui nec ſolem videt, Chriſtum Ipſum in Euchariſtia? Qui ſeptem Sacramenta, iſtorum ſeptem candelabrorum, *Apocal.* 1. non videt? Qui viſibile Caput Eccleſiæ Pontificem Romanum non videt. Et alia ſexcenta talia; ad quæ tam muti ſunt profitenda; quam ſurdi ad audienda. Vos igitur Præſules Sacri, quibus poteſtas eſt eijciendi dæmones: iſtos procul eijcite: *Auferte malum de medio veſtri.* *Hæreticus eſſe videtur hic dæmoniacus.* *An eijciendus?*

DOMINICA IV. QVADRAGESIMÆ.

Abijt Ieſus trans mare Galilaæ, & ſequebatur eum multitudo magna. Ioan. 6.

ELias, 3. *Reg.* 17, init domum Sareptanæ viduæ; creſcit oleum indeficiens, 4. *Reg.* 4. Eliſæus alteri viduæ ſolo iuſſu facit manare oleum, quantum capere, etiam ſumpta mutuo, vaſa aliena poterant. Mirum! Mirius illud: Quod panes xx hordeaceos ſic multiplicarit Dominus benedictione, vt 100 viris ſuffecerint. Miriſſimum hoc: quod quandoque hordeaceis, & duobus piſcibus ſatientur 5000 hominum: ſintque ſuper xii cophini fragmẽtorum.

Atque nos

I. *De Pane tranſubſtantiato.*

II. *De mari Ieſu tranſito.*

III. *De incomparabili conuiuio Euchariſtico.*

PARS I.

De Pane tranſubſtantiato.

Eſt inueſtigabilis. I. MYſterium Euchariſtiæ eſt imperſcrutabile. 1. Ezechiel, ca. 48. *Vidi*, ait, *torrentem, non potui tranſire: quoniam intumuerāt aqua torrentis profundi, qui non poteſt tranſuadari.* Hic eſt torrens SS. ſanguinis D. N. I. C. tantis intumeſcens meritis, ac myſterijs. 2. Ariſtoteles, quod Euripi ſeptenos indies fluxus, & refluxus capere non poſſet: dixit in Euripum ſe præcipitans: *ergo tute me cape.* Euchariſtiæ 7. Spiritus dona, diuinaque myſteria capere impotentes philoſophi, & hæretici; in abyſſo periere. Sicut & Capharnaitæ, *Ioann. 6.* Vt & Ægyptij in mari rubro, *Exo. 14.*

2. Eſt immenſus.

3. Eſt ex Deo. Deus *Gen. 2.* ab orbe condito conſtituit in Paradiſo fluuium, qui in quatuor alueos ſe diffunderet. Sic ab orbe recondito in Eccleſia, de ſuo Corpore Chriſtus inſtituit fontem, ſeptemplici Sacramentorum flumine dimanantem: Cuius *Fluminis impetus lætificat ciuitatem Dei vniuerſam. Pſal. 45.*

1. Euchariſtia eſt viſus, *Apo 4* & *Dan.* 12 fluui' aquæ viuæ, inſtar cryſtalli pellucidus; de ſede Dei, de throno Agni promanans. 2 Ea eſt puteus, ad quem Samaritana adijt, *Ioan 4.* 3 Puteus Democriti, è quo ipſe in fundo latitantem veritatem haurire ſtudebat: At Theologi ſunt ij: Qui, quod ingenioſe non inueniunt; credunt animoſe. O ſalutaris Hoſtia! *tibi nomina mille: Mille iuuandi artes.*

4. Eſt præfiguratus. II. 1. Tu Candelabrum es ex puro puto auro charitatis,

charitatis, & Diuinitatis; ſeptem continens lampades, ſeu donorum Spiritus, ſeu Sacramentorū, à tuo gratiæ igne collucentes. 2. Tu namque Sol es ſeptem inter planetas vnicus, iſtos illuminans. Tu gratiam eſſentialiter habes per naturam: cætera à te per participationem. 3. Tu manna es in deſerto, *Exo.16.* 4. Tu panis in cinere Humanitatis coctus Eliæ das robur in Horeb vſque, 3 *Reg.* 19. 5. In te funda eſt Dauidica, 1 *Reg* 27. cum lapidibus quinque limpidis Vulnerum Chriſti. 6. Arbor vitæ es paradiſiaca, *Gen.2.* 7. Arbor Apocalyptica, *cap.21.* quot menſibus diuerſos fructus efferens duodecim, *& folia ligni ad ſanitatem gentium.* 8. Tu frumentum, quo Ioſeph, *Geneſ.41.* horrea compleuit Eccleſiæ: de *cuius adipe frumenti ſatiat te.* O homo, Deus, *Pſal.147.* 9. Tu panis, cuius farina Humanitas: fermentum, Diuinitas: aqua, Sanguis Chriſti: furnus, B. V. vterus: ignis, charitas: piſtor, S. Spiritus obumbrās B. V. M. 10. Tu es panis, qui iam 5000 hominum paſcis.

PARS II.

De Mari Ieſu tranſitio: hocq; vario.

I. **A**Bijt *Ieſus trans mare.* Moyſes, multis in Ægypto editis miraculis, 600000 virorum duxit per mare, ſequentium in ſolitudinem, in, bi manna refectorum. Hîc Chriſtus 5000 in deſerto pauit: poſt alia miracula. *Ieſu maria.*

Hem, Ieſu bone, quot Tu maria tranſiſti? 1. SS. Trinitatis mare, naui æternę generationis. Vtq; Oceanus vnus duos in ſinus diditur, in mare Rubrum, & Mediterraneum: Ita Deus Pater quaſi in Filium ſanguine rubricatum, & in S. Spiritum procedentem, quaſi medium, ab Vtroque. Oceanus Deitatis in eſſentia vnus, in Perſonis trinus. *1. Trinitatis.*

N 5 2. Hinc

2. Incarnationis. 2. Hinc aliud inis mare, in quo Virgo, nauis: Humanitas, velum: Charitas, rudens: S. Spirit⁹, nauclerus. In hoc nouem menſes nauigaſti. Quô modo? Pſalm. 70. *In mari via tua, & ſemita tua in aquis multis: & veſtigia non cognoſcentur.*

3. Natiuitatis & mundi. II. Ex hoc, in mare mundi prouectus es: heu, quam infame, & exæſtuans! 1. Pſal. 7. *Viderunt te aquæ Deus: viderunt te aquæ, & timuerunt: & turbatæ ſunt abyſſi.* Quot hic adiſti pericula, qualia, quanta? 2. Noë, *Geneſ.* 8. ex quo arcam inijt, continuis pluuijs, ventis, procellis fuit ludibrium: Ita tu, Ieſu. Neque vlla tibi quies ante ab laboribus, pax ab hoſtibus: quam columba animæ tuæ, volans ex Arca Crucifixi, conſtitit in ligno montis Caluariæ. 3. Moyſes, vixdum natus, in profluentem Ægypti abijcitur: *Exod.* 2. Tu in mare mundi. Tua ibi fiſcella, præſepium cum fœno & panniculis eſt.

Mundi mare quale Et tu mare mundi, quid te procelloſius? Quid magis infame? 1. In te qui Venti, ſiue tui, opum, honorum, voluptatum? Siue noſtri, paſſionum? Siue inferni, tentationum? 2. Quot tu Regnorũ naufragijs, aut iactationib⁹ illætatus irriſiſti? Quot, quantos abſorpſiſti? Taceo alios: Vel Apoſtolos

Apoſtolis? non veritus es, quin clamare cogerentur, Matth. 8. *Domine, ſalua nos, perimus.* 3. Tu mare mortuũ, in quo tota vitæ nocte laborãtes, nil meriti capiũt. *Luc.* 8. 4. Tu mare Babylonicum, in quo Daniel, *cap.* 7. ventos vidit 4. depræliantes, Carnem, Dæmonem, Mortem, Voluptatem. Poſt quæ prodeũt monſtra peccatorum.

Chriſto? His Ieſus iactatus in vndis eſt. His poſt Troiæ Angelicæ, & Paradiſiacæ excidium,

——————*Terris iactatus, & alto eſt,*
Vi Superûm: ſæua memorem Iunonis ob iram:
diuinæ Iuſtitiæ.

4. Paſſionis. III. Neque in hoc ſiſtit Alto Ieſus. In altius euehitur

euehitur, Vltra columnas Herculis, aut Pellæi iuuenis. In mare, inquam, Paſſionis. Quò: Quò Domine? Pſalm. 92. *Eleuauerunt flumina Domine; eleuauerunt fluctus ſuos.* Heu, *Mirabiles elationes maris!* Hic furores, & æſtus; ſcopuli, & ſyrtes, Scylla & Charybdis: Mors & Vita. Hic ea experieris; vt dicas: Pſalm. 86. *Veni in altitudinem maris, & tempeſtas demerſit me*: Et, *Omnes fluctus tuos induxiſti ſuper me.* At cum in hoc mare ſis delatus, quia voluiſti: ſcias, non enatabis, niſi facto naufragio. Et is Ionas, *ca. 3.* eijcieris in altum Caluariæ & Crucis: triduo abſorptus in vtero terræ iacebis corpore: cætera quoque in Ceti, Inferni alueo deges, limbi ſpes, & res, & omnia.

PARS III.

De incomparabili conuiuio Euchariſtico.

I ACcepit Chriſtus panes; & cum gratias egiſſet, diſtribuit. En, hic eandem ſubſtantiam benedictione multiplicat: In Euchariſtia vnum Corpus Conſecratio facit eſſe poſſe multis in locis. Ibi 5000 hominum cibat: Hac, infinita. Ibi duo Apoſtoli dubitabant de Virtute & Potentia Domini: Philippus ait: 200 *denariorum panes non ſufficiunt*: Andreas: *Quid hac inter tantos?* *Euchariſtia figura.*

In hac ce Transſubſtantiatione duo hæretici Veritatem eius abnegant. Caluinus vult adeſſe Chriſtum figuratum: Impanatum Lutherus. *Impugnatio hæretica.*

Scilicet inſigne par ſenum! 1. Quale, quod caſtiſſimam Suſannam adulterij accuſauit: Sic hi S. Euchariſtiam idololatriæ inſimulant. 2. Quales in Paſſione teſtes duo nouiſſimi. *Hic dixit: Poſſum deſtruere. &c. Sed non erat conueniens teſtimonium eorum.* 3. Quales latrones duo, quos inter Dominus medius in ara Crucis. 4. Quales Philiſthei, nouis *Duo inſignes.*

Digitized by Google

5. Aſſuerus, 127 prouinciarum Rex, *Eſth.* 1. Satrapis ac Dynaſtis conuiuium apparauit in Suſis. At nihil ad noſtrum: quale in euangelicis cœnis, prandijſque indicatur. Cuius cauſa dictum, Matt. 12. *Venite ad me omnes, qui laboratis, & onerati eſtis, & ego reficiam vos. Venite, & guſtate, quoniam ſuauis eſt Dominus. Accedite, & illuminamini.* *5. In effectu*

III. At triduo ſequendus eſt Dominus, per tres pœnitentiæ partes. 1. Vaſa, *Exod.* 19. in quibus manna colligebatur, eſſe voluit Deus aurea, (ex auro charitatis) intus, & foris. 2. Arca, *Geneſ.* 9. in qua Noe ſe recipere debebat, annis centum ædificabatur: Hæc & talis conſcientia ſit & tua. 3. Salomon, 3. *Reg* 6. annos 7. conſumpſit in conſtruendo templo, pro Arca inibi reponenda. 4. Virgines, *Eſth.* 2. ad Aſſuerum admittendæ, anno ipſo gratiã faciei comparabant: Tibi communicaturo quid facto opus? 5. Præſertim cum hinc colligi poſſint 12 cophoni fragmentorum. Nimirum Remiſſio peccatorũ, Gratię acquiſitio, Dei amicitia: Pœnæ abſolutio, vel commutatio, Quies conſcientiæ, Conſolatio S. Spiritus: Mortificatio, malorum habituum exterminatio, augmentũ gratiæ: vitæ emendatio, promptitudo ad bene operandum, gloria cœleſtis. *At pœnitentia animum præparet.*

DOMINICA PASSIONIS.

Quis ex vobis arguet me de peccato?
Ioan. 6.

AGnus paſchalis, *Exodi.* 12. multo ante paſcha in vrbem adducebatur: vt eius balatu cuncti monerentur diutius, liberationis Patrum ex Ægypto; & gratitudinis. Ideo Eccleſia hodie exaudiri facit

facit Dominicæ Paſſionis vocem, vt eiuſdem meritis ſimus gratiores, eorumque participes.

Nos

I. *Quo valeat Dominica Paſſionis memoria.*
II. *De innocentia vita Ieſu.*
III. *De Veritate Doctrina Ieſu.*
IV. *De Calumniatoribus Phariſais.*

PARS I.

Quo valeat Dominica Paſſionis memoria.

Memoria Paſſionis 1. reuocat ad frugem.

I. Themiſtocles, Athenienſium Dux, à diſſolutiore vita ſe ad frugem recipiens, noctu plateas obibat: cauſam rogatus, ait, ſe Miltiadis tropæis ad æmulationem excitari. Sic *Plutar. in vita.* Quanto magis ſomnum excutiet nobis memoria Paſſionis Dominicæ, inque ordinem rediget, ab vanitate auocatos? Quid enim vſquam efficacius? 2. Vel ſolus enim aſpectus ſerpentis ænei, *Num.* 21. morſos ab ſerpentibus conſanabat.

2. Sanat.

3. Seruat à pœna.

3. Exterminator Angelus ſolos eos præteribat, quorum ſuperliminaria ſanguine fuerant Agni aſperſa. *Exod.* 12. ſic Paſſionis memores abhorret dæmon, & peccatum. 4. Orig. in c. 9. ad Rom. ait. *Certum eſt, vbi mors Chriſti animo circumfertur, non poteſt regnare peccatum. Eſt enim tanta vis Crucis, &c. vt ad eius præſentiam totus peccati & carnis fugetur exercitus.*

4. Seruat à culpa.

5. Liberat à nece.

5. M. Manlius, teſte *Plut. in vita, & Liuius*, Eques Romanus, ductus ad ſupplicium eo peruenit, vnde Capitolium aſpici poterat. Exclamabat hic: Itan' Iudices, hodie Manlium occideritis, qui Gallos è Capitolio expulit, patriamque ſeruauit, mori paratus? Vnus eſſe omnibus ſaluti potuit, non omnes vni? Tunc me prope Ioui parem feciſtis: nunc vinctum ducitis? Hoc moti Iudices, virum abſoluerunt.

Digitized by Google

runt. Plus poterit Crux conſpecta, ne peccando Liberatorem rurſum crucifigas. Recordare, quod eſt ſalutare.

II. 6 Ioſeph, Geneſ. 30. *cum adiuraſſet fratres, atque dixiſſet: Deus viſitabit vos: aſportate oſſa mea vobiſcum de loco iſto*. Nimirum ob ſui memoriã conſeruandam, ac beneficiorum præſtitorũ iiſdem in fame, in remiſſis iniurijs. Iuſtius hoc Ieſus poſtulat à nobis. 7. Hinc ſi eſſe debeamus, 2. Cor. 4. *ſemper mortificationem Ieſu Chriſti in corpore veſtro circumferentes*: Quanto magis in anima? 8. Iſti ſane his ſunt ſimiles, de quibus Apocal. 7. *Hi ſunt, qui venerunt ex magna tribulatione, & lauerunt ſtolas ſuas, & dealbauerunt eas in ſanguine Agni*: Vel martyrio ſuopte, Vel Compaſſione Chriſti Paſſi.

6. Reddit memoriam beneficiorũ.

7. Conformat nos Crucifixo.

8. Æquat pene martyrio.

9. Nec enim ſe molliter tractabit, qui viderit talia paſſum pro ſe Dominum. Vt Rebecca, Gen. 24. procul conſpecto in agris ſponſo Iſaaco, deſilijt ex camelo: indecorum rata, ſe vehi, illo pedes incedente. Sic tu. &c. 10. Dauid 2. Reg. 11. *Ecce, ego habito in domo cedrina, Arca autem Domini ſub pellibus eſt*. Efficax comparatio tui, & Chriſti: at quam diſparata? 11. Hanc hodie proponit Eccleſia: Vt, ſicuti 1. Machab. 16. *Antiochi elephantis oſtenderunt ſanguinem vuæ & mori, ad acuendos eos in prælium*: ita nos inſpecta Paſſione. 12. Similis matri, quæ viſis prolibus conuerſari cũ patris interfectoribus, oſtendit eis veſtem paternam perfoſſam, & cruentam: quo ſic eos à conſortio taliũ abſterreat, adque cædis vindictam tacite extimulet. Ita nos à mundo, peccatoq; refugiamus memoria Paſſionis: cuius hodie *vexilla prodeunt*: factaque conſpiratio eſt Iudæorum.

9. Mortificat.

10. Humiliat.

11. Acuit ad imitandum.

12. Abſterret ab occaſionibus peccandi.

(1)

PARS II.

Digitized by Google

PARS II.

De Innocentia Vitæ Ieſu.

I. Q*Vis ex vobis arguet me de peccato?* Quæſtio prima de ſua innocentia. Secunda de Doctrina: *Si Veritatem dico vobis; quare non creditis mihi?* Cauſa quæſtionum erat: quod in ſe iam conſpiratum ſciret. Ex ijs duabus tota dependet ſalus. Ex prima: Quia alioqui nos redimere non valuiſſet; ſi in debitis Ipſe fuiſſet. 1. Quare Hebr. 7. *Talis decebat vt eſſet Pontifex, ſanctus, innocens, impollutus, ſegregatus à peccatoribus, & excelſior cœlis factus.* 2. Deſignatum ita *Leu.* 22. Vbi cautum; neu mancum, aut mutilum offeratur: *vt acceptabile ſit; omnis macula non erit in eo.* Ergo dicite coniurati, *Quis ex vobis arguet me?* Quid igitur in me innocentem fremitis?

Innocens Ieſus Quia 1. Pontifex 2. Quia oblatio erat.

3. Vos appello, legemq; veſtram. Euoluite hanc. 1. Reperietis me Arcam eſſe, diluuio innantem abſque naufragij periculo; ſeruantemque cæteros. *Gen.* 7. 2. Me eſſe Moſen, *Exod.* 2. in profluentē abiectum, illæſum, Ducem factum populi, ex Ægypto Satanica, in terram beatorum. 3 Me eſſe Ioſephum, *Geneſ.* 40. qui eſcam ſalutis defero fratribus, in agro mundi beſtiarum ritu viuentibus; à quibus per coniurationem vendar: à Synagoga pellice deinde putipharæa in carcerem compingar, & indigna patiar.

3. Quia talis præfiguratus.

4. Me Hircum eſſe emiſſarium pro peccato, peccatis onuſtum populi; *Leu.* 10. ſpectare in deſertum Caluariæ. 5. Agnum me eſſe immaculatū; victimam paſchalem *Exod.* 12. futurum. *Quis* igitur *ex vobis arguet me?* Quaſi diceret, cū Samuele ſanctificato ab vtero, 1. *Reg.* 12. *Ego ſenui, & incanui, conuerſatus coram vobis ab adoleſcentia mea,* *vſque*

Digitized by Google

vſq; ad hanc diem, ecce præſto ſum: Loquimini de me, coram Deo, & coram Chriſto eius: Vtrum bouem cuiuſquam tulerim, aut aſinum: Si oppreſſi aliquem. &c. Ita Ieſus Synagogæ.

II. Et quis illũ arguat; cum omnes pro ipſo teſtētur? 1. Vel Iudas, Matth. 26. *Peccaui, tradens ſanguinem iuſtum.* 2. Pilatus: Matth. 27. *Innocens ſum ego à ſanguine Iuſti huius.* Vxor eius: *Nihil tibi, & Iuſto illi* 3. Alia, Luc. 12. *Beatus venter, qui te portauit: & vbera quæ ſuxiſti.* 4. Prophetæ: Ierem. 25. *Hoc eſt nomen, quod vocabunt eum: Dominus Iuſtus noſter.* 5. Dauid, Pſal. 20. *Iuſtus Dominus, & iuſtitias dilexit: æquitatem vidit vultus eius.* *4 Talis probatur ab hoſtibus teſtibus.*

De Meſſia Figuras recognoſcite. 1. Eſt inſons Naboth, 1. *Reg.* 21. Qui, vt vineam Eccleſiæ tueretur ſuam; ab Iezabele, Synagoga, accuſatus, neci addicitur. 2. Eſt Abſolon pulcer, 2. Reg. 14 *Sicut Abſolon, vir non erat pulcer in Iſrael. A veſtigio pedis vſq; ad verticem non erat in eo vlla macula*; O Abſolon, tu aduerſus Dei Patris Iuſtitiam arma ſumſiſti: at ab ea cæſus, per deſertum mundi fugiens, crinibus Humanitatis tuæ ex arbore Crucis pependiſti: tribus in ea clauis transfixus. At tu quoque cum detondebaris, capillum meritorum tuorũ vendebas mulieribus Ieroſolymitanis: quo mitellas animarum infartiebant. Et te quiſquam arguet peccati? *Ac iterum præfiguratus eſt. Pulcerrimus.*

Apelles, pictorum princeps, teſte *Plinio, lib* 31. *cap.* 10. tabulas ſuas propatulo exponebat; vt publice culparetur, quod poſſet. Sic ſe Iudæis Ieſus. At inculpatus. Vt, *Num.* 21. ſerpens æneus Sanator figuram ſolam, at non venenum ſerpẽtis habebat: Ita Ieſus *formam ſerui, abſq; peccato. Phil* 2.

III. Bene igitur Iudæos arguebat Ipſe. 1. Nam, vt Cic. in Saluſtium: *Carere debet omni vitio, qui in alterum paratus eſt dicere* *Inſons arguere alios poteſt.*

O At alia

In detractores inuectiua. At alia iam omnia: & hæc peruerſa. 1. In aliorum vitia tam cernimus acutum, quam aut aquila, aut ſerpens Epidaurius. Vitam inſpicimus alienam, deſpicimus noſtram. Iſthic talpæ, hic lynces. Noſtra in illud manticæ inijcimus, quod à tergo gerimus: quod ante, huc aliena. 2. Bern. *O Curioſum genus hominũ ad cognoſcendam vitam alienã, deſidioſum ad corrigendum ſuam,* 3. Nã, vt Senum quidam ad remota clarum tuentur, ad vicina vero cæcutiunt: ita Catones iniqui, Momi, Zoyli, Ariſtarchi, Archilogi. 4. Ita Phariſæus, *Luc.* 15. 5. Ita vultures, aueſque cadaueriuoræ procul adorantur eſcam, quam fœtore allectæ lacerant. Sana corpora nil percipiunt.

Vtiles ſunt correctioni. At conducunt bonis. 1. Diog. Cynicus enim aiebat: *Virtutis ſtudioſo aut fidiſſimis amicis, aut inimiciſſimis opus eſſe.* 2. Vnde Philippus Macedo lætari ſe aiebat, quod Athenienſes haberet infenſiſſimos: Eorum enim inuectiuis moneri ſe, & corrigi.

PARS III.

De Veritate Doctrinæ Ieſu.

Agnitæ veritati reſiſtentes. I. SI *veritatem dixero, quare nõ creditis mihi?* q. d. Par vitæ doctrina eſt. Duo hæc fidem merentur. Sed Iudæi fidem non dabant: quia Veritatem reſpuebant. 1. Sic Achab Rex Iſrael, 3. *Reg.* 22 in bello contra Regem Syriæ conſu tos 400 pſeudoprophetas Baalim audiebat, qui ad aures loquebantur optata: At Michæam refutabat: quia ait: *Odi eum. Non prophetas mihi bonum, ſed malum.* 2. Similes Achabæ hodie, qui non credunt, niſi quod allubet. Quam multa prophetat Euangeliũ, quæ nulli applaceant hominum, vt faciant? Sciunt: Et hoc tantum. Neque audire volunt: Increpiti

pro

pro Concione acrius, Indignantur: Queruntur: Temnunt. 3. Similes Pilato, *Matt.* 27 Qui, quid ſit veritas, quærit: Dicere parat Dominus: at ipſe exibat foras. 4. Qualis *aſpis ſurda, & obturans aures, quo non exaudiat vocem incantantium*, Pſa. 57. Tales quot hodie, & quanti, ſapientes t b.?

II. In hiſce Præd catores ſumus ſimiles puero Giezi, 4 *Reg.* 4. Quem Eliſæus cum baculo ſuo, ad Sunamitidis filium, à mortuis ſuſcitandum miſit. Hunc tangit is baculo, mouet: & promouet nihil. *Non enim erat vox, neq; ſenſus.* Giezi indignatus ait Eliſæo: *Non ſurrexit puer.* Ita Prædicatores mittimur ab Eliſæis noſtris, cum bacu'o doctrinæ, ad mortuos. At mortuis prædicamus. Nec baculũ ſentiunt iudicij, inferni, potentiæ diuinæ, ac iræ. Quia *auditum à veritate auerterunt*: Et *obturauerunt aures ſuas*, ne audiant, conuertantur, & ſanentur. *Temtores ſunt Prædicatorum.*

III. Ita Ieroboam, 3 *Reg.* 12, raptor regni Iſrael, volente Deo, noluit vt aſcenderet populus Ieruſalẽ ſacrificatum, ne conuertatur cor populi ad Roboã, Regem Iuda, interficiantque ipſum. Idcirco vitulos aureos propoſuit adorandos. Ita Sathan cum faſcinatis ſuis agit: Ita Phariſæi cum populo: Ita ipſi inter ſe. Nolunt vel reſpectare vitam, vel audire Veritatem Domini. *Seductoreſque aliorum.*

At non ſic vos, Auditores. Eſte filij aquilæ. Vt hæ pullos ad ſolis inſpectum probant fixum: ita ad fructuoſum Veritatis auditum probatur Chriſtianus. Nam (vt hîc,) *Qui ex Deo eſt, verba Dei audit. Propterea vos non auditis, quia ex Deo non eſtis.*

(?)

PARS IV.

De Calumniatoribus Phariſæis.

Defecti veritate calumniã-tur.

ADhæc quid Phariſæi? Calumniaturi: Nec aliud. *Nonne bene dicimus nos; quia Samaritanus es, & dæmonium habes?* O ineptum reſponſum! Ad innocentiam aiunt; *Samaritanus es:* Ad Veritatem; *dæmonium habes.*

1. Euenit hiſce, vt terræ, iam diu non perpluta, & exaridæ. In quam quæ demum incidit pluuia, vertitur in ranas, vermes &c. Sic anima, quæ longo peccati ardore emarcuit, reſoluta in puluerem vanitatis; cum aqua Prædicationis irroratur, eam vertit vel in venenum, vel in putredinem deterioris corruptionis. Videas id in Phariſæis eueniſſe Christo. Huius aqua cœli viua, & verba vitæ, quid apud eos profecere, niſi ad productionem viperarum, bufonum, blaſphemiarum. &c. *Nonne benedicimus. &c.*

Inferuntq; dedecora.

2. Miſit Dauid 2. *Reg.* 10. legatos ad Hannon Regem, lugentem patris mortem conſolaturos. Is ratus exploratores eſſe; ſemiberbes fecit, ſemique nudos, veſtibus ad nates præciſis. Vah infamiam! Maior Chriſto facta. Miſſus à Patre, in ſolatium Synagogæ: hæc eum vt pſeudoprophetam, deſpuit, perſequitur, peſſimis poſthabet Samaritanis, æquat dæmonijs. 3. In Ioſephum tam acerbum fuit odium fratrum, *Gen.* 37. *Vt non poſſent ei pacifice loqui.* Erat eis Somniator, accuſator, morti dedendus, venditius. Talis Dominus Iudæis. Quin iam & Chriſtianis, maxime in eum blaſphemiuomis. *Si veritatem dico vobis quare non creditis mihi?*

Odia exercent.

Parora. Ieſu da nobis aurem audiendi Verbum tuum; *Sonet vox tua in auribus noſtris.* Cantic. 2.

Age,

Age, *Loquere Domine, quia audit ſeruus tuus*, 1. Reg.3. Nam *Dulcia faucibus meis eloquia tua, ſuper mel ori meo*. Ieſu, tu vere Samaritanus es, Adæ filius: At & ille, qui, *Luc*.10. lapſum in latrones Ierichuntinos mundi excepit, fouet.

DOMINICA PALMARVM.

Benedictus, qui venit in nomine Domini. Matth.21.

EMiſſa, *Gen*.8. reuenit in Arcam, palmifera columba, ſignum placati numinis, & diluuij ſubſidentis. Ieſus, cœlo demiſſus, vel vtero Virginis egreſſus, ex agris reuertit palmarius in Vrbem pacis, ſignum remiſſæ & iræ Dei, & noxæ noſtræ, & pœnæ. O lætam diem: ramoſque felices!

Nos

I. *De mundi vſu, & exitu.*
II. *De Ieſu triumphante.*
III. *De Ieſu ſe humiliante, & Mundo variante.*
IV. *De Ieſu ramos inter & veſtimenta exultãte.*

PARS I.

De mundi vſu, & exitu.

I. FLebilis eſt myrias ærumnarum Mundi. 1. Eas Heraclitus philoſophus ſapienter, & irremiſiſſe deflebat; & hoc ſolũ agebat. 2. Sic Iſraelitæ captiui, teſte Pſalm.136. *Super flumina Babylonis ſedimus, & fleuimus* ærumnas humanas, *dum recordaremur tui Sion*. 3. Lætare ſi poſſis, exul apud hoſpitem, te continuo diuexantem. 4. Iam Plini,

Merus mœror in mundo eſt Quia captiuat 2. Diuexat. 3. Nouerca eſt.

Digitized by Google

Plini, ne querare de Natura, vt nouerca homini, brutis matre: iniquior in Dominum ſuum hominem Mundus eſt, quam in bruta; quibus ſponte

4. Necat. fundit, quæ optant: homini vixdum ſubacta. 5. Ita regulus ſerpens viſu hominem ſolo inficit, ſimul interficit: cæteris animantibus innoxius. Mūdus, baſiliſco veneno ſior, quantos inficit contagio

Tyrannizat. quanto, & interimit? 6. Pharao, *Exod.* 5. per diē laboribus: ſub veſperam flagris obruebat Iſraelitas, exactorum vſus ditate. Talis mundus, per vitam, ærumnis vrget; ſub mortem, pœnis inferni

Pellicit. inſtantibus lancinat. 7. Ioſeph, *Gen* 19. vix inierat domum Putipharis, iam hinc ab hera ad peccandum illicitur; mox accuſatur: inde ab hero fit nexus. Ita natos mox ad peccatum natura pellicit; mundus ſibi innectit. Mors vincula ſoluit.

Seruit ipſemet. II. 8. Antigonus Rex Macedonum poteſtatem regiam, vocitabat ſplendidam miſeriam, vel ſeruitutem. Quid mundi felicitas: niſi quædam aurea

Leproſus eſt ſeruitus, & pulcella captiuitas? 9. Vtque Naaman, 4. *Reg.* 5. opibus beatus; at infelix à lepra: ita mundus apparet aureus; cum ſit leproſus, ac

Luctus. putidus. 10. Eius imago Nabuchodonoſoræa eſt ſtatua; in imo lutea, fragilis vel ad lapilli ictum.

Caducus. *Dan.* 4. 11. Neque firmitatis plus mundo eſt, quam domui, *Matth.* 7. quam *vir ſtultus ædificauit ſuper arenam; & deſcendit pluuia, & venerunt flumina, & flauerunt venti, & irruerunt in domū, & cecidit, & fuit ruina magna.* Item, qualia circum domum tam male fundatam? cui deijciendæ vel vnum illorum nimium. 12. Vt mare ſurgit in tumorem: Sic Pſal. 36. *Vidi impium ſuperexaltatum, & eleuatum ſicut cedros libani*: mox detumeſcit: *Tranſiui, & ecce non erat.*

Varius curſu. Certus ab interitu. III. Tales Euripus mundi affluxus habet, & defluxus. Vt Protheus formas omnes, omnes colores Chamæleon, induit, quibus inhæſerit. Vin'

exempla

exempla? Vel vna dat Roma. 1. Iulius Cæſar 40 victorijs, prælijs innumeris, nobilis; in Curia 22 ictibus Senatorum corruit. 2. In Oriente Alexander Magnus ſic, vt hic orbis ei anguſtus, alium quæreret; Babylone extinguitur veneno; dies 30 iacuit inhumatus. 3. Adonibezech, *Iudic.* 10 Regum 78 Rex, ſub menſa ſua micas legentium, demum regno exutus, fortunæ fit ludibrium. 4. Sedechias, 4. *Reg.* 20. Rex Iſrael quam potens ac diues? Rapitur in Babylonem, cæſis liberis, exoculatus, vxore violata, euerſo regno. 5. Valerianus Imperator Romanus, captus fit in Perſia, Regi ſtapedem tenens equum conſcenſuro; fit demum ephippiarius. 6. Dionyſius Siculus ex rex pro ſceptro demum ſpherulam tenet ludimoderator ſenex. Priſca illa: At innouantur quotidie. Quot ab equo ad aſinum; imo ad haram defluunt? Et hic æui curſus eſt: huc exit gloria mundi.

PARS II.

De Ieſu Triumphante.

I. EN Ieſum, Regem Angelorum, hodie triumphantem: cerne apparatum: audi acclamationes. Iam magnificus; aliàs nunquam. Natus enim vt orbem imbat? Etſi aſtra ſeruirent illi; Reges apparerent; adorarent paſtores, Angeli accinerent: Tunc tamen breui poſt fugatur: nunc poſt dies quinque, in Crucem datur. O vita quid es: niſi rota? *Manes mundi patitur.*

At in fatis ſic erat. 1. *Exod.* 12. Ita cum palmis Agnus paſchalis introducebatur ex agro poſt imolandus in ara. 2. Filij prophetarum, viſo quod Eliæ ſpiritus in Eliſæum deſcendiſſet, venienti occurrunt, 4. *Regum.* 2. demiſsè Iericho vſque dedu- *Triumphalis eſt Quia 1. Victima eſt. 2. Spiritu plenus.*

deducunt, & adorant. Dei ſpiritum requieſcere ſuper Ieſum nil ambigunt Iudæi; cuius rapti veneratione Chriſtum ſic honorant.

3. Victor eſt.

3. Dauidi, 2. *Reg.* 30. Amalecitarum à ſe cæſorũ ſpolijs onuſtus Ieroſolymam intranti acclamat ut: *Hac eſt præda Dauid.* Hęc Chriſti eſt; victo Satana: Ideo *Benedictus: O ſanna.*

4. Rex eſt.

4. Stabat Deo, Achabi domum ſtirpitus excidere: 4. *Reg* 9. Iubet Eliſęo; regnum in Iehu transferat Iehu Rex proclamatur; certatim mox omnes pallia ei ſubſternunt; acclamant: *Viuat Iehu Rex!* At viuas Ieſu Rex! Is hodie tibi factus honos eſt. *Dicite filiæ Sion* iſta Prædicatores, &c.

Non eſt terribilis.

II. Et vero, Cant. 3. *Egredimini filiæ Sion, videte Salomonem: Ecce Rex tuus venit tibi manſuetus.* Egredimini de vanitatibus toti; de negotijs tantiſper; vt videatis expectatum annis iam pene 5000. Accurrite; neu timueritis: 1. Non eſt Deus iam tonans ac fulminans; vt in Sinai; *Exod.* 19. 2. Nō *Iſa.* 6. Terribilis Deus Sabaoth, Deus exercituum. 3. Non, *Exodi.* 25. Deus Zelotes, vlciſcens peccata Patrum. 4. Non is, cuius manus armatæ, inebrians ſagittas ſuas ſanguine: *Deut.* 32. 5. Non, *Pſal.* 2. Qui regit gentes in virga ferrea, & tanquā vas figuli confringit. Non.

Sed manſuetus.

Sed eſt. 1. humilis Dauid, exutus regijs, paſtoritijs indutus, 1. *Reg.* 17. Sic & contra Goliath nunc procedit. Etſi olim vndique armatus ſit proceſſurus contra ſtultum Nabal mundicolam. 1. *Reg.* 25. 2. Ipſe eſt Noe iuſtus, *Gen.* 9 Quia amore ebrius, ſuā nuditatem paupertatis & humilitatis toti orbi notam facit.

Aduentuq; latus.

III. *Dicite filiæ Sion*: Animæ: Ecce mœſta, vt Tobiana mater, humana natura; hodie filium tuū conſpicies: exi obuiam. *Tob.* 10. Hodie Iacob, ô homo; nuncium accipies: *Ioſeph filius tuus viuit,* & regnat, *Geneſ.* 24. Videbis, quem nunquam viſurum

ſurum putabas. Ite; nihil opus eſt, ad inferos deſcendere ad eum. Ecce adeſt.

At qualiſnam tuus hic triumphus eſt, ô Ieſu? Angeli vbi eſtis? Vbi Cherub? Michael vbi? Vbi Gabriel? Vbi, Dan. 1 *Millia millium miniſtrantiũ ei, & decies centena millia aſſiſtentium*? Vbi *pluſquam decem legiones?* *Abſq; Angelis.*

1. Vidit Roma Cæſarem, curru triumphantem eburno, tractum 40 elephantis: 2. M. Antoniũ à leonibus curru tractum: à ceruis Aurelianum: Et ecce, Orbis Dominum fert Aſina! 3. Nero nunquam inibat Romam; niſi mille rhedis ſtipatus, & ſoleæ mu'arum eſſent argenteæ: teſte *Suetonio.* 4. Seſoſtris, Rex Ægypti, curru vehebatur, à 4. Regibus tracto coronatis, & ſceptrigeris. 5. Salomon plerumque alebat 40000 equorum, curruum 12000. Et ecce aſina cũ pullo ſunt omnia Chriſto. *Abſq; Põpa mundi.*

Mi Ieſu: 1. Vbi ſunt modo, *Super quas ambulas, penna ventorum? Pſal.* 103. 2. Vbi ſunt Angeli: *Qui ſedes ſuper Cherubin?* Pſal. 79. 3. Vbi, de quibus Pſal. 67. *Currus Dei decem millibus multiplex: Dominus in eis, in Sinai, in Sancto?* Exclamat hic S. Chryſ. *Naſcitur in præſepio, famet in deſerto, conuiuia hordeaceis celebrat, pauperibus ſtipatur, hodie aſina vehitur, nudus in Cruce moritur!*

PARS III.

De Ieſu humiliante ſe, & Mundo variante.

AT non mireris quin audi ipſum: *Pſalm.* 87. *Pauper ſum ego, & in laboribus à iuuentute mea.* Quare, Matth. undecimo *Diſcite à me, quia mitis ſum, & humilis.* 2. Ioſeph, *Gen.* 45. etſi primus à Pharaone; prioris tamen ſortis memor vixit, & humilitatis. Adeoque voluit & fratres eandem profiteri apud Pharaonem: *Dicite*, ait, *viri* *In altis humilis.*

Digitized by Google

paſtores ſumus, & patres noſtri. 3. Sic Agathocles, Siciliæ Rex, ne ſe filium eſſe figuli obliuiſceretur, abacum figulinis adornatum voluit: teſte *Plutar. in Apoph.* 4. Lechas, Rex Poloniæ, ab aratro ad regnum euectus, veſtes ruſticas in palatio ſuſpenſas in oculis ferebat. *Chron. Pol. lib. 1. c. 5.* Mira hæc. At mirabilius, Ieſum, orbis vtriuſque Dominum, aſina vehi: aſſumptæ memorem naturæ.

In lætis ſub triſtis. 1. Epaminondas, Dux Thebanorum, poſt victoriam reuerſus, & poſtridie ab Senatu conſalutandus prodit vili indutus habitu, vultu ſubmœſto. Cauſam ſciſcitantibus, ait: *Heri nimium mihi placui. Fortunæ metuenda mutatio eſt*. Ita Ieſus, in excitato mortuo Lazaro, quaſi infernum occiderat: hodie in tantis honoribus nil inſoleſcit: Sciens futuram mutationem. 2. Philippo Maced. vno tempore tres nuncij aduenere læti: 1. de nato Alexandro: 2. de ſuorum equorum in Olympico victoria: 3. de vrbe quadem à ſuis expugnata. Quibus auditis, in cœlum clamauit: *Fortuna moderare lætitiam, & felicitatem tempera: Ne dein ſimul omnia caput hoc obruant aduerſa*. Chriſto hic quam læta? At pòſt qualia?

Mundus dum blanditur, inſidiatur. II. Poſt lætitiam de Amalecitis deuictis, aduolat, ecce, Dauidi nuncius de occiſo Saule, & Ionatha, & exercitu cæſo, 2. *Regum*. 1. Sic Chriſto poſt paulum ab omnibus deſerto, abnegato, prodito. &c. 2. Vah Munde, quem hodie colis Regem, cras latronem. &c. proclamas. Hodie Cæſari anteponis, cras Barnabæ poſtponis Ieſum. 3. Ioab Abnerum benigne affatur, mox trucidat. 2. *Reg.* 3. Simulator Mundus Saluatorem. 4. Sic Leui & Simeon, *Gen.* 41. Sichemo ſe fingunt amicos: mox vitam eripiunt. 5. Aman, quo cum Aſſuero & Eſthera pranderat die, die ſuſpenditur eodem. *Eſth.* 5. Chriſtus, quo ſic inuehitur in Vrbem die, die

exors

Digitized by Google

exors hoſpitij exire cogitur eodem. 6. Daniel primus à Rege proclamatur: poſtridie in lacum leonum condemnatur. Iſta fides eſt mundi.

PARS IV.

De Ieſu ramos inter & veſtimenta exultante.

I. Ecce, ramos abſcindunt ſuperfluos diuitiarum, ex arboribus diuites, & ſubſternunt in pauperibus Domino. 2. Ecce, animæ pœnitentium caſtigant corpus ſuum, & peccatorũ exuuias ad pedes Crucis expandunt: queis ſtercora viarũ ſuarum obtegunt: Sicut vxor Iacob ſtramine idola. Sole meridiano ſubinde cogit æſtus exutas ponere veſtes. Ita ad Solem Ieſum peccator. 3. Ecce, Angeli, & Fideles, paſſionem commemorantes. Paſſum præeunt, & ſequuntur clamantes: *Oſanna. Benedictus.* *Dũ dantur eleemoſyna. Mortificantur corpora.*

4. Ecce, 1. Ipſe *Exultat, vt gigas ad currendã viam*, Pſal. 18. 2. Sicut Delphinus exultabundus ludit in vndis, cum cieri perſentiſcit tempeſtatem. Heu, quantam præſenſit Ieſus? 3. Sic Ægyptij in filiorum morte ſoliti exultare. 4. Sic mortem præcipiens Cygnus canit exultans. *Exultat Ieſus.*

II. Triumphans autem exultat Ieſus, quia nos amat: & deſiderat ſe paſcha fieri. 1. Deſignatus talis, *Num.* 19. in vitula rufea, iuſſa immolari extra caſtra, eiuſque cineres ad legalis munditiæ expiationem adhiberi. Ardet amore: rubebit cruore: Vt Paſſi merita ſint expiatio noſtra. *Quia amat foris opere.*

2. Sed quantumcunque oſtenderit amorẽ, cruorem, meritaque foris; intus tamen in animo eius longe erant maiora. Quales feneſtræ Templi aliquæ, intus latiſſimæ, foris anguſtæ fuerant. 3. *Reg.* 6. Ita Chriſti ſunt vulnera. Quid, quod amor patiendi tota paſſione fuerit pene infinities maior? *Intus maximopere.*

Digitized by Google

maior? Ergo egredimini filiæ, expoliantes vos veterem hominem *Col.* 3. eiuſque veſtes ſubſternentes Seruatori.

DOMINICA RESVRRECTIONIS.

Reſurrexit, ſicut dixit. Marc. 16.

IOnas. c. 1. mari fremente, eiectus ſorte, abſorbetur à cete, triduum exegit in ventre: dein effunditur, quaſi rediuiuus ſtans in litore. *Et ecce pluſquam Ionas hic,* Luc 11. Ieſus. Nauigat mare Redemptionis: ſæuit tempeſtas iuſtitiæ: eijcitur is in mare: triduo tenetur in morte. Demum reddit ſe vitali auræ.

De quo nos

I. *Quod reſurrectio ſit fide capienda, non ingenio.*

II. *Quod oportuerit Chriſtum exaltari.*

III. *Quod & nos oporteat in Chriſto reſurgere.*

IV. *Quis, mortuo Chriſto, ſtatus fuerit Corporis, Animæ, & Diuinitatis eiuſdem?*

V. *De morte Mortis.*

PARS I.

De Reſurrectione non ratione, ſed fide capienda.

Reſurrectio eſt incomprehenſibilis.

I. TErt. *l. de reſurrectione*: ait, Nihil eſſe difficilius, aut admirabilius reſurrectione mortuorum. Niſi credas, non intelliges. 1. Ea eſt fluuius Ezechieli, *cap.* 47. viſus, adeo intumeſcens, vt tranari non queat. Item *Apoc.* 5. Ea liber eſt ille intus & foris 7. ſignaculis ſignatus, quem nemo vel aperire

Digitized by Google

tire vel aſpicere poterat; præter Agnum. *Et animalia clamabant: Dignus es Domine accipere librum, & ſoluere ſignacula eius quoniam occiſus es, & redemiſti nos.* Liber is in cuiuſque anima, & corpore ſcriptus, & innumeris ſignatus miraculis eſt. 2. In hoc myſterio Salomonis defecit ſapientia: Prouer. 30. *Tria mihi ſunt difficilia; & quartum penitus ignoro: Viam aquilæ in cœlo*: id eſt, aſcenſionem Domini: *viam colubri ſupra petram*, id eſt, Reſurrectionem: *Viam nauis, in medio mari*, id eſt Incarnationem: *& viam viri in adoleſcentia.* 3. Saducæi negabant reſurrectionem: ſciſcitantibus ſuper ea, Ieſus reſpondit, Matt. 22. *Erratis, neſcientes Scripturas, neq; Virtutem Dei.*

II. At nos credimus, 1. quod, ſicut Iſraelitæ ſimul & Pharaonitæ *Exod. 14.* ſunt Ægypto egreſſi: verum ad mare cum ventum, hi ſubmerſi; illi egreſſi ſunt in terram ſanctam, ſine vel morbo, vel veſtium attritione: Ita corpora ex terra egreſſa, iudicij Diuini mare tranſire habent; in quo peccatores peribunt; iuſti pertranſibunt ad gloriam. 2. Duo cum Ioſeph capti, *Geneſ. 40.* ambo è carcere ſunt educti: ſed hic in malam crucem; ille ad priſtinam dignitatem. Ita *omnes morimur; ſed non omnes conglorificabimur.* *Credibilis tamen.*

1. Qui ex nihilo creauit omnia: qui *poteſt de lapidibus ſuſcitare filios Abrahæ*, Luc 3. facilius poteſt idem mortuos ad reſurrectionem conuocare. 2. Ezechiel, *ca. 37.* agrum videns plenum oſſibus, interrogatur. *Putaſne, viuent oſſa iſta?* Et ipſe: *Domine Deus tu noſti.* Et Dominus ſic eum clamare iubet: *Oſſa arida, audite verbum Domini.* Mox anima ſubintrāte cōſtiterūt corpora. At Philoſophi hæc non credere. Paulus Athenis de ruſurrectione diſſerens, exploſus eſt: *Act.* 17. *Et Deo poſſibilis.*

1. Refert *Euagrius lib. 1. Hiſt. Eccl. c.* 15. Syneſium Cyren. Epiſc. initio credidiſſe omnia: at ægre reſurre- *At creditu difficilis.*

ſurrectionem. 2. Quin & Apoſtoli. Nam Marc. 10. *Recumbentibus* XI *apparuit Ieſus, & exprobrauit incredulitatem eorum, & duritiam cordis: quia his, qui viderant eum reſurrexiſſe, non crediderunt.* Lucas, *ca.* 14. ait eos, viſo Ieſu, putaſſe ſpiritum eſſe. Thomas, *Ioan.* 20. præfracte ait: *Non credam.* At ſatis iam eſt: nunc ſcimus, quia *Surrexit, ſicut dixit.*

PARS II.

Quod oportuerit Chriſtum exaltari.

Reſurrectionis certitudo.

I. RESurrectio docetur hodie. 1. Marijs per Angelos. 2. Per mortuos reſurgentes, & multis apparentes. 3. Per redeuntes ex Emaus. 4. Per Petrum ex viſo Domino. 5. Omnium primo per B. V. Mariam, cui Dominus primæ apparuit: vt S. Ambr. vult.

Cauſa triplex.

S. Thomas Aquin. tribus de cauſis Dominum reſurrexiſſe. Prima. Vt iuſtitiam diuinam faceret notam; quæ *eripit eliſos, & exaltat humiles.* At Dominus, Phil. 2. *Humiliauit ſemetipſum, factus obediens: propter quod exaltauit illum Deus.* Fontes tam aſcendunt alte, quam alte cadit origo. At Pſalm. 18. *A ſummo cœlo egreſſio* Chriſti: proinde *& occurſus eius vſque ad ſummum.*

Figura de exaltatione Chriſti paſſi.

1. Ad nutum Ioſuæ, *cap* 10. ſol in cœlo ſubſtitit: ad nutum Patris, Ieſus in Cruce fixus; dum inimici profligarentur, mundo ſubacto. Ideo par erat; vt, qui decem gradibus retroceſſerat; infra nouem Angelorum choros, & humanum ſtatum; is iam reuerteretur ad gradum priſtinum: Sicut, Ezechia ægrotante, factum eſt. 4. *Reg.* 20. 2. Iobo reddita ſunt duplicia, poſtquam patientiam dolorum in fimo deuoraſſet. Sic Ieſu. Quia Pſalm. 100. *De torrente in via bibit, propterea exaltauit caput.*

Digitized by Google

caput. In tantum, quod *Pſalm*. 8. *Gloria & honore coronaſti eum* Deus : *Et exaltatum eſt nomen eius ſolius*. *Pſalm*. 148.

3. Ioſeph, *Geneſ*. 41. poſtquam vltima perpeſſus fuiſſet; regijs induitur; vehitur carpento: Saluator ſalutatur; Dominus & Princeps Pharaonicę domus, & poſſeſſionis conſtituitur. Ita Ieſus hodie gloria amictus; curru Diuinitatis vectus, Monarcha Saluator fit orbis. Actor. 9. *Hic eſt, qui conſtitutus eſt à Deo Iudex viuorum, & mortuorum*. Et Pſalm. 71. *Dominabitur à mari vſque ad mare*. Illi dictum, Pſalm. 2. *Tibi dabo gentes hæreditatem tuam, & poſſeſſionem tuam terminos terræ*.

4. Mardochæus cum omni populo Iudaico neci addictus diplomatis regijs, *Eſth*. 7, acto in crucem Amano; prouehitur, vt primus à Rege eſſet. Ita Ieſus. Cui prædictum Pſal. 109. *Dixit Dominus Domino meo; ſede à dexteris meis; donec ponam inimicos tuos, ſcabellum pedum tuorum*. 5. Moyſes, *Exodi*. 1. in aquam abiectus; paſſus multa; fit Dux populi. Sic IESVS. Sic & modo *Exurgat Deus; & diſſipentur inimici eius*: Pſal. 67.

6. Daniel, *cap*. 6. coniectus in lacum leonum, obſignatum, cuſtoditum militibus; ecce egreditur, & cunctos ſatrapas ſupergreditur. Ita Ieſus; Ideo Pſal. 8. *Omnia ſubieciſti ſub pedibus eius*.

PARS III.

Quod & nos oporteat in Chriſto reſurgere.

D. Thomæ ratio ſecunda Reſurrectionis Dominicæ eſt; vt & nos reſuſcitandos monſtraret Deus. 1. Sic Tert. lib. de Patient. *c*. 3. aduerſus Marc. Et 1. Cor. 15. *Si Chriſtus reſurrexit; ergo & mor-* *Oportet Chriſti exempla.*

& mortui reſurgunt. Idque propter Diuinitatem, ait S.*Th.p.3 q.36. ar.1.* cui noſtra humanitas hypoſtatice vnita fuit. Vnde 1.Cor.15. *Per vnum hominem mors, & per Vnum Hominem reſurrectio mortuorum.*

2. Virtute trahente. Magnes vi ſua ferrum extra centrum rapit ſurſum: At 1. Corint.10. *Petra erat Chriſtus:* Et idem Ioan.19. ait: *Si exaltatus fuero, omnia traham ad me ipſum,* Ideo per Ipſum reſurgimus.

3. Odore gratiarum. 3. Panthera tam grato fragrat odore; tam pulcris eſt variegata maculis; vt progreſſa per ſiluam omnia contrahat animalia. Talis reſurgens Ieſus, cuius corpus donatum notis Immortalitatis, Impaſſib. Agilit. & Claritatis odore gratioſiſſimo trahit beſtias agri, mundi peccatores, & iuſtos. Cant. 1. *Curremus in odorem vnguentorum tuorum.*

4. Merito. 4. In natiuitate Iacob calcem Eſau arripuit; ſicque ſimul ſunt editi. *Gen.*25. Ita Humanitas Chriſti apprehenſam tenens Diuinitatem, cum ea reſurrexit: & in ea omnes. Oſeæ 11. *Traham vos in funiculis Adæ.*

5. Auxilio. 5. Sicut flumen tranaturi cerui, *Plinio* teſte, ad id congregantur. Tum validiſſimus init primus, alius dein ſuper alium, & primi tergo ſecundus cornuũ pondus imponit, ſecundo tertius, ſicque deinceps, dum in ſicca conſiſtant. Nobis præijt Ieſus in flumine lethæo. periſſemus, ni Dux educeret omnes. Et potens eſt: modo ſequamur ad inſulas Beatorũ.

6. Dono. 6. Eliſæus ſepultus contactu ſuo mortuum ſuſcitat, 4.*Reg.*13. Atqui, ait Euſeb. Emiſſ. Ho.7 de Paſchate: *Noſter Eliſæus Chriſtus mortuus, morte ſua ſalutem largitur, & vitam ſepultus operatur.* Et Rom.4 *Mortem noſtram moriendo deſtruxit, & vitam reſurgendo reparauit.* Reſurrecturum inuocat, Pſal. 107. *Exurge gloria mea, exurge pſalteriũ & cithara* Reſpondet ibidẽ: *Exurgam diluculo.* Et Pſal.3. *Ego dormiui, & ſoporatus ſum, & exſurrexi.*

PARS IV.

PARS IV.

Quis mortuo Ieſu fuerit ſtatus Corporis, Animæ, & Diuinitatis eius?

I. TErtia cauſa Reſurrectionis Dominicæ eſt: Vt Corpus & Animam ambo perfectiſſima redderet. Alterum enim ab altera eſt imperfectum. Nam vel Chriſti Corpus in ſepulcro exanime, digreſſa ad inferos anima, verus perfectuſque homo fuit; teſte S. *Tho. p. 3. q. 50. ar.* 4. Et *Ariſt. 4. Metaph.* negat monſtrum eſſe verum hominem: niſi æquiuoce. Atque hoc erat, quod tam efflictim à Patre Ipſe petierat, Pſalm. 15. *Caro mea requieſcet in ſpe,* reſurrectionis: *quoniam non derelinques animam meam in inferno; nec dabis Sanctum tuum videre, corruptionem.* Et Pſalm. 70. *Quantas oſtendiſti mihi tribulationes multas, & malas? & conuerſus viuificaſti me, & de abyſſis terræ iterùm reduxiſti me.* *Humanitas fuit imperfecta.*

II. *At vbinam Diuinitas interea; dum Corpus in ſepulchro, Anima in limbo?* Fuit hæc ab illo ſeiuncta: ſed à neutro Diuinitas vnquã. Nam vt ait Damaſc. libr. de Incarnat. Verbi: *Quod ſemel Aſſumſit, nunquam dimiſit.* *Diuinitas ſemper vnita Humanitati fuit.*

1 Vt arcus, nimium tenſus, dum rumpitur medius; pars vtraque neruo hæret: Ita Chriſti Corpus & Anima Diuinitati. 2. Cum miles ſtringit gladium, hic à vagina ſeparatur. at vterque à milite tenetur: Sic inuictus miles Ieſus. 3. Vetuit Deus in Leuitico mortui turturis caput à corpore ſeparari. Ita Chriſti Diuinitatem ab Humanitate. *Similia.*

Idem Figuræ præmonſtrarunt. 1. *Samſon, Iud.* 16. Dalilæ amoribus obſequens, Gazam diuertit. vrbs clauditur ab hoſte. At is, in hoſtis ludibrium, *Figura.*

portas abſtulit ſecum in montem. Chriſtus, amore generis humani, ſepulcro clauſus, in ludibrium hoſtium, portas Mortis & Orci confregit. 2 *Ioſeph, Gen.* 39. nexus nexorum ſit Magiſter; eoſque ſecum eduxit, Ieſus, in limbo detentos.

Simile. 3. *Catulus leonis* recens effuſus tres ipſos dormit dies, mortuo ſimilis: dum parens horrendo rugitu eum ſuſcitet. Sic Ieſus: Excitus voce Patris, Pſa. 107. *Exurge gloria mea; Exurge pſalterium & Cithara.* Et vero *Reſurrexit, ſicut dixit.*

PARS V.

De morte Mortis.

ERgo hodie, ô Cæſar, ô Hercules mundi; mortem morte deſtruxiſti. 1. Vt Eleazarus, 1. *Mach.* 6, elephanti ſubiectus, (cui inſidere Regem autumabat,) beſtia ſuffoſſa, ignoranter mole oppreſſus perijt: Ita Mors, dum maximum elephantorum Ieſum parat occidere, occiditur, Oſee. 13. *Ero mors tua, ô Mors.*

2. Iacob nocte tota colluctans Angelo ſub auroram læditur quidem; ſed vincit. *Gen.* 32. Ita Ieſ⁹ nocte Paſſionis in Humanitate læditur: at vincit. 3. Saul fugiens è prælio premitur ab inſtãtibus Philiſtæis: aitque armigero, 1. *Reg.* 31, *Euagina* gladium, & perime me. Facit: ſimul eodem & ſe gladio interficit. Ieſus ab Iudæis preſſus, mandàt morti, occide me.. Iſa. 53. *Oblatus enim eſt, quia voluit.* At & mors per Chriſtum ſe quoque peremit. 4. Vt Samſon, *Iud.* 16 morte inimicos occidit: Ita Ieſus inimicos Crucis dæmones, Mortẽ, & impios. *Cantemus ergo Domino: glorioſe enim magnificatus eſt: equum & aſcenſorem*, Mortem & diabolum, *proiecit in mare.*

Perora, facta apoſtrophe, ſi placet, 1. Ad detentos

tentos in limbo: quæ illis gaudia? 2. Ad Viatores viuos; quæ illis ſolatia, & auxilia? &c. 3. Ad B. V. Mariam: quæ dicere cum Iacob poſſit; *Gen. 45. Sufficit mihi: quia filius meus Ieſus viuit.* Noli Tobiana excurrere amplius in Caluariæ montem: Ecce *reſurrexit, ſicut dixit; Mulier ecce Filius tuus.* 4. Ad Marias; ne quærant eum in ſepulcro: *Non eſt hic.* 5. Ad filias Ieruſalem, animas; ne egrediantur videre Regem in diademate ſpineo. *Non eſt hic.*

Bene! Non eſt amplius miſer ille Iob in fimo: Noë nudatus: Non eſt, vt in horto, ſanguinem ſudans. Sed multum mutatus ab illo, Saluator eſt glorioſus in ſæcula. Amen.

DOMINICA IN ALBIS.

Cum eſſet ſero die illa, vna Sabbatorum; & fores eſſent clauſæ. Ioa. 20.

IOſeph, *Gen.* 38. inique ab fratribus habitus; expertus varia in Ægypto; demũ Saluator eius effectus; augurationis ſuæ ſcyphum ab ignaris fratrib⁹ clam tolli curauit. Qua cauſa furti eos arguens, cõplenſq; terroribus, vt diu anxios tenuit; tandem ad ſolos ingreſſus ſe prodit. Gen. 45. *Ego ſum Ioſeph frater veſter; quem vendidiſtis in Ægyptum. Nolite pauere, neq; durum vobis eſſe videatur, quod vendidiſtis me in his regionibus.* Iam Chriſtus clauſis ob metum, in maxima fame charitatis extinctæ; ecce medius aſtat, mœſtoſque affatur. Pax. &c.

Nos

I. *De cauſis Reſurrectionis Dominicæ.*
II. *Quid, quod ſero veniat Dominus?*
III. *Quid ianuis clauſis ingreſſio; & ſtatio in medio ſibi velint?*
IV. *Quæ pax Chriſti; quæ mundi?*
V. *Qualia Domini vulnera fuerint?*
VI. *Quæ cauſa Vulnerum à Chriſto retentorum?*

Digitized by Google

PARS I.

De cauſis Reſurrectionis Dominicæ.

PRima, apud *D. Th. p. 3. q. 54. ar. 4.* Iuſtitia Dei in remunerãdo Filio pro meritis tantæ charitatis, Paſſionis, ac Iuſtitiæ. 1. Eadem Phil. 2. *Factus obediens vſq; &c. propter quod & exaltauit eum Deus.* 2. Ipſe Viatoribus, Luc. 24 *Nonne oportuit Chriſtum pati, & ſic intrare in gloriam ſuam?* 3. Et Petrus, Act. 2. *Quem Deus ſuſcitauit, ſolutis doloribus inferni; iuxta quod impoſſibile erat, teneri eum ab eo.* q. d. Ex iuſtitia debuit ſuſcitari, ſic meritus. Sicut nec naturaliter terteri poſſunt quædam corpora, ex centro ſuo mota, locoue naturali. Hinc ignis ſub terra diſrumpit montes, vrbes, & quæque, vt erumpat. Sic aer terræmotus efficit coarctatus. Ita nec corpus Chriſti poterat teneri.

1 Cauſa Iuſtitia.

4. Debebatur cœlo, & gloriæ: Et hanc gloriã vt manifeſtaret nobis; quo pro ea digne coleretur; neceſſaria erat reſurrectio. 5. Et corpori Chriſti debebatur vnio cum anima, propter vtriuſq; vnionem hypoſtaticam cum Deitate: neu imperfecta Humanitas cum Deitate iungeretur.

2. Cauſa Diuinitatis oſtendenda.

Secunda: Vt oſtenderet ſuam Diuinitatem. Ac licet aliis id factum miraculis: reſurrectio tamen ex vi propria ſuperat omnia. 1. Rom. 1. *Qui prædeſtinatus eſt Filius Dei, in virtute, ex Reſurrectione mortuorum.* 2. Tribus, ſe Deum eſſe, docuit Ieſus: Miraculis: Remiſſis peccatis: Reſurrectione, & mortuorum ſuſcitatione. Quæ Ipſe præſtitit autoritate propria; non aliena, & conceſſa. Vt Elias. 3. *Reg.* 1. Eliſæus, 4. *Reg.* 4. Ipſe ait, Luc. 7. *Adoleſcens, tibi dico; Surge.* Ioan 11. *Lazare, veni foras.* Deinde & Se, & alios ſecũ reſuſcitauit. Oſſa Eliſæi mortuum excitarunt quidem, 4. *Regu.* 13. Sed ipſa non ſunt redanimata.

3. *Ioſephi in manu tradidit* Putiphar *vniuerſos vinctos,*

vinctos, qui in cuſtodia tenebantur: & quicquid fiebat, ſub ipſo erat. Vnde egrediens ſecum captiuos eduxit. At Chriſto maior erat gratia in oculis Patris. Vnde Apoc. 1. *Habeo claues mortis, & inferni.* Vt igitur moriendo ſe hominem demonſtrauit: ita Deum, reſurgendo vi propria. Ideo vocatur 1. Cor. 15. *Primitiæ mortuorum:* Vt notat S. *Epiph lib. de Incarn. Verbi.* Nullus enim vel ante, vel poſt eum id potis eſt. Ideo rogatus, quod ſignum ſuæ miſſionis, vel poteſtatis daret, ait, Ioan. 1 *Soluite templũ hoc, & poſt triduum reædificabo illud.* Et Matth. 16. *Non dabitur illu ſignum, niſi ſignum Ionæ Prophetæ.* 4. Ezechiel, *cap.* 37, vt populo perſuaderet, poſſe Deum reſtaurare Vrbem & Templum; oſtendit ei Deus velut ſignum potentiæ ſuæ, agrum cum oſſibus mortuorum reſurgentibus ad iuſſum ſuum.

Tertia. Quod Reſurrectio ſit Fidei noſtræ fundamentum, & cæterorum Chriſti myſteriorum finis. Huc enim reſpectat Incarnatio, Natiuitas, Prædicatio, Mors, Miracula.. &c. 1. Hinc. *Quod ſi Chriſtus non reſurrexit; vana eſt fides noſtra.* 2. Iob 19. *Credo, quod Redemptor meus viuit; & in carne mea videbo Deum Saluatorem meum. &c. Repoſita eſt hæc ſpes mea in ſinu meo.* 3. Dubij illi, Luc. 24. *Nos autem ſperabamus &c.* *3. Ob fidem noſtram.*

Quarta. Vt Scripturæ implerentur. 1 Nam in Chriſti Reſurrectione *Adam* ſoporatus, *Gen* 1. iam ſuſcitatus ſibi deſpondit Euam Eccleſiam; quæ è latere ſuo exilierat, aperto lancea. 2. Moyſes *Exo.* 2. Nili, id eſt, Paſſionis aquas euaſit, tranſitoque mari rubro liberauit electos, reprobos ſubmerſit, 3. *Iſaac, Gen.* 22, patris gladio ſubductus eſt. 4. Paſſer, *Leu.* 14. pro mundatione leproſi immolandus, dimiſſus eſt. 5. Ioſeph, *Gen.* 39. & 41. poſt ęrũnas Saluator factus eſt. 6. *Virga Aaron,* Chriſt⁹ *Nu.* 17. in nocte mortis ſuæ floruit, & fructificauit. 7. Mardochæus *Eſth.* 8. occiſo Naamano, indutus *4. Ob Scripturas.*

5. Ob peccata. byſſo, glorioſus apparuit. 8. Ionas *cap.* 3. in Paſſionum pelagus iniectus: è cæti ventre redditus luci eſt.

Quinta. Roman. 4. *Mortuus eſt, propter delicta noſtra: & reſurrexit, propter ædificationem noſtrã.* Atque id ſuis Apparitionibus ſpectauit Dominus: & obtinuit. Vti & hodie vel apud pertinaciſſimum Thomam.

PARS II.

Quid, quod ſero veniat Dominus.

IPſo Reſurrectionis die quintum apparuit Dominus. 1. Magdalenæ, 2. Tribus Marijs. 3. Petro. 4. Euntibus in Emaus. 5. Clauſis X. Hæ in Miſſa repræſentantur quina Sacerdotis ad populum conuerſione. Conuerſio tacita ſignificat apparitionem Petro factam. Quod Euangeliſtæ eam reticeant.

Domini cura ſuorũ. *Cum ſero eſſet,* ſub veſperam. 1. Innuit Domini ſolicitam properationem ſolandi, & ſuccurrendi Suis. Ita Sponſus, *Cant.* 5. amore ſaucius noctem totam circuit quærens Sponſam: *Caput meum plenum eſt rore, & cincinni mei guttis noctium.* 2. *Sero*: S. Chryſoſt. Leon. Euthy. aiunt ideo, Vt collectos reperiret.

Auxilium Dei ſerum: at verum. Aperitq́; virtutes multorum. 3. Vel, *Moraliter*: *Sero*: Quia ſuorum fidem Deus experitur: & adeſt, cum omne deficit auxilium. Hoc probandi modo Virtutes plurimæ inclaruere: quæ aliàs latuiſſent. 1. Sic *Abraha* Obedientia in Iſaaci immolatione innotuit. *Geneſ.* 22. 2. *Noachi* pietas longo clarior diluuio facta eſt: quã ſi hoc biduo tantum duraſſet. *Geneſ.* 6 7. 8. 3. *Iobi* patientia pluribus nuncijs plurium cladium, non vno; illuſtrior. 4. *Iacobi* amor in Rachaelem ex iniquitate Labani patuit. *Gen.* 29.

5. Auxilium Dei, in obſeſſa *Samaria* liberanda, dilatum

Digitized by Google

dilatum ſit inſignius. *4. Reg. 6.* Ad tantam famem adigi permiſit obſeſſos, quantumuis ſupplicarent; vt caput aſini venderetur 80. ſiclis; ſtercus columbinum auro appenderetur; à matribus proles deuorarentur; Ducibus neceſſaria deficerent. &c. Quo gratior poſtridiana fuit copia; vt farinæ modius veniret denario.

6. Daniel, deſertus ab omnibus in lacu inter leones, luculentiſſimum fuit omnibus auxiliantis Dei exemplum. *Dan. 14.* Sex iam dies in fame exegerat; cum ecce *ſero* paſcitur ab Abacuc: & dein liberatur. 7. In lacu Genezareth, *Matth. 8.* iactatis, ac deſperantibus Apoſtolis, altum dormit ſecurus Dominus. Excitatus arguit diffidentiam: Vt diſcamus etiam in extremis quibuſque ſperare. 8. Abacuc, *cap.* 2. dicit Dominus: *Scribe viſum, & explana eum ſuper tabulas: vt percurrat, qui legerit eum.* Quid vero? *Si moram fecerit Deus, expecta illum: quia veniens veniet, & non tardabit.* Vel *ſero* veniet

9. Bethuliam obſidet Nabuchodonoſor diu: Ozias Pontifex, & omnes ſtatuunt quinto inde die ſe dedere. Hîc Iudith ca. 8. *Qui eſtis vos, qui tentatis Dominum? Non eſt iſte ſermo, qui miſericordiam prouocet: ſed potius iram excitet, & furorem accendat. Poſuiſtis vos tempus miſerationis Domini, & in arbitrium veſtrum diem conſtituiſtis ei? &c. Expectemus humiles miſerationem eius, & exquiret ſanguinem noſtrum de afflictionibus inimicorum noſtrorum, & humiliabit omnes gentes, quæcunque inſurgunt contra nos.*

10. Saul, 1. *Reg.* 13. Vrgebatur ab hoſte: occaſio præliandi optima labebatur: Samuelem immolaturum pro auſpicando bello exercitus operiebatur: quo tardante Saul ſacrificat: interuenit Samuel: gemens ait: *Stulte feciſti, nec cuſtodiſti mandata Domini Dei tui, quæ præcepit tibi. Quod ſi non feciſſes,*

feciſſes; iam nunc præparaſſet Dominus regnum ſuper Iſrael in ſempiternum. *Sero* auxilium Dei: at ſat cito.

PARS III.

Quid ianuis clauſis ingreſſio, & ſtatio in medio ſibi velint?

Hæreſis noua.

I. I*Anuis clauſis* ingreſſus Ieſus: ſicut vtero clauſo egreſſus, & ſepulcro conſignato. Primus Caluinus extitit, qui talem negaret ingreſſum. Marcionitæ credebant; ſed hinc aſtruebant, Dominum non habuiſſe verum corpus. Iſti cauſa fuit: vt negaret veritatem Corporis Dominici in Euchariſtia. Quod loco indigeat.

Aſſeclæ tamen diſſecti ſunt. Alij volunt, pulſanti clauſam fuiſſe reſeratam. Alij, eam vltro ſe pandiſſe. Alij Omnipotentia fuiſſe apertam. Alij per feneſtram eum ſe inieciſſe: Aliud alij ſomniant.

Veritas.

At, vera fuit penetratio corporũ. *Cauſa* 1. Leontij: vt Apoſtoli cognoſcerent corporis glorificationem; nec de eo ſecundum carnem iudicarent. 2. Theodorus Heracleota; Vt Diuinitatem declararet. 3. Ethymius: Ne percelleret Apoſtolos: putantes irruere Iudæũ, miſſum ad eos comprehendendos. 4. Theophylactus. Vt oſtenderet, quomodo reſurrexiſſet à mortuis. Nimirum, vt huc ingreſſus, ita ſepulcro fuiſſe egreſſum.

Pietas.

Moraliter. Non intrat Deus; niſi vbi ianuas clauſas reperit: Non quidem ipſi excludendo: ſed retinendo *Iere. 9.* Mors intrat per apertas feneſtras. Vnde ſepiendæ ſunt aures: claudendi & oculi, vt vana non videant. Ita ſe ſponſa munijt, *Cant. 5.* Vt opus fuerit ſponſo vocare: *Aperi mihi, ſoror mea, columba mea.*

In medio Virtus.

II. *Et ſtetit in medio*: Vt Victor, ſuccurrens neceſſitati-

ceſſitatibus cuiuſque: & ſua communicans bona. Medium amat: Natus in medio animalium, orbis, noctis. Inuentus in medio Doctorum: Crucifixus in medio latronum. Nimirum oſtendens, ſe principium & finem omnis boni eſſe.

Item, *Se Mediatorem eſſe*, 1. verumque Dauidem; qui Angelum inter cædentem, & cædendos medius clamat: *Ego ſum, qui peccaui. Ego inique egi.* 2. Regum. 24. Atque ideo ſic ad Patrem audet: Pſalm. 87. *In me tranſierunt iræ tuæ.* 2. Verum ſe Ionam eſſe; medium inter iratum mare, & ſocios nauigationis. Ideo hoc deſiderium eius: Ion. 1. *Mittite me in mare; & ceſſabit mare à vobis.* Caput ſuum obiectauit Ieſus: at, *Pſalm* 30, *Abſcondit nos in abſcondito faciei ſuæ*: alibi, *In oculis faciei* Itaque vere, 1. Timot. 2, *Vnus eſt Mediator Dei, & hominum Homo Chriſtus Ieſus.* *Et Mediator.*

III. Tria ad medium Philoſophi requirunt: Vt medij ſit æqualis vndequaque diſtantia. Vt de proprietatibus extremorum participet. Vt extremitates in medio combinentur, quæ aliàs incompatibilia ſunt. Sic homo eſt ſubſtantia media inter Corpus & Spiritum. *Verum medium.*

Vnde cerne, quanta ſit diſtantia inter hæc extrema, Deum & Hominem? Nulla ſimilis. Nam iſtorum trium conuenit nullum: Et quanta erit accedente peccato? Iſa. 59. *Iniquitates veſtræ diuiſerunt inter vos, & Deum veſtrum.* Quod daretur medium inter Deum ſanctum, immortalem: & hominem peccatorem mortalem? *Homo Deus Chriſtus Ieſus*: Hic enim participat ab vtroque extremorum, Deo & homine; æquali diſtantia: & combinauit eos ſuo merito. 1. Diſtantia par eſt. Quia, quoad Humanitatem, Patre minor eſt: Ioan 14, *Pater maior me eſt*, Et maior hominibus; ob vnionem hypoſtaticam. 2. Eſt participatio Attributorum Dei hinc: inde humanarum miſeriarum. *Et Chriſtus*

 3. Eſt

3. Eſt vnio extremorum Dei & hominis in Chriſto medio. 1 Hinc, 2. Corinth. 5. *Deus erat in Chriſto, mundum reconcilians ſibi*. Ideo hîc ſemper mediũ amauit. 2. Et in cœlo viſus eſt tenere idem, *Apo.1. in medio 7. candelabrorum aureorum.*

PARS IV.

Quæ pax Chriſti: quæ Mundi?

Pacificator eſt Chriſtus

I. PAx vobis. Bellum Deum inter & hominem omnia perdebat. Cœlum fulmina, diluuia, iuſtitiam: Terra ſpinas, idololatriam, bella: Homo, carnis & ſpiritus pugnas producebat. Chriſtus omnia pacauit. 1. Eph. 2. *Ipſe enim eſt pax noſtra, qui fecit vtraq; vnum. &c. Per Crucem interficiẽs inimicitias in ſemetipſo*. Nec enim vna erat inimicitia vnius: ſed omnium. 2. Athenienſes, (*Val. Max. l 5. c. 6.* Apollinem conſulunt de ſuo cum Doribus bello. Is reſpondet: Vincetis; ſi Rex occubuerit. Dores, hoc audito, cauent, ne Regem quiſquã occidat. At Codrus, Rex Athen. habitu gregarij in confertam ſe aciem ingerit: fit cædes vtrinque: Rex cæditur. Vincunt Athenienſes. Ita Ieſus, facto Dei oraculo, induit hominem: cæditur. Fit pax.

Pax cordis eſt vera.

II. Dixit; ſimul *Oſtendit eis manus & latus*. q. d. 1. In his ſpem habetote. Ad hæc tuta vorat ſponſam Cant. 2. *Columba mea veni: in foraminibus petræ, & in cauernis maceriæ* pax tibi à vulturibus eſto. 2. q. d. Videte; & æſtimate, quanti ſteterit mihi pax parta, & dignitas Mediatoris? Pax, inquam, vera: de qua, Pſal. 75. *Factus eſt in pace locus eius.*

Pax mundi 1. falſa. 2. Eſt homicidiaria.

Nam pax mundi eſt bello deterior. 1. Qualis eorum, Pſalm. 27 *Qui loquuntur pacem cum proximo ſuo: mala autem in cordibus.* 2. Sic Ioab, oſculans Abnerum, occidit gladio, 2. *Regu. 3.* Ita verſi-

verſipellis mundus enecat blandicijs. 3. *Non eſt pax impijs*: niſi in ore. At pijs in corde originaliter: eamque manibus & pedibus re ipſa oſtendunt. 3. *Eſt oris tantum.*

4. Pax mũdi contrahitur cum prauis affectibus, primum ſuauis: at poſtea, vt Ezechias deplorat, Iſai. 38. *Ecce in pace amaritudo mea amariſſima.* 4. *Eſt pathetica.*

5. Quales ſerpentes in caduceo Mercurij ſeſe oſculantur: ita in mundo, pacis ementitæ Mercurio, *mordent dentibus & prædicant pacem.* Michææ. 5. 5. *Serpentina.*

6. Samſonis vulpes caudis colligatæ erãt; ſed ad deſtruendam meſſem; & ſui deflagrationem. Ita in mundo conflatur amicitiæ, ſed in aliorum perniciẽ ſæpe. 6. *Pernicioſa.*

7. Priſci, teſte *Pierio* efformabant Pacis ſignum vt mulierem, offerentem Pluto ſugenda vbera. Nimirum Pax alit diuitias. *Concordia res paruæ creſcunt, diſcordia maximæ dilabuntur.* Saluſtius. 7. *Sæpe diues.*

8. Chilonis vox eſt: *Amor & pax gerunt manu clauim natiuitatis: at mortis, diſcordia.* Vox, *Diuiſio.* perſæpe in S. Scriptura pro *morte* capitur: 1. Par. 13. *Contriſtatus eſt Dauid: eo quod diuiſiſſet Dominus Ozam.* Domus autem vel nauis. &c. cum diuiditur, interitu proxima eſt. Ideo Virginitas Connubio præfertur: quod, qui vxorem habet, *diuiſus eſt.* 1. Cor. 7. Qui Mundo fores occluſerunt, vt cœlites Religioſi, hos veram habere pacem ſolere, S. Greg. ait, *l.4. in 1. Reg. 4.* 8. *Eſt mors ipſa.*

Pax vobis Nil quærit præter pacem, & amorẽ. 1. Cato tantus fuit amator pacis, vt inſculpi ſymbolum hoc annulo curarit: *Amicus vnus: inimicus nullus.* teſte *Alex ab Alex. l 2. c. 19.* 2. Et Gygas Rex in annulo gemmam, pacis ſignum, gerebat eam, quæ in draconis Indici fronte reperitur. Sic *Plato.*

(1)

PARS V.

Qualia Domini vulnera fuerint?

Vulnera vera & realia fuerunt.

I. O*Stendit eis manus, pedes,* Luc. 24, *& latus,* Ioan. 20. *Quid ſunt plagæ iſtæ in medio manuum tuarum? Zach 13.* Sic Angeli ad aſcendētem in cœlos. Et Iſa. 63, *Quare rubrum eſt indumentum tuum?* Vnde vera ſunt adhuc vulnera; non ementita. Quę, vt *Aug. Epi. 49. q. 1.* Et *l. 20. ciu. c. 19.* in extremo iudicio oſtendet: Ioan. 19. *Videbunt, in quē transfixerunt.*

Non in gloria Chriſto.

1. Eadem S. *Aug.* putat non hiaſſe, rupta carne; ſed cicatrices, vt ſigna, in corpore glorioſo remanſiſſe. Indecorum enim putat, imperfectionem inesse glorioſo. 2. At melius ſententia communis; vera fuiſſe: Neque ea quicquam afferre imperfectionis corpori glorificato; ſed augere gloriam, quantum & meritum. Vt ſciſſuræ in chirothecis, per quas annuli apparent, decori ſunt: Item ſegmētatio veſtium.

Sanguis Chriſti recollectus eſt

Item putatur inde cum omni ſanguine fuſo reſurrexiſſe, per Angelos in monte, vrbe, cruce, collecto. Sic S. *Thom* Qui putat ipſum Chriſti Sanguinem non eſſe, qui oſtenditur in reliquijs Romę, Mantuæ. &c. Sed ex imagine aliqua forte miraculoſe manaſſe. Ita & S. Athanaſius. Vt patet in Act. Synodi 7. Conſtantinop

Præter pauxillum.

Quin tamen aliquid S. ſanguinis veri adhæſerit Cruci, ſpinis, clauis, ſudario: non negandum. 1. Quia, ait Pij II Extrauagans, id credere, non aduerſatur Fidei. 2. Et *Nicephorus hiſt. Eccl. li. 1. ca. 20* dicit: B. V. & S. Ioannem aliquid S. ſanguinis collegiſſe, & ſancte obſeruaſſe. 3, Neque tamen neceſſe eſt dicere; Diuinitatem ei eſſe coniunctam: Quia is nec iam eſt, nec erit pars Humanitatis Chriſti.

Chriſti. 4. Et adorandus tamen eſt: Quod fuerit Diuinitati vnitus.

II. Vulnera ea mira habent nomina in Scripturis. 1. Cant. 2. *Veni columba mea, in foraminibus petræ; in cauerna maceriæ*: Hebræi vertunt: *in ciuitatibus rupis.* 2. Simile pene eſt, quod Moyſi, videre cupienti faciem Domini dicitur. *Eſt apud me locus; & ſtabis ſupra petram, & tranſibo: & abſcondam te in foramine petræ; & manu mea protegam te.* 3. Simile Iſa. 2. *Ingredere in petram; & abſcondere in foſſa humo à facie timoris Domini. Petra*, eſt Chriſtus: *foſſa humus*, eius Humanitas. 4. Pſalm. 103. *Montes excelſi ceruis. & petra refugium erinaceis.* q. d. Iuſti in Deo, Deique attributis quieſcunt meditandis: at peccatores in Vulneribus Chriſti. *Vulnera ea dicuntur Petra.*

Eadem dicuntur Abac. 3. *Cornua manibus eius; ibi abſcondita eſt fortitudo eius.* Eſt enim in Script. *Cornu* ſignum fortitudinis. Vt Pſal. 74. *Nolite extollere in altum cornu veſtrum.* Pſal. 88. *Cornu eius exaltabitur in gloria.* *Cornua.*

Dicũtur etiam *Fontes.* 1. Iſa. 12. *Haurietis aquas in gaudio de fontibus Saluatoris.* Hebræi legunt: *de Viſceribus.* 2. Hos fontes obturare, vel incidere nititur Dæmon: vt Holofernes obſeſſor Bethuliæ, *Iudith. 7.* 3. Vt Philiſtæi, *Gen. 26.* puteos Abrahæ filio Iſaaco obſtruxerunt, lapidibus oppletos. *Fontes.*

Dicuntur *Sculptura.* Zach. 3. *Super lapidem vnũ. 7. oculi ſunt: Ecce, ego calabo Sculpturam eius, & Dominus exertituum.* Id eſt, ait S. Hieron. in Comment. *Vulnera eius* *Sculptura.*

(?)

PARS VI.

PARS VI.

Quæ cauſa Vulnerum Chriſto retentorum?

1. Gloria Chriſti.

CVr voluit Dominus Vulnera retinere? *Cauſa.* 1. S.Th.p 3.q 54.ar.1.Et Opuſ.60 c.22.in Luc. 24. *Vt in perpetuum gloriæ ſuæ triumphum circumferret.* 1. Nam S. Chryſo. putat, vulnera reliquo corpore fuiſſe lucidiora. 2. Ita militi cicatrices ſunt glorioſæ: vt teſtes fidi animi, ac virtutis

2. Fides reſurrectionis

Cauſa. 2. Vt fidem noſtram de reſurrectione aſtrueret, contra iſtud Philoſophicum: *A priuatione ad habitum non datur regreſſus*: At omnium priuationum maxima eſt mors: Ideo reſurrectio naturaliter, vt nec doceri; ita nec credi facile potuit.

Difficilis captu & creditu eſt.

1. Ea propter Paulus Athenis diligenter audiebatur, quam diu de cultu Dei perorabat; at mox, vt de reſurrectione meminit, exſibilatur vt nouorũ dæmoniorũ aſſertor. *Act.*17. 2. Quin, cum mulieres afferrent, reſurrexiſſe Dominum; Luc. 24. *Viſa ſunt ante* Apoſtolos ſicut deliramenta verba iſta; & non crediderunt. 3. Hinc Conc. Nicęnum Symbolo addidit hæc: *ſecundum Scripturas*: ex Apoſtolo. 1 Cor.15. *Reſurrexit tertia die ſecundum Scripturas.*

4. S. Aug. articulum de Reſurr. appellat *Veram & propriam Chriſtianorum Fidem.* 5. Eſt enim ea euidens Diuinitatis indicium. Hinc Sunamitis videns ab Eliſæo filium ſuum reſuſcitatum, ait, 4. Reg.4. *Nunc ſcio, quia vere Propheta Dei es tu.*

3. Spes in Mediatorẽ.

5. *Cauſa.* Vt noſtra hinc ſpes firmetur. Irato enim Patri ea pro nobis repræſentat. 1. Viator voce orabat: Ioann. 17. *Ego pro eis rogo*; Hebræor. 5. *cum lachrymis & clamore valido.* Quin & ipſo ſanguine fuſo: Hebr. 12. *Acceſſiſtis ad ſanguinis effuſio-*

Digitized by Google

effuſionem, melius loquentem, quam Abel. At modo à voce, à lacrymis, quia abſtinet: Vulnera exhibet.

2. Vt Antipater, Herodis Aſcalonitæ infanticidæ frater; (vt refert *Ioſephus Ant.* *Iud.*) Cæſaris Auguſti deditus obſequio, militans aduerſa vulnera tulit plurima. Demum proditionis accuſatus, noluit Oratorem: Ipſe dicta die adeſt: Cæſari pectus ſuum nudans, ait: *Non ſunt hæc proditionis; ſed fidelitatis indicia, maxime Cæſar.* Hic ſpectaculo motus, ipſum amplectitur: abſoluit: & arctius amat, quam vnquam: dolens tam ſpectatam viri fidem in diſcrimen adduci. Quid igitur non valebunt apud Patrem Vulnera Chriſti? *Efficax ratio placādi Deum per Vulnera Chriſti.*

3. Ideo fidenter. 1. Ioannes. 2. *Aduocatum habemus apud Patrem, Ieſum Chriſtum.* 4. Et S. Bern. *Mater oſtendit Filio pectus & vbera: & Filius exhibet latus & Vulnera, quomodo ibi poterit eſſe repulſa, vbi tot concurrunt charitatis inſignia?*

Vulnera iſtius tantæ charitatis quam apud nos vim habere par eſt! 1. Si enim 2. Reg. 15. *toto corde vniuerſus Iſrael ſequebatur Abſalonem*; quod ſub portis benigne ius cuique diceret, cauſaſque audiret: quanto magis nos Chriſtum, cauſas noſtras peragentem? 2. Etenim Act. 10. *Ipſe eſt conſtitutus à Deo Iudex viuorum, & mortuorum.* *Quo magis adoranda nobis.*

4. *Cauſa* Seruatorum Vulnerum eſt, vt ſuum in nos Amorem teſtaretur: vtque nos ad redamandū prouiceret. 1. D. Th. p. 3. q. 54. *Vt ſua morte redē- tis, quam miſericorditer ſint adiuti, propoſitis ſuæ mortis indicijs, inſinuet.* 2. Conclaui intus exæſtuante, feneſtræ aperiuntur: Intus amore Domin[us] æſtuabat: corpus vulneribus præbet apertum; vt teſtetur ardorē. 3. S. Vulnus lateris *Aug. lib. 15. Ciu. c. 26*, confert feneſtræ in Arca Noachi, per quam emiſſa columba fuit; promanauit & Eccleſia. *Hiſt. Scholaſtica. capit. 32, in Geneſ.* ait vitream eam fuiſſe, *4. Indiciū amoris Ieſu.*

fuiſſe, lumini admittendo. Etſi Hebræi quidam lapidem fuiſſe pretioſum dicant inſtar Pyropi lucentem. Quicquid id fuerit: iſta Vulneri lateris aptiſſima quadrant, per quod Dei miſericordia clariſſime tranſparet, immenſaque charitas. 4. *Rupertus* quoque *Tuitien. l. 3 in c. 10. Regum*: Vulneri lateris applicat templi Salomonici oſtium vnicum lateris

Cauſa. 5. Quia Dominus plus gloriatur inſignis humilitatis ſuæ, quam gloriæ. Vt & nos humilitatem diſcamus. 1. Nec enim ſe iam exhibuit glorioſum, vt in Thabor: ſed humilem, vulneratum. 2. Saulem quoque proſternens, *Act. 6.* humili nomine, non alio magnifico vſus eſt: *Ego ſum Ieſus Nazarenus, quem tu perſequeris.* 3. Similiter & Angeli: Marc. 16. *Ieſum quæritis Nazarenum Crucifixum.*

5. Gloria ex humilitate

4. Ita filij Iacob coram Pharaone, vt dicere potuiſſent. fratres ſumus tui Vicarij, abnepotes Abrahæ: maluerunt tamen, Ioſepho monente dicere: *Viri paſtores ſumus.* Gen. 47. 5. Sic Iſaias *ca. 4.* de ortu Meſſiæ locuturus, orditur ab humili: *Egredietur virga de radice Ieſſe.*

6. Ita & Dauid ad ſumma quæque euehendus, his ſe humiliat: 1. Reg. 19. *Quis ego ſum: aut quis filius Iſai?* Præclarius ſuam hodie Chriſtus demiſſionem ac modeſtiam, nobis in exemplum, teſtatam fecit, & ſpectatam.

DOMINICA II. POST PASCHA.

Ego ſum Paſtor bonus. Ioan. 16.

NVm. 16. & 17. Litem de ſummo Sacerdote inter Moſen, (qui Aaronem deſignabat) & Core, Datan, & Abyron hunc nolentes, ortam Deus ſic

ſic compoſuit. Iuſſit tribuum XII Principes ſingulos ſingulas virgas in Tabernaculum inferre: Cuius mane floruiſſet, eum placere Deo. Floruit, fronduit, amygdalinumque fructum extulit Aaronitica virga. Ita de vero Paſtore, ſeu Meſſia, lis erat inter Chriſtum, & Phariſæos. Hi ex præſcriptione paſtoralem ſibi vendicabant honorem: At Dominus eum ſe à Patre iam accepiſſe docebat: & dicebat: *Ego ſum Paſtor bonus.*

De quo nos

I. *Quam multis Sacer ſit periculoſus Honor.*
II. *Quod verus Paſtor ſit Chriſtus.*
III. *Veri cuiuſq; Paſtoris proprietates.*
IV. *Dotes Paſtoris boni generatim.*
V. *Eiuſdem dotes quædam ſingulatim.*
VI. *Paſtoralis Regiminis partes ac munia.*
VII. *De mercenario.*

PARS I.

Quam multis Sacer ſit periculoſus Honor.

I. ONus eſt, non tam honos, *Prælati poteſtas*, ait S. Greg. Et Conc. Trid. *Onus Angelicis humeris formidandum.* 2. Veruntamen, 1. Timot. 3. *Qui Epiſcopatum deſiderat, bonum opus deſiderat.* 3. Interim Regis Ageſilai reſponſum obtinet, apud *Plut. in Apoph.* eum ſciſcitanti: *Quæ in optimo Principe excellerent*: ſic ait: *Principis eſt, non mollitia, ſed temperantia & fortitudine priuatis antecellere* Quanto amplius Sacri id Antiſtitis eſt. *Honos onus*

Omnino graue eſt onus Eccleſiaſticus honos. 1. Hinc Dominus, *Iſa. 22.* ſummo Sacerdotio priuaturus Sobnam, idque in Eliachim tranſlaturus, ait: *Dabo clauem Domus Dauid ſuper humerum eius.* q.d. Tam grauis eſt, vt non manu geri, ſed vixdum ſuccollari queat. 2. Idem Iſaias, *ca. 9.* *Eccleſiaſticus honos inprimis,*

Q de

de Meſſia Principe Sacerdotum loquens, ait ſimiliter: *Factus eſt Principatus ſuper humerum eius.* Vt nec Meſſiæ manus clauium ponderi ſat ſint ferendo. 3. *Sed & Gigantes gemunt ſub aquis.* Iob. 26. Id eſt, vt vult Rodulphus Flauienſis; *Potentes huius ſæculi ſub prouidentia & gubernatione temperati.* Eccleſiaſtica vero dignitas, etiam abyſſus aquarum eſt.

1. Eſt Solicitus.

II. Pericles, quoties togã magiſtratus ſumeret, Senatum aditurus, exhorruit officium, & aiebat ſibi: *Attende tibi Pericles: Liberi ſunt quos regis; Græci ſunt; & Athenienſes.* Sic Plut. in Politicis. Quid dicere, vel cogitare par, Pedum ſumentes? Nec enim græcos habent; ſed Animas. Bene Martialis ad amicum:

Quæris onus magnum, magnum dum quæris honorem.

2. Perniciosus ſæpe.

1. Rhamnus, *Iudic. 9.* in arborum Regem euectus, ſibi & iſtis exitio fuit Ipſe flammis correptus accendit & arbores cæteras.

3. Periculoſus.

3. Veriſſime S. Iſidorus l. 3. de ſum. bono. *Quanto quiſq; in ſuperiore conſtitutus eſt loco; tanto maiori verſatur in periculo.* Quis autem politicus honor eſt præ Eccleſiaſtico?

4. Tentationum campus.

4. Quare, vt S. Bern. Epi. 42. *Si tentatio eſt vita hominis cuiuſq; ſuper terram, quantis, putas, periculis patet vita Pontificis?* Audi. *Si ego,* inquit, *in cauerna latens, & ſub modio fumigans, tamen ventos euitare nequeo & inſtar arundinis huc, illuc agitor: quid perſona ſuper montem, ſuper candelabrum poſita?*

5. Ruinoſus.

5. S. Greg. in Pſal. 71. iſtud, *Deieciſti eos dum alleuarentur*: de Prælatis ambitioſis exponit: quos euectos eo ipſo deiici putat. O quot *tolluntur in altũ, vt caſu grauiore ruant?* vt canit Claudianus.

6. Eo ſit cautior.

6. Quare, Deut. 22 *Cum ædificabis domum nouam,* dignitatem, *facies murum tecti per circuitum*

tum, murum virtutum: *ne effundatur ſanguis in domo tua*; ne ſequatur animarum damnatio.

7. Heli ſummus Pontifex, 1.*Reg*4. de ſella reſupinatus ceruicem fregit. Caſus plurium animabus hodie frequens paſtorum magis nomine, quam re. *7. Doctior exemplo.*

PARS II.

Verus Paſtor Chriſtus.

I. ANte aduentum Chriſti diſperſus grex hominũ paſtore carebat. 1 Hinc Michæas propheta coram Rege Iſrael, 3.Reg.22. *Vidi cunctum Iſrael diſperſum in montibus, quaſi oues non habẽtes paſtorem.* 2. Quod Moſes miſeratus ſic orat, Nu. 27. *Prouideat Dominus Deus ſpiritum omnis carnis, hominem, qui ſit ſuper multitudinem hanc, & poſſit exire, & intrare ante eos: Ne ſit populus iſte, ſicut oues abſq; paſtore.* *Verus paſtor nullus.*

3. Exoratus Dominus promittit, Ezech. 34. *Ego ſaluabo gregem meum; & non erit vltra in rapinã: & ſuſcitabo ſuper eos Paſtorem vnum, qui paſcat eas.* Vbi S.Hier.ait: ea de Dauide accipi non poſſe; vt, iam diu mortuo. 4. Expoſuit autem Apoſtolus Hebr.13 *Deus pacis eduxit de mortuis Paſtorem magnum ouium, in Sanguine teſtamenti æterni, Dominum noſtrum Ieſum Chriſtum.* Eum, qui dixit: *Ego ſum Paſtor bonus.* *Chriſtus promittitur.*

1. Ipſum Sponſa videre ardebat, Cant.1. *Indica mihi, quem diligit anima mea, vbi paſcas, vbi cubes in meridie: Ne vagari incipiam poſt greges ſodalium tuorum.* 2. De Ipſo Michæas.c.5.*ſuſcitabimus ſuper Eum Paſtores, & octo Primates homines.* Vbi vult Hier. S. Trinitatẽ loqui de tã eximio Paſtore; vt in eo priſci paſtores ſint reſuſcitandi 7 præcipui: Abel, Abrahã, Iſaac, Iacob, Ioſeph, Moyſes, Dauid. Primates Duces 8, Ioſue, Caleb, Othoniel, Ahor, *Expectatur auide.* *Maximus omnium.*

Gedeon, Iephte, Samſon. Hos Ieſus æquitate & ſtrenuitate, illos vigilantia vincet. Bene igitur: *Ego ſum bonus.*

Requiſita in Paſtore tria.

In bono Paſtore tria neceſſaria. 1. Laborum, & moleſtiarum patiens conſtantia. Nam paſtorale officium quot cuius eſt anxium? Iacob apud ſocerum, Gen 31. *Die, noctuq; æſtu vrebar, & gelu, & fugiebat ſomnus ab oculis meis.* 2. Odium & bellum cum lupis. 1. *Reg.* 17, eſt exemplo Dauid, Vrſi vel Leonis percuſſor. 3. Gregem ſic paſcat, vt is grandeſcat pinguedine, & numero: & oues morbidæ ſanentur, vel ſeparentur. Sic Luc. 2 *Erant cuſtodientes vigilias noctis ſuper gregem ſuum.* At hæc in Chriſto, ergo *Paſtor bonus.*

Illius idea viua.

De eo Nathan coram Dauide, 2 Reg. 17. *Pauper habebat ouem paruulam, quam emerat, & nutrierat, & creuerat apud illum cum filijs eius, ſimul de pane illius comedens, & de calice eius bibens, & in ſinu illius dormiens: eratq; illi ſicut filia.* At de ſe Chriſtus in Pſal. 87. *Pauper ſum ego, & in laboribus à iuuentute mea.* Vnica ouis ei erat humana natura, centeſima hæc, ab eo quæſita diu. Hanc ſuo corpore & calice nutriuit, in ſinu ſuo eam hypoſtatice ſibi vniuit. Fiat igitur oro, quod 1. Pet. 5. *Cum apparuerit Princeps Paſtorum, percipietis immarceſſibilem coronam.* Tu me paſce Paſtor bone Ieſu!

PARS III.

Veri cuiuſq; Paſtoris proprietates.

Bonum paſtorem reperire, hîc labor. Luc. 12 *Quis, putas, eſt fidelis ſeruus & prudens, quem conſtituit Dominus ſuper familiam ſuam, vt det illis cibum in tempore?* Vbi S. Chryſ. *Quærit Dominus,* ait, *non quaſi ignorans, ſed innuere volẽs huius rei difficultatem, & raritatem.*

At

Digitized by Google

At innuit quoque tres proprietates Paſtoris. *Prima*. Fidelitatem 1. oris in verbis; quibus manus conſonent. Alioquin eſt bilinguis: Atqui Eccl. 5. *Deuoratio peſſima ſuper bilinguem*. 2. Et cordis: Ne hoc ab ore diſcordet. Qui ſecus; is *in ore ſuo pacem cum amico loquitur; & occulte ponit ei inſidias*. Iere. 9. 3. Et operis. Ne, vt *inimicus homo, ſuperſeminet Zizaniam*. Matth. 13. Neue ſit, vt iſti, *Iſa*. 1. *Principes tui infideles, omnes diligunt munera, ſequuntur retributiones*.

Proprietates tres Paſtoris boni.

1. Fidelitas.

Secunda. Humilitatem innuit vox *Seruus*. Vt & ſe tanto honore ducat indignũ: & præſtet affabilẽ. 1. Eccl. 32. *Rectorem te poſuerunt? Noli extolli. Eſto in illis, quaſi vnus ex ipſis*. Sin': iam talis erit euectus, vt ruat: aut per eum ſubditos Deus puniat. Meminerit is huius Sap. 6. *Iudicium durissimum his, qui præſunt, fiet*.

2. Humilitas.

2. Ieſus, *Matth. 4.* ſpiritu bono ducebatur in deſertum ad orandum, ieiunandum. &c. At malo reducitur in mundum, in montem; & Templi quoq; pinnaculum. Ita quidam ſpiritu incipiunt: ſed carne conſummant, etiam Religioſi. 3. Ita Saul. 1. *Reg*. 15. humilis primum; iam vero Rex, fit grauis multis, inobediens Deo, arreptus à ſpiritu nequã; perſecutor iuſti Dauidis. Ita quidam Paſtores. &c. Quare Eccl. 3. *Quanto maior es, tanto magis te humilia in omnibus: & coram Deo inuenies gratiam*.

Ne exitus ſit carnalitas.

Tertia proprietas Paſtoris eſt: *Prudens*. 1. Si omnibus dictum Matth. 10 *Eſtote prudentes, ſicut ſerpentes*: certe inprimis Paſtori talium. Nam 1. Tim. 3. *Si quis domui ſuæ præeſſe neſcit; Eccleſiæ Dei quomodo diligentiam habebit?* 2. De talibus S. Bern. lib. de conſiderat. *Rex fatuus in ſolio, eſt ſimia in tecto; quæ nihil componit vel vnit; ſed quod compoſitum eſt, diſſoluit, & diuidit*. 3, Salomon 2. *Reg*. 9. quotannis claſſe in Tharſis miſſa, præter aurum & argentum, pauones etiam, & ſimias aduehebat,

3. Prudẽtia.

 Et ecce

Digitized by Google

Ne cauſetur ruina. Et *ecce pluſquam Salomon hic, Ieſus*, Matth.6. Cuius in naui, Eccleſia, ô quot pauones, & ſimiæ? 4. Quorum, vt Roboam, conſiliariorum, 3.*Reg*.12. conſilijs peſſum it Eccleſia. Præſertim ſi iuniores ſint; quorum *in corde ſtultitia colligata eſt*. Prou.12.

4. Paternitas. *Quarta* proprietas, *Paternitas*: Vt ſit, *quē conſtituit Dominus ſuper familiam ſuam*: qui Eccleſiæ magis, quam domui ſuæ præeſſe ſciat, ac velit. 1. Sin': audiat S. Greg. *Tot occidimus, quot ad mortē quotidie tepide, & tacentes ire videmus*. 2. *Ezech*. 33, edicit Dominus negligentiæ paſtorum; ſe de eorum manibus ſanguinem pereuntium repetiturū.

Amicitia. 3. Vnde liquet, Paſtores ſocordes, (hocq; magis vecordes;) eſſe animarum peremtores. 1. Virulenta paſcua eis præbendo vita improba & doctrina vel parum ſana, aut frigida. 2. Neceſſaria eis ſubtrahendo Concionum ſtatarum, Sacrorum, &c. 3. Ad impunem ſubditorum vitam conniuēdo. Vt ſub tali ſint, vti Iudic. vlt. *In diebus illis nō erat Rex in Iſrael: ſed vnuſquiſq; quod ſi videbatur, hoc faciebat*.

At non ſic boni Patresfamilias Eccleſiaſtici. Sed vti, *Exod* 25, iuſſum fuit Pontifici, *Pone ſuper menſam panes* quotidie recentes: Sic oues ipſi recentibus quotidie paſcunt. Gnari illius S. Augu. l. de XII. Abuſibus. c.10, quod *Abuſus mūdi vltimus* ſit *negligens Prælatus*.

PARS IV.

Dotes Paſtorū boni generatim.

CElebres in Script. Paſtores tres. Iacob in lege naturæ, *Geneſ*.31. omnia perpeſſus pro ſoceri grege. Dauid in lege ſcripta. Chriſtus in lege gratiæ. Quibus inſpectis plurimæ dotes boni Paſtoris conſpi-

conſpiciuntur, & neceſſariæ. 1. Earum elenchus eſt Hebr. 7. *Talis, decebat, nobis vt eſſet Pontifex, Sanctus, Innocens, Segregatus à peccatorib. Excelſior cœlis factus.* Hæc cui abſunt; mercenarius eſt.

2. Quod ab pio Rege Ioſaphat, 2. *Paral* 19. Suis olim, id noſtris hodie dicitur Sacerdotibus: *Videte, quid faciatis: non enim hominis exercetis iudicium; ſed Domini: Et quodcunque iudicaueritis, in vos redundabit. Sit timor Domini vobiſcum, & cum diligentia cuncta facite. Non eſt enim apud Dominum Deum iniquitas, nec perſonarum acceptio, nec cupido munerum.*

3. Moyſi Prælatos conſtituturo, ſic ab Iethro ſocero conſultum eſt: *Exod.* 19. *Prouide de omni plebe Viros Potentes, ac Timentes Deum, in quibus ſit Veritas, ac qui oderint Auaritiam.* Belle! Beatus Præſul; qui hæc intelligit, & facit.

4. Mementote illius Iehu Regis, 4. Reg. 10. *Eligite meliorem, & eum, qui vobis placuerit, de filijs Domini veſtri, eum ponite ſuper ſolium.*

5. Sumite exemplum ab Saule, vt cunctis maiore, ſic & meliore. 1. Regum. 10. *Ecce videtis, quem elegit Dominus: quia non eſt ſimilis illi in toto populo.*

PARS V.

Paſtoris boni Dotes quædam ſingulatim.

I. PONdus dignitatis paſtoralis ſic innuit Dominus, Exod. 28. *Portabit Aaron nomina eorum* 1. *Pondus* omnium tribuum, *coram Domino ſuper vtrumque officij.* *humerum*: ob recordationē. Non gemmas, non diuitias: ſed nomina ſingulorum, curas, ærumnas eorum, & pericula. 1. Hac cauſa 3. Regum. 6. *Omnes parietes Templi per circuitum ſculpſit Salomon varijs cælaturis Cherubin, & palmis.* Pagninus vertit, *cælaturis fundarum.*

Vt vndique occurrentes oculis Sacerdotes fundæ paſtorales, eum officij commonefaceret: Cherub, ſcientiæ, palma conſtantiæ.

2. Scientia & Veritas. 2 Ideo duo tantum verba hæc in Rationali inſcribi iuſſa: *Vrim*, & *Thomim*; id eſt, *Scientia* & *Veritas*.

3. Charitas. 3. Quidam ſibi Regem optantes aiebant, Iſa. 3. *Veſtimentum tibi eſto* Virtutum; *Princeps eſto noſter. Ruina autem hac ſub manu mea*; nam ſuccurrere poteris ruinæ. Ab ijs reſponſum eſt: *Non ſum medicus*: vt delictis aliorum ſuccurram: *& in domo mea non eſt panis* doctrinæ, *nec veſtimentum* charitatis: *Nolite me conſtituere Principem populi.* Sapienter! At paucorum eſt hodie honorum fuga ſimilis: quin ambitio frequentior.

4. Conſtantia. 4. *Apocal.* 1. Angeli oculos flammicantes ſignificare Paſtoris ſcientiæ fulgorem: pedes æneos, patientiam infractam, aiunt interpretes.

5. Laborum patientia. 5. Sicut & animalium oculi rutilantes, (quæ Ezechieli viſa *cap.* 1.) & planta eorum pedis vituli: ijdem eſſe Paſtores volũt peruigiles, ac laborioſos.

6. Vita exemplaris. 6. Candelabrum aureum, *Exod.* 27. fideles ſunt ouiculæ: lucernæ eius aureæ, Præſules ſunt. Itaque præluceant, vita non minus aurei, quam oues.

7. Benignitas compatiens. II. 1. Alexandrum monuit Ariſtoteles: *Noli eſſe crudelis circa delinquentes; ſed flexilis ad parcendum: & ſemper de futuris cogita.* Ideo paſtor eſto pater. 2. Vt feceris; ſic fiet tibi, Dauid, Pſal. 30. *Non abſcondi miſericordiam tuam, & veritatẽ tuam à concilio multo. Tu autem Domine, ne longe facias miſericordias tuas à me.* Quare à clementia & compaſſione ſit præſtans. 3. Pareat monenti M. Antonium Ciceroni in Philip. N*e ignorans verũ iter gloriæ, glorioſum putes, te vnum plus poſſe, quam omnes; & metui ciuibus tuis, quam diligi malis.* 4. Arca Dei Epiſcopus eſt: gerat in ſe tria: *Manna* miſericordiæ, & placidæ exhortationis ad bonos:

Virgam

Digitized by Google

Virgam paternæ correptionis in diſcolos: *Tabulas Decalogi*, ſapientiæ & diſcretionis. Sic *S. Greg. l.* 20. *Moral.*

5. Iſaias *capit.* 6. Paſtorem petens orat: *Emitte Agnum Domine Dominatorem terræ.* Quid? Agnus dominetur leonibus, lupis &c? Et vero is *in patientia ſua poſſidebit animam ſuam*: Luc. 21. Et *vincet in bono malum.* Rom. 12. 6. Quid? Vel in igne currus eccleſiaſticus abripiatur licet: tamen is ſit auriga eius, cui acclametur, *Pater mi, Pater mi*! 4. Reg. 2. Adeo Paſtori neceſſaria bonitas & manſuetudo eſt! 7. Vnde ſic monet Galat. 6. *Fratres, ſi praoccupatus fuerit homo in aliquo delicto; Vos, qui Spiritales eſtis, huiuſmodi inſtruite in ſpiritu lenitatis: Conſiderans teipſum; Ne & tu tenteris.* O ſalubre præceptum hoc: *Conſidera teipſum*! *8. Manſuetudo. 9. Agnitio ſui.*

III. Huius negligentes ſic priſcis pingebantur. Vir erat Sphæram orbis in manu intuens fixis: at à tergo gerens ſpeculum. Talis, qui, ſe neglecto, aliena ſcrutatur inanis. Sui autem immemores, vt plurimum in alios ſunt crudeliores, & in eos cernunt acutum, vt ſerpens Epidaurius: vt vix tolerari queant. *Auſteritas iniqua eſt.*

2. Refert *Domin. lib. de ſtigmat.* Princeps quidã Italus dure premebat ſubditos. Hi ad eum legarũt idoneum, arte medicum, qui cauſam ageret populi apud Principem. Is metuens ſibi, reperit modum. Obtulit ſertum è baſilico herba, nomine populi: & hoc tantum. Neſcienti quid vellet ſertum, poſcentique, legatus exponit: Quale ſertum; talis populus tuus. Herbã ſi molliter hanc teras; fragrat gratũ: at ſi conteras; fœtet, & viperas progignit. Hoc caue: iſtud age cum ſubditis. *Noxia.*

3. Quod Eſau, *Gen* 27. excluſus primogeniti benedictione fuit; cauſa, in cęteris, etiã hæc erat; quia manus habebat à pilis aſperas: ſęcus Iacob. Huius, non illius ſimiles ſint manus Prælatorum. *Caret benedictione Dei.*

PARS VI.

Paſtoralis Regiminis partes ac munia.

Rigor diſciplinæ temperatus.

I. RIgorem tamē benignitati inſpergant. 1. Ad oleum ſuæ Vnctionis, acetum ſubinde addant lotionis. 2. Ita 3 *Reg.* 17. in baſibus Templi erant boues placidi, Cherubin ſcientifici, leones quoque irati. 3. Ezech. 1. *Quatuor facies vni, & quatuor pennæ vni*, Paſtori ſunto. Facies bouis, tolerantiæ onerum: Aquilæ: prouidentiæ, Leonis, ſeueritatis: Hominis, humanitatis indicium eſt.

Virtutes 4. paſtorales.

4. In Emblemate Martiani Capellæ id intuere. Finxerat Solem in curru, quatuor vaſa manu præferentem. Primo ferreo nomen erat *Caput Vulcani*: ex quo flammæ, & fumi: Secundo argenteo nomen, *Riſus Iouis*, ex quo Ver, ſerenitas, deliciæ: Tertio plumbeo nomen, *Mors Saturni*, ex quo pluuiæ, grando, tempeſtates: Quarto vitreo nomen, *Mamilla Iunonis*, ex quo ſemina prodibant, vnde animalia gignebantur. *Carthariús lib. de imag. Deorum*, id de quatuor temporibus anni interpretatur. Recte. Sed & apte accipias licet de Paſtoris virtute quadruplici, iam dicta.

Vel de hiſce quatuor in Euangelio. Vult enim Dominus Oues. 1. *Paſci*, vt à Boue, vel Mamilla Iunonis. 2. *Cognoſci*, vt ab Aquila, vel Capite Vulcani. 3. *Defendi*, vt à Leone, vel Morte Saturni. 4. *Congregari* in ouile, vt ab Homine, ſeu Riſu Iouis.

Animam dans pro ouibus.

Hæc ita præſtitit Paſtor bonus Ieſus, vt in paſſionem pro nobis rueret: ac demum in Cruce etiam viſcera quaſi in nos effunderet: vt 2. *Mach.* 14. Razias *Pater Iudæorum* dictus, non valens effugere, è muro ſe præcipitauit, crepuitque medius. Inde in rupem præaltam excurrit, vnde viſcera ſua in

in populum ſpargens expirauit. Ita Ieſus. Vnde Zacharias bene orauit, Luc. 1 *Per viſcera miſericordiæ, quibus viſitauit nos oriens ex alto.*

II. Cognoſcat Paſtor oues, in animabus. Sic Geneſ. 2. *Formatis Deus cunctis, adduxit ea oues, ad Adam; vt videret, quid vocaret ea.* Aſpexit coram propius: & inſpexit penitius: vt imponeret naturæ nomina quæque ſuæ conuenientia. 2. Mithridates, Rex Ponti, & linguas ſuarum nationum callebat XXII; & ſingulorum militum nomina calabat ex memoria. Portentum memoris! At Paſtor ait: *Qui Paſtor eſt ouium proprias oues vocat nominatim, & adducit eas* Ioan. 10. *1. Cognoſcere*

Id quemadmodum fieri poteſt? 1. Sic, vt Struthio ſua excludit oua, ſolo intuitu aſſiduo. Adſit Paſtor ouibus; & præſit; vt proſit. Cognoſcat; vt cogat, ducat, flectat, arceat, defendat; laudet, culpet, puniat. 2. Angelus, *Apocalypſ. 1.* in medio ſeptem candelabrorum apparuit. Sic & *Concil. Trident. Seſſio. ſext. & tert.* iubet Reſidentiam perſonalem. *Reſidere apud oues.*

1. Alioquin, dormiente Domino in mari *Matt.* 14. cooritur tempeſtas. 2. Moyſe, *Exod* 30. abſente ſupra montem Sinai, à Deo ad idolum vituli apoſtatat populus: Non obſtante; quod Vicarium & fratrem eis reliquiſſet Aaronem. Hodie, qui ob pluralitatem beneficiorum diſtractus Præſul, eſſe vult vbiq; nuſquam eſt. Hinc grex talis eſt. *Non abeſſe.*

III. *Bonus Paſtor ponit animam ſuam pro ouibus ſuis.* 1. Sodomorũ nequiſſimorum Rex nequior laudatur; quod ſubditorũ ſalutem præ opibus duceret. Dicebat is Abrahæ, *Gen.* 14, captiuorum vindici ex manu Reg. cæſorum: *Da mihi animas: cætera tolle tibi.* Ita velit Paſtor bonus. *Cura animarum præcipua eſto.*

2. Quin & ſuæ ſaluti, ouium anteferat ſalutem. Sic Moyſes *Numer.* 27, dum è monte proſpectaret terram promiſſam ante, quã moreretur: non petijt *Orandum pro Paſt...*

ſibi

paſcendis & regendis ouibus ſola temporalia, & tranſitoria quærit.

Duo auium genera amant templa: Hirundines; quæ nidificant, pullulant, garriunt: Et Bubones, qui oleum noctu exſorbent. Illis boni, his mali paſtores ſimiles. *Duplices Paſtores.*

Moyſes, *Exod.15*, duos Cherubin collocauit ſupra Propitiatorium, qui hoc fixis intuebantur: Salomon addidit duos alios; 3. *Regu. 6.* ſed qui ad ianuam templi reſpectarent. Paſtores boni gloriam Dei: mali temporalia ſpectant ſimiliter.

II. Mercenarius vero ſingulatim quis? Qui Paſtoratum acquirit ſimoniace: poſſidet ob lucrum auare: non reſidet proxime. Iuſſit Dominus Moyſi aram tabernaculi fieri in plano; noluit per gradus ad id aſcendi: id eſt: per cognationem, munera, promiſſa, &c. vt *Euſeb. Emiſſ.* exponit *Proprie mercenarius.*

Tituli talium in S.Scripturis ſunt infames. 1. Ezechiel: 13. *Quaſi vulpes in deſerto Iſrael propheta erant.* Vt in vulpe nil vſui eſt, præter pellem: Ita præter habitum & nomen in quibuſdam Paſtoribus vix aliud. 2. Idem c.22. *Leones rapientes prædam:* ob ſitim honorum & opum. 3. Iſa.56. *Canes muti, non valentes latrare.* 4. Pſal. 17. *Vt lutum platearum delebo eos.* 5. Ierem.10, *Lignum eſt auro inuolutum.* 6. Roma. 9. *Lapides offenſionis & ſcandali.* 7. 1. Cor. 13. *Æs ſonans, aut Cymbalũ tinniens.* 8. S. Greg. in Ezech. *Scire Prælati debent; quia ſi peruerſa perpetrant, tot mortibus digni ſunt, quot ad ſubditos ſuos perditionis exempla tranſmittunt.* Hæc vero homicidarum eſt deſcriptio. Item S. Aug. l. de Paſtoribus. *Omnis, qui in conſpectu eorum, quibus præpoſitus eſt, male viuit: quantum in ipſo eſt, omnes occidit.* *Tituli eius.*

Proles Iobi in domo primogeniti, genialiter viuentes, opprimuntur ruina. *S. Greg.* ait, Paſtores eſſe primogenitos inter Fideles. Itaque apud ipſos, qui *Pœna interitus.*

Digitized by Google

qui ventri ſeruiunt;cum ipſis vna obruuntur ruina. Homo viuit,etſi cętera langueant membra manca, dummodo caput valeat: Ita Reſp. ſi Paſtor valeat.

Eſto: præſit talis domui ſuæ, & proſit: viuat in ſpeciem fortunate: Attamen 1. vt ait Seneca: *Non faciunt equum meliorem aurea frena; nec hominem præſtantiorem fortunæ ornamenta:* Nec Paſtorem autoritas; ſed probitas. 2. *Apo.*10. Angelis phialas iræ Dei effundentibus, vnus ſuam effudit contra Solem: id eſt, Epiſcopum quemque animarum; qui, quod Sol in aſtris, id in hominibus eſt.

DOMINICA III. POST PASCHA.

Modicum & iam non videbitis me. Ioan. 16.

E*Sth. 3.* Propoſito ferali edicto Aſſueri de cæde Iudæorum, vna die complenda in Perſide, ingens horum mœror fuit, & planctus. E contra Amani, qui autor illius, elata exultatio. At, poſtquã Eſther interceſſit, edictum fuit antiquatum: mœror in gaudium vertit publicum Hebræis: Amano autem gaudium in luctum, & exitium. Ita ex vno Ieſu paſſo diſcipulis luctus; Iudæis gaudium erat: at vtrumque breue. Nam eo rediuiuo, omnibus omnia in contrarium vtrinque verterunt.

Nos

I. *De fine hominis vltimo, deq́ medio ad finem.*
II. *Quod, & quale ſit Modicum?*
III. *Mundi gaudium quam ſit damnoſum?*
IV. *Quam idem ſit lacrymoſum.*
V. *Cur iuſtorum ſit, hîc plorare.*
VI. *De Phœbo poſt nubila.*

PARS I.

PARS I.

De fine hominis vltimo: deq́ue medio ad finem.

I. O*Mnia naturaliter bonum appetunt.* ait Ariſt. 1. Eth. & 4. Metaph. 2. Boëtius, de hominibus: *Omnis mortalium cura*, inquit, *diuerſo quidem calle procedit; ſed ad vnum tandem beatitudinis finem nititur peruenire. Eſt enim mentibus hominum veri boni naturaliter inſerta cupiditas: ſed ad falſa deuius error inducit.* 3. S. Aug. l. 3. de Trinit. c. 8. *Ad appetendam beatitudinem natura compellit; Cui Creator hoc indidit.* Ratio vnica: Quia beatitudo noſter eſt finis: propter finem autem agit omne agens. 4. Vetuit Deus, *Leu.* 22. offerri ſibi cauda truncatum. Quod finem in omnibus velit attendi. 5. Hoc omiſſum ab Ieroſolymitanis deplorauit Ieremias Thre. 1. *Sordes eius in pedibus eius; & non eſt recordata finis ſui.*

Finis, eſſe ſcopus debet omnium deſideriorum noſtrorum. Indicatur id in rotis apud Ezechielem. 1. *Quo ferebatur impetus ſpiritus, eo ferebantur & rota.* Spiritus erat finis rotarum, hic autem finis impetu trahit nos.

II. Sed cum ad hunc non perueniatur, niſi per medium ipſi aptum, ac proprium; noſtri finis ad Beatitatem medium eſt Mandatorum obſeruatio. Matth. 15. *Si vis ad vitam ingredi, ſerua mandata.* 1. Anguſta autem hæc via eſt; non lata: Actor. 14. *Per multas tribulationes oportet nos intrare in regnum cœlorum.* 2. Idem hodie ſuis denunciat Ieſus: ſed addidit; *Triſtitia veſtra vertetur in gaudium.*

(?)

Digitized by Google

PARS II.

Quod, & quale ſit Modicum.

Modicũ, & non videbitis me. Vti pater, ita ſolatur filios Dominus ab vtili ipſorum: *Vado: ſed vobis parare regnum.* Inde *Modicum, & videbitis me.*

Modicum eſt vita. Iſtud *Modicum*, vt ſignificet triduum paſſionis; malo tamen ſignificatum eius de vitæ noſtræ breuitate accipere, cum S. Aug. & plurimis alijs.

Et hoc mœſtum iuſtis. In iſto Modico *flebitis vos, Mundus autem gaudebit.* Ita & Abraham, *Gen.* 25, teſtamentum inſtituit: bona ſua ſic partiendo, vt legitimum Iſaac hæredem faceret omnium ex aſſe: filijs autem concubinarum legaret mobilia, & temporalia. Chriſtus hic terrena terrenis, cœleſtibus filijs cœleſtia legat.

At mundani Modici quanta breuitas, & vanitas?

Mundo breue eſt funeſtum. 1. Iob 10. *Laus impiorum breuis, & gaudium hypocritæ ad inſtar puncti.* Punctum nec vel ſub ſenſum cadit: Gaudium, cum præterijt, pro nihilo reputatur.

Simile. 2. Solinus in Polyh. & Amb. in Hex. aiunt: Cygnum tota vita ſilere, mœrere: at morte vicina canere. Contrà, Syrenem vita cantare tota, ſub mortẽ luctu tabeſcere. Cygno iuſti, mundani Syreni ſimiles vitæ curſu, & exitu. Hiſce *Riſus dolore miſcebitur: & extrema gaudij luctus occupat.*

Imo, vt in Archiſynagogici, *Matth.* 9, luctu tubicines & citharœdi intercinebant: ita in mundo triſtia lætis miſta ſunt. Vnius in funere hi rident, lugent iſti.

Exempla. 3. *Balthaſaris aula* Regis delicijs, tripudijſque beata ſibi videbatur, at ecce, *Dan.* 5. interuenit manus in pariete ſcribens funeſta, ſequiturque mors Regis, & regni amiſſio.

4. In

Digitized by Google

4. In *aula Nabuchod.* hinc omnia perſonabant tibijs, & cantu, ad ſtatuæ adorationem: inde fornax æſtuat; & neci addicuntur iuſti. Talis talia miſcet mundus, Adorat ſtatuas in iubilo; homines deuorat incendio: At exitum ſibi parat ſimilem Nabuchodonoſoræo.

5. *Domus Epulonis, Luc.*16. natat vino, turget epulo; luxu diffluit; perſonat cantu: Omnia adſunt vni. At inde vni Lazaro deſunt omnia; præter canũ beneficium. Sic in mundo popinæ, gurguſtia, ingluuies, iubila: at breuia omnia. Iuſtis contraria.

6. *Domus filiorum Iob* epulis, & gaudijs exultabat: mox quaſſa ventis æquatur ſolo; fitque ſepulcrum, quibus ſeruierat domicilium. Ita mundus; in quo, dum Bacchanalia viuunt, mors in capita bacchantium conſpirat. Vere Iob. 21. *Ducunt in bonis dies ſuos, & in puncto ad inferna deſcendunt.*

II. Nihilo minus *Mundus gaudebit*: Quo gaudio! 1. Falſo. 1. Prou. 23. *Ne deſideres de cibis eius, in quo eſt panis mendacij*. Cibi eius ſunt honores, opes, voluptates, vindictæ. &c. 2. Hæc num deerant Dauidi? Et tamen ea non eſuriebat, ſed alia, vt diceret Pſal. 16. *Satiabor, cum apparuerit gloria tua.* *Gaudium mundi* *1. Falſum.*

2 Breue gaudium mundi eſt. 1. Cum ipſa vita *ſit vapor ad modicum parens*: Iac. 4. Et Seneca l. 6. Epiſt. 7. *Punctum eſt omne, quod viuimus: & adhuc puncto minus.* 2. Et Pſal. 143. *Homo vanitati ſimilis factus eſt, & dies eius, ſicut vmbra prætereũt.* 3. *Pſal.* 145. *Nolite confidere in Principibus, & in filijs hominum, in quibus non eſt ſalus. Exibit ſpiritus illorum: In illa die peribunt cogitationes eorum.* Ecquæ hæ ſunt? Aurum, palatia, vxores, conuiuia, &cæt. *2. Breue.*

3 Gaudium mundi eſt ſomnium. 1. Pſal. 75. *Dormierunt ſomnum ſuum viri diuitiarum, & nihil inuenerunt in manibus ſuis.* 2. Nabuch. ſomniauit ſtatuam auream, æream, ferream, terream: *3 Somniũ.*

Euigilat; nil videt: imo nec ſomnij meminerat. *Dan.* 2. Talis hæc vita; mundique phantaſmata. Pſal. 72. *Velut ſomniũ ſurgentium, Domine in ciuitate tua: Imaginem ipſorum ad nihilum redigas.* Et adhuc. *Mundus gaudebit?*

4. Noxium. 4. Gaudium hoc ô quam noxium eſt? Rom. 6. *Si ſecundum carnem vixeritis; morte moriemini. Si autem ſpiritu facta carnis mortificaueritis; viuetis.* Ad carnem qui viuit; mundo ſeruit: ſeruiendoque perit. Et tamen *Mundus gaudebit?*

PARS III.

Mundi gaudium quam ſit damnoſum?

Carni & ſpiritui bellicoſum eſt. I. INfelix gaudium! Tu cauſa es: quod, Galat. 5. *Caro concupiſcit aduerſus ſpiritum; & ſpiritus aduerſus carnem:* quod corpus conſpiret contra animã; appetitus contra rationem. 1. Inde lacrymæ; quod Prou. 29. *Qui delicate nutrit à pueritia ſeruum,* corpus; *poſtea inueniet eum contumacem:* Idem corpori animam ſubijcit ſeruam.

2. Præpoſterum. 2. O præpoſterum facinus, ipſique aduerſum naturæ, ac Deo! Hic dixit: Geneſ. 4. *Sub te erit appetitus tuus; & tu dominaberis illius.* Vbi *S. Bona. 2. ſent diſt in 38. art.* 2 *q.* 2. inquit: ſicut familia ſub nutu domini: ita animæ partes omnes ſub vna ratione.

3. Turpe. 3. Hinc *Ariſt.* 1. *Polit.* ait, Corpus regi, regere animam debere. Qui autem mancipio dominium dat in Reginam; is mihi hominem ex homine exuit, hominis porro indignus nomine.

4. Damnoſum. 4. Adam primus homo qualem hominem exuit: & qualem è paradiſo extulit? Heu! quantum hic mutatus ab illo? Primus, Pſal. 8. *Gloria & honore coronatus, paulo minoratus ab Angelis.* Secundus Pſalm. 48. *Homo cum in honore eſſet, non intellexit: comparatus eſt iumentis inſipientibus, & ſimilis factus eſt*

ctus eſt illis. Fecit vnus pomi guſtus; vt ex prænobili fieret homo plebeius: orbis Dominus, tribulorum colonus.

II. Sed quid agas cum appetitu nequam; & corpore ſubdito peccatis; ac animam aggrauante? 1. Quod Angelus cum pertinace colluctatore Iacob. *Gen.* 32. Qui cum nollet Angelum dimittere; hic eũ percuſſit in fœmore, vt neruo marceſcẽte, claudicaret omni vita. Sis Angelus corpori ipſe tuo percuſſor. *Caſtiga id; & in ſeruitutem redige*, cum Apoſtolo. 1. Cor. 9. *At eſt remedium ab caſtigatione tui.*

2. Imitare Saram, *Gen.* 21. Hæc Iſaacum voluit ſanctius inſtitutum: at is ab Iſmahele ad nefandum ſeducebatur ludum. Ergo hunc cum Agar domo eijcit in deſertum. Tu corpus ad pœnitentiam adige: ſimul animam ſeruaueris. Sic mundi gaudia ſpernes: perque te licebit; quod *Mundus gaudebit.* *2. Ab ſequeſtratione.*

3. O cæcũ, & excæcans gaudiũ! Rationẽ obtenebras: memoriã beneficiorũ Dei extinguis. 1. Eccl. 5. *Non enim ſatis recordabitur dierum vitæ ſuæ; eo quod Deus occupet delicijs cor eius.* 2. *Non poteſt*, inquit S. Iſidorus libr. de ſummo bono: *ad contemplandum Deum mens eſſe libera, quæ deſiderÿs huius mundi inhiat.* *Gaudium Mundi 1. Obcæcat rationem.*

3. Vt oculus puluere oppletus cœlum & aſtra tueri nequit: ita intellectus, mundi gaudijs dementatus, cœleſtia. 4. Id ſibi eueniſſe deplorat Pſalm. 37. *Dereliquit me virtus mea, & lumen oculorum meorum, & ipſum non eſt mecum.* 5. Samſon, *Iudic.* 16. pellicio Dalilæ captus capitur oculis: Præſentius menti malum voluptas eſt.

Nec rationem ſolum obcæcat, ſed & prudentiam adimit. Iob. 28. *Sapientia non inuenitur in terra ſuauiter viuentium.* Quin obbruteſcere facit hominem. 1. Cor. 2. *Animalis homo non percipit ea, quæ Dei ſunt.* *2. Demẽtat ſapientem.*

 III. Vnde

3. *Priuat ſolatio diuino.* III Vnde mundani aucupes gaudij, ſunt extorres diuini ſolatij. 1. Nam, Luc. 1. *Eſurientes* iuſtitiæ *impleuit bonis diuites* gaudiorum mundi *dimiſit inanes.* 2. Iuſtus es Domine, qui Pſal. 67. *Paraſti in dulcedine tua pauperi Deus*: non diuiti. 3. Quā diu ſuperebat farina Ægyptiaca, *Exo.* 16. de cœlo non deſcendit manna. Defecit illa: hoc pluit. Et *Mundus* adhuc *gaudebit?*

4. *Cruciat in orco.* O gaudium! In quantum verteris tormentum? 1. Iob. 21 *Tenent tympanum, & citharam, & gaudent ad ſonitum organi, ducunt in bono & cæt.* 2. Hic, Apoc. 18, *quantum glorificauit ſe, & in delicijs fuit, tantum date ei tormentum, & luctum.* 3 S. Greg. in ſerm. *Momentaneum eſt, quod delectat: æternum vero, quod cruciat.* 4. S. Auguſt. *Nulla maior inſania, quam pro delectatione momētanea, perdere æterna gaudia; & obligare ſe ad æterna ſupplicia.* 5. S. Bern. *Qui in delicijs huius mundi tranſigit vitæ ſuæ curriculum; ſimilis eſt latroni, qui per prata florida ducitur ad ſuſpendium.* Et tamen *Mundus gaudebit?*

1. *Mundus eſt reprobus* IV. Et quis cum mundo ſciens prudenſque gaudeat? 1. in quo, Iſa 13. *Omnes declinauerunt ſimul inutiles facti ſunt? &c.* 2. Qui, Ioann. 15. *Ieſum odio habuit?* 3. Qui *totus in maligno eſt poſitus? Ioan.* 5. 4. Cum, Iac. 4, *Qui amicus voluerit eſſe huius mundi; inimicus Dei efficiatur?* 5. Cum Ioan. 2. *Qui diligit mundum; non ſit charitas Dei in illo?* Nam vt Regula Iuriſtarum habet; *Vere inimicus eſt; qui inimici amicus eſt.*

2. *Eſt deplorandus.* Quare, vt phreneticus moriendo ridet, flentibus amicis: ita mundus; ita peccatores in phreneſi mētis: flentibus interim iuſtis. Sicut Ieſus, Luc. 19 *fleuit ſuper Ieruſalem.*

Et vero cauſam flendi maiorem habent iuſti, quam alij gaudendi. *Primo.* 1. Vt maleficus ab riſu abſtinet, dum feralem mortis ſententiam expectat:

ctat: ita in Deo iuſtus, ancipiti nouiſſimorum ſolicitudine ſuſpenſus mœret: & tamen cupit diſſolui, *Phil.* 1. 2. Abſurdum faceret, qui in Vigilia paſchatis laſciuiret: Atqui *Vniuerſum vitæ tempus*, ait S. Bern. *vigilia eſt quædam ſolemnitatis magnæ, & æterni Sabbati; quod præſtolamur in gloria.*

Secundo. Cum omne, quod in mundo magnum, iucundum, volupe eſt; idem fucum redoleat: quis ſanus ſecure gaudeat? 2. *Et dolũ.*

Percunctanti; quandonam ſit vrbs fugienda? reſpondit Plato: Cum lucra ſunt minora ſumptibus, & commoda incommodis, & probis plures improbi. At in mundo, *Luc* 19. *totam noctem laborantes, nil cepimus*: Et, Eccl. 1. *Stultorum infinitus eſt numerus*: Et, Pſal. 115. *Omnis homo mendax.* Quare, fugiendus eſt mundus.

PARS IV.

Mundi gaudium, quam ſit lacrymoſum.

ET *videbitis me.* Dulcis Ieſus conſolatur ſuos: Vt, *Gen.* 21. Rebecca Iacobum filium. *Fili, fuge ad fratrem meum Laban; habitabiſque cum eo dies paucos: poſtea mittam, & adducam te in die hac. Pauci dies erunt peregrinationis, & laboris tui.*

Plorabitis, & flebitis vos. Nec cauſæ deſunt Heraclitis pijs. 1. Peccata propria: 2. aliena. 3. Vitæ exilium. Pſal. 136 *ſuper flumina Babyl.* &c. 4. Incertitudo de felici vitæ exitu. 5. Dilatio gloriæ. Pſal. 119 *Hei mihi, quia incolatus meus prolongatus eſt* Pſal 4 *Fuerunt mihi lacrymæ panes die & nocte. &c.* Vbi S. *Aug* *Quia, ſi dulcis eſt patria, amara eſt peregrinatio & hæc, tota die tribulatio.* *Cauſa flendi* 1. *Quia hic eſt exilium.*

2. Ea de cauſa abſtinuit à vanitate, Raguelis filia Sara, *Tob* 3, ait: *Nunquam cum ludentibus miſcui me; neque cum his, qui in leuitate ambulant, participem me præbui.* Optima igitur mundi fuga! 2. *Multa corruptio.*

3. Fuge; late; defle mundi veſaniam. Quid hæc ad me. 3. *Multa miſeri.*

Digitized by Google

ad me, inquis? Animas perire, lædi Deum: triumphare infernum, hoc ad te: Si ames Deum, proximum, & te. Amicus quondam Solonis, vt prodit *Val. Max. li 7. c. 2*, cum mortalium fleret infortunia, Solon in turrim ſummam educto ſubiectarum Athenarum tecta oſtendens ait: *Cogita, quot luctus ſub his tectis fuerint, ſint, & erunt? Mitte mortalium incommoda, tanquam propria defl[e]re.* Haud ſcio, hic ſapiens locutus fuerit: an iſte fleuerit ſapientius? Equidem huic dedero calculum. Solon tamen iſtud dicto commonet: Vrbes eſſe miſeriarum, quanta hominum, collegia: Vnde infero, Tanto etiam maiora flendi ſeminaria.

Tenenda tamẽ æquanimitas.

II. Sed hoc æquiore ſunt animo ferenda priuata, quanto præ his ſunt, & plura etiam, communia. Et hoc ſenſu recte ſuaſit amico Solon. 1. Sicut & Demonax Orator, (vt *Eraſm. libr. 8. Apoph.*) promittens flenti mortem defuncti filij, ſe hunc in vitam reuocaturum; tantum ſi ipſe ſibi tres ex omni hominum turba oſtendere poſſit, qui aduerſi nihil vnquam ſenſiſſent. Diu circumſpicienti, ac fruſtra, ait: *Ecquid igitur te crucias ob id, quod commune omnibus, & fatale eſt?*

Non flendũ muliebriter.

2. Legiſlator Lyciorum ſanciuit, vt *Seneca li. de Conſolat.* refert: ſi quando lugere quis velit, habitum muliebrem induat. 3. Diogenes, teſte *Laert. l. 6.* interrogatus: quid ſibi Philoſophia profuit? ait: *Vt nihil aliud: at hoc ipſum, quod ad omnem fortunam paratus ſum.* Quanto magis id Chriſtiana diſciplina dabit?

PARS V.

Cur Iuſtorum ſit, hic plorare?

1. Vt humilientur.

I. P*Lorabitis & flebitis*. Vti Iuſti omnes in hoc mundo. Ne ex gratiarum dono ſuperbiant. Ideo 1. Dauid: Pſal. 118. *Bonum mihi, quia humiliaſti me.* 2. Paulus, 2. Cor. 12. *Ne reuelationũ magni-*

Digitized by Google

magnitudo extollat me, datus eſt mihi ſtimulus carnis meæ, Angelus Sathanæ, qui me colaphizet.

Secundo: Ne iuſto maior Sanctis honor habeatur. Ideo Deo ſeſe ait 2. Cor. 11. *Parco aũt: Ne quis me exiſtimet me ſupra id, quod videt in me.* Idcirco gloria Deo; nobis hic confuſio, & triſtitia. *2. Ne pluris iuſto fiant.*

Tertio: Contriſtantur hic iuſti, vt Virtus Dei in vilibus ei⁹ inſtrumentis fiat illuſtrior. 1. 2. *Cor* 11. *Sufficit tibi gratia mea: Nam virtus in infirmitate perficitur.* 2. Sane totam Ægyptum in admirationem Dei rapuere vel maxime cyniphes, muſcæ, & ranæ immiſſæ *Exo.* 8. 3. Ab ipſis etiam Madianitis fuit adoratus Deus, ſententia Theodoreti: quando innumeras eorum copias occidit per 300. metu ſemianimes, duce Gedeone. *Iudic.* 7. 4. Quid: quod Ioel. 2. ait: *Et eruca fortitudo mea magna, quam miſi in vos.* Ita per viles in ſpeciem Deus ſua patrat miranda: ſed illos humiliari ſinit, ac flere. Iſtas hactenus cauſas allegat *S. Chryſ. in Hom.* *3. Vt glorificetur Deus.*

Quarto. Id ideo: Vt iuſtorum perſeuerantia inuicta clarius illuceſcat: qua Deo, quaſi gratis deſeruiunt. Hoc de Iob Satan obiecit. Iob. 1. *Nunquid, fruſtra timet Deum? Nonne tu vallaſti eum, ac domum eius, vniuerſamq́ ſubſtantiam per circuitum?* *4. Vt Conſtantia effulgeat.*

Quinto: Vt electi tanto ardentius ad vitam beatam aſpirarent. Sicut Iudæi in Babylonia captiui ſuſpirabant ad Ieroſolymam: Pſal. 136. *Super flumina Babyl. illuc ſedimus, & fleuimus, dum recordaremur tui Sion* Huc reſpexit, Rom. 5. *Tribulatio patientiam operatur; patientia vero probationẽ; probatio ſpem* vitæ futuræ. *5. Vt cœleſtia plus ſuſpirent.*

Sexto. Vt ex hoc ſigno veri amici Dei ab falſis diſcernantur. Spurius eſt, qui à ſtemmate degenerat: At ſtemma noſtrum Chriſtus: hic fleuit, viamque Crucis tenuit. 1. Heb. 12. *Tanquam filijs vobis offert ſe Deus. Quis enim filius, quem non corripit pater? Quod ſi extra diſciplinam eſtis, cuius participes facti ſunt omnes; adulteri, & non filij eſtis.* *6. Vt dignoſcantur ab vernaculis Dei.*

Filij dextera. 2. Rachael grauida inauditas paſſa conuulſiones natum appellauit Benoni, filium doloris: at pater Beniamin, filium dexteræ. *Gen.* 35. Ita Eccleſia in tribulationibus Benones parit: quos tamen pater facit Beniaminos, à dextris Dei collocatos. 3. Bene igitur Æſchylas Tragicus Gloriam appellauit filiam Laboris. *Beati* enim *qui lugent: quoniā ipſi conſolabuntur.*. Matth. 5.

Laboris

Gloria.

4. Nec Romani eo in loco triumphum agebant; vbi pugnando vicerant. Ideo & iuſti hic pugnent flentes. 5. Petrus eſt reprehenſus, *Matt.* 17. quod in die & loco Transfigurationis quæreret tabernaculum requietis.

Filij excuſſorum.

6. Arbores frugiferæ, non ſteriles, petuntur lapidibus. Vnde Nucis querela eſt:

Nux ego iuncta via; cum ſim ſine crimine vita;
A populo ſaxis pratereunte petor.

At iuſti ſunt, Pſalm. 1. *Tanquam lignum, quod plantatum eſt ſecus decurſus aquarum; quod fructū ſuum dabit in tempore ſuo.* Impij autem ſunt *arbores autūnales, bis mortua &c.* Et, Pſa. 71. *In laboribus hominum non ſunt, & cum hominibus non flagellabuntur.*

Filij bona ſpei. Agit cum ijs Deus, vt medici cum ægris, iam depoſitis aſſolent: his, quod libet, licere ſinunt ſeu in victu, ſeu potu: at ſpei bonæ infirmis amara propinant, prohibent multa. 1. De hiſce Pſal. 79. *Potū dabis in lacrymis in menſura.* 2 Qui guſtarat, fatetur coram medico, Pſal. 41. *Fuerunt mihi lacryma mea panes die & nocte.* O duram ananʒouophiam! At ſalutarem.

Sic itur ad aſtra. 1. Elias, 4 *Reg.* 2, per turbinem raptus in cœlum fuit: Hoc qui optas, non illo mitiora ſperes. 2. Maximi quique piſces, & optimi in mari ſalſo natare, ac viuere ſolent; non in dulcibus ac ſapidis fluminibus. Ita non in mundi delicijs, ſed ærumnis circumferri Electi.

PARS VI.

Digitized by Google

PARS VI.

De Phœbo poſt nubila.

I. T*Riſtitia veſtra vertetur in gaudiũ*; Adeo breuis erit illa; hoc æternum. 1. Eo ſe miſſum ait Iſaias 6. *Vt prædicarem Annum placabilem Domino; & Diem vltionis Deo*. Ecce pro die tribulationis, annus dabitur conſolationis. 2. Id ſpectauit idem ca. 40, dicens: *Quis menſus eſt Pugillo aquas* afflictionum, *& cœlos* gaudiorum *Palmo ponderauit?* 3. Hoc Dauidi iſthoc expreſſit, Pſal. 83, *Melior eſt dies vna in atrijs ſuper mille*. Ideo *Elegi abiectus eſſe in domo Domini magis; quam habitare in tabernaculis peccatorum*.

Triſtium compenſatio. In magnitudine rerum beatarum.

Tantæ ſunt cœleſtes dulcedines; vt vel guſtatis ijs dicere queas: Eccl. 9. *Obliuioni tradita ſunt anguſtiæ priores*. 2. Ioſeph, *Gen*. 41. poſt multos perpeſſos caſus, iam Dominus Ægypti hanc à Deo ſibi gratiam collatam prædicat: quod *obliuiſci me fecit Deus omnium laborum meorum in terra paupertatis meæ*. Eadem tribulati Sancti donantur obliuione. 3. Ab ſai, 2 *Reg* 19, iniuriarum Regi factarum ab Semei memor erat; at immemor Dauid. Nam hic die inaugurationis ſuæ hilariter ad eum: *Non morieris. Non eſt hic dies; vt in eo ſit memoria priſcorum malorum*. Potuit hoc Dauid amore terreni regni: cœleſtis amore quid non poteris? Tantum velis.

2. Et dulcedine obliuionis perpeſſarum.

4 Experta vxor Tobiæ, *cap*. 3. aiebat: *Poſt tempeſtatem tranquillum facis; & poſt lacrymationem, exultationem infundis*. 5. Prisci Iouem duo inter vaſa honorum, ac malorum, pingebant cum hac epigrapha: *Neq; proſpera ſine aduerſis*. Quale eſt iſtud, Pſalm. 74. *Calix in manu Domini, vini meri plenus mixto; & inclinauit ex hoc in hoc*. Gonſueta Deo hæc mixtio eſt.

3. Et ſucceſſione lætarum.

II. Sed *Modicum*: breuis enim omnis tribulatio: Nam

Modicu hic.

Nam vita breuis eſt. Illa torrenti ſimilis. Pſal.123. *Torrentem pertranſiuit anima noſtra.* Vnde S. Hier. in Pſalm.109. Comment. *Audientes ſaculi torrentes, nolite deſperare: frequenter hic torrens deficit. Videtur quidem tumeſcere; ſed cito deficit, ſi ſuſtineas. Vnde & Elia deficit aqua torrentis.* 3.Reg.17. Dominus ipſe, Pſalm.109, *De torrente in via bibit: propterea exaltauit caput.*

Infinitum fit ibi gaudium. 1. ex viſione Dei.

En, *vertetur in gaudium.* 1. In hoc Iſa.33, *Regem in decore ſuo videbunt.* 2 Dicent cum Regina Saba, 2.Par.9. *Beati viri tui, & beati ſerui tui hi, qui aſſiſtunt coram te omni tempore, & audiunt ſapientiam tuam!* Quanto beatiores cœleſtes aulici? 3. Huiuſce ſpei plenus dixit Pſalm.15. *Adimplebis me in lætitia cum vultu tuo.*

2. Ex triſtiũ ceſſatione.

O quale gaudium, in quo *quicquid petieritis, fiet vobis*? 1. Deus eſt Pſal.102. *Qui replet in bonis deſiderium tuum.* Mundus replet vanitatibus: At Pſalm. 64, *Replebimur in bonis domus tuæ* 2. Nam ſi, ſecundum Augu. in hac vita *Felicitas eſt, habere omne, quod cupis, & nihil habere quod odiſti*: Magis in æterna. 3. Ibi Iſa.35., *Lætitia ſempiterna ſuper capita eorum: gaudium & exultationem obtinebunt.* 4. Hic Apoc.21. *Abſterget Deus omnem lacrymam ab oculis Sanctorum, & mors vltra non erit, neque luctus, neque clamor, neque dolor erit vltra, quæ prima abierunt.* 5. Sic & Iſa.51. *Gaudium & lætitiam obtinebunt & fugiet dolor & gemitus.*

3. Ex corporis glorificatione.

III. O quale gaudium, 1, vbi etiam corpore. Matth.13. *Fulgebunt iuſti tanquam Sol?* 2, Vbi Subtilitate dotantur: vt Pſal.17. *In Deo meo tranſgrediar murum.* 3. Agilitate: Iſa. 40. *Qui ſperant in Domino, mutabunt fortitudinem: aſſument pennas vt aquilæ, current, & non laborabunt.*

4. Ex loco.

O gaudium in tali palatio! 2. Apo.21 *Structura muri eius ex lapide Iaſpide: ipſa vero ciuitas aurum*

Digitized by Google

rum mundum, ſimile vitro mundo: Et fundamenta muri ciuitatis omni lapide pretioſo ornata. Et *Duodecim portæ* XII *margaritæ ſunt: & plateæ ciuitatis aurum mundum.* 2. *O quam dilecta tabernacula tua Domine virtutum? Concupiſcit, & deficit anima mea in atria Domini!* Pſalm. 83. 3. Age, Pſal. 41, *Quando tranſibo in locum tabernaculi admirabilis vſq; ad domum Dei?*

O gaudium gaudijs omnibus maius! 1. Ratio id docet. Nam Ariſt. 1. Poſter. *Omne, quod eſt per eſſentiam, maius eſt, & perfectius omni eo, quod eſt ſimpliciter per participationem.* Et, 2. Metaph. *Quicquid eſt cauſa aliorum, vt ſint talia, illud eſt magis tale.* *5. Ex gaudij magnitudine.*

Nunc inſpice hinc mundũ, inde cœlum. Vtrobi ſunt gaudia liquidiora? 2. Omnibus inuicem collatis, ſic ſtatuendum eſt denique ex Ariſt. l. 1. de anima: *Quicquid poteſt cauſa ſecunda, nobiliori modo poteſt prima.* Etenim *nobilior cauſa nobiliorem ſemper producit effectum.* 3. Hinc euenit contẽplatoribus cœleſtium, quod S. Greg. Hom. de vno Mart. ſcribit: *Si conſideremus, quanta ſint quæ promittuntur nobis in cœlis, vileſcunt in animo omnia, quæ habentur in terris.* 4. Et S. Aug. ſer. de gloria cœl. *Tanta eſt dulcedo cœleſtis patriæ, vt, ſi vna gutta in infernum deflueret, totam damnatorum amaritudinem dulcoraret.* 5. Hoccine ſpectauerit Epulo? *Luc.* 16.

IV. O gaudium, quod eſt ineffabile, incomprehenſibile! Nam Ariſt. 1. de cœlo. & 8. Phyſ. 2. Metaph. in 4. ſent. diſtin. 47. *Nullum finitum poteſt infinitum comprehendere: Cum in ipſis non ſit proportio.* Imo 1. Phy. *Infinitum, ſecundum quod infinitum eſt, nobis ignotum eſt. Si tibi ſint linguæ centũ, ſint oraq; centum:* Si etiam *vel linguis Angelorum loquaris:* eloqueris tamen hic nihil. *6. Ex incomprehẽſibilitate.*

O gaudium, quod Animum, alioquin rebus hic cunctis *7. Ex inſatiata ſatietate.*

cunctis inſatiabilem; exatiat?. 1. Nimirum Ariſt. 2. de Ani. & 3. Ethic. *A proprio obiecto recipiunt potentiæ perfectionem ſuam.* Nihil hic oculum, aurem, guſtum, &c. ſatiat: Solus Deus obiectum eſt vltimum animæ. 2. Aug. l. Conf. *Feciſti nos Domine ad te; & ideo inquietum eſt cor noſtrum, niſi requieſcat in te.* 3. Idem lib. de Ciuit. ex Platone. *Tam dilecta eſt diuina viſio, tantoque amore digniſſima; vt, quicquid haberi poſſit, eâ non habitâ, faciat hominem miſerum, non beatum.*

Atque talia, tantaque ſunt, quæ, *qui ſeminant in lachrymis, in exultatione metent.* Pſal. 125.

DOMINICA IV. POST PASCHA.

Vado ad eum, qui miſit me. Ioh. 16.

RAphael, Tob. 12. pulſo in deſertum Ægypti dæmone, 7. virorum interfectore, Tobia reducto filio, patre reluminato, domo eorum felicitatibus multis, beatâ, valedicens, ait: *Iam tempus eſt, vt reuertar ad eum, qui me miſit. Vos autem benedicite Deum, & enarrate omnia mirabilia eius.* Idem Magni Conſilii Angelus hodie, peractis ſimilibus, dixit. Nos.

I. *Aduerſa inter diuerſos effecta ſortiri diuerſa.*
II. *De triſtitia muta Diſcipulorum.*
III. *Cur expedierit Apoſtolis abire Dominum.*
IV. *Quid acturus veniens Paraclitus.*

PARS I.

Aduerſa inter diuerſos effecta ſortiri diuerſa.

1. *Mors & Vita.* 2. *Bonum & Malum.*

QVod vni medela eſt, & vita, virus alteri eſt, & mors idem. 1. Ita ceruis ſerpentes ſunt ſalutares, noxii hominibus. 2. Mithridati Regi venenum aſſuetudine cibus, & vita fuit: mors cæteris. Id in ſecretis naturæ: Ita & in myſteriis gratiæ.

Quod

Quod hunc beat, damnat illum. Exemplo ſint tribulationes. Prou. 12. *Non conturbabit iuſtum, quicquid acciderit ei: Impii autem replebuntur malo.*

3. Arbores altum radicatæ ventis pulſantur; ſed ramis duntaxat agitatis: Summa hærentes terra luxãtur, vt areſcant: aut proſternũtur Pſal. 1. Iuſtus *erit tanquam lignum, quod plantatum eſt ſecus decurſus aquarũ, & folium eius non defluet.* At vero: *Non ſic impii, non ſic: Sed tanquam puluis, quem proijcit ventus à facie terræ.* 3. *Conſtantia & ruina.*

4. Domus duæ, *Matt. 7.* Vna ſupra petram: ſtulti ſuper arenam: hæc quaſſa ventis corruit: perſtat illa. Ita iuſti & improbi *S. Greg. Naz. orat. 26.* Se refert, propter maris ripam ambulaſſe & viſis rupibus ſtare immotis decumanas inter & inſanas vndas; oſtrea autem, & conchilia alia ſus deque ferri; egeri, ac reſorberi; talibus, inquam, viſis mundi ſe faciem agnouiſſe: in quo iuſti, vt marpeſia cautes: impij, vt ſtuppa. 4. *Quies & inquies.*

5. Igne purius fit aurum; palea fit cinis. Sap. 3. *Quaſi aurum in fornace probauit electos Dominus.* Ecce tres pueros in camino, *Dan. 3.* Cantant: deliciantur. At, qui circumſecus, exuruntur. Nempe Babylonij erant. Ardens in igne Rubus incombuſtus in deſerto Moyſi oſtenditur: *Exod. 3.* Vt cognoſcat Iſraelitas in Ægypto tribulatos: at non extinctos; ſed integros perſiſtere. 5. *Perfectio & deſtructio.*

6. Sic Apoſtoli, 1. Cor. 4. *In omnibus tribulationẽ patimur, ſed non anguſtiamur: perſecutionem patimur; ſed non derelinquimur.* 6. *Tolerantia.*

7. Eadẽ fornace fiunt & carbones nigri, & prunę. Sed frigore iſti; hæ calore: Iuſti charitate. Rom. 8. *Quis ergo nos ſeparabit à charitate Chriſti? Tribulatio? an anguſtia? fames? an. &c. an perſecutio?* 8. Duo ex vno egrediebantur carcere. *Gen. 40.* Piſtor ad furcam; pincerna ad honorem. Carcer mundus eſt, in quem eiecti paradiſo, detruſi ſumus. 7. *Charitas diſcharitas.*

Digitized by Google

9. Spes recta & deſperatio.

9. Virga in manu Moyſis recta eſt, & innodis; *Exo. 4.* At humi proiecta vertit in ſerpentem. Virga tribulatio eſt, Pſalm. 22. *Virga tua & baculus tuus ipſa me conſolata ſunt.* Hæc in manu iuſti eſt ei occaſio virtutis, ſignum prædeſtinationis. At in terram incidens, in improbos, eis fit virus. 10. Mare rubrum *Exod. 14:* electis fuit in viam rectam: Pharaonitis in barathrum. Illis ad terram promiſſam: his ad interitum tartàreum. Quibus omnibus quid diuerſius?

10. Via & inuium.

PARS II.

De triſtitia muta diſcipulorum.

Læta Dei eſt præſentia, mœſta abſentia.

I. Q*Via hæc locutus ſum vobis, triſtitia impleuit cor veſtrum.* Et vero quid ni! In Ieſu amiſſo omnia amiſerant. 1. Ergo cum Tobiana ſic poterant: Tob. 10. *Heu, heu me: fili mi! Vt quid te miſimus peregrinari, lumen oculorum noſtrorum, baculum ſenectutis noſtræ? Omnia ſimul in te vno habentes, te non debuimus dimittere.* Maior Apoſtolis cauſa mœroris. 2. Si enim Luc. 10, *beati oculi, qui vident, quæ Vos videtis: & beatæ aures, quæ audiunt, quæ vos auditis. Multi enim Reges & Prophetæ deſiderauerunt audire; quæ vos audiſtis*: Iam iure ſunt mœſti, quibus ea ſubtrahuntur. 3. Quod ſi, 3. Reg. 10, *Beati viri tui* Salomonis, *& beati ſerui tui: qui aſtant coram te ſemper, & audiunt ſapientiam tuam*: Iam plane iuſtus eſt Apoſtolorum luctus. 4. Vt Dei præſentia læta, Pſalm. 15. *Adimplebis me lætitia cum vultu tuo:* Ita mœſta abſentia: Pſalm. 41. *Fuerunt mihi lacrymæ meæ panes die ac nocte; dum dicitur mihi quotidie: Vbi eſt Deus tuus?*

II. *Ego vado,* (*Auguſt.*) in die Aſcenſionis meæ ipſe *vado*; non, Eliæ inſtar, rapiendus. *Emiſſenus:* Vado ad Paſſionem. Vtramque ſemper in oculis tulit; hanc vt viam; iſtam, vt finem.

Diſce

Diſce meminiſſe & vitæ tuæ, & mortis. Inter vtramque ſtes cum ſpe, & metu. 1. Hi ſunt duo molares, *Deut.24*, ſuperior, & inferior; quos vetuit Deus in in pignus capi. Inter hos teratur granũ *Chriſtus*: neu deſit panis animæ. *Spes metusq; finis attenti paſcit animã.*

2. Examen apum, ſe procul in altum librans, relictis fauis & cunabulis, receſſurum, ſi terræ glebulis ac puluere petatur, reducitur ad alueare. Cogitationes tuas elatiores impete terræ puluere, quod *puluis es, & in puluerem reuerteris*: mox humiliabere reductus ad limites modeſtiæ. *2. Humiliat.*

3. Aues ad prædam natæ, vt falco, vultur, teſte *Æliano in varijs*, ſi ferrarij camino apponantur, continuo cicurantur. Efferaſcunt tibi paſſiones? Memorare gehennam, & manſueſcent. Dic tibi *Ego vado* ad mortem, iudicium, &c. *3. Manſuefacit.*

4. Cogita iſtud Chriſti: *Vado*: metue, ne à te relicto vadat. Quod ipſa mors eſt animæ. *Ariſt. li. 2. de Cœlo* ait, Acceſſu, receſſuque Solis inferiora & generari, & corrumpi. Ita & Chriſti. Etenim nox, mortis: dies, vitæ ſemper fuit ſymbolum. Cyro ſomniãti, ac ſi manibus ſuis elapſus ſibi fuiſſet Sol: Augures reſpondebant: Ipſum Regem moriturum propediem. Et factum. Teſte *Richar. Brixio l. de myſt. ſymb.* Vide ne & tibi *ſol occidat in meridie*. Amos 8. At vero *Orietur timentibus vobis ſol iuſtitiæ, & ſanitas in pennis eius*. Malac.4. *4 Seruat ſibi Ieſum.*

III. *Et nemo interrogat me, quo vadis?* Id eſt: 1. (*Rupertus*) q. d. Num cogitatis de me deſerendo? *Aug. & Beda*: Intelligitis enim me aſcenſurum. 2. *Leontius, Theophyl.* Loquente me vobis triſtia, videmini attoniti iudicium amiſiſſe: nam aliàs interrogabàtis: *Domine, quo vadis?* Ioan.13.

Ita quidam ſunt: vt amiſſo per p. m. Deo, non ſecus, ac prius lætẽtur. Alij in proſperis quidẽ conſeruare eũ ſibi ſtudent: at in aduerſis amittunt. De his Pſalm.48. *Confitebitur tibi, cum benefeceris ei.* *Perdere Deum in aduerſis.*

Pſittaci

Digitized by Google

adolebat populus. 4. Mala gratitudo, etſi magnum beneficium ab ſerpente olim Factum vero bonum Ezechiæ: Ita nimiæ Apoſtolorum affectioni auferenda erat præſentia corporalis Chriſti, relinquenda memoria.

Liquet hinc, quantum terrenæ ſpiritalib. adúerſentur conſolationes. Ideo Pſal. 76. *Renuit conſolari anima mea*, è rebus terrenis: *Sed memor fui Dei, & delectatus ſum.* 2. Omnes aues, quæ natant ſimul & volant, immundæ erant Deo: *Leu.* 11. Ita qui in mari mundano ſe oblectant nando, & ſimul in cœleſtibus contemplando. 3. Vetuit Deus *Leu.* 19. vnum agrum diuerſo conſeri ſemine: ita mentem vtriſque affici, cœli, & terræ conſolationibus.

Conſolationes ſpiritales non dantur carnalibus.

4. Quamdiu farina Ægyptia ſuppetebat Iſraelitis, manna non pluebat. Solatiola terrena ſunt farina Ægypti. 5. S. Bern. ſerm. 6. de Aſcenſ. *Mens occupata carnalibus deſideriis, gratiam Spiritus ſanctus non ſperet.*

6. Abraham, *Gen.* 21. epulum dedit in die ablactationis Iſaaci. Quærit ibi *S. Auguſt.* Cur non potius in die Natiuit. aut Circumciſionis? Reſpondet. Subeſt ſapientia. Tunc *gaudium eſt in cœlo ſuper vno peccatore pœnitentiam agente*, cum mundi vbera reliquerit. 7. Prodigus, *Luc.* 16. non ante conuiuio patrio recreatur, quàm ſiliquas porcorum reliquiſſet. Ita, &c.

II. Quare *expedit vt vadam*. Nec enim cor eſſe domus S. Spiritus poteſt, & mundi. Amat animã ſolitariam 1. Pſ. 21. *Erue de manu carnis mundani vnicam meam*. Hiero. ex hoc hebræo vertit *ſolitariam.* 2. Solitariis datur Spiritus: Vnde talem miratur Cant. 8. *Quæ eſt iſta, quæ aſcendit de deſerto, deliciis affluens, innixa ſuper dilectum.* 3. Ecclipſim lunæ cauſat terræ interpoſitæ vmbra inter lunam ac ſolem, quo minus hic ad eam poſſit radiis per-

S tin-

tingere; Ita nec S. Spiritus radius ad animam inumbratam terrenis.

4. Duæ corrixabantur de prole 3. *Reg.* 3. Suppoſitrix voluit eam diuidi, *Nec mihi, nec tibi.* At vera mater cohorruit ad iſtud, maluitque totum aduerſariæ tradi. Ita Chriſti & mundi conſolatio de anima contendunt, &c. 5. Chriſtus, *Matth.* 21. eiecit templo etiam neceſſaria ſacrificiis vendentes. Adeo ſolum ſoli voluit templum ſeruire orationi; quanto magis animam.

PARS III.

Quid acturus ſit veniens Paracletus.

1. Conſolaturus Apoſtolos.

I. SI *non abiero: Paracletus non veniet ad vos.* Ideo Ioan. 7. *Nondum erat Spiritus datus: plene quia Ieſus nondum erat glorificatus.* Ratio Theologis eſt. Quia Spiritus S. à *Patre, Filioque procedit.* Ab his enim mittitur. S. Th. p. 1. q. 34. S. Aug. l. 4. de Trin.

At vero *cur expediebat?* 1. ſentẽtia & cauſa eſt. *Rupertus Tuit.* Si Chriſtus non abiiſſet ad paſſionem; non habuiſſet conſolationis occaſionem; quia non Apoſtolis accidiſſet mœror.

2. Cœlum apertum eſſe teſtaturus.

2. *Leontius Theophy.* Quod iter demittendi S. Spiritus fuerit obſeptum, & à Domino aperiendũ, *qui peccatum moriendo deſtruxit, & vitam reſurgendo reparauit.*

3. Eos reformaturus.

3. *Aug. Bern. Beda.* Quod terrenus affectus per abitum Domini erat auferendus Apoſtolis prius. Nam 1. Cor. 2. *Animalis homo non percipit ea, quæ Dei ſunt:* Vt cum *Matth.* 16. Dominus quæſiſſet: *Quem dicunt homines eſſe Filium hominis?* Deinde: *Vos autem quem me eſſe dicitis?* Et reſpondiſſet Petrus, ait ei Dominus; *Beatus es S. B. quia caro & S. n. r. t. 1. pater m. q. e. in cœ.*

4. Merito Chriſti ſatisfacturus.

4. Maldonatus. Paraclitus *Non veniet.* Quia à Filio mittendus erat Eccleſiæ tamque à Pontifice hu-

huius, qui & S. Spiritum mitti meruerat, & cuius erat procurare neceſſaria Eccleſiæ.

5. *Euthymius.* Non quod non poſſet venire, ſed quod ita in conſilio diuino eſſet ſtatutum: vt tres Perſonæ SS. Trinitatis cooperarētur in ſalutem humanam. *5. Saluti humanæ cooperaturus.*

Eliſæus, 4. *Reg.* 2. comitatus Eliam diſceſſurum non audebat mœſtus interrogare, quo iret, dum tranſito Iordane Elias diceret, *pete à me, quod vis.* Et is: *Obſecro vt fiat in me duplex ſpiritus tuus.* Rapitur Elias, demittit pallium. Quo Eliſæus Iordanem pulſans tranſit ſiccus. Hoc viſo ſtantes eis flumen Prophetæ dicunt; *Requieuit Spiritus Eliæ ſuper Eliſæum.* Hæc impleta hodie, promittente Ieſu Spiritum Prophetiæ, & miraculorum. Currus igneus erat Crux amantis Ieſu, pallium relictum ſunt Sacramenta. Eo ſecuerunt Iordanes peccatorum Apoſtoli. *Figura Euangelii.*

II. *Expedit* item, vt *cum venerit ille, arguat mundum de peccato*: id eſt, ait S. *Aug. & Chry.* confutabit, & erubeſcere faciet. 2. *Cyrillus*, De omni peccato conuincet, vt negare non auſit. Nec ſolos Iudæos, ſed totum *mundum arguet* per Apoſtolorum doctrinam: vitam, miracula, &c. *6. Veniet vt arguat peccatum mundi.*

III. *Expedit* etiam, Vt *arguat eum de iuſtitia, & iudicio.* Vix aliud in ſcriptura obſcurius. 1. *Bern.* hic. Spiritus S. arguet mundum de peccato, quod diſſimulat, de iuſtitia, quam non ordinat, dum ſibi, non Deo eam dat, de iudicio, quod vſurpat, dum tam de ſe, quam de aliis temere iudicat. 2. *Auguſt. Cyr &c.* aiunt, arguendum mundum ob ſuam iniuſtitiam, & demonſtrandam fore Ieſu iuſtitiam. 3. *Chry. Leon. Theoph.* tantum de Chriſti iuſtitia intelligunt iidem. *7. Iniuſtitiam.*

1. Pſal. 79. *Reuelabit in conſpectu gentium iuſtitiā ſuam.* 2. *Pſal.* 47. *Ego, cum accepero tempus, iuſtitias iudicabo* 3. Pſalm. 9. *Sediſti ſuper thronum*

 qui

qui iudicas iuſtitiam. Quæ omnia de Iudice S. Spiritus prædicta ſunt. 4. Act. 10. *Hic eſt, qui conſtitutus eſt à Deo Iudex viuorum & mortuorum.*

7. *De iudicio.* *Arguet*, & oſtendet iudicium aliquod extremũ inſtare. Sed vt malefici cruces eſſe paratas ſciũt; nõ tamen putant ſe fore ſuſpendendos: donec ſuſpendantur: Ita mundani, &c.

8. *Vt terreat per extr. iudicium.*

9. *Vt doceat veritatem.* IV. *Expedit* denique, Vt *doceat vos omnem veritatem.* Quia mundus mendacium docet Pſ. 117. *Omnis homo mendax.* Sed Pſ. 118 *Vt quid diligitis vanitatem, & quæritis mendacium?* Non ita Deus. Nam Pſ. 118. *Principium verborũ tuorum Veritas.* Spiritus prædicat beatos pauperes, eſurientes, &c. E contra mundus. Fugite mundum.

DOMINICA V. POST PASCHA.

Si quid petieritis Patrem in nomine, meo dabit vobis.
Ioan. 16.

SAlomoni, 2. *Paral* 1. cum varia immolaſſet, nocte inſecuta dixit Deus: *Poſtula, quod vis.* Et ecce plusquam Salomon Chriſtus, poſtridie immolandus, dixit: *Si petieritis, &c.*

Nos

I. De orationis titulis & commendatione.
II. De Explanatione Thematis.
III. De vi & efficacia Orationis.
IV. Quæ virtutes ſint potiſſimæ comites orationis.

PARS I.

Digitized by Google

PARS I.

Orationis tituli & commendatio.

I. ORatio eſt cultus Dei. Quem enim adoramus propriè: Deum agnoſcimus. *I. Eſt virtutum arx, & complexio.*

Eſt etiam arx virtutum. Et inter has, vt rota princeps in horologii rotis: qua mota, mouentur & cæteræ. Nam aliæ virtutes in, & cum hac exercentur: vt ſine his ipſa ſit nihili. Quid enim oratio, ſine fide, ſpe, charitate humilitate? &c. 1. Hinc Apoſtolus, cum Chriſtianum inſtruxiſſet lorica iuſtitiæ galea ſpei, clypeo fidei, gladio Verbi diuini; tandem panopliam adiicit: Eph. 6. *Per omnem orationem, & obſecrationem orantes, omni tempore in ſpiritu, & in ipſo vigilantes in omni inſtantia.* quaſi dicat, Ieiunio, pœnitentia, eleemoſyna non ſemper vti poteſtis; poteſtis oratione: in qua vna habetis omnia. 2. Nam Cant. 4. *Mille clypei pendent ex ea, & omnis armatura fortium.* *2. Eſt panoplia Chriſtiana.*

3. Non hinc abludit S *Chryſ. l. 2. de orat.* Vt ciuitas nudata muris ac vallis captu facilis, nec hoſti arcendo eſt, ita homo nudus ab orationis præſidio. Addit: *Non rugitus leonis ſic beſtias fugat, vt iuſti oratio dæmones.* Nam hæc maior rugitus eſt. Pſal. 37. *Rugiebam à gemitu cordis mei Domine, ante te omne deſiderium meum, & gemitus meus.* *3. Eſt profugatio hoſtium.*

4. *Chryſoſtomus ibidem* vocat orationem neruum animæ: vt enim corpus eneruе eſt & inutile pondus, neruoſum vero mouetur, &c. Ita anima. *4. Neruus animæ.*

II. *Auguſt. tract. de orat.* ait: Orationem noſtrorum votorum interpretem aſcendere ad Deum. Alibi ait: *Oratio animæ ſanctæ præſidium, Angelo bono ſolatium, diabolo ſupplicium, Deo obſequium: Columna virtutum: Deitatis ſcala: Angelorum cognata, fundamentum fidei. Beatus, qui te amat, ſed* *Epitheta complura eiuſdem & elogia.*

Digitized by Google

beatior qui te frequentat. 2. S. Chryſoſt. *Oratio eſt cuſtos intemperantiæ: Virginitatis ſigillum; nutrix caſtitatis, humilitatis initium.* 3. Huius Diaconus & diſcipulus *Caſſianus de Orat.* ſthęc. *Oratio eſt in terreſtri corpore incorporea operatio, conſiſtentia animæ ante Deum: ſuauis clamor cordis: reſtrictio ſenſuum, obliuio ſui, & omnis creaturæ, portus vago ſpiritui, verum animæ ſpeculum.* 4. Climacus Gradu. 28. *Oratio eſt conſtantia mundi: tentationum pons interpoſitus tribulationum paries, bellorum confractio: virtutum fons; infinita operatio.*

Eſt ea mēs ſalutis. Cum *Oratio* Theologis in 4. ſent. diſt. 15 *ſit aſcenſus mentis in Deum*, videtur monti ſimilis. Et is de quo Pſ. 67. *Mons Dei, mons pinguis, mons, in quo beneplacitum eſt Deo habitare in eo.* 2. Huc miſſus Loth, Gen. 19. *In monte ſaluum te fac* 3. De hoc Exod. 24. *Habitauit gloria Domini ſuper montem Sinai*, id eſt, ait Hiero. montem exitus è tentatione.

PARS II.

Explicatio thematis.

I. *SI quid petieritis.* Vt ſponſus à ſponſa digrediēs poſcit, ſcribe, qua re cunque egueris, habebis. Sic Cant. 8. *Fac me audire vocem tuam.*

Orandus Pater eſt dans omnia. At nota *Primo.* Patrem orari iubet. Quippe 1. Iac. 1. *Qui dat omnib affluenter*: nec quicquam ab alio accipit. Nam Filius à Patre, S. Spiritus ab vtroque Eſſentiam accipit, Pater nihil ab ipſis. Ac proinde Iac. 1. *Omne bonum de ſurſum eſt, à Patre luminum.*

Et tantū magna. 2. Et quia Deus Opt. Max. magna quoq. dat. Vt Alex. Mag. petenti munus, donauit vrbem. ſed perſpecta & rei petitæ exiguitate, & petentis inopia, & ſua maieſtate, ait, *Vt in te conferam beneficium, non quis ſis, aut quibus dignus, ſed quid me elargiri conueniat, attendo.* Et vos, Ioan. 16. *Omnia,*

qua-

quicunque orantes petitis, credite, quia accipietis.

Secundo. Verba illa ſolum eſſe filiis dicta Dei, At iniuſti ſunt filii ſatanæ. Ioan. 8. *Vos ex parte diabolo eſtis.* Et Ioan. 6. *Scimus, quia peccatores Deus non exaudit.* Sic Iſa 1. *Cum multiplicaueritis orationem, non exaudiam. Manus enim veſtra ſanguine plena ſunt.*

Filiis Dei hac facta promiſſio eſt.

Tertio Auguſt. ait, Moneri hic, ne niſi cœleſtia, petamus, vt quæ vere *Quid* ſunt, cætera ſunt nihili. 1. Quare Pſal. 4. *Filii hominum vt quid diligitis vanitatem, & quæritis mendacium?* 2 Aug. l. de verbis Dom. *Qui verus Chriſtianus eſt, non iſta temporalia petere debet.* 3. Saul, 2. *Reg.* 15. rogabat Samuelem, oraret Deum, ne ſe priuaret regno, Tamque importune inſtabat, vt ei pallium diſrum peret. At de venia peccati oranda ſilebat. Ita multi.

Cœleſtia petenda eſſe.

Imo ſæpe abutuntur oratione, vt noxia petant. 1. At Rachael, *Gen.* 30. impatiens ſterilitatis flagitabat, *Da mihi liberos, alioquin moriar.* Voti facta compos, dolorum pertæſa fuit. 2. Ita Rebecca, prolis auida orat, *Gen* 25. & prolem, impetrat. Verum poſt ita *ſi ſic mihi futurum erat, quid neceſſe fuit concipere?* Ergo, exemplo monitus diſce meliora orare, & meliore modo.

Temporalia ſæpe nocent.

II. Nimirum, *In Nomine Meo.* Sic olim in nomine Abraham Iſaac, & Iacob orabant. 1. Vt Salomon in dedicatione templi. Pſ. 131. *Memento Domine Dauid, & omnis manſuetudinis eius.* (Etſi hunc Pſ. l. ipſe Dauid puteтur compoſuiſſe filio, ac tradidiſſe in dedicatione vſurpandum. Sic Rabbi Salomon.) Ergo cum Dauid, Pſ. 62 *In Nomine tuo leuabo manus meas,* id eſt, orabo. 2 Filii Iacob orarũt Ioſephum in nomine patris ſui. Gen. 56. *Pater tuus præcepit nobis, antequam moreretur, vt hæc tibi verbis illius diceremus. Obſecro, vt obliuiſcaris fratrum tuorum, & peccati, atque malitiæ,*

Orandum eſt in nomine Ieſu. Figura tres.

quam exercuerunt in ſe. 3. Ioſeph, Gen. 43. ſic mandat fratribus: *Non videbitis faciem meam: niſi fratrem veſtrum minimum adduxeritis vobiſcũ.* Nos Ieſum; petendo in Nomine eius, & offerendo merita eiuſdem Patri. Sic enim in nos ea transferuntur.

Simile. Hocque amat Ieſus. Similis Duci plurimis nobili victoriis; ſed q nullo adhuc præmio ſit cumulatus ab Rege: Hic moriturus, Regi filios ſuos commendat; ipſis præſtet, quod ſibi merenti contuliſſet. 5. Et vero efficax eſt Filii Nomen præteritum apud Patrem: Vt exclamet Pſ. 8. *Domine Dominus noſter, quam admirabile eſt Nomen tuum in vniuerſa terra?*

PARS III.

De vi, & efficacia orationis.

1. Oratio liberat. I. VIs orationis eſt quanta maxima. 1. Ionam è ventre ceti; Danielem è lacu, Tres pueros è camino liberauit.

2. Impetra. 2. Oratio SS. Patrum impetrauit de congruo Incarnationem; S. Thom. p. 3. & Pſal. 11. *Propter miſeriam inopum, & gemitum pauperum nunc exurgam, dicit Dominus.*

3. Redemit nos. 3. Quin Chriſti de condigno Redemptionem impetrauit. Heb. 5. *Cum clamore valido & lachrymis offerens, exauditus eſt pro reuerentia.*

4. Conuertit. 4. Quid? Ipſam quoque gentium conuerſionẽ. Pſal. 2. *Poſtula à me, & dabo tibi gentes hæreditatem tuam.*

5. Valet ad omnia. 5. Oratio eſt generale inſtrumentum ad omnia obtinenda; Sicut *pecuniæ obediunt omnia*; quæ eſt commune medium contractum, & mercemoniorum commutandorum.

6. Conſeruat Eccleſiam. 6. Caiet. opuſc. de Poteſt. Papæ, ait; Si Papa vellet Eccleſiam Dei deſtruere; nec alia re vlla retardari poſſet, ſolam data à Deo orationem ſufficere ad obſiſtẽdum plenariæ pontif. poteſtati. Sic Ioſaphat

Rex: 2. Paral. 20. *Dum ignoramus, quid agere debea-*
mus; hoc ſolum habemus reſidui, vt oculos noſtros di-
rigamus ad te.

7. Impetrat peccatori gratiam iuſtificantẽ. Matt. **7. Iuſtifi-**
7. *Petite,* Contritione; *& accipietis: Quærite* Confeſ- **cat.**
ſione; *& inuenietis: pulſate* Oratione, *& aperietur*
vobis.

II. Vincit, cogit, triumphat Deum. Sic Moſi. **1. Vincit**
Exo. 32. *Dimitte me, vt iraſcatur furor meus contra* **Deum.**
eos. Vbi Gloſſa: *Deus fatetur ſe Moyſis oratione te-*
neri, qui poſtulat ſe ab eo dimitti. Ouid. 5. Triſt.

Sæpe Iouem vidi, cum iam ſua mittere vellet
Fulmina, thure dato ſuſtinuiſſe manum.

2. Valet oratio contra tyrannos. Baruch. 4. *Cla-* **2. Tyran-**
mate ad Dominum, & eripiet vos de manu Principũ **nos.**
inimicorum. 3. Contra dæmones. Matt. 17. *Hoc*
genus dæm. non eijcitur, niſi in ieiunio & oratione. **3. Dæmo-**
Amb. *Bonum ſcutum oratio, quo omnia tela inimici* **nes.**
repelluntur. Nam Rom. 5. *In carne militantes non ſe-*
cundum carnem militamus.

4. Pugnantibus Iſraelitis cum Amalecitis orantẽ **4. Hoſtes.**
expanſis manibus Moyſen viciſſe conſtat, Exod. 17.
Rom. 15. *Obſecro, adiuuetis me,* συναγωνίσασθαι Id
eſt, confligatis mecum, *in orationibus pro me ad*
Deum. Vbi Orig. *Oſtendit, quaſi agonem habere*
certamen orationis. Sic Cant. 7. *Quid videtis in Su-*
namite, niſi choros caſtrorum? Vbi Theodor. *Dum*
Dei laudes in Choris cantantur, Eccleſia quaſi armis
glorioſa triumphat.

5. Oratio naturam ſuperat. Nam Ariſt. 1. de Gen. **5. Naturã.**
Omne viuens, quam diu viuit, indiget alimento con-
ueniente natura ſua. At homo etiam oratione viuit:
Vt Moyſes 40. dies. 6. Valentior eſt Angelis. Hi **6. Angelos.**
enim ſunt motores cœlorum: At cœlos ſiſtit oratio.
Ioſu. 10. Claudit, ſoluitque in pluuiam. 3. *Reg.* 17.

7. Valentior eſt omni potentia creata. Nam à pri- **7. Creatu-**
uatione ad habitum non datur regreſſus: At oratio **ras.**

Digitized by Google

mortuos reduxit ad vitam, 4. *Regum* 4. cæcos reluminat.

PARS IV.

Quæ virtutes ſint potiſſimæ comites orationis?

Humilitas. *1. Inſtans fortiter.* I. HVmilis ſit oratio. Eccl. 35. *Oratio humiliantis ſe nubes penetrabit.* 1. Ideo, Oſeæ 12. *Inualuit ad Angelum.* Iacob Gen. 31. *& confortatus eſt, fleuit & rogauit eum*, q. d. Lucta illa non aliud fuit, quam gemens cordis humiliatio. Metuens enim fratrem Eſau, orabat opem Angelum.

2. Proſtrata humi. 2. Hinc iuſti orantes, proſternere ſe conſueuere. 1. Sic procidit Ieſus orans. *Matt.* 26. 2. Et ipſa orō dicitur adoratio. *Exod* 11. eo quod eſſe debeat cum ſubmiſſione tam corporis, quam animæ. 3. Talis fuit Publicani, qui nec oculos tollebat. Luc. 18. *Deus propitius eſto mihi peccatori.* 4. Talis oratio Manaſſis Regis humi proſtrati cum lachrymis; *Peccaui ſuper numerum arenæ maris. Et nunc flecto genua cordis mei ad te Domine.*

3. Lachrymoſa. 3. Hæc cordis humiliatio lacrymas elicit, Pſ. 38. *Auribus percipe lacrymas meas.* Id eſt, preces lacrymantes Hæ enim audiuntur; illę lacrymæ aſpiciuntur. Iſtud Cant 2. *Vox turturis audita eſt*: orationem gemebundam notat.

4. Eſt efficax. 4. Et ea efficax eſt. Loquitur enim victorias. 1. Vt Gen. 48. *Dabo tibi partem vnam extra fratres tuos; quam tuli de manu Amorrhæi in gladio & arcu meo*: Chaldæa paraphraſis habet, *quam orationibus acquiſiui.* Nam Iacob non geſſit vnquam bellum.

5. Victorioſa. 5 Hinc Iud. 7. Madianitæ armis & precibus ſunt profligati. 2. Balaac, Rex Moabitarū, quod audiſſet Hebræos precibus, quam armis potius inire pugnam ſolere, ideo iiſdem eos armis oppugnandos ratus, Balaam conducit, vt à Dijs belli ſucceſſum precibus impetraret. *Num.* 22 Et *Orig. ibid.*

6. Eſt grata Deo. 6. Lex immundos cenſebat piſces, qui pinnis, & ſqua-

ſquamis carerent: *Deut.14.* Ita oratio, quæ nec contemplationis pinnis ſaliat in aerem, nec ſub ſquamis humilitatis, quaſi ſub lorica, lateat.

II. Oratio ardeat charitate. Tob.12. *Bona eſt oratio cum ieiunio, & elee:* qui ſunt actus charitatis. 1. Ezechiel. cap.1. animalia manus hominũ ſub pennis habebant, id eſt, ſub alis orationis opera latebant charitatis. 2. Apoc. 5. *Senes habebant phialas aureas*, corda charitatis, *thymiamate* bonorum operum *plenas, quæ ſunt orationes Sanctorum.* Sed quibus inſit intentio recta. Hinc Pſalm.140. *Dirigatur oratio mea, ſicut incenſum in conſpectu tuo.* Thus non fumat, niſi ab igne: nec cor bene orat, niſi ex charitate. 3. *Apoc.* 2. Angelus, cum thuribulo aureo eſt ante aram: ita nemo adeat Deum, niſi ardenter oraturus, tactus & aræ, templi, vel orationis reuerentia. *Charitas. 1. Operoſa. 2. Cum intentione recta ad Deum. 3. Cum debita reuerentia.*

4. In Tabernaculo Moyſis, *Exod* 27.38. aræ duæ erant: ænea holocauſtorum, id eſt, Crucis, aut mortificationis. Aurea thymiamatis, id eſt, orationis ardent s Sanctorum. *Bed. de Templo Sal c. 12.* placet, æneam eſſe vocalis, auream mentalis orationis: & vtramque calere debere. *4. Sit vocal. & mẽtalis.*

5. Tunc autem adeſſe charitas orationi cenſetur, cum orans non eſt ſciens in peccato mortali. 1. Significabatur id *Leu.28.* quod nemo immundus auderet ad æneam adire aram, niſi prius mundaretur. 2. Gemma Diaſcorrides ſtupendas habet virtutes: eas tamen perdit, ſi in os mortui indatur, Ita orat o in ore peccatoris. Vt tali *Oratio eius fiat in peccatum.* Pſal.108. 3. Bias orta tempeſtate nautis orant bus, viris nequam, ait: *Tacete, ne Dy ſentiant vos hic eſſe.* Quod improborum preces magis irritent Deum. 4. *Auguſtin. libr. de perf. iuſt.* ait, eſſe ſerpentis genus, quod bibiturum prius omne virus eiectat: Sicque oraturis facto opus eſſe. *5. Sit exors peccati.*

III.

Perſeuerantia III. Oratio ſit perſeuerans, & aſſidua. 1. Iac. vlt. *Multum valet oratio iuſti aſſidua.*

1. Efficax eſt. 2. Hanc ſolam decet importunitas, pertinacia, & violentia. 1. Quia *Matt.* 11. *Regnum Cœlorum*

2. Pertinax *vim patitur, & violenti rapiunt illud.* 2. Talis Iacobi cum Angelo lucta, Gen. 31. fuit ſola orantis inſtantia. 3. Religioſus in vitis Patrū, orationi deditiſſimus, ſe orare didiciſſe ait ab mendicis ante fores diuitum oſtentantibus vulnera ſua; vt flectant. *Figura.*

4. Eſt oratio Regina Eſther, *cap.* 15. quæ oratum ingreſſura ad Regem Aſſuerum, duas ſecum puellas ducebat: alterius humeris innitebatur, quæ eſt humilitas: Altera ſyrma leuabat; quæ eſt inſtans perſeuerantia. 5. Pſal. 70. *Anticipauerunt vigilias oculi mei.*

3. Eſt exoſa Satanæ. Satan eſt impugnator dirus perſeuerantiæ. 1. Nam *Greg. in Dial.* refert: Fratrem à confratrum orationib⁹ abire citius ſolitum, ac fruſtra ſæpius monitum; denique apud S. Benedictum fuiſſe accuſatū. Vidit hic autem ab nigello ipſum è choro euocari. 2. Abrahæ *Gen.* 25. Sacrificium ab auibus infeſtabatur carniuoris, quas abigebat iterum: at fruſtra: Obdormit; & aues abſiſtunt. Ita, ait *S. Greg. l.* 2. *Mor.* Orantes ſedulo à Satana moleſtantur; at dormientibus eſt pax ab ijs. 3. Tam intentus ſacrificio Socrates fuit; vt, audiens filij ſui in bello necem, nec vultum auertiſſet. *Val. Max l.* 2. *c.* 10.

DOMINICA VI. POST PASCHA.

Cum venerit paraclitus, ille teſtimonium perhibebit de me. Ioan. 15. & 16.

ELiæ, 3. *Reg.* 18. cum ſacrificulis Baalim contentionem de vero Deo, quis eſſet; diremit ſacrificium bouis, ab eo vndatim aquis perfuſum, in ara è XII. lapidibus excitata: ad quam ſupplex Deum inuocabat: Simul ignis de cœlo victimam, & aquas abſumebat.

imebat. Christus obtulit in ara Crucis; cuius ligna, erant tormenta: victima, Ipſe: Iniuriæ probroſæ, fuerunt aquæ. Iſthic omnes verum Deum agnouerunt, & laudarunt: hic Christum etiam negauerunt vel ipſi Apoſtoli. Quare edicit ſuis, oraturum ſe pro eis; foreque mittendum S. Spiritum, qui igne doceat Christum verum Deum.

Nos ſuper iſtis.

I. Quod præſcita minus ſint noxia.
II. De teſtimonio S. Spiritus, & Apoſtolorum.
III. De aduerſis prædictis à Domino.
IV. Cur ſuos velit afflictos Dominus?

PARS I.

Quod præſcita minus ſint noxia.

I. Repentina omnia videri grauiora, inquit Cic. in Tuſc. 1. *Et præuiſa minus lædere tela ſolent,* ait Cato. 2. S. Greg. hom. de plur. Mart. *Minus iacula feriunt, quæ præuidentur: Et nos tolerabilius mundi mala ſuſcipimus, ſi contra hæc per prouidentiæ clypeum munimur.* 3. Diogenes ſciſcitanti, quid eum Philoſophia docuiſſet, ait: *Præuidere aduerſa: Et, cum aduenerint illa, patienter ferre.* 4. Vt Baſiliſcus, prior videns hominem, enecat: prius ab homine viſus enecatur, aut fugatur: ita, inquit Seneca lib. de Tranquill. c. 11. *Vires rebus aduerſis infregit, quiſquis prior vidit.* 5. Et idem. 6. quæſt. natur. 1. 3. *Quæ alii diu patiendo leuia fiunt, vir ſapiens leuia facit diu cogitando.* *Præuiſa ſunt mitiora.*

II. Anaxagoræ duo ſimul nuncij afferebãtur carcerato. 1. Athenienſes ipſi decreuiſſe mortẽ: Reſpondit: *Iam pridem tam aduerſus ipſos, quam me, ex æquo natura tulit ſententiam* 2. Filios interijſſe, ait. *Sciebam, mortales me genuiſſe.* 3. Seuerus Imp. vt omnia, ſic mortem præuidebat. Ideo loculũ ſibi paratum habuit ad lectũ, quem amplexatus ait: *Tu virum capies, quẽ totus capere orbis non poteſt.* *Mors præuiſa non eſt horrida.*

4. Ideo

Digitized by Google

4. Ideo Ægyptij, (prodit Herodotus lib. 3.) in ſolenniſſimis epulis cranium mortui inferebant, mortis monendis omnibus.

Improuiſa parua lædunt non parum.

Refert *Plut. lib. de animi tranq.* Vlyſſem, poſt XX. annos peregrinationis reuertentem domum ſiccis oculis Penelopæ ſuæ lachrymas terſiſſe: quia præuiderat, catelli autem ſui, præ gaudio emorientis viſo hero, morti illacrymaſſe, quia non præuiderat. Hac de cauſa Dominus Apoſtolis prædixit perſecutiones. *Ioan.* 16. *Vt non ſcandalizemini.*

PARS II.

De teſtimonio S. Spiritus & Apoſtolorum.

Hæreſes de Spiritu.

I. C*Vm ven Par. quem ego vobis mittam à Patre:* Diuinitatē hoc vltimo docturus teſtimonio Hæreſes confutat. Quia *Mittam à Patre.* 1. Ergò *à Patre, Filioq; procedit.* Contra Græcos. 2. Ergo Filius eſt Patri conſubſtantialis, cum vnum ambo ſpiritum mittant. 3. Ergo S. Spiritus eſt Deus, non creatura. Contra Arium. Ergo Filius alia eſt à Pater perſona. Contra Sabellium. 4. Ergo Filius, cum eſſe ſuum habeat à Patre, etiam *creat à Patre,* id eſt, cum Patre. *Qui enim dat eſſe, dat & quæ conſequuntur ad eſſe.* Hinc Ioan. 5. *Non poteſt Filius à ſe facere quicquam, niſi quod viderit Patrem facientem.* Nam, quod facit, à Patre facit. Vt dicitur Gen. 19. *Pluit Dominus à Domino ſulphur,* id eſt, Filius à Patre: Vna vtriuſque eſt actio. Quia opera Trinitatis *ad extra* ſunt indiuiſa.

Effectus S. Spiritus.

II. At moraliter. *Cum ven Spi. veritatis:* Non iræ fraudis, &c. 1. At doctiſſimus, ditiſſimus. Nam 1. Cor. 12. *Alij datur per Spiritum ſermo ſapientiæ, alij ſermo ſcientiæ.* 2. Viuificans, Ezech. 37. *Intromittā in vos ſpiritum meum, & viuetis.* Ita factum oſſibus in agro reſuſcitatis, Ezech. 37. 3. Neceſſarius: Nam vel ipſa cœlorū corpora, per ſe grauia, ac ſine motu,

motu, egent motore Spiritu, ſeu potentia intelligibili. Magis anima noſtra S. Spiritu.

Cuius munia ſunt varia. 1. Animas ad portũ cœleſtem appellere: Pſal. 142. *Spiritus tuus bonus deducet me in terram rectam.* 2. Docere. Inde Act. 2. *Cœperunt loqui varijs linguis.* Oculis hyænæ educitur gemma, quæ dormientis ſuppoſita capiti futura, & obſcura reuelari facit. Ita S. Spiritus à Patre Filioque procedens, immiſſus Apoſtolis eos fecit diuina prædicere, obſcura cognoſcere, &c. *Munia S. Spiritus.*

3. Patrocinari infirmis. Rom. 8. *Spiritus adiuuat infirmitatem noſtram.* Pſal. 50. *Spiritu principali confirma me.* 4 Remunerari fideles. Apoc. 14. *Amodo iam dicit Spiritus, vt requieſcant à laboribus ſuis.* Hinc varia in S. Script. ſortitus eſt nomina: vt Spir. Domini, Rectus, Sanctus, principalis, bonus.

III. *Ille teſtimonium perhibebit de me.* Innumera erant teſtimonia data à Prophetis, in Domini natiuitate, vita, morte. Neque tamen ijs ſat creditũ fuit. Ideo & tertia Deitatis perſona opus erat teſte. 1. Et teſtata eſt in Baptiſmo Domini ſpecie columbę. In trãsfiguratione ſub forma nubis; Inq; Pentecoſte. Itaque 1. Ioan. 5. *Spiritus eſt, qui teſtificatur, quoniam Chriſtus eſt veritas.* *1. Teſtis eſt S. Spiritus.*

2. Et adhuc ægre, ſed tamen creditum fuit. Vt Ioſephum *Gen.* 45. audiens Iacob ſupereſſe, velut è ſomno excitus fabulam audire ſibi videbatur. At viſis curribus, commeatu, donis miſſis, iam certus credebat. Ita vix creditum Prophetis, ipſique Ieſu fuit: at viſis S. Spiritus donis, hic tum credebatur. *2. Ægre creditum illi.*

3. Viſo, 3. *Reg.* 18. ignẽ ſuper aram cœlo delapſum, abſumere ora, iam tum clamabatur; *Dominus ipſe eſt Deus, Dominus ipſe eſt Deus.* Ita miſſo S. Spiritu. *3. Creditum tamẽ*

4. Perfecit Apoſtolos. Qui qdq̃d in Diſcipulis imperfectũ erat abſũpſit. 1. Sicut de Agno paſchali conſuetũ, Lege iubẽte. Exo. 12. *Si quid reſiduũ fuerit igne*

com-

Digitized by Google

comburetis. 2. Et impletum in ijs fuit iſtud Pſ. 17. *Ignis à facie eius exarſit, & Carbones ſucceſſi ſunt ab eo:* Apoſtoli. 3. Vaſa figulina incocta facile cordes contrahunt adhæreſcentes, facile franguntur: at ſecus, quæ igne durata ſunt. Ita homines expertes S. Spiritus.

Et Apoſtoli teſtes ſunt. IV. Et vos teſtimonium perhibebitis de me. Ager oſſibus plenus redanimatis verbo, *Ezech.* 37. eſt mũdus: in quo ſunt Apoſtoli & innumeri redanimati. Inde & ipſi eo conſtantius Chriſtum teſtari Deum potuere per omnes orbis oras.

1. Admirabiles doctrinis. 1. Quorum etiam teſtimonium tanto accidit orbi admirabilius; quanto viri erant incultiores, & humiliores. Quanto diſſimiliores mundo ſapienti, potenti, delicioſo, terribili; at ipſi contra indocti, &c. *Vere vos eſtis teſtes mei, dicit Dominus.* Iſa. 43. Viciſtis; & mundum conuiciſtis. Eccuius hoc Virtutis teſtimonium, talibus ceſſiſſe Imperatores, Reges? &c.

2. Admirandi ab Origine. 2. *Nunquid theſauros niuis & grandinis aſpexiſti, quæ præparaui in diem pugnæ?* ait Deus ad *Iob* 38. Niue frigidiores fuerant Apoſtoli: & tamen eos Deus parauerat ad expugnandum mundum. Sic *S. Greg.* exponit.

3. Oculati & auriti teſtes. 3. *Et vos* ergo *teſtimonium perhibebitis:* nam vidiſtis, audiſtis omnia, *& vobis dedit eum manifeſtũ fieri, vt teſtibus præordinatis,* ait Petrus *Actorum* 1. 4. Hinc 1. Ioan. 1. *Quod vidimus, quod audiuimus, & manus noſtræ contrectauerunt de Verbo vitæ.* 2. Pet. 1. *Non incertas fabulas ſecuti, ſed ſpeculatores facti illius magnitudinis.* Act. 4. *Non poſſumus, quæ vidimus, & audiuimus, non loqui.*

4. Concordes & conſtantes. Ad hanc certitudinem teſtimonij acceſſit Conſtantia, & Concordia teſtium: tertio & vita inculpata.

Item eorũ imitatores ſunt teſtes. Ad eorum claſſem referendi ſunt omnes Eccleſiæ Ordines religioſi, præter ſacrum Clerum: qui omnes teſtimonium perhibuere.

Quo

Quo turpius eſt eos tales reuolui ad cœnum ſæculi. Sicut *Deut.* 29. tribus Gad & Ruben alias quidem tribus adiuuere in occupanda terra promiſſionis: verum ipſi deinde trans Iordanem reuerſi ſunt, in amœna loca, paſcendis pecoribus apta.

PARS III.

De aduerſis, prædictis à Domino.

I. HÆc *locutus ſum vobis; vt non ſcandalizemini.* Solatur eos, quos ob teſtimonij perhibitionem multa perpeſſuros prædixerat. Verum ſe ijs afore: vt Iſraelitis *Iudic.* 3. multum anguſtiatis, Aod ambidexter & liberator eorum à Deo, ſubmiſſus eſt: quia ad proſpera paratus hac: illa ad aduerſa. Tales & ipſos fore ambidextros. Manus dexteræ mundanæ, id eſt, proſperitatis digiti ſunt, honor, ſanitas, forma, diuitiæ, nobilitas. Siniſtræ, aduerſitatis digiti ſunt infamia, egeſtas, morbi, ignobilitas, perſecutio. Periculoſæ manus hæ: Vt nec Salomon vnam ſine altera petere ſit auſus, Prouerb. 30. *Mendicitatem, & paupertatem ne dederis mihi.* *Lætis & triſtibus aptum eſſe non eſt cuiuſuis.*

2. Solus Apoſtolus ſcite vtraque vti norat: Phil. 4. *Ego enim didici, in quibus ſum ſufficiens eſſe. Scio & humiliari; ſcio & abundare, vbique in omnibus inſtitutus ſum: & ſatiari, & eſurire, & abundare, & penuriam pati: Omnia poſſum in eo, qui me confortat.*

II. Vt fabri ferratij ad focum habent lacũ aquæ; nec enim ſine igne foci tractare ferrum; nec temperare ſine aqua poſſent. Ita ſuos Deus vſtulatos igne tribulationis, aſpergit aqua conſolationis, ſeu proſperitatis. 2. Pſal. 65. *Tranſiuimus per ignem, & aquam; & eduxiſti nos in refrigerium* conſolationis. *Suis tamen Deus illa temperat.*

3. Et hoc tale eſt; quales *Aquæ* Ezech. 47. *quæ ab* templo Salomonis Chriſti Ieſu, *egrediuntur, & vſque ad mare* mundi ac tribulationum *profluunt, & aquas ipſius maris dulces efficiunt*; vt pati iucundum

 ſit.

Digitized by Google

ſit. *Piſces vero* bonorum operum, ac meritorum, *quos producebant*; *quam plurimi*, *& pulcherrimi erant*.

4. Hiſce aquis dulcibus ſuos aſpergit Deus: Vt hortulanus herbas, quas ipſe plantauit. Non autem quas terra ſponte effudit. His enim ipſa ſatis dat ſucci, non item inſertis. Ita mundus ſuos fouet, nō quos in eo plantauit Ieſus. Sic Ipſe Ioan. 15. *Si de mundo fuiſſetis; mundus, quod ſuum erat, diligeret. Quia vero de mundo non eſtis; ſed ego elegi vos de mundo, propterea odit vos mundus.* Quare Pſ. 9. *Tibi derelictus eſt pauper, orphano tu eris adiutor.*

PARS IV.

Cur ſuos velit afflictos Dominus?

1. Ne proſperis mundi corrumpantur.

SEd eccur iuſtos affligi ſinit Deus? *Primo.* Quia mundi proſpera inducunt obliuionem Dei. 1. Pſal. 8. *Homo cum in honore eſſet, non intellexit.* Et Seneca *Fortuna, quem fouet, ſtultum facit.* 2. Vnde tumor. Pſal. 72. *In laboribus hominum non ſunt; & cum hominibus non flagellabuntur: ideo tenuit eos ſuperbia.* Id quod ſcite Poeta:

Luxuriant animi rebus plerumque ſecundis,
Nec facile eſt æqua commoda mente pati.

Cum igitur ſecunda mundi tanta inuehant mala; aduerſa, cui immittuntur, ſunt in beneficio ponenda: quod ab ijs retrahant. 1. Bene namque Boetius lib. 2. de Conſol. c. 15. *Plus hominibus reor aduerſam, quam proſperam prodeſſe fortunam.* 2 Et S. Greg. *Niſi tribulationes eſſent, homines obliuiſcerentur Dei. Tribulationes, quæ nos hic premunt; ad Deū ire compellunt.* 3. Ecce Agar ſuperbiens Saram quaſi deſpiciebat. Eijcitur. *Gen.* 16. Et, (inquit hic S. Aug.) *ad hoc affligitur, vt reuertatur.* Cui idcirco Dominus: *Reuertere ad Dominam tuam, & humiliare ſub manu illius.*

Secun-

Digitized by Google

2. Vt citius ſaluentur.

Secundo. Triſtia conducunt ad beatitudinem acquirendam. 1. Luc. 24. *Nonne oportuit Chriſtum pati, & ita intrare in gloriam.* Quanto magis Chriſtianos. Bern. *Si oporteat Chriſtum pati, & ſic intrare in regnum ſuum; quomodo nos miſeri intrabimus in regnum non noſtrum, niſi prius patiamur?* 2. Certe 1. Petri 2. *Chriſtus pro nobis paſſus eſt, nobis relinquens exemplum: vt ſequamur veſtigia eius.* Tribulatio *hæc porta Domini, iuſti intrabunt per eam.* Pſal 117.

3. Vt ſub arrhato ſentiſcant.

Tertio. Vt guſtatis acerbis iuſti prædeſtinationis argumentum præcipiant. Arrha gloriæ eſt tribulatio vitæ. Bernard. *Qui in hoc mundo cœlo ſe per flagellari non merebitur; in alio torquebitur.* Ideo Dauid ſalutem ſuam adſcribit afflictioni, Pſalmo 117. *Caſtigans caſtigauit me Dominus, & morti non tradidit me.* Ita Tobias cap. vndecimo; *Benedico te Domine Deus Iſrael, quia tu caſtigaſti me: & tu ſaluaſti me.* Atque *hæc* de tribulatione *locutus ſum, vt non ſcandalizemini:* ſi iuſtos ea comprehendat. Fœlix ea infœlicitas eſt. Qui ſalutis, idem & Crucis eſt amans, quin & appetens.

Peroratio. Quare vt dona, vimque Spiritus, iam explicatam, experiamini, date locum Spiritui, non reſiſtentes illi. Maximus eſt hoſpes, parandum hoſpitium eſt. Huc opus munditie animi. Nam Matth. 5. *Beati Mundo corde.* 2. Eſt opus Virtutum ornatu: Nam Pſalm. 44. *Omnis gloria filia Regis ab intus, in fimbreis aureis circumamicta varietatibus.* 3. Opus humilitate. *Luca decimo octauo.* Qui enim ſe humiliat, exaltabitur.

4. Opus oratione feruida. Nam Luc. 11. *Dabit Spiritum bonum petentibus ſe.* Et Sap. 7. *Inuocaui, & venit in me Spiritus Sapientia.* 5. Opus malacia conſcientiæ. Nam Pſ. 75. *In pace factus eſt locus*

eius. Quare 2.Cor.13. *Pacem habete; & Deus pacis, & dilectionis erit vobiſcum.* 6. Opus eſt amore vero: Nam Ioan. 14. *Si quis diligit me, ſermonem meum ſeruabit; & ad eum veniemus.*

F
I N I
S

Partis primæ Hyemalis.

Gloria ſit Patri, Gnato, cum Pneumate Sancto.
Gloria ſit Matri IESV*: ſit gloria Diuis.*
Gratia ſit viuis: Requies in Pace ſepultis.

NV-

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

NVCLEVS COPPENSTEINIVS EX CONCEPTIBVS PRÆDICABILIBVS

R. D. PETRI BESSEI SS. THEOlog. Doctoris, & Regis Galliarum Oratoris.

In Dominicas Æſtiuas.

ENVCLEAVIT
Hoc eſt:

Extraxit integre: Contraxit perſpicue: Digeſſit methodice: Diſpertijt diſtincte: Illuſtrauit in margine

R. P. F. IOAN. ANDREAS COPpenſteinius Mandalen. Ordin. Prædicatorum Theologus.

In gratiam occupatiorum; quam quibus vel legere plura: vel ſeligere pauca: vel diſtinguere inter congeſta, & ſimilia: vel inter diſſimilia ſtatuere ſit integrum.

MOGVNTIÆ,
Sumptibus PETRI HENNINGII Bibl. Colon.
Excudebat Ioannes Volmari.

ANNO M. DC. XV.

Permiſſu Superiorum.

Digitized by Google

PROPEMTICVM

BINIS PARTIBVS, HYBERNÆ ET ÆSTIVÆ EVNTIBVS AD

PATRONVM

Auſteræ brumæ ſuccedit mitior æſtas:
Sic redit in ſeſe completis menſibus annus.
Pars Æſtiua mei Nuclei *ſuccedit* Hybernæ:
Perfectum vt Totum coniunctis Partibus extet.
PARTES *Auſpicio* NEMETANI PRÆSVLIS *ite,*
Subque Manus Sacras ſuccedite molliter ambæ.

Digitized by Google

REVERENDISSIMO
ET ILLVSTRISSIMO PRINCIPI
AC DOMINO
D. PHILIPPO CHRISTOPHORO
SPIRENSI
EPISCOPO,
WEISSENBVRGENSI
PRÆPOSITO,
CAMERÆ IMPERIALIS
IVDICI
PRINCIPI SVO CLEMENTIſſimo

DIV FELICITER EPISCOPARI, ac demum perennare

BEATO
VOVET

F. Ioannes Andreas Coppenſtein Mandalenſis Ordinis Prædicatorum.

M*Agiſtrâ Naturâ, Hybernæ volui ſuccedere Aeſtiuam Partem Parti, ac Dedicationi Dedicationem alterā priori*

Digitized by Google

priori: Reuerendiſſime & Illuſtriſſime Princeps, Neu qua fors illa parte frigeret Hyberna, ſola ſi ſub Reuerendiſſimæ Celſitudinis Veſtræ Clementiſſimum conſpectum adueniret. Tum vero in primis quia; tametſi Parte Hyberna *viri in* PRINCIPEM *obſeruantiſſimi officio ſatis feciſſe videri queam; meo tamen erga R. C. V. animo minime ſatisfeci: neque dũ ſatisfacio. Quis enim par honor tantus Tanto* SACRI PRÆSVLIS *Animo ac zelo pro Dei Domo?*

Sed, quia eſſe, quam videri maior R. C. V. amat; idcirco & propria meritæ laudis præconia audire minus amanti parco ipſe calamo: hocque facilius, quo iſtud meum ſilentium vox populi vox Dei, famaque publica vindicat conſtantius. Quam ego vindictam mei aduerſus R. C. V. animi, in debitas ac dignas Talis Principis laudes exſpatiari geſtientis; ſed modo verecundantis; ex toto animi affectu Reuerendiſſimæ Celſitudini Veſtræ faueo: quin & opto, voueoque; vt gliſcens fama optima meam iſthanc ſubruſticam verecundiam æternantibus vindicet præconiis NOMINIS TVI

Sõ-

SŎTERIANI *hoc tali in æuo* PRINCIPIS NEMETANI.

Atque vt publica ea relinquam aliis, & priuata hæc agam mea: Hoc ago: *vt & hunc quoque iteratum, à me Honorẽ Nuncupationis ſolemnem impendi Sibi, Reuerendiſſimæ Celſitudinis Veſtræ Veneranda Dignitas libens patiatur, hoc eſt, quod paruitas mea impenſe precatur.*

Ruſticitior eſt hæc: quam vt vel exambire ſibi, ſuiſque vigiliarum laboribus Patronos ſciat: vel in faciem laudare quenquam (etſi virum Principem,) ſoleat: vel (quod minime) adblandiri cuiquam velit. Appellare nouit illa Viros duntaxat, & rogare Patronos ſueuit; ſicque Hoſce parare ſibi ſimpliciter: humiliter obſeruare: ac conſeruare reuerenter. Et hæc officii putare ſui. Religionis autem & iſtud: precibus item, ac Sacrificiis quotidianis DEO, *Deiparæque pro Principum, imprimis vero etiam Patronorum, incolumitate ſupplicare. Cæterum, quod ſtylo, & elucubratis ſubinde Opuſculis illi impertit ruſticitati* DEVS: *hoc*

Digitized by Google

hoc totum Eidem redhibere amo, Largitori Deo, per manus ſacras Sacrorum Gregis ſui Epiſcoporum. Et vero Concionum ſeu dictarum, ſiue ſcriptarum vel iudicium, vel obſequium quibus, quam Epiſcopis, debetur potius? Earundemque patrocinium apud quos, quam Epiſcopos, requirendum eſt prius?

Harum proinde hunc Nucleum à me tibi deberi volebam. Atque, vt & ipſa Reuerendiſſima Celſitudo Veſtra item velit clementer, oro reuerenter: ſimul ita breuiter. Nempe, Synopſi ex magno volumine in paruulum hoc compendiatæ, congruenter. Quod ego non verbis amplis grandeſcere volui: ſed compactis ſtipatim rebus condenſare optimis adlaboraui.

Quia enim intelligentibus pauca: eadem ſint oportet tanto ſelectiora; ſicque ſtylo propoſita; vt res rebus preſſæ magis, quam verba redundet. Iam cum Principibus perſæpe Viris Eccleſiaſten audire non vacet: Ipſos tamen, vt Intelligentes, breuia, inque paucis multa raptim, aut carptim lectitaſſe ſubinde iuuabit, ac etiam delectabit. Atque vt iſta: qualia-

liacunque affero, & offero: eximiam Reuerendiſſimæ Celſitudinis Veſtræ, perſpicaciſſimamque intelligentiam delectet, eſt quod optem magis mihi, quam ſpondeam. Quare iſtud in præſens oraſſe, ac impetraſſe ſat habeo: ſi Reuerendiſſima Celſitudo Veſtra munuſculum hoc benigne adſpiciat: acceptet paterne: meq; Clientem. Id quod ſi ex R. C. V penſetur Dignitate; erit nullum: Si ex libelli mole; paruum: Si ex copia rerum; magnum; Si ex animo in Reuerendiſſimam Celſitudinem Veſtram meo; maius. Quem ego animum fide ac obſeruantia erga Te Illuſtriſſimum Principem, res ita ſi tulerit, à quoquam ſuperari non patiar.

Quare iſthoc alterum quoque dedicatum à paruitate mea Sacro Reuerendiſſimæ Celſitudinis Veſtræ Honori munuſculum ſic accipiat oro: vt non tam animum ex ipſo; quam ipſum ex animo meo clementer æſtimare dignetur. Ac licet huiuſce muneris ſit impar dignitas tam Sacræ Præſulatus Dignitati: habeo tamen aliud Munus diuinum illud ad Aram: cuius oblati à me pro R. C. V. Diuinitas huiusce libellatici muneris indi-

gni-

gnitatem facile reddit commendatio-rem. Atque Illius oblationem pro R. C. V. debere me Deo putabo. Ita Deus R. C. V. bene felicitet; æterumque ſeruet. Moguntiæ in Cõuentu FF. Ordinis Prædicatorum, Kal. Martiis, Anno M.DC.XV.

Reuerendiſſimæ & Illuſtriſſimæ Cel. V.

Seruus in Chriſto

F. Ioannes Andreas qui ſupra.

DONVM DEO.

Quod ſum: quod poſſum; mihi Tu piè CHRISTE! dediſti.
Id NEMETVM recipe PRÆSVLIS è Manibus.

DEBITVM PATRONO.

Debeo prima Deo: poſt Hunc debere ſecunda |
Opto Tibi, PRINCEPS. Sint Tibi grata precor:
Qui BONVS Ipſe bonis, PRINCEPS, ſueſti eſſe PATRONVS:
Scriptori, & Scriptis eſſe PATRONVS ama.

VOTVM EPISCOPO.

Ceu Roſa ſtans inter ſpinas, ſtat EPISCOPVS ISTE:
CHRISTE, ROGO HANC vrat nen malæ Bruma ROSAM.

PARS.

Digitized by Google

PARS ÆSTIVA

NVCLEI COPPENSTEINII EX CONCEPTIBVS BESSANIS ENVCLEATIS

JN DOMINICAS vſque ad Aduentum.

DE DOMINICA *PENTECOSTES.*

Factus eſt repente de cælo, ſonus, tanquam aduenientis Spiritus vehementis : & repleuit totam domum ubi erant ſedentes?
Act. 2.

PErfecto, 2. *Paral.* 7. Salomonis Templo, in quo 80000. operarum laborarunt toto ſeptennio, *ignis deſcendit de cælo, & deuorauit holocauſta, & maieſtas Domini repleuit Domum*: ſic nimirum

rite

Digitized by Google

rite dedicatam. Quo populus in Dei laudes effuſior: in victimas Rex: qui fecit illas boum 22000, ouium 120000. Deo cum Angelis, Patriarchis, Prophetis annos iam quater millenos in reparationem hominum incumbente: IESVS demum perfecit tam miſſo Spiritu ſancto, &c.

Super quo nos.

I. *De Deo, ac Spiritus ſancti proceſſione.*

II. *Cur Sanctus Spiritus in igne?*

III. *S. Spiritus neceſſarius quomodo impetrandus?*

IV. *Ad quid Spiritus ſit vehemens?*

V. *De impletis Spiritu Apoſtolis.*

VI. *Spiritus cur ſonus, ac ventus dicatur.*

PARS I.

De Deo, ac S. Spiritus proceſſione.

Deus eſt incomprehenſibilis. I. QVales noctuarum oculi ad lumen ſolis, ait *Ariſt. in Metaph.* talis hominũ intellectus ad maieſtatem Dei contuendam 2 Paulus; *Lucem enim habitat inacceſſibilem.* 3. Vt Propitiatorium. *Exod.* 25. factum ex incorruptibilibus lignis Setim, à duobus Cherub eo obumbrabatur magis, quo alas iſti expandebant latius. Ita Deus immortalis, quo magis conſideratur ab intellectu Angelico, & Humano; hoc minus comprehenditur.

Ideo ſubiiciendus eſt intellectus. I. Quare vt, *Ezech* 1. volantes Cherubim 4. ſuper firmamentum audita voce *ſtabant, & ſubmittebant alas ſuas*: ob maieſtatem Dei; ita nos in huius conſideratione, ſenſus ſubmittamus. 2. Sic Dauid eam ingreſſus contemplationem, mox ſenſit, & dixit; *Pſal.* 72. *Ad nihilum redactus ſum*: Hiero. vertit: *Ego inſipiens: & neſciui, vt iumentum factus ſum apud te.* 3. Proinde *Prou.* 25. *Qui ſcrutator eſt maieſtatis: opprimetur à gloria.*

4. Qua

Digitized by Google

4. Qua cauſa, Ethnici Sphingem ad templorum valuas, aut in veſtibulis ſtatuebant; Diuinorũ ænigmata & myſteria indicantes non eſſe perſcrutanda, ſed colenda.

Hæreſei aliqua de S. Spiritu.

II. Ænigma de S. Spiritu Arius infeliciter ſoluere conatus, aiebat, Eum eſſe creaturam Filii, Illud de Filio; eum eſſe Patre minorem in Deitate: Macedonius, S. Spiritum à Filio creatum procedere, non à Patre. Neſtorius, Eum à Patre ſolo procedere, ſic hodieque ſchiſmatici Græci.

Procedit à Patre Filioque.

At contra 1. *Ioan.* 16. *Omnia, quæ habet Pater, mea ſunt.* & 17. *Omnia tua, mea ſunt*; excepta relatione Paternitatis, ait Aug. Atqui Pater ex Eſſe ſuo habet hoc, quod ſit origo Sanctus Spiritus. Ergo & filius habet. 2. Deinde ſi vtrique non ſint omnia communia, ergo aliud maius erit diſcrimen inter eos, quam Relatio. Et hoc eſſe non poteſt niſi eſſentia; Vnde eſſentialiter differrent. quod atheum eſt. 3. Si S. Spiritus à Filio non procederet; eſſent vna perſona, nec eſſet Trinitas, ſed binitas. Quia inter eos nulla poteſt alia dari diſtinctio, præter originalem relationem. Nam in Deo nil eſt, niſi, Eſſentia, & Relatio.

Pater igitur & Filius, etſi duo ſint Spirantes, vnum tamen ſunt principium S. Spiritus, & vna ſpiratione ſpirant. Sicut tres Perſonæ diuinæ ſunt vnum principium creationis; quod eiuſdem ſint potentiæ, & eſſentiæ, Hinc tam Spiritus filii appellatur, *Rom.* 8. *Si quis Spiritum Chriſti non habet; hic non eſt eius*: quam Spiritus Patris; *Matth.* 10: *Spiritus Patris veſtri loquitur in vobis.* Atque vt illius Diuinitas pateſcat, hodie mittitur.

Digitized by Google

PARS II.

Cur S.Spiritus in igne.

Relucet in igne Diuinitas.

I. IGnis ait S *Dionyſius Areop. l.de diu.nom.* rerum eſt omnium, poſt hominem, Deo ſimillimus. Vnde apparens Deus, ſub igne apparuit. 1. Vt *Exod.* 19. *Totus mons Sinai fumabat: eo, quod deſcendiſſet Dominus Deus ſuper eum in igne.* 2. IESV in Thabor Diuinitatem oſtendentis *reſplenduit facies ſicut ſol.* Græce eſt ἐλάμψατο πρόσωπον: quod verbum λάμπεσθαι, ſplendere ſignificat, & ardere. Vnde lampas, quę ſimul & lucet, & ardet. 3. Quin idem venturus ad iudicium, in igne apparebit, *Pſalm 96. Ignis ante ipſum præcedet, & inflammabit in circuitu inimicos eius.* Hodie & S. Spiritus ſe in igne præbet aſpectabilem.

Et regia maieſtas.

1. *Imperatores,* prodit Alex. ab Alex. lib. 1. Geneal.dier. 2. ca. 38. *Sacrum ignem, velut imaginem Imperiis ſibi præferri ſinebāt, eoque præcipuo inſigni, & ſingulari ornatu vtebantur.* 2. Addit idem, *Sic Iuliani vxor & filia Auguſtæ appellatæ ſunt. Quibus hoc etiam honoris tributum, vt illas quandoque ſacer Ignis præiret.* 3. Perſis nihil etiam diuinius igne fuit. Nec ibat Rex vſquam, quin Ignifer Myſta præiret eodem.

Deo apparenti comes it ignis

Neque Deum ſacra Scriptura præſentem vſquam deſcribit, quin ignem addat comitem. 1. *Exod.* 3. *Apparuit Moyſi Dominus in flamma ignis.* 2. *Pſalm* 17. *Ignis à facie eius exarſit.* 49. *Ignis in conſpectu eius exardeſcet.* 3 *Dan.* 7. *Thronus eius flammam ignis.* 4. Idcirco hodie S. Spiritus venit in igne.

Igne S. Spiritus agnoſcitur.

II. Aptum illi Symbolum ignis eſt. 1. Vt enim is ſub ſphæra lunæ non videtur nobis: at hic accen-

accen-

Digitized by Google

accenſus cernitur : Ita S. Spiritus nec cognitus ſatisfuit, donec hic infra arſiſſet in mundo.

2. Ignis in ſphæra ſua nil producit: at extra eã gignit omnia : Vt Heraclitus, & alii eum rerum omniũ dicerent eſſe principium. Ita S. Spiritus in cœlo nil producit. Nam Pater gignit, Filius cum Patre ſpirat : neutrum Spiritus Sanctus, ſed ad extra producit omnia Creator. Vnde Eccleſia : *Veni Creator Spiritus.* Dauid : *Emitte Spiritum tuum, & creabuntur, & renouabis faciem terræ.* *2. In terris operatur vt Creator.*

Ipſe eſt etiam Oeconomus gratiarum: eſt *Spiritus veritatis, Ipſe vos docebit omnia.* Ante miſeria, & mera cœleſtium paupertas hic erat : At ipſo veniente Cant. 2. *Hyems tranſiit, imber abiit, apparuerunt flores in terra noſtra.* Verbo, *Non eſt, qui ſe abſcondat à calore eius. Pſal 18.* *3. Vt gratiarũ largitor.*

Hodie, quaſi in ſolſtitio æſtiuo, tantus calor fuit vt plures leuibus induti, veſtes facultatum relinquerent, deponerent ad pedes Apoſtolorum : plures etiam deſertorum peterent latibula : alii etiam pellem exuerent, vt Bartholomæus : alii ſudarent ſanguinem martyres : alii ſe ſpoliari ſinerent nuditatem & paupertatem perpetientes. O æſtum nouum , & hactenus inauditum ! Nec mirum. *4. Efficit temtores opum eremitas, Martyres.*

Si enim ignis elementaris deſcenderet, in terram : (at cœleſtis deſcendit:) neceſſe eſt, areſcere herbas vanitatum ; fontes ſiccari voluptatum, aerem æſtuare gratiarum, peruicaciæ rupes colliqueſcere, ambitiones in fumum abire. Diue Spiritus; *tange tu montes, & fumigabunt.* *5. Exurit ſolia mundi, &c.*

Digitized by Google

PARS III.

S.Spiritus neceſſarius quomodo impetrandus.

Fœcundat humem. I. NEceſſarius is calor erat. 1. Nam peccato omnia obriguerant: agri orbis ſteriles erant: plantæque, vt in hyeme. Talibus, vt fertileſcant, ignis ſolet iniici, ad ſentes, aliginemque exurendam. Ita hodie factum orbi ab agricola Deo. 2. vt Maro in Georgicis.

Sæpe etiam ſteriles incendere profuit agros.

3. Ideo Filius Agricolæ ait: Luc.13. *Ignem veni mittere, & quid volo, niſi vt ardeat?* Quod S. Greg. de S.Spiritu interpretatur. 4. Origenis in Leuit.hom.5. votum eſt, *Vtinam & mea terra accendatur igne diuino: vt vltra non afferat ſpinas*, paſſionum rancoris, &c.

Sed precib. impetrandus eſt. II. Orantibus Deum, & cupientibus, igne tali fertileſcunt agri. 1. Sicut Elias, 3. *Reg.* 18. Carmelum aſcendens orat, pluuiam impetrat qua terra ſuæ fertilitati reſtituitur. 2. Idem in Carmelo orat; Sacrificium de cœlo exuri impetrat, Baalitaſque exſcindi. Ita IESVS cœlos aſcendit. Aduocatus noſter, & obtinet demitti ignem terræ reparatorem, & extirpatorem idololatriæ, teſtem doctrinæ ſuæ: de quo dixerat: *Ipſe teſtimonium perhibebit de me.*

Impetrauit ſic eum Ieſus. Factum hodie quod *Apocalypſis* 8. dictum: *Accepit Angelus thurribulum aureum, & impleuit illud de igne altaris, & miſit in terram, & facta ſunt tonitrua & voces, & fulgura, & terræ motus magnus.* At Ieſus is eſt *magni conſilii Angelus*, Iſa.6. Sed ante thurificarat aram thure

ora-

orationum ac meritorum gratiſſimo Diuinitati.

Salomonis templum iam Deo victimis conſecrandum cum eſſet: ecce ignis cœlo lapſus id dedicabat. 2. *Paralip.* 7. Ita IESVS ædificium in quo ipſe lapis angularis, & ſuperſtructi Apoſtoli dedicaturus, igne inauguratur ſanctiore. Tunc vero id perfectum erat, cum diceret *Conſummatum eſt*, mox in eadem Cruce *cum clamore valido & lachrymis orauit*, ſicut & Salomon in dedicatione. ſicque deſcendens *Spiritus Domini repleuit orbem terrarum.* In primis vero Apoſtolos, vt prædictum Pſ. 74. *Ego confirmaui columnas eius.* *Sic & Salomon.*

PARS IV.

Ad quid Spiritus ſit vehemens.

I. DIe quinquageſimo, *Exod.* 19. poſt deletum Pharaonem, ac maris rubri tranſitum, Lex datur Moyſi deſcendente in montem igne: ſic iam 50. die poſt deuictum Satanam, ac paſſionem Domini *apparuerunt diſpertitæ linguæ tanquam ignis.* Act. 2. *Datur poſt Paſſionem ex merito Paſſi Cur ſit vehemens.*

Et *ignis vehementis* 1. quod huic contra naturam ſit deſcendere, ideoque violentum. Nam Sanctus Spiritus hactenus cœlos tantum incolere conſuerat; nunc vero & terras. 2. ſiue, *vt Sancto Epiphanio* placet: ideo vehemens: vt ſignificet ſe in nullo quieſcere, qui non vim faciat paſſionibus prauis, & conſuetudinibus. Quippe *Regnum cœlorum vim patitur, & violenti rapiunt illud.*

Cum timetur, infectam eſſe domum, vel aerem igne ac fumo valido perpurgatur. Vnde *Expurgat infecta.*

de Hipppocrates Athen. medicus in communi peſte Græcia tota iuſſit ignes fieri, quin & ſiluam incendit: patriamque à peſte liberauit. Ita Deus hodie.

Expiat pollutu. II. Quæ ab Madianitis, aliiſque ethnicis Iure belli acceperant Iudæi, quia contaminatum cenſebatur omne, ideo mandat DEVS *Numero. 31. Omne, quod poteſt tranſire per flammas, igne purgabitur.* Mundus totus contaminatus erat, & *in maligno poſitus*: & ideo purgandus igne fuit.

Expiatoria tria in vno Spiritu. At tria ſemper expiationum genera fuerunt: Ventus, Aqua, Ignis. Vt Virg. 6. Æneid. de animab. purgatoriis.

———— Aliæ panduntur inanes
Suſpenſæ ad ventos: Aliis ſubgurgite vaſto
Eluitur ſcelus: aut ſacro exuritur igni.

Tria eadem vſurpata Sancto Spiritui. Aqua. Vt Pſalm. 67. *Pluuiam voluntariam ſegregabis hæreditati tuæ Deus.* Et Eccleſia *Fons viuus, ignis, charitas.* Ventus Ideo *factus eſt repente de cœlo ſonus, tamque Spiritus vehementis.* Ignis. *Apparuerunt illis diſpertitæ linguæ tamquam ignis.*

Eſt Salutaris. III. O Salutaris ignis! Non quali deflagrarunt Sodomitæ: aut Baalitæ: Non qualis in ſinai viſus: vel quo orbis exuretur. Nam ii ſunt ignes iuſtitiæ ac furoris: Hic amoris eſt: accēdens Cherubinos, cæteroſq; Angelos, & animas pias.

Liberat ab hoſte. Archimedes Mathematicus ignem inuenit, quem ex Syracuſarum vrbe procul in claſſes Romanas, vrbem obſidentes, eiiciebat etiam in medio mari flagrantem. At ab IESV miſſus Ignis, in mundo glaciali flagrat, cogens Satanas ſoluere obſidionem hominum. Et hic eſt *Ignis*, qui *ante ipſum*

præ-

procedet, & inflammabit in circuitu inimicos eius. Illuxerunt fulgura eius orbi terræ. Vidit, & commota eſt terra.

PARS V.

De impletis Spiritu Apoſtolis.

I. SAmſon, *Iud.* 13. & 15. vt vindicaret in hoſtes, trecentas vulpes facibus armatas in Philiſtæorum ſegetes immiſit. Samſon IESVS eſt: Vulpes Apoſtoli; Ezech. 13. *Quaſi vulpes in deſerto Prophetæ tui Iſrael*: Faces, ſunt ignitæ linguæ: ſeges eſt peccatorum. *Apoſtoli ſunt orbis incendiarii.*

Videte diſcurrentes incendiarios; Ioannes & Philippus per Aſiam; per Scythiam Andreas; Thomas per Indos; per Armenos Bartholomæus. Iudas per Arabiam, Simon per Perſidem, & cætera. *In omnem terram exiuit ſonus eorum.*

Erant ii omnes ante Spiritus aduentum carbones atri ac mortui, Petrus negando; Thomas non credendo, omnes fugiendo in Paſſione; At hodie Pſalm. 17. *Ignis à facie eius exarſit, carbones ſucc enſi ſunt ab eo.* Hic ex pigmæis ac Therſitis reddidit eos Hectores, ac Cæſares. *2. Diuiſi per orbem. 3. Sed quãtum mutati à ſpiritu.*

Figulus è molli luto vaſa igne durat. IESVS figulus noſter. Nam *Manus tuæ fecerunt & plaſmauerunt me totum in circuitu*: ait Iob Apoſtoli vaſa erant, indiga indurationis. Ea hoc igne ſic perfecta eſt, vt qui prius ad ancillæ vocem trepidabant; iam nec Herodes aut Nerones metuerent. *4. Et corroborati.*

Quamdiu baliſtarius tormenta nondum apparuit, ea pueris & fœminis adeuntur; At inſtructa puluere & igne, cum exploduntur, iam fugiuntur ab quibuslibet. Tales baliſtæ Apoſtoli. *5. Et metuendi.*

Gedeon, *Iud.* 7. trecentis militibus *dedit tubas in manibus eorum, lagenaſque vacuas, ac lampades in medio lagenarum :* his concuſſis, inflatis iſtis Madianitæ, exanimantur debellantur. Iesvs in XII. Apoſtolos ignem immittit ; quem vt *theſaurum portabant in vaſis fictilibus,* 2. Corint. 4. Illis per martyria confractis, eorum tubis concrepantibus, orbis ſimul debellatus eſt: fractus diabolus peccatum profligatum; idololatria deleta. *Vicit Leo de tribu Iuda!*

Fortiſſimos quoſque incenderunt.

II. Ad ignem ſuccendendum vti ſolemus ſtramine, ſtuppa, &c. At iam ſuccenſo flagrandique grandiora adiicimus ligna. Feſtucæ erant Apoſtoli ante ignem S. Spiritus miſſum : at poſt trabes erant grandes ipſi, ipſique magnos admouerunt Philoſophos igni : Reges ac Imperatores, orbem deniq; vniuerſum.

Heroica facinora ediderunt.

Ad ſingula Sampſonis facta heroica dicitur: *Irruit Spiritus Domini in Samſon.* Ita & in Apoſtolos, nouos Samſones, ad Reges, Philoſophos, diabolos, &c. tremefactandos, &c.

In dictis, factis, vitaque nil errarunt.

Apud Ezech. c. 1. *Spiritus vitæ erat in rotis,* ignis circum circa, flammæ apparebant, *quaſi carbonum ignis ardentium, & quaſi aſpectus lampadum.* Apoſtoli rotæ per orbem circumrotabantur à Spiritu fulgurantes doctrina, vita, miraculis ſic, vt nunquã errarint, vel extincti ſint. Sicut lapis ἄσβεςον, de quo Poeta.

Qui ſemel accenſus, ſuſceptos detinet ignes,
Extinguique nequit.

Inextinguibiles ſciebat, qui dixit: *Quis nos ſeparabit à charitate Chriſti?* Rom. 8.

Orbem ad fidem congregarunt.

III. Cum magnæ ſunt fundendæ campanæ, magna magnæ fornacis ſuccenſione eſt opus. In Eccleſia Dei iam conſtructa campanis opus Apoſtolis ad conuocandos fideles, ideo ſuccenſi prius ac liquefacti hodie. Sonuerunt ſic, vt

in

in omnem terram exiret ſonus eorum, & in fines orbis terræ verba eorum.

Ignis ſupra eos, ſignificat, futuros orbis Reges ac Principes. 1. Vt prædictum Pſalm. 18. *Conſtitues eos Principes ſuper omnem terram.* 2. Cyrillus ait Ieroſolym. *Sedit ſuper Apoſtolos; ut noua corona ſpiritales, per linguas igneas, imponantur capiti illorum.* 3. Nam Regibus olim ignis præferebatur, in ſignum regium. 4. Sic in capite L. Martij perorantis apparens flammula ei portendit regnum, ait *Iul. obſeq. c. 38.* *Orbi Principantes.*

III. Ethnicis in medio aræ perpetuus fouebatur ignis; quaſi homines inter ac Deos mediator. Hinc Virgil. *Orbē Deo per Spiritū reconciliarunt mediatorem.*

Tange aras, medioſque ignes.

Idem ſignificabat, Gen. 15. Flamma per medium animalium, ab Abraha diuiſorum, tranſiens. *Apparuit clibanus fumans, & lampas ignis tranſiens inter diuiſiones illas.* Ita hodie, dum fœdus Deum inter ac homines icitur, per fœderis Legatos medios tranſit ignis.

Ethnici quondam linguas Dijs offerebant pro Legatis cauſa pacis vel amicitiæ miſſis. Quin ipſis quoquè linguæ dari ſolebant, inſigne legationis. Ita hodie Apoſtolis datæ. *Dei legati & linguati.*

Ex Agno Paſchali immolato, poſt comeſtionem. *Si quid reſiduum fuerit, comburetis.* Exod. 14. Iam Chriſtus in Cruce fuerat immolatus: reliquiæ erant Apoſtoli: hos igne conſumi oportuit ſpiritali. *Et reliquiæ Agni.*

PARS VI.

Spiritus cur ſonus, ac ventus dicatur?

I. F*Actus eſt de Cœlo ſonus*: qui S. Spiritus productionem innuit. Nam Philoſophi docent; ſonum fieri ex colliſione duorum corporum: ita S. *Proceſſio S. Spiritus.*

 Spiritus

Digitized by Google

Spiritus coniuncta Patris ac Filij conſpiratione procedit. Ideò *factus eſt de Cœlo ſonus.*

Sciri non poteſt, credi debet.

Sed cur *Spiritus vehementis*? Vt eius effecta permagna indicarentur. 1. Venti originem adhuc nemo certo ſcire potuit. Dixerunt alij aerem eſſe agitatum: alij exhalationes æſtuantes: alij è terra, cauernisq; procreari. At incerta omnia. Hinc Ioan. 3. *Spiritus, vbi vult, ſpirat: & vocem eius audis, & neſcis vnde veniat, aut quo vadat.* Si ventorum origo tam eſt difficilis inueſtigatu; quanto magis S. Spiritus?

2. *Vade*, ait Angelus ad Eſdram. 4. Eſd. 4. *pondera mihi ignis pondus; aut menſura mihi flatum venti.* Cui Eſdras. Quis natorum poterit facere, vt me interroges de his? q.d. ænigmata ſunt iſta inſolubilia. Minus ſciri Spiritus S. poteſt: credi debet. 3. *Gloria, & diuitiæ in domo* Dei ſunt: at is *producit ventos,* non ex diuitijs, ſed *de theſauris ſuis.* Pſalm. 134. Hi enim magis ſunt reconditi. Quo minus ſciri S. Spiritus poteſt: ſed credi. Ventus enim eſt in theſauro intimo Trinitatis.

Donum dat lacrymarum.

II. Ventus meridionalis eſt pluuialis: ita Pſalm. 147. *Flabit Spiritus eius, & fluent aquæ* lachrymarum. 1. Hoc afflatus ait Pſ. 118. *Exitus aquarum deduxerunt oculi mei: quia non cuſtodierũt legẽ tuam.* 2. Hic expulit Petrum è Palatio: *Et egreſſus fleuit amare.* Matt. 27. 3. Hic à Magdalena vanitates deflabellauit, collectos in nodum crines pigmentatos ſparſit, oculos ſoluit in fontes.

Reuiuificat opera bona.

Plinius l. 2. c. 47. ait: Fauonium, ſeu Zephyrum, ventum occiduum, plantas elicere in gemmas, & herbas in virorem. Ita S. Spiritus flabro bona reuiuiſcunt opera, quæ peccati bruma necarat. 1. Nam Ioan. 6. *Spiritus eſt, qui viuificat.* Rom. 8. *Viuificauit mortalia corpora veſtra propter inhabitantem Spiritum.* 2. Sponſa ventos in hortum inuitat, Cant. 4. *Surge Aquilo, veni Auſter, perfla hortum meum.* Sic Eccleſia inuocat S. Spiritum. Ex-

Digitized by Google

Excelſa ventus agitat. Hinc Horat. lib. 2. Odarum. *Superbis reſiſtit.*

Sæpius ventis agitur ingens
Pinus, & celſa grauiore caſu.
Decidunt turres, feriuntque ſummos
Fulmina montes.

Talis S. Spiritus. Nam Luc. 1. *Depoſuit potentes de ſede, & exaltauit humiles.* Deturbauit cœlo Luciferum: Iezabelem è Palatij feneſtra in plateam: Pharaonem cum exercitu in mare: Nabuchodonoſorē in deſerta expulit. E contra euexit Danielem ſupra oēs Satrapas Chaldæos: Ioſephum in Ægypto. III. Mirus ventus S. Spiritus. Perſæ ventos in Dijs colebant: quod ijs vitam hoīi acceptam ferrent. Errabāt ipſi. At S. Spiritus verus eſt Deus. 1. Nā Act. 17. *Ipſe eſt, in quo viuimus, mouemur, & ſumus.* 2. Id prædictū Ezech. 37. *Dabo vobis Spiritum, & viuetis, & ſcietis, quia ego Dominus.* Quin mortuos hic vētus excitat. Ezech. 37. *Deus dimiſit me in medio campi, qui erat plenus oſſib.* mox à quatuor orbis oris ſpirat *& ingreſſus eſt in ea Spiritus*, & reuixerunt, & *ſteteruntq́ſuper pedes ſuos, exercitus grandis nimis.* Id hodie factum: ac fit quotidie. Mundus erat, eſtque mortuorum plenus, at reuixit ad hunc Spiritum. *Humiles euehit. Eſt verus Deus. Suſcitat mortuos.*

Apuleius in Aſino aureo ſcribit Pſychem ſuam magnificam habuiſſe palatiū; ad quod nulli aditus erat, niſi per ventos. Fabula. At Parabola ſic: ψύχης eſt anima, eius palatium, cœlum: Huc *Spiritus tuus bonus deducet me in terram rectam.* Sicut 4. Reg. 1. Elias per turbinem, & curru igneo in cœlum euectus fuit. *Euehit in cœlos.*

Peroratio. Quare *Date locum Spiritui ſancto*, corda expiate: Ne his eueniat, quod cordi Germanici, qui pater fuit Caligulæ Imp. Illius mortui cadauer cū in rogo fuiſſet exuſtum: cor ab igne manſit intactū. Conſulti augures aiunt, eſſe veneno plenū fortiore, quam ignis ſit. Itaq; theriaca id perlinūt, & in

cineres

Digitized by Google

cineres comburi poteſt. Ita in corda peccatis venenata nil operatur S. Spiritus; cui pœnitentia eſt certa theriaca. Quod Eliſæi vaſa vacua eſſent, & munda, oleum capere poterant. 4. *Reg.* 4. Noſtra Spiritum, ſi fuerint à vanitatibus, paſſionibus vacua munda ab peccatis.

DOMINICA SS. TRINITATIS.

Euntes ergo docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti. Matth. 28.

VIdit, *Gen.* 40. Pincerna Pharaonis, vitem vnam è qua tres propagines exiſtebant. Figura hæc SS. Trinitatis in vnitate; Perſonarum trium Deitatis in Eſſentia vna. Qualis Oceanus in duos ſe fundit ſinus, Maris Rubri, & Mediterranei: ita Deus Pater, Diuinitatis fons, in duas ſe velut exonerat Perſonas alias. In Filium. De quo Cant. 5. *Dilectus meus candidus, & rubicundus.* Et Iſa. 63. *Quare rubrum eſt veſtimentum tuum?* Inque S. Spiritum: qui medius inter vtrumque, Patris ac Filij quaſi vinculum eſt ac Amor.

Nos circa iſtud,

I. De notitia Dei generatim.

II. De vnitate Dei, an ſit, & vnde cognoſcatur?

III. De modo duplici cognoſcendi Deum.

IV. Fides de SS. Trinitate qualis eſſe debeat, oſtenditur.

V. De SS. Trinitate ex S. Scriptura, & Natura.

PARS

Digitized by Google

PARS I.

De notitia Dei generatim.

I. SImonides Philoſophus, vt refert *Cic. l. 1. de Natur. Deor.* Sciſcitante Hierone, Siciliæ Rege: *Quid eſt Deus?* tridui deliberationem poſtulauit: quo euoluto, decem: poſt hos, 30. dierum moram expetijt. Inſtanti demum Tyranno ait: *Quo diutius conſidero, eo mihi res videtur obſcurior, & intricatior.* Si id ille de Vnitate Dei: quo magis idẽ nos de Trinitate Vnitatis? *Deus incõprehenſibilis eſt.*

1. Omnino *Lucem habitat inacceſſibilem.* 1. Timoth. 6. Humanæ ingenii bolidi hæc abyſſus immenſa manet. 2. Nam Iob 39. *Deus Magnus, vincens ſcientiam noſtram.* Plato in Timæo: *Genitorem, opificemq́ Vniuerſi & difficile eſt inuenire: & inuentum impoſſibile explicare.* 3 Quid enim? Cant 5. *Caput eius aurum optimum* Diuinitatis: *Coma eius* Attributorum *ſicut elata palmarum*, quarum altitudo nequeat vllo creato attingi intellectu: *Nigra, quaſi coruus*: nobis obſcura in Deo omnia. *1. Ob gloriam.* *2. Ob magnitudinẽ.* *3. Ob naturam ſuam.*

4. Id fumus, Iſaiæ 8. viſus denotat; quando vidit Seraphinos circumſiſtentes Deum, & acclamãtes: *Sanctus, Sanctus, Sanctus Dominus Deus exercituum: & commota ſunt ſuperliminaria cardinum à voce clamantis: & domus repleta eſt fumo.* Iſto ait ibi S. Hieronymus excæcati Iudæi poſt Chriſti paſſionem: in hoc etiam angelica caligant ingenia fumo. Agnouit id Dauid Pſal. 17. *Poſuit tenebras latibulum ſuum.* *4. Quia ſic vult.*

II. Hinc Ægyptiis hieroglyphicum Dei, erat Crocodilus. Cauſa: Quia hic lingua caret. Nec enim effabilis eſt Deus. Audi Iob 11. *Excelſior cœlo eſt: quid facies? profundior inferno; & vnde cognoſces? Longior terra menſura eius; & latior mari.* *Eſt ineffabilis Deus.*

Idcir-

Digitized by Google

Idcirco Ægyptij, in omnibus ſymbolici, Deum ſic repræſentabant: Hominem pingebant vultu graui. (Homo enim imago Dei eſt.) Eius ex ore prodibat ouum. (Orbis vniuerſi verbo creatus.) *Dixit, & facta ſunt.* Cum toga hyacinthina lymbū inaurata, (cœli indice ſtellati.) Hac ſceptrum Monarchiæ, illa circulum Prouidentiæ gerebat. Caput ſublimes pennæ decorabant, indices immenſæ altitudinis diuinæ.

Periculoſa Dei perſcrutatio eſt.

III. Cymba hunc Oceanum inuecta, ſubmerſioni eſt obnoxia. 1. Ecce vel Angeli iuſſu torrentem inuaſit Ezechiel c. 47. Aqua illi primum ad talos, dein ad genua, porro ad renes pertingebat, hic vero procedenti ita intumerunt aquæ profundi torrentis, vt ab eo obruendus eſſet, ni reuertiſſet. Ita licet intrare in Deum, & cognoſcere, eſſe vnum. Dein, eſſe Creatorem omnium. Porro, incarnatum, paſſumque eſſe, Altum hoc. Siſte. *Non vltra.* Trinum & vnum eſſe, non diſce, ſed crede.

Illa peperit hæreticos.

Hoc portus eſt, illud vorax Scylla, atque Charybdis. Hæc abſorpſit Arium, qui minorem Patrē Filium ratione aſtruebat, non fide. Hauſit Macedonium, qui S. Spiritum creaturam eſſe meram docebat. Abripuit Sabellium, qui diſtinctionem Trinitatis abnegabat. Nequaquam hic ratio, ſed Fides nauiget. Rationi dic Ioan. 4. *Puteus altus eſt, & in quo haurias, non habes.* Bene igitur Innocentius Papa IV. 3. Myſt. Miſſ. c. 8. *Credere iubemur, diſcutere prohibemus.* Ergo litus rade, oramque lege, altum fuge cymbella.

PARS II.

De vnitate Dei: An ſit: & vnde eſſe cognoſcatur?

Athei olim qui.

I. TAnta olim & cæcitas, & temeritas, & impietas fuit complurium, vt Atheiſmum inferre nil erubeſcerēt. Teſte *Euſeb. l. 14. Præpar. Euang. c. 6.* Illius

lius farinæ fuit Diagoras, Ortheus, Theodorus, Euripides, &c. qui nullum eſſe Deum aſſerebant. Protagoræ addubitantis, an eſſet Deus, libros publico S. C. exuſſerunt Athenienſes. Monſtra hæc potius, quam homines.

Quos ſi exceperis. *Nulla gens eſt tam inconſueta.* ait Cic. l. 1. de Leg. 1. *nec tam ferrea, quæ non, etiamſi ignoret, qualem Deum habere deceat, tamen habendum ſciat.* Conſciſcit huic vel Epicurus ipſe. Idem l. 1. de Nat. Deor. eſſe Deum ſic docet. *In mundo Deus eſt aliquis, qui regit, qui gubernat, qui curſum aſtrorum, qui mutationes temporum, rerum viciſſitudines ordineſque conſeruat, terras, mariaque contemplans.* *Deum eſſe ſciture naturaliter.*

II. Verum ab hac ſcientia vno de Numine homines deriuarunt vltra 30000 Deorum, *teſte Euſebio l. 5 Præpar. Euang. c. 11.* Id quod Iſa. 2. deplorat. *Repleta eſt terra eius idolis: opus manuum ſuarum adorauerunt.* *Vulgus Deos fecit, & coluit.*

Sed is error non fuit niſi popularis: ſapientiſſimi quique Ethnicorum vnum Deum cognouerunt, licet non glorificauerunt. 1. Hinc *Ariſtoteles* vnum Ens primum, in cauſis primam vnam, in motoribus vnum primum identidem repetit, negans dari progreſſum in infinitum: demum 12. *Metaph.* ait: eam omnium eſſe Philoſophorum ſententiam, nec eſſe neceſſarium magiſtrum, hoc qui doceat. 2. Ideo Cic. l. 1. de Nat. Deor. veritatem hanc appellat *Anticipationem naturæ*: cuius hæc prima ſit doctrina. 3. Hanc quod profiteretur Socrates, cicutam bibere coactus eſt ab Athen. teſte *Aug. 8. ciu. c. 9.* Pythagoras in exilium proſcriptus, teſte *Euſeb. lib. 5. c. 10. Hier.* &c. *Sapientes vnũ agnouerunt.*

Refert S. *Cyrillus Alex. inuectiua in Iulianum.* Piſcator in Mileſia verriculo menſam eduxit auream. Conſulit Delphicum Apol. quid ea fieri oporteret? Qui reſpondit. *Exemplũ Deo, vt ſapientiſſime defertur honos à ſapientibus.*

Digitized by Google

ὃς σοφίῃ πάντων πρῶτος, τούτῳ τρίποδ᾽ ἂν δῶ.

Qui ſapientia omnium primus; illi Tripodem dato:

Ergo Mileſij vno conſenſu menſam obtulere Thianti: hic Cleanthi: ille Periandro hic alij: donec Deo cederet Delphico remiſſa, vt omnium ſapientiſſimo.

Stulti Deũ negant.

III. Proinde ſtulti, qui Deum negant. 1. Pſal. 52. *Dixit inſipiens in corde ſuo, non eſt Deus.* 2. Cui omnes creaturæ reclamant; *Ipſe fecit nos: non ipſi nos.* 3. Adeoque Pſalm. 15. *Cœli enarrant gloriam Dei; & opera manuum eius annunciant firmamentum.* In quo Iob 38. *eum laudant aſtra matutina.*

Deus facile agnoſcitur ex creaturis.

Dauid docens Deum ſciri facile poſſe, quod ſit: 1. Quia Pſ. 18 *In ſole poſuit tabernaculum ſuum.* 2. Sua cum opera loquuntur omnia. 3. Protogenes pictor pictorem Apellem, vel ex vnius lineæ ductu agnouit: quanto facilius Deum agnoſcas tot ac tantis ex operibus eius?

Ex rationibus naturalibus.

Deus eſt Atlas ſuſtentator orbis. 1. Eſt primũ Mobile. 2. Eſt Sol, cuius nos ſcintillulæ. 3. Eſt Eſſentia prima; cuius nos numeri ſumus. 4. Eſt Infinitum, extra, non intra orbem collocandum. 5. Eſt Creditor, cuius omnes debitores ſumus. 6. Eſt vbique Dominus idem. Pſalm. 118. *Quo à facie tua fugiam? Si aſcendero in Cœlum, tu illic es; Si deſcendero in infernum ades.*

PARS III.

De modo duplici Deum cognoſcendi.

Diui clarè nos obſcure videmus Deum.

I. SEd, qualis eſt Deus? 1. Etenim 1. Cor. 13. *In ænigmate hic videmus, & per ſpeculum.* Rom. 1. *Inuiſibilia enim Ipſius per ea, quæ facta ſunt, intellecta*

iecta conſpiciuntur, 2 Ideo, quos Moſes; *Exod.* 37. Cherubinos duos in Tabernaculo efformauit, alis ſeſe tangentes, & Arcam, quam fulciebant, rectis intuentes ac fixis: Eoſdem in Templo Salomon, 3 *Reg.* 6. & 2. *Par.* 3. conſtituit ſimiliter, niſi quod obliquis reſpectarent arcam. Ita cœlites facie ad faciem contuentur Deum: mortales vero oblique in creaturis, *facies eorum verſa ad exteriorem domum*, naturæ ſcilicet ianuam; qua ad Dei iuſtitiam intramus. *Figura.*

1. Quid igitur oras Moſes? Exod. 33. *Si inueni gratiam in conſpectu tuo, oſtende mihi faciem tuam: vt ſciam te.* Audi: *Videbis poſteriora mea*, in operibus meis: *faciem autem meam videre non poteris.* 2. Sic eum ſponſa videbat: *Ipſe ſtat poſt parietem noſtram* facturæ noſtræ, *reſpiciens per feneſtras proſpiciens per cancellos* creaturarum. Cant 2. *Exemplũ.*

II. Sculptores in ſculpenda ſtatua, eam demendo ſculpunt: Pictores vero imaginem pingunt colores coloribus addendo. Ita nos qualis ſit Deus quædam negatiue aſſerimus: quædam affirmatiue illi attribuimus. *Via duplex cognoſcendi Deum.*

1. Negatiue Plato in Timæo: *Quid Deus ſit, non noui; quid non ſit, noui. Nam ſcio non eſſe colorem, neque quidpiam huius generis; ſed his præſtantiorem eſſe intelligo.* Similiter Auguſt. libro de ſpeculo. cap. 7. *Deus eſt magnus ſine quantitate, bonus ſine qualitate: omnia continens ſine habitu, vbique præſens ſine ſitu.*

2. Affirmatiue, addendo vſque perfectius perfectiori, vſque ad vltimum perfectiſſimum, & infinitum, quod eſt Deus.

III. Hinc ethnicus Mercurius Triſmegiſtus docuit, *Deum ſphæram eſſe intellectualem, cuius centrũ vbiq; circumferentia nuſquam.* 2. Suidas ait Græcos crediꝺiſſe Deum eſſe Quid rationale, ſpiritale, beatum, mali incapax, gubernans omnia. *Ethnicorũ doctrina.*

3. S. Cyrill. Alex. contra Iulianum ſcribit: *Ægyptios Deum repræſentaſſe per oculum ſceptro affixum, quaſi contemplantem ac regentem omnia.* 4. Vti & Ezech. 20. *Subÿciam vos ſceptro meo.* Et Pſ. 33. *Oculi Domini ſuper iuſtos.* 5. Ierem. 1. *Quid vides? Virgam vigilantem ego video:* en ſceptrum cum oculo vigili. Verum ſat litora raſimus.

PARS IV.

Fides de SS. Trinitate qualis eſſe debeat, oſtenditur.

Fide inquirendus eſt Deus Trinus, non ſenſu.

I. NVnc in altum laxemus vela: ſed Helicæ & Pharos, fides eſto. Imitemur autem Abraham, qui in monte adoraturus, ſeruos inferne reliquit cũ aſinis; aſcendit cum gladio, & igne, ſolus comitante filio. Ita Philoſophiam, rationem, ſenſus, alioſq; ſeruos omittamus inferne; ſumentes gladiũ verbi Dei, & lucidum ignem fidei, comitante humilitate adoremus. Vnitatem capimus ratione: Fide Trinitatem agnoſcimus.

Docet id.

1. Exemplũ ſeu figura.

1. Eliæ, 3. Reg. 19. dictum poſt occiſos Baalitas: *Egredere, & ſta in monte coram Domino. Et ecce Dominus tranſit, & ſpiritus grandis, & fortis, ſubuertẽs montes & conterens petras ante Dominum: Non in ſpiritu Dominus: Et poſt Spiritum commotio. Non in cõmotione Dominus. Et poſt commotionẽ ignis: non in igne Dominus. Et poſt ignẽ ſibilus auræ tenuis. Quod cum audiſſet Elias, operuit vultum ſuum pallio.* Oĩa præcedentia intueri apertis & oculis, & ratione potuit: ſubtilem Auram nõ potuit vel oculis tueri, vel ore profari: ideo obnubit vtrumque.

2. Parabolam

2. Salomõ *Prou.* 3. ait: *Tria ſunt mihi difficilia: via aquilæ in cœlo: via colubri ſuper terrã, & via nauis in medio mari.* Et quamuis in Aquila aſcenſio: in ſerpente reſurrectio, in naui conuerſatio Ieſu intelligatur: tamen & de cognitione Dei poteſt accipi; quæ tam euolat alte, vt ſub oculis diſpareat,

3. Iob

Digitized by Google

3. Iob 37 *Magnus fortitudine, & iudicio & iuſtitia & enarrari non poteſt.* Nam Iob 30 *Quod nomẽ eſt eius? & quod nomen filij eius? Si noſti.* quaſi dicat. Etſi Deum in creaturis agnoſcas: attamen *Generationem eius quis enarrabit?* *3. Teſtimonium.*

1. Vidit *Iſa. 6.* conſidentẽ in throno, cuius maieſtas repleuerat domũ; *& Seraphin ſtabant ſuper illud; ſex alæ vni, & ſex alteri; duabus velabant faciem eius: duabus pedes; duabus volabant; & clamabãt alter ad alterũ; Sanct Sanctus, Sanctus Dominus.* Amb. Cyr. Hil. de Ieſu exponunt iſtud: At S. Atha Baſil. Aug. de Trin: ob ter. *Sanctus.* Velatur, facies, quia à priori nõ poteſt cognoſci. Velãtur pedes, quia cõprehenſibilis cognitio de Deo haberi neqt. Ita Theol. 2. Liquet idem ex Eze. 40. *Menſus eſt templũ interius, & veſtibula, atrij limina, & feneſtras obliquas,* &c. q. d. Deus interius fidei menſura capitur; exterius in creatis cognoſcitur. Plura S. Hier. ſuper idem. *Ex effectibus item agnoſcitur Deus Trinus.*

Sed Fides rẽ peragat tantam: de qua Boetius: *Subſtantia in Diuinis continet vnitatem: Relatio autem multiplicat trinitatem.* *Aſt & in iſtis fides præpolleat.*

III. Obiter hic nota, in Diuinis duas eſſe Proceſſiones, ſiue emanationes internas, quæ extra cognoſcentẽ non exeunt. Vnam ex parte Intellectus, Generatio dicitur: Verbũ inde procedens, Filius appellatur. Aliã ex parte volũtatis, ſpiratio nominatur. Spiratũ inde procedens, Amor vocatur, ſeu S. Spir. Adeo vt *Generare* in diuinis ſit *cognoſcere.* Sed Pater ab æterno cognoſcit: Vnde Filius ei coæternus. Et ambo æternum ſe amant. Vnde Spiritus S. vinculum vtriuſque. Homo dum quid cognoſcit, rei cognitæ imago in mente eſt accidens, diciturq; verbũ mentis. At in Deo non eſt accidens, ſed mera Eſſentia; ac proinde verbum eius eſt ſubſtantia ſua, & Filius conſubſtantialis. *Proceſſiones in Deo duæ.*

Hinc. 1 Pſ. 109. *Ex vtero ante Luciferum genũi te.* 2. Et Ioan. *Omnia tua mea ſunt.* 3. Item Col. 1. *Qui* *Docetur Scripturis.*

 eſt

Digitized by Google

eſt imago Dei inuiſibilis, primogenitus omnis creaturæ. 4. Et Ipſe Ieſus, Ioan.14. *Philippe, qui videt me, videt & Patrem* 5. Nam Heb.1. *Eſt ſplendor gloriæ, & figura ſubſtantiæ eius.* 6. Sap.7. *Speculum ſine macula, & candor lucis æternæ.*

Quo in ſpeculo ſeipſum recognoſcens infinite amat. Inde Ioan.3. *Hic eſt filius meus dilectus, in quo mihi bene complacui.*

Ergo tres Perſonæ. Pater gignens & ſpirans: Filius non gignens, ſed ſpirans: Spiritus S. neutrum, ſed procedens ab vtroque. Patri damus potentiam, Filio ſapientiam, Spiritui bonitatem. Sic tamen, vt communia ſint omnia, diſtinctum nihil. *Omnia enim in diuinis ſunt vnum, vbi non obuiat relationis oppoſitio.*

PARS V.

De Trinitate ex S. Scriptura, & Natura.

Teſtimonia S. Scrip.

I. SAcr. Scripturis ad Trinitatis agnitionem, ſeu Fidē deducimur. 1. Pſ.66. *Benedicat nos Deus, Deus noſter; benedicat nos Deus.* En tres in perſona: vnus tamen ibidem: *Et metuant eum omnes fines terræ.* 2. Ita Iſa.6. *Sanctus, Sanctus, Sanctus,* ter. Et tamen vnus *Dominus exercituum.*

Figuræ aut ſigna.

Ita & figuræ. 1. Abraham, Gen. 18. *Tres vidit, ſed vnum adorauit,* adoratione, qua ſoli Deo honor & gloria. 2. Iacob Gen.28. incumbens, plures capiti ſubiecerat lapides: Surgens vnum reperit, *tulitque lapidem, quem ſuppoſuerat capiti,* & vnxit. 3. Balthaſari inter epulandum tres *apparuerunt digiti, quaſi manus hominis, ſcribentis contra candelabrū.* En manus vnius digiti tres ſcribentes ad fidei candelabrum, tam obſcura, quæ nemo poterat legere præter Danielem. Et vero Iſa. 40. *Quis appendit molē terræ tribus digitis?* Deus. 4. Eccl. 4. *Funiculus triplex difficile rumpitur.* Hebraica legit *filum trinum*

non

Digitized by Google

non cito rumpitur. Galatinus lib.2.c.4. de Trin. *Myſterium*, inquit, *trini & vnius Dei non cito diſcutitur.*

5. Solus aperte. Ioannes in 1.c.5 *Tres ſunt, qui teſtimonium dant in cœlo: Pater, verbum, & S. Sanctus. Et hi tres vnum ſunt.* Hæc in Scriptura. *Veritas manifeſta.*

II. In Natura quid? 1. Anima vna cũ tribus potentijs. Intell. Vol. Memoria. Bonau. in Moral. c. 58. *Conſtat vnumquemq; ſeipſum flagrantiſſimo amore diligere: Minime autem diligeret, niſi ſe intelligeret. Non intelligeret, niſi ſui meminiſſet.* *Similia naturalia. 1. Anima.*

2. Sol vnus tria habet, corpus, lumẽ, calorem; quæ vnum ſolem conſtituunt. Sol producit lumen: ambo calorem: nec vnum tamen altero eſt prius. Pater Sol; Filius Lux erat vera, quæ illuminat omnem hominem. Vnde S. Dionyſ. l. de Diu. Nom. *Laudatur Deus in ſole, tanquam in expreſſa imagine, & primitiua forma totius Diuinitatis.* *2. Sol.*

3. Mathematicis in figuris vna eſt Iſoſcelon, cuiꝰ tres anguli, & eadem baſis. Sic Trinitas in trigonum eſt trina: ſed vt Iſoſcelon vna. *3. Iſoſcelon.*

4. Oxalus gemma, ait *Plin. l. 37. c. 21.* tricolor eſt; vno latere ignit, vt carbunculus; altero rubet, inſpectus recta: oblique ſi videris, viret, vt Smaragdus; & vna tamen gemma eſt. Ita Deut. 4. *Dominus Deus tuus ignis conſumens eſt.* Iſa. 53. *Quare rubrum eſt veſtimentũ tuum?* Apoc. 5. *Et iris in circuitu ſedis, ſimilis viſioni Smaragdinæ.* *4. Oxalus.*

Peroratio. Sed vela contraho; anchoram fidei eijcio; & cymbam in portum ſalutis ſubduco. Valeant rationes, ſenſus abeant. Credatur & adoretur Trinitas. 1. Deus 1. *Reg. 6.* percuſſit *de populo* Bethſamitarum, 70. *viros, & 50000. plebis*, ob curioſam Arcæ aſpectionem. Abſiſte; neu tibi quid ſimile. Adora potius, quam explora. *Crede ſimpliciter, non curioſe quære.*

2. Sicut diuina illa animalia. Ezech. 11. *cum vox fieret ſuper firmamentum; ſtabant, & ſub-*

Digitized by Google

Crede humiliter. *mittebant alas ſuas.* Sic hac in re facto opus. *Niſi enim credideritis, non intelligetis.* 3. Id indicauit. *Gen.* 32. Angelus iſte, qui cum Iacobus luctabatur. *Dimitte me*, ait, *iam enim aurora eſt*; q.d. luceſcit, à te videri non debeo, neque noſci, idcirco *cur quæris nomen meum?* quaſi dicat, eſt ineffabile, admirabile, par, & ſat eſt, Deum hic ſub ænigmate agnoſci. Proin *altiora te ne quæſieris.* Ioannes cum quæreret. *Hic autem quid!* audiuit: *Quid ad te? Tu me ſequere.*

DOMINICA I. POST TRINITATEM.

Homo quidam erat diues, & induebatur purpura, & byſſo, & epulabatur quotidie ſplendide.

Luc. 16.

DEus, *Leu.* 16. præcepit. Pontifex duos hircos, ad oſtium Tabernaculi ſiſteret Domino; immolaret alterum, alterum peccatis populi, & imprecationibus onuſtum, eijceret in deſertum. Hic, erat Epulo, Lazarus ille.

Super quibus nos

I. *De noxia diuitiarum.*
II. *De Diuite purpurato.*
III. *De Epulone.*
IV. *Quales ſint diuites erga Lazaros.*
V. *De vtriuſque morte.*

PARS I.

De noxia diuitiarum.

Diuitiæ hoſtibus dant anſam. I. LYcurg᷒, Legislator Laced. rogatus ab his, qua maxime re ab inimicis tutiores forent? ait. *Si* paupertatem colueritis, diuitijs ab rep. exulantibus.

Ita

Ita Chriſtianus ab dæmonibus tutior, quo contentior paucis, ac ſuo. 1. Nam, 1. Tim. 6. *Qui volunt diuites fieri, incidunt in laqueos diaboli.* Et laqueos hos quæritis filij Dei?

2. Similes in hoc bombycibus, qui filis ſe euiſcerant, ac emedullant ductis, quo mollem ſibi lectulum apparent. At carcerem, & ſepulchrum ſibi ſtruunt, in quo moriantur. Ita ſtructores diuitiarum, ac honorum. *Poſſidentē enecant.*

3. Nemroth, *Gen.* 12. Babylam extruens, non verebatur conſecuturam confuſionē. Ita turrifex opū, ac dignitatem babylonicus. 4. Giezi, 4. *Reg.* 8. accipiens munera ab Noaman, non putaſſet, ſe lepra puniendum. *In peccatū ducunt.*

II. Ergo technas diſce Satanæ, & fuge. 1. Eſt is, qualis vxor Putipharis, *Gen.* 39. primo ſolicitat, rogatque ad ſcelus, dein negantē pallio prendit, vt cogat, deluſa furit, & calūniatur. Ita tentator pallio diuitiarū te pertrahet, ni relicto illo te in fugā dederis. *Laqueant.*

2. Alexander Magnus, ait *Plut.* & *Q. Curt.* cū Dario de ſumma regni præliaturus, viſa optime instructa acie ſuorū, ſimul & prolixas Macedonū barbas, aiebat iocatus, barbas abraſiſſe oportuit, ne anſam afferrent hoſti. In pugnā paramur ab Ieſu. Quare anſam ne dæmoni afferamus ipſi diuitias, queis prēſemur raptādi ad necē. 3. Samſoni crines roboris ſui. *Iudic.* 16. 4. Abſaloni ſua formoſitatis cęſaries auricoma. 2. *Reg.* 14. fuit exitio. Ita ſua Epuloni opulētia.

PARS II.

De Diuite purpurato.

I. Hiſtoria facti, nō parabola ficti hic refertur. Ita S. Patres, Aug. Amb. Chryſ. Greg. Iren. Bern. Cum quo dico. *Ab his columnis difficile auellor.* Ratio. Quia in parabolis propria poni nomina inſuetū. Hic diues abuſu opum vertit eas in ſuum damnum. *Abuſus opum.*

1. Venenoſus eſt. 2. Idololatricus eſt.

1. Vt aranea ſuccum floris optimum in venenum peſſimum. At peccatum peſſimo peius eſt. 2. Vt Iſraelitæ Ægypto egreſſi, ſpolia ſecum exportarunt Ægypti; at eas poſt maris rubri tranſitũ contulerũt in idolũ. *Exo. 38.* Beneficium vertit eis in ſcandalũ & peccatum. Datæ in cultum Dei, tranſeunt opes ad cultum idoli. Vere & luxuria & auaritia, &c. *eſt idolorum ſeruitus.* Eph. 3.

3. Tenebrat. 4. Remouet à Deo.

3. Cum plena eſt luna, tunc ſolũ patitur eclypſim. Ita turgidi diuitijs, ſũt inanes ab gratijs, & obſcurati peccatis. 4. Proinde, vt, quo plenior luna, eo remotior eſt à Sole, ita quorum *arca flagellat opes*, eorum ſunt corda remota Deo. Minima eſt illi cura de peccato redimendo eleemoſynis, qui angitur de opibus congerendis. Is doleret de male partis, qui male parere non deſinit? Talis hic diues.

Exempla luxus veſtium.

II. Quæ damnati cauſa? 1. Quia *induebatur purpura, & byſſo.* 2. *Epulabatur quotidie ſplendide.* 3. Lazarum negligebat. Quid futurum eſt Proteis, & Chamæliontibus noſtris, qui in dies formã mutant & colorem veſtitus? 1. Heliogabali Imp. tanta erat veſania, vt veſte vna ſemel duntaxat vteretur, nec ſæpius vna muliere, vnionibus calceos ſtiparet. 2. Aonij Romani Senatoris luxus tantus, vt *Plinio teſte*, annulum gereret coronatorum, 5000. æſtimatum. Similis hic diues byſſo indutus. At hoc quam hodie etiam populare eſt? Nobile iſtud, eſſe turritas capite, calamiſtratas, mitellatas, fucatas, &c. Quæ deteriora Diuite hoc.

At infelicis exitus.

3. Dominici Syluij, Ducis Venet. vxor tanti luxus fuit, vt *Sabellicus, & Damianus* referunt, vt non niſi rore molli manus lauaret, fuſcinulis aureis vteretur in veſcendo, cubile odoribus exoticis ſuffiebant famulæ. Morbo correpta tam ponticũ fœtebat vt deſerta miſerrime expiraret. Quanto fuiſſet potius, imitatam eſſe Chriſtum vnius veſtis geſtatione, Apoſtoloſque nudipedes, & lacernoſos?

PARS

Digitized by Google

PARS III.

De Epulone.

I. E*Pulabatur ſplendide.* O epulæ; quot malorum vomicæ? 1. Vos Abſalonis manus inceſtuoſi fratris Amon ſanguine lauatis. 2. *Reg.* 13. 2. Balthaſari Regi, ex Templi vaſis pergræcanti terrorem mortis prouocatis, mortemq; ipſam. *Dan.* 5. 3. Herodi ſententiam capitis in Baptiſtã dictatis. *Mar.* 6. 4. *Iob* 3 orbum liberis redditis. *Luxus conuiuiorum participalis eſt.*

II. Veteres à quanto luxu notaſtis infames? 1. *Lucullus* Imp. Rom. ait *Plut.* Pompeio & Ciceroni, dedita opera venientibus ex improuiſo cœnam præbet decem millibus Careolorum. Deditq; prouerbio locum: *Loquitur, vt Cato: viuit vt Lucullus.* 2. *Cleopatra* Ægypti Regina M. Antonio præbuit vnico hauſtu gemmam colliquatã & æſtimatam centum millibus coronatorum: Et alteram auriculæ detractam addidiſſet, ni Antonius obſtitiſſet. *Plut in Ant.* 3. Eius medicus forte culinam ingreſſus vidit octo ipſos apros vaſtos in uerubus torreri, præter obſonia cætera plurima. Sciſcitanti, ecqui ad Reginam diuertiſſent? cocus ai: Nemo præter Antonium. 4. *Vitellius* frater in cœnam dedit aduentitiã piſcium duo millia: auiũ 7000. dicens, *aut Cæſarẽ, aut parcum eſſe oportet.* Ita *Suet. in Vitel* c. 13. 5. *Heliogabalus* vna cœna ſibi iuſſit apponi 600. capita ſtruthionum. Sic *Æl. Lamp.* 6. Athenæus l. 12. prodit *Sybaritam* venatoribus mille, milleque coquis, ſtipatum ad amaſiæ ædes inuiſiſſe. Hoccine epulari ſplendide? *Exempla ethnica.*

O diues, diues, non omni tempore viues.

PARS IV.

Quales ſunt diuites in Lazaros.

Diuites immites. Stulti.

I. E*Rat quidem mendicus.* Ad huius vlcera cæcutit diues: ad clamorem obſurdeſcit: ad miſeriam indureſcit. 1. Detonent licet cœli: nil tamen rupes percelluntur. Talis hic diues. 2. Talis Nabal, 2. *Reg.* 25. Dauidi, quamuis optime de ſe merito, negauit cibaria. Periſſet: ni vxor ſapientia prouidiſſet. Quot hodie ingrati Nabales: quibus in hoc deſerto ab Dei ſeruis multa præſtantur precibus ac meritis: & *non eſt qui recogitet.*

Lapidei.

3. *Plinius l.* 2. refert, fluuium eſſe, in quem arbores aut plantæ coniectæ mox lapideſcant. Talis vorago & oceanus diuitiarum eſt hic epulo: apud quem lapideſcunt omnia, vt nil ſeruiat cuique pauperum. 4. Vt arbores, quæ in præruptis ſtant locis, & inacceſſis fructus efferunt feris ſolum auib. Ita diuites cum ſtent in principitiis ſuperbiæ, opum eius fructus cedunt coruis orci. Nec enim acceſſus eſt pauperibus.

Inſtructuoſi.

Afflictorum conſolatio.

II. *Canes lingebant.* Cane peior & angue diues epulo. At fide Lazare: vt Iob in ſterquilinio confide omnia tibi duplo reddentur. 2. Suſtine pauxillum afflicte Mardochæe: erit, cum ſuperbus Aman in malam crucem abibit: tu in gloriam. *Eſth.*6. 3. Cõſolare *Dan. c.*6. in lacu leonum poſite: Abacuc te paſcet: te Rex educet, ac uindicabit.

4. Spera Elia, 3. *Reg.* 19. fugitans, Iezabelis, te famelicum vel corui, vel Angeli paſcent, ducent, ac reducent. 5. Age Dauid, etſi menſa Saulis excluſus, in deſerto vagus, anceps vitæ, morti deditus: fide, dabit his meliora Deus. 6. Tuque Lazare, Pſ. 34. *Iacta ſuper Dominum curam tuam, & Ipſe te enutriet.*

PARS

Digitized by Google

PARS V.

De vtriuſque morte.

I. F*Actum eſt, vt moreretur mendicus : & diues.* Nimirum, vt Hor.l.1.Ode.4. *Mors par.*

Pallida mors æquo pulſat pede
Pauperum tabernas, Regumque turres.

Nam vt ſidera, in Oriente orta, poſt mille curſus ac recurſus, demum in Occidente occidunt omnia: ita vno progreſſi ortu, occumbimus pari occaſu, Sed non euentu pari. Nam, is in ſinu Abrahæ: Epulo in inferno : Heu quali ſepulchro hoc? 1. Ita *Apoc.*12. viſæ mulieres duæ. Altera inops in ſacco: altera in byſſo, auro, cui Reges miniſtrabant. At continuo ſubuertitur hæc, ſententia fertur *Apocal.* 15. Quantum glorificauit ſe, & fuit in deliciis, tantum date illi tormentum. Iſta exuitur ſacco, induitur regiis, coronatur aurea. Ita Nabuchodonoſoræa arbor, *Dan.* 4. (ſub qua beſtiæ habitabant, & paſcebantur, non homines, exciſa periit. 2. Ita Dagon idolum corruit comminutum; ſicut Epulo hic. *Sors diſpar.*

II. At Lazarus eſt Arca, antequam corruit Dagon. In qua erat Manna patientiæ; Virga tribulationis; Legis tabularum obſeruatio. Tales in hac valle lacrymarum, qui poſſunt dicere, Pſal. 43. *Humiliaſti nos in loco afflictionis,* qui hic mundus eſt. Sicut, 3. *Reg.* 9. in monte Libano lapides ſecti aptabantur ſic, vt in loco Templi tantum componerentur, neque vel ictus mallei audiretur, ita expolimur hic in monte hoc ſaxoſo mundi afflictionibus, & in templo gloriæ conſtruimur ſine ſtrepitu, vel ictu vllo. *Hic tunſiones, Ibi cõſolationes.*

DOMI-

DOMINICA II. POST TRINITATEM.

Homo quidam fecit cœnam magnam. Luc. 14.

Aſſuerus, *Iudith.* 11. 120. prouinciarum, ac Perſiæ Rex anno tertio regni optimatibus epulum parauit lautiſſimum. Ita anno 3. prædicationis ſuæ IESVS orbem inuitauit ad epulas beatitudinis.

De hoc nos

I. *Deteſtabile ingratitudinis vitium eſſe.*
II. *Cœna cur magna.*
III. *De vitio excuſationis.*
IV. *De emptore boum.*
V. *De vxorato.*

PARS I.

De ingrati animi vitio.

Dicta. I. Sanctus Bernardus ſerm. 2. de 7. miſericor. *Ingratitudo eſt gratiæ hoſtis, inimica ſalutis: quoniam nil ita Deo diſplicet.* 2. Petrus Rauennas ait *Eſt malorum prouocatio, beneficiorum exinanitio, & meritorum exterminatio.* 3. Seneca: *Nil æque concordiam humani generis diſſociat, ac ingratum eſſe.*

Similia. I. Plut. in Moral. *Serpentem alit, qui apud ingratum beneficium collocat.* Quicquid beneficii in viperam contuleris, non ideo viperinam exuet naturam. 1. Plutarchus ibidem. *Perinde facit, qui ingrato beneficium confert, ac ſi cadauer pretioſo oblinat vnguento.* Senſu caret beneficii, ac fætorem refundit. 3. Pythagoræum eſt. *Hi-*

Digitized by Google

Hirundinem ſub tectum ne admiſeris. Eſt ea ingrati Symbolum, auolat inſalutato, ſordeſque relinquit. 4. Non ſic ciconiæ, quæ bufones, &c. diripiunt, ac venenum diſpellunt.

II. Ş. Scriptura ingratitudinem execratur. 1. Angelus, *Iud.* 2. Iſraelitis eam exprobrat per Iacob Labano, Gen. 31. *Seruiui in domo tua XX. annis, immutaſti mercedem meam decem vicibus, &c.* 2 Ioſephi, Gen. 40. *ſuccedentibus proſperis præpoſitus pincernarum oblitus eſt.* 3. Saul 1. *Reg.* 19. in Dauidem qualem ingrat. declarauit? 4. Ieroboam in Deum. Qui eum ex plebeio in Regem euexit. Pro quo is contra Deum vitulos aureos adorandos erexit. 3. *Reg.* 12. 5. De Iudæis ſic Iſa. 1. *Filios enutriui, & ipſi ſpreuerunt me. Cognouit bos poſſeſſorem, & aſinus præſepe Domini ſui: Iſrael autem me non cognouit.* *Exempla V. T.*

In Nouo T. *Matth.* 18. Quale exemplum in ſeruo nequam ſtatutum eſt? 2. Leproſi nouem, *Luc.* 17. Sanati: ſed ingrati. 3. Inter maxima nouiſſimorum mala temporum, etiam ingrati numerantur, 2. *Tim.* 3. Ex quibus iſti, qui negligunt hodie cœnam vocati. *Noui T. Exempla.*

PARS II.

Cœna cur magna.

I. HOmo quidam, &c. Deus Pater homo dicitur ob dignitatem humanam, quæ miraculum eſt creaturarum: Ob ſuum in homines amorem, qui communia facit omnia: ob filium, qui humanitatem aſſumere dignatus eſt.

Fecit cœnam; nimirum *paratum vobis regnum à conſtitutione mundi.* Matth. 25. *Magnam.* 1. Quia *Magnus Dominus, & magnitudinis eius non eſt finis. Pſal.* 144. Et Pſal. 64. *Magnus, & terribilis ſuper omnes,* *1. Ob imperatorem.*

omnes, qui in circuitu eius ſunt: & Rex magnus ſuper omnes Deos.

1. Obdurationem.

2. *Magnam*, Quia interminabilem. Ioan. 4. *Qui biberit ex aqua, quam ego dabo ei, fiet in eo fons aquæ ſalientis in vitam æternam.*

3. Ob prandiola mundi.

3. *Magnam.* Vt diſtinguatur à cœnis mundi. Hę quam breues? faſtidioſæ? ſæpe inſidioſæ? aut cruentæ? 1. Ecce Adonibezech Iud. 1. *Dixit: LXX. Reges amputatis manuum, & pedum ſummitatibus colligebant ſub menſa mea ciborum reliquias.* Talis mundus mundanos habet. Huius conuiua fuerat prodigus. *Luc. 15.* qui nec ſiliquas cum porcis habebat. *Nemo enim dabat illi.* 2. Quot colligunt mundi fæces, & amurcas potant? *Verumtamen* Pſal. 74 *Fex eius non eſt exinanita: bibent omnes peccatores terræ.*

4. Ob apparatum.

4. *Magnam*, Ob fercula eius, quæ mira, maxima, ſuauiſſima, tutiſſima, impermixta dolore. At in mundo contraria. 1. Inuitauit ad cœnam protoplaſtas ſerpens; heu quo exitu! *Gen.* 2. 2. Sic primogenitus Iobi fratres ſuos inuitauit. Exitus erat interitus. *Iob* 1. 3. Ioſeph, *Gen.* 44. fratres genialiter tractat epulis, finis erat incarceratio, quod ſcyphum ignari abſtuliſſent. 4. Aſſueri conuiuium, *Eſt.* 1. exitu mœſtum, dato repudio Vaſthi. 5. Balthaſar cum proceribus epulabatur, Exitus erat manus terrifica ſcribens. *Dan.* 5.

Alia Dei cœna. 1. *Pſ.* 67. *Paraſti in dulcedine tua pauperi Deus.* 2. Et Pſ. 35. *Torrente voluptatis tuæ potabis eos.* Torrens dicitur, ob amoris diuini vehementiam cũ qua ſe beatis communicat, & mentiũ beatarum anguſtias. Quam immenſitatem declarat Apoſtolus hac metaphora, *Æternũ gloriæ pōdus.* Explicauit iſtis. 2. Cor. 4. *Nec oculus vidit, nec, &c.* 3. Si qua in aula calones furfureo, at ſapidiſſimo, veſcantur pane, Rex ſane ꝙ ex optimo polline cōfectos comedat longe ſapidiores, facile cogitatu eſt, Ita cum hic ex creaturis ſit delectatio peccatori

homini quid non iſthic ex Deo erit Beatis?

III. 5. *Magnam.* Quia minimus, quantũ maximus ea perfruitur. 1. Sicut *Exo.16.* manna cuiq; erat cuiuſq. ſaporis, & ęqualiter omnib. ſufficiebat, etiã iis, qui minus col egerant. Menſura erat *Gomor per ſingula cap.* 2. In epulo Ioſephi, *Gen.45.* fratres ætatis ordine quidẽ aſſidebãt, ſed æqualiter participabãt. *5. Ob æqualitatem.*

6. *Magnã*, ob loci præcellentiã. Si oẽs orbis Reges ac ſubditi ad vnã parãdã aulã conferrẽt, ſi & Angelus, quin Angeli, imo & Deus allaboraret, qualis illa foret? Quis explicaret? At *cœlũ cœli Domino.* Pſ. 83. *Quã dilecta tabern. tua Domine virtutũ? Concupiſcit & deficit anima mea in atria Domini.* *6. Ob locũ.*

Cœna dicitur: q; ſub vitæ veſperã adeatur. Mũdus inuitat ad prandia breuis Dei, ſed incænatos dimittit, deſerens morituros. 1. Baruc.4. *Nutriui illos cum iucunditate: dimiſi autẽ illos cum fletu & luctu.* 2. Imo Pſ.58. *Conuertentur ad veſperam, & famẽ patiẽtur vt canes.* 3. Vt Leonides Athen. Dux cõpellauit exercitũ ſuum ante cõgreſſum; *Prandeamus modo, tanquã apud inferos cænaturi*: Sic Cice. 1. Tuſc.4. Ita ſuus mundus cum Plautino lurcone; *Viuamus hodie, craſtinum Orco deſpondeamus.* 5. Hi ſane Iob 21. *Ducunt in bono dies ſuorum, & in puncto ad inferna deſcendunt* incœnes. *7. Ob ſeipſã Quia cœna eſt.*

PARS III.

De vitio excuſationis.

I. **V***Ocauit multos.* Quin omnes mortales, ſed alios aliter, aliterque temporibus aliis. *Et cœperunt omnes ſimul excuſare.* 1. Iſtud *Excuſare* ab origine hominum obtinuit, nõ à Deo inditum, ſed ex culpa acquiſitum, & ad culpam vſurpatum. *Gen. 2. Mulier, quam dediſti mihi, dedit, & comedi.* Ipſa: *Serpens decepit me.* Tu, caro me tentauit, iſte, dæmõ me obcæcauit, alius aliud excuſat. *1. Eſt originale.*

2. Heu! Oculos amiſimus, vitiorũ perſpicaces, vt vitiis carere nos, & oculatiſſime videre credamus *2. Eſt cæcorum vbi lantorũ.*

Digitized by Google

Similes Harpaſtæ, *apud Senecam*, quæ ſeniò obcæcata iuſſit in clariorem domum ac lucem ſe aliò deduci, hic nimis obſcurum videri: Cæcam ſe non credebat.

3. Eſt peccati peccatum. 3. Malum! Hocque peius: quòd iſthoc *Excuſare* apprehendatur primum, vt primum bonum. Pſal. 140. *Ne deſtines cor meum in verba malitiæ: ad excuſandas excuſationes in peccatis.* Ergo candida confeſſio ſunt verba virtutis: non folia Adæ & Euæ peccantium.

4. Eſt Diabolicum. 4. Dæmonis armatura deſcribitur *Iob* 41. *Corpus eius, ſicut ſcuta fuſilia, compactum ſquamis* excuſationum: Tales hi in Euang.

Veſania venire nolentium. O inſenſatos! Ad Principum menſas vocari, & accumbere quam honorificum eſt? 1. Vel primus ab Aſſuero Aman gloriatur, Eſth. 5. *Regina Eſther nullum alium vocauit ad conuiuium cum Rege præter me.* 2. Dauid, 1. *Reg.* 20. ad Ionatham: *Ecce, ego ex more ſedere ſoleo iuxta Regem ad veſcendum.* 3. Idem eius filio Miphiboſeth ait: 3. Reg. 9. *Faciens faciam tecum miſericordiam: & tu comedes in menſa mea ſemper.* 4. Eandem gratiam fecit Berzellaio. 3. *Reg.* 19. Et Rex Babyloniorum Regi Ioachim captiuo. 4. *Reg.* 25.

Superbiæ excuſatio. II. *Villam emi.* Diſce ex vngue Leonem; ex voce typhum. Gigas hic Pelion Oſſæ imponit, villam villæ; vt dominetur & cæteros inde faſtuoſe deſpiciat. O ventoſam colicam Ambitionis: quot cauſaris tormina, & ſtoliditates capitis?

Nota tria, quæ imperant mundo, ſunt vitia, 1. Ioan. 2. *Quod in mundo eſt, aut eſt concupiſcentia carnis: aut Conc. oculorum: aut ſuperbia vitæ.* Hæ tres furiæ mundum diuexãt. Primæ debetur lapſus Angelorum. Secundæ diluuium. *Geneſ.* 6. *Omnis enim caro corruperat viam ſuam.* Tertiæ orbis interitus: cum ſpinæ ſuffocatrices comburentur.

Deut.

Digitized by Google

Reſpondit uxori, & non accepit: qui eſt corde pauidus: vadat & reuertatur domum. At *vita hominis militia ſuper terram, &c.* Huic inhabiles qui ambitioſe ædificant ſibi ſolitudines, qui amant mulieres; qui ſunt inertes.

PARS IV.

De emptore boum.

I. IVga boum emi. Auaritiæ hic typus eſt. 1. Nequit in altum librare ſe aquila, quæ vel ponderi alligata: vel implicata viſco eſt. 2. Auguſt. Serm. 31. de verb. Dom. Amor *rerum terrenarum, viſcus eſt ſpiritualiũ pennarum.* 3. Ardebat rubus inambuſtus: videre ardebat Moyſes: arcebat Dominus: niſi prius ſe diſcalceaſſet. Adeo amor mundi contrarius eſt cœleſti. Exue ſordimenta pedum & affectuum; puluerem excute, & ſic accede. *Auaritia 1. Deprimit 2. Implicat. 3. Inquinat affectus. Conſcelerat.*

Acceſſit Samaritana, *Ioan.* 4. audiuit; exarſit, Vel hydria relicta currit ad vrbem, Meſſiam nunciat aduenisse, Nimirum tunc digna Chriſto diſcipula facta, cum quæ retro ſunt, obliuiſcitur; extendens ſe ad anteriora.

Contra fecit Giezi 4. *Reg.* 5. Curſim ſequitur Naamanum ſpreta ab Eliſæo ſibi repetit mentiens: vt acditetur, ſuperbiat. At mundati opum temtoris lepram accipit cum opibus, harum appetitor auarus. Sed qui prius cupiditate fuerat obcæcatus.

II. O *rem deplorãdam!* Exclamat Plut. l. de Cupid. *Si quis vltra, quam ſatis ſit, bibat aut comedat, nec tamen ſatiari queat: medicos conſulit, morbi genus, cauſamq; exquirit: at opum inſatiatus congeſtor, ideo ſe peius in animo habere non credit: quin præ cæteris ſe ſapere putat.* 2. Hydrop. euacuationes præcipiunt, & adhibent, non ingurgitationes: 3. Plato apud Stobæum ſerm. 2. de Iniuſtit. inquit; *O improbe, ne poſſeſſioni augendæ ſtudeas: ſed minuendæ cupiditati.* *4. Non agnoſcit morbum ſuum. 5. Euacuãda eſt 1. opibus.*

6. Sordida eſt. ditati. 4. Iſraelitæ, *Exod.*5. in argilla ac laterculis totos dies diſtenti, & famelici, flagellabãtur veſperi: Tales mundicolæ lutulenti ſub Ægyptio Pharaone ait *S. Chry hom.40. in Matth.*

7. Damnoſa eſt. III. Heu quanta inuexit mala ſola auaritia? Achanum lapidauit: *Ioſ.*7. Giezi lepra taminauit. 4. *Reg* 5. Ananiam *Act.*5. & Saphiram enecuit: ſuſpendit Iudam: IESVM prodidit.

8. Anxia. *Auri ſacra fames quid non mortalia cogis pectora*? Olemacians fames, & Stryx pallida! *Semper auarus eget*, & pallet. 1. Diogenes ſciſcitanti, cur palleret aurum? inquit. *Quia multos habet inſidiatores.* 2. S. Greg. Nyſſ. Auarũ, ait, doliũ eſſe pertuſum, nũquam opletur. His Pſ. 38. *Diuites egerũt, & eſurierũt*; Hebręi legũt, *Leones.* Hi ob internũ æſtũ ſunt voraciſſimi.

9. Famelica.

10. Eſt Aſina. IV. Muli, ac aſini quantumcunq; portent onerum, nil tamen inde percipiunt: paſcuntur carduis. Ita diuites auari. 2 Dipſas ſerpens ſi quem mordet, is ſiti emoritur. Hinc Africani pingebant virum. cum dipſade, & duab. fœminis aquam eius inuergentib. ori: Auarũ notabant. Sic *Pierius l.16. Hierog.*

11. Eſt Dipſas.

12. Eſt ventus. 3. Angeli. 7. phialas 7. plenas irarum Dei effundunt iuſſi, Apo.61. 1. in terram, 2. in mare, 3. in fontes ac fluuios, 4. in ſolem, 5. in thronum beſtiæ, 6. in Euphratem, 7. in aerem. Et hæc phiala erat auaritiæ, cæteræ aliorum peccatorum mortalium. 4. Hinc auari, vt Chamæleontes, aerem captant. Ventus eſt mundi theſaurus. 5. Ex aere viuit auarus adeo vix audet tangere opes: Sic Ethnicis idola, præ reuerentia tangere nefas: ita hæc. Gal. 5. *Idolorũ ſeruitus.* Auro viſo ſe delectat non ſatiat.

Scriptura teſtimonia. V. Exoſum Deo vitium. 1. Nam Leu. 11. *Quod ambulat ſuper manus ex cunctis animantibus, quæ incedunt quadrupedia, immundum erit.* Vt vrſæ, ſimię, &c. Talia ſunt monſtra animalium auari, quorum manus ſunt inſtar pedum in luto: cum ſuſtolli eas conueniat in cœlum. 2. *Terra, terra, terra, audi ſermonem Domini*: Iere. 22. E terra factus, in terram

13. Exoſa Deo eſt.

immerſus, in terram reueſſurus duras habet aures 14. *Terre-*
ad diuina auarus. 3. *Vulpes foueas habent.* Vbi Cle- *na.*
mens Alex. l. 4. Strom. ait; *Qui in effodiendis & in-* 15. *Fraudu-*
fodiẽdis diuitiis verſantur, homines prauos, & pla- *lenta.*
ne terræ filios vulpes Chriſtus appellauit. 4. Quare
bene ibidem S. Bonau. *Beatus, qui terrenam foueam*
commutat in æternam aulam.

1. Piſcem, è cuius ore Petrus, iuſſu Domini, por- *Eſt prodi-*
torium accepit, *Matth.* 17. Theophylactus auarum *ga cœli.*
intelligit, qui meras opes ore, cordeque crepat, &
cogitat. Vti hic *boues* loquitur, & *iuga.* 2. Tali vel
cœlum venale eſt; ſi aurum des, ius ſuum omne pro
digat talis, ac demum ipſum cœlum, licet *Gloria &*
diuitiæ in domo eius. 3. Sicut de nepote, qui dilapi-
datis omnibus denique domum proſtituebat ve-
nalem, Diogenes dicebat. *Sciebam, propediem poſt*
vini crapulam, domum hanc euomendam.

PARS V.

De Vxorato.

1. **V***Xorem duxi.* Etiam res licita licentiam non
meretur, nec veniam. Quid ſi ſcorto inhæſiſ- *Difficilis*
ſet? Sed & in matrimonio luxuria eſt, retardans à *pugna cum*
cœna. 1. Eia *Abſtinete vos à carnalib. deſideriis, quæ* *carne.*
militant aduerſus animam. 1. Pet. 2. 2. Aug. lib de
honeſto matr. c. 2. *Inter omnia certamina Chriſtia-*
norum, ſola dura ſunt prælia caſtitatis, vbi quotidia-
na eſt pugna, & rara victoria. 3. Hier Epiſt. ad Fur.
Grandis virtus & ſolicita diligentia, ſuperare quod
natus ſis, & in carne non carnaliter viuere, tecum
pugnare quotidie, & incluſum hoſtem Argi centum
oculis obſeruare. 4. Spiritus ſedens in tribunali car-
nis, velle ius ſuũ tueri, hic labor. Hic vxoratus libe-
re fatetur; ſe iã aliis vacare reb. nõ poſſe. Vere *Bonũ* *An ducen-*
eſt homini mulierem non tangere. 1. Cor. 17. Quia *da vxor.*
vxorem accipere, eſt libertatem vendere. 1. Socra-
tes percunctanti, quid ſit vxorem ducere, ait:
Quod naſſa concludi. Vt enim nantes circum naſ-
ſam piſciculi vellent intus eſſe, ſed foris quæ ſunt

Digitized by Google

8. Donaq; alia. Iacob Gen. 49. *Effuſus es, ſicut aqua: ne creſcas*, ad Sacerdotiũ, quod primogeniti erat: *quia aſcendiſti cubile patris tui.* Omnia amiſit: Nam Leui accepit Sacerdotiũ, Iudas ſceptrum, Ioſeph ius Maioratus. Cur? Quia Pſ 118. *Coagulatum eſt ſicut lac*: vel vt alii legunt: *Incraſſatum eſt velut adeps cor eorum* luxurioſorum, vt ſtupidum ſit. Nam. Pſ. 57. *Superceci-dit ignis, ideo non viderunt ſolem.*

9. Mancipare inferno. 9. Luxuria faſcinat & mancipat ad infernum irretitos, Prou. 2. *Inclinata eſt ad mortem domus eius, & ad inferos gemitus eius. Omnes qui ingrediuntur ad eam, non reuertentur, nec apprehendent ſemitas vitæ.* Teſtis hic aſpernator cœnæ.

10. Notare infamia. 10. Priſci ſic eam eliminabant; vt quem eius reũ ſciebant, eum in lamina aurea fronti affixa, nomen ſcriptum circumferre cogerent. 2 Ita *Apoc.* 17. Meretricis in fronte ſcriptum, Babylon magna mater fornicationum. Quas epigraphas Tert. lib. de pudicitia vocat *titulos voluptatis.* 3. Iſraelitæ etſi 12000. Medianitarum bello occidiſſent, laudem tamen non merebantur, ſed irã Moyſis: qui ait. Num. 39. *Cur fœminas reſeruaſtis? Nonne iſtæ ſunt, quæ decæperũt, filios Iſrael ad ſuggeſtionẽ Balaã, & præuaricari nos fecerunt in Dominũ. Ergo cuncta interficite.* Atq; iſti sũt pauci ex innumeris effectus Luxuriç.

DOMINICA III. POST TRINITATEM.

Erant appropinquantes ad Ieſum Publicani & Phariſæi, vt audirent illum. Luc. 15.

MAria, *Num.* 12. & Aaron clam, palam detraxere Moyſi, quid æthiopiſſam duxiſſet, quaſi quod familiæ dedecus eſſet. Phariſæi Chriſto, quod peccatores ſuſcipat: quaſi rẽ faceret indignã bono viro. Nos

I. *Detractores feras eſſe peſſimas.*

Digitized by Google

II. *Quod ſaluator, & calumniator ſint oppoſita.*
III. *Fugiendos eſſe detractores.*
IV. *Quod Benignitas aduerſus maledicos ſit opponenda.*
V. *Cur benigniſſimus* IESVS *perditos requirat.*

PARS I.

Detractores feræ peſſimæ.

I. DEtractio, malum peſſimum. 1. *Diog. Laert. l. de vit. Phil.* refert. In conuiuio Xenocrates inter conuitiantes varie varios ſiluit, roganti cauſam, ait: *Quia locutum fuiſſe, pœnituit ſæpe: tacuiſſe, nunquam.* 2 Quare Prou. 23. *Noli eſſe in conuiuiis potatorũ: neq; comedas cum eis, qui carnes ad veſcendũ cõferũt.* Id eſt (vt Greg. 14. Moral. exponit:) *in collocutione derogationis viciſſim ĩ ꝓximorũ vitia dicere* 3. Ideo S. *Bonau. In Diæta ſalut. c.* 19. Detractores laniorũ canib. aſſimilat; quib. dentes ac fauces ſemper ſanguinolentæ ſunt. 4. Tales & aues carniuoræ *Leu.* 11. immundæ cenſentur: & iis veſci nefas: Quales roſores viuentiũ. II. Nam *Rom.* 1. *Detractores Deo odibiles* 2. Prou. 6. *Sex ſunt, quæ odit Dominus: & ſeptimũ deteſtatur anima eius.* Nimirũ, teſtẽ falſacem, & ſeminatorẽ diſcordiæ. 3. Quocirca 1. Cor. 6. *Nec maledici, nec rapaces regnum Dei poſſidebũt.* 4. Nõ igitur *appelleris ſuſurro in vita tua: & lingua tua ne capiaris, & confundaris.* Eccl. 5. 1. S. Bern. ait: *Nunquid Vipera eſt, lingua detractoris, ferociſſima?* 2 S. Hier. in Eccl. *Serpens, & detractor æquales ſunt. Quomodo enim ille mordens venenũ infert: ſic iſte detrahens pectoris ſui virus in fratrem effundit.* 3 Quin amplius Bern. *Detractor, & libens auditor vterque diabolum portat in lingua.*

Detractores. *Carniuori ſunt.* *Et canes.* *Arcendi cœtu hominum.* *Exoſi Deo.* *Sunt viperæ.* *Ac dæmones.*

Ergo Prou. 4. *Remoue à te os prauum: & detrahentia labia ſint procul à te.* Labia & ora Phariſæorum hic talia in eum, *qui venit in mundum peccatores ſaluos facere.*

Digitized by Google

PARS IV.

Quales ſunt diuites in Lazaros.

Diuites immites. Stulti.

I. E*Rat quidem mendicus*. Ad huius vlcera cæcutit diues:ad clamorem obſurdeſcit: ad miſeriam indureſcit. 1. Detonent licet cœli: nil tamen rupes percelluntur. Talis hic diues. 2. Talis Nabal, 2. *Reg*. 25. Dauidi, quamuis optime de ſe merito,negauit cibaria. Periſſet:ni vxor ſapientia prouidiſſet. Quot hodie ingrati Nabales: quibus in hoc deſerto ab Dei ſeruis multa præſtantur precibus ac meritis:& *non eſt qui recogitet*.

Lapidei.

3. *Plinius l*. 2. refert, fluuium eſſe, in quem arbores aut plantæ coniectæ mox lapideſcant. Talis vorago & oceanus diuitiarum eſt hic epulo: apud quem lapideſcunt omnia,vt nil ſeruiat cuique pauperum. 4. Vt arbores, quæ in præruptis ſtant locis, & inacceſſis fructus efferunt feris ſolum auib. Ita diuites cum ſtent in principitiis ſuperbiæ, opum eius fructus cedunt coruis orci. Nec enim acceſſus eſt pauperibus.

Inſtructuoſi.

II. *Canes lingebant*. Cane peior & angue diues epulo. At fide Lazare: vt Iob in ſterquilinio confide omnia tibi duplo reddentur. 2. Suſtine pauxillum afflicte Mardochæe: erit, cum ſuperbus Aman in malam crucem abibit:tu in gloriam.*Eſth*.6. 3. Cōſolare *Dan. c*.6. in lacu leonum poſite: Abacuc te paſcet:te Rex educet,ac uindicabit.

Afflictorum conſolatio.

4. Spera Elia, 3. *Reg*. 19. fugitans, Iezabelis, te fumelicum vel corui,vel Angeli paſcent, ducent,ac reducent. 5. Age Dauid, etſi menſa Saulis excluſus,in deſerto vagus, anceps vitæ, morti deditus: fide, dabit his meliora Deus. 6. Tuque Lazare, Pſ. 34. *Iacta ſuper Dominum curam tuam,& Ipſe te enutriet*.

PARS

Digitized by Google

PARS V.

De vtriuſque morte.

I. F*Actum eſt, vt moreretur mendicus: & diues.* Nimirum, vt Hor.l.1.Ode.4. *Mors par.*

Pallida mors æquo pulſat pede
Pauperum tabernas, Regumque turres.

Nam vt ſidera, in Oriente orta, poſt mille curſus ac recurſus, demum in Occidente occidunt omnia: ita vno progreſſi ortu, occumbimus pari occaſu, Sed non euentu pari. Nam, is in ſinu Abrahæ: Epulo in inferno: Heu quali ſepulchro hoc? 1. Ita *Apoc.*12. viſæ mulieres duæ. Altera inops in ſacco: altera in byſſo, auro, cui Reges miniſtrabant. At continuo ſubuertitur hæc, ſententia fertur *Apocal.* 15. Quantum glorificauit ſe, & fuit in deliciis, tantum date illi tormentum. Iſta exuitur ſacco, induitur regiis, coronatur aurea. Ita Nabuchodonoſoræa arbor, *Dan.* 4. (ſub qua beſtiæ habitabant, & paſcebantur, non homines, exciſa periit. 2. Ita Dagon idolum corruit comminutum; ſicut Epulo hic. *Sors diſpar.*

II. At Lazarus eſt Arca, antequam corruit Dagon. In qua erat Manna patientiæ; Virga tribulationis; Legis tabularum obſeruatio. Tales in hac valle lacrymarum, qui poſſunt dicere, Pſal. 43. *Humiliaſti nos in loco afflictionis,* qui hic mundus eſt. Sicut, *3. Reg. 9.* in monte Libano lapides ſecti aptabantur ſic, vt in loco Templi tantum componerentur, neque vel ictus mallei audiretur, ita expolimur hic in monte hoc ſaxoſo mundi afflictionibus, & in templo gloriæ conſtruimur ſine ſtrepitu, vel ictu vllo. *Hic tunſiones, Ibi cōſolationes.*

DOMI-

DOMINICA II. POST TRINITATEM.

Homo quidam fecit cœnam magnam. Luc. 14.

Aſſuerus, *Iudith*.11. 120. prouinciarum, ac Perſiæ Rex anno tertio regni optimatibus epulum parauit lautiſſimum. Ita anno 3. prædicationis ſuæ IESVS orbem inuitauit ad epulas beatitudinis.

De hoc nos

I. *Deteſtabile ingratitudinis vitium eſſe.*
II. *Cœna cur magna.*
III. *De vitio excuſationis.*
IV. *De emptore boum.*
V. *De vxorato.*

PARS I.

De ingrati animi vitio.

Dicta. I. SAnctus Bernardus ſerm. 2. de 7. miſericor. *Ingratitudo eſt gratiæ hoſtis, inimica ſalutis: quoniam nil ita Deo diſplicet.* 2. Petrus Rauennas ait *Eſt malorum prouocatio, beneficiorum exinanitio, & meritorum exterminatio.* 3. Seneca: *Nil æque concordiam humani generis diſſociat, ac ingratum eſſe.*

Similia. I. Plut. in Moral. *Serpentem alit, qui apud ingratum beneficium collocat.* Quicquid beneficii in viperam contuleris, non ideo viperinam exuet naturam. 2. Plutarchus ibidem. *Perinde facit, qui ingrato beneficium confert, ac ſi cadauer pretioſo oblinat vnguento.* Senſu caret beneficii, ac fœtorem refundit. 3. Pythagoræum eſt.

Hi-

Hirundinem ſub tectum ne admiſeris. Eſt ea ingrati Symbolum, auolat inſalutato, ſordeſque relinquit. 4. Non ſic ciconiæ, quæ bufones, &c. diripiunt, ac venenum diſpellunt.

II. S. Scriptura ingratitudinem execratur. 1. Angelus, *Iud.* 2. Iſraelitis eam exprobrat per Iacob Labano, Gen. 31. *Seruiui in domo tua XX. annis, immutaſti mercedem meam decem vicibus, &c.* 2 Ioſephi, Gen. 40. *ſuccedentibus proſperis præpoſitus pincernarum oblitus eſt.* 3. Saul 1. *Reg.* 19. in Dauidem qualem ingrat. declarauit? 4. Ieroboam in Deum. Qui eum ex plebeio in Regem euexit. Pro quo is contra Deum vitulos aureos adorandos erexit. 3. *Reg.* 12. 5. De Iudæis ſic Iſa. 1. *Filios enutriui, & ipſi ſpreuerunt me. Cognouit bos poſſeſſorem, & aſinus præſepe Domini ſui: Iſrael autem me non cognouit.* *Exempla V.T.*

In Nouo T. *Matth.* 18. Quale exemplum in ſeruo nequam ſtatutum eſt? 2. Leproſi nouem, *Luc.* 17. Sanati: ſed ingrati. 3. Inter maxima nouiſſimorum mala temporum, etiam ingrati numerantur, 2. *Tim.* 3. Ex quibus iſti, qui negligunt hodie cœnam vocati. *Noui T. Exempla.*

PARS II.

Cœna cur magna.

I. HOmo *quidam, &c.* Deus Pater homo dicitur ob dignitatem humanam, quæ miraculum eſt creaturarum: Ob ſuum in homines amorem, qui communia facit omnia: ob filium, qui humanitatem aſſumere dignatus eſt.

Fecit cœnam; nimirum *paratum vobis regnum à conſtitutione mundi.* Matth. 25. *Magnam.* 1. Quia *Magnus Dominus, & magnitudinis eius non eſt finis. Pſal.* 144. Et Pſal. 64. *Magnus, & terribilis ſuper omnes,* *1. Ob moderatorem.*

omnes, qui in circuitu eius ſunt: & Rex magnus ſuper omnes Deos.

2. Obdurationem.

2. *Magnam*, Quia interminabilem. Ioan. 4: *Qui biberit ex aqua, quam ego dabo ei, fiet in eo fons aquæ ſalientis in vitam æternam.*

3. Ob prandiola mundi.

3. *Magnam.* Vt diſtinguatur à cœnis mundi. Hę quam breues? faſtidioſæ? ſæpe inſidioſæ? aut cruentæ? 1. Ecce Adonibezech Iud. 1. *Dixit*: LXX. *Reges amputatis manuum, & pedum ſummitatibus colligebant ſub menſa mea ciborum reliquias.* Talis mundus mundanos habet. Huius conuiua fuerat prodigus. *Luc. 15.* qui nec ſiliquas cum porcis habebat. *Nemo enim dabat illi.* 2. Quot colligunt mundi fæces, & amurcas potant? *Verumtamen* Pſal. 74 *Fex eius non eſt exinanita: bibent omnes peccatores terræ.*

4. Ob apparatum.

4. *Magnam*, Ob fercula eius, quæ mira, maxima, ſuauiſſima, tutiſſima, impermixta dolore. At in mundo contraria. 1. Inuitauit ad cœnam protoplaſtas ſerpens; heu quo exitu! *Gen.* 2. 2. Sic primogenitus Iobi fratres ſuos inuitauit. Exitus erat interitus. *Iob* 1. 3. Ioſeph, *Gen. 44.* fratres genialiter tractat epulis, finis erat incarceratio, quod ſcyphum ignari abſtuliſſent. 4. Aſſueri conuiuium, *Eſt.* 1. exitu mœſtum, dato repudio Vaſthi. 5. Balthaſar cum proceribus epulabatur, Exitus erat manus terrifica ſcribens. *Dan.* 5.

Alia Dei cœna: 1. *Pſ. 67. Paraſti in dulcedine tua pauperi Deus.* 2. Et Pſ. 35. *Torrente voluptatis tuæ potabis eos.* Torrens dicitur, ob amoris diuini vehementiam cũ qua ſe beatis communicat, & mentiũ beatarum anguſtias. Quam immenſitatem declarat Apoſtolus hac metaphora, *Æternũ gloriæ pōdus.* Explicauit iſtis. 2. Cor. 4. *Nec oculus vidit, nec, &c.* 3. Si qua in aula calones furfureo, at ſapidiſſimo, veſcantur pane, Rex ſane ꝙ ex optimo polline cōfectos comedat longe ſapidiores, facile cogitatu eſt, Ita cum hic ex creaturis ſit delectatio peccatori

homini quid non iſthic ex Deo erit Beatis?

III. 5. *Magnam*. Quia minimus, quantū maximus ea perfruitur. 1. Sicut *Exo.16.* manna cuiq; erat cuiuſq. ſaporis, & ęqualiter omnib. ſufficiebat, etiā iis, qui minus col egerant. Menſura erat *Gomor per ſingula cap.2.* In epulo Ioſephi, *Gen.45.* fratres ætatis ordine quidē aſſidebāt, ſed æqualiter participabāt. *5. Ob æqualitatem.*

6. *Magnū*, ob loci præcellentiā. Si oēs orbis Reges ac ſubditi ad vnā parādā aulā conferrēt, ſi & Angelus, quin Angeli, imo & Deus allaboraret, qualis illa foret? Quis explicaret? At *cœlū cœli Domino*. Pſ. 33. *Quā dilecta tabern. tua Domine virtutū? Concupiſcit & deficit anima mea in atria Domini.* *6. Ob locū.*

Cœna dicitur: ꝙ ſub vitæ veſperā adeatur. Mūdus inuitat ad prandia breuis Dei, ſed incænatos dimittit, deſerens morituros. 1. Baruc. 4. *Nutriui illos cum iucunditate: dimiſi autē illos cum fletu & luctu.* 2. Imo Pſ. 58. *Conuertentur ad veſperam, & famē patiētur vt canes.* 3. Vt Leonides Athen. Dux cōpellauit exercitū ſuum ante cōgreſſum; *Prandeamus modo, tanquā apud inferos cænaturi*: Sic Cice. 1. Tuſc. 4. Ita ſuus mundus cum Plautino lurcone; *Viuamus hodie, craſtinum Orco deſpondeamus.* 5. Hi ſane Iob 21. *Ducunt in bono dies ſuorum, & in puncto ad inferna deſcendunt* incœnes. *7. Ob ſeipsā Quia cæna eſt.*

PARS III.

De vitio excuſationis.

I. VOcauit multos. Quin omnes mortales, ſed alios aliter, aliterque temporibus aliis. *Et cœperunt omnes ſimul excuſare.* 1. Iſtud *Excuſare* ab origine hominum obtinuit, nō à Deo inditum, ſed ex culpa acquiſitum, & ad culpam vſurpatum. *Gen. 2. Mulier, quam dediſti mihi, dedit, & comedi.* Ipſa: *Serpens decepit me.* Tu, caro me tentauit, iſte, dæmō me obcæcauit, alius aliud excuſat. *1. Eſt originale.*

2. Heu! Oculos amiſimus, vitiorū perſpicaces, vt vitiis carere nos, & oculatiſſime videre credamus *2. Eſt cœcorum vbi lautorū.*

Similes Harpaſtæ, *apud Senecam*, quæ ſenio obcæcata iuſſit in clariorem domum ac lucem ſe aliò deduci, hic nimis obſcurum videri: Cæcam ſe non credebat.

3. Eſt peccati peccatum. 3. Malum! Hocque peius: quod iſthoc *Excuſare* apprehendatur primum, vt primum bonum. Pſal. 140. *Ne deſtines cor meum in verba malitiæ: ad excuſandas excuſationes in peccatis.* Ergo candida confeſſio ſunt verba virtutis: non folia Adæ & Euæ peccantium.

4. Eſt Diabolicum. 4. Dæmonis armatura deſcribitur *Iob 41. Corpus eius, ſicut ſcuta ſuſilia, compactum ſquamis* excuſationum: Tales hi in Euang.

Veſania venire nolentium. O inſenſatos! Ad Principum menſas vocari, & accumbere quam honorificum eſt? 1. Vel primus ab Aſſuero Aman gloriatur, Eſth. 5. *Regina Eſther nullum alium vocauit ad conuiuium cum Rege præter me.* 2. Dauid, 1. *Reg.* 20. ad Ionatham: *Ecce, ego ex more ſedere ſoleo iuxta Regem ad veſcendum.* 3. Idem eius filio Miphiboſeth ait: 3. Reg. 9. *Faciens faciam tecum miſericordiam: & tu comedes in menſa mea ſemper.* 4. Eandem gratiam fecit Berzellaio. *3. Reg.* 19. Et Rex Babyloniorum Regi Ioachim captiuo. 4. *Reg.* 25.

Superbiæ excuſatio. II. *Villam emi.* Diſce ex vngue Leonem; ex voce typhum. Gigas hic Pelion Oſſæ imponit, villam villæ; vt dominetur & cæteros inde faſtuoſe deſpiciat. O ventoſam colicam Ambitionis: quot cauſaris tormina, & ſtoliditates capitis?

Nota tria, quæ imperant mundo, ſunt vitia, 1. Ioan. 2. *Quod in mundo eſt, aut eſt concupiſcentia carnis: aut Conc. oculorum: aut ſuperbia vitæ.* Hæ tres furiæ mundum diuexãt. Primæ debetur lapſus Angelorum. Secundæ diluuium: *Geneſ. 6. Omnis enim caro corruperat viam ſuam.* Tertiæ orbis interitus: cum ſpinæ ſuffocatrices comburentur.

Deus.

Digitized by Google

Reſpondit vxori, & non accepit: qui eſt corde pauidus: vadat & reuertatur domum. At *vita hominis militia ſuper terram, &c.* Huic inhabiles qui ambitioſe ædificant ſibi ſolitudines, qui amant mulieres; qui ſunt inertes.

PARS IV.

De emptore boum.

I. I*Vga boum emi.* Auaritiæ hic typus eſt. 1. Nequit in altum librare ſe aquila, quæ vel ponderi alligata: vel implicata viſco eſt. 2. Auguſt. Serm. 31 de verb. Dom. Amor *rerum terrenarum, viſcus eſt ſpiritualiũ pennarum.* 3. Ardebat rubus inambuſtus: videre ardebat Moyſes: arcebat Dominus: niſi prius ſe diſcalceaſſet. Adeo amor mundi contrarius eſt cœleſti. Exue ſordimenta pedum & affectuum; puluerem excute, & ſic accede.

Auaritia
1. Deprimit
2. Implicat.
3. Inquinat affectus.
Conſcelerat.

Acceſſit Samaritana, *Ioan.* 4. audiuit; exarſit, Vel hydria relicta currit ad vrbem, Meſſiam nunciat adueniſſe, Nimirum tunc digna Chriſto diſcipula facta, cum quæ retro ſunt, obliuiſcitur, extendens ſe ad anteriora.

Contra fecit Giezi 4. *Reg.* 5. Curſim ſequitur Naamanum ſpreta ab Eliſæo ſibi repetit mentiens: vt ac ditetur, ſuperbiat. At mundati opum temtoris lepram accepit cum opibus, harum appetitor auarus. Sed qui prius cupiditate fuerat obcæcatus.

II. O *rem deplorãdam!* Exclamat Plut. l. de Cupid. *Si quis vltra, quam ſatis ſit, bibat aut comedat, nec tamen ſatiari queat: medicos conſulit, morbi genus, cauſamq; exquirit: at opum inſatiatus congeſtor, ideo ſe peius in animo habere non credit: quin præ cæteris ſe ſapere putat.* 2. Hydrop. euacuationes præcipiunt, & adhibent, non ingurgitationes: 3. Plato apud Stobæum ſerm. 2. de Iniuſtit. inquit; *O improbe, ne poſſeſſioni augendæ ſtudeas: ſed minuendæ cupi-*

4. Non agnoſcit morbum ſuum.
5. Euacuanda eſt
1. opibus.

Digitized by Google

6. Sordida eſt. *ditati.* 4. Iſraelitæ, *Exod.*5. in argilla ac laterculis totos dies diſtenti, & famelici, flagellabãtur veſperi: Tales mundicolæ lutulenti ſub Ægyptio Pharaone ait *S.Chry hom.*40.*in Matth.*

7. Damnoſa eſt. III. Heu quanta inuexit mala ſola auaritia? Achanum lapidauit: *Ioſ.*7. Giezi lepra raminauit. 4. *Reg.*5. Ananiam *Act.*5. & Saphiram enecuit: ſuſpendit Iudam: IESVM prodidit.

8. Anxia. *Auri ſacra fames quid non mortalia cogis pectora?* Olemacians fames, & Stryx pallida! *Semper auarus eget*, & pallet. 1. Diogenes ſciſcitanti, cur palleret aurum? inquit. *Quia multos habet inſidiatores.* 2. S. Greg. Nyſſ. Auarũ, ait, doliũ eſſe pertuſum, nũq̃ op-pletur. His Pſ. 38. *Diuites egerũt, & eſurierũt*; Hebręi legũt, *Leones.* Hi ob internũ æſtũ ſunt voraciſſimi.

9. Famelica.

10. Eſt Aſina. IV. Muli, ac aſini quantumcunq; portent onerum, nil tamen inde percipiunt: paſcuntur carduis. Ita diuites auari. 2 Dipſas ſerpens ſi quem mordet, is ſiti emoritur. Hinc Africani pingebant virum. cum dipſade, & duab. fœminis aquam eius inuergentib. ori: Auarũ notabant. Sic *Pierius l.*16.*Hierog.*

11. Eſt Dipſas.

12. Eſt ventus. 3. Angeli. 7. phialas 7. plenas iratum Dei effundunt iuſſi, Apo.61. 1. in terram, 2. in mare, 3. in fontes ac fluuios, 4. in ſolem, 5. in thronum beſtiæ, 6. in Euphratem, 7. in aerem. Et hæc phiala erat auaritiæ, cæteræ aliorum peccatorum mortalium. 4. Hinc auari, vt Chamæleontes, aerem captant. Ventus eſt mundi theſaurus. 5. Ex aere viuit auarus adeo vix audet tangere opes: Sic Ethnicis idola, præ reuerentia tangere nefas: ita hæc. Gal.5. *Idolorũ ſeruitus.* Auro viſo ſe delectat non ſatiat.

Scriptura teſtimonia. V. Exoſum Deo vitium. 1. Nam Leu. 11. *Quod ambulat ſuper manus ex cunctis animantibus, quæ incedunt quadrupedia, immundum erit.* Vt vrſæ, ſimię, &c. Talia ſunt monſtra animalium auari, quorum manus ſunt inſtar pedum in luto: cum ſuſtolli eas conueniat in cœlum. 2. *Terra, terra, terra, audi ſermonem Domini*: Iere. 22. E terra factus, in terram

13. Exoſa Deo eſt.

Immerſus, in terram reuerſurus duras habet aures ad diuina auarus. 3. *Vulpes foueas habent.* Vbi Clemens Alex. l. 4. Strom. ait; *Qui in effodiendis & infodiẽdis diuitiis verſantur, homines prauos, & plane terræ filios vulpes Chriſtus appellauit.* 4. Quare bene ibidem S. Bonau. *Beatus, qui terrenam foueam commutat in æternam aulam.*

14. *Terrena.*
15. *Fraudulenta.*

1. Piſcem, è cuius ore Petrus, iuſſu Domini, portorium accepit, *Matth.* 17. Theophylactus auarum intelligit, qui meras opes ore, cordeque crepat, & cogitat. Vti hic *boues* loquitur, & *iuga.* 2. Tali vel cœlum venale eſt; ſi aurum des, ius ſuum omne prodigat talis, ac demum ipſum cœlum, licet *Gloria & diuitiæ in domo eius.* 3. Sicut de nepote, qui dilapidatis omnibus denique domum proſtituebat venalem, Diogenes dicebat: *Sciebam, propediem poſt vini crapulam, domum hanc euomendam.*

Eſt prodiga cœli.

PARS V.

De Vxorato.

1. V*Xorem duxi.* Etiam res licita licentiam non meretur, nec veniam. Quid ſi ſcorto inhæſiſſet? Sed & in matrimonio luxuria eſt, retardans à cœna. 1. Eia *Abſtinete vos à carnalib. deſideriis, quæ militant aduerſus animam.* 1. Pet. 2. 2. Aug. lib. de honeſto matr. c. 2. *Inter omnia certamina Chriſtianorum, ſola dura ſunt prælia caſtitatis, vbi quotidiana eſt pugna, & rara victoria.* 3. Hier. Epiſt. ad Fur. *Grandis virtus & ſolicita diligentia, ſuperare quod natus ſis, & in carne non carnaliter viuere, tecum pugnare quotidie, & incluſum hoſtem Argi centum oculis obſeruare.* 4. Spiritus ſedens in tribunali carnis, velle ius ſuũ tueri, hic labor. Hic vxoratus liberè fatetur; ſe iã aliis vacare reb. nõ poſſe. Vere *Bonũ eſt homini mulierem non tangere.* 1. Cor. 17. Quia vxorem accipere, eſt libertatem vendere. 1. Socrates percunctanti, quid ſit vxorem ducere, ait: Quod naſſa concludi. Vt enim nantes circum naſſam piſciculi vellent intus eſſe, ſed foris quæ ſunt

Difficilis pugna cum carne.

An ducenda vxor.

intus, ita vxorati ac liberi. 2. Quæ his roſæ, ac mella videntur, iſtis ſunt ſpinæ, ac fellea. 3. *Nemo nouit, vbi me calceus premat: ego ſentio:* dicebat Æmilius Paulus cognatis diſſuadentibus me vxori pulcellæ, prænobili, diuiti daret repudium. Plut. in Æm. Pau. 4. Cicero repudiata Terentia, rogāti Hircio ſuam duceret ſororem actis gratiis negat amori & Philoſophia conuenire, nec eadem ſede morari poſſe Hier. l. 1. contra Iouinianum.

Non ducēda ſecunda. II. Quare, 1. vt Philemon Comicus aiebat, Hominem in vita ſemel conſcendere mare, mirandū non eſt, at expertum repetere, hoc mirum. Mare malorum mulier. Vt mirum non ſit, hunc vxoratū venire nequiuiſſe. 2. Etiā Noë vel propriæ vitis, non alienæ, vino guſtato inebriatus eſt. *Gen 9.* Quanto magis retardabit ab ſalute pellex aliena. Si matrimonii ſit ſarcina tanta, quanta erit pellicatus?

Nam altera mors eſt. Dic potius, quod Abimelech (à muliere exturri percuſſus lapide,) ad armigerum, Iud. 5. *Euagina gladium tuum & interfice me: ne forte dicatur, quod à fœmina interfectus ſim.*

Pellex maxime. Colliſor faucium leonis, aut vrſi, proſtrator Goliathi, Victor victorum, ſuperior omni perſecutione Saulina, ſe ipſo fit inferior, ſuccumbens fœminę. Et inde Heu! in quod mare lacrymarum incidit? Fleuit hoc, dum vixit ſpem inter ac metum. *Cur timebo*, inquit, *in die mala*? Hæc ſpes, aut mox, *Iniquitas calcanei mei circundabit me.* Pſ. 48. Id eſt, luxuriæ iniquitas. Nam medici in calcaneo venam ineſſe volunt, exſuſcitatricem amoris, ac cupidinis. Similis Achilli, qui corpore toto inuulnerabilis, in calce pedis à Paride vulneratus eſt. Fabulæ myſterium eſt, Victorem cæterorum vitiorum omnium à libidine victum eſſe, qua beſtias, quam homines, conuenit ſuperari. Hic vxoratus, inſtar beſtiæ, prærupte inquit: *Vxorem duxi, nō poſſum*, Cum alii duo mollius reſponderint; *Rogo te, habe me excuſ.*

III. Hoc

Digitized by Google

III. Hoc peccatum hominem mutat in alium, ac ſæpe exuit, vt bruteſcat. 1. Vnde iſtud Gen. 34. *Simeon, & Leui necauerunt Sichem*. Chryſ. legit, *necauerunt taurum*. 2. Æſtus venereus Euphrati ſimilis eſt, rapidiſſimo, & vorticoſo flumini, in quod Angelus ſextus effudit iratum phialam. *Apo.* 16. 3. Iob 31. *Si deceptum eſt cor meum ſuper muliere, & ad oſtium amici inſidiatus ſum, ſcortum alterius ſit vxor mea, hoc enim* NEFAS *eſt, & iniquitas maxima* IGNIS *eſt, vſque ad perditionem deuorans, & omnia eradicans germina*. Ideſt, ait S. Hier. *Omnia bona virtutum deuorans*. Tali ab igne procul. *Effectus luxuriæ.* *1. Bruteſcere.* *2. Abripi inuitum.* *3. Perdere virtutes.*

4. Eſte ergo *in omnib. ſumẽtes ſcutũ fidei, ĩ quo poſſitis omnia tela nequiſſimi ignea extinguere* Id eſt *Deſideria impudica*, vt Chry. & D. Thom. Aq. Vt enim ignis, ſic ea peſtis ictu vno corpus inflammat totum. Deinde & inualeſcit ad cætera ſe fundens circum, & ex peccato in peccatum viam præſtat. Demum ex parua ſcintilla in magnum gliſcit incẽdium Id metuens ait Iob 31. *Pepigi fœdus cum oculis meis, vt ne cogitarem quidem de virgine*. *4. Vri.*

5. Ea eſt, de qua Daniel. 7. *Ecce beſtia ſimilis vrſo in parte ſtetit, & tres ordines erant in ore eius, & in dentibus eius, Et ſic dicebant ei, Surge, comede carnes plurimas.* Vt enim vrſus mellis appetens inſidiatur aluearis, Sic venus, & ea carnes deuorans puerorum, virorum, ſenum, ordine trino. *5. Corrumpere ætatẽ.*

6. Ea eſt obfuſcatrix ingeniorum. Quorũ ſtuporem S. Th. ait primam eſſe filiam libidinis. Quis ſolem Salomonem extinxit? Samſonem exoculauit? Quare, quod S. Hiero. Ruſtico cõſuluit. *Fœmina nomen nouerint, vultum tuum neſciant*. *6. Ingeniũ.*

IV. 7. Libido ſic hominẽ deſtruit, vt animæ ſolũ relinquat cadauer, corpori laruã hominis. Ac licet Pſ. 38. *in imagine pertranſit homo* omnis peccator, at maxime tamen ſcortator, in quo, quod eſt, beſtiale eſt. 8. Ideo ad primogenitum Rubens ſic Ia- *7. Corpus & animã*

8. Donaq; alia. Iacob Gen. 49. *Effuſus es, ſicut aqua: ne creſcas*, ad Sacerdotiũ, quod primogeniti erat: *quia aſcendiſti cubile patris tui.* Omnia amiſit: Nam Leui accepit Sacerdotiũ, Iudas ſceptrum, Ioſeph ius Maioratus. Cur? Quia Pſ 118. *Coagulatum eſt ſicut lac*: vel vt alii legunt: *Incraſſatum eſt velut adeps cor eorum* luxurioſorum, vt ſtupidum ſit. Nam. Pſ. 57. *Supercecidit ignis, ideo non viderunt ſolem.*

9. Mancipare inferno. 9. Luxuria faſcinat & mancipat ad infernum irretitos, Prou. 2. *Inclinata eſt ad mortem domus eius, & ad inferos gemitus eius. Omnes qui ingrediuntur ad eam, non reuertentur, nec apprehendent ſemitas vita.* Teſtis hic aſpernator cœnæ.

10. Notare infamia. 10. Priſci ſic eam eliminabant; vt quem eius reũ ſciebant, eum in lamina aurea fronti affixa, nomen ſcriptum circumferre cogerent. 2 Ita *Apoc.* 17. Meretricis in fronte ſcriptum, Babylon magna mater fornicationum. Quas epigraphas Tert. lib. de pudicitia vocat *titulos voluptatis.* 3. Iſraelitæ etſi 12000. Medianitarum bello occidiſſent, laudem tamen non merebantur, ſed irã Moyſis: qui ait. Num. 39. *Cur fœminas reſeruaſtis? Nonne iſta ſunt, qua decæperũt, filios Iſrael ad ſuggeſtionẽ Balaã, & preuaricari nos fecerunt in Dominũ. Ergo cuncta interficite.* Atq; iſti sũt pauci ex innumeris effectus Luxuriæ.

DOMINICA III. POST TRINITATEM.

Erant appropinquantes ad Ieſum Publicani & Phariſæi, vt audirent illum. Luc. 15.

MAria, *Num.* 12. & Aaron clam, palam detraxere Moyſi, quid æthiopiſſam duxiſſet, quaſi quod familiæ dedecus eſſet. Phariſæi Chriſto, quod peccatores ſuſcipat: quaſi rẽ faceret indignã bono viro.

Nos

1. *Detractores feras eſſe peſſimas.*

Digitized by Google

II. *Quod ſaluator, & calumniator ſint oppoſita.*
III. *Fugiendos eſſe detractores.*
IV. *Quod Benignitas aduerſus maledicos ſit opponenda.*
V. *Cur benigniſſimus* IESVS *perditos requirat.*

PARS I.

Detractores feræ peſſimæ.

I. DEtractio, malum peſſimum. 1. *Diog. Laert. l. de vit. Phil.* refert. In conuiuio Xenocrates inter conuitiantes varie varios ſiluit, roganti cauſam, ait: *Quia locutum fuiſſe, pœnituit ſæpe: tacuiſſe, nunquam.* 2 Quare Prou. 23. *Noli eſſe in conuiuiis potatorũ: neq; comedas cum eis, qui carnes ad veſcendũ cõferũt.* Id eſt (vt Greg. 14. Moral. exponit:) *in collocutione derogationis viciſſim ĩ ꝓximorũ vitia dicere* 3. Ideo S. *Bonau. In Diæta ſalut. c.* 19. Detractores lanionũ canib. aſſimilat; quib. dentes ac fauces ſemper ſanguinolentæ ſunt. 4. Tales & aues carniuoræ *Leu.* 11. immundæ cenſentur: & iis veſci nefas: Quales roſores viuentiũ. II. Nam *Rom.* 1. *Detractores Deo odibiles* 2. Prou. 6. *Sex ſunt, quæ odit Dominus: & ſeptim. ũ deteſtatur anima eius.* Nimirũ, teſtẽ fallacem, & ſeminatorẽ diſcordiæ. 3. Quocirca 1. Cor. 6. *Nec maledici, nec rapaces regnum Dei poſſidebũt.* 4. *Nõ* igitur *appelleris ſuſurro in vita tua: & lingua tua ne capiaris, & confundaris.* Eccl. 5. 1. S. Bern. ait: *Nunquid Vipera eſt, lingua detractoris, ferociſſima?* 2. S. Hier. in Eccl. *Serpens, & detractor æquales ſunt. Quomodo enim ille mordens venenũ infert: ſic iſte detrahens pectoris ſui virus in fratrem effundit.* 3 Quin amplius Bern. *Detractor, & libens auditor vterque diabolum portat in lingua.*

Detractores. *Carniuori ſunt.* *Et canes.* *Arcendi cœtu hominum.* *Exoſi Deo.* *Sunt viperæ.* *Ac dæmones.*

Ergo Prou. 4. *Remoue à te os prauum: & detrahentia labia ſint procul à te.* Labia & ora Phariſæorum hic talia in eum, *qui venit in mundum peccatores ſaluos facere.*

Digitized by Google

Quod Saluator & calumniator ſint quaſi oppoſita.

Ieſus miſerorum Saluator eſt.

I. MVrmurabant Phar. Cur? 1. Quod Creator adiret creaturas, Rex ſubditus, Diues pauperes, Redemtor captiuos; Meſſias peccatores, Medicus ægros. Et hæc carpenda homini, quis crediſſet? 2. Sciſcitanti, cur Philoſophi diuitũ domos ac palatia tererẽt? Ariſtippus ait teſte: Laer. l. 2. *Quia & medici languentiũ ianuas frequentant.* Quod reſponſum laudauit omnis ætas. Et ipſe alias reſpondit: Luc. 5. Marc. 2. *Non eſt opus valentibus medico, ſed male habentibus.* 3. Phocion Orato: Athen. arguentibus amicis, quod improbum patrocinio ſeruaſſet in iudicio, ait: *At nemo bonus indiget huiuſmodi patrocinio.* Ita Dominus hic. *Non veni vocare iuſtos, ſed peccatores.* Matth. 9. *Ne* igitur *contra Solem loquaris*, vt Pythagoricum monet. Vt hic Phariſæi contra innocentem.

Similiter ſint & Sacerdotes.

Eorum, vt etiamnum Sacerdotum Eſt, fouere, tueri, quæ Zelum Dei ſapiunt, non radere. 1. Eorum arma eſſe defenſiuo, vt clypei debent. Indicio ſit turris Dauid, Cant. 4. *Mille clypei pendebant ex ea.* 2. Vel ethnicorum id Sacrificulorum ſemper fuit. Nam cum Athenis Alcebiades ab vrbe tota nec, adiiceretur, bona confiſcarentur, honoribus priuaretur ipſe; vtque ſolennius perageretur iudiciũ, omnes ad id vocati ſunt Sacerdotes: Qui hoc tantum, *Ad nos Supplicatio pertinet, non execratio.* Id eſt; defenſio, non offenſio, Peccatoribus vel Deos ipſos propitiamus orando.

Detractor ſacri & inteſtabilis eſto.

II. Quo deteſtabilior eſt detractorum horum. 1. Vt ranæ per diem latent, ſilentque in cœno, ſub veſperum coaxant ingratum, ita momi putiſcentes vitiorum paludes incolunt, præſente viro claro ſilent, in nocte vulgi ignari

ſagit-

ſagittant in obſcuro rectos corde. Pſalm. 10. 2. Gallus plus alieno gaudet fimeto, quam domeſtico: illud euertit, excutit: repertæque gemmæ, vel muſcam præfert. Ita Zoylus. 3. Scarabæus ſordibus innatus, & paſtus odore roſæ aut violæ, vt toxico, emoritur. Ita detractoris vita, & voluptas, ſunt ſordes alienæ: tales ſua laus eſt aliena. 4. Olympiæ locus, vbi Græcorum artes certabant ac vires, ſic conſtructus erat, vt vox vna ſeptemplici echo reſonaret, vnde ἑπταφώνων dictus eſt. Vocaliores autem ſunt voces detractorum. *Eſt propagator ſſlendorum.*

III. Stomacho, hepateque vitiatis tetri ſapores aſcendunt, quæ halitū taminant: Ita hominis conſcientia, cor, & anima putiſcens exhalat memphitim maledicentiæ. Nam Matth. 12. *Ex abundantia cordis os loquitur.* 2 Pſalm 5. *Sepulchum patens eſt guttur eorum. Quia linguis ſuis doloſe agebant.* 3. Leproſo *Leu.* 13. Mandatum: *Habebit veſtimenta diſſuta; caput nudum; os veſte contectum, contaminatum ac ſordidum ſe clamabit.* Lingua tam purulenta maledicum arguit totum eſſe leproſum, & noxia in eo omnia, halitus, tactus, veſtitus, afflatus, &c. *Eſt animæ putiſcentis.*

PARS III.

Fugiendi ſunt detractores.

NE talis fieret orabat. Pſalm. 140. *Pone cuſtodiam ori meo; vt non delinquam in lingua mea.* *1. Fugiendi*
1. Idem fugiebat hos contagioſos. Pſalm. 100. *Detrahentem ſecreto proximo ſuo, hunc perſequebar.* Quo zelo? Pſalm. 30. *Erubeſcant impij, & deducantur in infernum: muta fiant labia doloſa.* Cur? *Quia loquuntur aduerſus iuſtum iniquitates in ſuperbia ſua, & in abuſione.*

2. Eccl. 26. *A tribus timuit cor meum; & in quarto fa-* *2. Metuendi.*

omnes, qui in circuitu eius ſunt: & Rex magnus ſuper omnes Deos.

1. *Obdurationem.*

2. *Magnam*, Quia interminabilem. Ioan. 4: *Qui biberit ex aqua, quam ego dabo ei, fiet in eo fons aquæ ſalientis in vitam æternam.*

3. *Ob prandiola mundi.*

3. *Magnam.* Vt diſtinguatur à cœnis mundi. Hę quam breues? faſtidioſæ? ſæpe inſidioſæ? aut cruentæ? 1. Ecce Adonibezech Iud. 1. *Dixit*: LXX. *Reges amputatis manuum, & pedum ſummitatibus colligebant ſub menſa mea ciborum reliquias.* Talis mundus mundanos habet. Huius conuiua fuerat prodigus. *Luc. 15.* qui nec ſiliquas cum porcis habebat. *Nemo enim dabat illi.* 2. Quot colligunt mundi fæces, & amurcas potant? *Verumtamen* Pſal. 74 *Fex eius non eſt exinanita: bibent omnes peccatores terræ.*

4. *Ob apparatum.*

4. *Magnam*, Ob fercula eius, quæ mira, maxima, ſuauiſſima, tutiſſima, impermixta dolore. At in mundo contraria. 1. Inuitauit ad cœnam protoplaſtas ſerpens; heu quo exitu! *Gen.* 2. 2. Sic primogenitus Iobi fratres ſuos inuitauit. Exitus erat interitus. *Iob* 1. 3. Ioſeph, *Gen. 44.* fratres genialiter tractat epulis, finis erat incarceratio, quod ſcyphum ignari abſtuliſſent. 4. Aſſueri conuiuium, *Eſt.* 1. exitu mœſtum, dato repudio Vaſthi. 5. Balthaſar cum proceribus epulabatur, Exitus erat manus terrifica ſcribens. *Dan. 5.*

Alia Dei cœna: 1. *Pſ. 67. Paraſti in dulcedine tua pauperi Deus.* 2. Et Pſ. 35. *Torrente voluptatis tuæ potabis eos.* Torrens dicitur, ob amoris diuini vehementiam cũ qua ſe beatis communicat, & mentiũ beatarum anguſtias. Quam immenſitatem declarat Apoſtolus hac metaphora, *Æternũ gloriæ põdus.* Explicauit iſtis. 2. Cor. 4. *Nec oculus vidit, nec, &c.* 3. Si qua in aula calones furfureo, at ſapidiſſimo, veſcantur pane, Rex ſane ꝙ ex optimo polline cõfectos comedat longe ſapidiores, facile cogitatu eſt, Ita cum hic ex creaturis ſit delectatio peccatori

homini quid non iſthic ex Deo erit Beatis?

III. 5. *Magnam.* Quia minimus, quantũ maximus ea perfruitur. 1. Sicut *Exo.* 16. manna cuiq; erat cuiuſq. ſaporis, & ęqualiter omnib. ſufficiebat, etiã iis, qui minus col egerant. Menſura erat *Gomor per ſingula cap.* 2. In epulo Ioſephi, *Gen.* 45. fratres ætatis ordine quidẽ aſſidebãt, ſed æqualiter participabãt. *5. Ob æqualitatem.*

6. *Magnã*, ob loci præcellentiã. Si oẽs orbis Reges ac ſubditi ad vnã parãdã aulã conferrẽt, ſi & Angelus, quin Angeli, imo & Deus allaboraret, qualis illa foret? Quis explicaret? At *cœlũ cœli Domino.* Pſ. 33. *Quã dilecta tabern. tua Domine virtutũ? Concupiſcit & deficit anima mea in atria Domini.* *6. Ob locũ.*

Cœna dicitur: q̃ ſub vitæ veſperã adeatur. Mũdus inuitat ad prandia breuis Dei, ſed incœnatos dimittit, deſerens morituros. 1. Baruc. 4. *Nutriui illos cum iucunditate: dimiſi autẽ illos cum fletu & luctu.* 2. Imo Pſ. 58. *Conuertentur ad veſperam, & famẽ patiẽtur vt canes.* 3. Vt Leonides Athen. Dux cõpellauit exercitũ ſuum ante cõgreſſum; *Prandeamus modo, tanquã apud inferos cænaturi*: Sic Cice. I. Tuſc. 4. Ita ſuus mundus cum Plautino lurcone; *Viuamus hodie, craſtinum Orco deſpondeamus.* 5. Hi ſane Iob 21. *Ducunt in bono dies ſuorum, & in puncto ad inferna deſcendunt* incœnes. *7. Ob ſeipſã Quia cæna eſt.*

PARS III.

De vitio excuſationis.

I. VOcauit multos. Quin omnes mortales, ſed alios aliter, aliterque temporibus aliis. *Et cœperunt omnes ſimul excuſare.* 1. Iſtud *Excuſare* ab origine hominum obtinuit, nõ à Deo inditum, ſed ex culpa acquiſitum, & ad culpam vſurpatum. *Gen.* 2. *Mulier, quam dediſti mihi, dedit, & comedi.* Ipſa: *Serpens decepit me.* Tu, caro me tentauit, iſte, dæmõ me obcæcauit, alius aliud excuſat. *1. Eſt originale.* *2. Eſt cæcorum vbi lantorũ.*

2. Heu! Oculos amiſimus, vitiorũ perſpicaces, vt vitiis carere nos, & oculatiſſime videre credamus

Similes Harpaſtæ, *apud Senecam*, quæ ſenio obcæcata iuſſit in clariorem domum ac lucem ſe alio deduci, hic nimis obſcurum videri: Cæcam ſe non credebat.

3. Eſt peccati peccatum.

3. Malum! Hocque peius: quod iſthoc *Excuſare* apprehendatur primum, vt primum bonum. Pſal. 140. *Ne deſtines cor meum in verba malitiæ: ad excuſandas excuſationes in peccatis.* Ergo candida confeſſio ſunt verba virtutis: non folia Adæ & Euæ peccantium.

4. Eſt Diabolicum.

4. Dæmonis armatura deſcribitur *Iob 41. Corpus eius, ſicut ſcuta fuſilia, compactum ſquamis excuſationum*: Tales hi in Euang.

Veſania venire nolentium.

O inſenſatos! Ad Principum menſas vocari, & accumbere quam honorificum eſt? 1. Vel primus ab Aſſuero Aman gloriatur, Eſth. 5. *Regina Eſther nullum alium vocauit ad conuiuium cum Rege præter me.* 2. Dauid, 1. *Reg.* 20. ad Ionatham: *Ecce, ego ex more ſedere ſoleo iuxta Regem ad veſcendum.* 3. Idem eius filio Miphiboſeth ait: 3. Reg. 9. *Faciens faciam tecum miſericordiam: & tu comedes in menſa mea ſemper.* 4. Eandem gratiam fecit Berzellaio. *3. Reg. 19.* Et Rex Babyloniorum Regi Ioachim captiuo. 4. *Reg.* 25.

Superbiæ excuſatio.

II. *Villam emi.* Diſce ex vngue Leonem; ex voce typhum. Gigas hic Pelion Oſſæ imponit, villam villæ; vt dominetur & cæteros inde faſtuoſe deſpiciat. O ventoſam colicam Ambitionis: quot cauſaris tormina, & ſtoliditates capitis?

Nota tria, quæ imperant mundo, ſunt vitia, 1. Ioan. 2. *Quod in mundo eſt, aut eſt concupiſcentia carnis: aut Conc. oculorum: aut ſuperbia vitæ.* Hæ tres furiæ mundum diuexãt. Primæ debetur lapſus Angelorum. Secundæ diluuium. *Geneſ. 6. Omnis enim caro corruperat viam ſuam.* Tertiæ orbis interitus: cum ſpinæ ſuffocatrices comburentur.

Deus.

Digitized by Google

Reſpondit vxori, & non accepit: qui eſt corde pauidus: vadat & reuertatur domum. At *vita hominis militia ſuper terram, &c.* Huic inhabiles qui ambitioſe ædificant ſibi ſolitudines, qui amant mulieres; qui ſunt inertes.

PARS IV.

De emptore boum.

I. IVga boum emi. Auaritiæ hic typus eſt. 1. Nequit in altum librare ſe aquila, quæ vel ponderi alligata: vel implicata viſco eſt. 2. Auguſt. Serm. 31. de verb. Dom. Amor *rerum terrenarum, viſcus eſt ſpiritualiũ pennarum.* 3. Ardebat rubus inambuſtus: videre ardebat Moyſes: arcebat Dominus: niſi prius ſe diſcalceaſſet. Adeo amor mundi contrarius eſt cœleſti. Exue ſordimenta pedum & affectuum; puluerem excute, & ſic accede. *Auaritia 1. Deprimit 2. Implicat. 3. Inquinat affectus. Conſcelerat.*

Acceſſit Samaritana, *Ioan.* 4. audiuit; exarſit, Vel hydria relicta currit ad vrbem, Meſſiam nunciat aduenisse, Nimirum tunc digna Chriſto diſcipula facta, cum quæ retro ſunt, obliuiſcitur; extendens ſe ad anteriora.

Contra fecit Giezi 4. *Reg.* 5. Curſim ſequitur Naamanum ſpreta ab Eliſæo ſibi repetit mentiens: vt ac ditetur, ſuperbiat. At mundati opum temtoris lepram accepit cum opibus, harum appetitor auarus. Sed qui prius cupiditate fuerat obcæcatus.

II. O *rem deplorãdam!* Exclamat Plut. l. de Cupid. *Si quis vltra, quam ſatis ſit, bibat aut comedat, nec tamen ſatiari queat: medicos conſulit, morbi genus, cauſamq́ exquirit: at opum inſatiatus congeſtor, ideo ſe peius in animo habere non credit: quin præ cæteris ſe ſapere putat.* 2. Hydrop. euacuationes præcipiunt, & adhibent, non ingurgitationes. 3. Plato apud Stobæum ſerm. 2. de Iniuſtit. inquit, *O improbe, ne poſſeſſioni augendæ ſtudeas: ſed minuendæ cupiditati.* *4. Non agnoſcit morbum ſuum. 5. Euacuãda eſt 1. opibus.*

6. Sordida eſt. *ditati.* 4. Iſraelitæ, *Exod.* 5. in argilla ac laterculis totos dies diſtenti, & famelici, flagellabãtur veſperi: Tales mundicolæ lutulenti ſub Ægyptio Pharaone ait *S. Chry hom. 40. in Matth.*

7. Damnoſa eſt. III. Heu quanta inuexit mala ſola auaritia? Achanum lapidauit: *Ioſ.* 7. Giezi lepra taminauit. 4. *Reg* 5. Ananiam *Act.* 5. & Saphiram enecuit: ſuſpendit Iudam: IESVM prodidit.

8. Anxia. *Auri ſacra fames quid non mortalia cogis pectora*? Olemacians fames, & Stryx pallida! *Semper auarus eget*, & pallet. 1. Diogenes, ſciſcitanti, cur palleret aurum? inquit. *Quia multos habet inſidiatores.* 2. S. Greg. Nyſſ. Auarũ, ait, doliũ eſſe pertuſum, nũq̃ opletur. His Pſ. 38. *Diuites egerũt, & eſurierũt*; Hebrei legũt, *Leones*. Hi ob internũ æſtũ ſunt voraciſſimi.

9. Famelica.

10. Eſt Aſina. IV. Muli, ac aſini quantumcunq; portent onerum, nil tamen inde percipiunt: paſcuntur carduis. Ita diuites auari. 2 Dipſas ſerpens ſi quem mordet, is ſiti emoritur. Hinc Africani pingebant virum. cum dipſade, & duab. fœminis aquam eius inuergentib. ori: Auarũ notabant. Sic *Pierius l. 16. Hierog.*

11 Eſt Dipſas.

12. Eſt ventus. 3. Angeli. 7. phialas 7. plenas iratum Dei effundunt iuſſi, Apo. 61. 1. in terram, 2. in mare, 3. in fontes ac fluuios, 4. in ſolem, 5. in thronum beſtiæ, 6. in Euphratem, 7. in aerem. Et hæc phiala erat auaritiæ, cæteræ aliorum peccatorum mortalium. 4. Hinc auari, vt Chamæleontes, aerem captant. Ventus eſt mundi theſaurus. 5. Ex aere viuit auarus adeo, vix audet tangere opes: Sic Ethnicis idola, præ reuerentia tangere nefas: ita hæc. Gal. 5. *Idolorũ ſeruitus.* Auro viſo ſe delectat non ſatiat.

Scriptura teſtimonia. V. Exoſum Deo vitium. 1. Nam Leu. 11. *Quod ambulat ſuper manus ex cunctis animantibus, quæ incedunt quadrupedia, immundum erit.* Vt vrſæ, ſimię, &c. Talia ſunt monſtra animalium auari, quorum manus ſunt inſtar pedum in luto: cum ſuſtolli eas conueniat in cœlum. 2. *Terra, terra, terra, audi ſermonem Domini*: Iere. 22. E terra factus, in terram

13. Exoſa Deo eſt.

immerſus, in terram reuerſurus duras habet aures ad diuina auarus. 3. *Vulpes foueas habent.* Vbi Clemens Alex. l. 4. Strom. ait; *Qui in effodiendis & infodiẽdis diuitiis verſantur, homines prauos, & planè terræ filios vulpes Chriſtus appellauit.* 4. Quare bene ibidem S. Bonau. *Beatus, qui terrenam foueam commutat in æternam aulam.* 14. *Terrena.* 15. *Fraudulenta.*

1. Piſcem, è cuius ore Petrus, iuſſu Domini, portorium accepit, *Matth.* 17. Theophylactus auarum intelligit, qui meras opes ore, cordeque crepat, & cogitat. Vti hic *boues* loquitur, & *iuga*. 2. Tali vel cœlum venale eſt; ſi aurum des, ius ſuum omne prodigat talis, ac demum ipſum cœlum, licet *Gloria & diuitiæ in domo eius.* 3. Sicut de nepote, qui dilapidatis omnibus denique domum proſtituebat venalem, Diogenes dicebat. *Sciebam, propediem poſt vini crapulam, domum hanc euomendam.* *Eſt prodiga cœli.*

PARS V.

De Vxorato.

1. V*Xorem duxi.* Etiam res licita licentiam non meretur, nec veniam. Quid ſi ſcorto inhæſiſſet? Sed & in matrimonio luxuria eſt, retardans à cœna. 1. Eia *Abſtinete vos à carnalib. deſideriis, quæ militant aduerſus animam.* 1. Pet. 2. 2. Aug. lib de honeſto matr. c. 2. *Inter omnia certamina Chriſtianorum, ſola dura ſunt prælia caſtitatis, vbi quotidiana eſt pugna, & rara victoria.* 3. Hier Epiſt. ad Fur. *Grandis virtus & ſolicita diligentia, ſuperare quod natus ſis, & in carne non carnaliter viuere, tecum pugnare quotidie, & incluſum hoſtem Argi centum oculis obſeruare.* 4. Spiritus ſedens in tribunali carnis, velle ius ſuũ tueri, hic labor. Hic vxoratus liberè fatetur; ſe iã aliis vacare rẽb. nõ poſſe. Vere *Bonũ eſt homini mulierem non tangere.* 1. Cor. 17. Quia vxorem accipere, eſt libertatem vendere. 1. Socrates percunctanti, quid ſit vxorem ducere, ait: Quod naſſa concludi. Vt enim nantes circum naſſam piſciculi vellent intus eſſe, ſed foris quæ ſunt *Difficilis pugna cum carne.* *An ducenda vxor.*

Digitized by Google

intus, ita vxorati ac liberi. 2. Quæ his roſæ, ac mella videntur, iſtis ſunt ſpinæ, ac fellea. 3. *Nemo nouit, vbi me calceus premat: ego ſentio:* dicebat Æmilius Paulus cognatis diſſuadentibus me vxori pulcellæ, prænobili, diuiti daret repudium. Plut. in Æm. Pau. 4. Cicero repudiata Terentia, rogãti Hircio ſuam duceret ſororem actis gratiis negat amori & Philoſophia conuenire, nec eadem ſede morari poſſe Hier. l. 1. contra Iouinianum.

Non ducẽda ſecunda. II. Quare, 1. vt Philemon Comicus aiebat, Hominem in vita ſemel conſcendere mare, mirandũ non eſt, at expertum repetere, hoc mirum. Mare malorum mulier. Vt mirum non ſit, hunc vxoratũ venire nequiuiſſe. 2. Etiã Noë vel propriæ vitis, non alienæ, vino guſtato inebriatus eſt. *Gen 9.* Quanto magis retardabit ab ſalute pellex aliena. Si matrimonii ſit ſarcina tanta, quanta erit pellicatus?

Nam altera mors eſt. Dic potius, quod Abimelech (à muliere exturri percuſſus lapide,) ad armigerum, Iud. 5. *Euagina gladium tuum & interfice me: ne forte dicatur, quod à fœmina interfectus ſim.*

Pellex maxime. Colliſor faucium leonis, aut vrſi, proſtrator Goliathi, Victor victorum, ſuperior omni perſecutione Saulina, ſe ipſo fit inferior, ſuccumbens fœminę. Et inde Heu! in quod mare lacrymarum incidit? Fleuit hoc, dum vixit ſpem inter ac metum. *Cur timebo*, inquit, *in die mala*? Hæc ſpes, aut mox, *Iniquitas calcanei mei circundabit me.* Pſ. 48. Id eſt, luxuriæ iniquitas. Nam medici in calcaneo venam ineſſe volunt, exſuſcitatricem amoris, ac cupidinis. Similis Achilli, qui corpore toto inuulnerabilis, in calce pedis à Paride vulneratus eſt. Fabulæ myſterium eſt, Victorem cæterorum vitiorum omnium à libidine victum eſſe, qua beſtias, quam homines, conuenit ſuperari. Hic vxoratus, inſtar beſtiæ, prærupte inquit: *Vxorem duxi, nõ poſſum*, Cum alii duo mollius reſponderint; *Rogo te, habe me excuſ.*

III. Hoc

Digitized by Google

III. Hoc peccatum hominem mutat in alium, ac ſæpe exuit, vt bruteſcat. 1. Vnde iſtud Gen. 34. *Simeon, & Leui necauerunt Sichem*. Chryſ. legit, *necauerunt taurum*. 2. Æſtus venereus Euphrati ſimilis eſt, rapidiſſimo, & vorticoſo flumini, in quod Angelus ſextus effudit irarum phialam. *Apo.* 16. 3. Iob 31. *Si deceptum eſt cor meum ſuper muliere, & ad oſtium amici inſidiatus ſum, ſcortum alterius ſit vxor mea, hoc enim* NEFAS *eſt, & iniquitas maxima* IGNIS *eſt, vſque ad perditionem deuorans, & omnia eradicans germina*. Ideſt, ait S. Hier. *Omnia bona virtutum deuorans*. Tali ab igne procul. *Effectus luxuriæ. 1. Bruteſcere. 2. Abripi inuitum. 3. Perdere virtutes.*

4. Eſte † ergo *in omnib. ſumẽtes ſcutũ fidei, ĩ quo poſſitis omnia tela nequiſſimi ignea extinguere* Id eſt *Deſideria impudica*, vt Chry. & D. Thom. Aq. Vt enim ignis, ſic ea peſtis ictu vno corpus inflammat totum. Deinde & inualeſcit ad cætera ſe fundens circum, & ex peccato in peccatum viam præſtat. Demum ex parua ſcintilla in magnum gliſcit incẽdium Id metuens ait Iob 31. *Pepigi fœdus cum oculis meis, vt ne cogitarem quidem de virgine*. *† Vri.*

5. Ea eſt, de qua Daniel. 7. *Ecce beſtia ſimilis vrſo in parte ſtetit, & tres ordines erant in ore eius, & in dentibus eius, Et ſic dicebant ei, Surge, comede carnes plurimas*. Vt enim vrſus mellis appetens inſidiatur aluearis, Sic venus, & ea carnes deuorans puerorum, virorum, ſenum, ordine trino. *5. Corrumpere ætatẽ.*

6. Ea eſt obfuſcatrix ingeniorum. Quorũ ſtuporem S. Th. ait primam eſſe filiam libidinis. Quis ſolem Salomonem extinxit? Samſonem exoculauit? Quare, quod S. Hiero. Ruſtico cõſuluit. *Fœmina nomen nouerint, vultum tuum neſciant*. *6. Ingeniũ.*

IV. 7. Libido ſic hominẽ deſtruit, vt animæ ſolũ relinquat cadauer, corpori laruã hominis. Ac licet Pſ. 38. *in imagine pertranſit homo* omnis peccator, at maxime tamen ſcortator, in quo, quod eſt, beſtiale eſt. 8. Ideo ad primogenitum Rubens ſic Ia- *7. Corpus & animã*

8. *Donaq; alia.* Iacob Gen. 49. *Effuſus es, ſicut aqua: ne creſcas*, ad Sacerdotiũ, quod primogeniti erat: *quia aſcendiſti cubile patris tui.* Omnia amiſit: Nam Leui accepit Sacerdotiũ, Iudas ſceptrum, Ioſeph ius Maioratus. Cur? Quia Pſ 118. *Coagulatum eſt ſicut lac*: vel vt alii legunt: *Incraſſatum eſt velut adeps cor eorum* luxurioſorum, vt ſtupidum ſit. Nam. Pſ. 57. *Superceciđit ignis, ideo non viderunt ſolem.*

9. *Mancipare inferno.* 9. Luxuria faſcinat & mancipat ad infernum ſectatos, Prou. 2. *Inclinata eſt ad mortem domus eius, & ad inferos gemitus eius. Omnes qui ingrediuntur ad eam, non reuertentur, nec apprehendent ſemitas vitæ.* Teſtis hic aſpernator cœnæ.

10. *Notare infamia.* 10. Priſci ſic eam eliminabant; vt quem eius reũ ſciebant, eum in lamina aurea fronti affixa, nomen ſcriptum circumferre cogerent. 2 Ita *Apoc.* 17. Meretricis in fronte ſcriptum, Babylon magna mater fornicationum. Quas epigraphas Tert. lib. de pudicitia vocat *titulos voluptatis.* 3. Iſraelitæ etſi 12000. Medianitarum bello occidiſſent, laudem tamen non merebantur, ſed irã Moyſis: qui ait. Num. 39. *Cur fœminas reſeruaſtis? Nonne iſtæ ſunt, quæ decepeřũt, filios Iſrael ad ſuggeſtionẽ Balaã, & præuaricari nos fecerunt in Dominũ. Ergo cuncta interficite.* Atq; iſti sũt pauci ex innumeris effectus Luxurię.

DOMINICA III. POST TRINITATEM.

Erant appropinquantes ad Ieſum Publicani & Phariſæi, vt audirent illum. Luc. 15.

MAria, *Num.* 12. & Aaron clam, palam detraxere Moyſi, quod æthiopiſſam duxiſſet, quaſi quod familiæ dedecus eſſet. Phariſæi Chriſto, quod peccatores ſuſcipat: quaſi rẽ faceret indignã bono viro. Nos

I. *Detractores feras eſſe peſſimas.*

II. *Quod ſaluator, & calumniator ſint oppoſita.*
III. *Fugiendos eſſe detractores.*
IV. *Quod Benignitas aduerſus maledicos ſit opponenda.*
V. *Cur benigniſſimus* IESVS *perditos requirat.*

PARS I.

Detractores feræ peßimæ.

I. DEtractio, malum peſſimum. 1. *Diog. Laert. l. de vit. Phil.* refert. In conuiuio Xenocrates inter conuitiantes varie varios ſiluit, roganti cauſam, ait: *Quia locutum fuiſſe, pœnituit ſæpe: tacuiſſe, nunquam.* 2. Quare Prou. 23. *Noli eſſe in conuiuiis potatorũ: neq; comedas cum eis, qui carnes ad veſcendũ cõferũt.* Id eſt (vt Greg. 14. Moral. exponit:) *in collocutione derogationis viciſſim ĩ ꝓximorũ vitia dicere* 3. Ideo S. *Bonau. In Diata ſalut. c.* 19. Detractores lanionũ canib. aſſimilat; quib. dentes ac fauces ſemper ſanguinolentæ ſunt. 4. Tales & aues carniuoræ *Leu.* 11. immundæ cenſentur: & iis veſci nefas: Quales roſores viuentiũ. II. Nam *Rom.* 1. *Detractores Deo odibiles* 2. Prou. 6. *Sex ſunt, quæ odit Dominus: & ſeptimũ deteſtatur anima eius.* Nimirũ, teſtẽ fallacem, & ſeminatorẽ diſcordiæ. 3. Quocirca 1. Cor. 6. *Nec maledici, nec rapaces regnum Dei poſſidebũt.* 4. Nõ igitur *appelleris ſuſurro in vita tua: & lingua tua ne capiaris, & confundaris.* Eccl. 5. 1. S. Bern. ait: *Nunquid Vipera eſt, lingua detractoris, ferociſſima?* 2. S. Hier. in Eccl. *Serpens, & detractor æquales ſunt. Quomodo enim ille mordens venenũ infert: ſic iſte detrahens pectoris ſui virus in fratrem effundit.* 3 Quin amplius Bern. *Detractor, & libens auditor vterque diabolum portat in lingua.*

Detractores. — *Carniuori ſunt.* — *Et canes.* — *Arcendi cœtu hominum.* — *Exoſi Deo.* — *Sunt viperæ.* — *Ac dæmones.*

Ergo Prou. 4. *Remoue à te os prauum: & detrahentia labia ſint procul à te.* Labia & ora Phariſæorum hic talia in eum, *qui venit in mundum peccatores ſaluos facere.*

Digitized by Google

ſagittant in obſcuro rectos corde. Pſalm. 10. 2. Gallus plus alieno gaudet fimeto, quam domeſtico: illud euertit, excutit: repertæque gemmæ, vel muſcam præfert. Ita Zoylus. 3. Scarabæus ſordibus innatus, & paſtus odore roſæ aut violæ, vt toxico, emoritur. Ita detractoris vita, & voluptas, ſunt ſordes alienæ: tales ſua laus eſt aliena. 4. Olympiæ locus, vbi Græcorum artes certabant ac vires, ſic conſtructus erat, vt vox vna ſeptemplici echo reſonaret, vnde ἑπταφώνων dictus eſt. Vocaliores autem ſunt voces detractorum. *Eſt propalator ſplendorum.*

III. Stomacho, hepateque vitiatis tetri ſapores aſcendunt, quæ halitũ taminant: Ita hominis conſcientia, cor, & anima putiſcens exhalat memphitim maledicentiæ. Nam Matth. 12. *Ex abundantia cordis os loquitur.* 2. Pſalm 5. *Sepulchum patens eſt guttur eorum. Quia linguis ſuis doloſe agebant.* 3. Leproſo *Leu.* 13. Mandatum: *Habebit veſtimenta diſſuta; caput nudum; os veſte contectum, contaminatum ac ſordidum ſe clamabit.* Lingua tam purulenta maledicum arguit totum eſſe leproſum, & noxia in eo omnia, halitus, tactus, veſtitus, afflatus, &c. *Eſt animæ putiſcentis.*

PARS III.

Fugiendi ſunt detractores.

NE talis fieret orabat. Pſalm. 140. *Pone cuſtodiam ori meo; vt non delinquam in lingua mea.* *1. Fugiendi*
1. Idem fugiebat hos contagioſos. Pſalm. 100. *Detrahentem ſecreto proximo ſuo, hunc perſequebar.* Quo zelo? Pſalm. 30. *Erubeſcant impij, & deducantur in infernum: muta fiant labia doloſa.* Cur? *Quia loquuntur aduerſus iuſtum iniquitates in ſuperbia ſua, & in abuſione.*

2. Eccl. 26. *A tribus timuit cor meum; & in quarto fa-* *2. Metuendi.*

to facies mea metuit: Delaturam ciuitatis; & collectionem populi, & calumniam mendacem: ſuper mortem omnia grauia.

3. Sunt leproſi. 3. Leu. 19 *Non maledices ſurdo.* De quo S. Greg in Paſt p. 3. *Surdo maledicere, eſt abſenti, & non audienti derogare.* Non abſimile Plut. in Moral. *Vt*, inquit, *noctuæ aues ſunt inauſpicatæ, nocte tantum volant, & gemunt: ſic detractor qui in abſentia loquitur.*

4. Corui. 4. Leu. 11. *Comedere non debetis, & vitanda ſunt vobis, &c. & omne coruini generis.* De hoc atri ſunt & ferales momi. Coruus *Gen.* 9. emiſſus ex arca non rediit; nactus forte cadauer. Maledicus vbi ſemet rationis ac veri exceſſit fores, per paſſionum mala volat, rancoriſque roſtrum in cadaueribus cruentat ſemper crocitans, vix ad arcam ſalutis reuertitur.

5. Locuſtæ. 5. Locuſtas vidit Ioannes Apoc. 9. *Similes equis paratis ad bellum; ſuper capita coronæ ſimiles auro, facies hominum, capillus mulierum, & dentes leonum erant.* Interpretes hic detractores intelligunt.

6. Antropophagi. 6. De iis Pſ. 26. *Appropiant ſuper me nocentes, vt edant carnes meas* Iob 14. *Quare perſequimini me, ſicut Deus, & carnibus meis ſaturamini.* Vbi S. Greg. *Qui aliena vitæ detractione paſcuntur, alienis carnibus ſaturantur.*

7. Beſtia peſſima. 7. *Quod ſi inuicem mordetis, & comeditis, videte, ne ab inuicem conſumamini.* Gal. 5. Item Dan. 7. *Ecce beſtia quarta mirabilis, atque terribilis, & fortis nimis. Dentes ferreos habebat, magnos commedens, atque comminuens, & reliqua pedibus ſuis conculcans, diſſimilis erat cæteris beſtiis, & habebat cornua decem.* Myſtice ſignificabat ea Rom. Imperium. Moraliter detractionem. *Gloſſa* notat, tres alias beſtias nominatas eſſe, Leænam, vrſum, leopardũ, at quartam innominem eſſe. Adeo nullis terminis malitia

eius

eius contineri poteſt, vt nomen vnum habere queat. Sic Pſal. 49. *Os tuum abundauit Malitia, & lingua tua concinnabit dolos.*

8. Quin etiam diabolus ea nuncupatur. 2. Tim. 3. *Mulieres ſimiliter pudicas, non detrahentes*: Græce eſt, μὴ διαβόλους: *non diabolicas.* Vt detractor ſit diabolus, & vice verſa. 9. Vterque etiam ſerpens dicitur. Pſalm. 139. *Acuerunt linguas ſuas, ſicut ſerpentes.* Hos ait *Plinius hiſt nat. l. 5.* linguam habere, linguam tenuem, longam, triſulcam, ac tetri odoris. Sic & illi vno linguæ ictu lædunt proximum cui detrahunt, ſe, & audientem beneuole. Longa ea ſe ad mortuos porrigit, vt ſagitta eos vulnerans. Pſalm. 56. *Dentes eorum arma, & ſagitta.* 13. Deut. 23. *Non offeres mercedem proſtibuli, nec pretium canis in Domo Domini. Quia abominatio eſt, vtrumque apud Dominum.* An non fidum animal eſt canis ac vtile? Sed impudens, & quemque allatrans: & maledicorum typus.

8. Sunt diaboli.

9. Serpētes.

Sunt cane peiores.

PARS IV.

Benignitas aduerſus maledicos opponenda eſt, exemplo Chriſti.

QVare. I. Qui nos dentes amemus, non caninos. Nam de ſponſa. Cant. 5. *Dentes tui ſicut grex ouium, quæ aſcendunt de lauacro.* Tales ſint & filij ſponſæ Chriſtiani dentes. 2. Labia etiam, qualia ſponſi. Cant. 5. *Labia tua lilia diſtillantia myrrham primam.* Candida vt lilium: redolentia, vt myrrha.

3. *Emunctoria*, Exo. vigeſimoquinto, *& vbi ea, quæ emuncta ſunt, extinguantur, fiant de auro puriſſimo.* Id eſt, Modis ijs fiat de proximi defectis ſermo, & factus cœletur, vt charitas adſit

aurea

Digitized by Google

aurea, quæ corripiat,& occultet. 4. De Bonaſo refert *Plin l.10. nat hiſt.c. 70.* quod,ſi à venatoribus ſe premi ſentiat, cum ob recurua in ceruicem cornua defendere ſe nequeat;tam tettum,tam calidum odorem emittat, vt vel ſolo tactu venatores adurat. Ita detractor, alijs nocendi armis deſtitutus,rumore ſparſo nocet.

Piſcis eſt, raiæ genus, qui in obambulantes ad ripam maris humorem eijcit, tam noxium, vt intoxicatos enecet,quos tetigerit. Deterior lingua eſt maledici.

Aditus ad Ieſum facilis eſt.

II. Vt ſuſcepto prodigo in patrem murmurabat filius: ita Phariſæi in Chriſtum, quod *peccatores ſuſcipit.* 1. Sicut Maria & Aaron in Moyſen, quod Æthyopiſſam duxiſſet vxorem. Hæc anima peccatrix eſt,quam Dominus accipit.

2. Quid gratiam Domini vertitis in vitium? Infinitæ miſericordiæ eſt eius; quod audeant ad eum ſe peccatores aggregare. 1. Arcam aſpicere Soli S.Pontifici licuit & accedere: Ioſ.3. *Sit inter vos & arcam ſpatium cubitorum 2000. cauete ne appropinquetis* At vera Arca dixit; *Venite ad me omnes.* Matth.10, 2. Bethſamitarum 3000.morte ſubita perierunt, quod propius Arcam acceſſiſſent; alij metuentes clamabant. 1.Reg.6. *Quis poterit ſtare in conſpectu Domini Dei Sancti huius?* At *hic* etiam *peccatores recipit.* 3. Exod.18. *Cauete, ne aſcendatis montem,ne tangatis fines illius. Omnis,qui tetigerit montem,morte moriatur.* At Chriſtum,montem magnum ex paruo lapillo, qui adierit, vita viuet. 4. Aſſueri vel atrium inire, vel intueri vultum fas nulli,niſi vita periclitante: *Eſth.4.* Holofernis, *Iudith* 14. inire cubiculum, aut pulſare ianuam nefas. Ad Ieſum facilis eſt aditus.

Deus in medio noſtri eſt refu

III. Regi Babyl. Magi de Dijs loquentes aiunt. *Horum non eſt cum hominibus conuerſatio.* Dan.2. Falſum.Nam Deut.4.*Non eſt alia natio tam grandis*

Digitized by Google

dis, quæ habeat Deos appropinquantes ſibi, ſicut Deus noſter adeſt nobis. 2. A Zylum ſacrum eſt Ieſus. 3. Sicut 1. Reg. 22. *Conuenerunt ad eum,* Dauidem, *omnes qui erat in anguſtia conſtituti, & oppreſſi ære alieno, & amaro animo: & factus eſt eorum Princeps.* 4. Diluuij tempore, *Gen.* 7. etiam beſtiæ ad Noen habuere receptum, ac ſalutem. Certior & ara, & arca ſalutis eſt Ieſus Saluator: Ergo *ad eum pub. & peccatores accurrite.* *gium omnium.*

PARS V.

Cur benigniſſimus Ieſus perditos requirat?

I. QVis ex vobis homo, &c. Liuorem, & ſcandalum retundit parabola de amiſſa margarita; & alia de ouicula perdita. 1. Ægyptus ranis abundat & raniuoris ſerpentibus Enydris. Contra hos ranæ virgam ore obtendunt; quæ faucibus inhærens necat inuaſores Enydros. Itaque pingebant Ægyptij ranam cum virgula in ore, & intuentem Enydrum, cum epygrapha: *Virtute, non vi.* Ita hic Dominus contra Phariſæos. 2. Secundum iſtud vetus hieroglyphicum, vt *Rich. Brixius tom.* 2. Pingebant vetulam alatam, columnæ aſtrictam; ad pedes Herculem. Id eſt. Virtutem veteraſcere debere; volareque fama ferente, affixam ad innocentiæ columnam, ac tutam; Hercule fortiorem eſſe. Talis hic Ieſus paſtor, requirens ſequeſtratum ab Angelis Adamum. *Mollis in reſpondendo Ieſus.*

Inde: 1. Iſa. 53. *Omnes nos quaſi oues errauimus, vnuſquiſque in viam ſuam declinauit.* 2. Ezech. 34. *Errauerunt greges mei in cunctis montibus, & in vniuerſo colle excelſo, & ſuper omnem faciem terræ diſperſi.* 3. Pſal. 118. *Errani ſicut ouis, quæ perijt. Quære ſeruum tuum Domine.* *Nos ouis perdita.*

II. Sed cur Domine hanc requiris ouem tam ſolicite? 1. An, quod ea ad Dei gloriam ſpectet? *Requirimur ob Dei gloriam.*

Nam

Nam Pſal.113. *Non mortui laudabunt te Domine,*
Quia creauit nos. *neq; omnes qui deſcendunt in infernum?* 2. An etiam
quia Iob 10. *Manus tua fecerunt me, & plaſmauerunt me totum in circuitu?* 2. Ionæ dixit Dominus:
Ion. 4. *Tu doles ſuper hedera, in qua non laboraſti, neque feciſti, vt creſceret, qua ſub vna nocte nata eſt & periyt: Et ego non parcam Niniuæ ciuitati magnæ, in qua ſunt tot homines,* quaſi dicat. Etſi pl⁹ de hiſce doleam, quam tu de hedera, attamen non parcam: Nunc tamen nos quærit.

Ob pœnas paratas perditis. 3 An, quod ſolus nouit optime pœnarum immanitatem, à qua ſeruatos nos diſcupit? Certe tanta non erat euaſtatio Ieroſolymæ, & tamen Luc. 19. *Fleuit ſuper eam.*

Ob dæmonis tyrannidem. 4. An, quod nota tibi Satanæ tyrannis ſit, & leonina rabies circumeuntis? Ita Dauidi dolebat Goliathanus faſtus. 1. Reg. 17. *Quis, ait, eſt hic incircumciſus, qui exprobrat aciem Dei viuentis?* Ideo ſtabat animo, cum hoſte congredi, ſuoſque vindicare ab eo. Et vindicauit cum Deo. Sic Ieſus ouiculam ex ore leonis aut vrſi eruebat baculo, & habitu paſtorali.

Itaq; nos iam quaſi, vt Dauid trepidos Iſraelitas, affatur: *Leo, vel vrſus tollebat arietem de medio gregis*, genus humanum Angelis prædeſtinatione inſertum, *& perſequebar eos, & percutiebã, eruebamq; de ore eorum, & illi conſurgebant aduerſum me*: vt hic Phariſæi, *& apprehendebam mentum eorum*, ob murmurantium, *& ſuffocabam, interficiebamq; eos*, in parabolis refutatos. Ergo Chriſtus victoria noſtra: *Confidite, quia ego vici mundum: Iam Princeps huius mundi eiectus eſt.* Et vero tanti eſt ei vel vna anima, vt ei ſoli impendiſſet, quod nunc omnibus impendit. Nam *venit, vt faceret voluntatem Patris ſui.* Atqui, Matt. 18. *Non eſt voluntas ante Patrem veſtrum, qui in cælis eſt, vt pereat vnus de puſillis iſtis.*

Digitized by Google

III. Notãda eſt mira Domini benignitas, qua reſpondens in bono vincit malum Phariſaicum. Non clamat, nõ contradicit, ſed interrogat. Vti hic, &alias *Licetne cenſum dare Cæſari?* Matt. 22. *Quomodo legis in lege? Diliges, &c. Quis veſtrum non educet aſinum, &c. Licetne Sabbatho benefacere? &c.* — *Suauis in arguendo Ieſus.*

Vt balena gratiſſimum odorem effundit contra tetrum piſciculi inſidiantis ei, ac peſtiferũ effudẽtis, *teſte Plinio*, ita Ieſus in hoc mundi oceano contra lĩguas virulẽtas vtitur remedio benignitatis odore.

Mirum! Cum Sap. 16. *Creatura Factori deſeruiens exardeſcit in tormentum aduerſus iniuſtos.* Et Sap. 5. *Pugnabit cum illo orbis terrarum aduerſus inſenſatos.* Cum, inquam, omnis creatura ſit aduerſa peccatori, Deum tamen læſus ſtare pro eo; hoc mirum, & magnum. Vere Thren. 3. *Miſericordia Domini, quod non ſumus conſuncti.* — *Etſi alia omnia ſint infeſta.*

Quo ſceleſtiores Caini deſperabundi. Gen. 4. *Ecce,* inquiunt, *proÿcis me à facie tua, omnis, qui inuenerit me, occidet me.* Non ſic. Nuſquam tutius viuitur, quam ante faciem Domini, ſis vel Cain deterior. 2. Auguſtine, quid expertus ais? *Ego Te offendebam, & tu me defendebas.* 3. Ergo Domine Pſal. 30. *Abſcondes eos*, peccatores, *in abſcondito faciei tuæ, à conturbatione hominum.* 4. Dicant: *Deus refugium noſtrum, & virtus, adiutor in tribulationibus, quæ inuenerunt nos nimis.* — *Non igitur deſperandum eſt.*

DOMINICA IV. POST TRINITATEM.

Eſtote miſericordes, ſicut & Pater miſericors eſt. Luc. 16.

NOta, ſequor Autorum, non patria morum Hic mos, quod de Epulone proponit hodie Euangelium,

gelium. in iſthoc tu Beſſæos conceptus repete ex feria V. Poſt Dom. 2. Quadrageſimæ.

Devs, *Geneſis ſecundo*, hominem ad imaginem, & ſimilitudinem tuam condidit, quaſi Devm quendam terreſtrem. Eſſe ea pignus amoris vtrumque debebat. Sed & calcar homini, vt opere ſimilis eſſe contenderet illi, quem referret imagine. Quod vt perfectius aſſequeretur, poſuit illi, vt Sponſus Sponſæ, ſignaculum ſuum ſuper brachium eius, *Cant.*8. Ne cor ſolum amaret. Sed & manus opus præſtaret miſericordiæ, Iuſtitiæ, &c. Vti Deus exhibuit opere, quod geſſit in voluntate. Et hoc monet hodie.

Nos

I. *De excellentia miſericordiæ.*
II. *De vi, & efficacia eiuſdem.*
III. *De Incentiuis ad eam.*
IV. *De iudicio temerario.*
V. *De iniurijs remittendis.*

PARS I.

De excellentia miſericordiæ.

Ea eſt homini propria. I. Miſericordia eſt aliena miſeria in noſtro corde compaſſio. Sic Auguſt. D. Thom. & Scholaſtici. Vnde in Deo non reperitur; quia in eum non cadit paſſio. Opus tamen ſubueniendi miſeris, Deo eſt proprium vti bonum agere, & dare. Quo magis nos tangi miſericordia vult in corde, & opere probari. Vt quæ & paſſiue, & actiue nobis conueniat.

1. Mandata. 1 Ideo tot ad eam monita, Ecel.3. *Oleum de capite tuo non deficiat.* Et quidem, vt oleum omnibus ſuperfertur liquoribus, ita virtutibus miſericordia. Ait *hic Euſ. Emiſ.*

2. Chara Deo. 2. Plane vt Deus præ cunctis diligit hominem, ob imaginem creationis, ita homines miſericordes præ hominibus aliis amat, ob ſimilitudinem virtutis.

3. Prou.

3. Prou. 3. *Miſeric. & veritas te non deſerant Circunda eas gutturi tuo: & ſcribe eas in Tabulis cordis tui, & inuenies gratiam, & diſciplinam coram Deo, & hominibus.* 4. Oſeæ 6. *Miſeric. volo, & non ſacrificium.* Matth 9 *Euntes diſcite, quid eſt: Miſeric. volo & non ſacr.* Iac. 2. *Superexaltat autem miſericordia iudicium.* Id eſt, vt Aug. in Pſal. 143. *Præponderat Exultat & gloriatur miſeric. aduerſus iudicium.* Addit œcumeni⁹ in Epiſt. Iac. *Siquidem miſericordes miſericordiam conſequentur.* — *3. Altior virtutibus omnibus.*

II. Ethnici ſane, vt Athenis, aram Deæ Miſericordiæ ſtatuerunt: ait *Pauſan. & Plut.* Nos eam eſſe fontem dicimus in Deo, ex quo cætera dimanant in nos dona omnia. Vti *Gen. 2.* Fluuius Paradiſi vnus in 4. ſe diuidit: ita Miſ. vna eſt quadrifida, circumiēs omnem orbem. 1. Creationis. 2. Gubernationis. 3. Redemptionis. 4. Glorificationis. — *Figura. 1. Fons eſt omnium virt.*

2 Miſ. eſt arca, in qua centuplicatum reperitur in cœlis, quidquid hic manus operata fuerit. Eſt enim *Exo.* 25. 37. Arca fœderis, è lignis incomputribilibus Sethim, veſtitaque auro. In qua tabulę legis, manna; Virga Aaronis. In hanc Matth. 6. *Theſaurizate, vbi neque ærugo, neq; tinea demolitur, vbi fures non effodiunt.* — *2. Eſt arca Dei.*

3. Miſer: eſt ianua cœli. Ideo oſtia ad ſancta ſanctorum erant oleagina. *3. Reg. 6.* — *3. Porta cœli.*

4. Columba, ad arcam rediens, Gen. 8. *Ore ramū oliuæ virentibus folijs retulit.* Ita Miſericordes cœlum ingrediuntur. — *4. Columba pacis.*

III. Miſ. diſſoluit laqueos damnationis, & luctatorem dæmonem eludit. Vti Luctatores oleo ſe vngebant, vt & fortiores eſſent, & ne teneri poſſent. Vt Aug. l. 50. Homiliarum hom. 39. *Ante fores gehennæ ſtat miſericordia, & neminem permittit in carcerem mitti. Chryſoſt. hom. 3. de pœnit.* ait, habere nos hic nundinas, in quibus paucis miſericordiæ nummulis emere poſſimus cœlum. — *Soſpitatrix eſt, &c.*

PARS II.

De vi, & efficacia Miſericordiæ.

Ethnicis magnifacta.

I. E*Stote miſeric.* Ethnici indignum vita docebāt, qui careret miſericordia. Hanc in triſtibus, in lætis Amicitiam eſſe Solem volebant. 1. Antoninus verus Imp. teſte *Capitolino*, aiebat: *Inhumanum eſt, humanis caſibus non ingemiſcere.* 2. Martiani Imp. vox erat. *Eas demum veras eſſe diuitias ac certas, aliena non rapere, egentibus elargiri ſua.* 3. S. Franciſcus ait: *Miſ. eſt amoris Dei pararia,* S. Bonau. in vita cap. 1.

Eſt pro Iuſtitia.

In S. Scr. Miſ. pro Iuſtitia accipitur. 1. Prou. 21. *Facere miſericordiam & iudicium, magis placet Deo quam victima.* LXX. vertunt *facere iuſta*: Rabini, *facere iuſtitiam.* 2. Hinc 2. Cor. 9. vocat eam *frugē iuſtitiæ.* 3. Qui miſericordiam oſtendit, is & ſuum cuique reddit. Id quod iuſtitiæ eſt: ac tanti; vt dicat Deus, Mat. 25. *Quod vni ex iſtis feciſtis, mihi feciſtis.*

Ditatur à Deo.

1. Deus vt miſericordes ditat gratijs: ita animā Oſeæ 1. *Ablactauit eam, quæ erat abſq; miſericordia:* Quis? Gen. 16. *Ego Deus Saddai,* id eſt, *qui habet* vbera 2. Cant. 1. *Oſculetur me oſculo oris ſui: quia meliora ſunt, vbera tua vino, fragrantia vnguentis optimis.* Sic ſponſum ab vberibus ſponſa laudat.

Punitur immiſericordia.

Quo durius puniuntur immites. Aug. li. de Con. vit. *Memento, quid purpurato diuiti contigerit. Non damnatus eſt, quod aliena tulerit; ſed quod egenti ſua non tribuerit: Et in inferno poſitus ad petenda minima peruenit, qui hic parua negauit.*

Miſericordia beat.

Hier. Ep. ad Nepot. *Non memini me legiſſe, mala morte mortuum, qui libenter opera charitatis exercuit. Habet enim multos interceſſores: & impoſſibile eſt, multorum preces non exaudiri.* Ergo. *Eſtote Miſ.*

1. INon

Digitized by Google

II. Non vult nos Patri potentia pares eſſe: vti Lucifer, & Eua voluere: ſed miſericordia. 1. Eph. 5. *Eſtote imitatores Dei, ſicut filij chariſſimi.* 2. Sic Æneas Aſcanio: *Facit Deo pares, & filios.*

Diſce puer virtutem ex me, verumque labo rem.
Te pater Æneas, & auunculus excitet Hector
Dedecus eſt natis claros habuiſſe parentes:
Ni ſtudeant illis moribus eſſe pares.

I. Cn. Scipioni, filio Africani, ſed degeneri cognatio detraxit annulum, cui inſculpta Patris erat imago: quod eam virtutibus non æmularetur. *Val. Maxim. l. 3. c. 5.* 2. Alexander Magnus cognomini adoleſcenti, ſed diſſoluto, ait: *Aut nomen, aut mores muta.* Maximus ſerm. 4. de Fort. Sic & tu Chriſtiani, id eſt, vncti miſericordis nomen. *Degeneres ſuas immiſericordes.*

1. Salomon, 2. Par. 3. *Ante fores templi fecit duas columnas:* id eſt, ait Rupertus in 3 Regum 7. *Miſericordiam, & iuſtitiam.* Nam Cant. c. 5 *Crura eius ſicut columnæ marmoreæ, quæ fundatæ ſunt ſuper baſes aureas.* His autem cruribus incedit Deus, vt ait Pſalm. vigeſimoquarto. *Vniuerſæ viæ Domini miſericord & veritas.* *Hiſce columnis*, ait Rupert. *totum S. Scripturæ ædificium innixum eſt.* *Eſt Dei propria.*

2. Priſci Idola ſua pleraque ex ligno oleagino ſculpebant: quod eorum ſit miſereri. Et licet Iouis fieret ex auro; tamen oliuæ ramis coronabatur. 3. Mileſijs, quod inſcij oliuam ſuccendiſſent, oraculum conſultum reſpondit; quia Miſericordiæ ſymbolum violaſtis, inſignem crudelitatem patiamini.

Digitized by Google

PARS III.

Incentiua ad eandem.

1. Quia miſeri ſumus omnes. I. HÆc complura ſunt. 1. Quia quiſque eſt ipſe miſerijs obnoxius. *2. Mandata eſt nobis* 2. Motiu. Deus eam exigit, omiſſamq; punit. Ezech. c. *16*. omnẽ Sodomæ ruinam adſcribit immiſericordiæ: *Tenebant panem, & omnia bona terra, & non extendebant manũ ad dandum pauperi.* Habens aridam manum. *Matt. 14.* iubetur eam extendere, & ſanatur. Vbi quidam ait: *Nulla res tantum valet ad ſalutem recipiendam; quam aperire manum, & dare eleemoſynam.*

3. Quia etiam. Innata eſt brutis. 3. Motiu. Ea etiam in brutis reperitur. 1. Hoc miratus *Iob*, remittitur ad bruta. cap. 12. *Interroga iumenta, & docebunt te; volatilia cœli, & indicabũt tibi, loquere terra, & reſpondebit tibi, & narrabunt piſces maris.*

1. Terreſtribus. Et quidem inter terreſtria, ecce. 1. Elephantes, ait *Ælia. l. 12. Var.* tranſituri flumen, robuſtiores ſe in flumen ſiſtunt, vt curſum frangant aquæ, infraque ſe tranſeant infirmiores. Cumque ſenſerunt ſicubi tectam eſſe foſſam, qua capiantur: in eam ſe fortiſſimus inijcit, prębetque cæteris dorſum pro ponte vt tranſeant. Dein alij proboſcide ramis arborum foſſam implẽt, vt & ille poſſit emergere. En miſericors auxilium. *Idem l. 8. c. 14.* 2. Leo, niſi extrema adactus fame: parua non lædit animalia: quin hæc eũ ſequuntur, vt diuiſam ab eo prędam participent. *En iumenta.*

2. Volatilibus. Iam *volatilia*. 1. Ciconiæ parentes ſenio debiles migraturę alio, humeris ſupportant Pelicanus ſanguine redanimat pullos. 2. Coruus, ait *Ælia. l 3. c. 41.* cum præ ſenio prædam quęrere pullis nequit, ijs ſe dat ipſum in eſcam. 3. Idem *l. 1. c. 19. & l. 11. c. 12.* Delphin ſi paruulorum ſuorum quis capitur, hor-

rendo

gendo eiulatu cæteris fugam ſuadet. Dein congregat ſocios, ſicque inſultant in cymbam ni, vt, paruulum reddant, eam ſubmergant. Mortuum gregatim deferunt, vbi profundiſſimum, cum magno luctu.

Demum. *Terra loquere.* Vbi S. Ambr. monet: Aſpice terram, quam copioſe fruges fundit homini? — 3. *Telluri.*

II. Motiuum incentiuum ſit merces quoq; temporalis: Adeo large reddit Deus. 1. Prou. 11. *Alij diuidunt propria & ditiores fiunt: Alij rapiunt non ſua, & ſemper in egeſtate ſunt.* 2. Prou. 3. *Honora Dominum de tua ſubſtantia, & de primitiis frugum tuarum da pauperibus & implebuntur horrea tua ſaturitate, & vino torcularia tua redundabunt.* — 4. *Quia remuneratur à Deo.*

Ecce exempla. 1. Sareptana, 3. *Reg.* 17. quod Eliæ magno affectu ſuccurriſſet, ſic benedicitur, vt oleũ & farina ei non deficerent, dum plueret poſt triennium. — *Exempla.*

2. Tiberius Imp. cum etiam inſignia & ornamẽta imperij fuiſſet elargitus, monitus ne prodigat res imperij, reſpondit: *Deus non deerit fiſco noſtro.* Et ecce, paulo poſt in Palatio ambulãs marmori crucem inciſam conſpicatus, iubet lapidem eleuari, honore Crucis. Sub hoc ſimilis erat & alter, ſub hoc & tertius, ac ibi theſaurus maximus. Et hunc continuo elargitur egenis. Sic *Paul. Diac. l. 6. c. 3.*

3. Ethnicus à Chriſtiana vxorem perſuadetur elocare pecunias Chriſto, plus recepturum fœnoris. Ducitur ab ea ad templum; hic repertis egenis diſtribuit; experturus promiſſum ac fidem vxoris. Poſt vrgente neceſſitate expoſtulans cum ea de pecunia quaſi perdita: quæ ipſum eodẽ iubet redire. Dumq; diſpicit ibidem, quis quid offerret ſibi, forte humi conſpicit aureum. Affert vxori, emat piſcem in prãdium. Emptus piſcis dum exenteratur; ecce gemma in eo reperitur, quæ vendita fuit 300 000. aureorũ.

Digitized by Google

Ecce Prou. 19. *Fœneratur Domino, qui miſeretur pauperis: & viciſſitudinem ſuam reddet ei.*

5. Motiuum. Quia opera miſericordiæ potiſſime examinabuntur. Matth. 25. *Eſuriui, & non dediſtis mihi*, &c. Ideoque Iac. 2. *Iudicium ſine miſ. ei, qui non fecit miſ.* 2. Contra Matt. 5. *Beati miſericordes, quoniam miſ. conſequentur.*

PARS IV.

De iudicio temerario.

Subitum iud. eſt erroneum.

I. NOlite iudicare, & non iudicabimini. Quia & hoc eſt miſericordiæ. 1. Et iudicium noſtrũ eſt plurimum temerarium, vtpote ſecundum faciẽ, vt Scriptura id vocat. Ioan. 7 *Nolite ſecundum faciẽ iudicare: ſed rectum iudicium iudicate.* 2 Leproſum, *Leu.* 13. dies 7. ſegregari, ac inſpici iuſſit Deus? ne ſacerdos præpropere quid pronunciaret. Si ita cunctabundos eſſe conuenit conſtitutos ad iudicandum; quid par eos agere, quibus id datum non eſt negotium.

Eſt improborum.

Improbus omnes ſui eſſe ſimiles aut cogitat, aut vellet: quo citius errat iudicio. 1. Vt Nero Veneri deditus iudicabat, neminem poſſe abſtinere. 2. Eccleſ. 10. *In via ſtultus ambulans, cum ipſe ſit inſipiẽs; cæteros putat inſanire.* 3. Sic Vagao *Iudith* 14. mulieroſus etiam Holofernem putabat Iudithæ amplexibus inhærere diutius, quod non ſurgeret inſtante hoſte. 4. Ita *Luc.* 7. iudicabat Magdalenam Simon temerariam, ac peccatricem. 5. Ita *Luc.* 18. Phariſæus Publicanum. 6. Sic 2. *Reg.* 10. Ammonitę iudicarunt pro exploratoribus legatos Dauidis miſſos Regi conſolando ob mortem patris, & fœderi iciendo amicitiæ.

Eſt ſordidũ

1. Cucurbitulæ noxium exſugunt ſanguinem, nõ bonum: ita ſuſpicioſi; vt porci lutoſi, ſordes rimãtur.

2. Qui

2. Qui, quod agant, domi non habent, vagãtur maleferiati; alienaque notant: Ita qui ſecum non habitant in conſcientiis ſuis. Ita Plutarchus in Polit.

Sophronius cap. 134. *Prati ſpirit.* Anachoreta ſenex ſciſcitanti iuueni, cur tam cito iudicaret? ait: Quia tu te ipſum non noſti nec inſpicis. *Eſt ignotũ ſui.*

II. Iſti temeritati medetur charitas, & miſeric. Quia hæ aliena vt bona, ſic & mala, ſua eſſe ducunt. 1. Vnde ſuadetur Rom. 12. *Gaudete cum gaudentibus fleti cum flentibus.* 2. Cor. 1. *Sicut ſocij paſſionum; ita & conſolationum.* 2. Qui in vibibus ſordes coacervant vicatim, ac euehunt, viliſſimi capite cenſi habentur. Ita critici ſuſpicioſi, hominum ſunt peripſemata. 3. Vera *Charitas non cogitat malum.* 1. Cor. 13. *Medetur ei miſericordia.*

Ideo Adam, dum innocens erat, nuditatem non agnouit: at puduit eum ſui, iam nocens factus. Ita mali male cogitant, & loquuntur. 2 Nota eſt duplex Æſopi anterior, & poſterior mantica. De qua *Perſius Sat. 4.* *Prodit ex malitia.*

Vt nemo in ſeſe tentat deſcendere; nemo:
Sed præcedenti ſpectatur mantica tergo.

3. Cicero. libr. 3. Tuſculan. Quæſtion. ait: *Stultitia proprium eſt, aliorum vitia cernere; obliuiſci ſuorum.* Gregor. Magn. *Stulti tanto intenſius de alieno iudicant; quanto ſua profundius ignorant.* *Ex ſtultitia.*

Pſalm. 5. *Linguis ſuis doloſe agebant; iudica illos Deus. Decidant à cogitationibus ſuis: ſecundũ impietatem eorum expelle eos.* Quia *guttur eorum eſt ſepulchrum patens*: fœtet & à mortuorũ putredine, quibus non parcent. Et tam bono, quã malo viro os ſuum parant in tumulum: Sicut Raguel, *Tob. 8.* tam *Eſt bonis, & malis iniquum.*

iuſto Tobię ſepulchrum parabat, quam alijs ſeptem prioribus male de hoc iudicans.

1. *Sibi cacat malum* III. Non ſic bonis erit. 1. *Vir linguoſus non dirigetur in terra: virum iniuſtum mala capient in interitu.* Pſ.139. Vel, vt Chaldæus: *Venabitur angelus mortis, & detrudet in gehennam.*

2. *Ex ſe ipſo* 2. Vt montes quidam ignem eiectāt accenſum ex Sulphure intus incenſoque aere, ita critici maledici ſulphure intus ardent, ſuccenſo per flabellum dæmonis. Quibus imprecatur. Pſalm. 62. *Ponantur ſicut flamma, quę comburit montes.*

3. *Eſt mendax.* 3. Pro Maria *Num.* 12. leproſa ob murmurationem contra Moyſen, aues ſunt ſacrificatæ: quæ ſymbolum ſunt garrulitatis. 4. Ideo Baccho ſacra fuit pica, pectus alba, cætera atra: talem maledici ſpeciem præferunt candoris ac Veri: at atri ſunt, mendaces.

Ergo caue. 1. Bene igitur Eccl. 21. *Verba ſapientis ſtatera ponderabuntur.* 2. Sicut priſci in bilance pingebant hinc canem, libere latrantem: inde ſerpentem, cautum Mineruæ comitem: Ita ſapiens arguit, ſed caute. 3 Temerarij Melitenſes, *Act.* 28. viſo adhærere manu Pauli ſerpentem, dicentes: *Vtique homicida eſt hic homo; qui, cum euaſit de mari, vltio non ſinit eum viuere.*

PARS V.

Iniurias remittendas eſſe.

Exemplo Dei. D*Imittite, & dimittemini.* Et hæc pars miſericordiæ eſt. 1. Eph. 4 *Eſtote inuicem benigni, miſericordes, donantes inuicē: Sicut & Deus in Chriſto donauit vobis.* q.d. Si Deus Dn̄s. &c. homini, ſeruo, &c. quanto magis, &c. Matt. 18. *Serue nequam, omne debitum dimiſi tibi, quia rogaſti me, nōne ergo oportuit & te miſereri conſerui tui.*

Nauta. 2. Vt prudens nauar-

Digitized by Google

parchus ſuperante tempeſtate, non obnititur contra; ſed vela contrahit, dum illa deſæuiat: atq; tum prouehitur: Ita cede malis: ſilentioque in eos te vindica. Hæc ô quanta eſt victoria?

1. Æneas offa melleâ Cerbero obiectâ non alatratus vel ad inferos tutus abiit. Ita tu. &c. Nam *Prou.* 13. *Reſponſio mollis frangit iram.* 2. Audi patientiam, Pſal 128. *ſupra dorſum meum* fabricauerunt peccatores. Dorſum eis dedit, non pectore ſe oppoſuit. Honeſta hæc fuga eſt: *dimittere vt dimittaris.* *Vince bono malum.*

II. 1. Pythagoricum eſt: *Olla ab igne remota nullum in cinere veſtigium relinquitur.* id eſt: Iræ memoriam aboleto *Cyr l.* 5. *Strom.* 2. At monet *Iſidorus Epiſt.* 12. *Iras aqua inſcribendas: amicitias ari.* 3. Hem: ab Ethnicis vincemur Chriſtiani? *S. Baſil orat. de legendis ſcriptis gentium:* ait. Socratem infringentis ſibi colaphum nomen fronti inſcripſiſſe imperturbatum, quaſi beneficio affectum. 4. *Seneca l.* 2. *de Ira ca.* 33. Aulico ſuſcitanti, qui poſſit, in aula ſeneſcere? dictum: *Iniurias accipiendo: & gratias agendo iniuriantibus.* *Obliuiſcitur per Amniſtiam.*

Quo deteriores, qui nec verbo dignantur eum, à quo læſi fuere. 1. Alciatus, & Pierius produnt ex Phyſicis duo tympana diffringenda citius, quam ſonum edant compulſata; quorum hoc ouina, lupina iſtud fuerit tectum. Ob odium animalium, quod in exuuiis etiam viuit. Tales iſti beſtiæ. 2. Leo rugit, lupus vlulat, ſibilat ſerpens, crocodilus tamen hiſce acutiſſimis dentibus ſæuior eſt, etſi elinguis ſit. Ita elingues inimici. *Comitas.*

Digitized by Google

DOMINICA V. POST TRINITATEM.

Duc in altum. Laxate retia veſtra. Luc. 5.

TObias cap. 6. Raphaelis juſſu feliciter piſcatus piſcem eſt, quo dæmonem fugauit, matrimonium proſperauit, cæcitatem patris conſanauit. Petrus felicius, iuſſu Domini, &c.

Nos

I. *De vi verbi Dei flexanima.*

II. *De piſcium, & hominum comparatione.*

III. *Cur in piſcibus miraculum oſtenderit Dominus?*

IV. *De nocturna piſcatione, deque Nihilo.*

V. *De piſcatoribus.*

VI. *De iuſſu:* Duc in altum.

PARS I.

De vi Verbi Dei flexanima.

Nulla ei par eloquẽtia eſt.

I. DVlce Dei Verbum eſt. 1. Expertiſſimus Pſ. 118. *Quam dulcia faucibus meis eloquia tua? Super mel & fauum ori meo.* Ipſi rupes dedere aquã, cœli manna, &c. 2. Eccl. 40. *Tibia & pſalterium faciunt melodiam, ſed ſuper vtraque lingua ſuauis.* Suauior Verbi Dei, magiſque flexanima. Nam Dei eſt, Luc. 21. *Ego dabo vobis os & ſapientiam.* 3. Ex ore Herculis pingebant priſci catenam populos trahentem; Ipſum vero, vt *Alciatus* deſcribit; talem:

Arcum læua tenet, rigidam fert dextera clauam:
Contegit & Nemeos corpora nuda leo.

Quo eloquentiæ vim exprimebant: qua feros populos

pulos & agreſtes domuiſſet magis, quam robore. At hæc fabula r, reſpectu veritatis in Verbo Dei. Hoc enim quos populos non perdomuit? 4. Diogenes ita rapiebatur Antiſthenis diſſertationibus, vt minanti fuſtigationem ſi rediret, ſe ad pedes abiectum diceret: Cæde: nec enim ita durum reperies baculum, quo me abegeris; quam diu aliquid dixeris, quod diſcam. Vbi tuus, Chriſtiane Zelus eſt Verbum Dei audiendi?

II. Ergone 1. Regina Sabæ, 3. *Reg. 10.* attentius pendebit ab ore Salomonis; quam tu à Prædicatoris. At is humanam, naturalemque ac moralem promebat ſapientiam. Vere *Beati, qui audiunt verbum Dei, & cuſtodiunt illud!* Luc 11. Nam *Vt eſurire, bonam corporis valetudinem declarat*, ait Chryſoſt. homil. 2. in Iſa. *Sic ſermones appetere ſpirituales, animæ ſanitatem arguit.* *Audiendũ Zeloſe.*

1. Qui piſcem explorat, recens ſit; an putiſcens, is aures ſeu branchias attendit: Ita ex auribus & auditu Verbi Dei æſtima Chriſtianum ſanum, vel corruptum. *Qui enim ex Deo eſt, verba Dei audit.* Ioan. 8. 2. Sanæ aures erant dicentis Pſ. 118. *Lætabor ego ſuper* eloquia tua, ſicut qui inuenit ſpolia multa. q.d. Vt miles diu obſeſſor vrbis ſpe facta deditionis ad ſpolia adſpirat; ſic ego, &c. *Indicium dat prædeſtinationis.*

3. Sit vrbs, cuius ciues omnes mortem meruerint: Principis tamen clementia ableget ad eos, nõ lictores, ſed nobiles cum literis gratiæ factæ: quo has animo audirent ſinguli? Tales literæ leguntur à Prædicatoribus ad peccatores. Ob haſce turba fuit tanta CHRISTVM affectata, irruens in eum, vt vix in terra locum reperiret: Ergo *aſcendit nauiculam.*

PARS

PARS II.

Piſcium, & hominum collatio.

Mundani vani. I. S*Ecus ſtagnum Geneſareth.* Mundus mare eſt, ſuperbia tumidum, auaritia feruidum, ſpumoſum luxuria. 1. *Ioan.* 2. *Omne, quod eſt in mundo, aut eſt concupiſcentia, &c.* Nauis eſt Eccleſia; ſagena vero S. Literæ: piſces homines: Vnde verſus:

Eccleſiam pro naue rego; mihi climata mundi,
Sunt mare: Scriptura, retia piſciu, homo.

Minores opprimunt. 1. Piſces minores à maioribus deuorantur. Iac. 1. *Nonne diuites per potentiam opprimunt vos?* Abac. 1. *Et taces, deuorante impio iuſtiorem ſe, & facies hominis quaſi piſces maris.*

Dulcis eis miſeria mundi eſt. 2. Nati in mari ſalſuginem nō ſentiunt: ita coſmophili non æſtimant ærumnas mundi; cuius ſal eis mel videtur. Iſraelitæ in Ægypto paſti allio, & porro delectabantur: & præ horum eis memoria dein manna putebat. Ita ſiliquæ mundi ſunt quibuſdam tanti; vt nauſeent ad cœleſtia.

Diuina gratia egētiſſimi ſunt 3. Piſces aquigenæ extra aquas viuere nequeūt; Ita extra gratiam baptiſmi nemo fidelium. Ioan 3. *Niſi quis renatus fuerit ex aqua & Spiritu S. non poteſt introire in regnum Dei.* Sicut Naaman ſanari nunquam potuiſſet, niſi lotus in Iordane. 4. *Reg.* 5.

Tentationibus expoſiti ſunt. 4. Piſces nunquam extra periculum ſunt, ne capiantur: plura hominibus pericula in mundo, inſidiæque plures à dœmone, carne, mundo. De Dœmone *Pſal.* 148. *Cadent in retiaculis eius peccatores.* Eccleſ. 9. *Sicut piſces capiuntur hamo, ſic homines in tempore malo, tentationum.* Quare Eph. 6. *Accipite armaturam Dei, vt poſſitis ſtare in die malo.* Tali

die

Digitized by Google

die Satan orbem totum in naſſam ſuam pertraxit ſub aquis diluuii. *Geneſ.7.* Itemque Ægyptum in mari rubro merſam.

5. Magni piſces in mari ſalſo, minores in dulcib: fluuiis viuent. Ita magnæ animæ in afflictionibus: abiectiores in proſperis degere ſinuntur. Magni piſces erant Iob, Moyſes, Dauid, Elias, &c.

PARS III.

Cur in piſcibus miraculum oſtenderit Dominus?

Concluſerunt piſcium multit. copioſam. Cur? 1. Vt potentiam ac dominium ſuum declararet; in obedientia piſcium ipſi præſtita. Pſ. 8 *Omnia ſubiecisti ſub pedibus eius, &c. Et piſces maris.* Olim idem caſtra Iſraelitarum impleuit coturnicibus. *Num.* 21. Quo ſuum dominium in cœlum ac terram oſtendit *Idem Apocal* 10. per Angelum, cuius pes dexter ſuper mare, ſuper terram ſiniſter ſtabat.

2. Quia, cum in diluuio animalia collegiſſet in arcam, piſces excluſit; relictos diluuio, iam idcirco concludit eos; quaſi compenſans omiſſum prius.

3. Quia piſces ſunt liberius vagi, quam vlla animalia: nec poſſunt cicurari vllo modo, vt alia: ideo potentiam declarat; quod illi etiam ad nutum pareant ſibi, quaſi cicures.

4. Vt Petro talionem redderet gratus pro conceſſa ſibi concionanti naui. 1. Ita Sareptanæ remuneratus eſt olei multiplicatione, & filii ſuſcitatione hoſpitium datum Elias. 3. *Reg.* 17. 2. Sunamitidæ ſterili filium dedit pro Eliſæo hoſpitato: eumque dein mortuum ſuſcitauit. Ecce quam verum *Matth.* 10 *Qui vos recipit, me recipit.*

5. Vt Prædicatores reddat excitatiores in piſca-

ſcationem hominum, inprimis Apoſtolos piſcatores. Quemque trahit modo &c. cui propenſior eſt: Ita, Magos aſtrorum ſtudioſos, aſtro trahit: ſic capturâ piſcium hic piſcatores.

6. Vt Prædicatores à terra abductos eſſe deberé oſtenderet; ſicque eiicere rete. *Reducite*, inquit, *à terra puſillum*. Ergo relicta auaritia, luxuria, negotiis ſæcularibus, moribuſque, in altum ducant perfectionis, &c. ac inde ſperent felicem in piſcatione capturam. Huius figura tubæ argenteæ ductiles fuere; *Num.* 10. quibus populus ad mouenda caſtra vocabatur. Ita Prædicatores ſint purum à ſcoria argentũ; ſint ſonorum, candidum: ſint ductiles, id eſt, malleo tribulationum facti.

PARS IV.

De nocturna piſcatione ac Nihilo.

Noctes infructuoſa. I. T*Ota nocte laborantes nil cepimus.* Hoc eſt. 1. Nocte legis Moſaycę. Nam Heb. 10. *Vmbram habet lex futurorum bonorum:* In ea nulla capiebatur iuſtificatio. 2. In nocte mundi, In quo mundani *in tenebris ambulant.* In hac laborant tantum: capiunt nihil. 3. In nocte peccati. *Qui* enim *male agit: odit lucem.* In hac nil capitur meriti. 4. In nocte mortis. Ad hanc differentes pœnitentiam rariſſime quid capiunt. De ea Dominus: *Veniet nox, in qua nemo poteſt operari.*

Prædicatores vani. *In verbo autem tuo laxabo rete.* Nomine Dei inuocato opus quoque inchoato. Sin': nil capies. Inprimis vero Prædicator. Alioquin eueniet ei. 1. quod puero Eliſæi, 4 *Reg.* 4. miſſo ad reuocandum inviuos filium viduæ. *Non ſurrexit puer: non eſt vox, neque ſenſus.* 2. Solus Naaman, lotus in Iordane, fuit ab lepra mundatus: 4. *Reg.* 5. Iuſſu autem Eliſæi inibat. Cum tamen plures ſexcentis eum intrarint, nec tamen ſanati ſint.

3. At

Digitized by Google

3. At quam multi concionatores laborant in nocte mundi, & peccati? Hi non ſolum nil capiunt; ſed etiam retia lacerant: vt Apoſtoli: Nam *Reficiebant retia.* 4. Heu tales, Oſeæ 5. *Ventum ſeminabunt & turbinem metent.* Molendina ventoſa mouent vento flante: ſtante hoc ſtant. Ita ventoſi Prædicatores in vento vanæ gloriæ. 5. Non ſic Apoſtoli, 1. Theſ. 2. *Neque aliquando fuimus in ſermone adulationis, neq; in occaſione auaritiæ, Deus teſtis eſt: Nec quærentes ab hominibus gloriam.*

Sæculares vane laborantes.

II. Rurſus: Quot ſæculares mittunt ſua retia opificiorum, officiorum, negotiorum, deſideriorum, &c. in mare, & nil capiunt? Cur? Quia *Iſa.* 59. Telas araneæ texuerunt. Opera eorum opera inutilia: & cogitationes eorum cogitationes inutiles. Si reſurgerent Cæſares, Reges, Philoſophi, &c. dicerent *per totam noctem laborauimus, & nil cepimus.* Sap. 5. *Laſſati ſumus in via iniquitatis & perditionis, & ambulauimus vias difficiles.* Pſalm. 75. *Dormierunt ſomnum ſuum, & nihil inuenerunt omnes viri diuitiarum in manibus ſuis.*

S. Ioan. Damaſcenus lib. de Barlaam, & Ioſaphat refert hanc parabolam. Fuit; (*homo;*) qui criminis reus, morti addicitur. Adit ſupplex tres ordine amicos, quorum duos ſumme coluit; tertio neglecto: hos orat, pro ſe deprecentur. Primus, (*parentes & cognati:*) negat: tantum, ait, te comitabor ad mortem. Aditur ſecundus. (*Diuitiæ.*) Et hic negat, inuolucrum tamen ſe daturum ait. Aditur tertius (*Vritus:*) hic ſpondet: apud Iudicem deprecator pro te, quin & patrocinabor. Ecce Apocalyp. 14. *Opera eorum ſequuntur illos.* At de duobus iſtis dicas, Ieremiæ 16. *Seruitis Diis alienis; qui non dabunt vobis requiem die ac nocte.*

III. Ia-

Mundani & peccato res Nil capiunt.

III. Iacob idololatræ Labano ſeruiens queritur Gen. 31. *Mutauit mercedem meam decem vicibus.* Cum mundo fruſtra expoſtulant iniurioſo coſmophili; quantumcumque ei ſeruiant: Nil capiunt.

Seruiant peccato: Nil capiunt. 1. Peccatum Nihil eſt, ait Auguſt. Et hoc *ſine ipſo*, Deo *factum eſt Nihil.* 2. Et 1. Cor. 13. *Si charitatem non habeam, Nihil ſum. Quia in ſtatu* peccati. Pſ. 72. *Ad nihilum redactus ſum, & neſciui.* 3. Ezech. 28. *Nihil factus es, & non eris in perpetuum.*

Vita eſt Nihil.

Quin vita ipſa eſt. Nihil 1. *Pſ. 38.* Ecce menſurabiles poſuiſti dies meos: & ſubſtantia mea tanquam Nihilum ante te. 2. Iob 7. *Nihil ſunt dies mei.* 3. Labores continuare maiorum inſignia, nobilitatem, &c. & Nihil ſunt. *Iſa.* 41. Ecce vos iſtis ex nihilo, & opus veſtrum ex eo, quod non eſt. 4. Quid fama, & gloria? Ioan. 8. *Si ego glorifico meipſum, gloria mea Nihil eſt.* 5. Quid dominium in ſubditos? Gal. 6. *Si quis exiſtimat ſe aliquid eſſe, cum nihil ſit ipſe ſe ſeducit.* 6. *Per mare, per terras currit mercator ad Indos, vt congeſtet opes.* Sed hæc quid ſunt? Sap. 7. *Diuitias Nihil eſſe duxi in comparatione illius.* 7. Quid mundus? Iere. 4. *Aſpexi terram, & vacua erat, & Nihil.*

Ergo *Propter quod irritauit impius Deum. Pſ. 9.* Hinc qui in iſtis velit quid piſcari, *Delphinum ſyluis, appingat, fluctibus aprum.* Itaque *Duc in altum & laxate retia veſtra.*

PARS V.

De piſcatoribus.

D*Vc in altum.* Piſcatores ſunt duplices. 1. Boni miſſione, & vita, aut illâ ſolâ, 1. Matth. 4. *Faciã vos fieri piſcatores hominũ.* Petrus *Act.* 2. Piſcatus eſt *piſciũ circiter* 3000. Rurſus *Act.* 4. ad 5000. 3. CHRI-

CHRISTVS quantum iactatus in alto eſt? Cumque pertuliſſet omnia: demum Ipſe *Veni in altitudinem matris, & tempeſtas, demerſit me.* Pſ.68. Idq; in Paſſione. Hic omnes naſſæ dæmonis concluſos Mortis ac, eripiens, vel mortuus piſcatus eſt. 4. Ægyptii exprimunt liberatorem multorum per piſcem torpedinem. Hic captum reti ſe ſentiens, virus effundit; quod aſcendens ad manus piſcatoris, torpidas reddit ac ſemimortuas. Sicq; elapſo è reti, piſces elabuntur omnes. Ita IESVS ſatanæ fecit. 5. Cum igitur, IESV, *Dirupiſti vincula mea, Tibi ſacrificabo hoſtiam laudis.* Pſ.115.

II. Mali piſcatores Hæretici ſunt. Eunt infauſti illi de quibus 1. Iere.16. *Ecce, ego mittam,* id eſt, currere permittam, *piſcatores multos, & piſcabuntur eos.* 2. Et Pſ.118. *Cadent in retiaculo eius* Satanæ. 3. Huius farinæ fuit Arrius, anno 318. Cuius verriculum ſubiens *Totus terrarum orbis ingemuit, & ſe Arrianum eſſe miratus eſt.* ait Hiero. Et Tripart. hiſt. lib.4. c 8. Macedonius fingens S. Spiritum eſſe creaturam, anno 388. Pelagius, ſub annum 400. negans p. orig. & gratiā, tribuens omnia, cœlum quoque, ſoli libero arbitrio. Talis Manes, & innumeri hæreſiarchę. Vtinam Europa eos non noſſet? Qui omnes caruere acceptis à Deo Patentib: iſtis: *Duc in altum:*

PARS VI.

De iuſſu: Duc in altum:

I. QVis ſenſus Dicti huiuſce? 1. An: In altum myſteriorum diuinorum? Duxit: & dixit: *Tu es Christus Dei viui:* quicquid vulgus de te ſentiat. *Altū myſteriorum.*

2. An; *Duc in altum,* id eſt: Non in ſolo ſtagno Genezaret, in Iudæa prædica: ſed *ite in vniuerſum mūdum.* Aug. l.2. q. Euang. ait; *Hoc,* Duc in altum, *ad* *2. Orbis totius.*

Aa *remo-*

Lex noua præſtat veteri. *remotiores gentes pertinet.* Sicut Iſaias dixit. *Tolle ſignum in gentes; ad eas, quæ propius, & quæ longe.*

3. An hic ſenſus eſt: Pontifices V. T. viderunt tantum ripam myſteriorum; tu in abyſſos prouehare. Tantum differunt lex tabulæ, & lex gratiæ.

1. Prohibitione cogitati mali. II. Id figuræ oſtendunt. 1. Angelus *Danieli cap. 10* viſus eſt præcinctus ad renes: *Apocalyp.* 1. aut circa mamillas: quod, (ait *Richard. à S. Vict. & Pannonius*,) in V. T. opus ipſum luxuriæ prohibitum fuerit, in Nouo etiam cogitationes. Matt. 5. *Dictum eſt antiquis: Non mœchaberis: Ego autem dico vobis. Qui viderit mulierem ad concupiſcendum eam, iam mœchatus eſt.*

2. Perfectione operis. 2. *Orig. hom. 12. in Exod.* Moyſis facies reſplenduit *Exod.* 24. ſed manus leproſæ fuerunt, *Exod* 3. Quia opera V. T. imperfecta: At Chriſtus in transfiguratione totus reſplenduit. Hinc *Galat.* 3. Iſti in V. T. pueri vocantur: at Chriſtiani, viri perfecti.

3. Miſericordia. 3. In V. T. Moyſes præferebat mucronem iuſtitiæ, & cultrum circumciſionis: at in N. T. *Apocal.* 1. IESVS *habebat in dextera ſua ſtellas.* 7. miſericordiæ.

4. Dignitate. 4. Pſal. 135. *Fecit duo luminaria magna, maius, & minus. Solem, in poteſtatem diei: Lunam & ſtellas in poteſtatem noctis.* Vbi Arnobius ait. *Sol radiat in lumine agentibus: aliud in nocte iudaica cõuerſantibus.* Vere Dominus *in Sole poſuit tabernaculum ſuum.* Pſal. 18. Hinc *Apoc.* 1. viſa eſt Domini facies inſtar ſolis radiare: Moyſis vero *Exod.* 34. inſtar lunæ cornutæ.

5. Facilitate. 5. Lex V. T. fuit iugum importabile. At in N. T. Act. 15. *Viſum eſt Spiritui S. & Nobis, nihil imponere vobis vltra oneris, quam hæc neceſſaria.* Vnde ſic vocat Iudæos Matth. 11. *Venite ad me omnes, qui laborа-*

Digitized by Google

boratis & onerati eſtis. Venerunt multi. His dicit Gal.5 *State & nolite iterum iugo ſeruitutis contineri.* Vere iugum: nam teſte *Lyrano, & Toſtato*, erant vltra 600. præcepta. At Dominus ait Matth. 11. *Iugum meum ſuaue, & onus meum leue.*

6. Id in Arca ſignificatum, transferenda ex domo obededom: Ea enim, ait *Lyra ex Rabbinis*, ſeipſam leuauit, vt portantes Leuitæ onus non ſentirent. 1. Par. 15. *Cumque adiuuiſſet Deus Leuitas, qui portabant Arcam*: idcirco *immolabantur 7. tauri, & 7. arietes.* 6. *Auxilio gratiæ.*

III. Quare. 7. *Duc in altum*: Id eſt ingredere in plenitudinem Legis. Nam vmbra abiit, & receſſit. Gal. 4. *Venit plenitudo temporis, miſit Deus Filium ſuum.* Nam Lex vetus inanis erat ab gratia: Vnde vocat eam, Gal. 4. *infirma, & egena elementa.* Ideo iuſſit Deus, vt altare holocauſtomatū inane eſſet, non ſolidum; *Exo. 27. & 38.* Et ideo Dominus Mat. 5. *Non veni legem ſoluere, ſed adimplere.* Id eſt, ait Hieron. ibidem, *perficere.* Quia Rom. 10. *Perfectio Legis Chriſtus.* 7. *Veritate rerum.*

IV. 8. *Duc in altum*, hoc eſt: Scripturas interpretare: myſteriorum & Religionis adyta reſerato. 1. Et vere Apocalyp. 10. *tonitrua voces ſuas* in noua Lege: Nam in Vetere, ait *Rupertus ibidem*, tonitrua confuſa, inarticulata erant Prophetarum dicta: in Noua *Locuta ſunt voces.* 2. Inde in V. T. Lex data eſt in Synai cum tonitruo *Exod. 19.* & in caligine: Et Moyſes blæſus balbutiebat: at in N. T. Spiritus Sanctus venit in igne, vt linguæ, fecitque diſertos, *& in omnem terram exiuit ſonus eorum.* 3. *Ieremias cap.* 1. myſterium Triados explicaturus clamat: *â â â, Domine Deus neſcio loqui: quia puer ego ſum.* At Apoſtoli plane ſunt elocuti. 1. Ioan. 5. *Tres ſunt, qui teſtimonium dant in cælo, Pater, Verbum, & Spiritus Sanctus.* 8. *Claritate interpretandi myſteria.*

4. Ideo iuſſit Deus Iſaiæ *c.8. Sume tibi librum, & ſcribe ĩ eo ſtylo hominis:* q.d. Non ęnigmatico, Moſaicoque: ſed hominis Dei Chriſti Ieſu. *9. Duc in altum* : Id eſt, in maiorem myſteriorum cognitionem. 1. Ideo *Ezech. c.1.* viſa animalia ſunt habere alas 4. At Ioanni *Apoc* 4. habere ſenas. Quod tanto ſit maior in Chriſtianis cognitio cœleſtium rerum. 2. Prædictum Pſ. 138. *Nox ſicut dies illuminabitur.* 3. Heb. 1. *Multifariam, multiſq; modis olim Deus loquens Patribus in Prophetis: nouiſſime diebus iſtis locutus eſt nobis in Filio.* Quo ſub Doctore non plus proficeretur? Inde Chriſtiani dicti ſunt Diſcipuli Dei. Iſa. 54. *Ponam vniuerſos ſuos Doctos à Domino.* LXX. vertunt, διδάκλυς τῦ θεῦ, *Diſcipulos Dei.*

9 Cognitione myſteriorum.

5. Hinc & Angelos docent Apoſtoli. Eph. 3. *Mihi omnium ſanctorum minimo data eſt gratia hæc in gentib. euangelizare inueſtigabiles diuitias Chriſti, & illuminare omnes, quæ eſt diſpenſatio Sacramenti abſconditi à ſæculis in Deo, qui omnia creauit: vt innoteſcat Principatibus, & Poteſtatibus in cœleſtibus per Eccleſiam multiformis Sapientia Dei.* Vnde infert S. Thomas ibid. *Non videtur ergo irrationabile, quod doceant Angelos Apoſtoli, qui immediate à Deo ſunt edocti.* O Altum, in quod Petrus ducere iuſſus eſt. Et duxit!

DOMINICA VI. POST TRINITATEM.

Niſi abundauerit iuſtitia veſtra plus, quam Scribarum & Phariſæorum non intrabitis in regnum cælorum. Matth. 5.

DAuid, 2. *Reg.* 10. iuſtitiæ, & domeſticorũ ſuorũ iuxta amans, ſi qua hoſce affici cõtigiſſet iniuria,

gia, vindicabat. Vt in Legatis ad Ammonitas, iniuria affectis, declarauit. Minus patitur Iesus ſuorum quemquam deſpici, vel notari. Quod iniuriã proximi, ſuam eſſe ducat. Itaq. vetat cuiquam vel bilem cieri. Quod qui ſequitur, veram is perfectionem aſſequitur: Sin' autem, Phariſaicæ juſtitiæ affectator eſt.

Nos iſta.

I. *Veteris ac Nouæ Legis comparatio diſpar.*
II. *De Phariſaica iuſtitia.*
III. *De homicidii immanitate.*
IV. *De ira tum iuſta, tum dira.*

PARS I.

Veteris ac Nouæ Legis comparatio diſpar.

PHiloſophi orbem biapartiti ſunt in Elementarẽ, & Cœleſtem Theologi Legem, in Veterem, ac Nouam. 1. Atque vt *Cœleſtis* eſt 1. dignior naturâ, 2. Nullis obnoxia mutationibus, 3. Ab ſole illuſtris, 4. Diſpulſis tenebris, nubibus, nebulis ſerena ſemper ſerenat elementa: At vero *Elementaris*, 1. indignior eſt, 2. Variis obnoxia corruptionibus & generationibus. 3. Luce caret propria. 4. Tenebrat, ac turbat: Ita quoque *Lex Noua*. 1. præſtat *Veteri* dignitate rerum, 2. Conſtantia immutabili. 3. Magiſtro iuſtitiæ Iesv. Qui & fons & omnis boni ad nos dimanantis. 4. Magiſterio. Nam elucidat vmbras, eliminat figuras, timores, minas, ſeruitutes ablegat. Quæ in Veteri contraria erant omnia. *Præſtat multis lex noua veterem.*

2. Inde 2. Cor. 3. *Litera occidit, Spiritus viuificat.* Vbi ſic S. Chryſ. *Lex Sabbato lignantem Num. 15. lapidat. Hoc eſt, quod ait: Litera occidit. Gratia ſexcentos homicidas & latrones accipit. Lex vetus deprehenſum ex vino mortuum reddit, Lex noſtra reum ex mortuo viuum efficit. S. Augu. l. de ſpir. &* *Viuifica t.*

Lit Occidit, quia vitam & gratiam prꝧſtare nequit. At Euangelium dat.

In Chriſtum.

II. Figuræ id docent. 1, Giezi, *4.Reg. 4.* ſeruo datur ab Eliſæo baculus, vt viduæ filium ſuſcitet mortuum. Tentat: at nequicquam. Ipſum venire Eliſæum neceſſe erat. Deus Moyſi dedit virgam rigoris, Legem: ſed nulli vita venit: Venit IESVS, ſine virga: homini incubuit: vitam reſtituit. 2. Lapſum in latrones ſeminecem pertranſit Sacerdos, & Leuites immitis. Humanior Samaritanus eum ſuſcipit, curat, curandumq; cōmendat, & id ſuis ſumtibus. Homo diſplagiatus ab Lege V. relinquebatur in ſuo ſanguine ſe volutare ſemimortum. Eius miſertus eſt IESVS.

Iuſtificat

Et reſpectiue.

Nimirum 1. *Radix & genus Dauid* erat, *Apoc. vlt.* Vt igitur rami omnes è radice ſuccum trahunt: ita ex ſpe in IESVM omnes V.T. Patres iuſtificationē trahebant. 2. Quin & Cherubini, *Exod.* 25. irretortis aſpectabant Propitiatorium ſalutis. Atqui Deus Rom. 3. *Chriſtum propoſuit propitiatorem in ſanguine ipſius ad oſtenſionem iuſtitiæ ſuæ, propter remiſſionem præcedentium meritorum.* Nam IESVS verum eſt & vnicum Propitiatorium, in Lege noua: At Heb. 10. *Vmbram habet lex futurorum bonorum.*

Cœlos reſeratos.

3. Lex V. non erat cœlo reſerando. At 1. Petro dicitur Matth. *16. Tibi dabo claues regni cœlorum.* 2. Et Steph. ait: Act. *7. Video cœlos apertos.* 3. Aperti ſunt Chriſto incarnato: & baptizato. 4. Apertus vidit Ioannes portas XII. cœlorum *Apoc.* 12. At 1. in V.T. præcepit Deus, vt Nehemias, 2. Eſd. 7. *Non aperiantur portæ Ieruſalem vſque ad calorem ſolis,* Meſſiæ, 2. Mandatur Num. 35 *Exules & profugi ante mortem Pontificis nullo modo in vrbes ſuas reuerti poterunt.* Atqui omnes ante Chriſtum erant *exules filii Euæ.* Quo imperfectiores iidem in iuſtitia: quam noſtra exuperare debet.

PARS

PARS II.

De Phariſaica iuſtitia.

Iuſtitiæ notio.

NIſi abundauerit iuſtitia veſtra. Vox *Iuſtitia* hic accipitur pro omnium virtutum vſu, ſecundum vulgarem hunc: *Iuſtitia in ſeſe virtutes cõtinet omnes.* Sic *Chryſ.* 2. At *Hier.* ait accipi pro vita à peccatis immuni. 3. *Aug.* ait: pro animæ iuſtæ nitore, oculis Dei grato. Sic *Gen.* 6. Noë iuſtus dicitur. Tales X. in Pentapoli reperiri Dominus deſiderabat. *Gen.* 18. Non igitur pro virtute particulari eſt accipienda hic Iuſtitia.

1. Phariſaicum eſt valore operum mereri gratiã.

1. *Phariſaica iuſtitia* fuit, propriis operibus ſic inniti, vt quibus meritum cœleſte debeatur, idque ſuo valore mereantur: nullo ad Meſſiam reſpectu Error. 1. At nos Rom. 3. *Iuſtificati gratis per gratiã Ipſius, per Redemtionem, quæ eſt in Chriſto Ieſu.* Cuius iuſtitiam participamus per Sacramenta, operaque bona. 2. Nulli erat propitiatio, niſi ĩmolato prius Agno. Sic in Sanguine Agni Ieſu lauamus ſtolas noſtras. 3. Tum aquæ Iericho dulceſcebant, 4. *Reg.* 2. cum ſalem immiſiſſet Eliſæus. Ita opera hominum meritoria cœli facta ſunt; cum lignum Crucis in fontem Sanguinis Chriſti fuiſſet immiſſum. Vt à Moyſe factum, *Exod.* 15.

2. Externa ſpectare, nõ interna.

2. Phariſaica Iuſt. tãtum externa ſpectabat opera non intentionem. At Matth. 23. *Væ vobis Scr. & Pha. qui mundatis, quod deforis eſt calicis: intus autem eſtis pleni rapina, &c.* Chriſtiana non ſic. 1 Nam Pſal. 44. *Omnis gloria filiæ Regis ab intus.* 2. Ideo ſic iuſſit, Leu. 7. *Offerent caudam,* finem operis; *& adipem qui operit vitalia,* interiorem cordis intentionem: *duos renes: & pinguedinem, quæ iuxta ilia eſt.* 3. Ita Dauid Pſalm. 102. *Benedic anima mea Dominum, & omnia quæ intra me ſunt Nomini ſancto eius.*

3. *Placere hominib.*

3. Phariſ. Iuſt.ſpectabat gratiam hominum, & gloriam propriam. At nos monemur 1. Matth. 6. *Attendite, ne iuſt. veſtram faciatis coram hominib. vt videamini ab eis.* 2. Iſti vero Matt. 23. *Omnia opera ſua faciunt, vt videantur ab hominib.* Vt ludiones, hiſtrionesq; omnia agunt, vt placeant, & lucrentur. 3. Demum dicent *Sap. 5. Ergo errauimus à via veritatis, & iuſtitiæ lumen non illuxit nobis, & Sol intelligentiæ non eſt ortus nobis. Laſſati ſumus in via iniquitatis, & perditionis, & ambulauimus vias difficiles. Viam autem Domini ignorauimus.* Quare *Niſi abund. &c.*

4. *Fucare exteriora.*

4. Phariſ. iuſt. fucata erat: nec enim prauos affectus peccare ducebant. 1. At *audiſtis, quia dictum eſt antiquis, &c. Ego autem, &c.* 2. Rex apum cetaris duplo maior, aculeo caret. Sic quo maior es, eo ſuauior ſis intus, abſque rancore, peccato, &c. Et externa opera ſint animo ſimilia. 3. Eſt enim, qui minatur, *Pſam. 74. Cum accepero tempus, ego iuſtitias iudicabo.*

5. *Hypocriſare.*

5. Phariſ. iuſt. eſt mera hypocriſis. Matth. 22. *Quid me tentatis hypocritæ.* 1. Nummi ſunt adulterini, ærei ſed inaurati. 2. Statua ſunt Nabuchodono. cuius facies aurea, pectus æneum. *Dan.* 2. 3. Ad mare poma naſcuntur rubella; at tactu in fumum te trum ſoluuntur: ſic opera hypoc. 4. *Struthionis penna ſimilis eſt herodii, & accipitris. Iob 39* Quæ aues volatu ſuperant omnes, iſte tamen nec humo ſe ſuſtollere valet. Ita miram quidam præſeferunt ſanctitatem, præſtant nullam. 5. Arx munita, loco, muris, foſſa, vallo, tormentis, &c. videtur inexpugnabilis, at intus vacua eſt ab puluere, hominibus, neceſſariis. Ita ieiunans, orans, &c. ſed in ſpeciem.

6. Aquila pullos explorat ſuos ſoli oppoſitos hunc ſi fixi queant intueri, genuini ſunt. Si conniue-

peant, abijciuntur. Ita ſi intentio operantis bene ſit fixa in Deo. 7. Meretrix ſe comit, colit ambitioſe. *Sic gens praua & adultera* Phariſaica. De qua Ierem. 3. *Tu autem fornicata es cum amatoribus multis*. Ezech. vigeſimo. *Cum idolis ſuis fornicatæ ſunt*.

6. Phar. Iuſtitiæ erat, aliena peccata arguere: ſua neſcire, velare &c. 1. Abſalon 2. *Regum 16.* perſequebatur patrem bello. Grande nefas. Reperit amiciſſimum Patris Chuſai in Palatio ſtãtem: Exprobat ei. *Hæc eſt gratia tua ad amicum tuum? Quare non iuiſti cum amico tuo?* En colat culicem, & deuorat elephantem. Luc. 6. *Vides feſtucam in oculo fratris, non trabem in tuo.* 2. Vt campanæ ad templum omnes vocant: Interſignia hoſpitiorum omnes inuitant, & ipſa non intrant. 3. Fabri arcæ Noe ipſi non intrarunt eam, perierunt. 4 Diogenes apud *Laertium lib. 6.* bene arguit muſicos, quod fides & notas concordarent, moribus vero diſſonarent. 5. Themiſtocles negabat ſe noſſe ludere teſtudine: noſſe autem è parua magnam facere Remp. *Auguſt. Epiſt. 66.* Minora libens neſciebat & negligebat. Contra Phariſæi parua magni faciebant, maxima parui. Sic *Ioan. 19.* Fugiunt inire prætorium Pilati, nec metuunt occidere Ieſum.

6. Arguere peccantes, & peccare grauius.

PARS III.

De homicidij immanitate.

QVi *occiderit, reus erit iudicio.* Homicidij primus iudex, & vindex eſt conſcientia, naturaque exhorreſcens facinus. 1. Ita Abigail, 1. *Regum 25.* diſſuadens Dauidi cædem Nabalis: *Non erit tibi hoc in ſingultum, & in ſcrupulum cordis,*

An ... quod

quod effuderis ſanguinem; *aut ipſe te vltus fueris.*

2. S. *Chryſ.* ait Cainum, per agros vagum, ſemper tremuiſſe prę horrore tum conſcientię de paricidio; tum vmbræ fraternæ, quæ nunquam ab eo abſuit, vſque ſecuta pœnas exigens.

3. Dauidi eadem pœna dictatur 2. Reg. 12. *Vriam occidiſti: vxorem eius accepiſti: Quamobrem non recedet gladius de domo tua vſque in ſempiternum.* Sed ſæuior gladio, fuit ipſi conſcientia facti. Hæc ſomnum ei excuſſit: gemitus etiam inter Principes. Pſal. 80. *Et peccatum meum contra me eſt ſemper*: Vriæ ſanguis, & vmbra. Ergo. *Non occides.*

4. Homicidæ, *Num. 35.* exulare iubebantur vſque ad mortem Pontificis. Adeo execrabiles iudicantur. Quaſi, ait *Rabbi Moſes l. 3. cap. 4.* occiſum terra & incolæ lugere debeant, donec maior ſit luctus aſſumendus de Pontifice mortuo. Vel: Quod imbuta cæde tellus à varijs expiari non poſſit, niſi morte: Et morte Pontificis, qui vnus pro omnibus mori cenſetur. Sic *Andr. Maſius.* 5. S. Chryſoſtomus ait: *Quanto maius peccatum Caini ſit, quam protoplaſtæ; ex maledictionis varietate videre licet.* Nam Adæ dictum: *Maledicta Terra in opere tuo*: At maledictio *in Caput* Cain facta eſt.

6. Quot perſecutores ſunt vnius homicidæ? 1. Cæſi vmbra. 2. Sanguis vindictam clamans. *Quia*, inquit, S. Amb. l. de Cain: *Deus iuſtos ſuos audit, etiam mortuos*: *quia Deo viuunt.* 3. Terra: Vnde Ambr. *Vox ſanguinis clamat de terra*: *Non dixit, de fratris corpore. Quia frater parcit; terra non parcit.* 4. Creaturæ. Vnde Procopius Gazæus: *Cain vidit virtutes cœleſtes; metuebat quoq; inſidias ferarum ac reptilium; quæ Deus ad vindictam creauit impiorum.* Nam cum eius pater, & mater ſoli in orbe eſſent; ipſe tamen ſemper tremebat metu. 5. Deus.

Deus. Qui Caino tremorem immiſit. In quo vixit 7. ætates: in ſeptima occiſus eſt à Lamech.

PARS IV.

De ira tum iuſta, tum dira.

I. QVi iraſcitur fratri ſuo, reus erit iudicio. Ira nō omnis peccat. 1. Pſal. 4. *Iraſcimini, & nolite peccare.* 2. Deus ipſe iraſcitur iuſte: Pſ. 89. *Quis poteſt iram tuam dinumerare?* Pſalm. 6. *Domine, ne in furore tuo arguas me.* 3. Eſt ea columbæ ira: Ierem. 50 *Diſperdite ſatorem de Babylone, à facie gladij columbæ*: Id eſt: Nabuchodonoſoris. Nam Babylon in inſignibus gerebat columbam. S. *Greg. in c. 40. Iob*: ait iram Dei eſſe colūmbinam, quod ſine perturbatione ſit. *Ira columbina bona.*

1. Aaron, & filij in Vnctione ſua iubebantur offerre ſimilam, *Leu 6.* ſed in oleo frigendam. Id eſt: Dum ira in ſartagine æſtuat; ſit ea tamen in oleo miſericordiæ. 2. Eph. 4. *Sol non occidat ſuper iracundiam veſtram.* Id eſt moraliter: Charitas non extinguatur in ira. 3. Periander ad pictum frœnum ſcribebat: *Iram cohibe.* Sic Pſalm. 31. *In chamo, & freno maxillas eorum conſtringe.* 4. Priſci in ſymbolum iræ moderatæ, pingebant quercum, ramis oliuæ intercurrentibus. Quod animus, ira durus ſit lenitate temperandus. Sic *Pier. l. 51. Hieroglyphicorum.* *Ira moderandum.*

5. Clementia, eſt mare rubrum, in quo bellatores Ægyptij ſubmerguntur. Si malogranata cœperint ab arbore efferri acerbiora; ait *Pierius lib.* 4. tunc coloni ramum pini adalligabant radici; quo amatorem ad ſe trahente, fructus redibant ad ſolitam ſuauitatem. Malogranata fructus vitæ bonos ſignificant; Vnde *Exod. 28.* ad veſtem Pontificis pen- *Per clemētiam.*

pendebant circumſecus. Pinus autem mortis eſt Symbolum, quod ſucciſa non renaſcatur. Quare iram temperes per mortis memoriam.

Ira dedecora.

II. Stoici negabant in ſapientem cadere iram ac perturbationem. *Aug.l.9.Ciuit.* Certe, Ariſt. ait, Herois eſſe, tarde iraſci, & iræ cito obliuiſci. 1. Iob 5. *Virum ſtultum interficit iracundia, paruulum occidit inuidia.* 2. Eccl.7. *Ne ſis velox ad iraſcendum: Quia ira in ſinu ſtulti requieſcit.* 3. *Seneca* libro de ira, ait: Nullam compendioſiorem viam eſſe ad ſtultitiam, quam iræ. 4. Rom.12. *Non voſmetipſos defendentes, ſed date locum iræ.* S. Baſil. *Date locum iræ, quaſi torrenti, qui obuia quæque deuoluit.*

1. Eſt ſtulti.

Irati in ſeipſos ſæuiunt ſæpe. Vt tigris, cui rapti ſunt catuli. Quos rapidiſſimo diſcurſu requiſitos ſi reperire deſperet; ſeipſam dilacerat, Iob. 4. *Tigris periÿt; eo quod non haberet prædam.*

2 Sæuientis in ſe ipſum.

Deſcribitur ira ſæuiens. 1. *Ariſtot.* ait, eſſe ſanguinis incendium circa cor. *Chryſ.hom.21.in Ioan.* Eſt ebrietatis ſpecies, quæ animã affectibus ebriat. *Eſt ebrietate grauior, & dæmone miſerabilior.* 2. De ea. Prou. 26. *Spinæ naſcentur in manu ebrioſi,* Id eſt, irati, ſpinæ ſunt inimicitiæ. 3. Chryſoſt. hom.24.in Ioan. *Si iratus ſeipſum intueri poſſet, nulla vlterius indigeret admonitione. Nihil enim irato turpius.* 4. Prouerbiorum 30. *Per tria mouetur terra; & quartum non poteſt ſuſtinere.* Hoc eſt. *Ancilla, cum fuerit hæres Dominæ ſuæ.* Id eſt, cum in rationis dominium inuolat paſſio, quæ illi alias ancillari debet.

3 Voluntariæ inſanientis.

5. Cic.in offic. *Sicut ciuitas in ſeditione non poteſt eſſe beata; ſic animus à ſeipſo diſſidens, nullam guſtare partem liquidæ voluptatis poteſt.* 6. Clarius Iac. 4. *Vnde bella, & lites in vobis, niſi ex concupiſcentiis veſtris, quæ militant in membris veſtris?* 7. Deus Ieroſolymæ excidium, & iram ſuam oſtenſurus

Eze-

Ezechieli ait, c. 4. *Sume tibi ſartaginem ferream, & pone eam murum inter te, & ciuitatem.* Eſt ira bulliens ſartago. 8. Angelus Apoc. 16. *quartus effudit phialam ſuam in ſolem, & datum eſt illi æſtu homines affligere, & igni, & æſtuauerunt æſtu magno, & blaſphemauerunt nomen Domini.* Phiala hæc iræ fuit in ſolem rationis obfuſcandæ effuſa ab Angelo Satanæ.

9. Martem ait *Cartharius l. de imag. Deorum.* pingebant priſci cum gladio, quem in ſeipſum adigeret; & pedes obſcura nube inuolutos. Talis & ira ſæuit in ſe obcæcata mente. 10. Fumo ligni viridis apes ex alueario eliciuntur, vt faui tuto auferantur. Sic dæmon choleræ fumo expellit rationem & virtutes: ſpoliatque animam gratia Dei.

Nota. Per iram tamen hic Dominus intelligit eam, quæ ad homicidium viam præſtat. 2. *Racha*, Chryſoſtomo eſſe vocem contemnentis, quaſi *Tu*: Auguſtino, indignantis interiectionem; Hieronymo eſt idem, quod *veſane.* 3. Nota. Apud Iudæos triplex iudicium fuiſſe. 1. Commune rerum minorum. 2. Synedrion, conſtans 23. iudicibus. 3. Synedrion maius, ex 72. Iudicibus, ſummis quibuſque viris.

Peroratio. Quare Pſalm. 38. *Deſine ab ira, derelinque furorem.* 1. *Seneca* ait: Nautæ vela dant ventis cum ſerenitas inuitat, cum tempeſtas inſtat; in portu ſe continent. *S*ic tu: Vt Pſalm. 76. *Turbatus ſum, & non ſum locutus.* 2. Athenodorus Philoſophus ab Auguſto Cæſare diſceſſurus ſupremam doctrinam dabat: iratus non prius quicquam diceret, ageretue; quam ſecum tacite Alphabetum recitaſſet. Cui Cæſar. Mane. Opus es mihi. Plutarchus. 3. Ita Sanct. Ambroſ. iniunxit Theodoſio Imp. in iram prono, neminem ad mortem traheret, niſi 30. dies ab ſententia lata efflu-

effluxiſſent. *Hiſt. Trip. l.9.c.30.* 4 Architas Tarentinus, *Cic.4. Tuſc.* ſeruis iratus ait: *Fortunati eſtis, quia iraſcor vobis.* Quare, Viatores Christiani, Gen. 45. *Ne iraſcamini in via.*

DOMINICA VII. POST TRINITATEM.

Miſereor ſuper terram. Marci 8.

MAnna, *Exod.* 20. prius miſſum non fuit; quam farina defeciſſet Ægyptia. Ita his à Domino non parata in deſerto menſa eſt; dum cibus aſſumptus per triduanam ſequelam defeciſſet.

Nos ergo

I. *De miſericordia Dei præcellentia.*
II. *De prouidentia Dei Seruatoris omnium.*
III. *De triduo ſequela.*
IV. *De triduana populi ſuſtinentia.*
V. *De Chriſti beneficentia.*
VI. *De Miſericordia.*
VII. *De diffidentia Apoſtolorum, & zelo turbæ.*

PARS I.

De miſericordia Dei præcellentia.

Teſtimonia. I. THeologis etſi in Deo æqualia ſint omnia; inter attributa tamen cæteris eminet Miſericordia. 1. Pſalm. 144. *Suauis Dominus vniuerſis; & miſerationes eius ſuper omnia opera eius.* Quæ præcipua quatuor ſunt: Potentia, Sapientia, Iuſtitia, Miſeric. 2. Auguſt. in Ioan. ait: *Maius opus fuit*

fuit genus humanum iuſtificare, quam mundum creare. At hoc potentiæ, id miſericordiæ fuit. Genebrard. ſic explicat: *Super*, id eſt, *erga omnia opera ſua miſericordiam exercet*: nimirum in potentia, iuſtitia, ſapientia.

3. Hinc *2. Cor.* 1. appellatur *Pater Miſericordiarum & Deus totius conſolationis*. Non Pater ſapientiæ, &c. 4. Ita Pſalm. 58. *Deus meus miſericordia mea.* 5. Item Epheſ. 2. *Deus, qui diues eſt in miſericordia*: Quaſi non diues in iuſtitia, &c. 6. Hinc Eccleſia: *Deus, cui proprium eſt miſereri ſemper & parcere.* Vt ignis proprium eſt ardere, Angelorum intelligere, &c.

II. Viſus *Apoc. 4.* ſedere Deus in throno ſimili Iaſpidi viridi, & Sardonychi flammeo, id eſt, (omiſſis variorum interpretation bus,) in ſede miſericordiæ virentis, & Iuſtitiæ ardentis. 2. Ezechieli *cap.* 1. viſus eſt ſpecie hominis, at ſuperne ſimilis electro, feſtucas attrahere ſolito, inferne igni. Ecce, an non Iacob. ſecundo. *Miſericordia ſuperexaltat iudicium*? Digniorem tenet locum illa. *Figura.*

3. Viſus Apoc 1. *Præcinctus ad mamillas zona aurea.* Qua vtraque licet homines lactet, dexteræ tamen tribuitur Miſericordia; Iuſtitiæ ſiniſtra pars indignior.

4. De his Cant. 1. *Meliora ſunt vbera tua vino, & fragrantiora vnguentis optimis.* Et ſane Pſalm. 24. *Vniuerſa via Domini miſericordia & veritas.* 5. Inprimis autem Pſalm. 102. *Quomodo miſeretur pater filiorum, miſertus eſt Dominus timentibus ſe. Quoniam ipſe cognouit figmentum noſtrum, recordatus eſt, quoniam puluis ſumus.* Et hodie. *Miſereor ſuper turbam.*

PARS

PARS II.

De prouidentia Dei ſeruatoris omnium.

Claues Dei quatuor.

I. M*Iſ. ſuper turbã.* Duo nota: Dei miſericordiam, turbæ perſeuerantiam. Chaldæi ſcribunt Deum è Zona claues 4. gerere. 1. Pluuiæ: Deuter. 28. *Aperiet Dominus theſaurum ſuum optimum, cœlum, vt tribuat pluuiam terræ ſuæ in tempore ſuo.* 2. Prouidentiæ: Pſalm. 15. *Aperis tu manum tuam, & imples omne animal benedictione.* 3. Generationis. Gen. 30. *Recordatus Dominus Rachaelis, exaudiuit eam, & aperuit vuluam eius.* 4. Reſurrectionis: Ezech. 35. *Ecce ego aperiam tumulos veſtros.* Apoc. 1. *Noli timere: habeo claues mortis, & inferni.*

Prouidẽtiæ ſcala.

Harum 4. pulcherrima eſt Prouidentiæ. 1. Vnde Pſalm. 103. *Omnia à te expectant, vt des illis eſcam in tempore. Dante te illis, colligunt, aperiente te manum tuam; omnia implebuntur vbertate.* 2. Prouidentia ea Dei eſt Scala Iacob, *Gen. 28.* hinc terram, inde cœlum *attingens*, Sap. 1. *à fine vſque ad finem fortiter, & diſponens omnia ſuauiter.* En, latera ſcalæ ſunt Fortitudo; & Sapientia: gradus ſunt, creaturæ: Scala tota eſt miſericordia prouidens ſingulis, etiam animalculis inſectis.

Exempla eiuſdem.

1. Ecce Alcyones oua ſua ponunt; excluduntque non niſi in litore maris, hyeme media, & pro his Deus imperat malaciam ventorum ac maris. Quãto magis prouidet homini? 2. Ad montem Caſſium, ait *S. Baſil in Hexa. hom 8.* quot annis locuſtæ naſcuntur innumeræ, certo tempore; quæ ſegetes depaſcuntur. Et ecce prouidit Deus auis genus. Seleucis dictum, voraciſſimum, quod omnes deuorat, & agrum peſte liberat. 3. Refert *Olaus Magnus l. 25. hiſt.*

Digitized by Google

25. *hiſt c.* 15. in remotioribus Septentrionis partibus ob continuum ac ſæuum frigus non poſſe ſat lignorum ſuppetere. Itaque prouidit Deus, vt è coſtis piſcium quoque domus conſtrui poſſint, quo ligna focis ſufficiant.

Ita prouidet his Domini ſequacibus. 1. Pſal. 14. *Vniuerſi, qui ſuſtinent te, non confundentur.* At iſti *iam triduo ſuſtinent.* 2. Ergo Pſ. 36. *Suſtinentes Dominum ipſi hereditabunt terram.* 3. Et vere. Ideo Pſ. 129 *Suſtinuit anima mea in verbo eius.*

PARS III.

De triduo ſequela.

1. CONſidera autem ſingularem Dei curam in eos, qui Ieſum ſequuntur per deſertum. 1. Amb. l. 6. in Lucam. *Gratia cœleſtis impartitur alimentum Chriſtus. Sed non otioſis, non in ciuitate, vel ſæculi dignitate reſidentibus: ſed inter deſerta Chriſtum quærentibus.* 2. Inde dicens Dominus. *Vos eſtis, qui permanſiſtis mecum in tentationibus meis:* mox ſubdit: *Et ego diſpono vobis, ſicut diſpoſuit mihi Pater meus regnum.* *1. Deus ſequentes ſe paſcit.*

Porro ſimiles illorum ſunt Religioſi, qui relictis omnibus ſequuntur vnum *triduo* Paupertatis, Obedient. Caſtitatis. Et vero paſcuntur varia cœleſti conſolatione. *Triduo* fidei, ſpei, charitatis. *Triduo* contritionis, Conf. ſatisfac. *Triduo* orationis, ieiunij, eleemoſynæ. Ergo Pſalm. 54. *Iacta ſuper Dominum cogitatum tuum, & ipſe te enutriet.* 1. In deſertum egreſſis manna pluit Deus, *Exod.* 20. Non hærentibus in Ægypto mundanis. 2. Neque ijs in deſerto, qui, vt Rachaeli, *Gen* 31. Idola patris, ambitionem, amorem proprij, &c. ſecum portant in Religionem. *2. Religioſi ſunt ſuſtinentes.*

Digitized by Google

Sunt de longe. 3. Religioſi ſunt, qui *de longe venerunt*, per contemptum mundi, per paupert. & Caſtitatem, &c. quæ longe à mundo ſunt. Longe venit, qui venit à toto ad nihil: longius, qui ab eſſe, ad non eſſe venit, adque omnium, etiam ſui priuationem.

Sed alijs alij longius 4. Sed dicitur: *Quidam ex eis*: ergo non omnes. Nec enim id omnium eſt. Neque omnes Religioſi æque veniunt de longe. Nam quidam longe: qui votum paupertatis habent, ſed in lauta rerum abundantia. Alij longius, egentiores: Alij longiſſime, ex meris eleemoſynis victitantes.

3. Suſtinentia meritum. II. Suſtinentia meretur miſerationem. 1. Sic Magdalena ſuſtinens ad ſepulcrum ſola, meretur videre Domini. *Marc.* 16. 2. Chananæa inſtans, *Mat.* 13. meretur audire: *ô mulier, magna eſt fides tua: fiat tibi ſicut vis.* 3 Importune pulſans amici fores pro pane, *Luc.* 11. impetrat. 4. Sara formoſa, iam ſeptimum vidua, orat, & demum feliciter maritatur. *Tob.* 8. Ita hic turbæ *ſuſtinent*. 5. Quem ergo ſequaris Regē potius, quam Ieſum? Cant. 3. *Tenui eum, nec dimittam.* Et quid ni? Nam Io. 6. *Domine, ad quem ibimus? Verba vitæ æternæ habes.*

4. Remunerantis Dei numeratio operum. III. 4. Accurate dies ſequelæ numerat Domin⁹. 1. Sicut actiones Magdalenæ in domo Simonis minutatim notantur. *Luc.* 7. 2. Item vt & Abrahæ: Gen. 22. *Quia 1. feciſti hanc rem, 2. & non peperciſti filio 3. tuo 4. vnigenito: benedicam tibi.* 3. Numerat Dominus omnes greſſus, & cogitatus quoque pro ipſo factos. Vnde Iob 7. *Sicut mercenarij dies eius.* Vt ſc. *tribuat vnicuique ſecundum opera eius.* 4. Poſt ſanguinariæ manus ſcripturam, Daniel ait Balthaſari Regi: Dan. 5. *Numerauit Deus regnum tuum, & compleuit illud: appenſus es in ſtatera.* Qui regnorum acta ſingula ſic numerat: quanto magis hominum?

5. Aſſuerus, *Eſth.* 6. ingreſſus conclaue, recenſuit in Commentarijs conſeruatores, & bene meritos

Digitized by Google

ritos. Fidelius Deus ſuorum merita cenſet. Nam Iob 4. *Tu quidem greſſus* meos numeraſti. Quin *& Capilli capitis veſtri omnes numerati ſunt.* Lucæ 12. Alia non de cauſa, quam ob remunerationem. *Non enim iniuſtus eſt Deus, vt obliuiſcatur operis veſtri & dilectionis, quam audiſtis in nomine ipſius.* Heb. 6. 6. Hoc fiduciam dabat iſtis *Matthæi* 20 dicentibus: *Hi vna hora laborarunt: nos autem portauimus pondus diei, & æſtus, & pares illos nobis feciſti.*

IV. At diſcrimen eſt inter obſequia Domino, ac mundo præſtita. 1. Mundus eſt gratus, vt Laban Iacobo, *Gen.* 31. conqueſto. *Circumuenit me, & mutauit mercedem meam X. vicibus.* 2. Vt de Deo *Iob* 30. Sic Coſmophilus de mundo dicere poteſt. *Sto, & non reſpicis: clamo, & non exaudis. Mutatus es mihi in crudelem.* 3. Mundus cum ſuis agit, vt Baal cum ſacrificulis. *3. Regum* 19. ſinit hos vociferari, ſeque lacerare: nec tamen exaudit. Vocem non habet veræ conſolationis mundus. *Mundi ratio diuerſa.*

PARS IV.

De triduana populi ſuſtinentia.

I. *Ecce iam triduo.* 1. Iſid. l. de ſummo bono. *Salus ſolum perſeuerantibus datur. Non enim beatus erit, qui bonum facit, ſed qui perſeueranter facit.* 2. Bern in epiſt. *Scias, diabolum ſoli perſeuerantiæ inuidere, quam ſolum nouit Domino coronari.* 3. Quare Phi. 4. *Sic ſtate in Domino, Chariſſimi, & ſtabiles eſtote, & immobiles, abundantes in opere Domini ſemper, ſcientes, quia labor veſter non eſt inanis.* 4. Bern. Epiſt. 129. ad Genuen. *Perſeuerantia vigor eſt virium, virtutum conſummatio,* *Encomia perſeuerantia.*

Digitized by Google

nutrix ad meritum, mediatrix ad præmium. Soror eſt pœnitentia; conſtantia filia, amica pacis, amicitiarum nodus, vnanimitatis vinculum; propugnaculum ſanctitatis.

Figura eiuſdem.

1. Sola coronatur.

II. Mala granata voluit Deus appenſa eſſe ad extremitates veſtis Pont. *Exod.* 28. Sed mala ea, cum in capite coronam præferant, mercedem boni operis ſignificant. Verum in extremitatibus vitæ ea appendetur. Hinc Phil. 1. *Confido, quod, qui incipit in vobis, bonum perficiet, vſque in diem Ieſu Chriſti.* Id eſt, mortis. Nam dies cæteri ſunt noſtri: Vt Iob 7. *Dies mei velocius tranſierunt.* Pſal. 108. *Sicut fumus dies mei.* Noſtri autem ſunt; quod per eos ſit in nobis dextrum, aut ſiniſtrum eligere.

2. Perfectũ facit.

2. Templum Salomonis annis 7. ædificatum eſt. *3. Reg. 6.* At deſtructum, vix 46. annis potuit inſtaurari. *Ioan. 8.* Ita perſeuerans in gratia baptiſmatis cito in perfectum euadit; at excidens ægre ſe reparat.

3. Eſt oblatio Deo.

3. Iubet Deus *Exod.* 37. offerri ſibi primitias frugum; & *Leu.* 24. Decimas. Ita paſcit vitæ, operumq; & primordia, & finem, quod eſt ipſa perſeuerantia.

4. Eſt perfecta.

4. Quæ ſibi offerebantur animalia; habere Deus ea voluit, *Leu.* 22. aures, & caudam. Quo idem ſignificat. *In cauda quippe finis eſt corporis*: at hic S. Greg. l. 1. Moral. cap. vlt. *Et ille bene immolat, qui ſacrificium boni operis vſq; ad finem debitæ perducit actionis.*

5. Eſt virtutum cõpendium.

5. Polymita Ioſephi talaris *Gen.* 37. eſt perſeuerantia: quæ & totum vitæ curſum obtegit; ait *Greg. hom. 25. in Euang. Et Amb. in 1. Apoc.* Et ea eſt varicolor: ob virtutum varietatem, quas continet vna.

6. Ad anteriora vſq; tendit.

6. Ezechielis c. 1. Animalia *coram facie ſua ambulabant; nec reuertebantur.* Ita perſeuerantes: Ne accidat Lucæ decimo ſeptimo, *quod vxori*

Digitized by Google

vxori Loth, non perſeueranti: ait *Sanct. Auguſt. 6. Ciuit.*

7. Priſci, (ait *Rich. Brix. tom. 2. de Symbolis:*) pingebant matronam canam, alatam, alligatam columnæ, aſtantemque Herculem. Indicabant virtutis perſeuerantiam; quæ vincit omnia. *7. Et vincit.*

Sciens huius bona; & mala deficientiæ, orabat Pſ. 50. *Spiritu principali confirma me.* S. Hier. vertit *Spiritu potenti*: quaſi dicat heroico.

PARS V.

De Chriſti beneficentia.

I. A*Ccipiens 7. panes, &c.* Quod ſi 7. panibus ſaturare 4000. ſit miraculum, quanto maius eſt mundi ſuſtentatio? Si potentiſſimus Rex vel aues regni ſui paſcere deberet; vix poſſet: At Deus Pſal. 135. *dat eſcam omni carni: Et implet omne animal benedictione.* *Nutrire diuinum eſt.*

Celebrantur variorum regiæ liberalitates: at nihil ad illam Dei. 1. Titus Veſpaſ. Imp. recordatus veſperi, neminẽ à ſe affectum beneficio per eum diẽ: aiebat: *Amici, diem perdidi.* Sic Sueton. 2. Alex. Seuerus Imp. iraſci ſolebat, ſi quo die nemo quid ab eo petiſſet. *An me die circumacto*, aiebat, *vobis debitorem fieri vultis?* Ita Lamprid. 3. Dionyſius Siculus Rex, viſis in Palatio filij vaſis aureis & arg. ait: *Non eſt in te regius animus; qui his poculis neminem tibi amicum feceris.* At nulla eſt munificentia cum diuina conferenda. *Benefacere alijs regiũ.*

II. Ioſeph, *Gen. 37.* videt in agro ſe erigentem manipulum, à quo adorabatur: indicat, eum frumenti, & condum, & promum futurum, cibaturumq; multos. Hic Ieſus eſt hodie. *Figura de vtroque. Inq; rem. Euangelij præſentem*

2. In Pontificis conſecratione Leu. 8. Num. 6. ait

S Th ibidem.*offerebatur vitulus, pro peccato: aries, in holocauſtum, auis, quæ erat pacifica, & caniſtrum panis; vt ſciret Sacerdos ſe aſſumpturum illius ſeruitium, qui pane cœleſti in deſerto pauit filios Iſrael.* Vel vt ſcirent, ſe illi ſeruire, qui paſcit orbem. Popul⁹ hoc motus miraculo, Ieſum ſtatuit creare Regem. Tali enim ſeruire dignum iudicabat. Quanto magis Deo?

3. In menſa Panum propoſitionis, *Exod. 23.* ait *Ioſephus lib. Antiq. Iud.* Sculpti erant Reges Iudæ; ſed tecti, ne adorationis foret periculum. At verus Rex Ieſus ſignificabatur cum ſua panum menſa hodierna, vere adorandus. *Ecce, Rex tuus manſuetus.*

4. *Iſa. 3.* Electus quidam in Regem, reſignauit: cauſam dicens. *In domo mea non eſt panis, neque veſtimentum*, quaſi dicat. Munificus eſſe nequeo. At Ieſus munificentiſſimus.

5. Sed & Nutritor eſt: quæ duo eũ & Regem eſſe, & Deum arguunt. Hinc Iacob, Gen. 28. *Si fuerit Dominus mecum, & cuſtodierit me in via, & dederit mihi panem ad veſcendum; & veſtimentum ad induendum, erit mihi Dominus in Deum.*

PARS VI.

De Miſericordia.

Miſerendũ egenis. I. DIſcamus ſubuenire egentibus, ac miſereri. 1. Hanc ſibi cœlo datam agnoſcit dotem inter alias. Iob 3 *Ab infantia creuit mecum miſeratio, & de vtero matris meæ egreſſa eſt mecum.* Vere *beatus, qui intelligit ſuper egenum, & pauperem, in die mala liberabit eum Dominus.* Pſ. 40. 2. Par eſt, benefaciat egentibus, cui benefecit Deus. Qui, vt Raab exploratores terræ hoſpitatos; ſic nos videtur alloqui. Io-

ſuæ

ne 2. *Nunc ergo iurate mihi per Dominũ, vt, quomodo ego feci miſericordiam vobiſcum; ita & vos faciatis cum domo patris mei.*

3. Quare ſic & pauperes affemur, vt Dauid Miphiboſeth, 2. Reg. 9. *Ne timeas, quia faciens faciam tecum miſericordiam, propter Ionatham patrem tuum, & reſtituam tibi omnes agros patris tui, & comedes panem in menſa mea ſemper.* 4. Nec enim Deum amat; qui proximi non miſeretur. 1. Ioan. 3. *Qui habuerit ſubſtantiam huius mundi, & viderit fratrem habere neceſſitatem; & clauſerit viſcera ſua ab eo; quomodo charitas Dei manet in illo?*

II. Inhumanus in pauperes, ſæpe eſt profuſus in beſtias. 1. Achab, 3. *Regum 18.* in triennali ſiccitate ac fame mittebat *ad nemoroſos fontes aquarum & in cunctas valles; ſi forte poſſimus inuenire herbam, & ſaluare equos & mulos; & non penitus iumenta intereant.* Hominum & orphanorum cura ei nulla. 2. Nabuchodonoſor. *Dan. 4.* ſomniat arborem, cuius *fructus nimius, & eſca vniuerſorum in ea, ſubter eam habitabant animalia, & beſtiæ.* Similes huic arbori quot? Sed, qui inopes ſub ea fouentur? Nulli. At meræ beſtiæ. 3. Canes ſaginantur; ſed Lazaro ne mica cedit. *Luc. 16.* ô quot talium domus epulonum ſunt? Hæc feritas eſt.

Immites hominibus ſunt beſtiis benefici.

1. Iuſtior Rex Niniue, *Ion. 3.* mandat. *Homines, & iumenta, & boues, & pecora non guſtent quicquam, nec paſcantur, & aquam non bibant.* Iniquũ cenſebat macerari homines, & beſtias ſatiari. 2. Similis Rebecca, *Gen. 24.* quę primo dedit potum ſeruo Abrahæ; deinde elephantibus. Et ſeruos ſummi Abrahæ poſtponet Chriſtianus?

Secus humani.

Quid; quod quidam egentes etiam aſpere exagitent, dentq; nihil? 1. Sic amici Iobo egerunt, *c. 4.* & tantæ caſtigationis culpã inueſtigauere curioſi. 2. Sic Satã exhauſtũ ieiunio Dñm exagitauit. Sed hic la-

Digitized by Google

des tantum obtulit; Dominus panes hodie. Cur? Quia ille durus: hic humanus eſt, & miſericors.

Miſericordia fœcundat. III. Et miſericordia eſt, quæ fœcundat, ac multiplicat. Exemplo liquebit. Eleeſer, *Gen.24.* vxori quærendæ Iſaaco miſſus; ita ratiocinabatur: Cum ſit hero meo facta promiſſio: *Semini tuo dabo terram hanc*; oportet, ſit fœcunda Iſaaco quærenda coniux: Sed huius ſignum miſericordia dabit: quæ potum dederit; illa erit. Orat. Venientem Rebeccam appellat: Et illa: *Bibe; quin & camelis tuis dabo potum* Ita Procopius in *Gen. 24.* ratiocinatur.

Vitam prolongat. Miſericordia eſt, quæ vitam profert. Liquet in Melchiſedech, (qui & Sem, Noe filius:) Abrahæ panem & vinum offerente. Hunc tum ſenem interrogauit Abraham, quomodo vitam tam longæuam conſeruaſſet? Ait verbo, *Credac*, id eſt, eleemoſynæ. Cui Abraham, in quos ea facta; cum octo tantum animæ in arca fuerint? Ait: in beſtias, eis pabulum porrigendo. Rurſus Abraham: Quantum igitur remuneranda eſt eleemoſyna in homines? Iſta *Fauſtinus Taſſus ex Rabbinis.*

PARS VII.

De diffidentia Apoſtolorum: & zelo populi.

Diffidētia Apoſtolorū. I. ERant, *qui manducauerant*, 4000. Mirum! Apoſtolos virtutem Chriſti agnouiſſe in vindicta; Luc. 9. *Vis, dicamus, vt deſcendat ignis de cœlo, & comburat illos?* Et non in bonitate. Hinc quærūt: *Vnde illos quis poterit hic ſaturare panibus in ſolitudine?* Nimirum in hoc mundi typum repræſentant: Is ſe potentem agnoſcit ad luxum, ad inimicos bello, & iudicio perſequendos, &c. at impotentem ad eleemoſynas, &c.

Fiducia iuſtorum. Cōtra iuſti: Inde Phil. 4. *Omnia poſſū in eo, qui me con-*

confortat. Iſa. 40. *Qui ſperant in Domino, mutabunt fortitudinem*: Quomodo? Ex infirmis robuſti fiet: *Aſſument pennas, vt aquilæ volabunt, & non deficient: current, & non laborabunt.* Ecce, turbæ infractum gerunt animum inhærentes Domino: & diffidentes ſunt Apoſtoli?

II. Imitandæ ſunt turbæ. Non prius paſti ac ſuffarti adeamus Sacra, & Conciones: 1. Sed vt Iudæi, 1. Reg. 9. *Hic eſt Videns, quia ſacrificium eſt hodie populi, &c. Nec comeſturus eſt populus, donec ille veniat.* 2. Nec Eleeſer, *Gen.* 24. voluit guſtare cibum prius, quam *loquar*, ait, *ſermones meos* pro ſponſa petenda. Iam; eundum ad templum eſt? *Etiamſi ſaturati ſint, murmurabunt.* Sicut Iſraelitæ, etſi māna ſaturarentur; tamen in Moſen murmurabant: ad allia, ollaſque Ægyptias reſpectabant. *Num.* 11. Hi in Euangelio non ſic.

Sobria Sacrorum auditio.

Quare, *Nolite recedere à tergo Domini*, ait Samuel ad Iſraelitas 1. Reg. 12. *& nolite declinare poſt bona, quæ non proderunt vobis.* Dicamus igitur Gen. 48. *Deus, in cuius conſpectu ambulauerunt patres mei, Deus, qui paſcit me ab adoleſcentia mea.*

DOMINICA VIII. POST TRINITATEM.

Attendite à falſis Prophetis. Matth. 7.

SYriæ Rex, 1. *Mach.* 2. Antiochus Apollonium armata cum manu Ieroſolymam miſit, vt eam dolo ſubiugaret his cæſis, diuenditis illis. Pacem is amicitiamque præſeferens ſimulat omnia; Sabbato quoque Templum init: vbi in collectos irruit,

mactat, vaſtat omnia, reſiſtente nemine: quod Sabbathum eſſet. Ne par animarum ſtrages ab ſimili contingat Appollonio, monet Dominus.

Nos

I. *De ſalutis merito, ac medio conſequenda.*
II. *De pſeudoprophetarum generibus.*
III. *De hæreticorum impoſturis.*
IV. *De lupis.*
V. *De arbore.*
VI. *De fructibus arboris.*

PARS I.

De ſalutis merito, ac medio conſequenda.

I. PEruetus eſt quæſtio: An ad ſalutem promerẽdam bona ſufficiat voluntas ſola; an & iam opera bona requirantur? Solam illam ſat eſſe quidam pertendebant, hoc potiſſimum Canoniſtarum axiomate nixi: 1. Cap. Omnis. c. homicid. &c. De pœnit. 1. diſt. 1. *Voluntas pro facto reputatur*, ad pœnam: ergo & ad præmium. 2. Deinde iſto S. Bern. l. de lib. Arb. *Intentio ſufficit ad meritum: bona actio requiritur ad exemplum.* 3. Et Gloſſa in hoc: *Dixi, confitebor. Votum pro operatione reputatur.* 4. Et Greg. hom. in Matt. *Nunquam eſt vacua manus à munere, cum arca cordis repleta fuerit bona voluntate.* 5. Decretal. c. Cum volunt. de Sent. Excom. *Amplius reſpicit Deus ad ſpontaneas voluntates: quam ad actiones.*

Idem *Figuris* perſuadere nituntur. Vt iubet *Leuit.* 22. Deus offerri ex animalibus caudam perſeuerantiæ, & adipem bonæ voluntatis, atque vitalia.

Quicquid agant homines, intentio iudicat omnes.

Sat,

Sat, ſi brutales cupiditates Deo victimemus, & offeramus optimum bonæ voluntatis. 2. In conſecratione Sacerdotis, immolati arietis pectuſculum, (in quo cor eſt ſymbolum voluntatis:) eleuabatur coram Domino, *Exod.* 29. 3. Hinc Dauid optimum offerebat Pſal. 50 *Sacrificium Deo Spiritus contribulatus: cor contritum & humiliatum.* Sed falſa eſt iſta ſententia.

II. Contraria, vera. Tam opera bona, quam voluntas ſunt neceſſaria. Quia 1. *Fides ſine operibus mortua eſt.* Iac. 1. Eſt corpus ſine anima: ſol ſine luce. 2. *Satagite,* 2. Pet. 1. *vt per bona opera veſtra certam vocationem & electionem faciatis.* 3. Ambroſ. in officiis. *Non ſatis eſt bene velle, niſi ſit etiam benefacere.* 4. Ariſt. 2. Eth. Tria ad perfectionem, virtutis requirit, *Scientiam, voluntatem, operationem.* 5. *Theologiæ perfectio eſt praxis,* ait S. Dyo. l. de myſtic. Theol.

Figuræ idem indicant. 1. Leu. 21. *Habens maculam, cœcus, claudus, mancus, &c. non offeret panes Deo.* At talis eſt nil operans. 2. *Quid ſtatis hic otioſi?* Matth. 20. His bona voluntas erat: Nam aiunt: *Nemo nos conduxit.* 3. Cant. 8. Pone me vt ſignaculum ſuper cor tuum, vt ſignaculum ſuper brachium tuum, q. d. Oſtende voluntate & opere amorem. 4. Et Dominus hic: *Omnis arbor, quæ &c.* Et *Attendite, &c. veſtimenta ouium: intus lupi.*

PARS II.

De Pſeudoprophetarum generibus.

I. Perſecutiones Eccleſiæ variæ: ſed triplices potiſſimæ. *Tyrannorum,* qui Martyres: *Hæreticorũ,* qui errores: *Chriſtianorum* improborum, qui ſcelera

lera ſeminarunt. Hæ ſunt viſæ *Apoc. 6* indice equô Albo Chriſti Victoris, Rufo, Nigro, Pallido. Vt Rupertus interpretatur.

Deinde *Pſeudopropheta* varii. 1. *Dæmon*: Suaſor peccati, & agendæ olim pœnitentiæ; Exemplo Dauidis, Magd. Pauli, &c. 2. *Caro* genio & cupidit, indulgendum, fruendum ætate, &c. 3. *Mũdus* autor honorum, opum, vindictæ, &c. 4. *Concionator prauus*. 1. Ier. 5. *Stupor, & mirabilia facta ſunt in terra: Prophetæ prophetauerunt mendaciũ: Sacerdotes applaudebant manibus ſuis, & populus meus dilexit talia.* 2. Iere. 23. *In Prophetis Ieruſ. vidi ſpeciem adulterantium, & iter mendacii.* 5. *Hæreticus.* 6. Et *Pſeudochriſtianus.* Hucuſque Orig. in Matth.

II. *Pſeudoprophetes duplex eſt.* quoad Doctrinam: & Intentionem. 1. *Doctrina* peruerſus fuit 3. *Reg. vlt.* Sedechias perſuadens Achabo obſidionem Ramoth Syriæ vrbis. Qui *fecit ſibi cornua ferrea, & ait, Hæc dicit Dominus: His ventilabis Syriam, donec deleas eam.* Sed prædixerat Satan: *Ero ſpiritus mendax in ore eius.*

1. *Intentione*, falſus fuit Baalam. *Num. 23. & 24.* Qui vera & fauſta prænunciauit: ſed peſſimum Balaco Regi Moabitarum conſilium ſuggeſſit, vt cogeret Iſraelitas immolare idolo Phegor. Talis & Caiphas, qui verum dixit: *Expedit, vt vnus moriatur pro populo*: At malo animo. Hoc genus eſt *in ſimilitudine adulterii*, adulterans veritatem: Illud *in itinere mendacii.*

Ergo *Attendite*, priuſquam nouitatem acceptetis. 1. *Nolite omni ſpiritui credere, ſed probate Spiritus, an ex Deo ſint. Quoniam multi Pſeudop. exierunt in mundum Ioan. 4.* 2. Nam Eccl. 19. *Qui cito credit, leuis eſt corde.* 3. Eph. 4. *Non ſimus paruuli fluctuantes; nec circumferamur omni vento doctrinæ.* 4. In ad Galat. 1. peccantes iſta.

Mi-

Digitized by Google

Miror, quod ſic tam cito transferamini ab eo, qui vos vocauit in gratiam Chriſti, in aliud Euangelium.

PARS III.

De hæreticorum impoſturis.

I. ILli Pſeudop. ſunt hæretici, qui ſimulant oues, & reformationes: ſed lupi omnia vaſtant. 1. Talis Balaam, *Num.* 24. qui plauſtra benedictionum in Iſraelitas crepat: ſed ſuadet Moabitis & Madianitis: mulieres in terram Iſrael mittant, *Scandalum coram eis edere, & fornicari:* Num. 22. Succeſſit cõſilium: & 24000. fornicantium cum eis, & idolis, ſunt cæſa, iuſſu Dei. *Num.* 24. Ita hæretici hodie crepant Scripturas, benedictiones, &c. Sed opiniones fornicatrices immittunt, &c. *1. Balaamita conſultores.*

2. *Veniunt in veſtimentis ouium*, cum ceremoniis, q. reformatis, abuſibus abrogatis, &c. Interim placentia canunt; libertatem aperiunt; laxant ad cœlos viam: quæ aſperiora, planant ac tollunt; remouent aras; Sacra, ſuffragia pro defunctis. Cõcilia, &c. *2. Corruptores.* 3. Phil. Macedo Athenas obſidens, ciuibus per legatos promittit omnem ſuæ reip. libertatem; tantum ſi decem ſibi dederent Oratores. His Demoſthenes exiſtit: Conuenerunt olim, ait, lupi cum paſtoribus, dicentes; nullum ſibi cum his, vel ouibus eſſe diſſidium; tantum cum canibus: hos remouerent, & pacem fore ſtabilem. Deduntur canes, mox lupi graſſantur impune. Ita Philippus. Ita hæretici. *3. Lupi.*

II. 4. *Veniunt*; non miſſi. Iere. 23. *Ipſi currebant & Ego non mittebam eos?* Vt oues balant fidem, Chriſtum, eleem: temperantiam, caſtitatem, pacẽ, &c. Solos oderunt paſtores canes. His ſe bella mouere aiunt; dum omnia vaſtant, mactant. *A fructibus eorum cognoſcetis eos.* *4. Balantes, ſed & belligerantes.*

5. Ve-

5. *Gabaoni-tæ mendaces.* 5 *Veniunt*, quales Gabaonitæ ad Iſraelitas. Iſti, auditis Ioſuæ victoriis, veniunt cum tritis veſtibus, panibus duris, vacuis lagenis, dicuntque ad Ioſue: Cap. 10. *De terra longinqua venimus: pacem vobiſcum facere cupimus.* Credidit Dux & populus: fœdus iciunt: demum eos in medio terræ ſanctæ habitare reſciſcunt. Ita hæretici aſinos ſuos miniſtros pane ſuo onerant; veſtes vetuſtas S. Scripturæ præferunt, quaſi qui longe à primitiua venirent Eccleſia. Hoc dolo capti multi *Suſceperunt de cibariis eorum, & os Domini non interrogauerunt.*

6. *Piſcatores caprini.* 6. Aucupes, imitantur cantu voces auium: quas capere volunt. Sic iſti. Sargis piſcis, ait *Ælian. l. 1. de Anim. ca. 23.* caprarum aſpectu delectatur: itaque piſcator capræ induit exuuias cornutas, ſicque capit Sargum. Tales caprini hæretici. 7. Vulpes, viſo curru gallinis onuſto, ſe vt mortuam in viam abiicit: ab pullario in currum iniicitur: quo ſecuro ac læto, ipſa in gallinas eam ſæuit, vorat quantum ſatis; deque curru deſilit. Sic vulpinantur hæretici.

7. *Vulpinatores.*

8. *Agni draconei.* 8. Apoc. 13. *Vidi aliam beſtiam, aſcendentem de terra: habebat cornua duo ſimilia agnis: & loquebatur ſicut draco.* Ita hær. cornua agnina Scripturæ gerunt, ac virtutis ſpeciem: at vox enecat animas ac deuorat. 9. Samſon reperit leonem à ſe cæſum: in cuius ore mel: cætera leo erat. Iud. 14. Ita hæretici. *Loquuntur pacem eum proximo ſuo: mala autem in cordibus eorum.* In ore mel; in corde fel.

9. *Leones melliti.*

10. *Homicidæ Ioabini.* 10. Similes Ioabo, 2. Reg. 20. qui *dixit ad Amaſam: ſalue mi frater: & tenuit manu dextera mentum Amaſa, quaſi oſculans eum.* Hæc fraus. *Porro Amaſa non obſeruauit gladium Ioab, qui percuſſit eum in latere, & effudit inteſtina eius, & mortuus eſt.* Ita ſub ſaccaratis verbis gladios ingerunt hæretici. 11. *Apoc. 9.* viſum eſt animal cum facie humana ridibunda: ſed cum caudis ſcorpionum. *Impo-*

ſtores

ſtores hæretici: (ait in Matth. Theoph.) *blandi loquentiam prætexunt, & vitam ſimulant ſanctam, ſed intrinſecus latet aculeus.* 11. *Scorpiones humani.*

12 Refert *Plinius l.21.c.13.* In Ponto mel eſſe, quod ſumtum dementat: Cauſa, quod aculei apũ venenati putentur. Ita hær. Scripturæ melle vtuntur; ſed ipſi venenati ſunt, ac dementant. 12 *Apes venenatæ.*

Impia ſub dulci melle venena latent. Et

Felle ſub agnina latitat mens ſæpe lupina.

Bene Tert. lib. de præſc. hær. *Quæ ſunt pelles ouiũ niſi nominis Chriſtiani extrinſecus ſuperficies. Qui lupi rapaces, niſi ſenſus & Spiritus ſubdoli.* Eadem S. *Cypr. da Nouatianum.* Ergo hæreticos caue; fuge; fuga.

PARS IV.

De Lupis.

I. PEccatores ſunt animalium ſimiles. 1. Act. 11. *Vidi linteum magnum, & quadrupedia terræ, & beſtias, & reptilia, & volatilia cœli.* 2. Iob 30. *Frater fui draconum, & ſocius ſtruthionum.* 3. Ezec. 21. *Fili hominũ, increduli, & ſubuerſores ſunt tecũ: & tum ſcorpionibus habitas.* 4. Luc. 13. *Dicite vulpi huic.* 5 Luc. 10. *Ecce ego mitto vos ſicut agnos inter lupos.* 6. Luc. 3. *Genimina viperarum.* 7. Fabulantur Poetæ Circen veneficam ſocios Vlyſſis inuarias beſtias commutaſſe; At vitiis eos deprauarat & victos effœminarat vile ſcortum. 8. Quin & diabolos efficit ex hominibus peccatum. Ioan. 6. *Nonne ego vos XII. elegi, & ex vobis vnus diabolus eſt?* Quanto magis lupus? Act. 20. *Scio, quod poſt diſceſſionem meam intrabunt lupi rapaces, non parcentes gregi.* *Peccatores ſunt feræ.* *Sunt diaboli.* *Proprietates luporũ ſunt & hæreticorum.*

1. Cur

1. Maledici ſunt. V. Cur lupi? Quia violenti in doctrina intrudenda: ſanguinolenti; ſeditioſi. Teſtes ab Ariana, omnes hæreſes: & hodierni expilatores templorum, &c. Pſ. 56. *Dentes eorum arma, & ſagittæ: & lingua eorum gladius acutus: veloces pedes eorum, ad effundendum ſanguinem.*

2. Blaſphemi. 2. S. Chryſ. ait: Lupus mordet; vlulat: carnes vorat. Non ouis. Mordent ſcommatis Deum, Sanctos, Paſtores: ſeque lacerant ipſos. Vlulant blaſphemãdo: Pſ. 72. *Ponentes in cœlum os ſuum.* Carniuori carnaliter viuunt.

3. Damnatas hæreſes renouant. 3. Lupi, ait *Ælia. l 3. c. 6. & l. 8. c. 14.* flumen tranaturi; ſe per caudas mordicus apprehendentes, primum robuſtiſſimum iniiciunt, ac ſequuntur. Ita hæretici damnatas olim hæreſes apprehendunt; vnum ſecuti hæreſiarcham tranant flumina Sacramentorum, & doctrinæ; quæ lætificant ciuitatem Dei Eccleſiam. Vtq; Samſonis vulpes caudis colligati, incendunt ſegetes Chriſtianas, *Iud.* 15.

4. Verſuti ſunt. 4. Lupi nocte vident acutum. Sic *filii huius ſæculi prudentiores ſunt in generatione ſua filiis lucis.* In controuerſiis exercitati ſunt:

5. Pœnitentiam elidunt. 5. Lupi noxios habent oculos, *Plin. l. 8 ca. 2.* vt viſu vocem eripiãt: vnde Virg. *Lupi Mœrin videre priores.* Et hær. elinguant pœnitentes; vt os *habeant, & non loquantur.*

6. Flagitioſi ſunt. 6. Famelici, terra ſaburrant ventrem. Ita hær. cum omnem ſubſtantiam ſanæ doctrinæ prodegerunt, deſperantes ſeipſos, omnibus ſe flagitiis ingurgitant. In quibus ſpiritalem *famem patiuntur, vt canes.*

7. Immemores Dei. 7. Quidam tam obliuioſi ſunt; vt, ſi ab eſca auerterint oculos, eius obliti eam omittant, quærãt aliam. Quot apoſtatæ, obliti S. Euchariſtiæ, ſiliquas quærunt, immemores inſtitutionis ſuæ.

8. Immortaliter odeſunt oues. 8. Odium luporum in oues nec mortuis extinguitur. Nam nerui ouini & lupini eadem tenſi

chelis;

cheli, ad nullam ſymphoniam redigi poſſunt. Pelles ouinæ lupinis iunctæ conſumuntur item, vt Alciati refert Emblema.

Cætera muteſcunt, coriumque ſilebit ouinum,
Si confecta lupi tympana pelle ſonent.

III. Pſeudoproph. Sunt etiam concionatores palpones. Nec enim Prophetæ tantum prædicebãt; ſed & prædicabãt. Qui magis falſi, quam ore à corde, aut vita ab doctrina diſſoni? 1. Achan. *Ioſ 7.* quod ex præda gentilis Iericho ſeruaſſet *regulam auream:* (hebræi legunt:) *linguam* reſeruaſſet; lapidatur: Ita quidam etiamnum gentilium loquendi ſeruant vel modos vanos; vel dicta, geſtaque vane inſertiunt concionibus; ſicque profanant doctrinam Euangelicam.

Concionatores praui ſunt quidam lupi.

Meminerint, quod Pſal. 11. *Eloquia Domini argentum igne examinatum, purgatum ſeptuplum:* id eſt, multum. 2. Sit Prædicator; qualis *Apoc. 19.* viſus eſt inſidere equo albo, oculis ſcintillans, conſperſus ſanguine, cui nomen *Verbum Dei:* ſit, inquam, candidus innocentia; ſcintillans Zelo: conciones Sanguine Chriſti rorantes habeat. Et plane ſit, Iere. 48. *maledictus, qui prohibet gladium ſuum à ſanguine,* id eſt, linguam à reprehenſione peccatorum. 3. Audi Paulum Act. 20. *Conteſtor vos hodierna die, quia mundus ſum à ſanguine omnium; Non enim ſubterfugi, quo minus annunciarem vobis omne conſilium Dei.*

Boni deſcripti.

IV. *Attendite à Fal. Proph* Hoc vobis dictum Præſules, & Principes. Æquum eſt, vt Adam *Gen. 2.* à ſerpente ſibi caueat: 2. Noe *cap. 6.* aquas diluuii præuideat: 3. Abraham, *cap. 15.* muſcas ab ſacrificio abigat: 4. Loth, *cap. 19.* cum ſuis Sodoma ſe proripiat: 5. Filii Prophetarum, *4 Reg. 4.* ab colocinthide abſtineant; ne mortem in olla deguſtent. 6. Orent. Pſalm. 143. *Libera me Domine de manu filiorum alienorum, quorum*

Principum eſt arcere lupos.

os locutum eſt vanitatem, ſed dextera eorum dextera iniquitatis.

PARS V.

De arbore.

Homines ſunt arbores.

I OMnis arbor, quæ &c. Homines vocantur arbores. 1. Iud. 9. *Ierunt ligna, vt eligerent ſibi Regem, &c.* 2. Zacharias de Ieroſ. deuaſtatione cap. 11. *Aperire Libane portas tuas, & comedat ignis cedros tuos. Vlula abies, quia cecidit cedrus, quoniam magnifici vaſtati ſunt, vlulate quercus Baſan.* 3. *Dan.* 4. Nabuchodonoſor arbori componitur. 4. Cæcus Matt. ait: *Video homines ambulantes ſicut arbores.*

Infructifera Deo exoſa ſunt.

Ab iis Deus fructus poſcit. 1. Sed queritur Iere. 8. *Non eſt vua in vitibus, non ſunt ficus in ficulnea, folium defluxit.* 2. Deus cum aliis de cauſis iraſcebatur Achabo, tum maxime, quod Nabothi vineam fructiferam vertiſſet in viridarium voluptatis. 3. *Reg.* 21. 3. Et Dominus ficum infructuoſam maledicto areſecit. Matth. 21. *Nunquam ex te naſcatur fructus.* 4. Iſraelitis, terram Chanaan ingreſſis, præcepit Deus, *Deut.* 20. ſteriles arbores ſuccidant; ſeruent fructiferas. Sic *omnis arbor, quæ non facit fr. &c.*

In creatis laudandus Deus eſt.

5. Circa fimbrias veſtis Pontificis tintinnabula pendebant, quæ ipſo incedente conſonarent ad harmoniam. *Exod.* 28 Ita quaſi circa fimbriam diuinæ Potentiæ creaturas pendentes oportet operibus, ad quæ creatæ ſunt, laudare Deum. 6. Vnde tres in Babylonica fornace: Dan. 13. *Benedicite omnia opera Domini Domino.* 7. Hinc Matth. 25. *Inutilem ſeruum proiicite in tenebras exteriores.* Itē Ioan. 15. *Omnem palmitem in me non ferentem fructum, tollet eum, & in ignem mittit.*

II. Mul-

Digitized by Google

II. Multæ quoque arbores bonæ ſunt, at fructum afferunt inſipidum. 1. Nabuch. talis erat Dan. 5. *Et fructus eius nimius:* Sed ſilueſtris animalib. tantum aptus. Ideo iubetur: *Succidite arborem: diſcutite folia: diſpergite fructus.* 2. Suis Dauid paſſionibus & cupiditatibus, quib. indulſerat, iratus, ait, Pſalm. 34 *Retribuebant mihi mala pro bonis,* quæ ipſis male indulſeram, *ſterilitatem animæ meæ.* *Arborum inſipidi fructus.*

Bona erat arbor ſponſa, Cant. 7. *Omnia,* inquit, *poma ſeruaui Tibi, noua & vetera.* Deo ſerua fructus, & æternum ſeruaſti. 2. Arbor bona Iuſtus eſt: Vim ſuam habet in radice cordis, in cortice exempli boni: in foliis verborum, in floribus deſideriorum, in fructibus operum. Pſ. 1. *Erit, tanquam lignum, quod plantatum eſt ſecus decurſus aquarum, quod fructum ſuum dabit in tempore ſuo:* quo ſcilicet iniuriis afficitur, tentatur, iraſcitur, &c. tunc dat fructum patientiæ, conſtantiæ, clementiæ, &c. *Bona arboris fructus.*

In arboreto quæque fructum effert naturæ ſuæ proprium: pirus pira, non ceraſa. &c. Ita in Eccleſia pro ſua quiſque vocatione operetur. *Cuiuſque proprii fructus.*

Sed quæ iſta peruerſitas: ſi Religioſus ferat fructus ſæculares; Sacerdos laicos? &c. 1. Vt ſi in corpore audire vellent oculi, videre manus, &c. Sic ſi ſtatuum officia & functiones ab alienis vſurpentur. 2. Rom. 12. *Sicut in vno corpore multa membra habemus, omnia autem membra non eundem actum habent: Ita multi vnũ Corpus ſumus in Chriſto, ſinguli autẽ alter alterius membra, habentes donationes, ſecundum gratiam, quæ data eſt nobis, differentes.* 3. Quare 2. Pet. 4. *Vnuſquiſque ſicut accepit gratiam, in alterutrum illam adminiſtrantes.*

Digitized by Google

PARS VI.

De fructibus arboris.

Errores de arbore & fructu eius.

I. **O**MNIS *arbor*. Id eſt, vt Aug. Ench. l. 1. c. 15. voluntas; Vel, Fides, ait Tertull. Sed melius, homo intelligitur. Quia hic poteſt in ignem abiici: non Fides, nec voluntas.

1. Senſus autem falſus eſt iſte: Arbor bona, quam diu bona eſt, non poteſt malos fructus facere: & contra. Quia ſic iuſtus non poſſet peccare, nec quicquam boni agere peccator: Atqui poteſt vterque. Nam bonus fide, aut voluntate, poteſt eſſe malus opere: & contra, licet diuerſo reſpectu.

2. Deinde occaſione arboris huius natus Manichæorum eſt error: quod natura bonus non poſſit fieri malus; aut male agere: & contra.

3. Item Pelagianiſmus; qui peccatum orig. negabat eſſe. Quia Matrimonium arbor eſſet bona. Item ille: Voluntatem bonam ſufficere ex ſeipſa ad bene operandum; non egere gratia. 4. Item is Donatiſtarum error: Sacerdotem bonum non poſſe male baptizare: nec contra. Nam baptiſmum induere naturam baptizantis. 5. Iſte Caluiniſmus Ex bonis operum fructibus hominem non poſſe iuſtificari: ſed tantum agnoſci: & contra.

Refutati perfunctorie & generatim.

II. At Adam erat arbor bona; malum tamen fructum protulit. Quia quæ naturaliter bona ſunt neceſſario bonos fructus faciunt, at ſecus poſſunt, quæ moraliter ſunt bona, vel mala; vt homines. Cum autem homo peccando malum effert fructum; id alio referendum non eſt; quam quod relicto Deo, partes ſequatur diaboli.

Sicut Sichemitæ ſpretis Gedeonis filiis alienum ſib. e egerunt Regem Abimelechum, *Iud.* 9. Id quod

Iona-

Jonatham Propheta eis exprobrat: *Ierunt ligna, vt vngerent ſuper ſe Regem, &c. Et dixerunt ad Rhamnum: veni impera nobis: egrediatur ignis de eo, & conſumat habitatores* Sichem. Ita peccator regem eligit ſibi Satanam; ſed in ſuam perniciem. Nam *excidetur, & in ignem mittetur.*

III. O duram ſententiam! At iuſtam, & veram. 1. Heb. 6. *Horum conſummatio erit in combuſtione.* 2. Ioan. 19. *Omnis palmes, qui in me non manſerit, mittetur foras, & areſcet: & colligent eum, & in ignem mittent.* 3. Et factum par ſententiis iſtis conſtat Apoc. 19. *Apprehenſa eſt beſtia, & cum ea Pſeudopropheta, & viui miſſi ſunt in ſtagnum ardentis ignis, & ſulphuris.* 4. Conſtat comminatio 2. Reg. 23. *Prauaricatores autem, quaſi ſpina, euellentur vniuerſi, igneque ſuccenſa comburentur vſque ad nihilum.*

Damnatio iuſta eſt.

In V. T. magni ſemper viri vibrarunt ſecurim ad pſeudoprophetarum talium excidium. 1. Elias, *3. Reg.* 18. ſacrificulos Baalim occidit, & in torrentem Ciſſon, vt cœnum, abiecit. 2. Iehu, *4. Reg.* *10.* omnes cultores Baalim deleuit. 3. Ioſias Rex *4 Reg.* 23. omnes ſacrificulos idolorum combuſſit, ac cineres in auram ſparſit. 4. Mathathias, 1. *Mach.* 2. Iudæum immolantem contrucidat ad aram. Iure. Si enim nullos habens fructus ſit exſcindenda, quanto magis ferens malos?

Pſeudopropheta ſemper exciſi ſunt.

Peroratio. Quare fugiendi in primis hæretici: eorum librorum lectitatio. Nam Abbas Cyrias (vt in *Prato ſpir. c. 40.*) non procul Iordane viuens, viſam in ſomnis B. V. Mariam inuitat in cellam: quæ ait: Quî intrem iſthuc, vbi hoſtis meus eſt? Mane excutit omnia, reperit duos libellos Neſtorii hæreſiarchæ ad calcem Heſichii compactos.

Digitized by Google

DOMINICA IX. POST TRINITATEM.

Homo quidam erat diues, qui habebat villicum, & hic diffamatus eſt apud illum. Luc. 16.

DAuid, 1 *Reg.* 25. comperta Nabalis ingrata auaritia, in eum ducit armatam manum ad ipſum cum domo tota delendum: ni ab vxore Nabalis precibus victus ac donis iram iuſtam fregiſſet. At hic Dominus in prodigum ſuorum vindicaturus; ipſiuſmet ſolertia tali flectitur ſic, vt cui omnia libens condonet.

Nos circa hæc

I. *De fama nota melioris.*
II. *De diuite quis hic, & iudice.*
III. *De ratione reddenda.*
IV. *De diffamato.*
V. *De villici deliberatione.*
VI: *De capto villici conſilio.*

PARS I.

De bona nota fama.

Eſt ea ſuper omnia in Ieſu.

I. SPonſum Sponſa extollit quantiſcunq; laudibus poteſt, vt famam eius celebret. 1. *Curremus*, ait, Cant. 1. *in odorem vnguentorum tuorum, oleum effuſum nomen tuum*: id eſt, fama tua. Nam Chaldaica paraphraſis ſic habet: *A voce miraculorum tuorum, & potentia commoti ſunt omnes populi, qui audierunt famam potentiæ ſuæ: & Nomen ſanctum tuum auditum eſt in vniuerſa terra, quod ele-*

electum eſt magis, quam oleum, quo unguntur capita Regum & Sacerdotum.

In Apoſtolis.

2. Ita & 2. Cor. 2. De IESV, *Deo autem gratias, qui odorem notitiæ ſuæ manifeſtat per nos in omni loco, qui Chriſti bonus odor ſumus.*

In Chriſtianis.

Ambo optime. Quid enim præ fama nominis boni? 3. Enimuero Eccleſ. 7. *Melius eſt nomen bonum, quam unguenta* pretioſa. 4. Æmulatur in præconio ſponsã Dauid Pſ. 44. *Myrrha, & gutta, & caſia à veſtimentis tuis*: Hebræi legunt, *Omnia veſtimenta tua.*

In Eccleſia.

II. Nec Eccleſia reperit maius inter merita ſua vllum, quam odor ſit operum bonorum. 1. Eccl. 4. *Ego, quaſi vitis fructificaui ſuauitatem odoris.* Odorem fructificare eſt famam factis exæquare. 2. Sic laudatur Iacob Gen. 27. Ecce odor filii mei, ſicut odor agri pleni floribus, ac fructibus. 3. Sic Apoſtoli 2. Corinth. 19. *Bonus odor* CHRISTI *ſumus*, quaſi dicat. Odor noſter ſpirat Crucem, pœnitentiam, opprobria: non aulam, carnem, &c.

In mundo ſecus.

Anto. Miſaldus l. de Mirab. c. 1. prodit herbam Baſilicon, in capite ſentientis eam ſæpius, generare poſſe ſcorpionem, aut viperam: Ita mundi odor venenata generat in animis eum ſæpe captantium. Sicque Iſa. 3. *Erit pro ſuaui odore fœtor.* Cloaca, impiorum eſt vita.

In mortuis iuſtis eſt fragrantiſſima.

III. At iuſtorum vita & in viuis: & vero poſt fata, fragrat inprimis. 1. Nam ſic ſponſa ænigmatice: Cantic. 7. *Mandragoræ dederunt odorem in portis noſtris.* Id quod *Philo Epiſcopus tom.* 1. *Bibliothec. PP.* iſtuc intelligit. Sed ſcito, ex ea herba, præter radicem, aſſeruari nihil. Et eam odoriſſimam referre faciem hominis mortui. Ita mortui Patriarchæ, etſi in vita contemti, ac etiam exagitati varie: nunc tamen ſuperſtes fama redolet ipſorum, vt man-

Digitized by Google

dragora. Ita & Chriſti, ac cuiuſque iuſti Chriſtiani.

Sanctorum eos catalogo adſcribit. 2. Huc reſpexit Abigail, 1. *Reg.* 15. quando diſſuadebat Dauidi, ne nomen ſuum viri ſtulti ſanguine taminaret; hocque ipſi ad ſempiternam gloriam futurum; *Si enim*, inquit, *ſurrexerit homo perſequens te, & quærens animam tuam, erit anima Domini mei cuſtodita, quaſi in faſciculo Viuentium apud Dominum Deum tuum.* Faſciculus viuentium chorus eſt Sanctorum. 3. Nam mos Hebræorum iſtam tumulis epigraphen ſueuit imponere: *Colligat te Dominus in faſciculo viuentium* In quo non erat colligatus is; qui in Euangelio legitur diffamatus.

PARS II.

De diuite, quis hic: & iudice.

Deus eſt diues. I. HOmo *quidam erat diues:* Deus Pater. 1. Nam Pſal. 111. *Gloria, & diuitiæ in domo eius*, cœleſti. In terrena enim mera paupertas eſt, ac ærumna. 2. Atq; Rom. 10. *Idem Dominus omniū diues in omnes, qui inuocant illum.* 3. Harum quanti ſunt diuitiarum termini? Pſ. 49 *Meus eſt enim orbis* terræ & plenitudo eius. 4. Eſtque plus quam Salomon, 2. Par. 9. *Quia magnificatus eſt in diuitiis, & gloria ſuper omnes reges mundi.*

Inque ſe ſolo. Quærunt Theologi. *An Deus, ſolus in ſe, perfectior ſit: quam cum toto mundo conſideratus?* Poſt multa in vtramque, negatur concorditer eſſe maiorem cum mundo conſideratum. Quia finitum additum infinito, hoc nil exauget, vt nec punctum puncto additum. At Creaturæ ſunt puncta collatæ Deo.

Nec minuitur. 1. Itaque Pſ. 46. *Magnus Dominus, & laudabilis nimis, & magnitudinis eius nō eſt finis.* 2. Vt Oceanum

anum nulla flumina exhauriunt: ita nec Deum'
Omnia dat Dominus, non habet ergo minus.

3. Eccl. 1. *Omnia flumina intrant in mare, & mare non redundat.*

II. *Qui habebat villicum*: Deus hominem; cui omnes creaturas locauit, corpuſque & animam. Non ergo rerum dominus altus eſt homo: ſed villicus, etiam ſui ipſius. Iob 9. *Dominus dedit, Dominus abſtulit. Sit nomen Domini benedictum.* *Homo villicus eſt.*

Quid hoc audio de te? Quam manſuete, & grauiter? Non æſtuat, non bacchatur, non comminatur: Sed purgandi ſui dat locum reo. *Quid audio?* Imitentur Iudices. 1. Sic Deus, Gen 2. *Adam, vbi es?* Sic & c. 4. ad Cain. 2. Sic Nicodemus; Ioan. 7. *Nunquid lex noſtra iudicat hominem, niſi prius ab ipſo audierit, & cognouerit, quid faciat?* 3 Sic Act. 25. Feſtus. *Non eſt Romanis conſuetudo damnare aliquem hominem prius, quam is, qui accuſatur, locum defendendi accipiat.* *Deus mitis Iudex.*

Adhæc tametſi *Deo omnia nuda ſunt, & aperta oculis eius* Heb. 4. non tamen iudicat, niſi ex oris proprij confeſſione. Quanto magis Iudices, quorũ delatores errare poſſunt? Eſt omnino nouerca iuſtitiæ præcipitantia. Qua vel ipſe Dauid lapſus, cito nimis Sibæ credens delatori Miphiboſethi, ait: *Tua ſunt omnia, quæ fuerunt Miphiboſeth.* 2. Regum 16. *Et non præceps.*

III. Non ſic diues hic. Sed *Redde*, ait, *rationem.* Diſce, *quia mihi eſt*, & *venit tibi manſuetus.* Vt ſis & ipſe. 1. Sic Elias ad Achab, 3. Reg. 19. *Non ego turbaui Iſrael, ſed tu, & domus patris tui, qui dereliquiſtis mandata Domini, & ſecuti eſtis Baalim.* 2. Deus eidem ſoli, 3. Reg. 19. in monte oſtendit auſteritatis temperiem. Primo *Spiritus grandis & fortis* ipſi occurrit, *ſubuertens montes, & confringens petras coram Domino*: Verum *Non in ſpiritu Dominus.* Secutus eſt terræmotus: Hunc ignis vehemens *Vult clementer nos obiurgari.*

hemẽs omnia depopulans. *Et poſt ignem ſibilus auræ tenuis*; Hebræi legunt. *Vox emiſſa ſubtilis*: Et in hac Deus. Quo ei innuit; mirum non eſſe, quod durior illa correptio Achabum non emendarit; ſed exaſperarit. Nam *ſermo mollis frangit iram: durus ſuſcitat*. Notat etiam ibi *Caietan*. Viſiones priores fuiſſe imaginarias: At poſtremam veram: Quod ſimiliter inanes abeant caſtigationes duriores.

Et ex charitate. Sponſus, inter cæteras ſponſæ dotes, ait, Canticorum 4. *Labia tua ſicut vitta coccinea*, id eſt: præ amoris ardore rubentia. Sicut enim ait *Philo Epiſc.* Funiculus coccineus ex feneſtra Raab propoſitus ſignum fuit amicitiæ ipſam inter & hoſpitatos exploratores: ita *& labia coccinea*. Ita iuſti increpatio proficiſcatur oportet ex amore; vt famæ non officiat,

Mixta ſeueritate. Viſus eſt Dominus, *Apoc.* 1. cum gladio ancipite in ore; id eſt, ſeueritate; ſed & cum ſtellis in manu: id eſt, multa cum bonitate; Vt, etſi metuendus, plus tamen amandus ſit. Talis ſit cæterorum corrector.

Cant. 4. *Mel, & lac ſub lingua eius*, Sponſi. Eximia laus hæc. At quam diſſimiles ij, Pſal. 13. *Venenum aſpidum ſub labijs eorum.* Hos caue: Et *Ignem gladio ne foderis*: vt Pythagoricum monet: hoc eſt. *Iratum ne irrites*: nam ignis eſt cholera. Non effudit ignem hic diues.

PARS III.

De ratione reddenda.

Vt ſera hæc tamen certa eſt. I. At tu hoc meditare: *Redde rationem.* 1. *Omnes enim nos*, 2. Cor. 5. *Manifeſtari oportet ante tribunal Chriſti*: *Vt referat vnuſquiſque, pro*

vt

Digitized by Google

vt geſſit. 2. Lenis quidem Dominus eſt; ſed memor. Audi in metaphoris: Cant. 5. *Crura eius columna marmorea; quæ fundata ſunt ſuper baſes aureas,* quaſi dicat. Tardigradiſſimus eſt; quia longanimis, ac patiens.

De omnib. reddenda.

Redde rationem 1. Cogitatuum: Sap. 1. *In cogitationibus enim impij interrogatio erit.* 2. Dictorum. Matth. 12. *De omni verbo otioſo, quod, &c.* 3. Factorum. Eccl. 12. *Cuncta, quæ fiunt, adducet Deus in iudicium.* 4. Iuſtitiarum. Pſaltes: *Cum accepero tempus, ego iuſtitias iudicabo.* 5. *Rationem redde* de Anima, Sanguine Ieſu redempta: De Corpore, templo S. Spiritus: Quod *ſi quis templum Domini violauerit, diſperdet illum Deus.* 1. Cor. 6. 6. De temporalibus in quibus furta, fraudes, artes illicitæ, faſtus, deliciæ, ludi, odia. &c.

Sapiens eã prauidet.

II. Is Sapiens; qui iudicia Dei præuidet ſæpius. 1. Sic laudatur Nabuch. Dan. 2 *Tu Rex cogitare cœpiſti in ſtrato tuo; quid eſſet futurum poſthac.* 2. Et Ioſeph futurorum præuiſor ſapientiſſimus eſt habitus. Gen. 41. *Num inuenire poterimus talem virum, qui ſpiritu Dei plenus eſt?* 3. Et ſane is talis eſt, qui proſpicit ſibi de futuro hic, vbi *Miſericordia Domini plena eſt terra*; vt ſe ea repleat. Quod eat ad terram iuſtitiæ. Tanto infelicior ibi, qui omnem hic miſericordiam negligit, aut prodigit.

Ac metuit.

1. Iob exhorreſcens tribunal iuſtitiæ, orat: *Dimitte me, vt plangam paululum dolorem meum; antequam vadam ad terram tenebroſam, & opertam mortis caligine.* 2. Nobile par adoleſcentum vixit in deſerto, prodit *V. Beda in hiſt. Anglic.* Alter, Egbertus, ægrotans in cogitatione hac, Reddenda ratio eſt: è lecto ſe humi abiecit pœnitens; ſimul vouit, ſi ſuperuixerit, indies ſe totum Pſalterium oraturum, corpuſque maceraturum. 3. Ita cogitat, & villicus. *Quid faciam?*

III.

Præuiſa monet pœnitentia. III. *Redde Rat.* 1. Zacharias *cap.*2.in viſo, ait, *Leuaui oculos meos, & vidi; & ecce vir, in manu eius funiculum menſorium.* Et tu leua oculos ad funem iudicialem operum tuorum menſorium. 2.Helchias Sacerdos, 4. *Reg.22.* inter ſcruta templi librum reperit legis: Ioſiæ dat Regi, Qui legit forte minas eam negligentium. Territus Oldam prophetiſſam conſulit, omnemque remouet idololatriam. Fac quoque ſimiliter: & beatus eris.

Neglecta deploratur Infelices, qui ſecus. En vt deplorentur. 1. Ierem.12. *Poſuerunt vineam meam in diſſipationem, luxitq; ſuper me. Deſolatione deſolata eſt omnis terra. Quia nullus eſt, qui recogitet corde.* 2. Iſa. 44. *Neſcierunt, neq; intellexerunt. Obliti enim ſunt; ne videant oculi eorum, & intelligant corde ſuo, non recogitant in mente ſua, neque cognoſcunt, neq; ſentiunt.* De idololatria loquitur, cui adeo immerſi erant.

Inſtituẽda eſt ſæpius. Amaſis Rex Ægypti ſanciuit, Quiſque quot annis apud Præfectos rationem redderet vitæ, artis, domus, &c. Solon eandem legem & Athenienſibus dedit. Qui lautius viuere, quam pro cenſu, deprehendebatur, is furti ſimiliter puniebatur. Ita diues *Matt.*28. ponit rationem cum ſeruis.

Super vocatione ſua cuiuſque. IV. *Redde rat. vill tua,* hoc eſt, functionis, & vocationis: quam ſcire, & explere quiſque tenetur, ait *D.Thomas, part.3. q.67. art. 3. Tua,* non alienæ. Quare rerum tuarum ſatage. Sit *lumen oculorum tuorum ſecum.* Pſalm.33. Ne forte *derelinquat te virtus tua. Attende tibi. Noſce teipſum.*

Non aliena. Miſerum ac pudendum, quod *Pes fatui facilius in domo proximi*: & hunc melius norit, ſeipſo. Similis Eſau, qui *Gen.*26. foris vagabatur in agris: At Iacob domi ſuæ ſe continebat. Hoc bonorum eſt, illud improborum.

Tecum

Digitized by Google

Tecum habita: & noris, quam ſit tibi curta ſupellex.

PARS IV.

De diffamato.

I. *IAm non poteris villicare.* Hoc in agone mortis cuique dicetur. 1. Ioan. 9. *Veniet nox in qua nemo poterit operari.* 2. Quare, *Dum tempus habemus, operemur bonum*: Gal. 6. Luc. 19. *Negotiamini, dum venio.*

Sed *Quis hic villicus*? 1. Dæmon, ait S. Gaudentius. 2. Apoſtoli, ait Hier. & Præſules Eccleſiæ. 3. Populus Iudaicus: ait Tert. 4. Quilibet diues, ait Ambroſ. Chryſoſt. S. Thom. Auguſt. &c. 5. Peccator quicunque eſt œconomus diffamatus, ait Maldon. Qui, quæ deberet diſpenſare vt villicus, poſſidet, ac diſſipat, vt Dominus. Communia hic ſunt, ex natura rei, omnia. Vt fluminis vrbem tranſeuntis aqua, non eſt vnius, ſed omnium ciuium; ita opes mundi ſunt incolarum. *Cœlum cœli Domino, terram autem dedit filijs hominum:* *Peccatores ſunt villici*

Tres celebres Oeconomi, Eleeſer, Gen. 24. *Qui præerat omnibus, quæ habebat.* Abraham, & Ioſeph, *Gen. 39.* Quem Pharao, *conſtituit Dominum domus ſuæ, & Principem omnis poſſeſſionis ſuæ.* Abdias Achabi diſpenſator. 3. Regum 18. Qui *timebat Dominum valde.*

II. *Et hic diffamatus erat.* A pluribus conſeruis, &c. 1. Ab Cacodæmone. Hic Iobum apud Deum diffamabat. *Nunquid Iob fruſtra timet Deum?* Ideo Angeli Apoc. 12. *Proiectus eſt accuſator fratrum noſtrorum, qui accuſabat eos die ac nocte.* 2. Ab Angelis; Qui dicunt patrifam. Matt. 13. *Vidimus, & col-* *Eorum accuſatores dæmones.* *2. Angeli.*

& colligimus zizania? Qui *Matth. 18.* Conſerui crudelitatem in conſeruum denunciant Domino? Vnde monet, Matthæi decimooctauo. *Nolite contemnere de puſillis iſtis, qui in me credunt. Quia Angeli eorum ſemper vident faciem Patris mei*, quaſi dicat. Erunt accuſatores veſtri.

3. Res inanima. 3. Ipſa inanima accuſabunt peccatorem. Abac. 2. *Lapis de pariete clamabit; & lignum, quod inter iuncturas ædificiorum eſt, reſpondebit.* Adeo Romanorum 8. *Omnis creatura ingemiſcit, & parturit vſque adhuc*; quod peccatori ſeruire cogatur: quod à fine ſuo excidat, qui eſt Dei gloria, Vt conqueri poſſit. Pſal. 118. *Funes peccatorum circumplexi ſunt me*: quo minus finem attingam creationis.

4. Merita priora propria. 4. Ipſa merita ſua priora peccatorem accuſabunt, quod ab eo diſſipata fuerint. Nam Ezechielis decimooctauo, *Si auerterit ſe iuſtus à iuſtitia ſua, & fecerit iniquitatem, nunquid viuet? Omnes iuſtitiæ eius, quas fecerat, non recordabuntur.*

Spe tamen ſalua peccatori facta. III. Nota dici: *Quaſi diſſipaſſet.* Ne ſpes omnis peccatori adimatur, ſupereſſe gratiæ locum. 1. Prælio victum Ioab conſolabatur Dauid. 2. Regum 11. *Non te frangat res iſta; varius eſt euentus belli, & nunc hunc, nunc illum conſumit gladius. Conforta bellum aduerſus vrbem.* Ita peccato victum ſoletur illud *Quaſi* Varius enim vitæ euentus eſt; & in multis offendimus omnes. 2. Eſto, clament aliqui. Dan. 4. *Succidite arborem; præſcindite ramos; excutite folia eius; & diſpergite fructus eius.* Ergo ne ſtirpitus peribit? *Veruntamen germen radicum eius in terra ſinite, & rore cœli irroretur.* Dictum factum. 3. Factum ſimile villico eſt.

Bona diſſipata peccatori. IV. Peccator diſſipat bona fortunæ. Naturæ corporis, ac animæ. Et Gratiæ virtutum infuſarum, & acquiſitarum. Id Deus Ezechieli declarat iſtis, c. 5.

Sume

Sume tibi gladium acutam, & capillos tibi rade, & aſſumes ſtateram ponderis, & diuides eos. Tertiam partem igni combures in medio ciuitatis, tertiam gladio concides, in circuitu eius, tertiam vero aliam diſperges in ventos. Ad literam iſthæc captiuitatis Iudaicæ prænunciant ærumnas, ſed etiam ſignificant ſic omnia eos bona fortunæ, naturæ, gratiæ diſperdidiſſe igne venereo, gladio iratum, vento vanitatum, &c.

PARS V.

De villici deliberatione.

I. QVid faciam? Dominum iratum habeo, inſtant accuſatores, atrox diffamatio eſt; certa bonorum diſſipatio eſt, rationes poſcuntur, amouebor à villicatione. *Quid faciam?* *Opera non verba in iudicio valent.*

Cur non ais. Quid dicam? 1. Quia 1. Cor. 4. *Regnum Dei non eſt in ſermonibus*, ſed operibus. 2. Nam *quis aſcendet in montem Domini aut quis ſtabit in loco ſancto eius?* Reſpondet. *Innocens manibus, & mundo corde*, q. d. Opera manuum neceſſaria ſunt ad ſalutem. 3. Non ſat Iſaaco verbis dediſſe benedictionem, niſi manibus quoque contrectaſſet gnatum. *Gen. 27.*

Quid faciam. 1. Vox eſt deſerti à Deo, ac redire cupientis in gratiam. Vti illa Iob 7. *Quid faciam tibi ô cuſtos hominum? Quare poſuiſti me contrariũ tibi?* *Prudentia ſæculi.*

2. Vox eſt & callidi, ſicut *filij huius ſæculi prudentiores ſunt in generatione ſua filiis lucis.* Matt. 27. 1. Ita dormientibus in horto diſcipulis Iudas vigilat, armat milites. 2. Noctuæ, bubones, noctu vident, per diem cæcutiunt. Ita mundani ſunt lyncei ad peccandum, talpæ ad bene operandum. 3 Scripturam manus in conuiuio Balthaſaris, *Dan 5.* nemo potuit legere Satraparum, ſolus Daniel potuit. Ita cœleſtium ignati ſunt terreni. *Ignara ſpiritalis conſilij.*

II *Quid*

Mundani inquieti ſunt.

II. *Quid faciam?* Mundanus nequit abſque negotio viuere. 1. Cæſar octuagenario Senatori Rom. dedit vacationem à munijs reip. ait *Seneca l. de breuit. vita*. Hic is ſe in feretro collocatum efferri curat, quaſi mortuum. Significãs ſe viuere, vt agat aliquid. Adeo inſueuerat negotijs mundi. 2. Et Dauid ſuadet Vriæ, 2. *Reg.* 12. domi ſuæ quietem capeſſat. At militarem inquietem quieti prætulit is domeſticæ. Simile plerique mundani; & hic villicus.

Inſueti aſperis.

III. *Fodere non valeo.* Hæc diuitum ad incitas redactorum vox eſt. Moraliter: *Ieiunare*, in monaſterio viuere, peccata plangere, aſpera ſequi non valeo.

Mendicare erubeſco: & à Deo irato veniam orare ac ſperare vix audeo: peccata tot mea erubeſco: *Quid faciam?*

PARS VI.

De capto villici conſilio.

Eleemoſyna abolet peccata.

QVid? Ad miſericordiam in proximum confugit: Conſeruis remittit: gratiam ab eleem. ſibi quærit. Ac reperit, laudatus etiam à Domino. Qui ſerui prudentiam proponit in exemplum; dicens. *Facite vobis amicos de Mammona iniquitatis.* Id eſt, ait Hieron. de diuitijs, peccatorum plurimorum occaſionibus, vt bene poſitæ ſint & occaſio, cauſaque ſalutis. 1. Ita Nabuchodonoſori ſuaſit. Dan. c. 4. *Peccata tua eleemoſynis redime.* 2. Bonum & iuxta certum. Nam Eccl. 3. *Sicut aqua extinguit ignem: ſic eleemoſyna reſiſtit peccatis.*

Superat naturam.

3. O vim eleemoſynæ maiorem totius vi naturæ; quæ nec vnum abolere peccatum valet. Neque id potuit totum diluuium, non ignis Eliæ de cœlo deuoca-

uocatus: non Samaritana fames: non Circumciſionis culter: non Aaronis ſacrificia: Eleemoſyna potuit.

II. Placat ea implacabilem. 1. Iacob, *Gen.* 33. ſciens iram Eſau, ait ſecum: *Placabo eum muneribus.* 2. Ita Rex, *Luc.* 14. non valens cum 1000. reſiſtere venienti cum 2000. *miſſis legatis*, pauperibus: *rogat ea, quæ pacis ſunt.* *Placat. Vincit bello.*

Pſalm. 111. *Iucundus homo, qui miſeretur & commodat; diſponit ſermones ſuos in iudicio: quia in æternum non commouebitur*, quaſi dicat. Securus ac lætus agit: aduocatum ſibi conciliat inuictum per eleemoſynas. *Iudicio.*

Raab, *Ioſ.* 2. exploratores ſpicis cooperuit quæſitos ad necem. Ideo in excidio rurſus & ipſa meruit ſeruari. Spicæ ſunt eleemoſynæ, quæ ſeruant in excidio mundi. Ergo Luc. 11. *Quod ſupereſt, date eleemoſynam.* *Seruat in periculo.*

III. Hæc data liberaliter, ditat etiam dantem. 1. Vidua Eliſæo dedit; & recepit oleum in redundantia. Quo plus transfundebat in vaſa, hoc plus vas ſuum manabat. Sinas in vaſa tuarum opum intrare miſericordiam; & ea centuplicabit opes. 2. Vt putealis, quo plus exhauritur; hoc copioſius inferne ſubintrat. 3. Aquæ ſtagnantes putiſcunt, ranas, bufones, &c. progignunt; fluentes vero nitent argenteæ, ſanæ: Ita theſauri conditi peccata alunt: expoſiti gratiam prouocant. *Ditat. Gratiam parat.*

4. Frumentum conditum fit eſca murium: creditum terræ fructificat. Sic opes non in arca, nec tuis; ſed in manibus pauperum creſcunt. Pſalm. 111. *Diſperſit, dedit pauperibus: Iuſtitia tius manet in ſæculum.* 5. Aquilam multæ ſequuntur aues: quod de præda ſibi reliqua, paſcat eas: At vultur, & vrſus, quam deuorare nequeunt, abſcondunt: hoc ignobiliora ſunt animalia: *Fructificat. Generoſi eſt animi.*

malia: Aquilæ ſunt eleemoſynarij, auari vultures fœdique vrſi.

Perora. Facta recapitulatione, & communicatione cum auditoribus inſtituta. *Quid audio de te* Paſtor? *Redde rationem.* Heb. 13. *Ipſi enim peruigilant quaſi rationē reddituri pro animabus veſtris.* Qualem Iacob reddidit Labano. Gen. 31. *Viginti annis fui tecum; oues tuæ, & capræ ſteriles non fuerunt; arietes gregis tui non comedi, nec captum à beſtia oſtendi tibi: ego damnum omne reddebam. Quicquid furto deperibat, à me exigebas.* Item Ieremias c. 13. *Vbi eſt grex tuus, qui datus eſt tibi? Pecus inclytum tuum? Quid dices, cum viſitauerit te? Nunquid dolores non apprehendant te, quaſi mulierem parturientem!*

Quid audio de te Sacerdos? Vixiſti vt præco, an vt prædo? Vt Sacerdos, an ſacrilegus? Prælati inſtar, an Pilati? Vt doctor, an ſeductor? Certe 1. Cor. 4. *Sic vos exiſtimet homo, vt miniſtros Chriſti, & diſpenſatores miniſteriorum Dei.*

DOMINICA X. POST TRINITATEM.

Cum appropinquaret Ieſus Ieroſolymam, videns ciuitatem fleuit ſuper eam. Lucæ 19.

MArdochæus, *Eſth. 6.* Regis quidem Aſſueri iuſſu à Principe Aman circumducebatur per vrbem cultu & honore regio: & animo tacito gemebat inſtantem Iudaicæ gentis cædem, toto iam regno edictam. Ita hic Ieſus futurorum præuiſor.

Cir-

Digitized by Google

Circa quod nos

I. *De efficacia, & præſtantia lachrymarum.*

II. *De Ieroſolymitana clade.*

III. *De cauſa cladis.*

IV. *De lachryma Chriſti.*

V. *De peccatis deplorandis.*

VI. *De amore patriæ.*

PARS I.

De efficacia, & præſtantia lachrymarum.

I. SAnct. Lachrymarum magna ſemper laus extitit apud S. Patres. 1. Caſſianus in Pſalmos ait, fletum eſſe cibum animarum, robur ſenſuum, peccatorum abſolutionem, & lauacrum. 2. Bern. in ſerm. *Deliciæ Angelorum ſunt lachrymæ noſtræ.* 3. S. Hier. in Epiſt. *ô lachryma humilis, tua eſt potentia, tuum regnum, Tribunal Iudicis non vereris, accuſatoribus ſilentium imponis. Non eſt, qui te accedere vetet. Magis crucias diabolum, quam pœna infernalis. Quid plura? Vincis inuincibilem, ligas omnipotentem, inclinas Filium Virginis.* 4. Et Dominus Mat. 5. *Beati,* qui lugent, quoniam ipſi conſolabuntur. *Lachrymarum præconia.*

1. Beatus fuit Dauid. 2 *Reg.* 12. per lachrymas: his enim vitam, regnum, victorias, &c. debet. 2. Ezechias mortis ſententiam lachrymis ad XV. annos prorogari fecit. 4. Reg 2. *Nam conuerſus ad parietem fleuit.* 3. Petro, Matth. 26. lachrymæ gratiam reſtituerunt. 4. Veniam Magdalenæ impetrarunt, *Luc.* 7. 5. Hinc *Chryſoſtom. hom.* 15. *in Matth.* eas ſecundum baptiſma nominauit. *Exempla. Dant temporalia. Baptizant*

1. Proinde ſuadet Ierem. 19. *Laua à malitia, Ieruſalem, cor tuum, vt ſalua fias,* quaſi dicat. Meſſias *Eluunt peccata.*

Digitized by Google

quidem ſanguine eluet: at tu lachrymis id interim præſta. 2. Huc Pſalm. 73. *Tu contribulaſti capita draconum in aquis*, id eſt: peccata capitalia committentium. 3. Præmonſtratum fuit peccata olim in mari rubro ſubmergenda fore. Sicut Exod.14. *Aquæ operuerunt currus & equites cuncti exercitus Pharaonis. Nec vnus quidem ſuperfuit ex eis.*

Beant. II. Beati igitur, *qui ſeminant in lachrymis*: quia *in exultatione metent*.Pſal.125. 1. Vim earum norat,qui clamabat.Pſal. 125. *Auribus percipe lachrymas meas.* Alij legunt: *Lachrymas meas repone in ventrem tuum* intimæ quaſi eſſentiæ. *Theſaurizant Deo.* 2. Conduntur eæ in theſauris Dei; ſunt tuba pietatis, ianitrices cœli, baſes pœnitentiæ, aduocatæ peccantium.

Sunt propria mortalium. Iob 10. *Dimitte me,vt plangam paululum dolorem meum;antequam vadam.* 2. Pſalm.38. *Quoniam aduena ego ſum, & peregrinus, remitte mihi vt refrigerer,priuſquam abeam, & non reuertar.* En vitæ prolongationem petierunt, non alia de cauſa, quam lachrymarum. 3. Eſt hic vallis lachrymarum: par, vt in exilio, ſicut captiui Hebræi *ſuper flumina Babylonis*; hic *ſedeamus ac fleamus, dum recordamur tui Syon.* Pſalm.136. *In ſalicibus ſuſpendamus organa* mundi, memores ſterilitatis noſtræ.

Non mundi. 4. Babylonij ad muſicam auditam adorant ſtatuam Nabuchodonoſoræam: *Dan*.3. Veri Iſraelitæ etiam vultus auertunt. 5. Dicunt Pſal. 6. *Lauabo per ſingulas noctes lectum meum:lacrymis meis ſtratum meum rigabo.*

Sunt beandorum. III. Deus olim angelos emiſit dicens. 1. Ezech. 9. *Ite, ſignate omnes, qui lugent ſuper iniquitates, quæ fiunt in medio Ieruſalem.* Nota hic. 1. Beare lachrymas. 2. Lugere pro peccatoribus ſignum eſſe prædeſtinationis. 2. Dauid 1. *Par.* 14. ethni-

cos

Digitized by Google

eos expugnarat, fuderat, fugarat: *Dereliqueruntque ibi Deos ſuos; quos Dauid iuſſit exuri.* Cur? quærit Auguſtinus. *Quia,* inquit, *cum lachrymis ſacrificarunt eis: cum ſoli Deo regium hoc ſacrificium debeatur.* Et Ieſu dignæ ſunt lachrymæ: Nam *videns ciuitatem, fleuit ſuper eam.* *Sunt ſacrificiũ Deo.* *Digna Ieſu.*

PARS II.

De Ieroſolymitana clade.

SAlem, Iebus, Solyma; demum Ieroſolyma ab Dauide nuncupata monti peramœno inſidebat, mollibus cincta montibus, hinc Moria, in quo Templum: inde Syon, in quo arx. In ea ante deuaſtationem erant incolæ pluſquam 200000. Ob peccata clades paſſa varias eſt: Diripuit eam Antiochus: Nabuchodonoſor euertit: Veſpaſianus excidit. Quod, qui vidit, deſcripſit *Ioſephus libr. 6. cap. 15. de bello Iud* tempore obſidionis perijſſe, ait peſte; fame, gladio 1100000. venditos 30. homines vno denario. Iuſtum iudicium Dei! *Solyma amœnitas.* *Clades.*

1. Prædictum Pſalm. 68. *Fiat habitatio eorum deſerta, & in tabernaculis eorum non ſit, qui inhabitet.* 2. Dan. 9. *Finis eius vaſtitas, & poſt finem belli ſtatuta deſolatio.* 3. Iſai. 1. *Relinquetur filia Syon, vt vmbraculum in vinea; ſicut tugurium in cucumerario.* 4. Matth. 23. *Ecce, relinquetur vobis domus veſtra deſerta.* 5. Vaſtationem Deus iuſſit *Ezechielẽ c. 4.* depingere in laterculo, cum toto apparatu obſidionis. Quod alij de Chaldæorum id Rupertus de Romanorum euaſtatione intelligit. *Prædicta.* *Euaſtatio.*

Tanta fuit tunc vrbis maieſtas; vt, teſte *Galatino libro 4 de arcan. cap. 59.* eam dicerent *horum fructuum aureorum.* Tantarum ciuitas diuitiarum

erat? At Syri, Babylonij, Romani fructus eos autumnarunt.

Inſtauratio ſed cum defectu multo.

II. Reuerſi, *1. Eſdr. 3.* è Babylone reſtaurarunt quidem templum: ſed quinque ei defuiſſe refert Galatinus: Ignis ſacer, olim cœlo lapſus, in ara, Arca, Rationale, oleum vnctionis. Reſponſa Dei. Vel, vt alij, Arca, Vrna mannæ, Virga Aaron, Flores eius & amygdala, & velum arcæ. Ergo *cecidit, Babylon, cecidit, & fuit ruina illius magna.* Luc. 6. Ita de Idumęis dicturis, facturiſque. Pſa. 136. *Exinanite, exinanite vſq; ad fundamentum in ea.* Hic Dominus: *Venient dies, &c.*

Cæcitas vrbis ei oſtenditur ſignis palpabilibus.

At tanta cæcitas, vt non cognoſcas. 1. Phreneticus, quo maiore laborat veſania, mortique propior eſt, eo minus ſentit, vel curat, at aſtantes compatiuntur. Ita peccator quo maior, hoc minus cognoſcit. At Angeli dolent, &c. Vt *Threnorum 1.* Ieremias: *Sordes eius in pedibus eius: nec recordata eſt finis ſui.* Sic iam Dominus. 2. *Iſaias* 20. prænuncians captiuitatem Aſſyriam, nudus per vrbem oberrauit. 3. *Ieremias* 27. catena grandi onuſtus, Babylonicam captiuitatem prædicebat. 4. *Ionas* 3. *cap.* eo modo nudus init Niniuen, quo balæna eum reſpuerat. 5. Ieſus hodie lachrymans init. *Non lætatur in perditione vitiorum*; vt ait *Sapiens c. 1.*

PARS III.

De cauſa cladis Ieroſolymitanæ.

Peccata cauſant ruinas vrbium.

I. PEccata publica ſunt euerſorum regnorum, ac vrbium cauſa. 1. Sic Pentapolis perijt igne de cœlo. Samaria fame punitur: orbis diluuio, Solyma euaſtatione perit. 2. Peccata ſunt cauſa Reprobationis ſola. Oſeæ 3. *Perditio tua ex te, Iſrael,*

Iſrael, tantum ex me auxilium tuum. 3. Itaque Dominus defleuit culpam, & pœnam. De hac Oſeæ ſecundo, *Comedit eam beſtia agri & viſitabo ſuper eam dies Baalim, quibus accendebat incenſum.* Male impijs. At Iſa. 79. *Ne tradas beſtiis animas confitentium tibi.* Chaldæa paraphraſis ſic: *Populis beſtiarum ſimilibus animas diſcentium legem tuam.* His *relinque ſemen*: iſtis nec *lapidem ſuper lapidem.*

Cauſa flendi hoc maior, quod præterita, præſentia ſingulorum Cleri, populi, &c. & futura vrbis videret, vt Homo Deus. Ideo cum *Sophonia cap.* 3. Flebat, & quaſi dicebat. *Væ prauaricatrix, & redempta ciuitas! Principes eius in medio eius, quaſi leones rugientes. Iudices eius lupi, veſpere non relinquebant in mane: Prophetæ eius veſani, viri infideles: Sacerdotes eius polluerunt Sanctum, iniuſte egerunt contra legem.* *Mala Solyma.*

II. Vnde. 1. Bene Amphides dixit *Vrbes, theatra fortunæ tragœdiarum.* 2. Et Stratonicus Athen. egreſſus Heraclea, reſpexit ad vrbem curioſius, interrogantique cauſam, ait. *Pudet, ſi videar exire è lupanari* Adeo flagitioſa Heracleotarum vita erat. At præ Solyma ſceleribus nulla fuit vrbium vnquam. *Cuiuſque vrbis.*

Saxones priſci, teſte *Goropio*, fœlicem ſtatum repræſentabant per ſtatuam armatam (militari concordia,) nudam pectore, (id eſt, fidam,) diuerſicolorem (in varietate ordinum, & opificiorum,) cum bilance, (iuſtitiæ,) iuxta eam vrſus, (catulorum amantiſſimus,) idemque pugnando ſupinus quaſuis beſtias vincit: Ita cœlum ſpectans, quaſuis ærumnas tolerat. Statuæ adſcriptum: *Certam victoriam polliceor venerantibus.* Non talis Solyma: Sed Iſai. 1. *Omne caput languidum, & omne cor mœrens.* Ideo *Non relinquetur, &c.*

Digitized by Google

Animæ peccatricis vaſtitas.

III. Significat ea ruinam animæ peccatricis. Heu qualis rerum qualium hic vaſtitas? 1. Senſit Dauid, & dixit: *Ad nihilum redactus ſum; & neſciui.* 2. Si omnes creaturæ in cœlo & terra conſpirarent in hominem, tantum nocere non poſſent; quantum peccatum. 3. Imo nec Deus vllis pœnis alijs poteſt lædere tantum. Proin orco debetur peccatum. Adeo malum culpæ ſuperat infinitis modis omne malum pœnæ. Deinde culpæ malum repugnat Diuinitati; non pœnæ malum; Vt Deus in aſſumpta humanitate potuerit, quaſi, mori: at nō peccare: potuit induere formā ſerui, & peccati; non peccatū. *D.Th.1.q.48.art.6.* ait: Malū culpæ maius eſt omni malo pœnæ ſenſus, & damni. Quem id igitur in anima lapidem ſuper lapidem relinquat.

PARS VI.

De lachryma Chriſti.

Dominus fleuit quater.

I. QVater Dominus fleuit. Primo Sap.7. Primam vocem ſimilem omnibus emiſit plorans. Dein, *Ioan.*11. Lazarum ſuſcitans. Tertio in Cruce, Heb. 5. *Cum lachrymis & clamore valide exauditus.* Quarto hic. M. Marcellus, ait, *Val. Max. l. 5.c.1.* viſis ex edito loco Syracuſis, ab ſe expugnatis fleuit. Ita Dominus viſa Solyma, tota ab vitijs iam vaſtata.

Flere pie docet.

Ethnici dedecori ducebant lacrymari Regē, Vnde Alex. Magnus Poetam occidit, quod ſua tragœdia Regem fecerit lachrymari. 1. Sed Prou.12. *Viſcera impiorum crudelia.* 2 Et Amos 6. *Va, qui opulenti alis in Syon! Nihil compatiebantur ſuper contritione Ioſeph.* 3. Et fletu ſuo Dominus eam barbariem refutat. 4. Docent lacrymę contemnere mundum. Eccl.2. *Riſum reputaui errorem. Et gaudio dixi: Quid fruſtra deciperis?*

Pro-

Proinde 1.Eccleſ.7. *Melius eſt ire ad domum luctus: quam ad domum conuiuii.* 2. Dominus Iac.6. *Væ vobis, qui ridetis: quia flebitis.* 3.Iac.4. *Riſus veſter in luctum conuertuntur.* Et nunq; legitur riſiſſe Dominus.

II, *Fleuit ſuper eam.* Offert. n. miſericordiam prius: quam iuſtitiam ſtringat 1. Sicut præcepit olim Iſraelitis: Deut.20. *Si acceſſeris ad expugnandam ciuitatem, offeres ei primum pacem. Si acceperit: & aperuerit tibi portas, cunctus in ea populus ſaluabitur & ſeruiet tibi ſub tributo: Sin autem fœdus inire noluerit & cœperit contra te bellum: oppugnabis eam.* Ita agit Deus cum homine. 2. Id indicatum fuiſſe in Nube, & Columna ignea putat Clemens Alex. *Quos ergo nubes non fouet miſericordiæ: ignis vaſtat: Et ideo quiſquis reiicit vmbram refugientem, ignem ſentiet amburentem.* *Fletu miſericordiā offert.*

Fleuit; oculo vno miſericordiam; altero iram fundens venturam. Vnâ Deus protegit peccatores: altera manu puniţ 1.Iob.14. id innuit: *Quis tribuat, vt in inferno protegas me & abſcondas me, donec pertranſeat furor meus*? Vindicem orat eſſe & patronum ſibi. 2. Ita Deus & Cherub in Propitiatorio conſidebant, *Exod.25.* Hoc autem erat coopertorium Arcæ; in qua legis tabulæ. Significatur Leges & peccata tegi, quaſi, ne videns ea vindicet iuſtitia 3 Pſ.31. *Beati quorum remiſſa ſunt iniquitates, & quorum tecta ſunt peccata*, id eſt, *diſſimulata à Deo, vſque* dum pœnitentia deleantur. 4. Ezech. *Expandi amictum meum ſuper te & ſuper ignominiam tuam.* 5. Iſa.38. *Proiecisti poſt tergum tuum omnia peccata mea* Sic hic videns ciuitatem fleuit. Vbi vnquam ſuper pagum fleuit? *Punit Deus & protegit.* *Diſſimulat delicta.*

III. Maledictæ vrbes, quæ Domino lacrymas cietis. 1. Cogitis ad pœnam. Iſa.1. *Heu? conſolabor de hoſtibus meis, & vindicabor de inimicis meis.* *Dolet ob delicta noſtra.*

Digitized by Google

meis. Dolentis vox, & coacti: Sic & tu, Eccl. 22. *Super mortuum plora: Defecit enim lux eius. Et ſuper fatuum plora: defecit enim ſenſus eius.*

Orandum pro peccatoribus.

2. *Super* hic ſignificat *propter.* Et propter hominem fleret Deus: cui omnes aliæ creaturę ſunt gaudio. Pſ. 103 *Lætabitur Dominus in operibus ſuis.* Hęc *perſeuerant in ordinatione eius:* at homo exorbitat hetroclitus. 3. Ideo *Pœnitet,* ait, *me feciſſe hominem.* Gen. 6. Et iam flet propter eum.

Tardus ad vindictã.

IV. Adeo diſſimilis eſt hominibus in vindicando. Hi exultant, vt capta præda, de occaſione vindicandi nacta. 1. At tu Domine *Non delectaris in perditionibus noſtris.* 2. Imo dictans ſententiam diluuii Gen. 6. *dolore cordis tactus intrinſecus es.* 3 Vnde miratus Domini in ſe ſæuitiam Iob quærit, Cap. 10. *Nunquid oculi carnei tibi ſunt: & ſicut videt homo, tu videbis?* Hui! homo hoſtem vt toruum intuetur?

PARS V.

De peccatis deplorandis.

Deflenda ſunt peccata propria.

I. DIſce tua ipſe peccata flere. Nec fruſtra: 1. Ezech. 18. *In quacumque hora ingemuerit peccator: omnium iniquitatum eius non recordabor.* 2. Idcirco Dominus Luc. 23 *Nolite flere ſuper vos, & filios veſtros,* qui peccaſtis. 3. Et Petrus *exiuit foras, & fleuit amare.* Luc. 21. 4. Purgatorium nulli extinguet vllus oceanus, at vna poteſt lacrymula. 5. Flagrat domus? affuſa aqua deflagrat. Ardes concupiſcentia? Iniecta pœnitentiæ lacryma ſuffocat ardorem. 6. Tunc proxima ſerenitas eſt: cum nubes reſoluuntur in aquas. Rumpe nubem peccatorum: & fluent aquæ dolorum, & vero etiam gaudiorum.

Lugenda ſunt & aliena peccata.

Nec tua ſolum: ſed & aliorum deplange delicta. 1. Sic Paulus Rom. 6. *Triſtitia mihi magna eſt,*

&

& continuus dolor cordi meo. Optabam enim anathema eſſe pro Chriſto pro Fratribus. 2. Item. 2. Cor. 2. *Ex multa tribulatione & anguſtia cordis ſcripſi vobis, per multas lachrymas: Vt ſciatis, quam charitatem habeam abundantius in vobis.* Hanc negligi charitatem queritur *Auguſt. Suntne in te, Chriſtiane viſcera compaſſionis: qui plangis corpus, à quo receſſit anima, & non plangis animam, à qua receſſit Deus.* 4. Ideo de anima iuſti Cant. 7. *Oculi tui, ſicut piſcina in Heſebon.* Cum igitur tanta ſit hodie materia flendi: *Quis dabit capiti meo aquam, & oculis meis fontem lacrymarum, & plorabo die ac nocte?*

Sed id iam pene eſt tā tum Religioſorum.

II. Sed, eheu planctus peccatorum alienorum iam pene in ſolis cœnobiis coarctatur hoſpes: rei foris *exultant in rebus peſſimis*, & iis indormiunt. Qualis in tempeſtate *Ionas 1.* cum *clamarent viri ad Deum ſuum, & miſerunt vaſa, quæ erant in naui, in mare, vt alleuiaretur ab eis, & Ionas dormiebat ſopore graui.*

Queis nota peccati immanitas.

Vacuos habent cœnobitæ animos ad agnoſcendam peccatorum & multitudinem, & magnitudinem. 1. Vt Petrus ad Simonem Magum, Act. 8. *In felle amaritudinis, & obligatione peccati video te eſſe.* 2. Vbi malitiam peccati notat infinitam: ſicut Redemtionis pretium infinitum eſt. 1. Cor. 6. *Emti enim eſtis pretio magno.* Duo infinita in vno peccato mortali. 1. offenſæ Dei ſpreti, 2. ſpreti pretii redemtionis. 3. Sique poſſet in Deum cadere dolor, infinite doleret ob peccatum. Hinc Eph. 4. *Nolite contriſtare Spiritum Sanctum Dei.* 4. Quin & fugat Deum è templo ſuo peccatum, non quidem effectiue: cum ſit Deus omnipotens: ſed demeritorie, ait Scotus, per peccatoris & Dei auerſionem mutuam. Vt *Gen 31.* Iacob, & Labā auerſus: *Video faciem patris veſtri, quod non ſit erga me ſicut heri & nudius tertius.*

PARS

Mundani inquieti ſunt.

II. *Quid faciam?* Mundanus nequit abſque negotio viuere. 1. Cæſar octuagenario Senatori Rom. dedit vacationem à munijs reip. ait *Seneca l. de breuit. vita*. Hic iſſe in feretro collocatum efferri curat, quaſi mortuum. Significãs ſe viuere, vt agat aliquid. Adeo inſueuerat negotijs mundi. 2. Et Dauid ſuadet Vriæ, 2. *Reg.* 12. domi ſuæ quietem capeſſat. At militarem inquietem quieti prætulit is domeſticæ. Simile plerique mundani; & hic villicus.

Inſueti aſperis.

III. *Fodere non valeo.* Hæc diuitum ad incitas redactorum vox eſt. Moraliter: *Ieiunare*, in monaſterio viuere, peccata plangere, aſpera ſequi non valeo.

Mendicare erubeſco: & à Deo irato veniam orare ac ſperare vix audeo: peccata tot mea erubeſco: *Quid faciam?*

PARS VI.

De capto villici conſilio.

Eleemoſyna abolet peccata.

QVid? Ad miſericordiam in proximum confugit: Conſeruis remittit: gratiam ab eleem. ſibi quærit. Ac reperit, laudatus etiam à Domino. Qui ſerui prudentiam proponit in exemplum; dicens. *Facite vobis amicos de Mammona iniquitatis.* Id eſt, ait Hieron. de diuitijs, peccatorum plurimorum occaſionibus, vt bene poſitæ ſint & occaſio, cauſaque ſalutis. 1. Ita Nabuchodonoſori ſuaſit. Dan. c. 4. *Peccata tua eleemoſynis redime.* 2. Bonum & iuxta certum. Nam Eccl. 3. *Sicut aqua extinguit ignem: ſic eleemoſyna reſiſtit peccatis.*

Superat naturam.

3. O vim eleemoſynæ maiorem totius vi naturæ; quæ nec vnum abolere peccatum valet. Neque id potuit totum diluuium, non ignis Eliæ de cœlo deuoca-

Digitized by Google

uocatus: non Samaritana fames: non Circumciſionis culter: non Aaronis ſacrificia: Eleemoſyna potuit.

II. Placat ea implacabilem. 1. Iacob, *Gen.33.* ſciens iram Eſau, ait ſecum: *Placabo eum muneribus.* 2. Ita Rex, *Luc.14.* non valens cum 1000. reſiſtere venienti cum 2000. *miſſis legatis*, pauperibus: *rogat ea, quæ pacis ſunt.* *Placat. Vincit bello.*

Pſalm.111. *Iucundus homo, qui miſeretur & commodat; diſponit ſermones ſuos in iudicio: quia in æternum non commouebitur*, quaſi dicat. Securus ac lætus agit: aduocatum ſibi conciliat inuictum per eleemoſynas. *Iudicio.*

Raab, *Ioſ.2.* exploratores ſpicis cooperuit quæſitos ad necem. Ideo in excidio rurſus & ipſa meruit ſeruari. Spicæ ſunt eleemoſynæ, quæ ſeruant in excidio mundi. Ergo Luc.11. *Quod ſupereſt, date eleemoſynam.* *Seruat in periculo.*

III. Hæc data liberaliter, ditat etiam dantem. 1. Vidua Eliſæo dedit; & recepit oleum in redundantia. Quo plus transfundebat in vaſa, hoc plus vas ſuum manabat. Sinas in vaſa tuarum opum intrare miſericordiam; & ea centuplicabit opes. 2. Vt putealis, quo plus exhauritur; hoc copioſius inferne ſubintrat. 3. Aquæ ſtagnantes putiſcunt, ranas, bufones, &c. progignunt; fluentes vero nitent argenteæ, ſanæ: Ita theſauri conditi peccata alunt: expoſiti gratiam prouocant. *Ditat. Gratiam parat.*

4. Frumentum conditum fit eſca murium: creditum terræ fructificat. Sic opes non in arca, nec tuis; ſed in manibus pauperum creſcunt. Pſalm.111. *Diſperſit, dedit pauperibus: Iuſtitia eius manet in ſæculum.* 5. Aquilam multæ ſequuntur aues: quod de præda ſibi reliqua, paſcat eas: At vultur, & vrſus, quam deuorare nequeunt, abſcondunt: hoc ignobiliora ſunt ani- *Fructificat. Generoſi eſt animi.*

Digitized by Google

malia: Aquilæ ſunt eleemoſynarij, auari vultures fœdique vrſi.

Perora. Facta recapitulatione, & communicatione cum auditoribus inſtituta. *Quid audio de te* Paſtor? *Redde rationem.* Heb. 13. *Ipſi enim peruigilant quaſi rationẽ reddituri pro animabus veſtris.* Qualem Iacob reddidit Labano. Gen. 31. *Viginti annis fui tecum; oues tuæ, & capræ ſteriles non fuerunt; arietes gregis tui non comedi, nec captum à beſtia oſtendi tibi: ego damnum omne reddebam. Quicquid furto deperibat, à me exigebas.* Item Ieremias c. 13. *Vbi eſt grex tuus, qui datus eſt tibi? Pecus inclytum tuum? Quid dices, cum viſitauerit te? Nunquid dolores non apprehendant te, quaſi mulierem parturientem!*

Quid audio de te Sacerdos? Vixiſti vt præco, an vt prædo? Vt Sacerdos, an ſacrilegus? Prælati inſtar, an Pilati? Vt doctor, an ſeductor? Certe 1. Cor. 4. *Sic vos exiſtimet homo, vt miniſtros Chriſti, & diſpenſatores miniſteriorum Dei.*

DOMINICA X. POST TRINITATEM.

Cum appropinquaret Ieſus Ieroſolymam, videns ciuitatem fleuit ſuper eam. Lucæ 19.

MArdochæus, *Eſth.* 6. Regis quidem Aſſueri iuſſu à Principe Aman circumducebatur per vrbem cultu & honore regio: & animo tacite gemebat inſtantem Iudaicæ gentis cædem, toto iam regno edictam. Ita hic Ieſus futurorum præuiſor.

Cir-

Digitized by Google

Circa quod nos

I. *De efficacia, & præſtantia lachrymarum.*

II. *De Ieroſolymitana clade.*

III. *De cauſa cladis.*

IV. *De lachryma Chriſti.*

V. *De peccatis deplorandis.*

VI. *De amore patria.*

PARS I.

De efficacia, & præſtantia lachrymarum.

I. SAnct. Lachrymarum magna ſemper laus extitit apud S.Patres. 1. Caſſianus in Pſalmos ait, fletum eſſe cibum animarum, robur ſenſuum, peccatorum abſolutionem, & lauacrum. 2. Bern.in ſerm. *Delicia Angelorum ſunt lachryma noſtra.* 3. S.Hier.in Epiſt. *ò lachryma humilis, tua eſt potentia, tuum regnum, Tribunal Iudicis non vereris, accuſatoribus ſilentium imponis. Non eſt, qui te accedere vetet. Magis crucias diabolum, quam pœna infernalis. Quid plura? Vincis inuincibilem, ligas omnipotentem, inclinas Filium Virginis.* 4. Et Dominus Mat. 5. *Beati*, qui lugent, quoniam ipſi conſolabuntur. *Lachrymarum praconia.*

1. Beatus fuit Dauid. 2 *Reg.* 12. per lachrymas: his enim vitam, regnum, victorias, &c. debet. 2. Ezechias mortis ſententiam lachrymis ad XV. annos prorogari fecit. 4. Reg 2. *Nam conuerſus ad parietem fleuit.* 3. Petro, Matth. 26. lachrymæ gratiam reſtituerunt. 4. Veniam Magdalenæ impetrarunt, *Luc.* 7. 5. Hinc *Chryſoſtom. hom.* 15. *in Matth.* eas ſecundum baptiſma nominauit. *Exempla. Dant temporalia. Baptizant*

1. Proinde ſuadet Ierem. 19. *Laua à malitia, Ieruſalem, cor tuum, vt ſalua fias*, quaſi dicat. Meſſias *Eluunt peccata.*

quidem ſanguine eluet: at tu lachrymis id interim præſta. 2. Huc Pſalm. 73. *Tu contribulaſti capita draconum in aquis*, id eſt: peccata capitalia committentium. 3. Præmonſtratum fuit peccata olim in mari rubro ſubmergenda fore. Sicut Exod. 14. *Aquæ operuerunt currus & equites cuncti exercitus Pharaonis. Nec vnus quidem ſuperfuit ex eis.*

Beant. II. Beati igitur, *qui ſeminant in lachrymis*: quia *in exultatione metent*. Pſal. 125. 1. Vim earum norat, qui clamabat. Pſal. 125. *Auribus percipe lachrymas meas.* Alij legunt: *Lachrymas meas repone in ventrem tuum* intimæ quaſi eſſentiæ. *Theſaurizant Deo.* 2. Conduntur eæ in theſauris Dei; ſunt tuba pietatis, ianitrices cœli, baſes pœnitentiæ; aduocatæ peccantium.

Sunt propria mortalium. Iob 10. *Dimitte me, vt plangam paululum dolorem meum; antequam vadam.* 2. Pſalm. 38. *Quoniam aduena ego ſum, & peregrinus, remitte mihi vt refrigerer, priuſquam abeam, & non reuertar.* En vitæ prolongationem petierunt, non alia de cauſa, quam lachrymarum. 3. Eſt hic vallis lachrymarum: par, vt in exilio, ſicut captiui Hebræi *ſuper flumina Babylonis*; hic *ſedeamus ac fleamus, dum recordamur tui Syon*. Pſalm. 136. *In ſalicibus ſuſpendamus organa* mundi, memores ſterilitatis noſtræ.

Non mundi. 4. Babylonij ad muſicam auditam adorant ſtatuam Nabuchodonoſoræam: *Dan.* 3. Veri Iſraelitæ etiam vultus auertunt. 5. Dicunt Pſal. 6. *Lauabo per ſingulas noctes lectum meum: lacrymis meis ſtratum meum rigabo.*

Sunt beandorum. III. Deus olim angelos emiſit dicens. 1. Ezech. 9. *Ite, ſignate omnes, qui lugent ſuper iniquitates, quæ fiunt in medio Ieruſalem.* Nota hic. 1. Beare lachrymas. 2. Lugere pro peccatoribus ſignum eſſe prædeſtinationis. 2. Dauid 1. *Par.* 14 ethni-

cos

Digitized by Google

eos expugnarat, fuderat, fugarat: *Dereliqueruntque ibi Deos ſuos; quos Dauid iuſſit exuri.* Cur? quærit Auguſtinus. *Quia,* inquit, *cum lachrymis ſacrificarunt eis: cum ſoli Deo regium hoc ſacrificium debeatur.* Et Ieſu dignæ ſunt lachrymæ: Nam *videns ciuitatem, fleuit ſuper eam.* *Sunt ſacrificiũ Deo.* *Digna Ieſu.*

PARS II.

De Ieroſolymitana clade.

SAlem, Iebus, Solyma; demum Ieroſolyma ab Dauide nuncupata monti peramœno inſidebat, mollibus cincta montibus, hinc Moria, in quo Templum: inde Syon, in quo arx. In ea ante deuaſtationem erant incolæ pluſquam 200000. Ob peccata clades paſſa varias eſt: Diripuit eam Antiochus: Nabuchodonoſor euertit: Veſpaſianus excidit. Quod, qui vidit, deſcripſit *Ioſephus libr. 6. cap. 15. de bello Iud* tempore obſidionis periiſſe, ait peſte; fame, gladio 1100000. venditos 30. homines vno denario. Iuſtum iudicium Dei! *Solyma amœnitas.* *Clades.*

1. Prædictum Pſalm. 68. *Fiat habitatio eorum deſerta, & in tabernaculis eorum non ſit, qui inhabitet.* 2. Dan. 9. *Finis eius vaſtitas, & poſt finem belli ſtatuta deſolatio.* 3. Iſai. 1. *Relinquetur filia Syon. vt vmbraculum in vinea; ſicut tugurium in cucumerario.* 4. Matth. 23. *Ecce, relinquetur vobis domus veſtra deſerta.* 5. Vaſtationem Deus iuſſit *Ezechielẽ c. 4.* depingere in laterculo, cum toto apparatu obſidionis. Quod alij de Chaldæorum id Rupertus de Romanorum euaſtatione intelligit. *Prædicta.* *Euaſtatio.*

Tanta fuit tunc vrbis maieſtas; vt, teſte *Galatino libro 4 de arcan. cap. 59.* eam dicerent *horum fructuum aureorum.* Tantarum ciuitas diuitiarum

Digitized by Google

erat? At Syri, Babylonij, Romani fructus eos autumnarunt.

Inſtauratio ſed cum defectu multo.

II. Reuerſi, *1. Eſdr. 3.* è Babylone reſtaurarunt quidem templum: ſed quinque ei defuiſſe refert Galatinus: Ignis ſacer, olim cœlo lapſus, in ara, Arca, Rationale, oleum vnctionis. Reſponſa Dei. Vel, vt alij, Arca, Vrna mannæ, Virga Aaron, Flores eius & amygdala, & velum arcæ. Ergo *cecidit, Babylon, cecidit, & fuit ruina illius magna.* Luc. 6. Ita de Idumęis dicturis, facturiſque. Pſa. 136. *Exinanite, exinanite vſq; ad fundamentum in ea.* Hic Dominus: *Venient dies, &c.*

Cæcitas vrbis ei oſtenditur ſignis palpabilibus.

At tanta cæcitas, vt non cognoſcas. 1. Phreneticus, quo maiore laborat veſania, mortique propior eſt, eo minus ſentit, vel curat, at aſtantes compatiuntur. Ita peccator quo maior, hoc minus cognoſcit. At Angeli dolent, &c. Vt *Threnorum 1.* Ieremias: *Sordes eius in pedibus eius: nec recordata eſt finis ſui.* Sic iam Dominus. 2. *Iſaias* 20. prænuncians captiuitatem Aſſyriam, nudus per vrbem oberrauit. 3. *Ieremias* 27. catena grandi onuſtus, Babylonicam captiuitatem prædicebat. 4. *Ionas* 3. *cap.* eo modo nudus init Niniuen, quo balæna eum reſpuerat. 5. Ieſus hodie lachrymans init. *Non lætatur in perditione vitiorum*; vt ait *Sapiens c. 1.*

PARS III.

De cauſa cladis Ieroſolymitanæ.

Peccata cauſant ruinas vrbium.

I. PEccata publica ſunt euerſorum regnorum, ac vrbium cauſa. 1. Sic Pentapolis perijt igne de cœlo. Samaria fame punitur: orbis diluuio, Solyma euaſtatione perit. 2. Peccata ſunt cauſa Reprobationis ſola. Oſeæ 3. *Perditio tua ex te, Iſrael,*

Iſrael, tantum ex me auxilium tuum. 3. Itaque Dominus defleuit culpam, & pœnam. De hac Oſeæ ſecundo, *Comedit eam beſtia agri & viſitabo ſuper eam dies Baalim, quibus accendebat incenſum.* Male impijs. At Iſa. 79. *Ne tradas beſtiis animas confitentium tibi.* Chaldæa paraphraſis ſic: *Populis beſtiarum ſimilibus animas diſcentium legem tuam.* His *relinque ſemen*: iſtis nec *lapidem ſuper lapidem.*

Cauſa flendi hoc maior, quod præterita, præſentia ſingulorum Cleri, populi, &c. & futura vrbis videret, vt Homo Deus. Ideo cum *Sophonia cap.* 3. Flebat, & quaſi dicebat. *Væ prauaricatrix, & redempta ciuitas! Principes eius in medio eius, quaſi leones rugientes. Iudices eius lupi, veſpere non relinquebant in mane: Prophetæ eius veſani, viri infideles: Sacerdotes eius polluerunt Sanctum, iniuſte egerunt contra legem.* *Mala Solyma.*

II. Vnde. 1. Bene Amphides dixit *Vrbes, theatra fortunæ tragœdiarum.* 2. Et Stratonicus Athen. egreſſus Heraclea, reſpexit ad vrbem curioſius, interrogantique cauſam, ait. *Pudet, ſi videar exire è lupanari* Adeo flagitioſa Heracleotarum vita erat. At præ Solyma ſceleribus nulla fuit vrbium vnquam. *Cuiuſque vrbis.*

Saxones priſci, teſte *Goropio*, fœlicem ſtatum repræſentabant per ſtatuam armatam (militari concordia,) nudam pectore, (id eſt, fidam,) diuerſicolorem (in varietate ordinum, & opificiorum,) cum bilance, (iuſtitiæ,) iuxta eam vrſus, (catulorum amantiſſimus,) idemque pugnando ſupinus quaſuis beſtias vincit: Ita cœlum ſpectans, quaſuis ærumnas tolerat. Statuæ adſcriptum: *Certam victoriam polliceor venerantibus.* Non talis Solyma: Sed Iſai. 1. *Omne caput languidum, & omne cor mœrens.* Ideo *Non relinquetur, &c.*

Digitized by Google

Animæ peccatricis vaſtitas.

III. Significat ea ruinam animæ peccatricis. Heu qualis rerum qualium hic vaſtitas? 1. Senſit Dauid, & dixit: *Ad nihilum redactus ſum; & neſciui.* 2. Si omnes creaturæ in cœlo & terra conſpirarent in hominem, tantum nocere non poſſent; quantum peccatum. 3. Imo nec Deus vllis pœnis alijs poteſt lædere tantum. Proin orco debetur peccatum. Adeo malum culpæ ſuperat infinitis modis omne malum pœnæ. Deinde culpæ malum repugnat Diuinitati; non pœnæ malum; Vt Deus in aſſumpta humanitate potuerit, quaſi, mori: at nō peccare: potuit induere formā ſerui, & peccati; non peccatū. *D.Th.1.q.48.art.6.* ait: Malū culpæ maius eſt omni malo pœnæ ſenſus, & damni. Quem id igitur in anima lapidem ſuper lapidem relinquat.

PARS VI.

De lachryma Chriſti.

Dominus fleuit quater.

I QVater Dominus fleuit. Primo Sap.7. Primam vocem ſimilem omnibus emiſit plorans. Dein, *Ioan.*11. Lazarum ſuſcitans. Tertio in Cruce, Heb. 5. *Cum lachrymis & clamore valide exauditus.* Quarto hic. M.Marcellus, ait, *Val. Max. l. 5.c.1.* viſis ex edito loco Syracuſis, ab ſe expugnatis fleuit. Ita Dominus viſa Solyma, tota ab vitijs iam vaſtata.

Flere pie docet.

Ethnici dedecori ducebant lacrymari Regē. Vnde Alex. Magnus Poetam occidit, quod ſua tragœdia Regem fecerit lachrymari. 1. Sed Prou.12. *Viſcera impiorum crudelia.* 2 Et Amos 6. *Væ, qui opulenti alis in Syon! Nihil compatiebantur ſuper contritione Ioſeph.* 3. Et fletu ſuo Dominus eam barbariem refutat. 4. Docent lacrymę contemnere mundum. Eccl.2. *Riſum reputaui errorem. Et gaudio dixi: Quid fruſtra deciperis?*

Pro-

Proinde 1. Eccleſ. 7. *Melius eſt ire ad domum lu-ctus: quam ad domum conuiuii.* 2. Dominus Iac. 6. *Væ vobis, qui ridetis: quia flebitis.* 3. Iac. 4. *Riſus veſter in luctum conuertuntur.* Et nunq; legitur riſiſſe Dominus.

II. *Fleuit ſuper eam.* Offert. n. miſericordiam prius: quam iuſtitiam ſtringat 1. Sicut præcepit olim Iſraelitis: Deut. 20. *Si acceſſeris ad expugnandam ciuitatem, offeres ei primum pacem. Si acceperit: & aperuerit tibi portas, cunctus in ea populus ſaluabitur. & ſeruiet tibi ſub tributo: Sin autem fœdus inire noluerit & cœperit contra te bellum: oppugnabis eam.* Ita agit Deus cum homine. 2. Id indicatum fuiſſe in Nube, & Columna ignea putat Clemens Alex. *Quos ergo nubes non fouet* miſericordiæ: *ignis vaſtat: Et ideo quiſquis reiicit vmbram refugientem, ignem ſentiet amburentem.* *Fletu miſericordiam offert.*

Fleuit; oculo vno miſericordiam; altero iram fundens venturam. Vná Deus protegit peccatores: altera manu punit 1. Iob. 14. id innuit: *Quis tribuat, vt in inferno protegas me & abſcondas me, donec pertranſeat furor meus*: Vindicem orat eſſe & patronum ſibi. 2. Ita Deus & Cherub in Propitiatorio conſidebant, *Exod. 25.* Hoc autem erat coopertorium Arcæ; in qua legis tabulæ. Significatur Leges & peccata tegi, quaſi, ne videns ea vindicet iuſtitia 3 Pſ. 31. *Beati quorum remiſſa ſunt iniquitates, & quorum tecta ſunt peccata,* id eſt, *diſſimulata à Deo, vſque* dum pœnitentia deleantur. 4. Ezech. *Expandi amictum meum ſuper te & ſuper ignominiam tuam.* 5. Iſa. 38. *Proiecisti poſt tergum tuum omnia peccata mea* Sic hic videns ciuitatem fleuit. Vbi vnquam ſuper pagum fleuit? *Punit Deus & protegit.* *Diſſimulat delicta.*

III. Maledictæ vrbes, quæ Domino lacrymas cietis. 1. Cogitis ad pœnam. Iſa. 1. *Heu? conſolabor de hoſtibus meis, & vindicabor de inimicis* *Dolet ob delicta noſtra.*

Digitized by Google

& continuus dolor cordi meo. Optabam enim anathema eſſe pro Chriſto pro Fratribus. 2. Item. 2. Cor. 2. *Ex multa tribulatione & anguſtia cordis ſcripſi vobis, per multas lachrymas: Vt ſciatis, quam charitatem habeam abundantius in vobis.* Hanc negligi charitatem queritur *Auguſt. Suntne in te, Chriſtiane viſcera compaſſionis: qui plangis corpus, à quo receſſit anima, & non plangis animam, à qua receſſit Deus.* 4. Ideo de anima iuſti Cant. 7. *Oculi tui, ſicut piſcinæ in Heſebon.* Cum igitur tanta ſit hodie materia flendi: *Quis dabit capiti meo aquam, & oculis meis fontem lacrymarum, & plorabo die ac nocte?*

II. Sed, eheu planctus peccatorum alienorum iam pene in ſolis cœnobiis coarctatur hoſpes: rei foris *exultant in rebus peſſimis*, & iis indormiunt. Qualis in tempeſtate *Ionas 1.* cum *clamarent viri ad Deum ſuum, & miſerunt vaſa, quæ erant in naui, in mare, vt alleuiaretur ab eis, & Ionas dormiebat ſopore graui.*

Sed id iam pene eſt tā tum Religioſorum.

Vacuos habent cœnobitæ animos ad agnoſcendam peccatorum & multitudinem, & magnitudinem. 1. Vt Petrus ad Simonem Magum, Act. 8. *In felle amaritudinis, & obligatione peccati video te eſſe.* 2. Vbi malitiam peccati notat infinitam: ſicut Redemtionis pretium infinitum eſt. 1. Cor. 6. *Emti enim eſtis pretio magno.* Duo infinita in vno peccato mortali. 1. offenſæ Dei ſpreti, 2. ſpreti pretii redemtionis. 3. Siquę poſſet in Deum cadere dolor, infinite doleret ob peccatum. Hinc Eph. 4. *Nolite contriſtare Spiritum Sanctum Dei.* 4. Quin & fugat Deum è templo ſuo peccatum, non quidem effectiue: cum ſit Deus omnipotens: ſed demeritorie, ait Scotus, per peccatoris & Dei auerſionem mutuam. Vt *Gen 31.* Iacob, & Labã auerſus: *Video faciem patris veſtri, quod non ſit erga me ſicut heri & nudius tertius.*

Quis nota peccati immanitas.

PARS

PARS VI.

De amore Patriæ.

Amor patriæ eſt naturalis.

I. FLeuit ſuper eam: Forſan vt iuſtum in patriam amorem oſtenderet. Hunc natura inſeuit omnibus: vt vel ſanguinem pro ea fundere dulce ſit, & glorioſum. Exemplis plena omnia. 1. Codrus Rex Athen. audito oraculo, tum pacem fore patriæ, Si Rex oppetiiſſet: vel mentito habitu ſe hoſtium ferro obiicit. 2. M. Curtius Rom. caput pro vrbe deuouit, in apertum fori chaſma eques inſiliens; maneſque placauit hiatu coeunte.

3. Dauid, 1. *Reg.* 17. amore patriæ Goliathum aggreſſus eſt cum Deo. 4. *Iudith. c.* 10. ſe Aſſyriis obtulit & Holoferni; patriamque liberauit. Eſther pene ſimiliter.

5. L. Sylla victor in præneſtinos gladio ſæuiens, vni iuſſit parci quodã hoſpiti ſuo: qui aiebat: *Nolo patriæ meæ extinctori vitam debere.* 6. Vt cicada, ſole ſuperæſtuante, moritur potius in loco, vbi nata eſt; quam inde cedat longius. 7. Hinc priſci quidam, ait *Plinius*, natos primum in terram deponebant, quaſi in gremium veræ matris communis. Terramque dicebant *ter bonam*: quod natos excipiat: viuos ſuſtentet; mortuos recipiat.

8. Hinc patriam miſeratus eſt Dominus. 9. Ita & Dauid pro ſuis peccatis deprecans Pſ. 50. *Miſere mei Deus:* ſtatim patriæ meminit: *Libera me de ſanguinibus Deus*: id eſt, de hoſtica ſanguinolentia: Et *Benigne fac Domine, in bona voluntate tua Syon: vt ædificentur muri Ieruſalem.*

Tria mala ciuitatis cuiuſque.

II. *Fleuit ſuper eam.* 1. Nam Ezech. 26. *A tribus timuit cor meum, & à quarto facies mea*

me

me fuit, Delaturam ciuitatis, & Collectionem populi, & Calumniam mendacem. Contentio, Conſpiratio, Calumnia vrbis ſunt tria peſſima Kappa. Hæc futura deflet Dominus. 2. Quidam ait: *Pallas, vrbium Domina, tribus immaniſſimis beluis delectaris Noctua. Dracone, & Populo.* Hoc eſt: Ignorantia noctiuaga, Inuidia viſu acutiſſima: & turba populari. Hæc fleuit Dominus, vt homo: etſi Deus.

Sinite plorare, quia dignitas imperatoria non impedit illum eſſe hominem; aiebat Philoſophus ſuadentibus Imperatori, ad triſte nuntium acceptum flenti, flere deſiſteret: quod indignum eſſet Imperatore.

DOMINICA XI. POST TRINITATEM.

Duo homines aſcenderunt in templum, vt orarent: Vnus Phariſæus, & alter Publicanus. Luc. 18.

ISaias 40. ait: *Omnis vallis exaltabitur, & omnis mons & collis humiliabitur, Et erunt praua in directa, & aſpera in vias planas.* Factum hic in duobus iſtis, & dictum à Domino: *Omnis, qui ſe exaltat, humiliabitur: & qui ſe humiliat, exaltabitur.*

De quo nos

I. *De ſuperbiæ deteſtatione.*
II. *De oranti Phariſæi faſtu.*
III. *De orantis gloriatione.*
IV. *De precum ſubmiſſione.*
V. *De laudis propriæ amantibus.*
VI. *De orantis Publicani pudore.*

VII. *Pa-*

VII. *Paræneſis, ſeu præconium Humilitatis.*

VIII. *Encomium humilium.*

PARS I.

Deteſtatio ſuperbiæ.

Superbia vitiorum teterrima eſt.

I. SVperbia, ait Aug. 4. ciuit. c. 15. *eſt peruerſa celſitudinis appetitus.* Vel vt lib. ad Inno. *eſt inordinatus amor propriæ excellentiæ.* Addit D. Thom. 2. 2 q. 162. *per quã ſe quis extollit ſupra id, quod eſt ei præfixum diuina regula.* Alludens ad illud 2. Cor. 10 *Nos non in immenſum gloriamur, ſed ſecundum menſurã regulæ, quam menſus eſt nobis Deus.* Vel vt alii: Superbia eſt propriæ conditionis præſumtuoſa exiſtimatio.

Auertit à Deo.

Eſt ea vitiorum teterrimum. I. Quia quo magis vitium retrahit à Deo; eo eſt grauius; Sed illa maxime retrahit: ergo. 1. Quia alia peccata cõtingunt ex infirmitate, vel ignorantia; at ſuperbia ex malitia, quia non vult. 2. Hinc *Gloſſa* in iſtud Pſal. 18. *Emundabor à delicto maximo,* ait, id eſt, *à ſuperbia,* vitiorum capite.

Cauſat peccata omnia.

II. Quia fons eſt & cauſa aliorum peccatorum 1. Iam 1. Topic. *Propter quod vnumquodque eſt tale, illud magis eſt tale:* Sed Eccleſ. 10. *Initium omnis peccati eſt ſuperbia, & qui tenuerit eam, replebitur maledictione, & in fines ſubuertet eum.* 2. Ideo Tob. 4. *Superbiam nunquam in tuo ſenſu, aut in tuo verbo dominari permittas. Quia in ipſa initium ſumſit omnis perditio.* 3. Hinc Greg. l. 31. Mor. *Radix cuncti mali, & regina omnium vitiorum ſuperbia eſt.*

Se æquat Deo.

III. Ea eſt ſæuior in Deum cunctis, cui par eſſe vult, dum nulli ſubeſſe: quod ſolius eſt Dei. 1. Aug. in Spec. c. 18. *Deus eſt, ſupra quem nihil, ſine quo nihil, ſub quo, cum quo, in quo totum, à quo omnia, per quem*

quem omnia, & in quo omnia. Hęc ſuperbia ſibi arrogat. 2. Vnde quaſi diuinas aſſumens proprietates, 2. Theſ. 2. *Extollitur ſupra omne, quod dicitur Deus.*

IV. Eſt virtutum, bonorumque omniũ grando, peſtis, diluuium. 1. Greg. *Sicut humilitas omnia vitia extirpat, omnesque virtutes colligit, & roborat, ſic ſuperbia omnes virtutes deſtruit, & eneruat.* 2. Vt aquila, ad prædam nata, teſtas, teſtudines, nuces altiſſime euenit, vt in petram deiecta elidat: ſic arrogantia ſuperbos. 3. Pſ. 72. *Deiecisti eos, dum alleuarentur.* 4. Poeta: *Tolluntur in altum Vt caſu grauiore ruant.* *Virtutes elidit omnes.* *Præcipitat.*

V. Eam Deus plus cæteris deteſtatur. 1. Prou. 8. *Superbiam, & arrogantiam ego deteſtor.* 2. Iud. 9. *Superbi non placuerunt tibi ab initio.* *Odit eam Deus.*

Hinc præ cæteris id punit ſemper Deus. 1. Pſ. 30. *Retribue abũdanter facientibus ſuperbiam!* 2. Quin & *Domos ſuperborum demolietur Dominus.* Prou. 18. 3. Adeoque *Et ſubſtantia ſuperbi eradicabitur.* Eccl. 21. Exemplum dictorum liquet in Euangelio. *Punit maxime.*

PARS II.

De orantiu faſtu Phariſæi.

1. AVguſt. 14. ciu. c. vlt. *Amores duo duas fecerunt ciuitates. Amor Dei vſque ad contentum ſui, erexit ciuitatem Dei, Amor autem ſui vſque ad cõtemtum Dei, erexit ciuitatem diaboli.* Patet in duobus his orantibus. Vnus eſt ciuis huius: de quo Iob 41. *Ipſe eſt Rex ſuper omnes filios ſuperbiæ.* Alter ciuis Illius, *qui humilia reſpicit, & alta à longe cognoſcit.* *Duæ ciuitates.*

2. Phariſæo ſimilis frater prodigi iam humiliati inſtar Publicani: Is ait Patri Luc. 16. *Tot annis ſeruio tibi, ſed poſtquam filius tuus hic,* (non

ait,

Digitized by Google

ait, *frater meus, qui diſſipauit omnia cum mere-tricibus. rediit, occidiſti ei vitulum ſaginatum.*

Situs orantium priſtinus. II. *Phariſæus ſtans, apud ſe orabat.* Situs arguit; faſtum. 1. Non ſic orauit Salomon, 3. *Reg.* 8 ſed nixus humi genibus. 2. Item & *Daniel cap.* 8. 3. Moyſes, *Num.* 16. loquens cum Deo ſe humi proſternebat. 4. Et *Apoc.* 24. ſeniores cum cœlitibus proni adorabant. 5. Et Dominus *Luc.* 22. *procidit in faciem ſuam* orans in horto.

Genuflexio Iudaica. Orauit contra ritum Iudæorum ſtando. His enim genuflexio conſueta, vt 3. *Reg* 8. & 2. *Par.* 6, *Dan.* 6. *Michea* 6. &c. Deinde Chriſtiani ſitum orandi ſine immutatione tranſtulerunt ab Iudæis: Atqui flexis oramus. Ita *Maldonatus.*

Superbia eſt impietas. III. Quicquid id eſt, ſtetit præſumtuoſe; non pie? 1. Superbia in S. Scrip. vocatur impietas. Vt Abdiæ 1. *Superbia cordis tui extulit te.* Chaldæi legunt: *Impietas cordis tui ſeduxit te.*

Filia dæmonis enupta. 9. 2. Dæmon olim duxit vxorem; ſuſcepit ex ea nouem filias: has in mūdum dedit nuptui: nonam iuſſit eſſe communem. Dedit 1. Superbiam Principibus ac Prælatis. 2. Simoniam Sacerdotibus. 3. Hypocryſin Religioſis. 4. Rapinam militibus. 5. Vſuram mercatoribus. 6. Mendacium mechanicis. 7. Pigritiam nobilibus. 8. Murmurationem operariis. 9. Luxuriam Omnibus, etiam mendicabulis.

PARS III.

De orantu gloriatione.

Oratio faſtuoſi. I. D*Eus, tibi gratias ago, quod non ſum ſicut cæteri hominum.* 1. *S Bern.* explodit hanc orationem minime bonam. Similem mendicanti, & ſimul vtramque auro plenam oſtentanti; Aut geſtāti, torques, armillas, coronam, purpuram, &c.

2. Da-

2. Dauid oſtendebat ſuos defectus: *Miſerere mei Deus, quoniam infirmus ſum; ſana animam meam, quia peccaui tibi.* 3. Non ita Phariſæus. Ac proinde Pſ. 108. *Oratio eius fiat in peccatum.*

Non hic orandi eſt modus: 1. Interroga te prius cum Iona. 1. *Quod eſt opus tuum? Quæ terra tua! & Quo vadis?* Agnoſce Iſa. 26. *Omnia noſtra operatus es in nobis Domine.* 3. Deus eſt, *in quo viuimus, mouemur: & ſumus.* Deus ait Ioan. 15. *Sine me nihil poteſtis facere.* 4. Omnis ars; ac venus picturæ debetur pictori, non penicillo: Ita 5. Pſ. 113. *Non nobis, Domine, non nobis: ſed nomini tuo da gloriam.* 6. Iure ciuili cautum eſt; ne vllus opifex ſua inſignia, vel nomen affigat vſquam in ædificium; quod ſumtibus pub. c s conſtruit. Ita; 7. *Quæ Dei, Deo.* 8. Sic Paulus: *Non ego: ſed gratia Dei mecum.* 9. Sitho Dux Athen. quod Cotym Regem profligaſſet, rempub. liberaſſet: &c. cum actis gratiis mire eueheretur, ait: *Diis agendæ grates, habendæ laudes: Ego manum tantum ac laborem contuli?* Et tu Phariſæe, quæ de quo prædicas: Da gloriã Deo, ex quo omnia.

Ezechiæ, 4 *Reg.* 20. oſtentanti theſauros Babyloniis Legatis, iratus ait: *Et auferētur omnia: quæ ſunt in domo tua, & quæ condiderunt patres ſui, vſque in diem hanc, in Babylonem. Non remanebit quicquam.* Sic euenit huic thraſoni: ait *S. Auguſt.* Sin': perdes omnia.

II. Chriſtianæ perfectionis eſt: Adſcribere Deo, quod in nobis boni: quod mali, nobis. Hinc humilitas nobis: inde gloria Deo ſurgit. 1. Sic Apoc. 4. *Seniores XXIV. adorauerunt Viuentem in ſæcula ſæculorum, mittentes coronas ante thronum Dei:* à quo acceperant. *Nec enim* Pſalm. 47. *gladio ſuo poſſederunt terram: & brachium eorum non ſaluauit eos: Sed dextera tua; & brachium tuum.* Id Cœlites agunt.

Itaque nemo ſibi ab meritis ſuis blandiatur, fi-

E e dens

Sibi nil tribuendum. dens ipſis, minime ſolis. 1. Namque omnia ſunt leuiſſimo momento mobilia, Adam paradiſo; Salomon ſapientum numero; Apoſtolorum Iudas excidit. 2. Vocatio noſtra eſt de contingentibus: Iudas damnatur: latro ſaluatur; Magdalena in gratiam recipitur: publicanus item. Quis igitur ſibi ex ſe quidquam ſpondeat?

PARS IV.

De precum ſubmiſſione.

Preces ſint gratiarum actiones. I. GRatias ago tibi. Bonum exordium precandi. 1. Sic præſcriptum, Phil. 4. *Cum gratiarum actione petitiones veſtræ innoteſcant apud Deum.* 2. Sic Ipſe orat Dominus, Matt. 11. *Gratias tibi ago Pater, Domine cœli & terræ.*

Sint accuſatoria ſui. Sed Phariſæe, ſuperbas agis tu gratias: Hinc ab ſuperbia incipis ipſa. 1. Neſcis dictum, Prou. 18. *Iuſtus in principio eſt accuſator ſui*: Quanto magis te oportuit? 2. Neſcis miſſo ad prædicandum Ieremiæ dictum, *vt euellas, ac deſtruas* prius vitia: dein *ædifices* ſpiritale ædificium; *& plantes* virtutes in hortulo animæ?

Non laudatoria. II Si cui è ſecta vena primum effluat ſanguis purus: corruptus maneat; hoc vero ominoſum medicis ſymptoma eſt: Bonum, ſi contra. Sic in orante Deum. At tu *Ieiuno bis, &c.* Hem fœces & amurca remanet in corde.

Sed humiles. Irato iudici oſtentare opes, iactare delicta; ſtultitiæ eſt: prudentiæ, his tacitis miſericordiam orare. Sic *Ioſue 7*. Gabaonitæ; vt gratiam apud Ioſuen inuenirent; laceris veſtibus, miſerabileſque acciderunt illi ſupplices, & vultu pallentes, etſi cum fuco. Sic iuſtus orator abſque fuco.

Non fucata. III. Refert *Ælianus in Variis l. 7.* Cæcum ſenecionem Legatum Spartham capita legationis percenſuiſſe: Tum Regem Archidamum exiitiſſe: *Quid,* ait,

Digitized by Google

ait, *hic ſani diceret : cuius non animus tantum , ſed caput etiam fucis contaminatum eſt.* Nam quo minus oculi attenderentur, capillos infucabat. Similes deliri, queis ſqualidus vitiorum ſitu eſt animus: & foris mentiuntur lucem & Angelum.

Lex erat Deut. 15. *Non operaberis in primogenito bouis: & non tondebis primogenita ouium:* At opera bona ſunt primogenita. Nam gratia Dei præueniente & adiuuante fiunt; licet cooperantibus nobis, quod poſterius eſt. Pellis noſtra eſt, vellus ſeu lana Dei, 7. Ab hoc vitio ſecurus *Iob* 31. ait: *Si lætatum eſt in abſcondito cor meum : & oſculatus ſum manum meam in ore meo: quæ eſt iniquitas maxima & negatio contra Deum Altiſſimum.* At is manum oſculatur , qui opera manuum dilaudat, ſuarum theſaurus abſconditus eſt tutus. *Quod habes boni, da Deo.*

PARS V.

De laudis propriæ amantibus.

1. CONtra, multi peragere nil poſſe videntur; niſi laudibus excitentur. 1. Vt organa haud inſonarint : ni folles ab alio leuati adſpirent ventũ. 2. Nautæ non egrediuntur portu in malacia, ſed flante vento ſecundo; tum vela faciunt. Ita ſuperbi. 3. O damnum! Pauxillum aceti in dolium infuſi vinum omne facit aceſſere : ita virtutum corruptrix ſuperbia eſt. 4. Vt quidam cerebelli tam imbecillis ſunt, vt vno vini hauſtu capiantur: ſic nonnulli tam in virtute infirmi, vt iſtius aceti odore inebrientur, ac vacillent. *Laudis cupidi ſunt instigi laudis.*

Contrà Iuſti, ait S. Grego. *quo altius ad Deum virtutum dignitate procedunt : eo ſubtilius ſe indignos eſſe deprehendunt: Quia, dum luci proximi fiũt quicq́ de eos in ſeipſis latebat, deprehẽdunt.* 2. Talis Iob erat. c. 9. *Si ſimplex fuero, hoc ipſũ ignorabit aĩa mea.* *Iuſti ſecus.* *Admirator ſui eſt*

II At Phariſæus alterius eſt toni. *Nõ ſũ ſicut cæteri, &c.* Ariſt. eſt ſentẽtia: *Qui nõ eſt ſicut cæteri hoẽs:* *contemtor proximi.*

aut aliquid melius eſt omni homine, ſicut Deus, aut aliquid vilius omni homine: ſicut beſtia.

Contemtus proximi mala multa affert, & perniciem autori. 1. Vt enim mare, quo ſe purget, ad litus, & agros vicinos eiicit ſordes, eiſque relinquit: ita ſuperbus, vt videatur hoc integrior, alios conſpurcat ore. Sic Phariſæus. 2. Vt incluſus ſub tellure aër terræmotus cauſat, & erumpens diſiicit omnia: ita ſuperbia erupit cum clade famæ alienæ. Tumebat Phariſæus; ſed pati debuit publicanus.

In eo virtutes male habitant.

III. *Ieiuno bis &c.* O male collocatas Virtutes apud animum ſuperbum! 1. Sunt eæ ſeruæ Naamanis, *4. Reg. 5.* quæ exire ſeruitute geſtiunt. 2. Sunt reginæ, quæ truncatæ, & conſtrictæ, ac nudæ micas colligunt ſub menſa Regis Adonibezech. *Iud. 1.* 3. Sunt gemmæ plumbeo annulo incluſæ. 4. M. Collius iocans Galbæ gibboſo, ſed ingenioſo, aiebat: *Ingenium tuum male habitat.* At virtutes in Phariſæo peius.

Eſtque hypocrita.

Ita Michas, habens idolum domi hæreditarium conduxit Leuitam, qui ipſi ſacrificaret, & ait: Iud. 17. *Nunc ſcio, quod bene mihi faciet Deus, habenti Leuitici generis Sacerdotem.* Credebat ſub titulo Leuitæ omnem ſuam idololatriam celatum iri. Similes hodie quot? vti & Phariſæus.

Alio Dauid ſpectabat, Pſ. 118. *Ad omnia mandata tua dirigebar, omnem viam iniquam odio habui.* Id eſt. Bonum ſectatus, malum omne fugi: non aliquod ſolum. 1. Qualis, qui omnibus in vrbe optime cuſtoditis, vnam portam relinquat apertam hoſti. 2. Matth. 11. *Tollite iugum meum ſuper Vos* quaſi dicat, totos, non ſuper humeros tantum.

PARS

PARS VI.

De orantis publicani pudore.

I. PVblicanus autem à longe ſtans: Id eſt, vt quidem; Trapezita, ſeu menſarius fœnerator. Vel vt D. Thom. Hugo Card. exactor portoriorum; vel, vt Eutym. peccator publicus in vſuris. Vt vt fuerit: certe Pœnitens erat. *Deus eſto mihi propitius peccatori.* *Quis Publicanus.*

In hac oratione laudabiles 4. conditiones ſunt. 1. Timor: *ſtans à longe.* Vere Initium ſapientiæ timor Domini. 2. Pudor. *Nolebat oculos in cælum leuare.* Ita peccatores *Conuertantur, & erubeſcant valde velociter.* Pſ. 6. 3. Pectoris percuſſio. Nam *Cor contritum & humiliatum Deus non deſpicies.* 4. Confeſſio nuda. Pſ. 31. *Confitebor aduerſum me iniuſtitiam meam Domino, & tu remiſiſti iniquitatem peccati mei.* *Preces eius quales.*

II. Pudor peccati per quam laudabilis, ac ſalutaris eſt. 1. Achabum 3. *Reg.* 12. ita peccati ſui puduit, vt ſemper dein capite demiſſo inceſſerit. 2. Manaſſes ait, 2. Par. vlt. *Non ſum dignus intueri altitudinem cœli, præ multitudine iniquitatum mearum.* 3. Aſaeli, ait Abner, ſe perſequenti, 2. Reg. 2. *Recede, & noli me perſequi: ne compellar confodere te in terram, & leuare non potero faciem meam ad Ioab fratrem tuum.* Quid? Bello virum perſequebatur; occidere noluit; ne erubeſceret coram fratre occiſi: & tu Deum læſum intuebere? *Pudore humiliat.* *2. Veniam impetrat.* *3. Peccatū cauet.*

III. Si tamen *erubueris, ſaluares eſt.* 1. Nam ſic de ſponſa ſponſus, Cant. 4. *Sicut fragmen mali punici gena tua.* Nam verecundia vt non ſit virtus, tamen *color hic virtutis eſt*, ait Philoſophus, Vt ſit ſponſa Dei ſancta; humiliat ſe tamen. 2. Eſdras talis. 1. Eſdr. 9. *Deus meus, confundor, & erubeſco* *Gratus Deo eſt.*

beſco leuare faciem meam ad te, quoniam iniquitates noſtræ ſupergreſſæ ſunt caput noſtrum: & creuerunt vſque ad cœlum. 3. Dauid Pſ.13. *Tota die verecũdia mea contra me eſt, & confuſio faciei meæ cooperuit me.*

Exoſa Deo impudẽtis arrogãtia. IV. At Phariſæe, *Frons meretricis facta eſt tibi noluiſti erubeſcere.* Ierem. 3. Te iactas eum, qui non es: & ſuperbis: Publicanus fatetur eum ſe, qui eſt; humilemq; ſe eſſe ignorat. Ridetur merito Epicurus, quod ſe Sapientem diceret, & hoc ipſo eſſet inſipiens. Græciæ 7. Sapientes, ab Græcia; non ab ſeipſis ſic appellati ſunt.

Grata modeſtia ſui accuſatoria. Sponſa, Cant.4. erat *Hortus concluſus ſoror mea Sponſa, hortus concluſus, fons ſignatus.* Omnia eius clauſa erant bona: non expoſita in vanitatem. Talis hic publicanus; plenus humilitatis, pudoris, &c.

Quæ orat impetrat. V. Neque certior eſt via quid obtinendi precibus quam per demiſſionem. 1. Sic Sponſa: *Nigra ſum: ſed formoſa filia Ieruſalem.* 2. Oras? Prius Pſ.39. *Reuela Domino viam tuam. Hoc eſt*, ait Ambr *aperi conſcientiam tuam, ne eam ſæculi iſtius grauet vmbra, vel carnis.* Ideo hic primo *Deus, propitius eſto.*

In Humilitate vna ſunt omnia. O vim humilitatis? Omnia myſteria Domini adſcribit illi S. Greg. *Ad hoc Dei filius infirmitatis noſtræ formam ſuſcepit: ad hoc Inuiſibilis, non ſolum viſibilis: ſed etiam deſpectus aparuit: adhoc probra, tormenta ſuſtinuit: vt ſuperbum non eſſe hominem doceret humilis Deus.*

PARS VII.

Præconium humilitatis.

Humilitas 1. Beat. 2. Honorẽ dat. I. APud S. Patres præcipua laus eſt humilitatis, titulisque afficitur mirificis. 1. *Climacus* ſcribit. *Vt Superbia ex Angelis dæmones fecit: ſic humilitas ex dæmonib. Angelos efficere poteſt.* 2. Quo cam

eam amplectimur arctius; hoc plura in nos confert bona. Quo honor fugitur longius, hoc ſequitur is propius. Ideo Sauli dicitur, 1. Reg 15. *Nonne cum paruulus eſſes in oculis tuis, caput in tribubus Iſrael factus es?*

Minores amauit ſemper Deus. 1. Adam duorum erat liberorum pater: Abelum iuniorem dilexit Deus. 2. Abrahę erat Iſmahel & Iſaac: hic gratus Deo. *In Iſaac vocabitur tibi ſemen Quia hunc elegit Dominus* Gen. 21. Et, *Iacob dilexi: Eſau autem odio habui.* 3. Iacob multos habuit filios: at Deus dilexit minores Ioſephum, & Beniamin. Deus Luc. 1. *depoſuit potentes de ſede, & exaltauit humiles.* 4. Miſſus à Deo Samuel in domum Iſaiæ, in filium huius maiorem Eliab oculos vertit Regem vngendum; ſed *adhuc paruulus eſt & paſcit greges,* 1. Reg 16. hunc elegerat Deus. 5. Et ipſe, Matth. 18. *Niſi efficiamini, vt paruuli, non intrabitis in regnum cœlorum.* Innuit, ſolis humilibus cœlum patere. 6. Matth 19. *Sinite paruulos ad me venire.* Adeo Deus Pſ. 137. *humilia reſpicit in cœlo, & in terra.* *3. Deo amatur.*

II. Tanti eſt humilitas; vt magiſter illi par nullus, nec verba docendæ paria; Ipſe Dei filius facto eam docuit, Matt. 11. *Diſcite* à me, quia mitis ſum, & humilis corde. Vbi S. Greg. *Non ait, diſcite à me miracula patrare, mortuos ſuſcitare, fugare dæmones, mundos condere nouos, &c.* Græciæ vrbes omnes Homerum ſibi vendicabant, ita virtutes ſingulæ humilitatem, quæ terror vitiorum eſt. Adeo virtus vniuerſalis eſt. Hinc Dominus eam *Iuſtitiæ* nomine affecit, cum Baptiſta illi certaret humilitate, Matth. 5. *Sine modo, ſic enim decet nos implere omnem iuſtitiam.* Vbi *Gloſſa* ait, id eſt, *humilitatem.* *Eius magiſter Ieſus eſt.* *Eſt vniuerſalis virtus virtutum.*

Et hæc vna fuit ſaluti Publicano; vt perditioni Phariſæo ſuperbia.

PARS VIII.

Encomium humilium.

Humiles ſua non norunt bona.

I. Eſt ſuperborum de meritis, humiliũ de peccatis ſuis loqui. 1. Hinc Rufino percunctanti ex S. Franciſco: qu d de ſe ipſe exiſtimaret, is ait; Quod de maximo peccatorum. At, inquit ille, nec fur, latro, nec adulter, &c. es, ait: Si qualem mihi, Deus & illis gratiam dediſſet; maiora præſtarent, & ego in maiora ruerem, ni Dei me ſeruaret bonitas immerentem.

2. Iuſti ipſi ſua non norunt bona. Quia, vt qui in obuerſum intuens ſolem, ſimul & in domũ, nil videt eorum, quæ in domo ſunt: ita humiles, in Deum omnia referentes, in ſe nil ſuum vident: niſi quod fuliginoſum. 3. Vnde Sponſa Cant. 1. *Nolite me conſiderare, quod fuſca ſim, quia decolorauit me ſol.* 4. Dauid, qui alias ait: *Inops & pauper ſum ego*, humilitatem tamen ſuam notat vnicam: eaquo fretus ait Pſ. 130. *Domine, non eſt exaltatum cor meum, neque elati ſunt oculi mei, neque ambulaui in magnis, neque in mirabilibus ſuper me.* Ecce cor, oculi, pedes, caput, omnia humilia. Sed *humilis corde, & cor contritum* eſt princeps.

In Deo viuunt.

II. Ferunt eſſe fontem, in quo faces accenſæ extinguuntur; extinctæ accenduntur; ſi immergantur. Ita ſuccenſus ſuperbia ad Deum accedens; emoritur; Vt Phariſæus; humilis vitam aufert; Vt Publicanus.

Vincunt vel cum vitiis.

Chabriæ Ducis Athen. dictum eſt: *Agmen ceruorum fortius eſt duce Leone, quam leonum, duce ceruo.* Ita copiæ vitiorum duce humilitate fortiores ſunt copiis virtutum, quarum Dux ſuperbia fuerit. In Phariſæo erat, *Ieiuno, do decimas, &c.* Virtutes; ſed cum ſuperbia: In Publicano nihil; at humilitas: Et hic iuſtificatur præ illo. Vicit humilitas!

III. Hæc

Digitized by Google

III. Hæc cauſa eſt noſtræ iuſtificationis: reprobationis vero ſuperbia. 1. Quæ facit, preces non exaudiri. *Peccatores Deus non exaudit*: Gloſſa, id eſt, *ſuperbos*. 2. Hinc Bias Prienæus nauigans cum ſceleratis orta tempeſtate orantibus Deos, ait: *Tacete; ne Dij infenſi vos hinc abnauigare ſentiant*. Nam, qui ſe exaltant, hos humiliat. *Iuſtificantur.* *Exaudiuntur orãtes.*

3. Quare vt aurei nũmi in bilançe optimi deſcendunt; & hi in theſauris ponuntur: qui autem leuiores eleuantur, ij extruduntur: Ita ſuperbi reprobantur; accepti ſunt humiles. 4. Nam Eccl. 10. *Odibilis Deo eſt omnis ſuperbia*. Ad Iudith 9. *Manſuetorum, & humilium ſemper tibi placuit deprecatio.* *In cœlo reponuntur.*

Perora facta vtrorumque contentione per oppoſita ad effectum placentiæ Dei, in humilitate, & diſplicentiæ in ſuperbia.

DOMINICA XII. POST TRINITATEM.

Adducunt ei ſurdum & mutum; & deprecabantur, vt imponat illi manum. Matth. 7.

DAuid, 2. Reg. 11. *Vt vidit, vt perijt; vt eum malus abſtulit error.* Nam, cum viſa è ſolatio lauante ſe vt peccauit ſemel; in plura abijt inde peccata, diu quaſi mutus ac ſurdus à Deo relictus. Hinc Pſalm. 57 *Ego ſicut ſurdus non audiebam; & ſicut mutus non aperiens os ſuum.* Quæ calamitas hodie eſt complurium: habetque exemplum in Euangelio.

Circa quod nos

I. *De ſeptem Fidei fundamentis.*

II. *De fide, & charitate adducentium ſurdum, ac mutum.*
III. *De manu Dei tangente ipſum.*
IV. *De ſurdo, ac muto ipſo.*
V. *De ſanandi abductione ab turba.*
VI. *De nocumento turbæ.*
VII. *Turbæ altiora myſteria ſunt celanda.*
VIII. *De ingemiſcente Ieſu.*

PARS I.

De ſeptem Fidei fundamentis.

FIdes Chriſtiana, etſi per ſe indubitata; ſeptem innixa tamen eſt fundamentis. 1. De quo Prou. 9. *Sapientia ædificauit ſibi domum; & excidit colũnas 7.* 2. *Apoc. 5.* Viſum grande volumen, ſigillis 7. munitum, intus ac foris conſcriptum.

I. Fundamentum. Oracula Prophetarum, de omnibus articulis vaticinantium; Idq; ex Deo inſtincto. 1. Iuxta Actor. 10. *Huic Ieſu, omnes Prophetæ teſtimonium perhibent.* 2. Et illuſtrius 2. Pet. 1 *Habemus firmiorem propheticum ſermonem; cui benefacitis attendentes. Hoc ipſum intelligentes; quod omnis prophetia Scripturarum propria interpretatione non fit. Non enim voluntate humana allata eſt aliquãdo prophetia, ſed Spiritu S. inſpirante locuti ſunt S. Dei homines.* 3. Cum igitur ſolus Deus futura contingentia norit: iuxta Iſa. 46. *Annunciate; quæ futura ſunt; & ſciemus, quia Dij eſtis:* Sequitur Prophetias eſſe infallibiles.

II. Fun. S. Script. conſenſus & harmonia; in tanta Scriptorum eius varietate; concordantium tamen in altiſſimis articulis, aliter atq; aliter indicatis: *humanam notitiam tranſgredientibus:* Vt *Albumaſar. l. 1. Commut. diff. 4* loquitur: *Aug. 10. Ciu* hoc vtitur contra hæreſes, in quibus mera diſſenſio.

III. Autorum ſcribentium libros ſacros ſanctitas & vita: Vt Moſes *Dilectus Deo, & hominibus*. Eccl. 46. Et ex ordine cæteri, vt Apoſtoli Quorum vnum quis arguet de mendacio, qui ora mendacibus obturant.

IV. Fun. Quicqd lex Chriſtiana vel credi, aut fieri præcipit, omne rationi, æquitati, honeſtati, &c. conſentaneum eſt: vt, cui nil obijci queat, Pſ. 18 *Lex Domini immaculata, conuertens animas.*

V. Martyrum conſtantia; quibus pro Deo, in cauſa diuina patientibus, Deus ſingulare auxilium non impertiuiſſet: ſi res ipſius non acta fuiſſet. Vnde, ſecundum Hieronymum, Martyrium ſapit quid ſupra hominem.

VI. Fidei immota perſeuerantia, tot inter inſultus & Imperatorum; & Amicorum; & hæreticorum; & impiorum. Vt illud Gamalielis *Act 5.* manifeſtiſſimum ſit factum: *Si ex hominibus erit conſilium hoc; aut opus; diſſoluetur. Si vero ex Deo eſt, non poteritis diſſoluere illud.*

VII. Miracula. Hinc Ioan. 11. *Opera, quæ ego facio, teſtimonium perhibent de me.* Et confirmare volens diſcipulos Baptiſtæ, ait Matt. 11. *Renunciate Ioanni, quæ audiſtis, & vidiſtis: cæci vident, claudi ambulant*, &c. Hinc *D. Th 3. p q. 43. art. 4.* edita docet miracula eſſe ſufficientia ad confirmādam fidem; tum propter ſpeciem; nam omnem poteſtatem creatæ potentiæ excedunt. Ioan. 9. *A ſæculo non eſt auditū, vt quis aperiat oculos cæci nati. Niſi eſſet hic à Deo, non poterit facere quicquam.* Tum ob modum, quo ea fecit: Nam propria virtute; non alia inuocata ſuperiore; vt Moſes, &c. Marc. 1. *Quænam doctrina hæc noua? Quia in poteſtate ſpiritibus immundis imperat & obediunt ei.* Et, hodie. *Bene omnia fecit: & ſurdos fecit audire, & mutos loqui.*

PARS

PARS II.

De fide & charitate adducentium ſurdum, ac mutum.

I. ADducunt ei ſurdum, & mutum: non à natiuitate, vel caſu: ſed ex obſeſſione dæmonis, aiunt Theophylactus, & Euthymius. Quod tamen vix probabile. Cum rem tam notabilem Euangeliſta non ſiluiſſet: Et *Matthæus 9. Lucas 11.* expreſſerint idem de alio muto. At hoc in medio eſto.

Charitas proximi cõmendata. *Adducunt*: ex charitate proximi. Huius ſanctiſſimi quique ſtudioſi fuere. 1. Moſes, annis 40. paſtor ouium ſoceri Iethro, ſalutis Hebræorum fuit ſtudioſiſſimus. Iamque Ductor eorum effectus etiam animam pro eis deſpondet: Exod. 32. *Aut dimitte illis hanc noxam: vel, ſi non facis, dele me de libro tuo, quem ſcripſiſti.* 2. Abraham pro Pentapoli ſupplex Domino ait Gen. 18. *Nunquid perdes iuſtum cum impio? Abſit à te, vt facias hanc rem. Non eſt hoc tuum, qui iudicas omnem terram: nequaquam facies iudicium hoc.* 3. Dauid viſa populi clade ob ſuum peccatum, ora, 2. Reg. 25. *Ego ſum, qui peccaui. Ego inique egi: iſti, qui oues ſunt, quid fecerunt? Vertatur, obſecro, manus tua contra me.* q. d. Etſi plures ſint in regno peccatores; ego ſum peſſimus. 4. Rom. 9. *Optabam anathema eſſe à Chriſto pro fratribus meis, qui ſunt cognati mei ſecundum carnem.* 5. Dominus, curato paralytico in ſabbatho, calumniatoribus ait: Ioan. 5. *Pater meus vſque modo operatur: & Ego operor*, quaſi dicat, Pater non ceſſat benefacere hominibus vllo die.

Fides à Deo eſt. II. *Adducunt*, cum viua fide de Domini potentia, ſi vel manu tangeret, fore ſanandum. Fides ea nitebatur duobus. 1. Eximiæ exiſtimationi de Domini

mini benignitate ad benefaciendum. 2. Factis ab eo miraculis alijs.

Et ea fides tamen donum erat Dei. Eph. 2. *Gratia ſaluati eſtis per fidem; & hoc non ex vobis: Dei enim donum eſt.* Et Rom. 12. *Vnicuique diuiſit Deus menſuram fidei.* Sed Ioan. 6. *Nemo poteſt venire ad me, niſi Pater meus traxerit eum*: Id eſt, ait Auguſt. & Chryſoſt. Niſi fidem ei dederit. Vnde dicitur Act. 13. *Crediderunt, quotquot erant præordinati à Deo.*

Ergo fides eſt infuſa. 1. Vt ſtella Magos ducens ad adorandum, & offerendum, facta recens à Deo fuit, non vna ex creatis: Ita fides à Deo infuſa eſt, non vna moralium virtutum, quæ ducit ad colendum Deum. 2. Huius figura fuit columna ignea Iſraelitis ex Ægypto egredientibus prægreſſa. *Exod. 13.* 3. Iſaac Rebeccam ſibi deſpondet, *Gen. 24* datis ei armillis, & inauribus aureis, idque ad fontem potatis camelis. Ita Deus baptizatis fidẽ dat, & operoſam in ea charitatem. Oſeæ 2. *Sponſabo te mihi in fide.* Rom. 10. *Fides ex auditu eſt.* 4. *Hieram*, 3. Reg. 5. *dabat Salomoni ligna cedrina, & abiegna, iuxta omnem voluntatem eius ex Libano*: Itemque marmor, quo ad Templum vtebatur, non erat in regno Salomonis natum: ſed aliunde ea inferebantur: Ita in animæ templum Deus aliunde immittit baſes fidei, &c.

PARS III.

De manu Dei tangente infirmum.

I. ET *deprecabantur eum, vt imponat illi manum.* Et opus, & preces ad ſalutem proximi contulerunt. Si minus re iuuare, at orare Deum pro indigo promptum eſſe cuiuis poteſt, vt peccatori

ſurdo

ſurdo ad ſalutaria, aurem aperiat: muto ad laudes, & grates Dei, det vocem.

Manus Dei duplex. 1. iuſtitia. *Imponat manum.* Hæc gemina Deo: Pſ.100. *Miſericordiam, & Iudicium cantabo tibi Domine.* Manus Iuſtitiæ rigida eſt. 1. Docet Iob 19. *Miſeremini mei, miſeremini mei, vos ſaltem amici mei, quia manus Domini tetigit me. c.13. Manum tuam longe fac à me, & formido tua me non terreat.* 2. De hac Pſ. 20. *Inueniatur manus tua omnibus inimicis tuis.* *2. Miſericordia.* Manus Miſericordiæ læuis & lenis eſt. Pſ.143. *Emitte manum tuã de alto, & eripe me de aquis multis.* Hęc imponi rogabatur. Tum quod ſcirēt, ſic plures eum perſanaſſe: *Mar* 1.5 8. *Matt.8* 9 19. *Luc.*13, Tũ, quod & Prophetæ ſic ſueuerint ſanare. Id quod Ethnici quoque non ignorabant. Vt Naman, 4. Reg. 5. *Putabam, quod egrederetur ad me; & ſtans inuocaret nomen Domini Dei ſui, & tangeret manu ſua locum lepra, & curaret.*

Hac opus homini ſanando. II. Arduum opus, ſanare hominem. Tota manus requiritur; cum ad condendum orbē digiti ſuffecerint. 1. Pſ.8. *Videbo cœlos tuos, opera digitorum tuorum.* 2. Et Iſa. 40. *Quis appendit tribus digitis molem terra?* 3. Imo viſi tantũ digiti Dei Regibus ſunt horrori. Dan.5. *Apparuerunt digiti, &c. tunc facies Regis* Balthaſaris, *cōmutata eſt, & cogitationes eius conturbabant eum.* 4. Dæmones effugant Luc.11. *Digito Dei eijcio dæmonia.* Et ad ſanandum hominem manu eſt opus tota?

PARS IV.

De ſurdo ac muto.

Surdi & I. muti ſunt reprobi. AT Centurionis puero reſtituendo ſat erat verbum. *Dic tãtum verbo; & ſanabitur puer meus.* Cur hic non item? Quia ſurdus, & mutus erat, ad diuina vel audienda, vel prædicanda. Quod Reprobationis eſt ſignum. Hinc Leu. 22. *Bouem, & ouem, aure & cauda amputatis, voluntarie offerre potes, votum*

tum autem ex his ſolui non poteſt. Ita ſurdi & muti, à Deo ſunt reprobi: Eorumq; preces ſunt mutæ Deo; Deus ſurdus ipſis.

Nimirum ſic dæmon animabus eripere vocem ſueuit, & auditum; neu quando victimare queant Deo preces, grates, laudes offerendo, vel audiendo. Hæc enim ſacrificia iſtis potiſſimum ſenſibus patrantur. 1. Sic Iobum afflicturus Satan, greges primum victimales, vt oues, extinguebat: nō camelos & aſinas. Vt præriperet placandi Numinis occaſionē. 2 Ita Iudam obſtinauit: vt *Oratio eius fieret in pctū.* Pſ. 108. non in remedium. 3. Ita omnis victima impiorum abominabilis *Prou. 15.* ab eo redditur. 4. Hoc agit, & ſatagit vnū, vt pctōri Pſ. 33 *Non ſit ſalus in Deo eius*: maneatque reprob⁹. Ecce tibi, Hebræis poſcentibus, Exod. 32. *Surge, fac nobis Deos, qui nos præcedant*; ait Aaron: *Tollite inaures aureas de vxorū filiorumq; & filiarum veſtrarum aurib. & afferte ad me.* Non torques, brachialia, ſcyphos, &c. Vt ſignificetur, erepto auditu, cætera omnia ad idololatriam prona eſſe, adque ſcelera quæcunque alia.

Arte vſuq; dæmonis fiunt muti ad Dei laudes, preces, voces.

II. Videtur hic non prorſus fuiſſe mutus, ſed ægriloquus. Nam Græcè dicitur μογίλαλος, id eſt, qui vix loquitur. Et de ſanato dicitur, *& loquebatur recte.* Ita muti multi, qui loquūtur ſed non recte, maxime in Confeſſione. 1. At væ, hic, *qui abſcondit ſcelera ſua, nō dirigetur. Qui aūt confeſſus fuerit, & reliquerit ea, miſericordiā conſequetur.* Prou. 28. 2. Expertus inde damnum ait, Pſ. 81. *Quoniam tacui, inueterauerunt oſſa mea, dū clamarē tota die.* Oſſa, virtutes ſunt: vt, caro pro peccatis accipitur. *Inde* Pſ. 34. *Omnia oſſa mea dicent tibi, Domine, quis ſimiles tibi?* virtutes putreſcunt, dum homines ſurdeſcunt, & muteſcunt.

Muti in cōfeſſione.

Attamen in S. Scr. voces *Surdus* & *Mutus* ambigue ſumuntur. *In* bonā partē Pſ. 37. *Ego tanquā ſurdus non audiebā, & tanquā mutus nō aperiens os ſuū.* Et

Et alibi. *Factus ſum ſicut homo non audiens, & non habens in ore ſuo redargutiones.* Et iterum: *Dixi, cuſtodiam vias meas, vt non delinquam in lingua mea; poſui ori meo cuſtodiam; cùm conſiſteret aduerſum me peccator, obmutui, & humiliatus ſum.* In partem ſequiorem. Iſaias 42. *Surdi audite, & cæci intuemini.* Micheæ 7. *Aures eorum ſurdæ erant.* Lucæ 7. *Leproſi mundantur, ſurdi audiunt.* Mar. *Surde, & mute Spiritus ego præcipio tibi; exi ab eo.*

PARS V.

De ſanandi abductione à turba.

I. CEremonias adhibuit Sanator plures. 1. *Apprehendit eum de turba ſeorſum.* In turba infelicius ſuccedit ſalutis cura. Ergo Ierem 51. *Fuge de medio Babylonis, & ſaluet vnuſquiſque animam ſuam.* 2. *Digitos imponit in aures* vnctas ſaliua: Quicquid ab ſancto deriuatur, tactu eius ſanctificatur? dignum, quod in Reliquijs colatur: Hæreſis licet tingatur. 3. *Oculos ſubleuat.* Oſtendens miſero, vnde opem petat. Pſalm. 122. *Ad te leuaui oculos meos, qui habitas in cœlis.* Pſalm. 120. *Leuaui oculos meos in montes, vnde veniat auxilium mihi.* 4. Suſpirat, vt peccatori condoleas.

Non ſequimur Deum ni trahamur.

II. *Apprehendit eum.* Adeo nemo ſequi poteſt, niſi Pater traxerit eum quaſi violenter. 1. Loth *Gen.* 19. Angeli monuerant mali, exire ſuaſerant, & tamen *diſſimulante illo, apprehenderunt manum eius, eduxeruntque eum.* 2. Ita Ioan. 6. *Nemo poteſt venire ad me, niſi Pater meus traxerit eum.* 3. Vult etiam ſponſa trahi; Cant. 1. *vt currat in odorem vnguentorum ſponſi.* 4. Et Dominus Ioan. 12. *Ego, ſi ſemel exaltatus fuero, omnia traham ad meipſum.* Ora igitur. Pſ. 143 *Emitte manum tuam de alto, & eripe me, & libera me de aquis multis.*

III.

III. *De turba ſeorſum.* An non glorioſius, turba propius inſpectante? At docet vanæ gloriæ fugam; aiunt Hier. Chryſ. Theoph. Euthym. Vel, quod multi miraculo eſſent indigni. Vel, vt commodius funderet preces. Vel, vt diuerſis modis ſuam potentiam oſtenderet; alias enim aliter. *Cur ſeorſũ ductus.*

Sed maxime ideo: Quia, vt bene Caſſiodorus: *Nimia turba vitiorum ſine certamine vincitur; quandò ſolitudo gratia ſuffragatur.* Qui ſolitarius agit, emori peccata cogit. Quod enim concupiſcat, nil videt, audit, ſentit nihil. *Turba nocet.*

Heu: quam nocent contubernia hominum; & vero fœminarum! 1. Loth, *Gen.* 19 Nec inter filias tutus. 2. Nec apud ſororem Ammon, *2. Reg.* 13. Nec Abſalon continentię potens inter vel patris cõcubinas. *2. Reg.* 16. 4. Nec Salomon inter vxores. 3. *Regum* 15. 5. Eccl. 42. *In medio mulierum noli commorari. De veſtimentis enim procedit tinea, & à muliere iniquitas viri; melior eſt enim iniquitas viri, quam benefaciens mulier; & mulier confundens in opprobrium viri.* 6. Item Prou. 6. *Nunquid poteſt quis abſcondere in ſinu ſuo ignem, vt veſtimenta illius non ardeant? Aut ambulare ſuper prunas; & non comburentur plantæ eius?* Sic videre mulierem, eſt ignem igni iungere. *Fœminæ maximè.*

PARS VI.

De nocumento turbæ.

I. SEd & aliæ nocent mundi terræ: Id quod ex eo æſtimato. *Domus Dei,* 3. Reg. 6. *cum ædificaretur, de lapidibus dolatis, atque perfectis ædificata eſt, & malleus, & ſecuris, & omne ferramentum non ſunt audita.* At cum eſſet perfecta: Ecce *Nebula impleuit domum Domini; & non poterant Sacerdotes ſtare, & miniſtrare propter nebulam.* Ita in operibus corporalibus, nullum eſt impedimentum, vel *Turba obſtat hominem dicari Deo:*

 con-

Digitized by Google

contradictio: at vbi Deo nos dedicare incipimus; mox intus, foriſque nebulæ objiciuntur. Ergo *de turba ſeorſum.*

Maculæ. Cur in luna maculæ? Non quod in ipſa inſint: ſed quia terræ eſt vicinior; cuius eam humiditas propior afflat. Sic de turba vicinum turbat. Ergo *de turba ſeorſum.*

Cauenda eſt. Audi Iobum.12. *Interroga volatilia cœli, & indicabunt tibi* Quid? quę? Apes, inquam. Hæ ingruente hyeme, vel tempeſtate, aut vento; conſciæ ſuæ infirmitatis, non ſe librant in altum, ſed condunt in apiarium. Sic ventoſam fuge turbam, fuge periculoſam: Iſa.32 *Et erit vir, ſicut qui abſconditur à vento & celat ſe à tempeſtate.*

Eſt ſylua malorum. II. *De turba ſeorſum* cede è mũdo: qui eſt ager zizanioſus; *Matt.*13. Eſt ciima Sodomęum, *Gen.*18. cede cum Loth: Eſt regnum Babylonium; in quo ad ſonitum fiſtulæ adoratur ſtatua peccati, *Dan.*3.

Eſt hoſtis. Qui iuratum habet inimicum; fugit ipſum: quin & addictos ipſi ſocios. Tu mundum fuge, & mundanos. Nam Eccl.7. *Qui timet Deum, nihil negligit.*

Idololatra eſt. Abrahamo Deus, *Gen.*12. iuſſit; *Exi de domo tua, & cognatione tua.* Cur? Terra Chaldæa erat idololatrica tota: inter vitia nec optimus ſat tutus eſt. Et quæ Chaldæa perículoſior mundo hoc, & ſæculo nequam!

Immunda. III. Quis perambulet aſpera loca ac ſenticoſa, pedes illæſus? Et in mundo quis volutabitur inoffenſus? Quis permeabit cum affectibus intaminatis?

Deſenenda. Sponſo ad oſtiũ pulſanti Sponſa ait: Cant.5. *Expoliaui me tunica mea; quomodo induar illa? Laui pedes meos; quomodo inquinabo illos?* Sic reſponde, cũ amor mundi pulſat te: Tunica ambitio, &c. eſt: pedes, affectus ſunt.

Corruptrix. Si nec ſponſo ſat ſponſa fidebat euocanti: tu mũdo fidas, ac tali? En totam Lothi familiam corruptã

ex

ex cohabitatione Sodomitarum: vxor immorigera ſaleſcit in ſtatuam; filiæ vſque ad incæſtum exardeſcunt. Ergo beatus qui *de turba ſeorſum*.

PARS VII.

Turba altiora myſteria calanda.

I. SEd cur *ſeorſum?* An etiam, quod turbæ ſacra myſteria non ſint vulganda; ne eorum vileſcat dignitas? Ita reor. 1. Ideo Eliſæus, 4. Reg. 4. *ingreſſus clauſit oſtium ſuper ſe, & ſuper puerum: & orauit ad Dominum*: Sicque ſolus ſolum ſuſcitauit mortuum. 2. Ita, Ieſus, Matt. 9. *Cum eieciſſet turbam, intrauit, & tenuit manum eius; & dixit: Puella ſurge.*

3. Quin & Ethnici ſacra ſua ſeruauere ſecreta. *Sic Ethnici* 1. Hinc Cæſar laceros Sybillinos libros iuſſit Pontifices ſua ipſos manu deſcribere; neu profanus legeret. *Sic Dion. Caſſ. l. 54. hiſt. Rom.* 2. Tarquinius Superbus Tullium Duumuirum inſutum culeo viuum in Tyberim abiecit; quod Rituum ſacrorum librum Petronio credidiſſet deſcribendum iam tritum ac lacerum. Ita *Val. Max. l 1. c. 1.* 3. Ægyptij templorum valuis Sphynges affigebat: Indicio; ſacra eſſe ænigmata, & ſilenda: Sic *Clem. Alex. l. 5. Strom.*

4. Deus iuſſit, *Exod. 26.* Sanctis ſanctorum oppandi velum: Tabernaculum, *Leuit. 16.* obtegi cortinis: Ne vulgarentur Sacra. *Sic Deus.* 5. In Eleuſinijs ſacris ſacrificuli clamabant inchoaturi: *procul hinc, procul ite profani*: Nec ijs inter eſſe licebat, niſi initiatis. Alcibiades, inuictus Athenienſibus Dux, quod non initiatus ijs adfuiſſet; accuſatus eſt capitis; ac perægre abſolutus. *Plut. in vita eius.*

II. *Miſit digitos ſuos in auriculas eius*: id eſt, S. Spi-

 ritus

ritus chariſmata. De quo Eccleſia: *Dextera Dei tu digitus*. Luc. 11. *In digito Dei eijcio dæmonia*. Id eſt, vt Matt. 12. ait. *In ſpiritu eijcio.*

Iuſtificatio impij. Surdi huius, & muti curatio ſignificat impij iuſtificationem: Sed hæc eſt opus S. Spiritus, ac maius quam mundi creatio, teſte *Aug. & D. Thom.* Ergo. *Quid per digitos Redemptoris, niſi dona S. Spiritus deſignantur,* ait S. *Greg. hom.* 10. *in Ezech.*

Miſit digitos ſuos, id eſt, virtutem miraculorum. Eſt enim Ieſus manus Patris: Vt Pſalm. *Emitte manum tuam de alto*: Sic Orig. hom. 27. in Num.

Attributa Christi. In ea manu Patres quinque notant digitos. 1. Minimus, humilis obedientiæ. 2. Medicus miſericordiæ peccatorum ſanatricis. 3. Medicus miraculorum operator. 4. Index prudentiæ. 5. Pollex fortiſſimus Paſſionis & mortis.

Et ſaliuam infricuit: Oſtendens, ait *Euthym.* omnes corporis partes, ob vnionem hypoſtaticam, eſſe ſalutares.

PARS VIII.

De ingemiſcente Ieſu.

Cauſa gemitus. *1. Amor noſtri.* I. SVſpiciens in cœlum ingemuit. 1. Quia immenſum amauit ſalutem humanam. Vnde tantus hic dolor eius fuit; quantus amor erat. Hic enim cauſa doloris eſt.

2. Grauitas peccati. 2. Quia ſolus peccati grauitatem norat, & penſabat. Quam nec Angeli, nec ipſa B. V. Maria ſat queunt comprehendere: quomodo peccatum malitia mortalis perdat bonum ſummum & immortale. Neceſſe eſt malum ſit incomprehenſibile, quod perdit bonum incomprehenſibile.

3. Infelicitas peccatoris. 3. *Ingemuit*: Quia ſolus peccatoris miſeriã norat: quod & ſummum bonum amiſit Deum, & eum fiet

hoſtem

Digitized by Google

hoſtem ac perſecutorem. Pſ.33. *Oculi Domini ſuper iuſtos; & aures eius in preces eorum. Vultus autem Domini ſuper facientes mala: vt perdat de terra memoriam eorum.*

Ob iratum Deum.

II. Heu Dei ira quam res dira eſt? 1. Iacob *Gen.* 31. vel Labani ſoceri mutatum vultum nō ſuſtinuit: & Dei quis feret? 2. Cain, *Gen.* 4. ſenſit iratum, & dixit: *Ecce, eijcis me hodie à facie terræ, & à facie tua abſcondar, & ero vagus, & profugus in terra. Omnis qui inuenerit me, occidet me.* Eadem cuique ſors peccatori.

Ob inimicas creaturas.

Nec mirum. Nam anima, à qua receſſit Deus, oēs in ſe creaturas armat, vt neſciat, vbi corruet. Senſit Pſ.70. *Dixerunt inimici mei*, dæmones, *qui cuſtodiebant animam meam, conſilium fecerunt in vnum, dicentes: Deus dereliquit eum, perſequimini, & comprehendite eum: quia non eſt, qui eripiat.*

Iram Dei quis feret.

Abſalon, 2. *Reg.* 14. quam acerbe tulit à patris ſe conſpectu arceri? *Obſecro*, ait, *vt videam faciem Regis. Quod ſi memor eſt iniquitatis; interficiat me.* Neque tamen oderat eum pater: At Deus eſt, qui & odit peccatorem. Amano *Eſth.* 7. videre Aſſuerum iratum, morte grauiꝰ videbatur: eo maxime, quod ſumma omnia ab eo accepiſſet, Regis quondam ipſe delicium. Exitus erat: *Suſpenſus eſt Aman in patibulo, quod parauerat Mardochæo; & Regis ira quieuit.* At peccator quanto plura ab Deo accepit? Et Deus ipſi nunc iratus eſt, non metuet Ipſum? Non Angelos? &c.

4. Immenſitas pœnarum.

III. 4. Ingemuit: quod pœnarum noſſet immenſitatem ſolus: Ideoque ab creatura incomprehenſibilem. 1. Quo igitur amore, ac dolore fleuit ſuper Ieruſalē; eo hic ingemuit ſuper hominē peccatorē. 2. Quid! Dei Filius gemit ob pctū; peccator cachinatur? Quid eſt? quod peccati grauitatē non ſentit? Quia pctū in ſuo centro eſt, in voluntate nimirum reſidet: At cum primum inde emouetur per pœnitē-

Peccati grauitas.

 tiam,

Digitized by Google

tiã, iã tũ eius ſentitur grauitas. Vt elemẽta, ait *Ariſt.* in ſuo centro grauia non ſunt; at extra hoc, grauant. Nã homo viuus in fundo iacens oceani, hui⁹ pond⁹ non ſentit: at in ſicca iacens ſub vaſe aqua pleno, põdere opprimitur: Sic iacens in voluntate peccati, & peccandi, leue ducit, aut nihil pc̃tũ: at ex eo extract⁹ volũtatis malæ oceano, tum grauitatem ſentire pc̃ti incipit: ac dolet. Ita Dauid Pſal. 37. *Sicut onus graue, grauata ſunt ſuper me.* Et mox *Afflictus, & humiliatus ſum nimis, & rugiebam à gemitu cordis mei.* Ideo & Ieſus ingemuit.

IV. Deniq; miſerum perſanauit, ac tantum non beauit. Hic fructus alienæ fidei & charitatis adducentium ipſum Sic *Matt* 8. Viuæ Centurionis fidei donatus eſt ſeruus eius: Sic filia matri Cananææ: Sic S. Stephani precibus Paulus: Sic Monicæ S August. Qui de i lo, ſerm. 2. & 4. de S. Steph. *Niſi Stephanus oraſſet, Eccleſia Paulum non haberet.* Deque Auguſtino Ambr. Monicæ ait: *Impoſſibile eſt, vt filius tantarum lacrymarum pereat.* Quare impletum Iſa. 35. *Tunc aperientur oculi cæcorum, & aures ſurdorũ patebunt.* Et Sap. 10. *Sapiẽtia aperuit os mutorũ, & linguas infantium fecit diſertas.* Itaq; *bene omnia fecit.*

DOMINICA XIII. POST TRINITATEM.

Homo quidam deſcendebat ab Ieruſalem in Iericho, & incidit in latrones.

Lucæ 10.

DAuid, 1. *Reg.* 30. in procinctu perſequendi incendiarios vrbis Siceleg, relictum ab fugientibus in via ſeruum ægrum Ægyptium benigne ſuſcepit, ac fouit. Ita præſens Samaritanus.

Circa quod nos

I. *De gratia iuſtificante.*

II. De

II. *De politicis multiſciis, ſed rerum ſalutis ignaris.*

III. *Iungendam ſcientiæ virtutem eſſe.*

IV. *De dilectione Dei ex toto corde.*

V. *De lapſo in latrones.*

VI. *De Sacerdote, & Samaritano.*

PARS I.

De gratia iuſtificante.

I. Fides, & Theologia docet apud *D. Th.* 1. 2. *q.* 111. *a.* 9. Et 2. *Sent. diſt.* 28. *a.* 8. Nil poſſe hominẽ operari boni, quod cœlo ſit dignum, ni gratia Dei adiutetur. 1. Nam Ariſt. 3. de anima, ait: *In omniũ rerum natura ſemper eſt aliquid, quod poteſt facere omnia illius genera.* 2. Oſtendit exemplo, 1. Meta. & 7. Phyſ. Nam *in mouentibus, & motis non eſt proceſſus in infinitum, ſed neceſſe eſt venire ad aliquem motorem primum* Ita bonas actiones neceſſe eſt à Primo Agente deriuari. *Sine gratia Opera non ſunt meritoria.*

3. Nam, vt ait Plato in Timæo: *Omne eſſe eſt à primo Eſſe, vt omne verum eſt à primo Vero: ſic omne bonum eſt à primo Bono.* 4. Clariſſime Ariſt. 1. Polit. *Sine Deo nihil eſt poſſibile.* 5. 2 Cor. 3. *Non ſumus ſufficientes cogitare aliquid à nobis: ſed omnis ſufficientia noſtra ex Deo eſt.* 6. Ioan. 15 *Sine me nihil poteſtis facere.*

II. Rurſus. *D Th.* 1. 2. *q.* 109 *a.* 7. Exiſtens in peccato mortali emergere ſine ſpeciali Dei gratia non poteſt. 1. S. Anſelmi vox eſt. *Homo ſeipſe in puteũ dare; ſed non educere poteſt* 2. Hinc de peccatore Prou. 23. *Eris, ſicut dormiens in medio mari, & quaſi ſopitus gubernator amiſſo clauo.* 3. Ionas huius figuram dicti fert facto. 4. Auguſtini vox eſt. *Homo ſibi vitam eripere poteſt, ſed non reddere.* Ita peccator *homo per malitiam occidit animam ſuam.* Sap. 16. At dein. Pſ. 77. *eſt ſpiritus vadens, & non reuertens.* *2. Peccator non poteſt per ſe reſurgere.*

Eſt mancipatus Satanæ. III. Chryſoſtomi ſententia eſt: Homo per peccatum ſe obligat Satanæ vt domino, mancipium. Vt, qui elegerunt Regem; Regem pati debent eundem: At Satan, Iob 41. *Ipſe eſt Rex ſuper omnes filios ſuperbiæ*: quem peccantes libere, libere eligunt: ac proin pati debent obnoxij: ni Deus eripiat. 2. Iacob cum filiis, tempore penuriæ, in Ægyptum commigrauit, vt biennij, vel triennij tempus iſthic moraretur. Sed contigit patrem extingui; durare ſterilitatem; mori Patriarchas; morari inibi poſteros annis, 400. redigique in ſeruitutem. Dum eos Deus educeret in manu forti, & brachio excelſo. Idem euenit pertractis in peccatum.

Miraculoſe emancipatur. 3. Vnde nemo exit; niſi miraculo eductus. Nam vt *Aug. lib. de lib. arbit.* Maius eſt opus peccatoris juſtificatio; quam mundi creatio. 4. Ratio. Ariſt. in Poſtpred. ait: *A priuatione ad habitum impoſſibilis eſt regreſſus per naturam.* Vt amiſſi viſus nulla eſt recuperatio naturaliter. At peccatum excæcat animam. Sap. 2. *Excæcauit eos malitia eorum.* Quare ad lumen gratiæ non datur regreſſus naturaliter. Vti hic lapſus in latrones, periſſet; ni Deus ipſum ſeruaſſet.

PARS II.

De politicis multiſciis; ſed rerum ſalutis ignaris.

Sunt oculiſtæ. I. E*Cce Legisperitus*: at ignarus ſui, & cœli, & vitæ. 1. Similis oculo, qui videt omnia; ſe vnum nõ. *2. Adamitæ.* 2. Similis Adæ, qui Doctor creatus creatis rebus omnibus nomina dare ſciuit, apta naturæ cuiuſq; at ſibi vni non: ſe vel nudũ eſſe neſciebat. Tales hodie multi ſcioli; at ſuorum neſcij, atq; ſalutis, rerumq; cõ- *3. Beſtiæ.* ſciẽtię. 3. Sæpe eſt hiſce vt quiſq; taliũ dicere queat,

Pſal.

Digitized by Google

Pſ.21. *Vt iumentū factus ſum apud te* in ſpiritalibus *& ego ſemper tecum* in regendis ſubditis, regno, rep.&c. Ita politici ſunt; terrena ſapiunt; atqui, vt 1. Cor. 2. *Animalis homo non percipit ea, quæ Dei, ſunt*: ſic ipſi.

4. An non, 2. Reg. 16. 17. *conſilium Achitophel, quaſi ſi quis conſuleret Deum?* In rebus tamen animæ bruto erat brutior; vt deſperatus ſe ex laqueo ſuſpenderet. Tales aquilæ, ac lynces in ſæcularibus multi, talpæ in ſpiritalibus. Quia ſunt, qualis Pſal. 48. *Homo, cum in honore* gratiæ *eſſet, non intellexit*: ſed floccipendit, & excidit: *Et* ideo comparatus eſt in mentis inſipientibus, & ſimilis *factus eſt illis*. *4. Achitopheliani.*

5. Et idē illis, quod euenit Dauidi, Pſ.37. *Dereliquit me virtus mea: & lumen oculorum meorum*, in politicis acutum, *non eſt mecum* in ſpiritualibus. Quid? Vicerat Goliathum, Philiſtæos, hoſtiles exercitus, leones, vrſos, &c. & vt Deo ſeruiat, *dereliquit eum virtus, & lumen oculorum?* Ita cœcutit hic Doctor: *Domine, quid faciendo, vitam, &c.* Indocte Doctor, alios docere potes: teipſum non potes. *5. Cœci.*

6. Ita *Rex Syriæ dixit* Naamani, 4. Reg. 5. *Vade & mittam literas ad Regem Iſrael, &c.* quibus eū commendabat, vt iuuaretur, quo à lepra mundaretur: & mundatus eſt ab vtraque lepra: Rex autem ſibi ipſi non ſapuit ad ſalutem animæ ſimilem. Similes Syri ac Reges multi; dirigunt alios bene: ſe negligunt, vel euertunt. Pſ.49. *Peccatori autem dixit Deus: quare tu enarras iuſtitias meas, & aſſumis teſtamentum meum per os tuum? Tu vero odiſti diſciplinam, & proieciſti ſermones meos retrorſum.* *6. Syri immundi.*

7. Sunt vt Arcæ fabri; qui ipſi diluuio periere, cum Noacho ac filiis arca ſaluti eſſet. *Gen. 6.* *7. Arcæ fabri.*

8. Eiuſdem metuens Apoſtolus ait: *Timeo,* *8. Reprobi.*

Digitized by Google

ne, cum aliis prædicauerim, ipſe reprobus efficiar. 1. Cor. 9.

9. Damnoſi. II. Sed eſto, ſint qui ſciant alia; at neſciant ſpiritualia: ſapiant aliis ac conſulāt: non ſibi. Verum eſſe doctos: & eos etiam noxios aliis: hoc vero intolerabile. 1. Inquirunt, vt Herodes, de Chriſto nato: Scripturas euoluunt: non vt Deum colant; ſed impietatem ſuam ſtabiliant.

10. Ligna mortis. 2. Produxit Deus, Gen. 2. *lignum vitæ in medio paradiſi, lignumq́; ſcientiæ boni & mali.* Talia ſunt iſti ligna; at infructifera: ſæpius noxia.

11. Serui pigri ſæpe nequam. 3. Similes ſeruo, *Matth. 25.* qui talentum abſcondit in ſudario; ſibi inutilis; damnoſus Domino per ſolam ceſſationem: quid ſi etiam aduerſus ipſum vſus talento fuiſſet? Id quod peccatorib. commune eſt, propriū ac perpetuum.

12 Aſtrorū ignes fatui. 4. Vt aſtra, etſi facta ad bonas influentias, ſæpe tamen peſtilentes producunt influxus, ſecundarum interuentu cauſarum: Ita docti: qui, *Dan. 2.* comparantur ſplendori firmamenti, & ſtellis. 5. Sunt vt ager ille cōſitus ſemine bono: zizania tamē plenus.

PARS III.

Iungendam ſcientiæ virtutem eſſe.

Quærens malus. I. MAgiſter, quid, &c. verſipellis tentator: non quęrit vt diſcat; ſed nū quid ignoret Dn̄s, reſciſcat. 1. *Os tuū*, Pſ. 49. *abdauit malitia, & lingua tua concinnauit dolos.* 2. Hæc percunctationis tuæ veſtis ex lino, & lana contexta eſt: contra vetitum, *Deu.* 22.

Ponderoſam tamen moues quæſtionem; non vt hodie plures ſcholę; An Deus ſit in locis imaginariis An ſerpens ante Adæ peccatum cōſtiterit pedibus? *Narrauerunt mihi iniqui fabulationes*, Pſal. 118.

Quæſtio bona de bonis operib. Deinde. 1. Vt veterator fuerit; non erat tamen Lutheranus, aut Caluinianus, qui opera bona ſaluti abnegant: At is ait: *Quid faciendo.* 2. Ille etiam

Pater-

Digitized by Google

Paterſamilias mercedem dat operariis, *Matt.* 20. nõ otioſis. 3. Quin & Conuerſus quærebat: Act. 9. *Domine, quid me vis facere?*

II. Par indiuiſum eſto ſcientia & Virtus: perniciose diſſociantur. 1. In ora veſtis Pontificiæ eſſe tintinnabula, & mala punica alternis debebãt: ita in Doctore, Scientiæ & virtutis actus ſimul appareãt. Tintinnabulum habebat is legisperitus; ſed malũ granatum nullum. 2. Vitium doctorum & iſtud eſt, non conſulere Antiquitatem, Conſenſum maiorum, ac retro ſæculorum Traditionem: ſed altius ſapere, credere ſibi, cæteros ſuo ſubiicere iudicio, & deſpicere. Hi carnales ſunt. Contra hos *ſurgunt indocti, & cælum rapiunt: ipſi cum doctrinis ſuis, ecce, in carne & ſanguine volutantur*; aiebat de ſe *S. Aug. l.* 8. *Conf. c.* 8. 3. Arſenius Arcadii & Honorii Imp. pœdagogus ac magiſter, cùm ſpreto mundo eremũ coleret; idiotam ſenem quendam identidem conſulebat ſubditus illi; rogantib. cauſam, ait: *Huius ruſtici illiteratam iuſtitiam fateor me nondum didiciſſe.* 4. Hyppomachus Dux, refert *Plut. l. de cupid. diuit.* audiens laudari quendam à lõgitudine corporis, ac manuũ: ideoq; gymnicis duellis aptum ait, Bene quidem, ſi corona in alto pendens deripiẽda foret: at iam robore ſolido & dexteritate certandum eſt. Ita eſt; Si doctus celebretur; at non perinde vir bonus. 5. Ecce Paulum, 1. Cor. 13 *Si habuero omnem Scientiam: charitatem non habuero: nihil ſum.* 6. Ideo Pſal. 118. *Bonitatem, & Diſciplinam & ſcientiam doce me.* 7. Potuerunt iſti quidem oſtendere Herodi, *Matth.* 2. Chriſtum in Bethleẽ naſciturum; ſed loco ſe mouere, Magoſque comitari adoratum noluerunt. Nimirum ſe reſpectibus paſci ſat habebant. 8. Alia ſponſus ornamenta ſpondet ſponſæ Canticorum 1. *Murenulas aureas faciemus tibi, vermiculatas argento.* Quid! Quis aurum vidit argento illuſtrari?

Scientia comes virtus ſit

1. Actionis.

2. Concordia.

3. Iuſtitia.

4. Bonitatis.

5. Charitatis.

6. Diſciplina.

7. Sequela Dei.

8. Perfectionis.

At

At charitas aureæ perfectionis condecoratur argento ſcientiæ. Quæ duo diuinum quid efficiunt.

Similia cōtrariorum. III. Alioquin, 1 *Cor.* 13. Argentum ſolum, *eſt velut æs ſonans, aut cymbalum tinniens.* 2. Velut idolum, quod oculos habet, & non videt; manus, & non palpat. 3. Vt camini, eminent quidem ſupra domum altiores; ſed domus pars ſunt fuliginoſiſſima: Tales doctores affectuum & vitiorum interiore fuligine defœdati; Ex parua ij ſcintilla ſæpe magnum excitant incendium. 4. Sunt vt montes: qui etſi ſæpe ſint fontipari, fœnipari, fructiferi, amœni; cœleſtis influentiæ proximi: in iis tamen ſunt ſæpe Gelboini ſteriles, fragoſi, ibicum nidi, &c.

5. Idem proinde, quod arbori Nabuchodonoſoræ, eueniet iis, qui ſimiles illi ſunt. Erat *fructus eius nimius* quidem, Dan. 4. ſed *ſubter eam habitabant animalia, & beſtiæ: & ex ea veſcebatur omnis caro.* Ingrata arbos, beſtias paſcens meras: non homines: Ideo Dominus: *Succidite arborem, diſcutite folia, diſpergite fructus.* Quot ſunt Doctores eximii cætera omnia: ſed vel auripetæ, vel honoripetæ, vel hæredipetæ: aut aliter improbi! *Arbores autumnales, bis mortuæ,* ait Iudas. Ergo *omnis arbor, quæ non facit fructum bonum, excidetur, & in ignem mittetur.*

Sunt ii quidam Naamanes; qui cunctos præſtant honoribus, opibus, gratia, potentia, ſcientia; Sed & vitiorum lepra. Qualis hic Leguleius.

PARS IV.

De Dilectione Dei ex toto corde.

Cor Deo debetur. I. D*iliges Deum tuum ex toto corde.* Chryſoſt. ait. Primum, quod poſtulat, eſt cor. Primum igitur

Digitized by Google

tur illi conſecrandum eſt. 1. Hinc Pſal. 50. *Cor mundum crea in me Deus: & ſpiritum rectum innoua in viſcerib. meis.* Non petit pedes, ad ambulãdum audacius; non manus ad bellandum fortius; &c. Omnia ſunt nihili; nî cor ſit rectum. 2. Cor eſt quaſi primum Mobile, cæteros mouens orbes: Ita cor omnia, quæ corporis ſunt, regit.

3. Ezech. 1. *Quocunque ibat Spiritus: illuc, eunte ſpiritu, & rota pariter elauabantur, ſequentes eum. Spiritus enim vitæ erat in rotis.* Ita cor regit animæ potentias. Ideo Deo debetur, vt nobiliſſimum.

4. Exod. 13. *Sanctifica mihi omne primogenitum tam de hominibus, quam de iumentis:* Cætera vſui reliquit. At cor in homine eſt primogenitum: teſte *Ariſt.* primum & vltimum viuens. Amor item in virtutibus eſt primogenitus. Ergo Deo ſacrandum cor & amor.

II. *Auguſtinus* ait, cor eſſe fontem, è quo duo exiſtunt flumina; quibus cœlum & terra exundat. Nimirum Appetitus terrenorum fœdæ aquæ: at illimis, vnde Amor cœleſtium. Ergo *Diliges Dominum Deum, &c.* *Id fons amoris eſt vtriuſque.*

1. S. Bernardus id ita explicat: *Sic Deum diliges: vt nullis voluptatum illecebris ita capiaris, vt ab eius amore, & obſequio disiungaris.* 2. Moyſi ait Pharao, Exod. 10. *Ite, & ſacrificate Domino: oues tamen veſtræ, & armenta remaneant:* Cui Moyſes confeſtim: *Cuncti greges pergent* nobiſcum. Non remanebit ex eis vngula, quæ ſunt neceſſaria in cultum Dei. Ita & mundus ſuggerit: greges ſenſuum ac facultatum exteriorum deliciis relinquamus: Sed *ex omnibus viribus tuis*: dicit Dominus: ideſt, Ex omni, quod in anima, corpore, circumque eſt; nil in te, vel extra te ſupra Deum diliges. *Diligendus ex toto Deus eſt.*

Amori Dei omnia poſt ponenda.

Et Nota, cor primo nominari; demum mentem, id eſt, intellectum. Nam piæ mentales meditationes manant ex corde diligente. Hinc Cant. 2. *Introduxit me in cellam vinariam: ordinauit in me charitatem*: Vt ea 1. debeatur Deo, tùm mihi; dein proximo: Et 1. corde, 2. anima, 3. mente. Idq; ita: vt potius mundum, & omnia perdas, quam Deum.

Etiam in veteri Lege.

Sic Moyſes fecit, Exod. 32. *Ponat vir gladium ſuper fœmur ſuum: & occidat vnuſquiſque fratrem ſuum, & amicum, & proximum.* Quia vitulum adorarant. Honori Dei cunctos poſtponebat. Dictum factum. Cæſis 20000. hominum ait, *Conſecraſtis hodie manus veſtras Domino, vnuſque in filio, & fratre ſuo: vt detur vobis benedictio*, qui amorem Dei prætuliſtis, amori proximorum.

Eoque magis in Noua.

III. Quod ſi tale in veteri Lege patratum; quanto magis in Noua præſtandum eſt? Nam in cœna dans idem mandatum ait, Ioan. 13. *Mandatum Nouum do vobis*: quia nouo modo, & exemplo id Ipſe impleerat, Et vero impleri cupit à nobis, pro cuiuſque virili.

Ob finem hominis.

Et ad hoc creatus homo eſt. Quærit Picus Mirandula. Cur omnibus creatis demum hominem crearit Deus? Iam enim cuncta diſtribuerat, Angelis cœlos, terram animalibus, aerem auibus, piſcibus vndas. Reliquum homini nihil. Nec illa quicquam de ſuo cedent iure ipſi. Reſpondet, ſua ſint cuique, ſed homini Deus. 1. Pſal. 15. *Dominus pars hæreditatis meæ, & calicis mei. Tu es, qui reſtitues hæreditatem meam mibi*, 2. Pſ. 141. *Portio mea Domine in terra viuentium.* 3. Et alibi *Pars mea Deus.* Vere *Beatus populus, cuius Dominus Deus eius.* 4. Auguſt. 1. Conf. c. 3. *Feciſti nos Domine ad te, inquietum eſt cor noſtrum, donec quieſcat in te.*

Cuius pars Deus.

Et-

Ergo hoc ſit pondus, ad quod appendes omnia opera tua, *Diliges Dominum Deum tuum*. Pondus erat Hæbræis duplex. *Leu.5. Exod 3.* Publicum ſeu commune, & Sanctuarii, hoc exactius erat; Ita pondus amoris iã nunc. Commune eſt pro mundi more & amore, Sanctuarii Religioſorum ac perfectiorum eſt. *Amoris pondus.*

Amor ſimilis eſt notæ arithmeticæ, o nullam vocant. Huic ſi præponas vnitatem, valet 10. ſi addas o, valet 100. ſi aliud, valet 1000. Ita tantum valent actiones piæ, quantus amor. *Et meritiſ.*

IV. Dignum eſt Deum diligi; Quia, Dominus. Deus, Tuus eſt. Quia Bonus, Iucundus, vtilis. Ob Potentiam, Sapientiam, Clementiam. 1. Sic dilexit eum Suſanna, *Dan.13.* quæ mori maluit; quam duobus conſentire ſenecionibus. 2. Sic herum tuum Ioſeph, *Gen.29.* heræ ſe negans, *Quomodo poſſum hoc malum facere, & peccare in Dominum meum.* *Cur diligendus Deus.*

Ex toto vult diligi, non ex parte; 1. Vt 1 *Reg.5.* Philiſtæi eodem in templo Arcam & Dagon colere volebant, ſed irato Deo vtrumque perdiderunt. 2. Filii Aaron, *Leu 10.* quod ignem nouum & alienum accerræ impoſuiſſent, à Domino occiduntur. Sic qui amorem profanum cordi imponunt, eius fumus Deo odibilis eſt. 3. Meretrix paruipendebat infantem diſſecari, *3.Reg.3.* At Salomon ſaniori iudicio totum matri reddebat, ſic amor, animæ fœtus, non eſt diuidendus, dandus Creatori totus. 4. Cain, *Gen. 4.* quod optimum de ſacrificio, retinuerat ſibi, deterius Deo offerebat, fit reprobus, ac inde paricida. Diuiſus amor ſignum reprobationis eſt. *Diuiſus amor punitur.*

Digitized by Google

PARS V.

De Lapſo in latrones.

Peccati malitia.

I. ET *quis eſt meus proximus?* Reſpondet Dominus per parabolam: ſimul quâ docet peccati malitiam, è qua omnis miſeria manat, & diluuium malorum. 1. Nam *peccatum* Hebræi dicunt *Aberem*; ab radice *Aben*, id eſt, *vniuerſalis deſtructio.* 2. Nec mirum. Deum eiicit animo, ſimul omne bonum. Patet in Saule peccatore, 1. Reg. 28. *Quid me*, ait Samuel, *interrogas, cum Dominus receſſerit à te?* 3. Eccleſ. 9. *Qui in vno peccat: multa bona perdit.* 4. Deuter. 28. *Maledictus erit in ciuitate, maledictus in agro, maledictum horreum tuum, & maledicta reliquia tua: maledictus eris ingrediens, maledictus egrediens.* Hanc miſeriam repræſentat *Homo quidam deſcendens.*

Ada lapſus.

II. *Homo*, Adam, (vt S. Patres conſentiunt) integer vndique in Ieruſalem paradiſi: *deſcendebat* ad appetitus inferiores; (cuius *conuerſatio in cœlis* erat, Phil. 3.) Et *cum in honore eſſet, non intellexit; comparatus iumentis inſipientibus, ſimilis factus eſt illis*, Pſalm. 48. Patet idem in prodigo, *Luc.* 15. Illuſtri loco natus, voluptates conſectatus, ad incitas veniet. Quoties caſum deflerit ſuum ante, quam ad patrem reueniret? At flebilior ſtatus eſt peccatoris. Ex quanto, à quantis excidit; ad qualia; quouſque?

Eius corruptio.

Sed Adami noſtri ſtatum triplicem intuere; Creationis, Lapſus, Reparationis. Quam beatus in primo; tam infelix in ſecundo. 1. Vtque dolium vini totum corrumpit aceti gutta; vnus peſtilens vrbem; ita peccatum hominem deſtruxit; trũcauit vndique arborem; vt fructib. efferendis eſſet in-

inepta. 2. Vt cadauera, dum vis balſami durat, durant incorrupta. at ea deficiente, deficiunt: Sic gratia in homine.

III. *Incidit in latrones:* Dœmones, raptores gratiarum, virtutum. 1. Hi ſunt, 4. *Reg* 20. Babylonii fures, qui Ezechiæ theſauros diripiunt. 2. Hi ſunt latrunculi Chaldæi, qui greges & armenta Iobi abripiunt *Iob* 1. 3. Latrunculi Amalec, qui Dauidis Siceleg vrbem incendunt. 1. *Reg*. 30. 4. Sunt dracones, *Apoc*. 12. qui cauda ſtellas cœlo detrahunt planetaſque deſpoliant. 5. Eſt Satan; Iere. 31. *quaſi latro inſidians in ſolitudine* mundi; ſubindeq; ſe in formam Angeli induens: vt decipiat. *Dœmones latrocinãtur.*

IV. *Qui deſpoliauerunt eum.* 1. Sponſa conqueritur Cant. 5. *Tulerunt pallium meum cuſtodes murorum.* 2. Et Iob 10. *Expoliauit me gloria mea, & abſtulit coronam capiti meo: & quaſi arbori euulſa abſtulit ſpem meam.* Ita per peccatum dœmones graſſantur in animam. Deſpoliant eam pallio charitatis, corona iuſtitiæ. Vulnerant in facultatib. naturæ, intellectus, voluntatis, memoriæ, appetitus ac ſemiuiuum relinquunt: vt quod viuit: magis peccato, quam bono viuat. Vti ait Iere. 4. *Sapientes ſunt, vt faciant malum: bene autem facere neſciunt.* *Prædantur.*

PARS VI.

De Sacerdote, & Samaritano.

I. S*Acerdos, & Leuites pertranſeunt.* Nec enim illius Sacrificia V. T. erat abolendo peccato: nec huius prælectio Legis erat ſaucio perſanando. 1. *Nihil enim ad perfectum adducit Lex* Moſaica. Neque iuſtificationem affert. Nam Gal. 4 *Ex operibus Legis non iuſtificabitur omnis caro.* 2. Id oſtendit Eliſæus, 4. *Reg*. 4. Præmiſit puerum cum ba- *Vetus Lex inefficax gratiæ eſt.*

baculo ad hoſpitæ filium ſuſcitandum. At n
quam. Oportebat ipſum venire: mortuo ſe ſ
tendere : Sicque *calefacta eſt caro pueri* : (
xit. Seruus Moyſes: Lex baculus: IESVS E
puer mortuus humanum genus: ſuperexten
acceptio formæ hominis ac ſerui.

Omnis ex vno Ieſu ſalus.

II. Queis vlla tamen vnquam in Veteri L
cta fuit gratia; ea reſpectu Chriſti prouenit,
Apoc. 13. dicitur *Agnus occiſus ab origine*
2. Et Apoc. vlt. *Radix, & genus Dauid.* Nam
radice vis omnis eſt arbori, ita generi huma
tia omnis per IESVM: vt cuius merita ab init
di operata ſunt. 3. Hinc, 1. Cor. 10. *Bibe*
ſpirituali conſequente eos petra : petra autem
Chriſtus : crux erat virga percutiens; aqu
gratiarum dona. 4. In Propitiatorium, *E*
duo Cherubin fixis tuebantur : Id eſt, in Ch
duo populi, Iudaicus, & Chriſtianus. 5. S
tem æneum, *Num. 21.* reſpicientes ſanabantu
pentinis morſibus : Serpens erat Chriſtus :
veteri Lege reſpectiue ſanabat; in noua ef
reapſe ſuſcipit lapſum in latrones.

Sacerdotes imitentur pietatem in lapſos.

III. Similiter vult, vt inprimis faciant Sa
tes in Eccleſia. 1. In cuius ſignum præcepi
40. *Aſſumto vnctionis oleo vnges Tabernacul*
Vaſis ſuis: vt ſanctificentur. Ita omnes Eccleſ
niſtros voluit eſſe oleo tranquilliores, & miſe
des in lapſos: non hos pertranſire. At, eheu
Samaritanus laicus benignitate ſuperat Sa
tes. Quo magis hi vituperandi; laudandus iſ

Laici liberalitatem in egentes.

Semper debiliori ſuccurrendum eſt. 1. V
etſi in medio corporis ſitum membris omnib
bur impertiat; parti tamen ſiniſtræ potius, v
liori : ita potius pauperi propter Deum da
quam diuiti propter amicitiam. 2. Vel,
cullus amicis conuiuio exceptis, ac ſplend
ſumtuſque admirantibus, ait: *Nonnihil veſtr*

ſa: ſed maxima pars Luculli cauſa feci : Ita pauperi des ipſius: at tua maxime cauſa : Data enim eleemoſyna plus tibi danti, quam accipienti confert. 3. Deus, *Leu.* 1. noluit integram ſibi victimam offerri; ſed in fruſta conciſam. Concide opes tuas, ac diſperge. Reiiciebat ideo forte Deus olim, *Deu.* 14. animal vt immundum; quod vngulam non diuidebat. Sic immundus qui amorem ſui non diuidit etiam in proximum. Diuiſit Samaritanus.

IV. Qui IESVM repræſentat. Ioan. 8. *Nonne benedicimus nos, quia Samaritanus es tu.* 1. Et ille peccatori, ait S. Ambroſius: *Tunc appropinquauit, quando factus eſt compaſſionis noſtræ ſuſceptione finitimus: & miſericordia collatione vicinus.* 2. Ille ex equo, è cœlo deſcendit; & ſe ipſum humilians *factus eſt obediens vſque ad mortem*. Phil. 2. 3. Ille vna in doctrina ſua dedit oleum gratiæ, ad amorem: & vinum iuſtitiæ, ad timorem excitandum. Vnde Pſ. 59. *Potaſti nos vino compunctionis.* Quia Rom. 1. *Ira Dei reuelatur ſuper omnem impietatem hominum.* 4. Ille demum panniculis Sacramentorum obligauit vulnera noſtra porro curanda.

Samaritanus Ieſus.

DOMINICA XIV. POST TRINITATEM.

Cum ingrederetur Ieſus in quoddam caſtellum, occurrerunt ei decem viri leproſi. Luc. 17.

NVncium, 4. *Reg.* 5. de Naaman à lepra per Eliſæum conſanato, vt primum in Syriā venit,

magnam haud dubie admirationem excita
iorem decem leproſorum mundatio per G
commouit.

Circa quam nos

I. *De vitanda prauorum ſocietate.*
II. *De lepra peccati.*
III. *De caſtello, Decemque leproſis,*
IV. *De Leproſorum clamore.*
V. *De Sacerdote, lepræ iudice.*
VI. *De regreſſu Samaritani.*

PARS I.

De vitanda prauorum ſocietate.

1. *Teſtimonia.* I. IMproborum deuita conſortium. 1. Na
net Pythagoricum: *Quæ nigricantes hab*
das ne guſtato. 2. Iſid. l. 9. Solioq. *Meliu*
bere malorum odium, quam conſortium: Sic
multa habet Communis vita ſanctorum : ſ
ma mala ſocietas affert malorum. 3. Hin
vetat ab improbis conueniri pueros : ab nu
fabulas narrari, aut cantari laſciua. 4. P
Fili mi, ſi te lactauerint peccatores: ne ambu
eis. Prohibe pedem tuum à ſemitis eorum: pea
illorum ad malum currunt.

2. *Exempla.* *Achab.* Propheta Iehu, dure & iuſte ad Achab i
Para. 19. *Quare impio*, Regi Ioſaphat, *præb*
lium? Et iis, qui oderunt Dominũ, amicitia c
ris? Idcirco iram Dei merebaris. 2. Eliſæ
Ioſaphat. ral. 20. *Quia*, increpat Ioſaphat eundem, *I*
fœdus cum Ochozia, filio Achab: *percuſſit D*
opera tua, contritaque ſunt naues, nec potue
in Tharſis ad aurum aduehendum. Nam
ſuam iũxerat claſſi illius. Tantum nocet im
rum ſocietas.

3.

3. S. Ambr. in c. 14. Luc. *Non turbatur nauis, quæ Petrum vehebat: Sed illa, quæ Iudam habebat: & ſic multa diſcipulorum merita naufragabant. In vtraque Petrus: ſed qui ſuis meritis firmus eſt, turbatur alienis. Caueamus igitur perfidum: caueamus proditorem: ne per vnum plurimi fluctuemus.* Idem ſerm. de cathedra Petri. *Tranquillitas eſt, vbi ſolus Petrus nauigat: tempeſtas, vbi Iudas adiungitur. Vnius igitur delicto cunctorum merita quaſſantur.* *Iudas.*

II. Idcirco Pythagoras monebat: *Ne cuiuis dexteram inieceris.* Delige, quem diligas. Vide, cui fidas. 2. Sanciuit olim Deus ita, Exod. 34. *Non accipies vxorem de filiabus* Idololatrarum *filiis tuis: Ne fornicari faciant filios tuos in Deos ſuos.* 3. Quid matrimonia? Imo & amicitiæ vetitæ ibidem: *Caue: ne vnquam cum habitatoribus terræ illius iungas amicitias, quæ ſint tibi in ruinam.* *3 Inſtituta Pythagoræ Dei.*

Filij Seth, quidam erant quaſi ſemidei, Deo gratiſſimi, Ducũt filias Cain; mox eo prolapſi ſunt impietatis: quæ niſi diluuio, dilui nequibat. *Gen. 6.* Adeo perfectis quoq; pernicioſa eſt improborum ſocietas. 2. Suo id malo ſenſit Prophetes vir Sanctus, Miſſus à Deo in Samariam, 3. *Reg.* 13. ſed quod apud alium, in iuſſu Dei cœnatum diuertiſſet; à leone in via diſcerpebatur. An non 1. Pet. 5. *Aduerſarius veſter, tanquam leo rugiens circuit, quærens quem deuoret?* 4. *Rurſus exempla Seth. Prophetæ.*

3. Eſto: vixerit Loth: *Gen.* 19. inter Sodomitas integer vitæ: At paucorum id eſt: Et demum exire coactus eſt ab Angelo. Cui eſt charior talium ſocietas; quam ſalutis propriæ ſecuritas: eum manet inſignis calamitas; vtinam non æterna infelicitas! *Loth.*

4. Exemplo ſit Iob 34. *Quis eſt vir, vt eſt Iob? Qui bibit ſubſannationem, quaſi aquam. Qui graditur cum operantibus iniquitatem: & ambulat cum viris impiis.* Non id quidem Iob: ſed calumniator eius *Iob.*

Digitized by Google

etiam hinc eum arguere nitebatur: quo tantas fuerit commeritus ærumnas.

Leproſi. Vt igitur leproſi ab aliis ſequeſtrabantur : vt ii, qui *ſteterunt à longe*, Luc 17. Sic praui ab bonis arcendi.

PARS II.

De lepra peccati.

Vt Lepra, ſic peccatũ. I. ECce X. *leproſi*, corpore : at ſignificatione vniuerſi peccatores contra Decalogum. 1. Nam

1. Deturpat. lepra corporis humorem & decorem corrumpit: animæ, peccatum. Vnde Pſ. 13. *Corrupti ſunt* in anima & appetitu, *& abominabiles facti ſunt* in decore per maculam peccati. Clarius Ezech. 16. *Abominabilem feciſti decorem tuum.*

2 Inficit. 2. Lepra contagione inficit: Ideo Deus Moyſi. Deut. 5. *Præcipe filiis Iſrael: vt eiiciant omnem leproſum extra caſtra : ne contaminent ea.* Ita peccatum eſt contagium vicini. Ideo Pſalm. 100. *Non habitabit in medio domus meæ, qui facit ſuperbiam.*

3. Fœtet. 3. Lepra halitum & os corrumpit. Ita Pſalm. 5. *Sepulchrum patens eſt guttur eorum.* Quid odoris grati ex cadauere putri de ſepulchro prodeat? Minus è mortuæ animæ ſacco hoc. Quam fœtent iuramenta, turpiloquia, mendacia, crapulæ, lu-

4. Sitit. xuriæ? &c. 4. Lepra ſiti ardet perpete. Ita Iſa. 5. *Multitudo eorum* peccatorum *ſiti exaruit.* Semper arent, & ardent affectus, appetitus. Vnde *venter impiorum inſatiabilis*. Prou. 13. Hiero. *Libido famem patitur ſui.*

5. Abominabile eſt. 5. Lepra deformatum reddit & abominabilẽ. Et peccatum. Eo Pſal. 118. *Iniquitatem odio habui, & abominatus ſum.* Pro 27. *Abominantur iuſti virum impium.* Oſeæ 19. *Intrauerunt ad Beelphegor, & abalie-*

alienati ſunt in confuſionem: & facti ſunt abominabiles. Et ita abominabiles, vt teſte Hugone lib. de bono Conſcientiæ, *Tolerabilior ſit canis putridus hominibus: quam Deo anima peccatoris.* Adeoque auerſatur; vt eum perpetuo priuet conſpectu ſuo, remotum longiſſime in profundum, & obſcurum.

6. Lepra corporis vires adedit: membrorum vſum impedit, ac eneruat. Ita peccatum eneruat animam; mutilat potentias; detruncat ſenſus, manus, pedes. Quales 70. Reges & Principes manibus pedibuſque truncos ſub menſa ſua micilegos & oſſilegos habebat Rex Chanaan Adonibeſech, id eſt, doctor tempeſtatis: At talis doctor eſt & Rex dæmon, aut peccatum; quod perinde reddit inutilem peccatorem. Ideo par pœna culpæ; Matth. 22. *Ligatis manibus, & pedibus mittite eum in tenebras exteriores.* *6. Eneruat.*

7. Lepra viſum exedit. At peccatum excæcat. *7. Excæcat.* *Supercecidit ignis, & non viderunt ſolem.* Pſ. 87 *Excæcauit eos malitia eorum.* Pſal. 113. *Aures habent, & non audient.* Faſtidiuntque omnia; Prou. 27. *Anima ſaturata* peccatis, *calcabit fauum* rerum cœleſtium.

8. Lepra naturaliter eſt incurabilis; Ita Iere. 30. *8. Incurabile eſt.* *Inſanabilis eſt fractura tua.* Vnde Theologis dicitur *peccatum ſummum malum.* Cum autem perſanatur; fit miraculo. Aug. Comment. in Ioan. Et lib. de gratia. Maius eſt, de impio facere *pium, quam de nihilo creare cœlum & terram.* Et *D. Thom.* docet *Maximum Dei opus eſſe, remiſſionem peccatorum.*

II. Adhæc lepræ genera ſunt 7. Et peccati ſeptẽ. Et quidem deſignata fuit 1. *Superbia* in lepra Oziæ Regis, 2. *Paralip.* 26. Qui ex faſtu Sacerdotalem ſibi functionem arrogans, lepra in fronte punitur. 2. *Auaritia*, in Giezi, 4. *Reg.* 5. 3. *Luxuria* *Lepra, & peccati ſpecies ſunt. 7.*

in Ioabo, 2.*Reg.3.* Cui Dauid ſic imprecat
deficiat de domo Ioab fluxum ſeminis ſu
& leproſus. 4. *Inuidia*, in Maria contra M
æmula & murmurante. *Numer.* 12. 5. G
leproſis iſtis: qui, 4. *Reg.*7. Aſſyriorum
ſi caſtra, ſe ingurgitarunt. 6. *Ira* in Na
4. *Reg.* 5. in Eliſæum iraſcente, quod
non exiret: iuberetque lauari in Iorda
Acedia in manu Moyſis intra ſinum,
di 4.

Luxurioſi ſunt lepro-ſi.

III. Libidinoſi tamen præcipue leproſi
ſimiles. Nam *Leu.* 13. tria leproſorum gen
tantur. 1. In crinibus, caluefcentes. 2.
lore ſolo, non ſcabie. 3. In crinibus, & col
mul. Ita luxurioſi triplices. 1. In ſolis cri
calamiſtrandis, tingendis, pingendis. Qui ſ
Abſalon, iis laqueantur. 2. In ſolo intui
& colore: Vt ii, qui impune loquuntur obſcœ
ſi à facto ſint alieni, Et hi inficiunt ſcandalo a
tes. 3. In vtroque coóperti lepra peccati
& facto, & cogitatu. In tales ſanciuit lex, vt a
tur vrbe; veſtem gererent apertam, caput n
os obturatum: clamarentque ſe leproſos.

Tales vrbicolæ meretriculę veſtem diſſuta
runt; carnem, pectuſque nudant; frontem
tant; os confeſſioni obturant: ſe profitentur
trices; nolunt dicere, meretrices. Arcendæ ſu
ſtes pellaces iſtæ.

PARS III.

De caſtello, & Leproſis Decem.

Arces vitiorum ſedes.

I. ECce *caſtellum* ingreſſo decem iſti occur
Itan' ad caſtella reperiuntur leproſi?
in caſtello Bethanię Lazarus mortuus, *Ioan.* 11
tha ſanguinis fluxu laborans; libidine Magd

2.

2. *Matth.* 14. In Herodis palatio inceſtuoſa Herodias, & nex Baptiſtæ, epulæ, choreæ. In caſtro Balthaſaris, *Dan.* 5. conuiuia concubinatum, vaſa templi rapta, & profanata.

1. Eclipſes in luna & ſole ſunt maxime notabiles; ita peccata in ijs, qui regnant inter homines, vt aſtra. Heu, quot hodie nobiles maiorū ſanguine non virtute ſimiles? Dedecora maiorum, & Nobilitatis ſunt carcinomata, ſeu vlcera tales. 2. His dicas, licet; quod Anacharſis Philoſophus, obijcienti patriæ barbariem, (nam Scytha erat;) reſpondit: *Mihi quidem probro eſt patria, at tu patriæ:* Sic illi ignobiles vitijs animi, ſunt probra proſapiæ. *Nobiles ſtemmate, non virtute.*

3. Romani Lunatos gerebant calceos, at ſoli nobiles: quod ſe lunæ ſimiles profiterentur. Atqui vt noctis Regina *Luna ſimiles.*

Pallida luna pluit; rubicunda flat: alba ſerenat.

Ita Nobiles, præſides vulgi obſcuri; ſi ipſi ſint flagitioſi, tum effuſe pluunt ſcelera ſubditis: Si fuerint ira præferuidi, arma prompti: aut ventoſæ gloriæ auidi: ſubditis facile excitant turbas. Sin' pietate ac virtute candidi, fœliciter præſunt cum Deo.

II. *Et vnus erat Samaritanus.* Reor in confuſionem Iudæorum ita factum diuinitus. Nam cæteri nouem Iudæi erant. 1. Sic Ierem. 2 *Tranſite ad inſulas Cethim; & videte, ſi factum eſt huiuſmodi, ſi mutauit gens Deos ſuos.* Probrum eſt, quod Ethnici ſint iuſtiores. 2. Ita, 1. *Reg.* 4. Voluit Deus Arcam à Philiſthæis capi, vt cernerent Iudæi ab ijs maiore habendā in honore. 3. Ionam Deus minorem Propheten miſit in Niniuen prædicatum, vt Iudæi confunderentur, qui nec maiores audirent, nec vt Ethnici, pœniterent. *Confuſio à ſimili.*

III. *Decem leproſi.* Multi hi. Ita *aues concolores volitant:* & malis mali aggregantur. 1. Ad Ab- *Simile ſimili.*

 ſalom

ſalom, 2. *Reg.* 15. conueniunt 10000. & cun
iurant aduerſus Dauidem. 2. Pharaoni
tur Ægyptus tota, *Exod.* 14, 3. Cum Hero
2. omnis Ieroſolyma turbatur. 4. Samſon
300. *Iud.* 15. currunt iunctis caudis ad ſeg
cendium. Ita hic *X. Leproſi*, & hi *viri*: Si
malum conſpirarent, tribueretur ſtultitiæ: f
ſexus, ſi fœminæ: At iam malitiæ, quia
cem.

Praui arcendi. IV. *Steterunt à longe.* Quia *Num.* 5. Lex
&hominum affatibus eos prohibebat. 1.
tuus adoleſcens *Luc.* 7. efferebatur ex vrbe.
Gen 2. Adam Paradiſo. 3. Lucifer *Apoc.*
pulſus, 4. Regno Nabuchodonoſor: *Dan.*
cendi ſcandaloſi, contagioſique ſunt à cœti
affatibus hominum.

Situs reuerentiæ. Adhæc *ſtant à longe* reuerentiæ ergo i
ſiam. 1. Vti & *Publicanus*, Luc. 18. *à lon*
nec oculos ad cœlum leuare audebat. 2.
item Ioſephi, *Gen.* 45. vultus eius viſa maieſ
culpæ ſibi conſcij, accedere propius no
bant.

PARS IV.

De leproſorum clamore.

Ardor precandi ex aduerſis. I. VOcem *leuauerunt.* Clamor index d
eſt, & pietatis. 1. Sic Pſ. 119. Ad Don
cum tribularer, clamaui: *& exaudiuit me.*
flictio accendit deſiderium velut igne; ſicque
tit vocem; vt globum fiſtula ænea. 3. Io
Reg. 14. inuocatus ab Abſalomo ſæpius, adi
eo ſupplex Dauidi. Non audit. At vbi ignis
natur in agris eius: iam tum feſtinabat o
Regem. 4. Creditor monet debitorem

ſatiſdat. Mittit ei apparitorem, qui vel citet, vel pignora ducat. Hic ille approperat

II. *Simul leuauerunt vocem.* Vt mouerent efficacius, & citius. 1. *Hæc vis Deo grata eſt*, ait Tertull. Nam, vt Philoſophi aiunt: *Vis vnita fortior eſt ſeipſa diſperſa.* Voxque communitatis, quam ſingularitatis plus habet energiæ. 2. Clama: Ipſe *Sanat omnes infirmitates noſtras, & redimit de interitu vitam noſtram* Pſalm. 101. Eſt regreſſus peccatori, ac receptum habet ad Patrem vel ſero: Vti prodigus, etſi miſerrimus, Luc. decimoquinto. *Nam ſera nunquam ad pœnitentiam via eſt*, ait Seneca Tragicus.

Inſtantia ſupplicandi.

III. *Miſerere noſtri.* Communiter, en, pro communitate ſupplicant. 1. Ita *charitas non quærit, quæ ſua ſunt*, publica ſpectat, & in hiſce ſua reperit. 1. *Cor.* 13. 2. Vnde monet Iacobus 5. *Orate pro inuicem, vt ſaluemini.*

Vota communia.

Tam Efficax, quam breuis oratio. *Ieſu.* Item credunt eſſe Meſſiam. *Præceptor.* En obedientiam offerunt, q. d. Dixiſti adoleſcenti, Luc. 7. *Surge*, & filiæ Archiſynagogi. *Surge.* Marc. 5. & ſurrexerunt. *Et noſtri miſerere*, dic, quæ vis, & factum puta. Miſerere, nullum noſtrum eſt meritum, & Iuſtitiam tuam veremur, miſericordia tua nos ſuſtentat.

Oratio breuis.

PARS V.

De Sacerdote lepræ iudice.

I. ITe, *oſtendite vos Sacerdotibus.* Cur? An vt cognito miraculo conuertantur Sacerdotes? aut confundantur? 2. An, quod lex ijs iudicium commiſit? *Leuit. tertio.* 3. An, quod publicas regiminis Eccleſiaſtici ceremonias velit obſeruatas? 4. An, vt ne anſam arriperent in eum, tanquã præuaricatorem legis? 5. An, vt quia *venit non*

Cur ad Sacerd. miſſi.

ſoluere

PARS V.

De Lapſo in latrones.

Peccati malitia.

I. **E***T quis eſt meus proximus?* Reſponde nus per parabolam : ſimul quâ doce ti malitiam, è qua omnis miſeria manat; tiiúm malorum: 1. Nam *peccatum* He cunt *Aberem*; ab radice *Aben*, id eſt, *vniuer ſtructio*. 2. Nec mirum. Deum eiicit an mul omne bonum. Patet in Saule peccator 28. *Quid me*, ait Samuel, *interrogas, cum D receſſerit à te?* 3. Eccleſ. 9. *Qui in vn multa bona perdit.* 4. Deuter. 28. *Ma erit in ciuitate, maledictus in agro, maledict reum tuum, & maledicta reliquia tua : ctus eris ingrediens, maledictus egrediens.* miſeriam repræſentat *Homo quidam dens.*

Adæ lapſus.

II. *Homo*, Adam, (vt S. Patres conſenti teger vndique in Ieruſalem paradiſi: *deſcen* ad appetitus inferiores; (cuius *conuerſatio* erat, Phil. 3.) Et *cum in honore eſſet, non in comparatus iumentis inſipientibus, ſimilis fa illis*, Pſalm. 48. Patet idem in prodigo, *Luc* luſtri loco natus, voluptates conſectatus, citas veniet. Quoties caſum deflerit ſuun quam ad patrem reueniret? At flebilior ſta peccatoris. Ex quanto, à quantis excidit; ad quouſque?

Eius corruptio.

Sed Adami noſtri ſtatum triplicem i Creationis, Lapſus, Reparationis. Quam in primo; tam infelix in ſecundo: 1. Vtq lium vini totum corrumpit aceti gutta; vnus lens vrbem; ita peccatum hominem deſtruxi cauit vndique arborem; vt fructib. efferend

inepta. 2. Vt cadauera, dum vis balſami durat, durant incorrupta. at ea deficiente, deficiunt: Sic gratia in homine.

III. *Incidit in latrones:* Dœmones, raptores gratiarum, virtutum. 1. Hi ſunt, 4. *Reg* 20. Babylonii fures, qui Ezechiæ theſauros diripiunt. 2. Hi ſunt latrunculi Chaldæi, qui greges & armenta Iobi abripiunt *Iob* 1. 3. Latrunculi Amalec, qui Dauidis Siceleg vrbem incendunt. 1. *Reg.* 30. 4. Sunt dracones; *Apoc.* 12. qui cauda ſtellas cœlo detrahunt planetaſque deſpoliant. 5. Eſt Satan; Iere. 31. *quaſi latro inſidians in ſolitudine* mundi; ſubindeq; ſe in formam Angeli induens: vt decipiat. *Dœmones latrocinātur.*

IV. *Qui deſpoliauerunt eum.* 1. Sponſa conqueritur Cant. 5. *Tulerunt pallium meum cuſtodes murorum.* 2. Et Iob 10. *Expoliauit me gloria mea, & abſtulit coronam capiti meo: & quaſi arbori euulſa abſtulit ſpem meam.* Ita per peccatum dœmones graſſantur in animam. Deſpoliant eam pallio charitatis, corona iuſtitiæ. Vulnerant in facultatib. naturæ, intellectus, voluntatis, memoriæ, appetitus ac ſemiuiuum relinquunt: vt quod viuit magis peccato, quam bono viuat. Vti ait Iere. 4. *Sapientes ſunt, vt faciant malum: bene autem facere neſciunt.* *Prædantur.*

PARS VI.

De Sacerdote, & Samaritano.

I. SAcerdos, & *Leuites pertranſeunt.* Nec enim illius Sacrificia V. T. erat abolendo peccato: nec huius prælectio Legis erat ſaucio perſanando. 1. *Nihil enim ad perfectum adducit Lex* Moſaica. Neque iuſtificationem affert. Nam Gal. 4 *Ex operibus Legis non iuſtificabitur omnis caro.* 2. Id oſtendit Eliſæus, 4. *Reg.* 4. Præmiſit puerum cum ba- *Vetus Lex inefficax gratia eſt.*

baculo ad hoſpitæ filium ſuſcitandum. At nequicquam. Oportebat ipſum venire: mortuo ſe ſuperextendere : Sicque *calefacta eſt caro pueri* : *& reuixit*. Seruus Moyſes: Lex baculus: IESVS Eliſæus: puer mortuus humanum genus: ſuperextenſio erat acceptio formæ hominis ac ſerui.

Omnis ex vno Ieſu ſalus. II. Quæ vlla tamen vnquam in Veteri Lege facta fuit gratia, ea reſpectu Chriſti prouenit. 1 Hinc Apoc. 13. dicitur *Agnus occiſus ab origine mundi*, 2. Et Apoc. vlt. *Radix, & genus Dauid.* Nam vt ab radice vis omnis eſt arbori, ita generi humano gratia omnis per IESVM: vt cuius merita ab initio mũdi operata ſunt. 3. Hinc, 1. Cor. 10. *Bibebant de ſpirituali conſequente eos petra* : *petra autem erat Chriſtus* : crux erat virga percutiens; aquæ erant gratiarum dona. 4. In Propitiatorium, *Exod. 25.* duo Cherubin fixis tuebantur : Id eſt, in Chriſtum duo populi, Iudaicus, & Chriſtianus. 5. Serpentem æneum, *Num. 21.* reſpicientes ſanabantur à ſerpentinis morſibus : Serpens erat Chriſtus : itaque veteri Lege reſpectiue ſanabat; in noua effectiue reapſe ſuſcipit lapſum in latrones.

Sacerdotes imitentur pietatem in lapſos. III. Similiter vult, vt inprimis faciant Sacerdotes in Eccleſia. 1. In cuius ſignum præcepit, Exo. 40. *Aſſumto vnctionis oleo vnges Tabernaculum cũ Vaſis ſuis: vt ſanctificentur.* Ita omnes Eccleſiæ miniſtros voluit eſſe oleo tranquilliores, & miſericordes in lapſos: non hos pertranſire. At, eheu! ſæpe Samaritanus laicus benignitate ſuperat Sacerdotes. Quo magis hi vituperandi; laudandus iſte.

Laici liberalitatem in egentes. Semper debiliori ſuccurrendum eſt. 1. Vt cor, etſi in medio corporis ſitum membris omnibus robur impertiat; parti tamen ſiniſtræ potius, vt debiliori : ita potius pauperi propter Deum dandum; quam diuiti propter amicitiam. 2. Vel, vt Lucullus amicis conuiuio exceptis, ac ſplendorem, ſumtuſque admirantibus, ait: *Nonnihil veſtra cauſa,*

Digitized by Google

ſa: ſed maxima pars Luculli cauſa feci : Ita pauperi des ipſius: at tua maxime cauſa : Data enim eleemoſyna plus tibi danti, quam accipienti confert. 3. Deus, *Leu.* 1. noluit integram ſibi victimam offerri; ſed in fruſta conciſam. Concide opes tuas, ac diſperge. Reiiciebat ideo forte Deus olim, *Deu.* 14. animal vt immundum; quod vngulam non diuidebat. Sic immundus qui amorem ſui non diuidit etiam in proximum. Diuiſit Samaritanus.

IV. Qui IESVM repræſentat. Ioan. 8. *Nonne benedicimus nos, quia Samaritanus es tu.* 1. Et ille peccatori, ait S. Ambroſius : *Tunc appropinquauit, quando factus eſt compaſſionis noſtræ ſuſceptione finitimus : & miſericordiæ collatione vicinus.* 2. Ille ex equo, è cœlo deſcendit; & ſe ipſum humilians *factus eſt obediens vſque ad mortem.* Phil. 2. 3. Ille vna in doctrina ſua dedit oleum gratiæ, ad amorem : & vinum iuſtitiæ, ad timorem excitandum. Vnde Pſ. 59. *Potaſti nos vino compunctionis.* Quia Rom. 1. *Ira Dei reuelatur ſuper omnem impietatem hominum.* 4. Ille demum panniculis Sacramentorum obligauit vulnera noſtra porro curanda. *Samaritanus Ieſus.*

DOMINICA XIV. POST TRINITATEM.

Cum ingrederetur Ieſus in quoddam caſtellum, occurrerunt ei decem viri leproſi. Luc. 17.

NVncium, 4. *Reg.* 5. de Naaman à lepra per Eliſæum conſanato, vt primum in Syriã venit,

magnam haud dubie admirationem excitauit. Maiorem decem leproſorum mundatio per Galilæam commouit.

Circa quam nos

I. *De vitanda prauorum ſocietate.*
II. *De lepra peccati.*
III. *De caſtello, Decemque leproſis.*
IV. *De Leproſorum clamore.*
V. *De Sacerdote, lepræ iudice.*
VI. *De regreſſu Samaritani.*

PARS I.

De vitanda prauorum ſocietate.

1. *Teſtimonia.* I. IMproborum deuita conſortium. 1. Nam monet Pythagoricum: *Quæ nigricantes habent caudas, ne guſtato.* 2. Iſid. l. 9. Solioq. *Melius eſt habere malorum odium, quam conſortium: Sicut bona multa habet Communis vita ſanctorum: ſic plurima mala ſocietas affert malorum.* 3. Hinc *Plato* vetat ab improbis conueniri pueros: ab nutricibus fabulas narrari, aut cantari laſciua. 4. Prou. 1. *Fili mi, ſi te lactauerint peccatores: ne ambules cum eis. Prohibe pedem tuum à ſemitis eorum: pedes enim illorum ad malum currunt.*

2. *Exempla. Achab.* Propheta Iehu, dure & iuſte ad Achab iſta, 2. Para. 19. *Quare impio*, Regi Ioſaphat, *præbes auxilium? Et iis, qui oderunt Dominũ, amicitia coniungeris? Idcirco iram Dei merebaris.* 2. Eliſæus 2. Paral. 20. *Quia,* increpat Ioſaphat eundem, *habuiſti fœdus cum Ochozia*, filio Achab: *percuſſit Dominus opera tua, contritaque ſunt naues, nec potuerunt ire in Tharſis* ad aurum aduehendum. Nam claſſem ſuam iũxerat claſſi illius. Tantum nocet improborum ſocietas.

Ioſaphat.

3. S. Am-

3. S. Ambr. in c. 14. Luc. *Non turbatur nauis, quæ Petrum vehebat: Sed illa, quæ Iudam habebat: & ſic multa diſcipulorum merita naufragabant. In vtraque Petrus: ſed qui ſuis meritis firmus eſt, turbatur alienis. Caueamus igitur perfidum: caueamus proditorem: ne per vnum plurimi fluctuemus.* Idem ſerm. de cathedra Petri. *Tranquillitas eſt, vbi ſolus Petrus nauigat: tempeſtas, vbi Iudas adiungitur. Vnius igitur delicto cunctorum merita quaſſantur.* *Iudas.*

II. Idcirco Pythagoras monebat: *Ne cuiuis dexteram inieceris.* Delige, quem diligas. Vide, cui fidas. 2. Sanciuit olim Deus ita, Exod. 34. *Non accipies vxorem de filiabus* Idololatrarum *filiis tuis: Ne fornicari faciant filios tuos in Deos ſuos.* 3. Quid matrimonia? Imo & amicitiæ vetitæ ibidem: *Caue: ne vnquam cum habitatoribus terræ illius iungas amicitias, quæ ſint tibi in ruinam.* *3 Inſtituta Pythagoræ Dei.*

Filij Seth, quidam erant quaſi ſemidei, Deo gratiſſimi, Ducũt filias Cain; mox eo prolapſi ſunt impietatis: quæ niſi diluuio, dilui nequibat. *Gen. 6.* Adeo perfectis quoq; pernicioſa eſt improborum ſocietas. 2. Suo id malo ſenſit Prophetes vir Sanctus, Miſſus à Deo in Samariam, 3. *Reg.* 13. ſed quod apud alium, in iuſſu Dei cœnatum diuertiſſet; à leone in via diſcerpebatur. An non 1. Pet. 5. *Aduerſarius veſter, tanquam leo rugiens circuit, quærens quem deuoret?* *4. Rurſus exempla Seth. Prophetæ.*

3. Eſto: vixerit Loth: *Gen.* 19. inter Sodomitas integer vitæ: At paucorum id eſt: Et demum exire coactus eſt ab Angelo. Cui eſt charior talium ſocietas; quam ſalutis propriæ ſecuritas: eum manet inſignis calamitas; vtinam non æterna infelicitas! *Loth.*

4. Exemplo ſit Iob 34. *Quis eſt vir, vt eſt Iob? Qui bibit ſubſannationem, quaſi aquam. Qui graditur cum operantibus iniquitatem: & ambulat cum viris impiis.* Non id quidem Iob: ſed calumniator eius *Iob.*

Digitized by Google

etiam hinc eum arguere nitebatur:quo tantas fuerit commeritus ærumnas.

Leproſi. Vt igitur leproſi ab aliis ſequeſtrabantur: vt ii, qui *ſteterunt à longe*, Luc 17. Sic praui ab bonis arcendi.

PARS II.

De lepra peccati.

Vt Lepra, ſic peccatū. *1. Deturpat.* I. ECce X. *leproſi*, corpore: at ſignificatione vniuerſi peccatores contra Decalogum. 1. Nam lepra corporis humorem & decorem corrumpit: animæ, peccatum. Vnde Pſ.13. *Corrupti ſunt* in anima & appetitu, *& abominabiles facti ſunt* in decore per maculam peccati. Clarius Ezech.16. *Abominabilem feciſti decorem tuum.*

2. Inficit. 2. Lepra contagione inficit; Ideo Deus Moyſi. Deut.5. *Præcipe filiis Iſrael: vt eiiciant omnem leproſum extra caſtra: ne contaminent ea.* Ita peccatum eſt contagium vicini. Ideo Pſalm.100. *Non habitabit in medio domus meæ, qui facit ſuperbiam.*

3. Fœtet. 3. Lepra halitum & os corrumpit. Ita Pſalm. 5. *Sepulchrum patens eſt guttur eorum.* Quid odoris grati ex cadauere putri de ſepulchro prodeat? Minus è mortuæ animæ ſacco hoc. Quam fœtent iuramenta, turpiloquia, mendacia, crapulæ, luxuriæ? &c.

4. Sitit. 4. Lepra ſiti ardet perpete. Ita Iſa. 5. *Multitudo eorum* peccatorum *ſiti exaruit.* Semper arent, & ardent affectus, appetitus. Vnde *venter impiorum inſatiabilis.* Prou.13. Hiero. *Libido famem patitur ſui.*

5. Abominabile eſt. 5. Lepra deformatum reddit & abominabilē. Et peccatum. Eo Pſal. 118. *Iniquitatem odio habui, & abominatus ſum.* Pro 27. *Abominantur iuſti virum impium.* Oſeæ 19. *Intrauerunt ad Beelphegor, & alie-*

alienati ſunt in confuſionem: & facti ſunt abominabiles. Et ita abominabiles, vt teſte Hugone lib. de Bono Conſcientiæ, *Tolerabilior ſit canis putridus hominibus: quam Deo anima peccatoris.* Adeoque auerſatur; vt eum perpetuo priuet conſpectu ſuo, remotum longiſſime in profundum, & obſcurum.

6. Lepra corporis vires adedit: membrorum vſum impedit, ac eneruat. Ita peccatum eneruat animam; mutilat potentias; detruncat ſenſus, manus, pedes. Quales 70. Reges & Principes manibus pedibuſque truncos ſub menſa ſua micilegos & oſſilegos habebat Rex Chanaan Adonibeſech, id eſt, doctor tempeſtatis: At talis doctor eſt & Rex dæmon, aut peccatum; quod perinde reddit inutilem peccatorem. Ideo par pœna culpæ; Matth. 22. *Ligatis manibus, & pedibus mittite eum in tenebras exteriores.* *6. Eneruat.*

7. Lepra viſum exedit. At peccatum excæcat. *Supercecidit ignis, & non viderunt ſolem.* Pſ. 87 *Excæcauit eos malitia eorum.* Pſal. 113. *Aures habent, & non audient.* Faſtidiuntque omnia; Prou. 27. *Anima ſaturata* peccatis, *calcabit fauum* rerum cœleſtium. *7. Excæcat.*

8. Lepra naturaliter eſt incurabilis; Ita Iere. 30. *Inſanabilis eſt fractura tua.* Vnde Theologis dicitur *peccatum ſummum malum.* Cum autem perſanatur; fit miraculo. Aug. Comment. in Ioan. Et lib. de gratia. Maius eſt, de impio facere *pium, quam de nihilo creare cœlum & terram.* Et D. *Thom.* docet *Maximum Dei opus eſſe, remiſſionem peccatorum.* *8. Incurabile eſt.*

II. Adhæc lepræ genera ſunt 7. Et peccati ſeptẽ. Et quidem deſignata fuit 1. *Superbia* in lepra Oziæ Regis, 2. *Paralip.* 26. Qui ex faſtu Sacerdotalem ſibi functionem arrogans, lepra in fronte punitur. 2. *Auaritia*, in Giezi, 4. *Reg.* 5. 3. *Luxuria* *Lepra, & peccati ſpecies ſunt. 7.*

in Ioabo, 2.*Reg.*3. Cui Dauid ſic imprecatur: *Non deficiat de domo Ioab fluxum ſeminis ſuſtinens, & leproſus*. 4. *Inuidia*, in Maria contra Moyſen æmula & murmurante. *Numer*. 12. 5. *Gula* in leproſis iſtis: qui, 4. *Reg*.7. Aſſyriorum ingreſſi caſtra, ſe ingurgitarunt. 6. *Ira* in Naaman 4. *Reg*. 5. in Eliſæum iraſcente, quod ad ſe non exiret: iuberetque lauari in Iordane. 7 *Acedia* in manu Moyſis intra ſinum, *Exodi*. 4.

Luxurioſi ſunt lepro-ſi.

III. Libidinoſi tamen præcipue leproſis ſunt ſimiles. Nam *Leu*. 13. tria leproſorum genera notantur. 1. In crinibus, caluéſcentes. 2. In colore ſolo, non ſcabie. 3. In crinibus, & colore ſimul. Ita luxurioſi triplices. 1. In ſolis cincinnis calamiſtrandis, tingendis, pingendis. Qui ſæpe, vt Abſalon, iis laqueantur. 2. In ſolo intuitu, & & colore: Vt ii, qui impune loquuntur obſcœna: etſi à facto ſint alieni, Et hi inficiunt ſcandalo audientes. 3. In vtroque coöperti lepra peccati verbo, & facto, & cogitatu. In tales ſanciuit lex, vt arcerentur vrbe; veſtem gererent apertam, caput nudum, os obturatum: clamarentque ſe leproſos.

Tales vrbicolæ meretriculę veſtem diſſutam gerunt; carnem, pectusque nudant; frontem oſtentant; os confeſſioni obturant: ſe profitentur peccatrices; nolunt dicere, meretrices. Arcendæ ſunt peſtes pellaces iſtæ.

PARS III.

De caſtello, & Leproſis Decem.

Arces vitiorum ſedes.

I. **E***Cce caſtellum* ingreſſo decem iſti occurrunt. Itan' ad caſtella reperiuntur leproſi? 1. Hic in caſtello Bethanię Lazarus mortuus, *Ioan*. 11. Martha ſanguinis fluxu laborans; libidine Magdalena.

2. *Mat.*

2. *Matth.* 14. In Herodis palatio inceſtuoſa Herodias, & nex Baptiſtæ, epulæ, choreæ. In caſtro Balthaſaris, *Dan.* 5. conuiuia concubinarum, vaſa templi rapta, & profanata.

1. Eclipſes in luna & ſole ſunt maxime notabiles; ita peccata in ijs, qui regnant inter homines, vt aſtra. Heu, quot hodie nobiles maiorũ ſanguine non virtute ſimiles? Dedecora maiorum, & Nobilitatis ſunt carcinomata, ſeu vlcera tales. 2. His dicas, licet; quod Anacharſis Philoſophus, obijcienti patriæ barbariem; (nam Scytha erat;) reſpondit: *Mihi quidem probro eſt patria, at tu patriæ:* Sic illi ignobiles vitijs animi, ſunt probra proſapiæ. *Nobiles ſtemmate, non virtute.*

3. Romani Lunatos gerebant calceos, at ſoli nobiles: quod ſe lunæ ſimiles profiterentur. Atqui vt noctis Regina *Lunæ ſimiles.*

Pallida luna pluit; rubicunda flat: alba ſerenat.

Ita Nobiles, præſides vulgi obſcuri; ſi ipſi ſint flagitioſi, tum effuſe pluunt ſcelera ſubditi: Si fuerint ira præferuidi, arma prompti: aut ventoſæ gloriæ auidi: ſubditis facile excitant turbas. Sin' pietate ac virtute candidi, fœliciter præſunt cum Deo.

II. *Et vnus erat Samaritanus.* Reor in confuſionem Iudæorum ita factum diuinitus. Nam cæteri nouem Iudæi erant. 1. Sic Ierem. 2 *Tranſite ad inſulas Cethim; & videte, ſi factum eſt huiuſmodi, ſi mutauit gens Deos ſuos.* Probrum eſt, quod Ethnici ſint iuſtiores. 2. Ita, 1. *Reg.* 4. Voluit Deus Arcam à Philiſthæis capi, vt cernerent Iudæi ab ijs maiore habendã in honore. 3. Ionam Deus minorem Propheten miſit in Niniuen prædicatum, vt Iudæi confunderentur, qui nec maiores audirent, nec vt Ethnici, pœniterent. *Confuſio à ſimili.*

III. *Decem leproſi.* Multi hi. Ita *aues concolores volitant:* & malis mali aggregantur. 1. Ad Ab- *Simile ſimili.*

 ſalom

ſatiſdat. Mittit ei apparitorem, qui vel citet, vel pignora ducat. Hic ille approperat

II. *Simul leuauerunt vocem.* Vt mouerent efficacius, & citius. 1. *Hæc vis Deo grata eſt*, ait Tertull. Nam, vt Philoſophi aiunt: *Vis vnita fortior eſt ſeipſa diſperſa.* Voxque communitatis, quam ſingularitatis plus habet energiæ. 2. Clama: Ipſe *Sanat omnes infirmitates noſtras, & redimit de interitu vitam noſtram* Pſalm. 101. Eſt regreſſus peccatori, ac receptum habet ad Patrem vel ſero: Vti prodigus, etſi miſerrimus, Luc, decimoquinto. *Nam ſera nunquam ad pœnitentiam via eſt*, ait Seneca Tragicus. *Inſtantia ſupplicandi.*

III. *Miſerere noſtri.* Communiter, en, pro communitate ſupplicant. 1. Ita *charitas non quærit, quæ ſua ſunt*, publica ſpectat, & in hiſce ſua reperit. 1. *Cor.* 13. 2. Vnde monet Iacobus 5. *Orate pro inuicem, vt ſaluemini.* *Vota communia.*

Tam Efficax, quam breuis oratio. *Ieſu.* Item credunt eſſe Meſſiam. *Præceptor.* En obedientiam offerunt, q.d. Dixiſti adoleſcenti, Luc. 7. *Surge*, & filiæ Archiſynagogi. *Surge.* Marc. 5. & ſurrexerunt. *Et noſtri miſerere*, dic, quæ vis, & factum puta. Miſerere, nullum noſtrum eſt meritum, & Iuſtitiam tuam veremur, miſericordia tua nos ſuſtentat. *Oratio breuis.*

PARS V.

De Sacerdote lepræ iudice.

I. ITe, *oſtendite vos Sacerdotibus.* Cur? An vt cognito miraculo conuertantur Sacerdotes? aut confundantur? 2. An, quod lex ijs iudicium commiſit? *Leuit. tertio.* 3. An, quod publicas reginis Eccleſiaſtici ceremonias velit obſeruatas? 4. An, vt ne anſam arriperent in eum, tanquã præuaricatorem legis? 5. An, vt quia *venit non ſoluere* *Cur ad Sacerd. miſſi.*

ſoluere legem, ſed adimplere? Matth. 5. Hinc & circumciſus, præſentatus, Agnumque paſchalem comedit ritu ſolenni. 6. An, vt fidem eorum experiretur? Eamque confirmaret iudicio Sacerdotum, vere mundos eſſe? 7. An, vt doceret peccatores ſe oſtendere Sacerdoti debere?

Confeſſio auricularis aſtruitur.

Hinc ſiquidem omnes Orthodoxi auricularem Confeſſionem non incongrue aſtruunt. Quo & iſta faciunt. Iſa. 43. *Narra, ſi quid habes, vt iuſtificeris.* Rom. 10 *Ore autem fit Confeſſio ad ſalutem*, tam illa peccatorum ſecreta, quam publica fidei. Pſal. 31. *Dixi, confitebor aduerſum me iniuſtitiam meam; Et tu remiſiſti iniquitatem peccati mei. Si confiteamur nobis peccata noſtra.* 1. Ioan. 1. *Fidelis eſt, & iuſtus, vt remittat nobis peccata noſtra, & emundet nos ab omni iniquitate.*

Sacerdotes honorandi. 1. Etiam vitioſi.

II S. *Hieron.* de alio leproſo. *Matth.* 8. ad ſummum Sacerdotem miſſo ait, voluiſſe Dominum docere reuerentiam Sacerdotum. *S. Auguſt & Cyp. Epiſt. ad Rogatianum.* volunt Sacerdotem, quamuis vitioſum, honorandum tamen, Exemplo Ieſu, qui reſpondere dignatus eſt Annæ, & Cayphæ. Item Scribis, & Phariſæis. Et iuſſit Matthæi 23. *Omnia, quæcunque dixerint vobis, ſeruate, & facite.*

2. Sunt Alumni Dei.

Hinc docet *Cyr. Alex.* honorem Sacerdotum: quod partem in terra promiſſionis nullam eis aſſignarit Deus, ſed de ſua eos voluit menſa ac cenſu viuere. Vt vere canerent ipſi, Pſal. 15. *Dominus pars hæreditatis mea.*

Regum ſimiles.

1. Certe Philo Iudæus ſcribit: *Ex his rebus liquet,* (priuilegiis, tributis, decimis, &c.) *iuxta Legis iudicium, Sacerdotes æquiparari honore ac maieſtate Regibus. Siquidem illis conferri tributa imperat.* 2. Quin etiam Gen. 47. *In vniuerſa terra Ægypti quinta pars ſoluitur Regibus; & factum eſt quaſi in legem:* Abſque terra *Sacerdotali, quæ libera ab hac*

condi-

Digitized by Google

conditione fiunt: Sic vel Pharao eos honorabat. 3. Sic omnis Ægyptus, teſte Platone: πρῶτον μὲν τὸ ἱερέων γένος ἀπὰ τῶν ἄλλων χωρὶς ἀφορισμένον: id eſt: *Principum quidem Sacerdotum genus ab aliis eſt ſequeſtratum.* 4. Ita tit lantur quoque Pſalm. 44. *Conſtitues eos Principes ſuper omnem terram.* 5. Ierem. 1. *Ecce, conſtitui te ſuper gentes, & regna, vt euellas, & diſſipes, ædifices, & plantes.* 6. In cœlo Deus *Gen. 1.* fecit duo luminaria magna. In terra duas ſupremas dignitates: Pontificiam, quæ diei cœleſtium, & Regiam quæ nocti temporalium præſit.

Sunt Angeli.

Quin & Angeli dicuntur Sacerdotes. Malach. 2. *Labia Sacerdotis cuſtodiunt ſcientiam, & legem requirent ex ore eius: quia Angelus Domini exercituum eſt.* Et 1. Corinth. 11. *Debet mulier velamen habere ſuper caput ſuum propter Angelos*, id eſt, Sacerdotes, aiunt ibi interpretes concorditer.

Sunt Dij.

Quid? Quod Dij appellentur? *Exod. 22. Applica illum ad Deos*, id eſt, Sacerdotes: Ibidem. *Dijs non detrahes.* Et Pſalm. 81. *Ego dixi: Dij eſtis, & Filij Excelſi omnes.* Hinc functiones eorum diuinæ ſunt omnes.

A Deo ſolò puniendi.

III. Quare, ſic honorandi ſunt, ſicut audiendi. At Matth. 10. Luc. 10. Ioan. 13. *Qui vos audit, me audit: qui vos ſpernit, me ſpernit.* 1. Notant Chryſ. ſerm. 2. de Epiph. Et Saluianus l. 1. de Prouid. Ambos Mariam & fratrem Aaronem perinde in Moſen peccaſſe detractione ſua: Mariam tamen lepra percuſſam, non Aaronem. Quod Sacerdos eſſet. Adeo & Deus pepercit honori. 2. Conſtantinus Magnus oblatis ipſi libellis contra Sacerdotes nonnullos, in Conc. Nicæno, eos abiecit in focum, dicens. *Si cernerem peccantem Sacerdotem, vel in foro, eum purpura mea contegerem.*

Lapſus eorum tegendi.

Quos olim tanti fecere Monarchæ, eos vix tantulo

1. Deus voluit Sacerdotem à Duce populi obedienter honorari. *Num.* 27. Sic ait Moſi: *Tolle Ioſue filium Nun, virum, in quo eſt Spiritus Dei, qui ſtabit Coram Eleazaro Sacerdote: ad verbum eius egredietur, & ingredietur Ipſe, & omnes filij Iſrael.* 2. Iudith c. 8. Sacerdotes ab officij authoritate ſic hortatur. *Vos, qui eſtis Presbyteri in populo Dei, & ex vobis pendet anima illorum, ad eloquium veſtrum corda illorum erigite.*

Anteſtant Principibus.

Quare Eccl. 7. *In tota anima tua time Deum, & Sacerdotes illius ſanctifica.* Vtrumque vno facto docuit hodie Dominus. Quod miraculum non multo ante mortem patrauit. Sicut & illud de ſuſcitato Lazaro, deq; Euchariſtia inſtituta. Nempe *erat lux vera.* At fax ante, quam moriatur, ſcintillas maiores excutit, ita Ieſus illuſtriora miracula, quo morti vicinior.

PARS VI.

De regreſſo Samaritano.

I. V*Nus autem ex illis regreſſus.* At vbi nouē? Vah ingratos animos. 1. Romani ſeruum donatum libertate, ſi ingratus extitiſſet, ad ſeruitutē retrahebant. 2. Leges ciuiles hæreditatem ingrato filio abiudicant. 3. Lex Moſaica *Leu.* 7. vetabat, victimæ gratijs agendis carnes in craſtinum aſſeruari. Ita gratiarum actio non procraſtinanda.

Ingratitudo deteſtabilis.

1. Noe ceſſante diluuio, cōtinuo *ædificauit altare Domino, & tollens de cūctis pecoribus, & volucribus mundis, obtulit holocauſtū ſuper altare.* Gen. 8. En cita gratitudo, ſed & integra corporis ac Spirit⁹, quod indicant pecora & volucres. 2 Dein & munda. Ita Leu. 7. *Si pro gratiarū actione oblatio fuerit, offerent panes abſq; fermento.* i. abſq; pctō, corde mundo. 3. Ergo *Qui grate beneficiū accipit, primā eius penſionem ſoluit,* ait Seneca l. 2. de Benef. c. 22.

Gratitudo ſit cita & integra.

II. 1. Ingrati ſimiles ſunt mari. Hoc oēs fluuios dulces haurit; nec tamen de ſalſugine ſua remittit.

Similia ingratorum.

2. Si-

2. Similis agro, in quo ſemen bonum ſeminatum eſt, effert tamen lolium. *Matthæi* 13. 3. Similis Iudæ, multis cumulato beneficiis, at proditori demum facto.

Malefactores benefactorum.

Cæterum in duobus conſiſtit ingratitudo. 1. Obliuiſci benefactorum. 2. Benefactorem offendere. 1. Vt luna, quæ omne lumen à ſole accipit, ipſum tamen ſubinde obſcurat, ſuo interiectu cauſans eclypſin. 2. Platanus ob vmbras colitur pergratas, at vetula diffinditur in focū. Ita benefactor multis ob dona colitur; demum malum ei reponitur.

Bene cœptum, male finitum, perditum eſt totum.

III. *Non eſt inuentus, niſi hic Samaritanus?* Tres Samaritani in Euangelio celebres. Suſceptor lapſi in latrones. *Luc.* 10 Inuitatrix ciuium ad Chriſtum iuxta puteum. *Ioan.* 4. Demum hic leproſus. Qui vnus bene cœptum finit bene. 1. Ecce *Multi vocati* ad ſanitatem, *ſed pauci electi*, & ex decem vnus. 2. Thren. 4. *Sunt inclyti, & amicti auro puriſſimo, quomodo computati ſunt in vaſa teſtea, opus manuum figuli?* 3. Similes ſtatuæ Nabuchod. Cuius caput ab auro cœptum, deficit in æs, ferrum, denique in lutum. *Dan.* 2. 4. Similes bombycibus, quam diu aluntur viridibus folijs, tenelluli ſunt, facileque emoriuntur: at duriores ſunt, ſi aridis paſcantur. Ita beneficijs lactati infirmiores ſunt, quam aduerſis ſolidati.

DOMINICA XV. POST TRINITATEM.

Nemo poteſt duobus Dominis ſeruire. Matth. 6.

PHiliſtæi, 1. *Reg.* 5. in eadem ara cū Dagon idolo ſtatuerunt Arcam Dei captam à ſeſe, vt ambo adorarent.

Digitized by Google

ſarent. At nefas id eſſe Deus oſtendit proſtrato Dagon. Par hic iudicium fert de Deo, & Mammona.

Super quo nos

I. *De auaritia deteſtanda.*
II. *De ſeruitio duobus addicto, quale ſit.*
III. *De ſeruis duorum, quales ſint.*
IV. *De Mammona iniquitatis.*
V. *De ſolicitudine temporalium nimia.*
VI. *De Dei cura noſtri.*

PARS I.

Auaritiæ deteſtatio.

I. D*Va res, quæ maxime impellunt ad maleficium; Luxuries, & auaritia ſunt.* ait Cicero l.2. ad Heren. 2. Val. Max. l.3. *Auaritia neq; habendo fruitur fœlix; & cupiditate habendi miſerrima eſt.* 3. S. Chryſ. in Matt. *Auaritia eſt inſatiabilis ebrietas, iniuſtitiæ fomes: Auarus communis omnium hoſtis.* 4. Hier. *Auaritia eſt burſa Principum, cellarium latronum, rixa parentum, ſibilus hominum.* 1 Tim. 6. *Eſt radix malorum omnium.* 5. Bern. in Cant. *Eſt fornax in qua omnia Chriſti opprobria, ſputa, claui, lancea, flagra, crux, mors, &c. procuſa ſunt.* *Auaritia eſt infelix malorum radix.*

1. S. Baſilius Hom. 17. in Diteſcentes. *Mare terminos habet: nox leges non tranſgreditur: ſolus auarus nullum circumſcribit tempus, terminum neſcit: ſed ignem imitando omnia comprehendit, ac depaſcitur.* 2 Mich. 6. *Adhuc ignis in domo impÿ, theſauri iniquitatis:* Quæ iſta? *Menſura minor; ira plena.* *Eſt ignis.*

Quin Aug. Epiſt. 3. auaritiã inferno confert. *Auarus, ait, ſimilis eſt inferno. Infernus enim quantos mortuos deuorat, nunquam dicit. Satis eſt. Sic, et ſi oẽs theſauri confluxerint in auarum, nunquã ſatiabitur.* *Eſt infernus.*

Eſt mare inquietum — Iſa.57 *Impij, quaſi mare feruens, quod quieſcere non poteſt.* Inprimis auari Nam Chryſ.hom.36.in Matt. *Vt ſine fluctibus mare nunquam: ſic animi auarorum nunquam abſque turbatione. Et antequam priora componant, alia inuaſerunt.*

Eſt ianua arci. — Hugo de S.Vict. l. de clauſtro animæ. *Superbia clauſit diabolo cœlum; gula Adæ paradiſum: Auaritia diuiti aperuit infernum.* Secundum iſtud 1. Tim.6. *Qui volunt diuites fieri, incidunt in tentationem, & in laqueum diaboli, & deſideria multa, & inutilia, & nociua; quæ mergunt hominem in interitum, & perditionem.*

Eſt materia Iudicij extremi. — II. Auaritia in tribus mundi malis eſt vnum. 1. Ioan.2. *Omne, quod eſt in mundo aut eſt concupiſcentia carnis, aut conc. oculorum, aut ſuperbia vitæ.* His tria reſpondent à Deo, & conſignata iudicia. 1. De ſuperbia Angelorum, punita præcipitio. Et Pſal. 73. *Superbia eorum, qui te oderunt, aſcendit ſemper.* 2. De carnalibus, punitis diluuio. *Omnis quippe caro corruperat viam ſuam.* Gen.6. 3. De auaris, puniendis in extremo iudicio. Matt.25. *Ite maledicti. Eſuriui; & non &c.* Et hoc erit omnium terribiliſſimum. Quare, vt S.Iſid. lib. de ſummo bono: *O peſtis maligna auaritia, ſemper bonis animis deteſtanda; quid inconcuſſum dimittis? Tu genus humanum confudiſti; tu comitem Chriſti ab Apoſtolatu deieciſti.*

Eſt idolotria. — Eph. 5. *Auaritia eſt idolorum ſeruitus.* Vbi S. Thomas. 1. Quia finem vltimum quaſi conſtituit Diuitias. 2. Spem in has ponit. At hæc duo ſunt idololatrica. Sicut Hebræi datum ſerpentem æneum, vt eo viſo ſanarentur; peruerſo affectu dein adorarunt, thus illi adolentes: donec 4. *Regum* 18. Ezechias eum comminuit. Ita auari datas neceſſitati opes, tantum non adorant.

Finis eius interitus. — Demum peribunt cum ipſis. Eccl. 21. *Qui ædificat domum ſuam impendiis alienis, quaſi qui colligit*

Digitized by Google

git lapides ſuos in hyeme. Græci vertunt: *qui congregant ſibi lapides ad tumulum ſepulchri.* Quod hyeme ædificatur, non ſolidatur: moxque diſſoluitur & corruit. Ita *male parta, male dilabuntur.* & ſæpe ruina obruunt collectorem ſuum. Manna plus colligentibus in craſtinum vermicabat. *Num.* *11.Exod..16.* Ita congeſtæ opes vertunt in putorem animæ auaro, abominabilem Deo. Quia Deo ſerui-re non poteſt.

PARS II.

De ſeruitio duobus addicto, quale ſit?

I. N*Emo poteſt duobus Dominis ſeruire* Deo, & diabolo, ait S. Aug. 1. Nam Eccl. 2. *Væ duplici corde, labiis ſceleſtis, & peccatori ingredienti terram duabus vijs.* 2. Negant etiam Philoſophi, & *D. Th.* *1 q. 1. a. 3.* hominem plures habere fines poſſe: Nixi hoc: *Quia nemo poteſt duobus Dominis ſeruire.* 3. Nequiuere Dagon & Arca in templo conſiſtere eodem, vel coli, 1. *Reg. 5.* 3. Neque Deus cœleſtia impertit; dum terrenis inhiatur. Sicut *Exod. 14. & 16.* non pluit manna prius, quam farina defeciſſet Ægyptia. *Eſt damnabile.* *Impoſſibile* *Idololatricum.*

4. Degenerum aquilæ genus deſcribit *Plin. l. 10. c. 5.* quod piſces captat in aquis. Pede id altero eſt anſerino, ad nandum, aquilino altero, ad pugnandum natum: Tales biformes, bifrontes, bicipites, bicorpores, bipſychici, bidij, monſtra denique ſunt, qui carni ſimul & Spiritui, mundo ac Deo, terræ ac cœlo ſeruire poſſe videri volunt. *Monſtroſũ* 5. Finxerunt poetæ Hippocentauros, & Satyros, (hique fuere forte) qui formas gererent corpore binas; hominis vnam honeſtam, capræ aliam ſalacem, ac hirciſſantem. Deſignarunt autem animos hominum hac ad beſtialitatẽ, illac ad humanitatẽ, adinſtar vertũni, verſatiles. *Fabuloſũ*

Digitized by Google

Immundũ. 6. Veſpertilio, *Leu.*11. abominabilis Deo eſt, & in immundis cenſetur: Quod biformis ſit, alis, auicula, ſerpens, pectore nudo. Tales ſunt nycticoraces, qui deſiderijs volare vellent, at pectore toto nudi ſerpentem terriuorum, & humirepum repræſentant. 7. Nequeunt amores duo, vel affectus, vno conſiſtere animo magis, quam vno in cœlo ſoles duo. Quale quid Alexander Magnus reſpondit Dario Perſarum Regi, ſuum ipſi regnum dimidiatum offerenti: *Nec cœlum*, ait, *duos ſoles, nec regnum vnum duos habere Reges poteſt.* Superbe, at ſat vere.

Intolerabile. 8. Noluit Dominus, *Deut.22.* agrum vnum ſemine conſeri diuerſo: noluit arari in boue & aſino iugo iugatis vno: noluit veſtes lana linoque mixtim contexi, vel indui. Et tu amores iugabis diſpares? Affectus ſeminabis diſſimillimos? Opes coaceruabis terræque, polique? Sic habe: *Nemo poteſt ſeruire duobus.*

Vetitum. Quare (vt Ioſ.24.) *Nunc timete Dominum, & ſeruite ei perfecto corde, atque veriſſimo: & auferte Deos alienos.* Reſponditque populus: *Abſit à nobis, vt relinquamus Dominum, & ſeruiamus Dijs alienis.* Ecquis oculus vno cœlum, terram altero conſpexerit? Perinde id impoſſibile eſt animo.

PARS III.

De ſeruis duorum, quales ſint.

Serui tales ſunt 1. Ranæ. I. QVi tamen id conantur, ranæ ſunt Ægyptiæ coaxantes ineptũ Ranę ſunt amphibiæ, terra viuunt & aqua: ſed ſunt & Ægypti plagarum vna: Exod.8 *Percutiam omnes terminos ſuos ranis:* Adeoque Pſ. 104. *Edidit terra eorum ranas* etiam *in penetralibus Regum ipſorum.* Vah, quot putres in orbe ſunt ranæ huiuſmodi! In cœnoſa luxuria coaxant:

arant: in terra pœnitentiæ gradiuntur, ſcilicet. Quo paſſu, norunt Confeſſarij: quin Deus.

2. Sunt hões duo, & Domini ijdẽ: at humoris, vt aiunt, diuerſi. Hic Democritus aliquis, ille Heraclitus, vel hic Epicurus, ille Socrates. Aut hic Cæſar ille Sardanapalus, vel Heliogabalus, quis vir bonus reperiatur, qui vtrique ſeruire ſe poſſe confidat. Neque tamen hi tantum diſtant, quantum Deus & Mammona. *2. Neutri ſufficientes domino.*

3. Qui nihilominus his ſeruire volent, Samaritanorum ſequaces ſunt, qui, 1. *Reg.* 5 Deo & Idolis vnam ſuperſtitionem confinxerunt ſeruam. *3. Sunt Samaritani.*

II. Et quæ merces eſt, quæ data mandata ſeruis mund? 1. Expertus Iacob. *Gen.* 31. bis ſeptenni ſeruitio, quod Labano ſeruiuit durum, periculoſum infructuoſum. Niſi quod lippa ei Lia ſupponeretur, pro formoſa Rachaele, Sed & hac ſterili. Et rem talem ac tantillam tanti empſites? *Ego pœnitere tanti non emã*: ait, Socrates de caro ſcorto Laide, magno emenda. At pluris emuntur à mundo voluptatulæ, tituli, diuitiolæ. Idque annorum vitæ totius ſeruitio, heu, & vah, quali? *Merces eorum. 1. Laborare & decipi.*

2. Tali, quales Amalecitæ, qui cum ſeruum haberent, quamuis fidum, ægrum tamen deſerebant. 1. Reg. 30. *Puer Ægyptius ſum*, ait ille: *Seruus Amalecitæ. Dereliquit autem me herus meus, quia ægrotare cœpi.* *2. Deſeri.*

I nunc, & Mundo ſerui, Carniq; & Auerno.
Tribus ſeruiens? Non potes duobus. Vnus eſt Dominus, & hic Deus, Ieſus tuus.

Notat *Tertull. lib. contra Hermog.* Deum poſt hominem creatum appellari Dominum in Geneſi, nõ ante. Quod creata cætera velut nihili duceret, at hominem dignum, cuius Dominus eſſet Deus, & ſolus. Et homo illa præ Deo poneret poſthabito? Dignus plane, qui infra cuncta deturbetur. *Domino ſeruiendũ ſoli.*

III. Iam vero, cum duobus ſeruiri nõ queat, qui

 plu-

Serui vitiorum innumerorũ. plur:bus poterit. Act Io.8. *Qui facit pctũ, ſeruus eſt peccati.* Quot igitur ſunt genera peccatorum, tot & dominorum. Quot autem peccatis multi ſeruiunt? 1. Vnde Iſa 49. *Hæc dicit Dominus ad contemptibilem animam, ad abominatam gentem, ad ſeruum Dominorum* ſuperbiæ, iræ, luxuriæ, &c. 2. *Peccator tot eſt ſeruus Dominorum, quot vitiorum*, ait S. Auguſt. 3. Et Diogenes Cynicus, *Laertio teſte*, Alexandro glorianti, orbis ſe Dominum eſſe totius, inquit: *Nequaquam, ô Alex. es Dominus, ſed ſeruorum meorũ Seruus*, i. vitiorum. 4 De talibus Ierem. 16. *Seruietis Dijs alienis die ac nocte, qui nõ dabunt vobis requiẽ.*

PARS IV.

De Mammona iniquitatis.

Opes habere non nocet. I. ET *Mammonæ*, id eſt, diuitijs. Has enim ſeruire homini oportet? Non dixit: Non poteſtis diuites eſſe, & Deo ſeruire. Nam copioſi fuerunt Abraham, Iacob, Iob, Tobias, &c. & ſerui Dei ſimul eximij.

Sed modus habendi. 1. Si fœda ſit, & non ferenda ſeruitus ſub tyranno, fœdior illa, quæ ſub Pluto Mammonio. Obtrudit aurum; deludit ſpecie: at bulga demum plena reperitur ſtercore. 2. Quam hic verum Pſ. 75. *Dormierunt ſomnum ſuum, & nihil inuenerunt in manibus ſuis Viri Diuitiarum*, non ſui iuris, ſed ſerui iſtarum. 3. Hi ab Deo reijciuntur, qui auide hauriunt diuitias, non qui moderate: Sicut Gedeonis milites Iud. 7. *Qui manu & lingua lamberint aquas, ſicut ſolent canes lambere; ſeparabis eos ſeorſum. Qui autem curuatis genibus biberint; in altera parte erunt.*

1. Cum ſeruitute.

2 Euentu vano.

3. Cum auiditate.

Itaque Pſalm. 61. *Diuitiæ, ſi affluant, nolite cor apponere.* Cor accommodare licet, non dare: non apponere ſic, vt, *Vbi theſaurus, ibi & cor tuum ſit.*

II. Hoc

Digitized by Google

II. Hoc efficit idololatram. 1. Sicut *Exo.* 12. Spolijs Ægypti ditati Hebræi, *argentum & aurum ſuum fecerunt idola, vt interirent.* Oſe. 8.

4. Cum effectu auiditatis iſtius, qui eſt.

2. Ita Iudas cecidit; volens in Apoſtolatu viuere, & in Mammona: *Matt.* 27.

3. Ita Giezi ſeruus Eliſæi, & Pluti, munera ſectatus Naamani. Quæ merces? 4. Reg. 5. *Lepra Naaman adhærebit tibi, & ſemini tuo vſq; in ſempiternum.* Quam corpus eius plenum lepra; tam vitiorum plena omnium eſt auaritia.

1. Idololatria.

2. Apoſtaſia.

3. Peccatum.

4. Specimen ſume ex meretrice Apoc. 17. *Mulier erat circumdata purpura, & coccino; & inaurata auro; & lapide pretioſo, & margaritis; habens poculum aureum in manu ſua*: Ecce inauratam Auaritiam. Sed nunquid aliud? *Poculum plenum abominatione, & immunditia fornicationis eius.* Vti hæc, ſic & auara anima, eſt proſtituta mundi concubina, & pellex ſuccuba.

4. Abominatio.

5. Fuit Templum 4 *Reg.* 25. Iudæis ſimul, & Ærarium publicum; & diuitiarum domiciliū: Fuit vero & idem hoc cauſa, cur bello ab Chaldæis, Syris, Romanis appeteretur; expilaretur; demum vaſtaretur. Habent auripetæ in hoc & ſui exitus exemplum. *Neſcitis, quia templum Dei eſtis vos?* 1. Cor. 3. Quid igitur eadem in ara Dagon, & Arca? *Qui templum Dei* ſic *violauerit; diſperdet illum Deus.*

5. Deuaſtatio.

PARS V.

De ſolicitudine temporalium nimia.

I. NOlite ſoliciti eſſe. Quantū enim curæ temporalibus impendimus; tantum animæ detrahimus. Quippe diuiſa eſt. 1. Iſraelitis ſacrificare cogitātibus, ait Pharao, Exo. 5. *Otiatur; & ideo hac loquitur.*

Eſt ea ab Satana.

tur. Plures reddat lateres, paleas etiam quærat: Vt ſic ei non vacet alia cogitare. Ita Satan de cultu Dei ſolicitis ingerit cogitationes alias, occupationes mouet & obijcit, vt diſtineat, & abſtineat Sed *nolite ſoliciti eſſe.* Et Matt. 24. *Videte ergo, ne grauentur corda veſtra crapula, & ebrietate, & curis huius ſæculi.*

Eſt onus voluntarium ſtolidorum.

Stolidus foret, qui ſcanſurus montem præcliuem, onus inutile aſſumeret. Talis, qui *ea, quæ ſurſum ſunt, quærit*: & ſe vel terra, vel cura onerat. *Non eſt mollis ad aſtra via.* Quo durior fit onere talium opum. Et vel maxime, ſi pondus acceſſerit vitiorum. Eſt autem cupiditas tam vitiorum genitrix, quam nutrix curarum. En & geminum pondus. Nec alterum vnquam abſque altero eſt. Ergo *nolite ſolliciti eſſe.*

Eſt Iezabel

Eſt Abſolomi mula.

II. Sed & crudelis eſt, ac ſanguinaria Iezabel auaritia, 2. *Reg.* 22. quæ mites efferat Ach[illegible]os, & innocui ſanguinis accendit ſiti. 2. Eſt mula vectrix Abſalomi, 2. *Reg* 18. quæ præcipitem rapit in arma virum, inque patrem filios armat, ius omne profanat, ſed demum ex arbore pendulum haſtis hoſtium obiectat.

Eſt Dirarum vna.

3. Eſt Megæra, quæ Dei quoque Filium in ſumma euehit montium ſæcularium principatuum, in excelſa pinnarum eccleſiaſticarũ, in ima vallium deuehit, ac intima deſertorũ, tentat & attentat omnia, tantum *vt cadens adoraueris eã.* Matt. 4. O Mammonã omnis iniquitatis!

Eſt naſſa diaboli, &c.

4. Bene *Luc.* 12. & 16. aſſeclas eius fures, & latrones cordis humani ſub parabola vocat, Apoſtolus 1. *Tim.* 6. Retia & laqueos diaboli. *Ouidius* 1. *Metam.*

Effodiuntur opes irritamenta malorum.

Eſt fur animæ.

5. Ego eas Circes veneficas, & incantatrices Medæas, ac Syrenes marinas, Orci Diras, Furias, Megeraſque libens appellarim. Animum faſcinant, & abripiunt totum.

Quod Apelles pictor faſſus eſt. Hunc ægrũ Rex Arche-

Archeſilaus inuiſens, clam ſub ceruicali bulgam auri ſubtruſit. Eam reperienti, & exclamanti puero, dum ſterneret lectum: ait Apelles: *Tace, Furtum Regis eſt.* Et is: Imo dederit indigentiæ tuæ. *Dedit*; ait Apelles: *Sed his donis animum mihi & cor dudum ſurripuit.*

III. Maledicti tales. 1. An ideo Deus, *Gen.* 1. benedixit volatilibus, & natatilibus: non item terreſtribus animantibus: quod qui beſtiarum ad inſtar *terrena ſapiunt*, ac quæritant, indignos benedictione ſubindicet? Dignos vero, qui mente cœleſtium meditabunda volant, aut animo, nouiſſimorum ac infernalium memore, per profunda natant? 2. Et merito. Nam vt terræ auri feraces, rerum ſunt cæterarum ſteriles: ita aurifodinæ animæ ſunt litore Tagi & pactoli, aurifluorum fluminum, ſteriliores. 3 Adeo ardor adulterii, quod animus cum auri ſcorto, auri pellacis amans cõmittit, ſuccum exugit omnem religionis, & exſiccat cor auarum, ac aridum. *Maledicitur à Deo.* *Eſt ſterilis.* *Vredo animæ.*

Cor huiuſmodi cognoſcitur: ſicut adultera in veteri lege explorabatur, *Num.* 5. Ad Sacerdotem adductæ aqua, ab eo diris deuota, & maledicta, & aliquantulo terræ mixta, & amara dabatur bibenda. Ab qua ſi crepabat; rea erat. Sin; innoxia. Talis aqua Diuitiæ, ex ſe adiaphoræ: ſed auaris maledictæ; amare ob laborem acquirendi; fluxæ ob aleam perdendi; hæ hauſtæ auari animam crepare faciunt ac necant; at bonis uiris ſunt innoxiæ. Quia iſti ſunt adulteri mammonæ: non hi. *Adultera.*

PARS VI.

De Dei cura noſtri.

I. NOlite ſoliciti eſſe, de craſtino. 1. Sic Leu. 7. Sãcitum. *Victima carnes eadem comedentur prouiden-* *Fidendum*

tia Dei. *die, nec remanebit ex eis quicquam vſque mane.* Innuit, præſentibus fruendum cum gratiarum actione cæterum Dei prouidentiæ non diffidendũ eſſe. 2. Idem in mannæ collectione ſignificatum, Exod. 16. *Vt nullus relinquat ex eo in mane. Qui non audierunt Moyſen: ſed dimiſerunt ex eo quidam vſque mane, & ſcatere cœpit vermibus, atque computruit.* 3. Idem docuit Dominus *Matth.* 5. iſtis; *Panem noſtrum Quotidianum da nobis Hodie.* Noluit nos in menſem, annum, &c. petere.

1. Quia ſic iubet.

2. Quia animam dedit.

II. In idem hic affert rationes. *Prima: Nonne anima plus eſt, quam eſca: & corpus pluſquam veſtimentum?* quaſi dicat. Qui dedit animam, qui corpus, dabit idem & ſuſtentationem vitæ Dominus, quamdiu hanc ſuperſtitem eſſe voluerit. Secundum Philoſophicum hoc axioma; *Qui dat eſſe: dat & quæ ſequuntur ad eſſe.*

3. Alites alit.

Secunda. Reſpicite volatilia, quæ, &c. Nonne vos pluris eſtis? quaſi dicat. Iniqua foret Dei prouidentia ni res curaret humanas ſolicitius, quam animales brutorum.

Sed auium meminit hic potius; quam aliorum animantium, ob tria. 1. Quod prouidentiæ exemplum è cœlo peti oporteat; *Reſpicite volatilia cœli*, & in terram deſini. *Conſiderate lilia agri.* 2. Quod quaſi ab altrice terra abſint longius cœliuagæ. 3. Quod terræ brutis & auxilia plura ſint ab natura ad pabulandum; & eſca eis vicinior. Vt formicæ induſtria, quæ, Prou. 6. & 30. *populus infirmus*, Sed *qui præparat in meſſe cibum ſibi.*

Poterat, ait *Chryſoſt hom.* 22. proferre exemplum Moyſis 40. dies conſeruatione cibo, *Exod.* 24. Eliæ 3. *Reg.* 17. ab coruo paſti, Baptiſtæ 30. annis in deſerto victitantis, *Matth.* 3. At maluit obuia, quam ſublimiora, ac rara.

4. Facit creſcere.

Tertia ratio. Quis veſtrum cogitans poteſt adiicere

Digitized by Google

cere ad ſtaturam cubitum vnum? quaſi dicat. Vt creſcitis abſque cura veſtra, ſed Dei prouidentia, ita & victitabitis.

Suadet igitur Apoſtolus. 1. *Pet. 5.* Vt omnem curam in Deum proiiciamus, *Quoniam ipſi eſt cura de nobis.* Ita & Pſ. 54. *Iacta ſuper Deum cogitatum tuum, & Ipſe te enutriet.*

Quarta. Conſiderate lilia agri, &c. quaſi dicat 5 *Lilia veſtit.*
Deus non de neceſſariis ſolum, ſed & de decoris
prouidet iſtis inanimis, quo magis Sui ſimilibus hominibus. Exemplum cape ex Iſraelitis, 40. annos per deſerta vagis, attamen ingratis ſic exprobrat, Deut. 18. *Veſtimentum tuum, quo operiebaris, nequaquam vetuſtate defecit, & pes tuus non eſt ſubtritus: en quadrageſimus annus eſt.*

III. Quocirca iuſte infert Dominus porro ſic: 6. *Gentium*
Nolite ſoliciti eſſe, dicentes: quid manducabimus, *eſt cura an*
aut quid bibemus: aut quo operiemur, Hæc enim o- *xia corpo-*
mnia Gentes inquirunt. Summa veritas hæc *ris.*
dixit.

Talem fiduciam ad Dei prouidentiam Eſdras *Exemplũ.*
habebat, è Babylone captiuum educturus populum Ieroſolymam. Quamuis via longa, aſpera: difficultateſq; multæ: & inops populus: noluit tamen à Cyro quicquam commeatus petere. 3. Eſd. 8. *Erubuit petere auxilium à Rege: Qui dixeramus Regi, Manus Dei noſtri ſuper omnes, qui quærunt eum in bonitate.*

Quare *nolite ſoliciti eſſe.* 1. Hoc ſtatuite: quod *Epilogus.*
Epicteto percunctanti: *Quis diues eſſet?* reſpondit Socrates: *Cui ſatis eſt, quod habet:* Ac rurſus: Quis ditiſſimus? Ait: *Qui pauciſſimis contentus eſt.* 2. Item, Quod alteri ſciſcitanti, *Quæ via compendioſiſſima ad opuleſcendum?* reſpondit Democritus Philoſophus: *Si cupiditatum pauper fueris.*

DOMINICA XVI. POST TRINITATEM.

Ecce, defunctus efferebatur, filius vnicus matris ſuæ: & hæc vidua erat. Luc. 7.

ELias, *3 Reg. 14.* in Sareptam prope Sidonem veniens viduæ filium ad vitam reuocauit: fama mox factum late differente. Ita in Naim IESVS.

Super quo nos

I. *De triplici mortis genere.*
II. *De mortis neceſſitate.*
III. *De obliuione, & memoria mortis.*
IV. *De more, et honore funebri.*
V. *De exportato defuncto.*
VI. *De luctu viduæ.*
VII. *De excitato defuncto.*

PARS I.

De triplice mortis genere.

Mors occidit lanceata. I. PEccati malitia ineffabilis: trinæ mortis inuectrix: Naturalis in corpus, Spiritalis in animam & Damnationis. 1. Vti Ioab, *2 Reg. 18.* Abſolomum, rebellem patri, è quercu pendentem lanceis tribus tranſuerberauit, ac vitæ, honorumq; curſum abrupit: Ita Adamum peccantem in Deum plagis tribus peccatum affecit ac vitæ, honoriſque filum incidit. Rom. 5. *Per vnum hominem peccatum intrauit in mundum: & per peccatum mors.* 2. Vidit Daniel, cap. 7. *Ecce beſtia alia ſimilis vrſo in*

in parte ſtetit: & tres ordines erant in ore eius, & in dentibus eius: & ſic dicebant ei: Surge, comede carnes plurimas. Belua hæc effera peccatum eſt cum rictu faucium ter mortaliſſimo. 3. Fingitur Poetis triceps, triquefaux Cerberus canis, ad orci ianuam excubator tria maxima guttura pandens, & latratibus vmbras territans. Typus is peccati eſt.

2. Vorat dentata.

3. Territat triſaux.

4. Tria, inquit Salomon, *Prou. 30.* eſſe, per quæ terra moueatur: quartum eam penitus ſuſtinere nõ poſſe. Tria illa ſunt mortis genera tria: peccatum eſt quartum intolerabile: terra, homo eſt: *Terra, terra, terra, audi verbum Dei.* 5. Idem Eccl. 20. *A tribus timuit cor meum.* Et quis ad trium iam dictorum memoriam non exhorreſcat? Ipſa Domino ſanguineum expreſſere ſudorem. 6. Apoc. 9. *Tribus plagis occiſa eſt tertia pars hominum, de igne de fumo, & de ſulphure.* Plagio hic peccatum eſt trinequam.

4. Concutit orbem.

5. Terret memorata.

6. Diſplagat omnes.

II. Id Lapillus eſt, *Dan. 2.* de monte Satanico, in pedes luteos ſtatuæ Nabuchodonoſoreæ deuolutus, hominem ſtrauit morte corporali. Erat corpus ante vti nobilis, nulli vectigale, non morbo, non fami, non frigori, non morti, &c. At peccatum ei nobilitatem, immunitatem, vitam abſtulit: vt illi ſubſit decreto: *Puluis es, & in puluerem reuerteris.*

1. Mors corporis necat.

2. Idem, in anima ſpiritale homicidium deſignauit, dum de ſtatu gratiæ eam deturbauit. Rom. 6. *Exiſtimate vos mortuos quidem eſſe peccato.* Eph. 2. *Cum eſſetis mortui in delictis, & peccatis veſtris.* Ita eſt: Omnis *Anima, quæ peccauerit, ipſa morietur.*

2. Animã damnat.

3. Idem mortem genuit ſempiternam damnationis. De qua Ioan. 6. *In peccatis veſtris moriemini.* Dictum factum. Nam Pſ. 48 *Sicut oues in inferno poſita ſunt: mors depaſcet eos.*

3. Inferni vindicat.

Mors

3. Inferni vindicat. Singulæ terribiliſſimæ.

1. *Mors* corporis quidem *omnium terribilium terribiliſſimum eſt,* ait Ariſt. 3. Eth. 2. At mors animæ dirior: Pſaltes: *Mors peccatorum peſſima.* 3. Mors vero inferni ſæuiſſima. Aug.13. Ciu.ca.2. *Ibi erunt homines ſemper in morte, ac per hoc nunquam viuentes, nunquam mortui, ſed ſine fine morientes.* Et Dominus: *Timete eum, qui poteſt animam & corpus mittere in gehennam.* De prima in præſens agit Euangelium.

PARS II.

De mortis neceſſitate.

Moriendū eſt.

I. THecuitis Dauidem Abſolomo vt reconciliaret, ait. 2. Reg. 14. *Omnes morimur, & velut aqua dilabimur in terram.* 2 Heb. 9. *Statutum eſt omnibus hominibus ſemel mori.* 3. Dauid. *Quis eſt homo, qui viuit, & non videbit mortem?* 4. Orig. in Pſ. 33. ait: Duo pharmacopolia Deum inſtituiſſe: ex herbis vnum medendis morbis: aliud in S. Scriptura animæ curandæ: morti nullum. Sap. 1: *Nullum eſt medicamentum exterminii.* 5. Alex: Magnus ſe Iouis Ammonii, filium, Deoque natum Deum coli permiſit, ac voluit: poſcentibus ab eo Philoſophis mercedem aliquam pro obſequiis ſuis ait: Poſcite, quicquid optaueritis. Et ii: *A morte nos immunes preſta.* Quibus ille: *Nemo dat, quod non habet.* Cui iſti: Quid igitur audis acclamatores: *Rex, æternum viues?* Ioanni *Apoc.* 6. viſa eſt peruagari omnia pallido mors inuecta caballo: Hic, quem naribus afflat, necat.

Mnymoſinon Mortis. Spectaculum vitæ.

II. Pontifex Iudæorum, *Exod.* 28. duabus inſculpta gemmis nomina gerebat XII. Patriarcharū, vt horum intuitu viueret memor mortis, & virtutis. 2. Græci, ac Romani ludis Circenſibus vitæ curſum repræſentabant quadrigarum quatuor celerrimis flexibus atque reflexibus. Earum Aurigæ co-

gæ colorati ſignificabant quatuor anni tempora. Equi qui quatuor item colorati, humores corporis. Vnde Sap. 5. *Æſtimauerunt luſum eſſe vitam noſtrã & conuerſationem vitæ compoſitam ad lucrum.*

3. Simile Deus Nabuchodonoſori; ſe immortalem credenti oſtendit, *Dan.* 2. in ſtatua: cuius caput aureum Reges & Principes; brachia argentea Prælatos brachii ſæcularis, & Eccleſiaſtici; venter & fœmora ęnea milites; pedes lutei homines notabant. Hunc coloſſum lapillus deiicit mortis. *Idolum humani generis.*

4. *Ioel. ca.* 1. quatuor orbis plagas ab irato Deo immittendas vt narrauit, ait, *Reſiduum erucæ comedet locuſta, & reſiduum locuſtæ commedet bruchus, reſiduum bruchi comedet ærugo*; Id eſt, fors, morbus, gladius, mors omnia depaſcent. *Plagæ corporis.*

PARS III.

De obliuione, & memoria mortis.

I. MOrtis memoriam detergit animis dœmon; renouat Prædicator. 1. Sic intulit, & abſtulit ſatan Nabuchodonoſori memoriam ſomnii de ſtatua, ſed retulit eam Daniel, eiuſdem & interpres. *Et amica dœmoni.*

2. Noluit Deus, *Leu.* 21. victimam, quæ cauda & auribus careret; Ita ait Gloſſa, nec immemorem nouiſſimorum. 3. S. Athanaſius inquit, ideo Dominum maledixiſſe ficui, quod eius foliis nuditatẽ protexiſſet Adam, quaſi memoriam lapſus ac miſeriæ propriæ obruiſſet iiſdem. *Inimica Deo.*

II. Hinc animalium induitur exuuiis homo, Quod ait Orig. ho. 6. in Leu. *decebat, vt peccator ſe talibus indueret, quæ eſſent inſignia ſuæ mortalitatis, ne poſſet prætendere obliuionem, vel ignorantiam ſuæ mortis.* 2. Non eſt melior ſchola, quam ſit mortis memoria. Ideo in officinam figuli Deus miſit Iere. c. 18. Etenim Eccl. 1 *Ibi audies verba mea.* Officina, eſt mortis ſchola, figulus, natura, nos, vaſa, *Memoria mortis. 1. Eſt propria hominis. 2. Schola optima.*

rerum

rerum viciſſitudo, rota. Nam Eccl. 1. *Generatio præterit: & generatio aduenit.* Illa mortuorum, hæc viuentium proceſſio eſt. 3. Cœci nati oculos Dominus luto perlitos aperit: Notitia tui tuos aperit tibi. Et ea eſt, quæ Pſ. 138. *Mirabilis facta eſt ſcientia tua ex Me.*

3. Scientia maxima.

Ignorantia ſui mala.

Tam ea ſalutaris eſt: quam noxia ignorantia ſui. Inde enim quæ naſcantur mala; priſci innuebant picto homine cum pedibus leoninis quatuor: facie muliebri; corpore toto plumato. Id eſt: infantia quadrupes; bipes iuuẽtus: ſenecta tripes. Aut aptius conforte: *Concupiſcentia oculorum* leonina: *concupiſcentia carnis* fœminina: *ſuperbia vitæ* plumea, ventoſaque. Hæc trifariam incurruntur, ferociter: muliebriter: & leuiter: ſi te non noueris.

Cognitio ſui neceſſaria.

III. Sin' te noſti: 1. Tum vero gratum ac crebrum offeres ſacrificium ſuper aram notitiæ tui. Ideo Exod. 20. *Altare de Terra facietis mihi: & offeretis ſuper eo holocauſta, & pacifica veſtra.* 2. S. Berna. totus toto libro de Conſideratione ad Eugenium Papam, aliud non vult, quam cognitionem ſui à ſeipſo incipere, & in ſeipſo deſinere oportere. 3. Vnicum hoc votum erat S. Auguſtini: *Domine norim Te: norim me.* At mors intimis eſſentiæ noſtræ inhæret principiis. Iam vero, cum *ſcire eſt rem per cauſas cognoſcere*: Certe tum optime noſmet cognouerimus; ſi noſtra principia inſpexerimus: quæ ſunt lutum, mortalitas, fragilitas & vanitas.

Parit memoriam mortis.

1. *Chryſoſtomus in 16. Matth.* ait, illum venire poſt Chriſtum; abnegare ſe: tollere crucem ſuam; qui memor mortis degit: ad quam ſingulis paſſib. ducitur, vt capitis reus. Huic non libet ridere, catullire, ludere. 2. Referunt, Lazarum reſuſcitatum fuiſſe argelaſtum, & quaſi apathon. Scilicet expertorum memorem.

IV. Io-

IV. Ioſeph. *Gen.* 50. mandauit, in exitu Iſrael de Ægypto, ſua ſecum oſſa aſportari. Factum: ſed aiunt Rabini, Arcam Dei cum Lege Moyſi, Virga Aaronis, & Manna cæli præiiſſe: agmen vero clauſiſſe arcam Ioſephianam. Nimirum illa tutabatur ab hoſtibus viſibilibus: hæc ab inuiſibilibus ſatanę. In qua item tria: Lex: *Omnibus ſtatutum eſt ſemel mori.* Virga Pſalm. 75. *Tu terribilis eſt: & quis reſiſtet tibi? Ex tunc ira tua.* Manna, *Credo, quod ſurrecturus ſim: hac Spes requieſcit in ſinu meo.* Vt Iob ait. *Hæc defendit à dæmone.*

Moyſem Deutero. 34. *Sepeliuit Dominus in valle Moab contra Phogor* idolum Priapæum Luxuriæ: Vt mortis memoria iſtam refutaret ac refrænaret. Quia Pſalm. 72. *Non eſt reſpectus morti eorum: ideo tenuit eos ſuperbia: operti ſunt iniquitate, & impietate ſua.* S. Hieronymus, vertit ſic: *Non cogitant de morte ſua, ideo, &c.* Quare Pſalm. 39. *Notum fac mihi Domine finem meum.* *Libidinem frenat.* *Abduit à vitiis.*

1. Ægyptiis multæ immiſſæ plagæ ſunt; vt ab obſtinacia reſipiſcerent: vt muſcæ, ranæ, grando, tonitrua, tenebræ, ſanguis aquarum, ſtrages animalium; denique mortes primogenitorum. *Exo.* 12. Ad has Iſraelitas etiam abire coegerunt: quin dederunt, quæcumque poſcerent. 2. Exploratores duodecim terræ promiſſæ, à Moyſe miſſi, *Num.* 13. ſecure omnia peragrarunt, ac perluſtrarunt, fructuumq; ſpecimen comportarunt: Quia id tēporis, ab peſte tota terra graſſa ante erat plurima vbique mortis imago. At eum dein Ioſue duos mitteret; omnia erant intuta: Vt ii etiam ab Raab eſſent occultandi. *Ioſ.* 2. Quia in alta pace luxuriabantur incolæ. *Cicurat effrenes.*

Semiramis Regina ſuo mauſolæo inſcripſit hos characteres. Q. R. P. E. D. M. Q. R. V. S. Id eſt. *Quiſquis Regum pecuniis eguerit: demoliens monu-* *Confundit auaros.*

 men-

Digitized by Google

mentum, quotquot volet, ſumito. Darius Rex Perſarum legit: aperuit: cadauer reperit, & hoc tantum: ſimul epigraphen: *Niſi malus: & pecuniarum inexplebilis fores, mortuorum loculos nunquam mouiſſes.* Acris caſtigatio hæc ab mortis memoria.

PARS IV.

De more, & honore funebri.

In Veteri lege. I. *Efferebatur filius.* Exequiarum decus laudabile. Nam vſurpatum ſemper. 1. Abraham Saræ electum coemit ſepulchrum, *Gen.* 23. 2. Iacob, *Gen.* 50. Ex Ægypto in patrum infertur ſepulchrum, tota nobilitate Ægypti comitante. 3. Tobias mandat: *Cum acceperit Deus animam meam: corpus meum ſepeli.*

In Noua. 1. Lazarus, *Ioan.* 11. honorifice conditus fuit. 2. Et *Stephanum ſepelierunt viri timorati.* Act. 2. 3. Ieſum Ioſeph & Nicodemus: Et vero *Erit ſepulchrum eius glorioſum.* Iſa. 11.

Celebrantur & funerum deductiones. 1. Abneris funus, 2. *Reg.* 3. Dauid & omnis Iſrael proſecuti ſunt luctu publico. 2. Saulis, & cum eo cæſorum Gabaonitæ. Quibus per legatos ampliſſimas egit gratias Dauid. 3. Iudas 1. *Mach.* 12. perampla miſit oblata Sacris faciundis ac precibus, pro cæſis prælio. 4. Tobiæ laus magna, quod in mortuos ſepeliendos pius licet, *Tob.* 12.

Gratitudo defuncti. II. Item ethnici, impii. 1. Nam Alexander Magnus amici Hephæſtionis funus luctu duxit longo & toto cum exercitu; quin & equis detonſa iuba: vrbem, vbi deceſſit ille, nudauit muris.

Refert *Val. Max. l.* 1. *c.* 7. Poeta Simonides ad mare inambulans, reperit cadauer, humat. Poſt multo trāsfretare paranti defunctus apparet; diſſuadet nauigationem in præſens: fore periturum. Simonides

&

& collegis diſuadet, at fruſtra. Hi vixdum è portu egreſſi ſub oculis Simonidis merguntur. Idem alias è cœna euocatus ad duos iuuenes; exit ad portam: reperit neminem: corruit domus: obruit vniuerſos, ſeruato Simonide.

III. Variis variæ tumulationes vſurpatæ. Lotophagi in Africa defunctos in mare abiiciebant: Hungari in lacus: Bactriani canibus obiectabant publice ad hoc alitis: ſic *Cic. 1. Tuſc. & Hier. l. 2. cont. Iouin.* Maſſagetæ eos deuorabant: Imo filii ſenes parentes ægros iugulabant etiam. *Alex. ab Alex. lib 3. c. 2.* Tybareni ex pertica ſuſpenſos ad ſolem exſiccabant, quos maxime dilexerant, vt præſentes intuerentur. Scythæ ſe viuos cum chariſſimis defunctis conſepeliebant. Ægyptii pyramides ſuis ſtatuebant. Iudæi ſuos in deſertis, ac montibus ſparſim defodiebant. *Matth. 18. Marc 5. Luc 8.* Ideo hic *efferebatur.*

PARS V.

De exportato defuncto.

I. ELatus hic, eſt peccatoris typus. 1. Corpus à morte gelaſcit, Et anima ab peccato. Vnde peccata in pœnam Deus minatur, Iere. 6. *Gelu, ſicut ſal effundam ſuper terram.* Vtque bruma nocet floribus: ita peccatum virtutibus. 2. Mortuus eſt ponderoſus. At peccato nil grauius. 1. Nam mare onera ſupportat omnia. Ionam tamen peccatorem ferre non quiuit. 2. Terra eſt ſolidiſſima: *Pſ. 107.* Fundaſti terram ſuper ſtabilitatem ſuam, non inclinabitur in ſæculum. At peccato ferendo non eſt: Nam ſub Core, Dathan, & Abyron diſrupta eſt. 3. Cœli, *ſolidiſſimi ſunt, ſicut ære fuſi,* Iob 37. Luciferi tamen peccatum ſuſtinere non valebant. Et anima fecit. Heu!

Peccator eſt mortuo ſimilis.
1. Frigore.
2. Pondere.

tur. Plures reddat lateres, paleas etiam quærat: Vt ſic ei non vacet alia cogitare. Ita Satan de cultu Dei ſolicitis ingerit cogitationes alias, occupationes mouet & obijcit, vt diſtineat, & abſtineat Sed *nolite ſoliciti eſſe*. Et Matt. 24. *Videte ergo, ne grauentur corda veſtra crapula, & ebrietate, & curis huius ſæculi.*

Eſt onus voluntarium ſtolidorum.

Stolidus foret, qui ſcanſurus montem præcliuem, onus inutile aſſumeret. Talis, qui *ea, quæ ſurſum ſunt, quærit*: & ſe vel terra, vel cura onerat. *Non eſt mollis ad aſtra via.* Quo durior fit onere tali opum. Et vel maxime, ſi pondus acceſſerit vitiorum. Eſt autem cupiditas tam vitiorum genitrix, quam nutrix curarum. En & geminum pondus. Nec alterum vnquam abſque altero eſt. Ergo *nolite ſolliciti eſſe.*

Eſt Iezabel

II. Sed & crudelis eſt, ac ſanguinaria Iezabel auaritia, 2. *Reg.* 22. quæ mites efferat Ach[illegible]os, & innocui ſanguinis accendit ſiti. 2. Eſt mula vectrix

Eſt Abſolomi mula.

Abſalomi, 2. *Reg* 18. quæ præcipitem rapit in arma virum, inque patrem filios armat, ius omne profanat, ſed demum ex arbore pendulum haſtis hoſtium obiectat. 3. Eſt Megæra, quæ Dei quoque

Eſt Dirarum vna.

Filium in ſumma euehit montium ſæcularium principatuum, in excelſa pinnarum eccleſiaſticarũ, in ima vallium deuehit, ac intima deſertorũ, tentat & attentat omnia, tantum *vt cadens adoraueris eã.* Matt. 4. O Mammonã omnis iniquitatis! 4. Bene

Eſt naſſa diaboli, &c.

Luc. 12. & 10. aſſeclas eius fures, & latrones cordis humani ſub parabola vocat, Apoſtolus 1. *Tim.* 6. Retia & laqueos diaboli. *Ouidius 1. Metam.*

Effodiuntur opes irritamenta malorum.

Eſt fur animæ.

5. Ego eas Circes veneficas, & incantatrices Medæas, ac Syrenes marinas, Orci Diras, Furias, Megeraſque libens appellarim. Animum faſcinant, & abripiunt totum.

Quod Apelles pictor faſſus eſt. Hunc ægrũ Rex Arche-

Archeſilaus inuiſens, clam ſub ceruicali bulgam auri ſubtruſit. Eam reperienti, & exclamanti puero, dum ſterneret lectum: ait Apelles: *Tace, Furtum Regis eſt*. Et is: Imo dederit indigentiæ tuæ. *Dedit*; ait Apelles: *Sed his donis animum mihi & cor dudum ſurripuit*.

III. Maledicti tales. 1. An ideo Deus, *Gen.* 1. benedixit volatilibus, & natatilibus: non item terreſtribus animantibus: quod qui beſtiarum ad inſtar *terrena ſapiunt*, ac quæritant, indignos benedictione ſubindicet? Dignos vero, qui mente cœleſtium meditabunda volant, aut animo, nouiſſimorum ac infernalium memore, per profunda natant? 2. Et merito. Nam vt terræ auri feraces, rerum ſunt cæterarum ſteriles: ita aurifodinæ animæ ſunt litore Tagi & pactoli, aurifluorum fluminum, ſteriliores. 3. Adeo ardor adulterii, quod animus cum auri ſcorto, auri pellacis amans cōmittit, ſuccum exigit omnem religionis, & exſiccat cor auarum, ac aridum. *Maledicitur à Deo.* *Eſt ſterilis.* *Vredo animæ.*

Cor huiuſmodi cognoſcitur: ſicut adultera in veteri lege explorabatur, *Num.* 5. Ad Sacerdotem adductæ aqua, ab eo diris deuota, & maledicta, & aliquantulo terræ mixta, & amara dabatur bibenda. Ab qua ſi crepabat; rea erat. Sin'; innoxia. Talis aqua Diuitiæ, ex ſe adiaphoræ: ſed auaris maledictæ; amaræ ob laborem acquirendi; fluxæ ob aleam perdendi; hæ hauſtæ auari animam crepare faciunt ac necant; at bonis uiris ſunt innoxiæ. Quia iſti ſunt adulteri mammonæ: non hi. *Adultera.*

PARS VI.

De Dei cura noſtri.

I. N*Olite ſoliciti eſſe*, de craſtino. 1. Sic Leu. 7. Sācitum. *Victima carnes eadem comedentur* *Fidendum prouidentie:*

tia Dei. *die, nec remanebit ex eis quicquam vſque mane.*
1. *Quia ſic iubet.* Innuit, præſentibus fruendum cum gratiarum actione cæterum Dei prouidentiæ non diffidendũ eſſe. 2. Idem in mannæ collectione ſignificatum, 2. *Quia animam dedit.* Exod. 16. *Vt nullus relinquat ex eo in mane. Qui non audierunt Moyſen: ſed dimiſerunt ex eo quidam vſque mane, & ſcatere cœpit vermibus, atque computruit.* 3. Idem docuit Dominus *Matth.* 5. iſtis; *Panem noſtrum Quotidianum da nobis Hodie.* Noluit nos in menſem, annum, &c. petere.

II. In idem hic affert rationes. *Prima: Nonne anima plus eſt, quam eſca: & corpus pluſquam veſtimentum?* quaſi dicat. Qui dedit animam, qui corpus, dabit idem & ſuſtentationem vitæ Dominus, quamdiu hanc ſuperſtitem eſſe voluerit. Secundum Philoſophicum hoc axioma; *Qui dat eſſe: dat & quæ ſequuntur ad eſſe.*

3. *Alites alit.* *Secunda. Reſpicite volatilia, quæ, &c. Nonne vos pluris eſtis?* quaſi dicat. Iniqua foret Dei prouidentia ni res curaret humanas ſolicitius, quam animales brutorum.

Sed auium meminit hic potius; quam aliorum animantium, ob tria. 1. Quod prouidentiæ exemplum è cœlo peti oporteat; *Reſpicite volatilia cœli,* & in terram deſini. *Conſiderate lilia agri.* 2. Quod quaſi ab altrice terra abſint longius cœliuagæ. 3. Quod terræ brutis & auxilia plura ſint ab natura ad pabulandum; & eſca eis vicinior. Vt formicæ induſtria, quæ, Prou. 6. & 30. *populus infirmus,* Sed *qui præparat in meſſe cibum ſibi.*

Poterat, ait *Chryſoſt hom.* 22. proferre exemplum Moyſis 40. dies conſeruatione cibo, *Exod.* 24. Eliæ 3. *Reg.* 17. ab coruo paſti, Baptiſtæ 30. annis in deſerto victitantis, *Matth.* 3. At maluit obuia, quam ſublimiora, ac rara.

4. *Facit creſcere.* *Tertia ratio. Quis veſtrum cogitans poteſt adiicere*

cere ad ſtaturam cubitum vnum? quaſi dicat. Vt creſcitis abſque cura veſtra, ſed Dei prouidentia, ita & victitabitis.

Suadet igitur Apoſtolus. 1. *Pet. 5.* Vt omnem curam in Deum proiiciamus, *Quoniam ipſi eſt cura de nobis.* Ita & Pſ. 54. *Iacta ſuper Deum cogitatum tuum, & Ipſe te enutriet.*

Quarta. Conſiderate lilia agri, &c. quaſi dicat Deus non de neceſſariis ſolum, ſed & de decoris prouidet iſtis inanimis, quo magis Sui ſimilibus hominibus. Exemplum cape ex Iſraelitis, 40. annos per deſerta vagis, attamen ingratis ſic exprobrat, Deut. 18. *Veſtimentum tuum, quo operiebaris, nequaquam vetuſtate defecit, & pes tuus non eſt ſubtritus: en quadrageſimus annus eſt.* *5 Lilia veſtit.*

III. Quocirca iuſte infert Dominus porro ſic: *Nolite ſoliciti eſſe, dicentes: quid manducabimus, aut quid bibemus: aut quo operiemur, Hæc enim omnia Gentes inquirunt.* Summa veritas hæc dixit. *6. Gentium eſt cura anxia corporis.*

Talem fiduciam ad Dei prouidentiam Eſdras habebat, è Babylone captiuum educturus populum Ieroſolymam. Quamuis via longa, aſpera: difficultateſq; multæ: & inops populus: noluit tamen à Cyro quicquam commeatus petere, 3. Eſd. 8. *Erubuit petere auxilium à Rege: Qui dixeramus Regi, Manus Dei noſtri ſuper omnes, qui quærunt eum in bonitate.* *Exemplū.*

Quare *nolite ſoliciti eſſe.* 1. Hoc ſtatuite: quod Epicteto percunctanti: *Quis diues eſſet?* reſpondit Socrates: *Cui ſatis eſt, quod habet*: Ac rurſus: Quis ditiſſimus? Ait: *Qui pauciſſimis contentus eſt.* *Epilogus.*

2. Item, Quod alteri ſciſcitanti, *Quæ via compendioſiſſima ad opuleſcendum?* reſpondit Democritus Philoſophus: *Si cupiditatum pauper fueris.*

DO-

DOMINICA XVI. PO[ST] TRINITATEM.

Ecce, defunctus efferebatur, fili[us uni]cus matris ſuæ: & hæc vidu[a] erat. Luc. 7.

ELias, *3 Reg. 14.* in Sareptam prope S[...] veniens viduæ filium ad vitam reuoc[...] ma mox factum late differente. Ita [...] IESVS.

Super quo nos

I. *De triplici mortis genere.*
II. *De mortis neceſſitate.*
III. *De obliuione, & memoria mortis.*
IV. *De more, et honore funebri.*
V. *De exportato defuncto.*
VI. *De luctu viduæ.*
VII. *De excitato defuncto.*

PARS I.

De triplice mortis genere.

Mors occidit lanceata. I. PEccati malitia ineffabilis : trinæ m[...] uectrix : Naturalis in corpus, Spirit[...] nimam & Damnationis. 1. Vti Ioab, 2[...] Abſolomum, rebellem patri, è quercu pe[...] lanceis tribus tranſuerberauit, ac vitæ, ho[...] curſum abrupit: Ita Adamum peccantem [...] plagis tribus peccatum affecit ac vitæ, ho[...] filum incidit. Rom. 5. *Per vnum homin[...] tum intrauit in mundum : & per peccat[...]* 2. Vidit Daniel, cap. 7. *Ecce beſtia alia ſi[...]*

in parte ſtetit: & tres ordines erant in ore eius, & in dentibus eius: & ſic dicebant ei: Surge, comede carnes plurimas. Belua hæc effera peccatum eſt cum rictu faucium ter mortaliſſimo. 3. Fingitur Poetis triceps, triquefaux Cerberus canis, ad orci ianuam excubator tria maxima guttura pandens, & latratibus vmbras territans. Typus is peccati eſt.

2. Vorat dentata.

3. Territat trifaux.

4. Tria, inquit Salomon, *Prou. 30.* eſſe, per quæ terra moueatur: quartum eam penitus ſuſtinere nō poſſe. Tria illa ſunt mortis genera tria: peccatum eſt quartum intolerabile: terra, homo eſt: *Terra, terra, terra, audi verbum Dei.* 5. Idem Eccl. 20. *A tribus timuit cor meum.* Et quis ad trium iam dictorum memoriam non exhorreſcat? Ipſa Domino ſanguineum expreſſere ſudorem. 6. Apoc. 9. *Tribus plagis occiſa eſt tertia pars hominum, de igne de fumo, & de ſulphure.* Plagio hic peccatum eſt trinequam.

4. Concutit orbem.

5. Terret memorata.

6. Diſſplagat omnes.

II. Id Lapillus eſt, *Dan. 2.* de monte Satanico, in pedes luteos ſtatuæ Nabuchodonoſorçæ deuolutus, hominem ſtrauit morte corporali Erat corpus ante vti nobilis, nulli vectigale, non morbo, non fami, non frigori, non morti, &c. At peccatum ei nobilitatem, immunitatem, vitam abſtulit: vt illi ſubſit decreto: *Puluis es, & in puluerem reuerteris.*

1. Mors corporis necat.

2. Idem, in anima ſpiritale homicidium deſignauit, dum de ſtatu gratiæ eam deturbauit. Rom. 6. *Exiſtimate vos mortuos quidem eſſe peccato.* Eph. 2. *Cum eſſetis mortui in delictis, & peccatis veſtris.* Ita eſt: Omnis *Anima, quæ peccauerit. ipſa morietur.*

2. Animā damnat.

3. Idem mortem genuit ſempiternam damnationis. De qua Ioan. 6. *In peccatis veſtris moriemini.* Dictum factum. Nam Pſ. 48 *Sicut oues in inferno poſita ſunt: mors depaſcet eos.*

3. Inferni vindicat.

Mors

3. Inferni vindicat. Singulæ terribiliſſimæ.

1. *Mors* corporis quidem *omnium te* *terribiliſſimum eſt,* ait Ariſt. 3. Eth. 2. animæ dirior: Pſaltes : *Mors peccatorum* 3. Mors vero inferni ſæuiſſima. Aug.13. *Ibi erunt homines ſemper in morte, ac per* *quam viuentes, nunquam mortui, ſed ſin* *rientes.* Et Dominus: *Timete eum, qui p* *mam & corpus mittere in gehennam.* De præſens agit Euangelium.

PARS II.

De mortis neceſſitate.

Moriendũ eſt:

I. THecuitis Dauidem Abſolomo vt re ret, ait. 2. Reg. 14. *Omnes morimur,* *aquæ dilabimur in terram.* 2 Heb. 9. *Statut* *mnibus hominibus ſemel mori.* 3. Dau *eſt homo, qui viuit, & non videbit mortem.* rig. in Pſ. 33. ait: Duo pharmacopolia De tuiſſe: ex herbis vnum medendis morbis: S. Scriptura animæ curandæ: morti nullum *Nullum eſt medicamentum exterminii.* Magnus ſe Iouis Ammonii, filium, Deoqu Deum coli permiſit, ac voluit: poſcentibu Philoſophis mercedem aliquam pro obſec ait: Poſcite, quicquid optaueritis. Et ii: *A m* *immunes præſta.* Quibus ille: *Nemo dat, q* *habet.* Cui iſti: Quid igitur audis acclan *Rex, æternum viues;* Ioanni *Apoc.* 6. viſa eſt p ri omnia pallido mors inuecta caballo: Hi naribus afflat, necat.

Mnymoſinon Mortis. *Spectaculum vitæ.*

II. Pontifex Iudæorum, *Exod.* 28. du ſculpta gemmis nomina gerebat XII. Pat rũ, vt horum intuitu viueret memor morti tutis. 2. Græci, ac Romani ludis Circenſ tæ curſum repræſentabant quadrigarum c celerrimis flexibus atque reflexibus. Earu

gæ colorati ſignificabant quatuor anni tempora: Equi qui quatuor item colorati, humores corporis. Vnde Sap.5. *Æſtimauerunt luſum eſſe vitam noſtrã & conuerſationem vitæ compoſitam ad lucrum.*

3. Simile Deus Nabuchodonoſori, ſe immortalem credenti oſtendit, *Dan.2.* in ſtatua: cuius caput aureum Reges & Principes; brachia argentea Prælatos brachii ſæcularis, & Eccleſiaſtici, venter & fœmora ęnea milites; pedes lutei homines notabant. Hunc coloſſum lapillus deiicit mortis. 4. *Ioel.ca.*1. quatuor orbis plagas ab irato Deo immittendas vt narrauit, ait, *Reſiduum erucæ comedet locuſta, & reſiduum locuſtæ commedet bruchus, reſiduum bruchi comedet ærugo*; Id eſt, fors, morbus, gladius, mors omnia depaſcent.

Idolum humani generis.

Plaga corporis.

PARS III.

De obliuione, & memoria mortis.

I. MOrtis memoriam detergit animis dœmon, renouat Prædicator. 1. Sic intulit, & abſtulit ſatan Nabuchodonoſori memoriam ſomnii de ſtatua, ſed retulit eam Daniel, eiuſdem & interpres. 2. Noluit Deus, *Leu.21.* victimam, quæ cauda & auribus careret; Ita ait Gloſſa, nec immemorem nouiſſimorum. 3. S. Athanaſius inquit, ideo Dominum maledixiſſe ficui, quod eius foliis nuditatẽ protexiſſet Adam, quaſi memoriam lapſus ac miſeriæ propriæ obruiſſet iiſdem.

Et amica dœmoni.

Inimica Deo.

II Hinc animalium induitur exuuiis homo, Quod ait Orig. ho.6. in Leu. *decebat, vt peccator ſe talibus indueret, quæ eſſent inſignia ſuæ mortalitatis, ne poſſet prætendere obliuionem, vel ignorantiam ſuæ mortis.* 2. Non eſt melior ſchola, quam ſit mortis memoria. Ideo in officinam figuli Deus miſit Iere.c.18. Etenim Eccl.1 *Ibi audies verba mea.* Officina, eſt mortis ſchola, figulus, natura, nos, vaſa,

Memoria mortis.
1. Eſt propria hominis.
2. Schola optima.

rerum

rerum viciſſitudo, rota. Nam Eccl. 1. *Gener*
terit: & generatio aduenit. Illa mortuorum
3. *Scientia maxima.* uentium proceſſio eſt. 3. Cœci nati ocu
minus luto perlitos aperit: Notitia tui tu
tibi. Et ea eſt, quæ Pſ. 138. *Mirabilis facta eſ*
tua ex Me.

Ignorantia ſui mala. Tam ea ſalutaris eſt: quam noxia ignor
Inde enim quæ naſcantur mala; priſci in
picto homine cum pedibus leoninis quat
cie muliebri; corpore toto plumato. Id eſt
quadrupes; bipes iuuetus: ſenecta tripes. A
forte: *Concupiſcentia oculorum* leonin
cupiſcentia carnis fœminina: *ſuperbia*
mea, ventoſaque. Hæc trifariam incurrunt
citer: muliebriter: & leuiter: ſi te no
ris.

Cognitio ſui neceſſaria. III. Sin' te noſti: 1. Tum vero gratum
brum offeres ſacrificium ſuper aram not
Ideo Exod. 20. *Altare de Terra facietis mi*
feretis ſuper eo holocauſta, & pacifica veſtr
Berna. totus toto libro de Conſideration
genium Papam, aliud non vult, quam cogn
ſui à ſeipſo incipere, & in ſeipſo deſinere c
3. Vnicum hoc votum erat S. Auguſtini:
norim Te: norim me. At mors intimis eſſe
ſtræ inhæret principiis. Iam vero, cum *ſc*
rem per cauſas cognoſcere: Certe tu
me noſmet cognouerimus; ſi noſtra p
inſpexerimus: quæ ſunt lutum, mortalitas
tas & vanitas.

Parit memoriam mortis. 1. *Chryſoſtomus in 16. Matth.* ait, illu
poſt Chriſtum; abnegare ſe: tollere crucem
qui memor mortis degit: ad quam ſinguli
ducitur, vt capitis reus. Huic non libet ri
tullire, ludere. 2. Referunt, Lazarum r
tum fuiſſe argelaſtum, & quaſi apathon.
expertorum memorem.

Digitized by Google

IV. Ioſeph. *Gen.* 50. mandauit, in exitu Iſrael de Ægypto, ſua ſecum oſſa aſportari. Factum: ſed aiunt Rabini, Arcam Dei cum Lege Moyſi, Virga Aaronis, & Manna cæli præiiſſe: agmen vero clauſiſſe arcam Ioſephianam. Nimirum illa tutabatur ab hoſtibus viſibilibus: hęc ab inuiſibilibus ſatanę. In qua item tria: Lex: *Omnibus ſtatutum eſt ſemel mori.* Virga Pſalm. 75. *Tu terribilis eſt: & quis reſiſtet tibi? Ex tunc ira tua.* Manna, *Credo, quod ſurrecturus ſim: hac Spes requieſcit in ſinu meo.* Vt Iob ait. *Hac defendit à dæmone.*

Moyſem Deutero. 34. *Sepeliuit Dominus in valle Moab contra Phogor* idolum Priapæum Luxuriæ: Vt mortis memoria iſtam refutaret ac refrænaret. Quia Pſalm. 72. *Non eſt reſpectus morti eorum: ideo tenuit eos ſuperbia: operti ſunt iniquitate, & impietate ſua.* S. Hieronymus, vertit ſic: *Non cogitant de morte ſua, ideo, &c.* Quare Pſalm. 39. *Notum fac mihi Domine finem meum.* *Libidinem frenat.* *Abduit à vitiis.*

1. Ægyptiis multæ immiſſæ plagæ ſunt; vt ab obſtinacia reſipiſcerent: vt muſcæ, ranæ, grando, tonitrua, tenebræ, ſanguis aquarum, ſtrages animalium; denique mortes primogenitorum. *Exo.* 12. Ad has Iſraelitas etiam abire coegerunt: quin dederunt, quæcumque poſcerent. 2. Exploratores duodecim terræ promiſſæ, à Moyſe miſſi, *Num.* 13. ſecure omnia peragrarunt, ac perluſtrarunt, fructuumq; ſpecimen comportarunt: Quia id tẽporis, ab peſte tota terra graſſa ante erat plurima vbique mortis imago. At eum dein Ioſue duos mitteret; omnia erant intuta: Vt ii etiam ab Raab eſſent occultandi. *Ioſ.* 2. Quia in alta pace luxuriabantur incolæ. *Cicurat effrenes.*

Semiramis Regina ſuo mauſolæo inſcripſit hos characteres. Q. R. P. E. D. M. Q. R. V. S. Id eſt. *Quiſquis Regum pecuniis eguerit: demoliens monu-* *Confundit auaros.*

Digitized by Google

& collegis diſuadet, at fruſtra. Hi vixdum è portu egreſſi ſub oculis Simonidis merguntur. Idem alias è cœna euocatus ad duos iuuenes; exit ad portam: reperit neminem: corruit domus: obruit vniuerſos, ſeruato Simonide.

III. Variis variæ tumulationes vſurpatæ. Lotophagi in Africa defunctos in mare abiiciebant: Hungari in lacus: Bactriani canibus obiectabant publice ad hoc alitis: ſic *Cic. 1. Tuſc. & Hier. l. 2. cont. Iouin.* Maſſagetæ eos deuorabant: Imo filii ſenes parentes ægros iugulabant etiam. *Alex. ab Alex. lib 3. c. 2.* Tybareni ex pertica ſuſpenſos ad ſolem exſiccabant, quos maxime dilexerant, vt præſentes intuerentur. Scythæ ſe viuos cum chariſſimis defunctis conſepeliebant. Ægyptii pyramides ſuis ſtatuebant. Iudæi ſuos in deſertis, ac montibus ſparſim defodiebant. *Matth. 18. Marc 5. Luc 8.* Ideo hic *efferebatur.*

PARS V.

De exportato defuncto.

I. ELatus hic, eſt peccatoris typus. 1. Corpus à morte gelaſcit, Et anima ab peccato. Vnde peccata in pœnam Deus minatur, Iere. 6. *Gelu, ſicut ſal effundam ſuper terram.* Vtque bruma nocet floribus: ita peccatum virtutibus. 2. Mortuus eſt ponderoſus. At peccato nil grauius. 1. Nam mare onera ſupportat omnia. Ionam tamen peccatorem ferre non quiuit. 2. Terra eſt ſolidiſſima: *Pſ. 107.* Fundaſti terram ſuper ſtabilitatem ſuam, non inclinabitur in ſæculum. At peccato ferendo non eſt: Nam ſub Core, Dathan, & Abyron diſrupta eſt. 3. Cœli, *ſolidiſſimi ſunt, ſicut ære fuſi,* Iob 37. Luciferi tamen peccatum ſuſtinere non valebant. Et anima fert: Heu!

Peccator eſt mortuo ſimilis.
1. Frigore.
2. Pondere.

3.*Fœtore.* 3. Mortuus fœtet? Et peccatum. Pſ.5. *Se-*
4.*Morte.* *patens eſt guttur eorum.* 4. Mors necat
catum. Vtque ſæpe fulmen enſem abſum
vagina: ſic animam peccatum. Apocal.3. *N*
bes, quod viuas: & mortuus es. Qum Eccl
impios ſepultos : qui etiam, dum adhuc viu
loco ſancto erant.

5. *Senſuum destitutione.* 5. Mortuus eſt exſenſus : & peccator. I
29. *Vulnerauerunt me, & non dolui*
runt me, & non ſenſi. Inde peccati nec pu
dolor.

Defuncti ſepeliuntur obliuione. II. *Efferebatur* ex vrbe, ſimul ex mem
minum. 1. Pſ.30. *Obliuioni datus ſum, t*
mortuus à corde. 2. Ideo ſepulchrum
terra obliuionis, Pſ.87. *Nunquid cognoſcent*
nebris mirabilia tua : & iuſtitia tua in te
uionis? Id eſt, in inferno, vbi Deus impioru
uiſcitur: ait Genebr. Ibid. *Sicut vulnerati*
runt in ſepulcris, quorum non es memor amp

Parentes cauſa mortis liberorum. *Efferebatur* mortuus; quia patre orbus
honeſte inſtitueretur. Et hæc ſæpe cauſa m
berorum eſt. 1. Thren.5. *Pupilli facti ſun*
que patre : matres noſtræ quaſi viduæ. 2.
mis autem *Quartum penitus ignoro, viam*
adoleſcentia. Prou.30.

PARS VI.

De luctu viduæ.

Acerbitas funeris oſtenſa. I. **F** *Ilius vnicus matris ſuæ.* Quo funus ac
1. Dauid 2. Reg.1. *Doleo ſuper Ionat*
ſicut mater vnicum amat filium : ita ego t
bam. 2. Ieremias monet populum, *Luc*
nigeniti fac tibi. Item *Amos 8. Zach.12.* 3
luctum audi: Tob.10. *Heu, heu, fili mi, vt*
miſimus peregrinari, lumen oculorum noſt

baculum ſenectutis noſtræ, ſolatium vitæ noſtræ, ſpẽ poſteritatis noſtræ. 4. Thecuitis, 2. *Reg.* 14. Dauidem Abſolomo reconciliare hiſce conata eſt. *Mulier vidua ego ſum: Et ancillæ duo erant filii: & alter alterum interfecit. Et conſurgens cognatiõ: Trade, ait, eum qui percuſſit, vt occidamus eum, &c. & quærunt extinguere ſcintillam meam quæ relicta eſt vt non ſuperſit viro meo nomen, & reliquiæ ſuper terram.*

Mirabilis medicus Deus: huic aufert liberos, opes relinquit, vt Dauidi, 2. *Reg.* 12. Iſti vtrumque tollit. Vt Iobo. Alii ſinit inuri notam: vt Suſannæ, *Dan.* 13. Quia alius alio laborat morbo: egetque medicamento alio.

II. *Et hæc vidua erat.* Cuius reſuſcitando filium IESVS oſtendit curam ſuam in viduas. 1. Pſ. 145. *Dominus cuſtodit aduenas: pupillum, & viduam ſuſcipiet.* 2. Exod. 22. *Viduæ, & pupillo non nocebitis. Si læſeritis eos: vociferabuntur ad me: & ego exaudiam clamorem eorum: & indignabitur furor meus, percutiamque vos gladio: & erunt vxores veſtræ, & filii veſtri pupilli.* Hæc ſpes eſto veſtra. 3. Qui contra vos: *Turbabuntur à facie eius, patris orphanorum, & iudicis viduarum* Pſ. 67. 4. Ad hæc Deus. *Non deſpiciet preces pupilli: nec viduæ: ſi effundat loquelam gemitus.* Eccl. 35. 5. Tutor viduarum obiectat Phariſæis, quod earum domos deuorent. *Matth* 12. 6. Præco viduæ, duo minuta offerentis eſt IESVS. *Luc.* 21. 7. Pontifex vt abſtineret Heliodorum ab exſpoliando Templo, ait pecunias illic eſſe pro viduarum ac pupillorum ſuſtentatione. 2. *Reg.* 14. Sed cum is eum non audiret: ecce duo Angeli dire mulctauerant iniquum.

Viduæ Deo ſunt curæ.

PARS VII.

De excitatione defuncti.

I. **M***Iſericordia motus ſuper eam*: luctu
tem. Qualis Romæ L. Piſo damna
minis, vultum luto ſordidauit ac fletu; qu
flexit, vt abſolueretur, donatus vitæ. Ita I
tus & matris, & mortui luteo vultu. Pſalm
cordatus eſt, quoniam puluis ſumus: homo
num dies eius. Eia *Memento, quod ſi ut lut*
ris me, & in puluerem reducas me. Iob 10.

II. *Noli flere.* q.d Si ſcires, quot malis e
gratulareris ei: Et cum Salomone, *Eccl.*
laudares mortuos, quam viuentes. Perſę d
triumphali cultu adornabant indultos: qu
eſſe cenſerent, iamque viciſſe.

Mortis memoria eſt medela ſalutis.

III. *Tibi dico: Surge*: ex morte peccat
memoriam mortis, hæc vitalis eſt, ac ſal
Qualis vituli aurei puluis, quem Moyſ
tum dedit eius adoratoribus bibendum:
vel in remedium morbi idololatrici. Tali
moria mortis: itemque vanitatis conſider
in rebus eſt mundi, ſolitis tantum non ad
tu contere, ac bibe ſalutem. Eſt id
τῆς ὑγείας. 2. Naaman 4. Reg. 4. m
lepra, duo terræ plauſtra ſecum vexit in S
reuerētiā terræ, in qua ſanatus fuit: & vou
ræ: ne idola rurſus ederet. Vehito in memo
ſtro cineres mortis: iuuabit. 3. Expertu
Pſalm. 118. *Conſideraui vias meas: & conu*
meos in teſtimonia tua.

IV. *Et ſurrexit.* Simile 4. Reg. 13.
ſepelientes hominem viderunt latrunc
proiecerunt cadauer in ſepulchro Eli
cum tetigiſſet oſſa Eliſai, reuixit homo,

ſuper pedes ſuos. Et, tu ô IESV, eripe *de manu canis vnicam meam*, Pſ. 21.

DOMINICA XVII. POST TRINITATEM.

Cum intraſſet IESVS *in domum cuiuſdam principis Phariſæorum ſabbato manducare panem : & ipſi obſeruabant eum.* Luc. 14.

ABſalon, 2. *Reg.* 13. vt ſe de fratre Amnone vindicaret: conuiuium parat; in quo vitæ ipſius inſidiabatur. Ita grex Phariſaicus IESV hodie.

Nos circa iſta

I. *De Inuidia adumbrata.*
II. *De peccato malitiæ in Sabbato.*
III. *De Phariſæis obſeruatoribus Chriſti.*
IV. *De aliorum Cenſore ipſo inprimis culpabili.*
V. *De ingreſſu Domini in domum.*
VI. *De hydropico.*

PARS I.

De Inuidia adumbrata.

I. INuidia, inquit Alanus. l. de complor. naturæ, *Quid ſit.*
quod monſtroſius monſtrum? Aut quod damnoſius damnum? Quæ culpabilior culpa? Quæ pœnalior pœna? Hæc eſt erroneæ cæcitatis abyſſus, contentionis ſtimulus, corruptionis aculeus. 2. Cypria. ſermon. de *Qualis.*
liuore. *Inuidia eſt malũ iugiter permanens, & ſine fine peccatum. Hinc vultus minax,* ait alibi: *Pallor in facie, in labiis tremor, ſtupor in dentibus:*

verba rabida: effrenata conuitia: manu
Vnde ſit. *prompta: etſi à gladio vacua, odio tam*
mentis armata. 3. Auguſt. ſerm. de ve
Inuidia eſt filia ſuperbiæ: ſuffoca matrem
rit filia. Eſt odium alienæ felicitatis reſ
riorum: quia eis non æquatur: infer
ſpectu: ne ſibi æquentur: reſpectu pari
ſibi æquantur. 4 Idem l. de Doct. C
Eſt vitium, quo ſolo diabolus reus eſt, &
biliter.

Effectus eius. 1. Satanescere.

S. Chryſoſtomus. *Peſtiferum malum*
Hominem in dæmonem immitiſſimum
Ea ſuadente mors intrauit, occiſus
uid perſecutionem paſſus, CHRISTVS
actus eſt.

Putreſcere. 2. Prou. 14. *Vita carnium, ſanitas cordi*
oſſium Inuidia.

Animam examinare.

1. Viperæ natalem ſuum matricidio c
Inuidia animam perrumpit, & necat.
Ambroſ. l. de fuga ſæculi. *Fuge inuidiam*
alios ſolum: ſed magis eum, quem poſſederit
conſueuit. 3. Hier. Epiſt. ad Demetr.
do delectationis præſtat inuidia? Quam ſec
buſdam conſcientiæ angulis liuor ipſe diſcer
lienam felicitatem tormentum facit. 4. I
ſerm. de Inuidia; *Vt rubigo ferrum: ſic inui*
inficit animam, conſumit.

Rabire. Lucem non capere.

III. Vt tigrides, ait *Plut. in Moral.* audit
no efferaſcunt; Tigride ferocius inuidi ad
lienas ferociunt, ac rabiunt. 2. Iuſtus e
na ardens, ac lucens: iniuſtus eſt extinct
fœtens. Vt autem cœcutiens Heli, 1. *Reg.*
tem videre lampadem non quiuit, ita nec i
ſtum, ſed delectantur ſui ſimilibus fœdum
tibus.

Torreri laude proximi.

3. Similes Phœnici, quæ odoratiſſim
ad nidum ligna; ſed quib. incenſis ipſa cõc

ita inuidi alienis laudibus torrentur, & torquentur. Alieno malo viuit inuidia, moritur alieno bono.

4. Vt milui putiſcentia odorantur cadauera, locaque memphitica: at purum fugiunt aerem: Vtque muſcæ ſanioſa corpora appetunt, fugiunt ſana. Sic inuidi. Iſta fere S. Baſilius. Chryſ. in hom. *Inuidi aduerſa aliorum fortuna, vt Scarabæi alieno ſtercore nutriuntur.* Scarabæi erant Phariſæi. *Sectari ſtercora.*

PARS II.

De peccato malitiæ in Sabbatho.

I. S*Abbatho manducare.* Ex compoſito die tali, ac præſente hydropico, inuitatur. Atque ideo inuitator indignus, cuius nomen exprimatur: quia ex certa malitia peccare adornabat, Ieſumque calumniari. Et Simon, hoſpes Domini, inter prandendum peccabat: at fortuito. Nec enim quærebat capere Ieſum. *Cauſa taciti nominis Phariſæi.*

Adeo Deus odit ex malitia peccantes, vt dicat Pſalm. 15. *Nec memor ero nominum eorum per labia mea.* 1. An ideo forte Adam ac Euam Deus acriter increpuit; ſerpentem vero vixdum verbo: quod hic ex quæſito; ex occaſione illi peccaſſent! 2. An ideo forte Sacrificia conſtituit propitiantia pro peccatis, ex ignorantia, vel caſu alio commiſſis: nullum vero pro admiſſis ex dedita opera? *Eſt Peccatum malitia. 1. Deo exoſum maxime. 2. Punitũ ſeueriſſime.*

3. Hæc enim ſunt peccata in Spiritum S. His vltima perditio diluuialis debetur. Nam Gen. 6. *Videns Deus, quod multa malitia hominum eſſet in terra.* 4. Fratres quoque Ioſephi in hunc peccarant ex malitia: Ideo ſic orant. Gen. 50. *Obſecro, vt obliuiſcaris ſceleris fratrum tuorum, & peccati, atque Malitia, quam exercuerunt in te.* Scelus. crimen enor- *1. Diluuio. 2 Subiectione & confuſione.*

3. Morte turpi. enormius eſt. 5. Tale erat Amani ſcelus. *Eſth.* 8. Cuius cauſa Eſther *procidit de illis, vt de peccato malitia, ad pedes Regis, & locuta ad eum, vt malitiam Aman Agagitæ, & machinationes eius peſſimas, quas excogitauerat contra Iudæos, iuberet irritas fore.* 6. Et Deus, teſte Dauid, in extremo iudicio ſingulariter inquiret in peccata malitię. Maxime ſi & *os tuum abundauit malitia; & lingua tua concinnauit dolos.*

4. Iudicio extr.

In Dominicā facta. II. *Sabbatho manducare.* Sabbathi magna religio: Sed nobis migrauit in Dominicam, ob Reſurrectionis Dominicæ memoriam. Et quod hoc die conditi ſint Angeli: Iſrael exijt de Ægypto, vt Oſorius ait: Deus Legem dedit, Dedit primum manna: Ieſus natus, circumciſus; Dedit Paracletum.

In ea deuotio geminanda eſt. 1. Voluit *Num.* 28. DEVS offerri indies vnum: *die autem Sabbati offeretis duos agnos anniculos immaculatos.* Vt & nos in Dominica noſtram duplicaremus deuotionem. 2. Vnde S. Greg. lib. 1 Epiſt. 3. *Dominica die à labore terreno ceſſandum eſt; atq; omni modo orationibus inſiſtendum: Vt, ſi quid negligentius per ſex dies agitur; precibus expietur.* 3. At ita agitur, vt cum Ieremia iure plores, Thren. 1. *Viderunt eam hoſtes, & deriſerunt Sabbata eius.* Adeo feſta profanantur: Idque ſi ſolum ceſſando; & non etiam peccando grauius, quam alias.

Obſeruata exempla. Quid illis fiet? 1. Certe *Num.* 15. miſellus ligna pauxilla colligebat Sabbatho, lapidabatur. 2. Iudęi, Sabbatho ad pugnam laceſſiti, *1. Mach.* 2. ſe mactari ſinunt potius, quam arma capiant. 3. Baptiſta Fulg. refert, in Iudæa fontem reperiri, qui continuo fluat, præterquam Sabbatho. Vnde Sabbathum dictus eſt. 4. Veteres Rabini tradunt, etiam dæmones obſeſſorum corpora Sabbatho deſeruiſſe.

PARS

Digitized by Google

PARS III.

De Phariſæis obſeruatoribus CHRISTI.

I. ET ipſi obſeruabant eum. Vere S. Bern. *Habuit in factis obſeruatores: in verbis contradictores, & in tormentis illuſores*: Adeo omnis Ieſu vita *faſciculus myrrhæ* fuit, *Cant.* 1. ob odium malignantium in eum.

Cuius cauſa? 1. Quod eorum is argueret hypocriſin. Iuxta Iſa. 28. *Clama, ne ceſſes, quaſi tuba exalta vocem tuam, & annuncia populo meo ſcelera eorum.* 2. Hoc non agebant ipſi, ne exciderēt gratia populi Ideo Iſa. 56. *Speculatores cæci omnes, canes muti, non valentes latrare.* 3. At vero Ieſus. Pſ. 38. *Annunciaui iuſtitiam tuam in Eccleſia magna; ecce labia mea non prohibebo, Domine tu ſciſti.* Patet hodie in conuiuio. *Veritas odium.* *Canes muti.*

At illi obſeruabant, hinc inſtruentes mel epularum, inde fel inſidiarum. 1. Similes Samſonis Leoni, *Iud.* 14. cuius in faucibus mel, in viſceribus putor: in corpore toto mors. Nam Pſal. 17. *Loquebantur pacem cum proximo ſuo, mala autem in cordibus eorum.* *Inſidiatores.*

2. Maledixit eos Habac. 2. *Væ, qui potum dat amico ſuo, mittens fel ſuum, & inebrians: vt aſpiciat nuditatem eius.* *Maledicti.*

Ita ingenium eſt peccatoris. Pſ. 38. *Obſeruabit peccator iuſtum, & ſtridebit ſuper eum dentibus ſuis.* Et mox: *Conſiderat peccator iuſtum, & quærit mortificare eum.* *Sunt peccatores.*

Et de hoc quæratur ne iuſtus; an magis glorietur? dicens, Pſalm 55. *Tota die verba mea execraban-*

tur,

tur: aduerſum me omnes cogit
lum.

At ſibi nequam. Sed nocetis ipſi vobis inſidi
nus emunctrices candelæ, ha
dunt, at vrunt ſe, ac fœdant.
peruerſos docetis. Vt, qui viſam
imaginem: non leuaret, mundare
monſtratam exploderet. At C
omnes Chriſtiani; quos explod
hocque malitiam propriam decla

Iuſto ſunt gloria. Laborum Herculis primus fui
pitis in Lerna ſuperatio. Iuſtus eſt
dra, inuidia, & hæc ſerpens eſt
aſpidum ſub labiis eorum. Multicep
& in multis fortunis, fama, hono
In Lerna eſt cœnoſa, paludoſa
Sed victa nomen Herculi parit ſemp

Nec magnanimo nocent. Tinea, veſtium ac lignorum peſt
cedros odoras rodit: Nec ad animas
uidia; licet exteriora iuſti arrodat. *Pa*
dit inuidia: Iob 5. Magnæ Animæ ſ
temtrices.

PARS IV.

De aliorum cenſore ipſo culpab

I. SEd quid eſt, quod, qui inquinatiſſi
aliorum defectus ſagaciſſimi? 1.
Salluſtius monet, *Carere debet omni viti*
alterum partus eſt dicere. 2. Ideo & Dom
ſit, Exo. 25. in templo emunctoria eſſe aure
lucernas. Aurei ſint charitate; qui arguant a
æquitate.

1. Eſt rana. Alioquin erunt ſimiles illi, de quo Apoc.
de ore draconis, & de ore beſtiæ, & de ore pſeu

pheta exire ſpiritus tres immundos, in modum ranarum. Harum oculi rubent ſanguine, non vero; quo carent, promuli glotientes: Sunt ranæ amphibia, quæ terra & aqua viuunt: in cœno coaxant, noctu, obmuteſcunt hominem aduertentes adire: iniecto lapide ſe condunt mutæ. Talia ſunt & detractorum; vt alibi explicatum.

Fuge. Non ſic viri boni. Sed horum labia, vt Sponſi in Canticis: *Labia tua, ſicut lilia, ſtillantia myrrham primam.* id eſt, dulcem præ cæteris, ſed & amaram: At quæ corruptionem prohibeat. Ita ſunt verba iuſti arguunt, per oleum & vinum; ac ſanant: ſeruantque à morte. Momo occinas licet illud *Martialis l.1 Epig.* *Non verus corrector.* *2. Eſt Momus.*

Cur maculas alios, maculoſior omnibus, Albi:
Et carpi dignus carpere non metuis?

Nam, vt Aug. l. de ſerm. Dom. in monte. *Accuſare vitia, officium eſt bonorum.* Sin'. *Non debet aliorum vitia corrigere,* ait Iſid. 1. de ſum. bono. *qui eſt vitiis ſubiectus.* *Non vir bonus.*

1. Quo indignius erat Petri manus in vinculis attineri; quarum erat, à vinculis animas ſoluere. 2. Sed vinxerat Ethnicus. Tu autem Chriſtianus per linguam, culpę aſtringis Sacerdotem detractor; à quo te ſolui oportuit. Eo deterior es Ethnico. *3. Eſt peior Ethnico.*

2. Deterior Oza, *2. Reg 6.* Qui arcam videbat cadentem; ſed non videbat, rem ſe committere indecentem; quod re vxoria pollutus Arcam auderet contingere. Ideo & morte luit ſubita. Time Deum, verere Sacerdotem, etſi peccatorem. *Peior Oza.*

3. Cape exemplum; quam oderit Deus etiam vindices peccati, cuius rei ſunt ipſi vindices. Rex Moab Hebræos diu attriuerat. Itaque tres Reges Iudæ, Iſraelis, & Edom iuncti vnum oppugnant, obſident, ad incitas adigunt. Vt Rex Moab in mu- *Peior Iudais idololatris.*

ris ante oculos Hebræorum ſacrificaret ſuum primogenitum, 4 *Reg.* 13. Vel ipſis placandis, vt obſidionem ſoluerent. Vti Caietano placet: Vel Numini propitiando, quod Iudæis fauiſſe audierat, fauereque eo, quod Abraham primogenitum ipſi obtuliſſet. Placuit Iudæis, eo redactum eſſe anguſtiarum hoſtem. Sed ecce Deus in eos peſtem immittit diriſſimam, vt cogerentur re infecta abſcedere obſidione. Cauſa. Quia ipſi iam ante iſti fuerant idololatriæ dediti, in qua Pſ. 105. *Sacrificauerunt filios ſuos, & filias ſuas dæmoniis*: Cuius iam erant vindices indigni: ac proinde vindictæ obnoxij eidem. Quam pœnam repetunt: in illam incidunt: Quia culpa priores, & ideo peiores.

PARS V.

De ingreſſu Domini in domum.

Fœlix domus hoſpite Christi.

I. C*Vm introijſſet Ieſus in domum.* Beata domus, quam init Dominus. Non exit ſine ſymbolo dato. 1. Intrarat nuptiale triclinium: *Ioan.* 2. Et aquam vertit in vinum. Domum inijt Zachæi, *Luca* 19. Et ſalus ei facta eſt. Ædes Matthæi, *Matth.* 9. Et ex fœneratore facit Apoſtolum. Caſtellum Bethaniæ, *Ioan.* 11. Et Lazarum ſuſcitat quatriduanum.

Figura.

Id præfiguratum 1. in Arca, 2. *Reg.* 6. Quæ trimeſtri in domo Obededom morata, eam benedictionibus implet. 2. Elias, 3 *Reg.* 17 & Eliſæus, 4. *Regum* 4. vix ſubierant viduarum caſas, cum ecce lecythi redundant oleo, farinulæ creſcunt, filius reuiuiſcit. Fœlix ter & amplius cuius animam ſucceſſerit Ieſus!

Simile.

3. Ariſtotel. libr. de Cœlo ait: *Acceſſus, & receſſus ſolis eſt cauſa generationis, & corruptionis in his inferioribus.* At Sol Ieſus eſt. O quas ſalutes gene-

generat acceſſus Ieſu? 4. Teſtis domus vel Phariſaica hæc.

II *Ecce homo hydropicus*, ſupercilij nil metuens Phariſaici, domum eius ſubit, deſiderio ſanitatis indipiſcendæ. Ad inſtar Magdalenæ alias. *Fidenter adeundus Ieſus.*

Ambô docent, quærendum eſſe Dominum, vbi fuerit, etſi in domo Phariſæi, in turba, in deſerto, in monte, in menſa, in ſtrato nauiculæ, &c. Fidite, & Pſ. 35. *accedite ad eum, & illuminamini, & facies veſtra non confundentur.*

Sed viris nequam nil ſacrum, vel menſam hoſpitalem conſcelerant. Quin, hanc vertunt in arcam eſcæ aucupalis. 1. Quid hic aliud Phariſæi? *Principes conuenerunt in vnum aduerſus Dominum, & aduerſus Chriſtum eius,* Pſ. 62. 2. Ita, *1. Mach. 16.* Ptolomæus Simonem S. Pontificem cum filijs duobus conuiuio tractat, & obtruncat. 3. Ita Abſolom fratrem Amnonem *2. Reg 13.* 4 An ne verum in iſtis Ieſu obſeruatoribus iſtud: Ierem. *6. A Propheta vſque ad Sacerdotem omnes faciunt dolum.* Aſt, *Væ duplici corde!* Eccl. 2. *Impiis nil ſanctum.*

III. Atqui docet nos Dominus, ſemper, & vbique locum eſſe faciendi bene, ſed volenti opera miſericordiæ colere, etiam vel in die feſto. Vti Tob. 2. *Cum eſſet dies feſtus Domini, & factum eſſet prandium in domo Tobiæ, dixit filio ſuo: Vade, & adduc aliquos de tribue noſtra timentes Deū, & epulētur nobiſcū.* Nota commenſales pios, eſſe cōtribules. At hodie quot menſæ ſunt Balthaſariæ, ad quas plures adhibentur concubinæ? *Dan. 5.* *Bene ſemper agendū*

Item docet nos Dominus τὴν ἐπιεικίαν Legis, præcepta obſeruanda eſſe, prout charitas dictat, & neceſſitas: Vnde Moſes in deſerta non circumcidit Iudæos, Dauid, etſi non Sacerdos eſſet Panes tamen Præpoſitionis comedit. Ieſus Sabbatho ſanitates procurauit. Ita ſubinde licet baptizare & fœminæ, carnibus veſci vel in maiore hebdoma- *De Epyikia.*

domada, prœliari vel in Dominica, armis defenſiuis. Nec enim neceſſitas habet legem.

PARS VI.

De hydropico.

Hydropici ſunt.
1. Faſtuoſi.

I. *Ecce hydropicus.* Cuius ſimiles turgidi faſtu, exhauſtis immodice aquis mundanarum opum, honorum, voluptatum, pereuntium inſtar aquæ fluentis. Heu! quam multis hæ dulces videntur aquæ! Et quam pauci his potis ſe credunt hydropicos? Quin:

Quo plus ſunt potæ, plus ſitiuntur aquæ.

2. Voluptuarij.

Neque tamen omnibus potantur aquæ putiſcentes meræ, id eſt, faſtidioſæ voluptates ac fœdæ ad nauſeam vſque, ſed vina quoque hydropiſin cauſantia, haudque paulo deteriorem illa. At quæ vina iſta? Non opes, non luxurias ipſas, ſed harum inquam, voluptates quæſitas in illis, & ſpectatas ſolas. 1. Ita non peccat, cui opes affluunt: ſed qui cor apponit. Non qui conuiuatur, ſed qui ſe vel ingurgitat, vel deliciatur.

2. Huc ſpectat iſtud Prou. 13. *Ne intuearis vinum, cum ſplenduerit in vitro color eius, ſubito enim mordebit, vt coluber, & vt regulus venena diffundet.* Ecce, non vinum ipſum, ſed cupediæ vini vetantur. Hæ faciunt eſſe *fel draconum, vinum; & venenum aſpidum inſanabile.* Deut. 32. 3. Quale erat quod Hannibal in caſtris ſuis pararat, miſtum ſucco mandragoræ. Hæc autem lethargum inducit. Simulat igitur fugam, hoſtis in caſtra irruit, potat, ſopitur alto ſopore, Hannibal reuertit, ſopitoſque internecione delet. Vt refert *Sext. Iulius libr. 9. capit. 5.*

II. *Ecce hydropicus.* Cui peccator ſimilis. 1.

Teſte:

Teſte Iob :8.*Tenebitur planta illius laqueo*, peccati, *& ecce exardeſcet contra eum ſitis* plus peccandi. Adeo peccati *abyſſus abyſſum inuocat*.

3. Peccatores ſitientes peccatum.

2. De his querela Ierem. ſecundo. *Me dereliquerunt fontem aquæ viuæ, & foderunt ſibi ciſternas diſſipatas quæ continere non valent aquas*; & ideo ſiti vexantur

Deum derelinquentes.

3. Similes Lyſimacho Thraciæ Regi; qui in conflictu æſtuans ſiti, ſe dedidit hoſti: proque hauſtu frigidæ tradidit regnum. Sic qui, vt aquam, peccatum bibunt cœleſtis regni proditores.

Cœlum pro hauſtu commutantes.

4. Similes Iſmaeli; quem Agar ancilla, Geneſ. vigeſimoprimo. *cum conſumpta eſſet aqua in vtre, abiecit puerum; ne videret eum præ ſiti mori.* Multis aquæ baptiſmalis gratia ante annos conſumitur; filijs ſeruæ animæ peccatricis: Digni; qui abijciantur ad mortem.

Iſmaeles reprobi.

Heu: quanta in mundo ſitis eſt. 1. Tanta nunquam in Samaria; cum triennio toto non pluiſſet. Quot moriuntur infami ſiti. Hos Ieſus ſitiebat clamans: *Sitio.* 2. Hi ſunt montes Gelboe maledictæ ariditatis. 2. Reg. 1. *Super quos nec ros, nec pluuia venit* gratiæ vllius: *Vbi ceciderunt fortes Iſrael*: deleti Prophetæ, Apoſtoli, Martyres: deletæ ſunt infuſę gratiæ: *Neque ſunt agri primitiarum*: quia innocentiam primam perdiderunt.

Mundi ſitis & ariditas.

III. *Ecce hydropicus.* Cuius Humor libidinem, Tumor ſuperbiam, Sitis auaritiam deſignat. Hæc tria ſunt oſtia ad infernum. 1. Huc alluſit Iſa. 5. *Propterea dilatauit infernus animam ſuam; & os ſuum abſque vllo termino; & deſcendent Fortes eius, & Sublimes; Glorioſique eius ad eum.*

Tres partes hydropiſis, ſeu vitiorum ſemper ſitientium.

Hæc tria hominum genera ſunt hydropica: ſitiuntque aquam. *Qui biberit ex hac aqua; ſitiet iterum*: Ioan. 4. 2. Talis erat Samaritana hydropica: *Quinque viros habuiſti*: Neque tamen

 ſatia-

ſatiata: Nam *& quem nunc habes, non eſt tuu*
Vt de Meſſalina Claudij Imper. vxore Iuu
ait.

Quæ laſſata viris, nondum ſatiata receſſ

4. Prou. 3. *Tria ſunt inſaturabilia, & qua*
nunquam dicit: Sufficit. Infernus: & os vulu
terra, quæ non ſatiatur aqua. Ignis vero nun
dicit: Sufficit. Ignis ambitionem ſuperbię, terr
ritiam, vulua luxuriam notat: tria autem vna
dropiſin; quæ nullo humore ſatiatur infuſo. A
tio, quia, Eccl. 14. *Inſatiabilis oculus cupidi.* Et
13. *Venter impiorum* ſuperborum *inſatiabilis.*
Magnus orbem ſubegerat: & tamen

Vnus Pellæo iuueni non ſufficit orbis.

Auditoque Anaxagora docente, plures eſſe
dos, fleuit ſe needum eos viciſſe. *Val. Max. l.*
Auaritia, item inſatiata eſt: quam Diogene
hydropiſin eſſe definiuit. Et tales mundus pro
aquas ſiticuloſas; quas quantum bibis, t
ſitis.

Sitis & aqua cœleſtis.

Aliæ ſunt aquæ cœli. 1. *Qui biberit e*
aqua, quam Ego dabo; non ſitiet in æternu
fiet in eo fons aquæ vitæ. Ioan. 4. 2. Quare
7. *Si quis ſitit, veniat ad me, & bibat; & flum*
ventre eius fluent aquæ viuæ. 3. Per Iſaiam
cat cap. 51. *Omnes ſitientes venite ad aquas.*
Iſai. 44. *Effundam aquam ſuper ſitientem, & fl*
ſuper aridam. 4. Apocalypſ. vigeſimo
mo. *Ego ſitienti dabo de fonte aquæ*
viuæ gratis. Hæ ſitiantur
aquæ.

D

Digitized by Google

DOMINICA XVIII. POST TRINITATEM.

Diliges Dominum Deum tuum, ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex tota mente tua. Matthæi 22.

LEuitis, *Leu. 6.* præcepit Deus, perennem ignem fouere in ara holocauſti. Nobis Ieſus, in corde, & opere charitatem.

Cuius occaſione nos

I. *De Charitatis præcellentia.*
II. *De amore Dei cordiali.*
III. *De modis, & cauſis amandi Deum.*
IV. *De dilectione proximi.*
V. *De modo, & cauſis amandi proximum.*

PARS I.

De Charitatis præcellentia.

I. GRatiarum gemma; regina virtutum eſt *charitas, omnium maior.* 1. Cor. 13. Quale inter metalla eſt aurum, adamas inter gemmas; in corpore caput; à quo omnia in ſenſus, in artus ſingulos fluũt, ad ſuas cuiuſq; functiones. Talis inter virtutes charitas, rectrix animæ, eiuſque facultatum. 2. Hinc Theologis eſt ea finis, ac centrum virtutum. Quo alludit Pſal. 118. *Omnis conſummationis vidi finem:* Quis hic? *Latum mandatum tuum nimis,* Charitatis, omnia ſinu complectentis ſuo. Vnde 1. Cor. 13. *Finis præcepti eſt charitas.* *1. Eſt præcipua in virtutibus*

Eſt ea vel in Ieſu virtus princeps. Cant. 3. *Ferculum* omnis perfectionis *fecit ſibi Rex Salomon,* Ie-

2. *In Ieſu.* ſis, *de lignis Libani*, donis Spiritus ſancti; *co*
eius fecit argenteas Fidei; *reclinatorium a*
Spei, *aſcenſum purpureum* paſſionis ac mor
dia caritate conſtrauit: quam eximie ſangu
fuſione demonſtrauit.

3 *Eſt aurũ.* II. Auro ea confertur. 1. Apoc. 3. *Sua*
êmere à me aurum ignitum, probatum, vt
ſias. Ecce Ieſus eſt hic menſarius: qui
morte meruit, nobis offert in fœnus. 2.
qui habet, prædiues eſt: Nullus eſt, ea cui
1. *Corinth.* 13. *Si fidem habuero, ita vt*
transferam; charitatem non habuero; nih
3. Hanc reſpexit Salomon, 3. *Regum* 6
Paralip. 3. quando Templum, & clauos eti
aurauit.

4. *Eſt ignis.* Confertur Igni, in elementis præcipuo; Cl
in virtutibus. 1. Ezech. 1. *Sume tibi ignem*
dio rotarum duarum Noui & Veteris Teſta
in cuius meditatione exardeſcet tibi ignis.
autem Nouum Teſt. implicite in Vetere: i
tis rotæ erant implicitæ. 2. Moſes de De
bit, Deut. 33. *In dextera eius ignea lex*: id eſt:
qui dextera Patris, ardet charitas. 3. Ide
duodecimo. *Ignem veni mittere in terram*
vt vſque ſublime petit: ita charitas cœleſti
rit.

5. *Eſt veſtis nuptialis.* III. Veſtis eſt *charitas*, quæ *operit multit*
peccatorum. 1. Eſt pallium Eliæ, 3. *Reg.* 19. Q
ſimul ac repertum in agro arantem Eliſæu
peruit; duobus hic bobus mactatis, ſequutu
eſt. Ita Ieſus arantes in terrenis negotijs, a
tegit ſua charitate, trahitque ad Religionem
cant Gal. 2. *Viuo ego, iam non ego; viuit ver*
Chriſtus.

Heu: quot habitum ſumunt Religionis;
charitatis? His dicet Ieſus: Matt. 22. *Amice, q*
do huc intraſti non habens veſtem nuptialem

Digitized by Google

2. Hæc eſt tunica inconſutilis Ieſu: cuius etſi S. corpus, vt ſaccus, ſciſſum ſit; non tamen illa. Vnde Aug. in 19. c. Ioan. *Tunicam hominis iam iudicati, & in cruce pendentis carnifices non ſunt auſi concidere; & tu vis charitatem Dei, imo charitatem, quæ Deus eſt, ſcindere?*

Zona aurea Ieſu, eſt charitas, qua *Apoc.* 1. cingitur ad mammillas Miſericordiæ & Iuſtitiæ, ad regendum omnia ſuauiter, & fortiter. Vnde Pſalm. 92. *Dominus regnauit, decorem indutus eſt* miſericordiæ; *indutus eſt Dominus fortitudinem* iuſtitiæ, *& præcinxit ſe* charitate: Quippe *quæ eſt vinculum perfectionis*, Col. 3. Eam ſignificabant catenulæ aureæ, *Exod.* 28. in Rationali animæ, duobus nexæ annulis duorum maximorum præceptorum. Vt autem catenæ ex pluribus conſtant annulis; ita charitas virtutibus cæteris. Nam 1. Cor. 13. *Patiens eſt, benigna eſt, &c.* *6. Eſt Zona Ieſu.*

PARS II.

De Amore Dei cordiali?

I. AMor duplex eſt: Amicitiæ, quo amamus alterum propter ſeipſum: Concupiſcentiæ, quo amamus alium propter emolumentum ex ipſo. Ille huic præſtat. Vtraque ſumme diligendus eſt Deus. *Amore Concupiſcentiæ*

Concupiſcibili. 1. Quia Prou. 3. *Omnia, quæ deſiderantur, huic non valent comparari.* 2. Hinc Moſi ait, Exo. 33. *Oſtendam tibi omne bonum.* 3. Exclamat S. Anſelmus: *Cur ergo per multa vagaris ô homuncio, quærens bona animæ & corporis? Ama vnum bonum, quod eſt omne bonum, & ſatis eſt.*

2. *Item amore amicitiæ* amandus Deus eſt, quia Deus eſt. 1. Pſa. 68. *Quid eſt mihi in cœlo; & à Te* *Eſt Amicitiæ dili-*

 quid

Digitized by Google

gendus eſt Deus. *quid volui ſuper terram Deus cordis mei, &* *mea Deus in æternum?* 2. Iuſſit Deus, *Exod* ſibi ſuffitus genus parari ſoli, & *Talem compoſ* *nem non facietis in vſus veſtros; quia ſanctu* *Domino. Homo, quicunque fecerit ſimile, vt o* *illius perfruatur; peribit de populis ſuis.* Simile de diligendo ſe propter ſe. 3. Filij Aaronis dab, & Abiu, quod alieno igne thurificaſſent, luerunt. *Leu* 10. Non vult amore profano Deus: ſed amore qui ſit omnia ſuper. 4. D. Thom in Opuſc. de Amore Dei, ait, *D* *prium eſt, vt ſit centrum totius amoris. Eſt* *ſummum bonum; cui proinde debetur omnis* 5. Rege Babylonis omnia vaſtante Ieroſolym cerdotes ſolum Ignem Sacrum occultarunt. 2. 1. cum & alia perinde potuiſſent. Ita amori mnia poſthabenda. Sitq; fixum hoc Rom. 8 *nos ſeparabit à charitate Dei?*

Ex toto, non partim II. *Dilige ex toto.* 1. Quia Oſe. 10. *Diuiſ* *cor eorum: nunc interibunt.* 2. Elias Iſraelitis 18. *Vſquequo claudicatis in duas partes? Si Do* *eſt Deus; ſequimini eum, ſi aut Baal; ſeq* *eum.*

Cor offerendum Deo. 3. Phil. Dietz in hac Dom. tale quid refer mita quidam cum diu impenſe Deum oraſſe quæ Ipſi forent gratiſſima, ſibi reuelaret: fa ſeſe, cum Deo. Demum Tentator adeſt, An mentitus lucis: Tria ſunt, inquit, quæ ſi ob Deo; certam te iubeo ſperare ſalutem. Sunt Luna noua. Solis rotunditas. Rotæ pars Dixit, & euanuit. Ille iſta ſibi ratus impoſſibil culum interpretatur ad ſui reprobationem, propius erat nihil, quam vt deſperaret, cu miſeratus hominem Deus, per Phylacange reſoluit ænigma. Luna, ait, eſt C: Solis rot eſt O: pars rotæ eſt R: Ergo COR offer

ſatis eſt. Quo dicto, ſublimis abijt. Idem ænigma Poeta ſic complexus eſt.

Dimidium ſphæræ, C. Sphæram, O, cum principe Roma,
Poſtulat à nobis totius ConditOR orbis.

Alius ita

Tolle caput Ceruî; caput Ouis; viſcera ceRui:
Offerto iſta Deo: Deinde beatus eris.

Ita nimirum Prouerb. 23. *Fili, præbe mihi COR tuum.*

Cor repoſcit totum ſolus: ad cætera vel dimidiata acquieſcit. Hinc Luc. 11. *Quod ſupereſt, date eleemoſynam, & ecce omnia munda ſunt vobis.* 1. Luc. 19. *Dimidium bonorum meorum do pauperibus.* Et ſat erat Domino. 2. Sat illi, *Ioan. 6.* colligi fragmenta, & dari pauperibus. 3. Sat illi decima pars frugum. 4. Sat Dominica, dierum hebdomadæ data vna. At cor vult totum. *Et Totum, cætera partim.*

III. *Virtus omnis in medio conſiſtit.* Ariſt. in Eth. *vitia in extremis.* Solus autem amor Dei in exceſſu perficitur. *Charitatis exceſſus bonus*

Sed Angelus ad Eſdram, 4. Eſd. 4. *Vade, pondera mihi pondus ignis.* Id eſt, Charitatis, quantum id in te præponderet rerum pereuntium amori. Hunc miratur Sponſus in Sponſa, Cant. 4. *Quam pulchræ ſunt mammæ ſoror mea ſpõſa?* &c. Alij legunt. *Quam pulchri ſunt amores tui?* *Pondus unde.*

Idem Cant. 8 *Fortis, vt mors dilectio; dura, ſicut infernus æmulatio.* Id eſt, Tanta eſt tua mei dilectio; vt morti & inferno par ſit. 1. Vt mors hominem ad læta, triſtia, deſideriaque reddit inſenſibilem. Vtque infernus eſt inexorabilis, ad vllum dimittendum. Ita charitas cor ab omnibus abſtrahit, aſtringit Deo, nec auelli ſinit. 2. Roman. 8. *Quis nos ſeparabit à Charitate Chriſti, Tribu-* *Robur quantum. Simile.*

Digitized by Google

ſatio, anguſtia, an fames, an nuditas, &c. Cer
ſum, quia neque mors, neq; vita. Exclamat S. Chr
O Pauli, cœli ciuis, eccleſiarum columna, Ange
terreſtris, homo cœleſtis!

PARS III.

De modis, & cauſis amandi Deum.

I. DIliges Dominum Deum tuum, ex &c. Id
1. vt S. Greg ſuper omnia. 2. Vel, vt Hu
Card. in 4 c. Luc. Quia Creator eſt; Tutor; Rede
ptor; Glorificator eſt. 3. Vel, vt Greg. Nyſſ. ex t
corde, id eſt, ex potẽtia vegetatiua, quæ in corde.
tota anima, id eſt, potentia ſenſitiua, quæ in ani
eſt: Ex tota mente: id eſt, potentia rationali, qua
mente reſidet. Vt, quod viuimus, ſentimus, intell
mus; id omne amori Dei conſecremus. 4. Vel
Alex. ab Hales in 3. diſt. 27. Ex corde: id eſt, ſu
omnia temporalia: contra auaritiæ appetitum,
ex corde exiſtit Ex anima, id eſt, ſuper omnia c
ta: contra concupiſcentiam delectabilium. Ex t
mente: id eſt, ſuper omnes honores: contra inan
gloriam.

Æquitas. Et vero æquiſſimum mandatum eſt. 1. Na
Cor. 9. Quis plantauit vineam, & de fructu eius
edit? Quis paſcit gregem, & de lacte gregis non mã
cat? At Deus omnem amandi potentiam in an
plantat, ergo. 2. Ideo Exo 23. &c. iuſſit: Prim
frugum terræ tuæ deferes in domum Domini Dei
At cordis primitiæ ſunt deſideria, affectus, am
ergo.

Proprietas. Sed ſcito, quid amori vero proprium ſit qu
modo: Nimirum Prou. 7. Omni tempore diligit,
amicus eſt.

Cauſa, quia. II. Iam cur ſic diligendus Deus? Primo Deu
noſtrum Totum, & Omne, ſed pars nat

liter diligit ſuum totum. Ideo manus ſe obiicit ictui pro capite. Ne detur vacuum in Vniuerſo: ignis aliquando contra naturam deſcendit: terra eleuatur, & aqua, aër turbatur ac tonat. *1. Deus eſt Totum.*

Secundo. Quia amor quaſi ens omnium affectuum; vt, quo is vergit, totus ſequatur homo. Eſt vt primum Mobile, quod omnes rapit orbes. Eſt Spiritus, *Ezech.*1. qui rotas animi impellit: Vnde Auguſt. Amor meus pondus meum: illo feror, quocunque feror. *2. Amor eſt Rex affectuum.*

Tertio. Quia mundus Matthematicis eſt merum Punctum; Philoſophis pene Nihil, reſpectu Dei: nam *finiti ad infinitum nulla* comparatio: Sapienti eſt *Vanitas vanitatum, & omnia vanitas*: At Deus eſt æternum Eſſe, & Bonum infinitum, & mera realitas: ergo Pſal. 41. *Filii hominum vt quid diligitis vanitatem, & quæritis mendacium.* *3. Deus eſt infinitus.*

Quarto. Quia quod in rerum natura eſt, Deum ſemper id amat, & ſuo modo adorat. Vt Angeli, cœli, ſidera, *in ordinatione tua perſeuerant* Deus *Pſ.* 118. Sic elementa: animantia; plantæ; Ergo & homo vel maxime tenetur. *4. Omnia amant Deum.*

Quinto. Cum Rex creaturarũ ſit homo, & quędam vniuerſalis creatura; illo amante, etiam cæteræ amabunt: non amante Deum ipſo, cæteras etiam abſtrahet ad peccatum ſuum, & vertet in DEI iniuriam. Et omnia alia DEVM diligent: Principium autem omnium homo non diligit? Hoc vero eſſet abſurdum totius vniuerſi generale. *5. Homo eſt creatura vniuerſalis.*

Sexto. Omnia naturaliter petunt ſuum centrum; & extra id detinentur non niſi violenter: in eo autem quieſcunt: Sed Deus eſt animæ, & amoris humani ac diuini centrum. Vnde nullus amor, aut affectus noſter poteſt in vllis terrenis quieſcere: ſemper enim in ſtatu violento eſt. Ergo. *6. Deus eſt centrum.*

Hinc Auguſtinus li. Confeſſ. *Feciſti nos Domin* *Te : & inquietum eſt cor noſtrum, donec perue* *mus ad Te.*

7. Deus & amor infiniti ſunt. *Septimo.* Si ſilua & ignis, ambo infinita, fc coniuncta; ſemper flagrarent : At Deus, & a ſunt infiniti : ergo. Hinc Auguſtinus in Solilo 28. O *ignis, qui ſemper ardes, & nunquam extin* *ris : O amor, qui ſemper eris, & nunquam tep* *Accende me, & accendar. Accendar, inquam, v* *tum diligam Te ſolum. Minus enim Te amat.* *Tecum aliquid Amat.*

8. Amor efficit diuinos. *Octauo.* Virtutes morales hominem red prudentem, iuſtum, temperantem, fortem. Se les & Ethnici fuerunt. At verus amor diuinus nos, ac quaſi ſemideos efficit. Ioan. 4 *Qui man* *charitate, in Deo manet: & Deus in eo.* Et 1. C *Qui adhæret Deo, vnus ſpiritus eſt.* Auguſt. *Si* *ram diligis: terra es. Si cœlum diligis, cœlum es.* *ne dixi : Si Deum diligis, Deus es?* S. Dionyſiu

Simile ſcitum. *.Anima ſpeculum eſt : ſi cœlo obuertas ſtellas r* *ſentat: ſi terræ : lapides & ſpinas exhibebit.* Q *Diliges Dominum Deum tuum, &c.*

Signum dilectionis. Sed vnde cognoſces, te diligere? Deum, E 19. in montem deſcendiſſe in igne; fumus in bat. Si tui fument affectus & appetitus, atqu halantes quaſi in te exareſcant ac rareſcant, cium eſt, Deum per charitatem in te hab Item expulſu incitatiore febrim grauiorem, le rem ex remiſſiore diiudicas, ita de chari te æſtimato ex affectu, & conatu tuo ad diuina incumbente.

P

PARS IV.

De amore proximi.

I. D*iliges proximum tuum.* 1. In mundo luminaria duo, in microcoſmo amores Duo, Dei, & proximi. Hi prælucent ad omnia. Ab his omnis fortuna, ſaluſque hominis dependet 2. Aſtronomis duo docentur poli Arcticus, & Antarcticus: alterũ qui ſuſtulerit; orbem diſſoluerit. Chriſtianis duo ſunt amores, *In quibus tota lex pendet & propheta.* *Amor proximi eſt.* *1. Luna.* *2. Polus antarct.*

3. Animalia *Ezech. 1.* alas habebant, ad cœli volatũ, & pedes ad greſſum in terra, Homo alas amoris diuini; pedes, proximi. Vnde Iſa. 40. *Aſſument pennas, ſicut aquilæ: & volabunt.* *3. Altera ala.*

4. Prou. 13. *Domeſtici eius veſtiti ſunt duplicibus.* At domeſtici Dei ſunt iuſti. 5. Eliſæus Eliæ, 4. Reg. 1. *Fiat in me duplex ſpiritus tuus.* Ita quilibet iuſtus orare Deum tenetur pro amore gemino. *4. Diplois.* *5. Spiritus Dei.*

6. Viduam dilaudat Ieſus, *Luc.* 21. quæ duo minuta obtulerat. Ea ſunt geminatus amor animę impenſus in Eccleſiæ communionem. 7. *Luc.* 10. Pius Samaritanus oleum & vinum conferebat ſecum, ad curandum ſemineccem, Chriſtianus miſericordiam in proximum ex amore Dei probet neceſſe eſt, ac præſtet. *6. Minutũ magnum.* *7. Oleum.*

8. Luc. 10. *Miſit illos binos ante faciem ſuam.* Vbi S. Greg. *Quia duo ſunt præcepta charitatis: Dei videlicet amor, & proximi.* *8. Diſcipulus Domini.*

II. Amor proximi eſt naturalis toti humanæ naturæ, etiam barbariſſimarum gentium. 1. Vnde Nero etſi ſæuiſſimus, catalogo adiud catorum ad mortem ſubſcripturus ait, *Vellem neſcire literas.* 2. Seruus Pollionis cryſtallinum forte fregit, addicitur murænis obiiciendus, ſupplicat eius amico Cęſari. Hic ſeruũ donat pileo libertatis, Pollioni deſtruit viuaria, diffrĩgit omnia vitra. Sic Io. Bap. Fulg l. 5. c. 5. Alex. *Apophthegmata.* *1. Clementia.* *2. Miſericordia.*

3. Iuſtitia. 3. Alexand. Magnus matri qu
poſcenti ait: *Aliam, mater à me p*
Vita enim hominis nullo beneficio
in Apopht.

4. Remiſſa iniuria. 4. M. Antonius coniuratis in
ditis condonans coram Senatu te
inferis excitare mortuos: quam v

5. Figura. 5. Scipio Africanus ait: *Malo vnu*
quam hoſtes mille perdere. 6. C
quod legati geſtarent melitæos; c
in græcia pueri. q. d. Homines an
telli.

S Greg. Hom. 38. *Vos eſtis Cort*
Exod. 26. *qui per fidem in cordib*
velatis. Sed cortinis coccus bis ti
Coccus ignis ſpeciem habet, Quid
niſi ignis? Sed iſta debet eſſe bis ti
Dei, & proximi.

PARS V

De modo & cauſis amandi

Dilige. 1. In aduerſis. I. AT dilige tam in aduerſis;
1. Ad reluminatum Tobia
ſobrini, & congratulabantur ei de
ca illum oſtenderat Deus, & per 7
mnes cum gaudio magno gauiſi ſu

2. Vt teipsũ. cum veniſſe, nil reperitur. 2. N
tor vxorem pari, quo ſeſe, dil
cuſans ipſam ſe excuſando. *Mulie*
Geneſ. 3. S. Bernar. negat eum v
xiſſe.

3. Vt animam tuã. 3. Ariſtoteles roganti; quid ve
Eſt anima vna in duobus corporib
Amicus eſt alter ego. 4. Corint
Paulus, vt 2. Corint. 11. teſtaretur:

æmulatione, id eſt, vti pro Deo, ſic & pro vobis mori non ſugio. Vere Cant. 8. *Fortis, vt mors, dilectio.* 4. *Supra vitam.*

5. Moyſes in Sinai audiens de morte ſua, nil de ſe ſolicitus, orat pro populo, Num. 27. *Prouideat Dominus hominem, qui ſit ſuper multitudinem hanc, qui poſſit exire, & intrare, ante illam. Ne ſit populus Domini, ſicut oues abſque paſtore.*

6. Elias ex amoris ingentis commiſeratione erga afflictos, ex triennali ſiccitate, 3. Reg. 28. *aſcendit in verticem Carmeli: & pronus in terram poſuit faciem ſuam inter genua ſua orans.* Geſtus is humilitatis erat. Nam ſeruis Iudæi caput inter genua, & infra ligabant manus; ſicque conglobatos fuſtigabant. Vnde Iob 15. *Sicut vir, qui præparatur ad gyrum.* Ita Elias quaſi; *Ecce ego in flagella paratus ſum.*

7. Cerui, ait Aug. lib. 83. q. 28. flumen tranaturi, cornua alter in alterius dorſum ponit: primus ſe candis fluctibus feſſus abit ad poſtremum, eiq; ſua imponens cornua quieſcit; ſicque deinceps, donec tranſmiſerint vndas. Similiter Gal. 6. *Alter alterius onera portate, & ſic adimplebitis legē Chriſti* Euſe. Emiſſ. *Alter alterius commodis ſtudeamus.* Rom. 8. *Fraternitatem, caritatis inuicem diligentes.* *Vt naturā in ceruis.*

II. 1. Cor. 13. *Nunc autem manent ſpes fides, & charitas, tria hæc. Maior autem horum eſt charitas.* *Cauſa* I. Quia *Qualia ſunt ſubiecta, talia ſunt prædicata*, aiūt Philoſophi; ſed Voluntas eſt ſubiectum charitatis, maior memoria, in qua ſpes, & intellectu, in qua fides: Ergo *omnium maior eſt charitas.* *Cauſa* 1. *ob ſubiectum.*

2. Quia *finis eſt nobilior omnib. quæ ſunt ad finem.* 2 Phyſ. 1. Eth. &c Sed charitas eſt finis, cæteræ virtutes ſunt ad finem illam ſcilicet; ergo. 2. *Finem.*

3. Quæ

3. Deum. 3. Quæ virtus ad Deum acc
nobilior: *D. Thom. 2. 2 q. 23. a. 6.*
la: *1. Ioan. 4. Deus Charitas eſt.*
ſine hac ne virtutes quidem non
Th. 2. 2 q. 23 art. 7.

4. Obedientiam. 4. Forma eſt, quæ dat eſſe r
omnium, & charitas eſt forma
1. Vnde Auguſt. lib. de Verb. Dor
ta eſt charitas: quæ ſi deſit, fruſtra
adſit, habentur omnia. Ratio. Q
D. Th 2. 2 q 1. art. 1. In cauſis e
ternatis ſi vna tollatur; cæteræ c
ma perſtet; cæteræ non deficiun
teræque virtutes. Sicut ſalua rad
ad truncum, ramos, folia, flores
patiatur: & hæc patiuntur.

Quare ad hanc incumbamus
ciuit. *Eſt donum Dei, quo null*
2. Et Aug. l. de verbis Domini:
gulam veræ charitatis viuit
Angelus: ſed Deus cenſendus e

DOMINICA XI
TRINITATE

Aſcendens IESVS *in na*
fretauit. Mat

ARca Dei 2. *Reg.* 8. Cariathia
minum ducta in domum C
locupletauit. IESVS N.
in Capharnaitæ domum venien
nibus replet, prædicat in ea, pecc
De hoc nos

I. *Dignitas & vis Fidei quan*
II. *Quid patriæ, quid cognatis*
III. *Oblatus ager quorum nos*

IV. *Baiuli, & turba quorum.*
V. *Qualis Fides proſit, & quatenus.*
VI. *Qualis morbus ſit & conſanatio.*
VII. *Qualis remiſſio, & iuſtificatio.*

PARS I.

Dignitas, & vis fidei immenſa eſt.

I. SAnctus Chryſoſtomus ſuper Matth. *Fides Religionis Catholicæ culmen eſt animæ, oſtium vitæ æternæ, & totius veritatis ſtabile fundamentum.* 2. S. Auguſtinus l. de Fide ad Petrum: *Fides eſt omnium bonorum fundamentum, & humanæ ſalutis initium.* 3. Fides eſt *theſaurus in agro*, Matt. 13. *quem qui inuenit homo, vendit omnia, & emit agrum illum.*

Figura. Eſt ea Candelabrum tẽpli, & omniſcia.

4. Eſt *Candelabrum aureum totum, & lampas eius ſuper caput ipſius, & 7. lucernæ eius ſuper illud, & duæ oliuæ ſuper illud, vna à dexteris lampadis, & vna à ſiniſtris eius.* Hoc fieri Deus præcepit, *Exod.* 25. & Zacharias vidit in templo *Zach.* 4. Hoc eſt Fides cum 7. Sacramentis, & charitate gemina. Regina eſt ſcientiarum, ſine qua nil ſcimus; cum qua omnia ſcimus. Prou. vlt. *Multæ filiæ congregauerunt ſibi diuitias, tu vero ſupergreſſa es vniuerſas.* Gloſſa. *Scientia fidei omnes diuitias ſcientiarum ſupergreditur.*

5. Fides eſt minutum viduæ, *Luc.* 21. dans plus omnibus. 1. Quia ſubiectum habet digniſſimum, Deum, Et increatæ veritatis lumine cognoſcitur. *D. Th.* 2. 2. *q.* 4. *a.* 8. Et ſcitur S. Spiritus teſtimonio, qui docet nos omnia. Vt hac vna, ſtupidiſſimus ſit doctior cunctis Philoſophis.

Eſt minutum viduæ.

Qui Chriſtum bene ſcit, ſatis eſt: ſi cætera neſcit:
2. Bonau. *Melius eſt vel modicũ de Deo Scire, quam omnium cœleſtium ſimul & terreſtrium notitiã habere.* 3 Bernar. *Nulla maior nobilitas eſt in mundo:* quam

quam Fidei, quæ animam ſic nobilem facit, & ſublimat, vt etiam digna ſit ſedere à dexteris Virtutis Dei.

Eſt quaſi omnipotēs. II. Fides non ſolum dignitate, ſed & poteſtate ſuperat. Aquis inambulat cum Petro, ferrum aquis innare facit in Eliſço, ſoli imperat in Ioſue & Moyſe, ignem extinguit tribus pueris, *Dan.* 3. Montes transfert, *Matth.* 21. Eſto, Iob. 4. *Non eſt poteſtas ſuper terram, quæ comparetur* dæmoni, *qui factus eſt, vt nullum timeret:* Marc. vlt. tamen fide pellitur, & Matth. 11. *Cæci vident* Fide, *claudi ambulant, leproſi mundantur.* Et *Videns Ieſus Fidem illorum, dixit paralytico, confide fili, remittuntur tibi peccata tua.*

PARS II.

Charitatem, patriæ cognatiſque debemus potius.

I. CApharnaum ciuitas Chriſti dicitur, quod eſſet caput Galilææ; & quod in ea educatus eſſet, vel habitaſſet. Matth. 4. Chryſ. hom. 30. in cap. 9. Matth: *Bethlehem Ieſum tulit, Nazareth educauit, ſed Capharnaum proprium ipſius habitaculum.*

Quicquid id eſt, prius patriæ, ac ſuis ſe dedit Chriſtus, quam alienis. 1. Hic enim eſt ordo charitatis. Eſt & naturæ, Nam agentia naturalia prius agunt in viciniora, ſic & calor charitatis. 2. Hinc Paulus cognatorum perditionem inprimis dolet, Rom. 9. *Eſt continuus dolor cordi meo, optabam anathema eſſe à Chriſto pro fratribus meis, qui ſunt cognati mei ſecundum carnem.* 3. Sol prius vicina ſibi corpora illuminat; dein inferiora.

4. Dan:

4. *Dan.*4. Arbor Nabuch. beſtiis paſtum dabat; non ſuis;exciſa eſt: ſic indigni vita;qui in ſuos,cum poſſent;non ſunt benefici.5.Mat.15. *Non eſt bonum ſumere panem filiorum & dare canibus.*

6. Vidua Sareptana petenti Eliæ victum, ſuam prætexuit inopiam:3.Reg.17. *Viuit Dominus,quia non habeo panem , niſi quantum pugillus capere poteſt farinæ in hydria , & paululum olei in lecytho: En colligo duo ligna , vt ingrediar , & faciam illud mihi & filio meo ; vt comedamus , & moriamur.*

7. Alia vidua.4.*Reg.*4.ipſi oleum Eliſæo imperante , prius ſua, dein vicinorum vaſa impleuit: Idem oleo charitatis faciamus , incipientis à ſe. 8. Abraham illiberis indolet opes ſuas ad alienos ituras: Gen.15. *Et ecce vernaculus meus hæres meus erit.*Idcirco Dominus patriam intrauit, & miraculo illuſtrauit paralytici Capharnaum.

PARS III.

Oblatus arguit ſanitatis pretium, & mundi obſtaculum bonis.

OFferebant ei paralyticum. I. Inſignis charitas! Cum præ multitudine aditus interclusus eſſet; non dubitant cum damno proximi in fortunis,procurare ſanitatem corporis.Bonus ordo charitatis : hæc enim illis præſtat. 1. Ob hanc Naaman 4.*Reg.*5.aulam & Syriam deſerit; dona ingentia parat ſanaturo ſeſe Eliſæo. 2. Pyrrhus, Rex Epirotarum, nil à Diis petiit aliud , quam recte valere: quo ſi careret, cætera nil prodeſſe : imo nec vitam eſſe vitalem ducebat. *Sanitas præ opibus eſt.*

II. Mundus autem Deo meros paralyticos offert: Defectum habet corporis, aut ingenii? Belle: *Deo : quod vilius datur.*

In monaſterium intrudatur. 1.
morbidas & macras Deo offereb.
dorlahomor Rex deuicto Elami
Abrahæ, Gen. 14. *Da mihi anima*
cætera tolle tibi. Ita mundus optim
ſima.

3. Exod. 19. *Beſtia, quæ tetigeri*
tur. Status autẽ religioſus mor
Apage inde cum beſtiis.

At morte vindicatur. 4. Miphiboſeth, Ionathæ fili
per Dauidem reſtitui ſe in omni
indignum agnouit, & excuſauit.
ſum ſeruus tuus, quoniam reſpex
tuum ſimilem mei: Claude, man
genio, ad oblatum beneficium E
cuſa, non ingere.

Mundus obſiſtit ſemper pia molientibus. III. *Non inuenientes, qua pa*
præ turba. Ita hæc ſemper eſt ob
perandum. Ergo fuge turbas mu
uid orat Pſ. 54. *Quis dabit mihi*
& requieſcam? 2. Heu quot
lytici in mundo ab acceſſu ad D
turba ſuffocati exſpirant? 3.
maritæ ſpoliis Aſſyriorum onu
turbas compeſciturum in porta
ri hodie Duces tales Eccleſiaſti
pereunt. Quare

Exeat è mundo, qui cup

4. Mundus nebula eſt, *Exod*
ſtra propoſita obfuſcat, & alio a
cit. 5. Sic Pharao cogitantes
bræos ita obruere laboribus ſtu
gitationes exciderent. Exod. 5.
dicitis: Eamus, & ſacrificemus
operamini. Palea non dabuntu
conſuetum numerum laterum.
pia propoſita, &c.

6. Quin parantibus exire Ægypto Iſraëlitis, è diuerſo exercitum cogit Pharao: Ita & mundus obarmat ſe contra mundifugas: itinera incidere, elidere conatus pios allaborat.

PARS IV.

Paſtoribus magna cura: improbis turba adeſt.

I. CVm dirupto tecto fuerit ad Dominũ demittendus æger; diues is fuerit, qui tectum reſarcire poſſet; eſt cuius gratiæ tanta baiulorum, aut famulorum opera præſtabatur. Nam, *Ioan.* 5. alius paralyticus 38. annos iacuerat, hominem non habens, à quo in piſcinam mitteretur.

Heu, quanti ſtat ouicula vnica, dum ſiſtatur paſtori? 1. Iacobo quanti ſtetere oues Laban? *Gen.* 31. Adeo, vt ſomnus ab oculis eius fugeret. 2. Dauidi vna ouis quanti? 1 *Reg* 17. *Veniebat Leo, vel vrſus, & tollebat arietem de medio gregis; & perſequebar eos, & percutiebam, eruebamque de ore eorum.* Tanto ſtatis ſudore paſtoribus ô paralytici! *Magni ſtat cura ouiculæ.*

3. Moyſes *Exod* 32 quid non egit, & tulit: vt refractarium Deo populum reconciliaret? 4. Samaritanus quid omiſit vulnerato reſanando. Luc. 10. Paulus Rom. 9. *Optauit anathema eſſe à Chriſto pro fratribus ſuis.*

5. Ideo forte ſal ſunt terræ, paſtores; quod conteri, aut liquari debet, vt guſtatum exacuat comedentium. *Matth.* 5. 6. Pelicanus vt ſanguine ſuo pullos viuificat, & alit: ita ſuos parochus ſudore paſcat; baiuletque, vt Domino ſiſtat paralyticos.

Improbis turba fauet.

II. *Offerebant* vel *per tectum*. Qui ad v
adſpirat, ei turba obſtat: pauci, vix quatuor
lantur. At qui nefanda molitur: huic turba a
1. Seba, 1. Reg 20. vt primum ait: *Non eſt no*
in Dauid, neque hereditas in filio Iſai. Et cc
ſeparatus eſt omnis Iſrael à Dauid, ſecutuſqu
ba filium Bochri. 2. Abimelech cum a
præfecturam, *Iudic. 9.* conduxit viros inope
gos: ſecutique ſunt eum, in primis Sicher
eius nomen iurauere.

3. Adonias regnum patri erepturus, hab
patris *ſeruum cum Ioab* militiæ Præfecto,
Abiathar Sacerdote, qui adiuuabant partes
Ita qui Deo, Sanctis, Eccleſiæ, virtuti bellu
cit: illi adſunt innumeri: pauci, qui pœni
cultúſque Dei partes ſuſcepit. 4. Abſo
2. Reg. 15. regnandi cupidum *toto corde vn*
Iſrael ſecutus eſt contra Dauidem. Sic &c.

5. At cum poſt captiuitatem Babyl. eſſen
templi inſtaurandæ omnes circum obſtit
Exod. 4. Ita pauci ſtant cum auctoribus
piarum. Recuſat turba locum dare baiulis:
ctum.

III. Horum fides & charitas baiulorum
ſpectabat ſanitatem corporis; quam animæ.
mo de hac nil legitur hic magis, quam 4. *Reg.*
aman Syrus leproſus habuerit: qui nullis ſun
parcebat, vt tantum corpore valeret.

Cura corporalis ſola.

Eam tamen, licet imperfectam, charitate
non præſtitam eſſe, Iob *cap. 30.* queritur:
fui draconum, & ſocius ſtruthionum. Vnde h
luſtrior fuit ipſius in eos fraterna charitas. 1
cones igneo viſus ſui veneno aërem igniunt,
tiferum cuique: ita ſermones malorum vrun
da piorum, vt depravent ea, vel dolore affi
2. Struthionis feritas ac vis tanta eſt, vt fe
petraſque concoquat, oua viſu excludat:

Feritas amicorum.

in ardentiſſimo Africæ ſole non obumbret corpore quamuis plumoſo. Ita amici improbi, ſunt ſcri: ſcelera omnia concoquunt ferrei conſcientiis? intuitu ſimiles ſui efficiunt: ô noxia ſocietas? opitulantur nemini. Secus paralyticophori, proximum vt ſeſe, amantes.

PARS V.

Qualis Fides profit, & quatenus?

I. V*Idens fidem illorum.* Ergo hæc profecit ægro: ad corporis ac animæ ſalutem. 1. Iam vel hinc *crede communionem Sanctorum, & remiſſionem peccatorum.* 2. Illa maxima eſt nos inter & CHRISTVM: qualis inter Caput & corpus. 1. Cor. 1. *Fidelis Deus, per quem vocati eſtis in ſocietatem Filii eius* IESV CHRISTI *Domini noſtri.* 3. Magna quoque inter nos & Cœlites. Pſalm. 118. *Particeps ſum ego omnium timentium te.* 4. Ioannes, Apocal. 5. vidit 24. Seniores *coram Agno ſe proſternentes, qui habebant ſinguli citharas, & phialas aureas, plenas odoramentorum: quæ ſunt orationes Sanctorum*: Ipſis quidem nihil: at multum nobis neceſſariæ: & ſæpe ſalutares, cum neſcimus. Si enim *fides illorum* mortalium mortali profuit: quanto magis beatorum charitas miſeris? *Fides Communionis.*

II. Hæretici abutuntur hac *fide illorum*; vt ſola ſufficiente ad ſalutem, excluſis operibus. Huc trahunt iſta Marc. 5. *Confide filia, fides tua ſe ſaluam fecit.* Item Luc. 17. & 18. *Fides iuſtificans.*

Reſpondetur iis: quod prima iuſtificatio, de qua ibi, fit ſine operibus: Attamen fide non ſola. Nam charitas hanc inter & opera interuenit. Hæc, 1. Pet. 4. *operit multitudinem peccatorum.* Et Luc. 7. *Remittuntur ei peccata multa: quia dilexit multum.*

En hic ſolius charitatis fit me
hac ſola remittuntur peccata, E
licet ſolius mentio fiat. Nam ne
fide poteſt; nec fides ſine illa
men primas damus; quia fu
omnium, & ordine prima inte
tutes.

Obiectio. Fingunt illi triplicem fidem: F
rum Dei: Alteram miraculorum
ſtianam, & hanc iuſtificantem: at
ritis Chriſti nobis peccata eſſe re

At *fidem illorum*, & aliorum lo
fuiſſe miraculorum: Proinde, ſec
non ſaluantem. Dein hic fit me
rum: non ægri. At aliena fides
tantum propria.

Confide fili. Hem! Agnus ſe
Deus patrem peccatoris? *Confide*
pria inprimis eſt neceſſaria. *Fili:*
eum cohæredem omnium bono
Si filii: ergo & hæredes.

PARS V

Qualis morbus ſit, &

Paralyſis ſpiritalis. I. R*Emittuntur tibi pec. tua.* Er
ris eſt hic paralyticus. Vt c
porum eſt interceptio ſpirituum
humorem, in neruis cerebri, vel
paralyſis animarum eſt intercept
peccatum, in parte rationali &
priuans ſenſu & motu erga cœleſ
pia iacent grabatis affixa. Iuc
1. *Reg.* 11. obſeſſi à Rege Amm
Habeto nos fœderatos, & ſeruiem
hoc feriam vobiſcum fœdus: vt e

ſtrum oculos dexteros. Idem fœdus Satan icit cum impiis: eruit eis dexterum, cœleſtium, relinquit ſiniſtrum, terreſtrium oculum. Hinc in his lyncei: in iis talpæ ſunt. Eruit autem, obſtruendo neruum opticum per peccatum. Inde paralyticus eſt oculus: ſimileſque efficit ſenſus reliquos. Inde motus deficit. Mali autem curatio eſt peccati remiſſio.

II. At Cur peccata remittit, non hoc, ſed corporis ſanitatem petentis? 1. *Hieronymus*, *Euthymius*, *Theophylactus*. Quia cauſa morbi, fuerat culpa peccati: Quare prius cauſa, dein affectus remouendus erat. 2. *Chryſoſt. homil 30.* ait: Dominum voluiſſe Scribis anſam carpendi præbere; Simul Diuinitatem quoque ſuam prodere. Adeo ipſe primo regnum Dei quærebat, dein cætera adiiciebat. *Matth. 6.* *Culpa eſt cauſa morbi.*

Conſtat autem quod peccatum cauſat morbum 1. Iob. 33. *Increpat per dolorem in lectulo, & omnia oſſa eius marceſſere facit.* 2. Ezechias Rex vt reualuit, ſic orauit: Iſa. 38. *Eruiſti animam meam, vt non periret: proieciſti poſt tergum tuum omnia peccata mea*: Idcirco ait paralytico Ioan. 5. *Iam amplius noli peccare: ne deterius tibi contingat.* Hic huic: *Remittuntur tibi peccata.* Simul & ſanitatem reddit.

O bonitatem? Dat plura, quam petita. 1. Sic Oranti Abrahæ, vt ſoſpitet Iſmaelem, dat & Iſaacum è ſterili, ac vetula. *Gen. 25.* 2. Salomoni, ſapientiam petenti, addit diuitias. 3. Manaſſi, veniam peccatorum oranti, reddit & regnum. 4. Ezechiæ, ſanitatem poſcenti, addit annos XV. vitæ. *4. Reg. 20.* Quare 5. Merito Eccleſia orat: *Deus, qui merita ſupplicum excedis & vota.* 6. Nam Eph. 3. *Potens eſt Deus facere ſupra id, quod petimus, aut intelligimus.* *Deus dat plura quã petita.*

Digitized by Google

PARS VII.

Qualis remiſſio ſit & iuſtificatio.

Clauis triplex remittendi.

I. REmittuntur: At vbi confeſſio? Scias, quod remittendi peccata ſit *Clauis triplex. Auctoritatiua*, ſolius potentiæ diuinæ immediate, & abſolute. Huc reſpexit, qui orauit Pſ.50. *Auerte faciem tuam à peccatis meis: & omnes iniquitates meas dele.* Secunda Chriſti eſt *Clauis excellentiæ*: qua *Agnus Dei tollit peccata mundi.* Tertia eſt *clauis miniſterii*: eſt Sacerdotum Ioan. 20. *Quorum remiſeritis peccata, remittuntur eis.* Ideo, ait S. Auguſtinus Lazarus eſt datus Apoſtolis ſoluendus. Ioan. 11. *Quæcumque ſolueritis ſuper terram, erunt, &c.*

Indicium triplex Diuinitatis Chriſti.

II. Chriſtus hic tripliciter ſuam diuinitatem oſtendit. 1. Detegendo cogitationes Phariſæorum: *Vt quid cogitatis mala in cordibus veſtris?* Is enim eſt Pſ.7. *Scrutans corda, & renes Deus.* Et 2. Paral.6. *Tu noſti ſolus cor omnium filiorum hominum.* Et Pſ.43. *Nonne Deus requiret iſta? Ipſe enim nouit abſcondita cordis.* 2. Verbo ſanans: *Surge: tolle grab.* 3. Peccata remittendo. Nam Marc.2. *Solus peccata dimittit.*

Hoc vero mordebat Phariſæos, qui eum vt vulgarem, merum hominem habebant. At prodit eos; docetque parem ſe habere poteſtatem & ſanandi, & peccata remittendi: *Quid eſt facilius dicere: dim. t. p. tua, an d. S. & A.*

Iuſtificatio opus eſt difficillimum.

Quinimo difficilius eſſe, peccatorem iuſtificare, quam paralyticum ſanare, hinc Theologi recte inferunt. *Auguſt. tract. 72. in Ioan.* ait, difficilius eſſe, quam orbem creare. Quia in iuſtificatione reperitur aliqua contradictio, vel obſtaculum, quoad animam, animæque potentias: at nulla in creatione

gione eſt reſiſtentia. Ergo bene D. Th. tract. de gratia: *Maximum opus Dei eſt iuſtificatio peccatorum.* Ergo peccare eſt peſſimum opus hominum. Vnde æſtima remiſſionis beneficium.

III. *Surge: Tolle: Vade. Surge*: quia lapſus es in peccatum. *Tolle lectum*: ne cuiquam porro ſis ſcandalo. *Vade in domum*: ne prauo contubernio corrumparis, bonis operibus incumbe. Lectus eſt ſocordiæ, conſuetudinis prauæ, &c. Iſta *Surge, Tolle, Vade*, deducere licet per enumerationem longam peccatorum, & perorans *glorificans Deum, qui dedit poteſtatem talem hominibus.*

DOMINICA XX. POST TRINITATEM.

Simile eſt regnum cœlorum homini Regi, qui fecit nuptias filio ſuo. Matth. 22.

ASſuero, *Eſth. 1.* rex Perſarum Satrapis conuiuium apparans, potentiæ ſuæ declarandæ; Reginam Vaſthi, cum Reginis ſeparatim epulantem, inuitat formæ eius oſtentandæ. At venire abnuentis impudentiam punit eius repudio, & nouo Eſtheræ coniugio. Simile hodie.

De quo nos

I. *Quæ vis, & techna ſit mundi.*
II. *Quodnam ſit regnum cœlorum.*
III. *Quis Rex, & qualis.*
IV. *Quæ nuptiæ, & qui ſerui.*
V. *Quæ ſub inuitatorum negligentia lateant.*
VI. *Quod mundi, & diuitiarum ſit ingenium.*

Digitized by Google

VII. *Quod efficax ſit m*
nuptiales.

PARS

De vi, & techna mu

Mundus homini nouerca eſt.

I. HOmini ſæuior inimicus no
eo & natum captat inſidio
anguſtat perfidioſus. Vt igitur C
queritur, quod mater in animar
det defenſioni, victumq; offerat
ni, inermen & indigum omnium
querat, qui brutis cliens neceſſar
minem vero ſuo mancipat ſerui
2. In domo Epulonis, *Luc 16* b
Lazaro *nemo dabat*. Quot canes
tur. Homo vel emat; vel ſudet; v
non ſunt ſolicitæ, nec ager, nec fl
At homo, ſcire optat? Diſcat. Mu
& odit. At odit amando, dum of
voluptates. O hypocritam! Iob
ta ad inſtar puncti eſt.

Eiuſq; proditor, & occiſor.

II. Vt Iudas oſculo tradidit Ie
Ita mundus fictis delicijs ac blan
2. Sic Aſſuerus Aman purpuratū
ad laqueū rapi iubebat, *Eſth. 7.*
Siſaram, Ducem Regis Cananæo
è fuga, Iud. 5. *aperuit vterē lacti*
& operuit illum. O illicem! At m
bernaculi, aſſumens malleum, & i
poſuit ſupra tempus capitis eius c
malleo defixit in cerebrum vſque
perfide munde.

Impoſtor & captatur.

III. Filia Loth, Gen. 19. *dixit*
veni, inebriemus eū, patrem, *do*
Ita mundus omni veſpera vitæ h
ſonius in ore mel gerebat mortu

Iud.14. Talis mundus Pſ. 27. *Qui loquitur pacem cum proximo ſuo; mala autem in corde eius.* 3. *D.Th. Comment. in Ioan.* ait Mundum ſimilem balenæ captanti piſces. Hæc ore hiante natans odorem gratiſſimum è vẽtre emittit, quo illecti piſces in ipſam aluum innant, inque mortem voluntarij. Ita, &c.

IV. Quis furor ô ciues mundi? Itane 1. Iere. 2. *Onager aſſuetus in ſolitudine,* mundanꝰ, *in deſiderio animæ ſuæ attraxit ventum amoris ſui; & nullus auertet eum?* Tanto ſiquidem æſtro onagri catulientis rabies efferaſcit; vt, ſi fœmella ſibi deſit, omnia late pererret, contemtor laqueorum, caſſium, venatorum, dum potiatur fœmella. Vera hęc coſmophili imago eſt. Adeo rabit audita mundi Syrene; dum voluptatula fruatur, contemptor cœli, & orci. *Eius œſtrũ.*

V. Vt ſupplantator Iacob, *Gen.* 25. lenticula pulmentarij fratrem Eſau exuit primogenituræ, & hæreditatis paternæ iure: Ita mundus cœlo ſuos vna exuit nugula. 2. Pharao Iſraelitas regni ſui laboribus occupat; allio paſcit; amorem ſacrificandi vt amittant, & guſtum terræ promiſſæ. Sic mundus ſuos in hodierno Euangelio diſtinuit. *Et perditio*

PARS II.

Quodnam ſit regnum cœlorum.

REgnum eſt Eccleſia: *Rex*, Deus Pater: *Sponſus*, Filius: *Sponſa*, Filij humanitas: *Paranymphus*, Sanctus Spiritus: *Serui*, Prophetæ, Apoſtoli, Doctores. Nam Pſalm. 18. *In omnem terram exiuit ſonus eorum, &c. Inuitari* ad nuptias has, eſt vocari ad communionem meritorum Chriſti. *Iudæi* venire nolentes, prophetias temſere, Ieremiam lapidarunt; Iſaiã ſerra diſſecuerunt; Ieſum crucifixerunt. *Deus Apoſtolos emiſit* ad exitus viarũ, ad Gentes, adductũ bonos & malos in Eccleſiã, dũ hæc impleatur. *Allegoria explicata.*

Vtque

Vtque acer eſt in non veniente
ſine veſte nuptiali charitatis, et
lam.

Eccleſia eſt regnum. Eccleſia regnum cœlorum d
lorum ei præſidet. 1. Eſt legi
Ieſus comparauit iure, & meri
ſtaſi. Vnde Pſ 2. *Ego conſtitutus*
Sion montem ſanctum eius.

2. Eſt antiquiſſimum. Nan
Aſſyriorum Ninus: Medoru
xes, Perſarum: Romulus, Roma
Græcorum.

3. Eſt nobiliſſimum. 1. P
dine populi, dignitas Regis; &
ignominia Principis. 2. Inde
ꝙ Rex 127. prouinciarum, ab In
piam. At Chriſtus Pſalm. 71. *I*
vſque ad mare: à flumine vſqu
rum. Ideo Mar. 16. *Euntes in n*
præd. Eu. omni cre. 3. Et Pater
Gentes hæreditatem tuam; & poſ
minos terræ. 4. Et ipſe Matt.
mnis poteſtas in cœlo & in terra

4. Eſt ditiſſimum. Nil enim
tuatur. Victum habet in corpor
in cæteris Sacramentis: terram
tra Petri, monte Caluariæ, ſyluar
in ſponſa: vbi *poma noua & v*
&c.

5. Eſt fortiſſimum. Quia
omnia. Et *ſupra petram* ædificat
præualebunt. Pſalm. 128. *Sæpe ex*
iuuentute mea: dicat nunc Iſrae
runt me: etenim non potuerunt
Dan. 2. Lapillus de monte ad ſta
æris, ferri, luti allapſus: qua
montem maximum.

6. Eſt ordinatiſſimum legibus, quarum nuſquam ſimiles ad pacem, ad mores, ad iuſtitiam, ad vitam. Eſtque Pſal. 18. *Lex Domini ad conuertendas animas.*

7. Eſt perenne. Dan. 7. *Poteſtas eius, poteſtas æterna; quæ non auferetur, & regnum eius non corrumpetur.* Pſal 44. *Regnum tuum; regnum æternum: regnum omnium ſæculorum.* Angelus Luc. 1. *Et regni eius non erit finis.*

PARS III.

Quis rex, & qualis?

I. REx Chriſtus eſt. Plato, ait, *Beatas tum fore reſp. ſi aut Reges philoſopharentur, aut Philoſophi regerent.* At Col. 2. *in Eo omnes theſauri ſapientiæ & ſcientiæ Dei abſconditi.* Fuit Rex ab æterno: at incarnatus regnum promeruit. Heb. 2. *Eum, qui modico, quam Angeli, propter paſſionem mortis, minoratus eſt, videns Ieſum gloria & honore coronatum.* Pſalm. 8. *Minuiſti eum paulo minus ab Ang: gloria & honore coronaſti eum.* Phil. 2. *Et dedit illi Nomen, quod eſt ſuper omne nomen.* Quod? Ieſus: Sed & hoc: *Rex gloriæ,* ait S Greg. Naz. in illa Pſ. 8. *Attollite portas princ. &c. & introibit Rex gloriæ.*

Apoc. 1. *Oculi eius ſicut flamma ignis; & in capite eius diademata multa: & vocabitur nomen eius verbum Dei.* Diademata Humanitatis, Diuinitatis, cœli, terræ, &c. *Apoc.* 10. Angelus magni Conſilij habet iridem pro diademate: At iris.

Mille habet varios aduerſo ſole colores:

Significat regna varia ſub vno Rege Chriſto Homine Deo.

II. *Simile eſt homini Regi.* Rex ſe hominem memi-

Rex humanus eſto. meminerit. 1. *Eze.1.* Cherubinus ille, fac
bens leonis, humanam quoque præfere
Rex, qui inter homines eſt, quod leo inte
dum regnat vt leo, vt homo quoque regn
Triumphantibus Romæ ſeruus à tergo in
bat: *Memento hominem te eſſe* Hieron.
3. Philippus, Rex Macedo, omni die à
mane ſalutabatur: *Rex, memento te eſſe ho*
quaſi dicat. Regnum, humanitate deſtitutum
rannis.

Sin': ruet cum regno. Inde regnorum euerſio, eſt Regum crudel
eoque beſtialitas. 1. Dan. 4. Dicitur Nab
noſori: *Regnum à te tranſibit. Et ab ho*
eijcient te, & cum beſtiis & feris erit h
tua, &c. Pſalm. 74. *Exterminauit eam*
lem *aper de ſilua, & ſingularis ferus dep*
eam. Id eſt, Titus & Veſpaſianus. 2
Sichemitæ Abimelech regem elegiſſent,
Ioathan eis propoſuit parabolam de Ligni
quærentibus, acceptantibuſque demum
mnum: vnde egreſſus ignis ligna deuora
crudelitas Regum, eſt ruina regnorum.

PARS IV.

Quæ nuptiæ, & qui ſerui?

Nuptiæ Chriſti cum Eccleſia. I. **Q***Vi fecit nuptias filio.* Humanitatem c
Diuinitati. Ob quod coniugium dec
gnum. 1. Cant. 3. *Egredimini filiæ Sion, &*
Regem Salomonem in diademate, quo cor
illum mater, in die deſponſationis illius. 2.
tres: Ambr. l. de Inſtit. Virg. c. 16. *Beatus e*
vterus, qui tantum Dominum coronauit,
formauit. Coronauit eum, quando genera
Auguſtin. hic. *Chriſtus, qui proceſſit ex vte*

nali tanquam ſponſus de thalamo ſuo, in quo vtero ſpiritales nuptiæ celebratæ ſunt, Deus coniunctus eſt carni, & caro adhæſit Deo, vt eſſet vnus Chriſtus, & totus homo.

4. S. Hier. ait, Deum Synagogæ deſponſatum ter- tio. In Circumciſione: Legis promulgatione in Sina: In Incarnatione. *Ter facta.*

Horum figura fuit Moyſis cum Æthyopiſſa: Samſonis cum Philiſtæa: Aſſueri cum Eſther connubium.

II. *Miſit ſeruos.* Apoc. 19. *Audiui vocem, quaſi tuba magnæ, & ſicut vocem aquarũ multarum, & ſicut vocem tonitruorum magnorum dicentium: Gaudeamus, & exultemus, & demus gloriam Deo, quia venerunt nuptiæ Agni.* Prima vox tubæ. Ioan. 3. *Hic eſt filius meus dilectus, in quo mihi bene complacui: Ipſum audite.* *Vocat Deus voce 1. Sua.*

Secunda torrentium. Actorum 10. *Huic omnes prophetæ teſtimonium prohibent, remiſſionem peccatorum accipere per Nomen eius omnes, qui credunt in eum.* *2. Prophetarum.*

3. Vox tonitruorum eſt Apoſtolorum: Act. 4. *Virtute magna reddebant Apoſtoli teſtimonium Ieſu Chriſti.* His vocibus ad nuptias inuitati ſumus, clamantibus. *3. Apoſtolorum.*

Omnia parata ſunt: dixerunt Prophetæ Iudæis: At Apoſtoli etiam hoc: *Tauri & altilia occiſa ſunt*: Meſſias ſcilicet, & eius merita *parata omnia*: mors mortua: cœlum reſeratum, obſeratus infernus; Deus reconciliatus, peccatum remiſſum. Quod gaudium fuiſſet hoc Patriarchis? ſed Hebræorum vndecimo, *iuxta fidem defuncti ſunt omnes, non acceptis repromiſſionibus.* Hinc præſentibus dicebat: Luc. 10. *Beati oculi, qui vident, quæ vos videtis.*

PARS

PARS

Quæ ſub inuitatorum
lateant.

Mundana nec debent optari. I. *ILli autem neglexerunt.* Qui
tem Deum? Iam Sponſa non
Quæſiui, & non inueni: Vocau
mihi. Cum nec Ipſius inſpiratio
O cæcam mundi inſaniam!
nis, quæ nec optari deberent:
2 Debent ſperni. beantur? 2. An non vel Ethni
roicum eſſe duxerunt?

3. Debent animo ſubijci. 3. Philippus rex Maced. p
phis diſputari quid in vtramque
runt. *Quid in rerum natura for*
mus dixit, montem Olympum
inter nubila condat altior ventis
Aquam, vt quæ ignis domitr
Tertius; Solem, orbe terræ &
Quartus, Cor humanum, quo
& fluxa omnia; rebuſque geſtis
Hic vicit. Et Chriſtianus id ſub
vxori, bobus? &c.

4. Sunt noxia. 4. Vah! Ad nuptias vocat D
res; Sathan vero ad pericula, c
&c. Et hic auditur, Deus ſpernitu

5. Sunt in ſufficientia. 5. Saul auerſurus Iſraelitas,
rent Regem, ait, 1. Reg. 8. *Nunq*
dabit filius Iſai agros, & vineas
faciet Tribunos, & Centuriones
omnes aduerſum me? quaſi dicat.
quit. Potius de nobis queratur D
dabit, niſi mortem? dæmon, niſi
niſi corruptionem?

6. Vah negligentiam! Aman gloriabatur; Eſth. 2. *Regina quoq; nullum alium vocauit ad conuiuium cum Rege, præter me: apud quam etiam cras cum Rege pranſurus ſum.* Non pluris honor inuitationis diuinæ? 7. Ad Aſſueri in Suſis conuiuium omnes vocati accurrerunt: Dei negligunt? *6. Sunt gloriabũda.*

II. Quantumuis iniquus in ſuos ſit mundus: eum plerique tamen exoſculantur, ac venerantur. Audite vero quid profiteatur. 1. *Quinque iuga boum emi.* Hiſce iugat ſuos. Chriſti vnicum eſt; & illud *ſuaue, onuſque, leue.* Matthæi vndecimo. Eſt iſtis tamen potius; quam huic adhæretur. 2. Vt Hebræi, ollis carnium aſſueti, malebant laboribus Pharaonicis macerari; quam obſequi Moyſi. Sic. &c. *Mundi iugum eſt. 1. Multiplex. 2. Seruile.*

3. Zach. 10. *Ecce talentum plumbi portabatur: & ecce mulier vna ſedens in medio amphora: & dixit: hæc eſt Impietas.* Quodque peccatum eſt graue, vt talentum plumbeum: quodque onus eſt mundi. At conſuetudine minus ſentitur. Heu! Væ exſenſis! *3. Graue.*

4. Iſa. 24. *Formido, & fouea, & laqueus ſuper te; qui habitatores terræ:* id eſt; qui toto animo terræ affixus es, vt incola eius; non vt peregrinus; ſuper eum ſit cruciatus intus, & foris: omneſque anguſtiæ carnis, mundi, Satanæ. *4. Cruciabile.*

1. Infœlix Manaſſes Rex amare queritur; 2. Paralip. 36. *Incuruatus ſum multo vinculo ferri, & non eſt reſpectus mei,* quaſi dicat. Obruor miſerijs; & à nemine ſubleuor. 2. Inſtar religatorum ad triremes; ita negotiorum vinculis innexi ſunt multi; vt ſub catenarum onere fatiſcant curuati. 3. Pharao Exod. 1. ait: *Ecce populus filiorum Iſrael multus, & fortior nobis eſt. Venite; ſapienter opprimamus eum: ne forte multiplicetur.* Itaque laboribus obruit eum. Sic, ait in hunc locum *Origen.* diabolus viſis agere quiete Chri- *5. Obruit ſuos.*

Mm ſtianis,

ſtianis,eorumque cumulari me[
dana opera, curis afficit,officijs [
emant, nubant, ædificent, &c. [
villam ſuam,alius &c.

Homo natus eſt cœlo, non mundo debetur.

III. Non vobis, ô mundi ne[
mo; ſed cœleſtibus. 1. Pſalm. [
ad cor altum; & exaltabitur [
corde homo ſpectabit ſupera , [
temtor mundi: magnificator [
3. Regum 9. *De filiis Iſrael non* [
quemquam , ſed erant viri bella[
eius, & Principes, & Duces [
ruum & equorum. Et Chriſtian[
ſeruirent,omiſſis diuinis? O deſ[
ipſi inferunt,nobilitati!

Ergo Deũ in corde gerat, circum, alia.

1. *Deuteronom. vigeſimo ſecu*[
arbores plantari intra vineas, [
illæ officerent. Sic in cordis [
alia circumſecus ſunto: neu qu[
ciant. 2. Rebecca formoſa *Ge*[
Seruo Abrahæ potum dedit a[
tamiæ: *cumque ille bibiſſet, adie*[
tuis hauriam aquam. Ita Deun[
Dei reſpectu.

2. Det prima Deo.

3. Alia referat ad Deum.

3. Eſto: ſint alia vitæ nece[
ſtro præter Deum: At ſint ita, [
deris, 3. *Regum 8.* tabulæ leg[
licet his adeſſet vrna cum manna[
Hebræorum 5. Quia tamen,ait [
gem ſpectabant, dicitur, ſola[
fuiſſe. Sic, quæ alia erunt in [
tur ad Deum. Id quod ho[
ad villam, boues, &[
fecerunt.

PARS VI.

Quod mundi, & diuitiarum ſit ingenium.

I. AMor mundi & opum hos à ſalute retraxit. 1. Rachel patri abſtulit idola ſequens Iacob virum. Is acerbe ea repetit. *Gen.* 31. Idola mundi ac opes, &c. qui, ſequens Ieſum, abſtulerit ſecum; is mox à mundo exagitabitur Ergo Pſalm. 44. *Audi filia: obliuiſcere domum patris tui*: non iam idola ſed Ieſum ſequere, vel nudus nudum. 2. Nam opes dant curas habitæ, appetitæ, labores, perditæ, mœrores. Abſoloni 2. *Reg.* 14. caput erat pulchrum, auricomum, omnibus miraculum: at aſſidue grauatum: ideo *ſemel in anno tondebatur: quia grauabat eum cæſaries.* Sic diuitiæ pulchræ: at graues conſcientiæ, vel animæ. Quid ergo anima *ſolicita es, & turbaris erga plurima?* Luc. 10. *Opes, & mundana.* *1. Vexant habentem.* *2. Grauant.*

3. Dauid eſſe gener Saulis detrectabat dicens nobilibus: *An parum vobis eſſe videtur, eſſe gener Regis?* quaſi dicat. Honores trahunt ſecum innumera pericula, onera; vt pœnas ſuas. *An parum tibi videtur, eſſe diues mundi.* *3. Sunt periculoſa opes.*

4. Sunt quidem iſta mundi fercula lauta, & regificum epulum; ſed quale Abſolon Ammoni parat: in quo à ſicarijs cædebatur. 2 *Reg.* 13. Inuitat mundus: ſed vt enecet. Extollit ad honores, ſed vt præcipitet, &c. *4. Sunt Mortifera.*

II. 1. Aſtu vtitur, quo Saul in Dauidem. 2. *Reg.* 25. Chiliarcham creat, ſed vt diſcrimini obijciat. *Amouit eum Saul à ſe, & fecit eum Tribunum ſuper mille viros.* Ornat officio; vt euertat. Sic mundus. 2. Dauid Vrlam cum literis ad Ducem *Inſidioſa ſunt. Extollunt vt deijciāt.*

Digitized by Google

Ioab deſtinat, vt in prima ſtet acie: ſed vt citius cadat. 2. *Regum* 11. Sic mundus dat primas; vt excidas.

3. Rhamnus ambitioſa, quam diu ſerpebat, florebat, ſepis adinſtar erat. At rex arborum factus, igne correptus ſibi arboribuſque excidio fuit. Ita, quot in humili ſtetere pulchre, & efflorueree; qui in alto peſſum iuerunt? Otia negotioſa dabant vitæ, ſalutique, quod ſatis: at mundi negotia ambitioſa, & iſta, & iſtam abſtulerunt. Mundi riſus eſt vitæ interitus.

4. 1. *Regum vlt.* Saul cum rex eſſet, in conflictu cum Philiſtæis erat *totum prælij pondus verſum in Saul.* Ita regem te mundus dicit: at omne molitionum, ac perſecutionum pondus in te vertit. *Horat. Feriunt ſummos fulmina montes.*

Diſcruciat Mundus cruciabiles. III. Diris mundus paſſionibus animi torquetur: eſtque totus paſſio mera; ſed ſpecioſa. Has paſſiones ſuis ingenerat, vt dire diſcrucientur. Vah martyres mundi! Talis Heliodorus, Regis Syriæ Antiochi Archidux, miſſus Ieroſolymam inhiabat theſauro templi. At ab equitibus duobus pene ad necem percutitur. Vt reuerſus diceret: 2. Mach. 2. Rex, *Si quem habes hoſtem; aut regni inſidiatorem; mitte illuc, & flagellatum eum recipies; ſi tamen euaſerit.* Rex is tenebrarum eſt vel Satan, vel mundus. Deſtinat ſuos, vt mundi theſauros expilent: At ſæpe cælitus puniuntur.

IV. Quos odit mundus; deſtinat ad inueſtigandos theſauros. 1. Satan, cum ruinam Chriſto moliretur, offert ei in deſerto regna, modo ſe mittat deorſum. Sic mundus Chriſtiano; modo ſe ire perditum non fugiat. 2. Bene ergo duobus candidatis honorum, Matth. vigeſimo. *Neſcitis, quid petatis.* Dixit id Pſaltes 48. *Relinquent alienis diuitias ſuas: & ſepulchra eorum domus illorum in æternum.* Hoc petebant. *Hac*

via

via illorum ſcandalum. Chryſoſtom. homil. in Pſalm. quadrageſimo octauo. *Quæ illa via? Sane eſt ſtudium, quod ponunt mundani in ſequenda voluptate; inſana cupiditas habendi bona, & inſatiabilis ſitis honoris mundi. Quod totum non eſt paruum impedimentum ad virtutem operandam.* En villas, vxores, boues, præſentis Euangelij.

3. Miſſi exploratores terræ promiſſæ referunt, *Numeror.* 13. bonos eſſe fructus terræ: Sed *ibi vidimus*, aiunt, *monſtra quædam filiorum Enac de genere gigantæo.* Ita competitores fructuum mundi habent pugnare cum gigantæis difficultatibus. *Terra* diuitiarum *deuorat habitatores ſuos.* Quominus ad cœleſtes nuptias aſpirare queant.

PARS VII.

Quod efficax ſit medium conuocandi nuptiales.

Prædicatio nouiſſimorum.

ITe in exitus viarum. Cur non in vicos vrbis, in fora, palatia? Quia hic nimium diſtenti ſunt aliis: ad nuptias has ire non vacat. Alia vocant. Pauperibus prædicatur Euangelium Matthæi 11. Attamen Prædicatores eant *in exitus viarum*: Nouiſſima prædicent opum, honorum, voluptatum, vitæ, omneſque exitus viarum humanarum ac mundi inculcent. 1. *Iſaias capit. ſeptimo.* Babylonis ſuperbiam coarguens tunc, cum Perſæ vices Ieroſolymæ ſanguine repleſſent, dixit: *Non poſuiſti hæc ſuper cor tuum, nec recordata es nouiſſimi tui.* 2. Sic & Ier. in Thren. c. 1. *Sordes eius in pedibus eius, & non es recordata finis eius. Ite ergo*, tubæ Dei, *in exitus viarum* mortis, iu-

dicij, gloriæ, pœnæ, *& quoſcunque inueneri* *cate ad nuptias. Prædicate Euangelium* ho *creatura.* 3. Dicite, Cant. 4. *Veni de Liban* *ſa mea*: Eccleſia Perfectorum: *de cubilib* *num*: Regum, Principum: *de montibus* *rum*: varijs peccatis maculatorum turba pe veni.

Venite ad nuptias Eccleſiæ. Hæc enim iu iniuſtos complectitur. Eſt ea ager, in quo t cum lolio. Eſt arca Noe, in qua columbæ cu uis. Eſt grex Iacob, in quo nigræ, variæ, alb Eſt area, in qua palea cum grano. Eſt ſagen tri rete, in quo boni piſces, & mali.

Perora facta protrepſi, ex anacæphaleoſi.

DOMINICA XXI. PO TRINITATEM.

Erat quidam regulus, cuius filiu *firmatur Capharnaum.*

Ioan. 4.

IOſaphat Rex, 2. *Par.* 20. obſidione preſſu ſperatis omnibus, in templo ſic orat. *Cum* *mus, quid agere debeamus; hoc ſolum habe* *ſidui, vt oculos noſtros dirigamus ad te.* It lus affl.ctione preſſus, ex filio, qui pro dep rat.

Nos de eo

I. *Quod vtiles ſint tribulationes.*
II. *Infirmitas quo conferat.*
III. *Quod aduerſa ad Deum adducant.*
IV. *De cura liberorum, & ægrotorum.*
V. *Quod aduerſorum, & proſperorum* *ſint contrarij.*

VI. *Cur ſuos affligat Deus.*

VII. *De febrium varietate.*

PARS I.

Quod vtiles ſint tribulationes.

I. VTilitas tribulationum permagna eſt. 1. Vnde in S. Script. nominibus magnificis afficiuntur, vt Virga conſolationis, cœli ianitrices, Dona cœleſtia, vitæ directrices, medela miſeriarum, &c. Ideo immiſſa nobis à Deo aduerſa, ſunt beneficia. *1. Sunt magnifica.*

2. Oculos amiſerat bello Ionathas, 1. *Reg.* 14. melle ſanauit amiſſos Deus. Tobiæ idem felle piſcis. *Tob.* 11. Vtrumque beneficium fuit. Sic & cum hos dulcedine, illos amaritudine ad conſcientiæ ſanitatem reducit. Fel ſit, an mel, Deo vtrumque pollet virtute ſanandi. *2. Illuminant.*

3. Ideo Pſalm 138. *Mihi nimis honorati ſunt amici tui Deus:* Sic vulgaris: at hebraica lectio habet: *Mihi valde pretioſa ſunt afflictiones tuæ.* Quia per eas agnoſco fragilitatem meam; & cognoſco me. Bonum factum. 4. Hocque melius, quod Pſalm. 76. *Sagittæ tuæ tranſeunt:* non lædunt; ſed ſanant. *Vox tonitrui tui in rota,* mox vertitur in vocem iubili. *3. Sunt pretioſa.* *4. Tranſitoria.*

5. Vt ſagitta Ciceroni obſeſſo, ac pene deſperato, in vrbem eiaculata ab Iul. Cæſare cum tali epigrapha, *Cæſar Ciceroni fiduciam optat, expecta auxilium.* Cæſar. in Commentariorum libro octauo. Premeris? Iam ſperare occide. Tentaris, vt ad impatientiam traharis? Fide, & vinces. *5. Conſolatoria.*

II. 6. Sciens emolumenta tribulationum dixit, Pſ. 114. *Tribulationem, & dolorem inueni, & Nomen Domini inuocaui.* Inuenit? Ergo quæſiuit. Ideoq; de *6. Quærenda.*

 in-

inuentis gratias egit. Imitare:
ſce.

7, *Sunt theſauri Dei.* 7. Et tale, quod ex recond
Nam Pſal. 134. *Producit ven*
theſauris ſuis. Vt in copioſa
theſauri, illæ in vſus quotidi
aſſeruantur ad rarum euentum
Deus eſt *Diues in omnes*, *q*
miſericordia. At tribulationis
rit in quemuis.

8. *Teſtes virtutum.* 8. Ad Paduam, ait *Cœlius C*
fons erat, in quem ſortes conij
dis rerum ſucceſſibus. Alean
Cæſar, ſtudio cognoſcendi ſ
proſperitatis erat, ſi alea oſte
ſi pauciora, aduerſitatis. Sic t
lationum æſtima de tuis virtu
& hæ, & è contra. Ergo Eccl. 1.
tis oſtende conuerſationem tua

9. *Neceſſaria.* 9. *Origenes hom.* 9. *in Ex*
brum aureum cum 7. lampadi
tibus, iuſſiſſe Deum ſtatui ad ſ
ſæuiſſimi venti. At lumini
quam exponi ventis? & talibus
amici Dei ſunt lumina. Et hi
lumbi veſtri præcincti, & luce
bus veſtris. Tametſi in eos *A*
omne malum. Ierem. 1. Ventis
extinguitur, ita iuſtus.

10. *Sunt proba probi viri.* 10. Vt Priſci pingebant ada
leum & incudem, & ſcribe
Semper idem. Talis i
tus, politur
bus.

PARS II.

Infirmitas quo conferat.

I. REgulum putat 1. Chryſ. fuiſſe nomen proprium. 2. Beda; nomen officii. 3. Leon. Chry. Theoph. eundem cum centurione *Matth.* 8. 4. Orig. cognatum, vel Vicarium Cæſaris in Capharnao. 5. Putarim idem: & Herodis conſiliarium egiſſe, cuius fuit vrbs Capharnaũ. Hier. Orig. putant gentilem fuiſſe. Ego, Iudæum. Quia arguitur modicæ fidei: & ſignum petebat. Vtrumque Iudæorum erat. *Matth.* 12. *Quis Regulus.*

Omnia illi, omnia filio ſuppetebant: deerat valetudo. Ne deeſſet teſtis humanæ miſeriæ, & ſortis. 1. Vt omnes Giezi poſteri, 4. *Reg.* 5. hæredes erant lepræ: ita ab Ada nati, ærumnarum ſunt filii. Eadem incude procuſi, iiſdem ictibus ſumus & obnoxii. Neminem excipiunt opes, honores, voluptas, potentia. 2. Statua *Dan.* 4. etſi caput aurea, brachiis argentea, pectus ænea, fœmur ferrea eſſet: erat tamen pedes lutea: lapillo tacta corruit. Hic eſt febricula. 3. Pſalm. 38. *Non ſaluatur Rex per multam virtutem: & gigas*, à morbis immunis. *Infirmitas eſt* *1. Ab Ada.* *2. Ab natura.*

II. Quærit S. Greg. de Chriſto Saluatore: Cur, cum ſit *copioſa apud eum redemtio.* Pſ. 129. Et *Ipſe redimat Iſraël ex omnibus iniquitatibus eius*: permiſerit tamen ſupereſſe corporis incommoda: peccati effecta: & non cum cauſa peccato abſtulerit & effectum?

Reſpondet primo. Abſoluta ſanitas in alteram vitam gloriæ reſeruata eſt: etſi hic perfecta ſit redemtio ad gratiam. 2. Eſt etiam hic tanta fragilitas: vt venialia vitare nemo poſſit. Nam Prou. 24. *Septies in die cadit iuſtus.* Eccl. 7. *Non eſt homo, qui non pec-* *3. A Fato pro ſatisfactione.*

tes.1.Ioan.1. *Et ſi dixerimus,q*
bemus,ipſi nos ſeducimus. Qu
relictæ ſunt pœnæ.

1. Sic petit ſatisfacere Iob
petitio mea: & quod expecto,t
qui cœpit,ipſe me conterat : ſo
ſuccidat me. Et hac ſit mihi
me dolore, & non parcat. 2.
dit. *Hic vre,hic ſeca : dummo*
3. Sic Abacuc.cap.3. *Ingredi*
meis,& ſubter me ſcateat:dom
bulationis: & aſcendam ad po
ſtrum.

Corpus eſt rebelle ſpiritui.

Secundo. Quia corpus, e
ſubiugetur : plene tamen
mari; quin ſemper bellum ſit
Ideo morbis emacerandum r
in vtero Rebeccæ colliſi *Gen*
tus vſque ſibi pugnant. 1.
Cum infirmor, corpore , *tu*
2. S.Gregorius *Infirmitas co*
tem curat. Alluſit huc ſponſ
corpore : *ſed formoſa* , ſpirit
Cedar, & pelles Salomonis :
lula.

Ideo ſubneruandũ,

3. Iacob opilio *Gen.*32.auſ
gelo, ab hoc in fœmore icitur
cum corpore humano egit D
ſubneruat : ne recalcetret incr
tumque fortunis.

4. Deus, *Ioſu.* 11. ſponden
quinque Regibus,iuſſit equos
ſuccendi. Vbi Orig.hom 15. N
cidi, aut ſubneruari reliqua iu
ferendis: Quia caro non occide
Ita tamen, vt ſpiritui ſubdita
rum,&c.

Equus animæ eſt corpus: ſubinde currum hoc agit in illam bellicoſum. At *ſubneruatur*, ait Orig. *quando ieiunio, &c. corpus humiliatur.*

5. Ita Sancti. Vt S. Hilarion: *Ego te fame conficiam: vt potius cibum cogites, quam delectationes.* Teſte Hieronymo. Vt Euagrius, teſte Palladio in Lauſiaca, reprehenſus ſeueritatis, ait, *Occidit me, occido illud.* Paulus 2. Corinth. 12. *Corpus meum in ſeruitutem redigo, &c. Glorabor in infirmitatibus meis: vt inhabitet in me virtus* CHRISTI. S. Bern. *Optima infirmitas: qua* CHRISTI *virtute compenſatur.*

PARS III.

Aduerſa ad Deum adducunt.

I. *CVius filius infirmabatur.* Aduerſa nos ad Deum euocant. 1. Pſalm. 65. *In die tribulationis clamaui ad te: quia exaudiſti me.* Non animo, & ore tantũ oraui: Sed *clamaui*, quaſi oppreſſus Pſal. 106. *Clamauerunt ad Dominum, cum tribularentur.* 2. Nabuchodonoſor *Dan.* 5. mutatus in beſtiam, Deum agnoſcit: ſceptrum gerens, eum negligit. Dauid tribulatus, ait Caſſiod. pulcherrimos pſalmos compoſuit. *Aduerſa docent. 1. Orare. 2. Agnoſcere Deum.*

3. Alexander Magnus in fœmore vulneratus, ait: *Ecce Iouis Ammonii filium. Nemo me, vt Deum adoret. Hic ſanguis me arguit mortalem.* Ideo hic Regulus alium requirit Deum verum. 4. Iſraelitæ, Pſa. 77. *Cum occideret eos* Deus in deſerto: *quærebant eum, & reuertebantur: & diluculo veniebant ad eum. Et rememorati ſunt, quia Deus eſt adiutor eorum.* 5. Nam vt medicus amaris catapotiis depellit noxia, ac ſanat: ita Deus. *3. Seipſum. 4. Quærere Deum. 5. Sanant.*

6. *Contraria contrariorum ſunt conſequentia:* ideo tribulatio adducit memoriam: proſperitas obliuionem beneficiorum DEI. 2. *Geneſ.* 40. *6. Faciunt gratos.*

Oeco-

Oeconomus Pharaonis liberatus obliu
Ioſephi. 3. Moyſes quam cauet obliui
lem? Deut. 6. *Cum introduxerit te Domin*
ram: dederitque tibi, &c. Caue diligente
uiſcaris D E V M. Oblitum Regulum
Deus.

7. *Euocant cælo Deũ.* Idcirco *Rogabat eum, vt deſcenderet.*
Patres, Iſa. 65. *Vtinam diſrumperes cœlos, &*
deres. Pſal. 143. *Inclina cœlos, & deſcende.* M
Si Filius Dei es: deſcende.

8. *Faſtum ponunt.* II. *Rogabat eum*: Aulici hoc faſtus eſt:
nim adorabat. Ita Tribunus Ochoziæ ac
4. Reg. 1. *Homo Dei: Rex præcepit feſtinu*
dere Naaman 4. Reg. 5. *Putabam, quo*
retur ad me Propheta, & ſtans inuocare
Dei ſui, & tangeret manu ſua locum lepræ,
ret.

Modeſtior leproſus, *Matt* 8. qui adorau
nanæa Matth. 25. *poſtulans orabat.*
Zebedeidarum Matth. 20. *acceſſit ador*
petens. Magi Matth. 2. *procidentes ador*
eum.

9. *Deaſtros arguunt.* III. *Rogabat eum.* Solenne potentum
aſcere. Scilicet continuata proſperitas,
ſenſim iudicio, viſa eis fuit ſua quędam im
litas. 1 Hinc *Domitianus* edicto ſanciit, ſ
appellari. 2. *Maximinus* Senatorib. Rom
des porrigebat oſculandos: Adque ſuam a
& Iouis ſtatuam pariter adorandam.

3. *Demetrius* Rex Macedonum ſe Deu
4. *Nabucho.* ſui ſtatuam ſimilem adorar
5. Hanc dementiam in Rege Tyri arguit E
cap. 28. *Eleuatum eſt cor tuum in decore tu*
charias cap. 10. Simile comparauit equis ind
exire viſis è monte cum 4. quadrigis Mon
rum. De quibus ſupra *Dom. 4. Aduentus;*
Regulus ante: at nunc.

Rogabat. Duo nota. Rogantem: & Rem, pro qua: Is Regulus: hic hæres regni. Vtrumque efficax. Sic Pſ. 19. *Domine, ſaluum fac Regem*. Rex enim præcipue tua eſt in terris imago. Ideo tu es Pſ. 143. *Qui ſalutem das Regibus*. Anguntur potentes, hæreditatem ſuam tranſire ad alios. Hoc doluit Dauidi in morbo infantis Berſabeæ. 2. *Reg* 12. At hoc mortuo orabat pro Salomone & ſeſe: Pſal. 13. *Deus iudicium ſuum Regi da: & iuſtitiam tuam filio Regis*. Ezechias Rex, audito ſe moriturum: fleuit, quod illiberis eſſet. 4. *Reg*. 10. Item & Abraham: *Geneſ*. 15. Vt quereretur: *Hic vernaculus meus hæres erit*.

PARS IV.

De cura liberorum: & ægrotorum.

I. R*Ogabat eum*; Quia ſoboles parentibus eſſe cordi, & curæ debent; vt euadant honeſtæ, & piæ, Ne degenerent à progenitore bono, & Creatore. 1. Vel corui non cognoſcunt pullos excluſos albicantes, dum nigreſcant, hi tamen non ideo à ſenioribus ſuis abhorrent; nec deſeruntur à Deo. *Greg. l. 6. Mor. ca. 18.* 2. Aquilæ pullos ad ſolem probant; ſi oppoſiti eum irretortis intueantur; agnoſcunt ſuos. Sin', abiiciunt. Ita ſi vel à cunis ad Deum adhibeantur proles, de facili ſe prodent, cuius indolis futuræ ſint.

At at, vel hic; quam de animę, plus de corporis anguntur ſalute. Præpoſterum hoc. In V. T. duplex pondus erat: *Leu*. 5. Commune, & Sanctuarii. Nolebat Deus eadem bilance ponderari Sacra, & profana. Ita ſubtiliore pondere filiis tradendæ ſunt doctrinæ ſacræ, & curæ piæ; quam profanæ. At iam, ſi proles ægrotet; ſi moriatur; hic luctus quantus. Si vero peccet; *quis eſt, qui requirat?* Pſalm. 61. *Mendaces*

daces filii hominum in ſta
hic.

II. *Incipiebat enim mori*
eſt Mundi: Inſtante morte:
cura: tum, cum ad omnia co
vix potens ſui eſt; ſenſuſque ſ
ſic Martha & Magd. Ioan. 11.
firmatur.

2. Non ſic Iſaias Ezechia
4. *Reg.* 20. *Diſpone domu*
ris.

3. Deus Leuit. 11. cygnum
quod niſi moriens cantet ?
ſolam reſeruantes emenda
muti.

4. Iuſſit Deus, *Num.* 10. a
gorem ad oſtium Arcæ congr
prolixiorem, & conciſum:
tuba mortis ſemper ſonat,
euocat. Vel, Ad initium mo
cramenta. ſi prolixior morbu
ſarcinabo.

III. *Vade.* Non deſcendit:
Cum tamen vltro Centurio
Ecquid hoc? 1. Quia Pſal
reſpicit : & alta à longe cog
lo deſcendens neglexit aulam
caulam pecoris natus IESVS:
ſtoribus: non proceribus.

PARS

Aduerſorum, & Proſpe
contrarii.

Serui iniuſti Dominis.

I. O*Ccurrunt ſerui nuncian*
uiueret. Serui boni eſ

ris heri; nunciareque bona. 1. At Iobo ſui erant infauſti nuncii. *Iob.* 1. 2. Similes *Luc.* 11. illi, qui villicum diffamabant apud Dominum; *Quid hoc audio de te?* aiebat ad eum. 3. Nuncium de cæde Saulis, eiuſque participem, Dauid iuſſit occidi 2. *Reg.* 1. Qui mortem alterius ſpiritalem propalant, puniendi ſunt; quantum fama eſt præ vita.

II. *Credidit ipſe, & domus eius tota.* Hic fructus aduerſitatum eſt. 1. Vere Iſa. 28. *Vexatio dat intellectum,* quaſi dicat, proſperitas ſtuporem, vt homo obbruteſcat. Annon Pſ. 48. *Homo, cum in honore eſſet,* in proſperitate, *non intellexit: comparatus eſt iumentis inſipientibus, & ſimilis factus eſt eis?* *Aduerſa erudiunt.*

2. At erudiunt triſtitia. Pſal. 17. *Circundederunt me dolores mortis, & pericula inferni inuenerunt me.* Atque ideo *Nomen Domini inuocabo Domine, libera animam meam.* 3. Epulo, *Luc.* 16. tum oculos ad Abraham ſubleuauit; cum arderet. 4. Nabuch. item Dan. 4. *Leuaui oculos meos in cœlum: & ſenſus redditus eſt mihi.* Ad Chriſtum Regulus; & filius redditus eſt ei.

5. Eccl. 36. *Honora medicum propter neceſſitatem;* Qui vero ſanus eſſet ſemper; non egeret medico, hocque eum minus honoraret, Ita, cui vſque ſecunda fluerent. 6. *S. Auguſt. l.* 10. *Confeſ.* ait, Eo ſua fuiſſe incurabiliora vulnera; quo habere ſe melius credebat.

7. Similes multi: inprimis illi Harpaſtæ, apud *Senecam epiſtolam* 5. Quæ cæca ſe cæcam non credebat: rogabatque conductorem; ſe vt in lucidiorem duceret locum, pati ſe tenebras non poſſe.

III. Si quem albæ gallinæ filium fortunæ tiuus inauraret totum, vt puris ſemper volupta- *Proſpera dementant.*

pratibus frueretur; is Dei pro
1. Eo infelicitatis felicitate pe
Domini monentibus diceret,
minus: vt audiam vocem eius,
Neſcio Dominũ: & Iſraël non d
vnum exemplum huius toni
proſperitatem metuendam.

2. Similis erat natio homin
depoſcit vindictam Dauid, Pſa
iudicas terram: redde retribut
Tuum, ô Deus, eſt diiudicar
regno inuaſam à dicentibus
Pſal. 93: *Non videbit Dominu*
Iſraël.

Heu! infandam Dei obliu
matrem eius proſperitatem exi
qualem iuſti, & iniuſti exitum
reſpectus mortis eorum: neque f
ga eorum. Ideo tenuit eos ſu
Quomodo ſcit Deus? Et, ſ
celſo?

PARS

Cur ſuos affliga

Vt humiliet: idque. I. TOrſit non paucos quæſti
Deus? Primo. Vt humilie
1. Ad gratitudinem. ſam tollat. 1. Aulicus, quot
ctus beneficiis nouis, ni ſuper
lum foret. Sic Chriſtianus. C
2. Ad illuminationẽ mentis. damnationem ſui acquirant ex
ſtis Paulus. 2. Corinthio. 12
uelationum extollat me: datu
carnis meæ, Angelus Satanæ
zet.

3. Ad pa- 3. Eadem de cauſa Romani

curru eburneo ſeruum à tergo apponebant, qui ei conuitia faceret; ac identidem hoc ingereret: *Hominem te eſſe memento* Talis erat triumphator Paulus, eiuſque conuitiator Angelus. *tientiam iniuriarũ.*

4. Oſtendit Deus Ezechieli *cap. 1.* gloriam Dei in forma currus, & rotarum inuicem implexarum. Fit vox: *Hæc eſt ſimilitudo gloriæ Dei* Paulo poſt alia vox accidit. *Fili hominis, ſta.* S. Gregorius, quærit: An hoc titulo non ſit iniuria facta viro tantum beato? Reſpondet: DEVM humiliandi illius gratia id dixiſſe: neu ſe Angelum putaret. *4. Ad agnitionem ſui.*

Secundo. Affligit ſuos Deus: vt coronam parēt afflictiones: quæ ſint inſtar ignis, incudis, mallei. 1. Aurum, quod ignis vrit: excoquit. Ita hominem afflictio. 2. Iſtud Rebeccæ factum oraculum, Geneſ. 25. *Maior ſeruiet minori.* S Auguſtinus quærit, qui expletum ſit: cum Eſau dominatus ſit in Iacob? Reſpondet: *Maior ſeruiet minori, non obediendo, ſed vexando. Vt ignis deſeruit auro.* Quod ſi igitur tribulationes proſint ethnicis, & impiis: quanto plus piis? *II. Vt coronet.* *1. Purificatum.* *2. Tentatum.*

O felix Patri, filioque febris! 1. Incenſæ ſegetes excitarunt Ioab; vt accurreret ad Principem, cuius iuſſa contemſerat. 2. *Reg.* 14. O quis ignis exurat eorum ſegetem negotiorum; quæ nos ab Dei retardant obedientia? An, qualis hic reguli, febrilis? Eius vrebatur domus: Sed vt purgaretur ad fidem accipiendam. *3. Etiam coactum obedire.*

PARS VII.

De febrium varietate.

FEbris *eum reliquit.* Hæc medicis varia eſt. 1. *Quotidiana.* I. Similis gulæ hæc. Iſa. 56. *Venite: ſumamus vinum, & impleamur ebrietate:*

tate: & erit, ſicut hodie, ſic &
plius.Sic epu.o Luc.6. *Epulabat*
de.2.Similia febri huic peccata
guſtinus lib.50. *Homiliarum*,
guttis aquæ, quod inde anima
multæ flumen, arenæ montem
venialia multa non paruam cul
gerunt, diſponuntque ad mort
2. Eſt & febris *erratica*: c
paroxiſandi tempus. Hæc int
efferueſcit, quandocumque lau
Non poteſt videre lucernam Do
quam extinguatur.
Inuidus inuidia comburitur
3. *Eſt tertiana*. Quæ frigus
ternat. Huic acedia ſimilis: quæ
tam meliorem; cras remittit.
& calidum. In ea ſanguis delic
dus.
4. Eſt *Continua*: Sic eſt aua
rit. Cætera peccata dant induci
mit cibum, ſomnum, requiem:
Semperque ſitit auarus, & eget.
tiabitur pane: & in triſtitia er
2.Eccl. 2. *Cuncti dies eius pleni*
rumnis. Iere 19. *Præ ſolicitudine*
runt 3.Ecl.9. *Saturitas diuitum*
mire.
5. *Quartana*: Superbiæ ſimi
& pertinaciter inhærens animæ
tui ſunt hac febri Aman, Nabu
Angeli.
5. *Hectica*: medullis & oſſib
gens humidum radicale. Ita Lu
Ignis eſt vſque ad conſummatio
mnia eradicans genimina. 2.
3. Ambroſius in cap.4.Luc.ait:

Libido. 4. Hæc cruciabatur Dauid orans. Pſal.6. *Miſerere mei, quia infirmus ſum: ſana animam meam, quia peccaui tibi.*

Perora.

DOMINICA XXII. POST TRINITATEM.

Simile eſt regnum cœlorum homini Regi, qui voluit rationem ponere cum ſeruis ſuis. Matt.18.

SEdit, *Apoc.* 20. Antiquus dierum, ad rationes: & aperti ſunt libri. Et contremuit cœlum & terra à maieſtate vultus eius. Ita hodie Rex poſuit rat. cum ſeruis ſuis: & oblatus vnus factus eſt terror omnibus.

Nos

I. *De Miſericordia, & Iuſtitia Dei.*
II. *Quæ cauſa parabolarum Chriſti, & quod regnum.*
III. *Quæ vis exempli: & quod ius Regis.*
IV. *De ratione cum ſeruis poſita.*
V. *De ſeruo debitore: & debito.*
VI. *De ſeruo nequam facto.*
VII. *Benigne faciendum egentibus.*

PARS I.

De Miſericordia, & Iuſtitia Dei.

1 DOcet Philoſophia, orbem polis ſuſtineri duo bus immobilibus, Arctico, & Antarctio. Ita Theologia, Diuinitatem conſiſtere in Miſeric. & Iuſtitia. 1. Pſ.24. *Omnes viæ tuæ miſericordia, & veritas.* 2. Idem Attributa Dei perſcrutans, eadem præcipue miratus ait, Pſ.11. *Miſericordiam, & iudicium cantabo tibi.* *Eæ eminent in Deo.*

Nn 2 Hæc

Eis regun-tur omnia. Hac vtraque regit omnia.
geſtus, qui Apocalyp.20. *poſu*
per mare : ſiniſtrum ſuper ter
trum tenet : notari IEVM
Hinc Ipſe Matth. vlt. *Data*
in cœlo, & in terra.

Suauiter, & fortiter. 2. Inter ſponſi dotes ſpon
1. *Meliora ſunt vbera tua vi*
bera tua, ſicut duo hinnuli c
ſcuntur in liliis. Ea ſunt Miſ.
paſcit Deus. Prouerb. 5. *Vber*
66. *Ad vbera portabimini.* Et
dia vberi: Metalepſis eſt, pro
3. Hæc duo, ſunt *Exod.* 25. du
& Gladius.

4. Ezecheli, *cap.* 1. Cher
viſus cum facie leonina, & h
Miſ. & Iuſtum. Pſalm. 111. *M*
& Iuſtus Dominus.

5. Item *Apocal.* 1. Viſus
gladio in ore, & ſtellis in man
cis ſignum clementiæ ſtella
dius.

Imitanda ſunt ſuperioribus. II. 6. Regum Ægypti ſc
rebat caput Hippopotami, la
coniæ, auium placidiſſimæ, c
regendo Regem imitari De
gum Galliæ nonnullorum fu
te, & Iuſtitia.

Pariunt amorem, & timorem. 8. Vidit Daniel, *cap.* 10. vi
facies fulguris, & oculi, vt la
chia, quaſi ſpecies æris canden
At iſtis mitem : *cum veſte*
rea.

Sunt manus Dei. 9. Ad thronum Salomoni
Duæ manus: hinc atque inde
Iob 19. *Miſeremini, &c. quia*

me. De hac, Pſalm 144. *Aperis tu manum tuam, & imples omne animal benedictione.* De vtraque, Pſ. 101. *Opera manuum tuarum ſunt cœli.*

10. Ferunt Phyſici: Elephanto cor eſſe geminum: vnum furoris; alterum clementiæ. Pſ. 114. *Miſericors Dominus, & Iuſtus, & Deus noſter miſeretur.* *Corque geminum.*

11. Patet hic: Debenti 10000. talentorum imperat iuſtam ſolutionem Dominus, venditis etiam omnibus: Roganti remittit omne debitum.

PARS II.

Quæ cauſa parabolarum Chriſti: Et quod Regnum?

I. CHRISTVS *amabat vti parabolis.* 1. Quod Palæſtinis familiare id eſſet: 2. Et vt hominum ſtupori ſe accommodaret: neu ab rerum altitudine, & captus ſui anguſtia ſe quiſquam excuſaret. 3. Vt impleret prædictam ſuam benignitatem: Oſeæ 11. *Ego, quaſi nutricius Ephraim, portabam eos in brachiis meis.* *Cur vſus parabolis Ieſus. 1. Ob morẽ. 2. Ob captũ noſtrum. 3. Ob fructum & ornatum.*

Vere *per omnia ſimilis nobis, abſque peccato:* ſimilis in docendi modo, & loquendi idiomate. 1. Deſignabat id in eo ſponſa, Cant. 1. *Murænulas aureas faciemus tibi.* LXX. habent, *Similitudines,* auribus animarum aptas: *faciemus;* quia ex vulgari ſermone noſtro repetes eas: Et vere *aureas;* quod ornent, & ditent animas.

2. Gemmæ auro includi aſſolent, ornatui maiori acquirẽdo; At ſermo Dei Pſ. 18. *deſiderabilis ſuper aurum, & lapidem pretioſum multum.* Attamen parabolis incluſus eſt; Quia gladius eſt; Eph. 4. *Aſſumite gladium Chriſti, quod eſt Verbum Dei.* Quod ſi Rex ſtrictum manu vibraret enſem, dum *4. Ob benignitatem ſuam.*

qua

Digitized by Google

qua iret:ſane obuii fugerent;p
metuentes , & iram. Itaqu
gerit.Ita Dominus Verbi glad
hic.

Eccleſiæ militantis &iactatio.

II. *Regnum cœlorum*, Eccl
uincta duplex.Triumphans;qu
tans : cui vix vlla pura, certaqu
Vt 2. *Reg.* 6. Iudæis Arcam ab
tam referentibus Ieroſo ymam
rat:at Ozæ interitu interruptu
Achab, Reg. Benedab, cingent
quo XXX. Reges,dixit 3.Reg.
cinctus æque,vt diſcinctus,quaſ
eſt alea, & exitus incertus: Ita
ſiæ.

Ad arma nos hæc euocat.Ad
timulat; ſicut Achab Ioſaphatu
Reg. 22. Vocat & Ieſus. Quippe
mittet Pater æternus in ſagittam
acutum : Miſit ex Triumphante
milem illi regno cœlorum.

PARS II

Quæ vis Exempli: & quo

Exempla docent, & viſa mouent.

I. S*Imile regnum cœlorum*. Par
Prior docet :omnes agnoſca
res,eſſe. Altera:peccatoribus ign
rari ſe agnoſcunt ipſi:in figuris n
hibet Deus. 1. Pramaſius picto
methi eum diſtentum & diſtortu
exprimeret : ſeruos conductos, c
diſtendebat,neruis,muſculiſq; pe
cedæmonii,refert *Plut.* ſeruos ineb
rum viſu ipſo vitium deteſtarentu
torem nobis proponit:ex quo de n
3. Vel ipſe Dauid,in cæteris lynce
nimæ rebus : hoc conqueritur:Pſ.

virtus mea, & lumen oculorum meorum non eſt mecum. Se enim inſpicere neglexerat. Nathan ideo prophetes, quo oculos ei aperiret: parabola vtitur: Qua audita Rex alium iudicans, ſe condemnat ipſum, *2. Reg. 12.*

II. *Homini Regi*: Chriſto: in cuius foemore ſcriptum Apoc. 19. *Rex Regum, & Dominus dominantium.* Huius ſerui ſunt Angeli, iure Creationis & duplici, homines: Creationis, & Redemtionis. Quo ei parendum diligentius.

Regis eſt, ſubditis æquitatem adminiſtrare. 1. Philippus Macedo, ab fœmina rogatus, ſibi ius reddi; excuſauit occupationem aliam in præſens. Cui illa: *Nec te Regem habeo, quem iuſtitiæ vindicem habere nequeo.* 2. Certe ex opilione Rex orabat, Pſ. 71. *Deus, iudicium tuum Regi da: & iuſtitiã tuam filio Regis* Salomoni. Dei iuſtitiam orat: quia hæc miſericors: & maiora ignoſcit: Non hominũ, quia hi ſæui: & minora morte mulctant. Dauid morti addicit raptorem ouiculæ: Deus ei homicidę condonat. 2. *Reg.* 12. Ita Rex hic in ſeruum; & ſeruus in conſeruum. *Rex miniſter iuſtitiæ ſit.*

Rex, miniſter Iuſtitiæ, hic *Homo* dicitur: Quod miſericordiæ eſſe memorem oporteat iudicem. Nam ſine hac, Iuſtitia ſumma ſæpe iniuria eſt. Cui poteſtas: ei ſit & humanitas. Sin': illa ſit crudelitas. 1. Memineritis ergo Prælati: Etſi Pſ. 81. *Dii eſtis, & filii Excelſi omnes*: Veruntamen, *Vos autem ſicut homines moriemini*, quaſi dicat: vt dii, ius vitæ & mortis habetis: ſed accepiſtis, ideoque & ipſi iudicandi. 2. Socrates nuncianti: *Senatus te morti addixit*: ait: Et illos *olim Natura*, quaſi dicat. Sui immemores quia ſunt; tam inique iudicant: quaſi & ipſi non forent iudicandi. *Sed inprimis miſericordiæ.*

Digitized by Google

PARS I

De ratione cum ſeru

Iudicabuntur omnes, & omnia. I. V*Oluit rationem ponere cu* bus? De quibus? *Omnes n* *ſtari oportet ante tribunal Chri* *nuſquiſque propria corporis, pr* *num ſiue malum.* Nam, Eccl.12 *adducet Deus in iudicium pro om* *num fuerit ſiue malum.*

Etiam iuſti. Etiam iuſtiſſimus quiſque a Iob queritur? cap.17. *Non pecc* *dine moratur oculus meus.*

Et occulta At, quid noſti, non peccaſſe te *bit Deus occulta hominum.* 2. *Ab occultis meis munda me: & a* *uo tuo.* Non eſt Deus, ſicut hom nam occulta etiam Deus. 3. H nunciat Dauidi, 2.Reg.17. *Tu ſ* *autem faciam verbum iſtud in* *rael: & in conſpectu ſolis.* 4. N niat; ſic orat. Pſ.50. *Tibi ſoli pec* *ram te feci*, quaſi dicat. Non ded cum.

II. *Rex ipſe* ad rationes ſedet mittit. Ita Aſſuerus, *Eſth.*6. Ann ſit, quæ *illo præſente cum leguntu* lius reticuiſſet. Oculus Regis ſo Legis.

Rationes mundi. Deinde, *Cum ſeruis.* Cur Quæſtoribus? &c. Ingenium quo

1. *Dat veniam coruis : vex* *bas.*
2. Ita Saul.1. *Reg.*15. bruta A

dit, Regem dimittit impunem. 3. Dauid Amalecitas latrones publicos dimittit, perſequitur latrunculos. *1. Reg.* 30. 4. Anacharſis Scytha Philoſophus leges aranearum telis ſimiles aiebat, quæ muſcas retinent; fucos & veſpas nil morantur: Ita, ait, furibus parcitur; non furunculis.

Dei tamen ſerui ſunt Reges quoque. Vt Dauid Pſalm. 50. *Ab alienis parce ſeruo tuo.* Idem *Ego ſum ſeruus tuus, & filius ancillæ tuæ.* Omnes rationem reddere oportet, num ſint vtiles Domino, & quantum. Nam hoc fine ſeruus aſſumitur. Cuius gratia priſci in domum introductis ſuper caput effundebant fructus & legumina: vt meminerint ſe Dominis quoddam eſſe cornucopiæ oportere. Talis fuit Labano Iacob: *Gen.* 30. Ioſeph Putiphari. *Gen.* 39.

PARS V.

De ſeruo debitore, & debito.

I. OBlatus eſt ei vnus. Vnus? An non omnes debitores ſumus? Certe Pſalm. 13. *Omnes declinauerunt, &c.* In Grammatica dæmonis declinauerunt. 1. Alij in Nominatiuo, mancipia famæ ac nominis: Pſalm. 48. *Vocauerunt nomina ſua in terris ſuis.*

Debitores varij declinantes per omnes caſus.

2. Alij in Genitiuo; vt vel generent illegitime, vel genitos locupletent ac euehant: Similis Zebediadi. *Matth.* 20. 3. Alij in Datiuo, per largitiones & corruptiones: Similes Amano, *Eſth.* 3. qui pro ferali in necem Iudæorum edicto, ſic ſpondebat: *Decerne, vt pereant; & 10000. talentorum appendam ærarijs.* Sic Iudithæ ſpondet Holofernes, vt ea potiatur: Iudit. 11. *In domo Nabuchodonoſor magna eris; & nomen tuum nominabitur in vniuerſa terra.*

4. Alij in Accuſatiuo: Vt detractores, ſimiles duobus ſenibus *Dan.* 13. Suſannã accuſantibus adulterij: Similes Iezabeli accuſatrici falſæ Naboth, vt perimeretur? Similes Semei maledico in Dauidem, *3. Regum 21.* 5. Alij in Vocatiuo: qui flagitia alio vocant nomine, vt acediam otium, libidinem fragilitatem, &c.

6. Alij denique declinauerunt in Ablatiuo: vt raptores, vſurarij. Similes Heliodoro templi expilatori. *2. Mach* 3.

Eſt Ablatiuus nonnullis ſolus in vſu.

Atque ita *Omnes declinauerunt, ſimul inutiles facti ſeruis.*

Debitum æris, finitum eſt.

III. Attamen *Oblatus eſt ei vnus, qui debebat 10000. talentorum*: id eſt, ſex auri vaſa. Nam talentum, Budæo, eſt 600. Coronatorum. Vnde duo miranda. 1. Bonitas Regis, tantum concredi ei, qui ſoluendo non ſit. 2. Socordia prodiga ſerui in cura tanti theſauri.

Peccati, infinitum.

S. Hieronym. & Auguſtin. intelligunt peccata mortalia: Ex quibus patratis remanet in anima nil præter maculam: vt *Diuo Thomæ, parte 2. quæſtione 86. articulo* 2. placet: Vt autem *Scoto in 4. diſtinctione 14.* etiam obligatio ad ſupplicium: Secundum Pſalm. 114. *Declinantes in obligationes adducet Dominus cum operantibus iniquitatem.*

Eſt vero peccatum infiniti debiti; ob deperditam infiniti pretii gratiam. Id quod luculentam conſtituit differentiam inter debitum peccati in hominem, & peccati in Deum. Exemplo ſit Dauid: Qui tametſi in Vriam, Bethſabeam, & regnum peccaſſet; id minoris ducebat: Hoc deplorabat; quod in Deum: *Tibi ſoli peccaui: malum coram Te feci.*

At omnes peccauimus.

Omnes vero debitores ſumus. Quia Rom. 3. *Omnes peccauerunt, & egent gratia Dei.* Iac. 3. *In multis*

tis offendimus omnes. Matthæi ſexto. *Dimitte nobis debita noſtra.* Non debitum. Quia 2. Paralipom. vltim. *Peccaui ſuper numerum arenæ maris.*

Et quiſquam tantis obrutus debitis adhuc in aurem ſtertet vtramque? Eques Romanus etiam quaſi animam debebat: moritur. Omnia eius ſub haſta veneunt. Audit. Oct. Auguſtus: iubet illius ſibi culcitram emi; cui is tam ſecure potuit indormire, forte & ſibi eam ſomnum conciliaturam. Ita *Macrob. Saturn. lib. 2. c. 4.* Magis miranda peccatoris eſt ſecuritas. *Ergo ſoliciti ſimus.*

III. *Iuſſit eum venundari*, &c. Ita moris quondam. Liquet, *4. Reg. 4.* vbi Vidua ſic Eliſæo. *Ecce creditor venit; vt tollat filios meos, ad ſeruiendum ſibi. Iuſſit*, id eſt, permiſit: vt *Sanctus Hieronymus*, exponit. Nam permittit Deus peccatorem vendi quaſi in mancipium dæmoni, cum concupiſcibili & iraſcibili affectu: omnibuſque operibus. Ex quo patet, peccatorem conſtitui per vnum p m, debitorem Dei quoad animam, potentias, corpus, & ſenſus omnes. Hæc enim ſunt *omnia, quæ habet.* *Sin: trademur peccato.*

In S. Script. etiam *Vendi aliquem* tantundem eſt, ac deſeri, reijci, in reprobum ſenſum dari. Rom. 7. *Ego carnalis, venundatus ſub peccato.* 1. Mach. 1. *Receſſerunt à teſtamento ſancto, & venundati ſunt, vt facerent malum.* Iſa. 50. *Ecce, in iniquitatibus veſtris venditi eſtis; & in ſceleribus veſtris dimiſi matrem veſtram.*

IV. *Et vxorem eius & filios* ſubhaſtari. Ecquid iſti commeruere? Iſtud: quod participarint de ſerui peccato. Vt fit luxu veſtium, victus, &c. In *Hiſtoria de Viris Illuſtribus ff. Ciſtertienſium* legitur: Mercatorem infirmum teſtaturum, accito tabellioni dixiſſe: Sic Scribe: *Corpus meum terræ detur, ex qua ſumptum fuit: Anima* *Et ſimul participes peccati.*

Anima vero dæmonibus. Cohorreſcentes amici monent virum; increpant? At is inſtat iterum, ac tertium: *Anima mea dæmonibus detur: quia iniuſte multa corraſi. Et vxoris anima, quod me impulerit: Et filiorum anima, quos ditare contendi.* Dixit: ſimul animam exhalauit.

PARS VI.

De ſeruo nequam facto.

Omnia reddi quibus poſſint modis.

I. O*Mnia reddam tibi.* Qui poteris? Quid ais? Bene! Potes namque. 1. Quia ea Domini eſt bonitas, vt omnia, vel frigidę hauſtũ, in ſatisfactionem admittat. 2. Quia cum homini omnia ſint ſubdita, is ſe ſubijciendo, reddendoque Deo, omnia reddit. 3. Quia pœnitenti, omnia, quæ operatur, bibat, dormiat, &c. omnia cedunt in ſatisfactionem.

4. Quia ſcit, ſi noſtra ad Chriſti merita referantur, & hæc nobis applicentur, omnia facile ſolui poſſe. 5. Omnia reddam in Confeſſione nil ſilentio reſeruans: Sicut & DEVS in ea dimittit omnia. Pſalm. 50. *Omnes iniquitates meas dele.*

6. Reddam omnes animæ potentias, & corporis ſenſus, obſequio Dei mancipandos. Sicut victimantes, ſola Dijs corda, & capita offerebant ſingulariter: cætera in minimis erant. Sic *Strabo* de quibuſdam Gentibus. At Iudæi omnia offerebant. Vnde Pſ. 83. *Cor meum, & caro, exultauerunt in Deum viuum.*

Promiſit omnia ſeruus: reddidit nihil. Quia dimiſit ei omnia Dominus. At conſeruo nihil remiſit ſeruus: Quia *nequam erat.*

II. *Serue nequam.* Quianam? Debitum, & quod

quod ſuum, exegit. At, vere *nequam*. Primo. Quia ſuffocabat eum. Hæc vero vis ſumma, & p. m. eſt. Et quanto malus, quam verbo *Racha* læſiſſe? Secundo. Quia ſua authoritate nexum fecit. Quod magiſtratus eſt, non priuati. *Seruus cur nequam.*

Tertio. Quia cogebat inopem ſoluere, cui impoſſibile erat in præſens, quique bonæ voluntatis fuit. At egenti etiam dandum erat, non rapiendum. 1. Ioan. 1. *Qui viderit fratrem neceſſitatem habere, & clauſerit viſcera ſua ab eo, quomodo charitas eſt in eo?*

Quarto. Peccauit ingrati animi vitio, non faciens alteri, ſibi quod fieri voluit, & obtinuit factum. Vel in talis ſui Domini gratiam, gratiam conſeruo præſtitiſſet. 1. Bene verſus ille:

Lex, & Natura, Cœlum, Deus, omnia Iura.
Damnant ingratum, triſtantur eum fore natum.

2. Eſto, non conſeruus, ſed vel hoſtis fuiſſet. Naturam tamen habuit communem. Vel huic ius ſuum reddidiſſet. 3. Iehu Rex, 4. *Regum* 9. canibus diſcerptam videns ſanguinariam Iezabel, ait: *Sepelite eam. Quia filia Regis eſt.* At maior naturæ, quam Regis reuerentia eſſe debet. Nam ius maius eſt. 4. Zachariæ cap. 14. promiſit Deus: *Erunt lebetes in domo Domini quaſi phiala coram altari:* Id eſt, Animæ carnales in quibus, vt cacabis carnium, varia concupiſcentiæ vitia ebullierunt, poſt Chriſtum vertentur in vaſa electionis. Hui, qualis, hic nequam ſeruus? lebes fuit, & cacabus. Quam nidoroſis ebullijt paſſionibus. *Vel improbis eſt benigne faciendum.*

III. Omnino, miſericordia qui indiget, is alijs miſericordiam præſtet. Qui ipſe peccat, & aliis ignoſcat idem. 1. Quid eſt, quod in reum obruendum lapidibus, iuſſerit Dominus ſingulos, vrbis ciues congregatos, iacere lapides? *Philo ſuper Cantica* reſpondet. Vt, ſi quis foret eiuſdem reus delicti, ingemiſceret, & condoleret. *Commiſerandum lapſis.*

2. Cur

Digitized by Google

2. Cur in filiorum Leui poteſtate refugij ciuitates eſſe Deus voluit? Reſpondet ibidem Philo: Vt ſui memores Leuitæ ad commiſerandum eſſent faciliores tanto, quod filij Leui & ipſi homicidæ fuiſſent Sichemitarum, & adorati vituli idololatrum. Cum igitur hic ſeruus in eadem fuiſſet damnatione, miſericordiam indeptus; *oportebat & ipſum miſereri conſerui ſui.*

PARS VII.

Benigne faciendum egentibus.

AT miſertus eſt nihil. Id quod audientes hodie quidam in eum fremunt, cum ipſi eo ſint iniquiores ſæpe in confratres Chriſtianos; taceo debitores: pauperes inquam. Ille creditor vtebatur iure ſuo in monendo debiti, &, roganti dilationem, vim inferebat. Pauper, amore Dei, (qui omni iure potior,) te orat eleemoſynam, & quamuis indigus, à te fert repulſam. Scito, non pauperem; ſed Deum te repuliſſe. Quanto Deus maior eſt illo ſerui Domino, tanto tua in Deum, quam illius in Dominum, maior quoque iniuria eſt, & noxa.

Heu! quo inclementiæ recidimus? 1. Olim, *Deut* 23. ſic præceperat Dominus. *Ingreſſus vineam proximi tui comedes vuas quantum tibi placuerit: foras autem ne efferas tecum.* Iam, non appellato hero quiſquam pauper iniret tutus? Nec tuto rogarit quidem.

2. Ioſeph, *Gen.* 42. edixit fratribus. *Non videbitis faciem meam, niſi fratrem veſtrum minimum adduxeritis.* Idem Deus: Non videbis faciem meam me orans, niſi pauperem, minimum fratrem adduxeris.

3. Si

3. Si *homo homini* vſquam *lupus* ſit; hic ſeruus conſeruo lupus fuit. Et frater diues non eſſet lupus pauperi, adeo durus in ipſum? Quid? Lupus? Immo Satan. Cuius malitiam Dominus aptius exprimere neſciens, dixit Matthæi 13. *Inimicus homo fecit.*

4. Ita *Dan. 8.* Nabuchodonoſor mitiores fore leones rebatur in Danielem proiectum in lacum, quam æmulos eius homines, ideo horum cauſa lacum obſignauit. 5. *Eripe me Domine ab homine malo.* Pſal. 139.

DOMINICA XXIII. POST TRINITATEM.

Reddite, quæ ſunt Cæſaris, Cæſari: & quæ ſunt Dei, Deo. Matthæi 22.

POntifex, *Exod. 28.* Iudæorum, in lamina aurea ad frontem nomen Dei *Iehoua* ſcriptum gerebat: indicio, eũ, tantum quantum, Deo eſſe conſecratum. Homo, quaſi Pontifex orbis Dei, non ſolum nomen, ſed imaginem eſſentiæ diuinæ præfert in fronte animæ, argumento, ſignatum ac debitum Deo eſſe totum oportere.

Nos

I. *Quod naturalis ſit appetitus Veri in hominibus.*
II. *Quantum ab lingua ſit periculum?*
III. *De interrogantium Dominum adulatione.*
IV. *De eorundem hypocriſi tentatrice.*
V. *De Denario oblato.*
VI. *De Imagine Denarij.*

PARS

PARS I.

Quod naturalis ſit appetitus Veri in hominibus.

Hominis eſt propriũ intelligere.

I. PHiloſophia hęc perpes fuit. *Intelligere* eſſentialem hominis proprietatem eſſe, eiuſque operatione comprimis delectari. Vt ſua quodque animal. 1. Hinc Quinct. l. 1. de orat. Inſtit. *Sicut aues ad volandum, equi ad curſum, ad ſæuitiam feræ gignuntur, ita nobis propria eſt mentis agitatio, atq; ſolertia, unde origo animi cœleſtis creditur.* 2. Et Commentator Auerrois in 2. de Anim. *Scientia eſt prima animæ perfectio.* 3. Aug. in Enchir. *Fecit Deus rationalem creaturam, vt ſummum bonum intelligeret.* 4. Ariſt. 1. Metaph. *Omnes homines natura ſcire deſiderant.*

Verũ Veri deamat.

Cæterum. 1. *Sicut Bonum eſt obiectum voluntatis, ita Verum intelligentiæ.* Ariſt. 1. Metaphy. Quia, ait Lactant. l. 3. Inſtit. Chriſt. *Naturam hominis Deus Veri adipiſcendi cupidiſſimam fecit.* Et eam dicit inſatiabilem. *Cic. lib. 1. offic.* Ratio, quia omnis potentia obiecti ſui fruitionem naturaliter ſequitur, vti perfectionem ſuam: *Ariſt. 2. de anim. & 10. Ethicor.* Perfectio rationis, cognitio eſt veritatis.

Hoc orat à Deo.

II. Ideo orat 1. Pſalm. 24. *Dirige me in veritate tua. 42. Emitte lucem tuam, & veritatem tuam.* 2. Deplorat idem improbos Pſalm. 5. *Non eſt in ore eorum veritas: cor eorum vanum eſt: ſepulchrum patens eſt guttur eorum.* 3. Ideo ſolicite Moyſes, Exod. 8. *Prouide,* Domine, *de omni plebe viros potentes, & timentes Deum, in quibus ſit veritas.*

4. In Pontificis Rationali Deus inſcribi iuſſit. *Doctri-*

Digitized by Google

Doctrina & Veritas. 5. In cæteris Tobiæ laudibus illa princeps, Tob.1. *In captiuitate poſitus, viã veritatis non deſeruit.* 6. Nec in Chriſto maius Veritate vidit Ioannes, cap.1 *Vidimus gloriam eius, gloriam quaſi vnigeniti à Patre, plenum Gratia, & Veritatis.* Itaque hic Phariſæi ſumunt Verum in Chriſto, vt faciant fucum palpo ſuo, capiendo Domino.

PARS II.

Quantum ab lingua ſit periculum.

I. CVm ab Auguſto totus orbis deſcriberetur; tunc *Ioſeph.l* 18. *Iud. Antiq.* & Act.5. *Extitit Iudas Galilaus in diebus profeſſionis, & auertit populum poſt ſe*, ne Cæſari tributum penderent; *& ipſe periȷ̈t, & omnes, quotquot ei conſenſerũt, diſperſi ſunt* ab Romanis. Atque etiam tum inuitum erat vulgus ad idem tributum. Quare moliuntur hac quæſtione Dominum vel in inuidiam apud populum trahere; aut in crimen læſæ maieſtatis vocare. Nam quærebant: *Vt eum in ſermone caperent.*

Periculoſum lingua membrum eſt. 1. Vt veriſſimum ſit: Iac.3. *Qui non offendit verbo, hic perfectus eſt vir.* 2. Quo perfectior Iob: quem etſi omnib⁹ membris percuſſerit Satan; non tamen in lingua. Forte vt hanc ad peccandum relinqueret potentem. Vnde Iob 19. *Adhaſit os meum carni meæ; & derelicta ſunt tantummodo labia circa dentes meos*, quaſi dicat, omnia afflicta ſunt in me, ſola lingua ſuperat intacta. *Lingua periculoſa eſt teſte 1. Deo. 2. Satana.*

3. Forte, quia tam eſt periculoſa; duplici eã Deus ſepto muniuit. *Plinius* ait, duas in ea venas eſſe, vna ad cerebrum, ad vſq; cor altera pertinens. Vt diſcamus tum moderatu eſſe ſolicitam ac difficilem: tum orationis cum rõe & corde eſſe cõſenſum oportere. *3. Natura.*

Ergo frenanda.

II. 1. Quare Eccl. 28. *Verbis tuis facies ſtateram & frenos ori tuo rectos: & attende, ne forte labaris in lingua, & cadas in conſpectu inimicorum:* dæmonū. Freni ſunt Dei amor, timor, pudor tui, & hominum, ſilentium, ſecretum, detractionis odium. 2 Pſ. 18. *Si mei non fuerint dominati* ſenſus; *tunc immaculatus ero; & emundabor à delicto maximo;* quod membrorum maximo, non mole, ſed malitia, fieri poteſt.

3. Cuſtos, & rector regni totius optimus Dauid orat, Pſal. 14. *Pone Domine cuſtodiam ori meo.* Et *Cuſtodiam vias meas, vt non delinquam in lingua mea.* 4. Ab hac ſibi maxime metuebat ſapiens Eccl. 22. *Quis dabit ori meo cuſtodiam; & ſuper labia ſignaculum certum; vt non cadam in ipſis, & lingua mea perdat me.* Plus diffidebat linguæ, quam fideret ſuæ ſapientiæ.

PARS III.

De interrogantium Dominum adulatione.

Adulator verum ſæpe dicit.

I. MAgiſter, ſcimus, quia verax es. Vah palpones! 1. Similes Ægyptijs; qui Iudici ex collo icunculam Veritatis ſaphyrinam ſuſpendere ſolebant. Vt *Ælian. in variis.* Recte tamen. Chriſtus enim vere eſt ſummus Pont. cuius erat ad pectus gerere Rationale inſcriptum: *Vrim, & Thumim,* id eſt, *Doctrina & veritas.*

Sed nocet.

2. Tubicen quidam bello captus, cum neci addicitur, ait: parcite; nec enim quenquam occidi: Cui hoſtes: At incendiſti alios cantu ad cædem. Tales ſunt adulatores. Aſſentando ad peccatum inducunt alios. Nam Eccl. 40. *Tibia & Pſalterium ſuauem faciunt melodiam: & ſuper vtraque lingua ſuauis,* etiam adulantis, etiam audientis.

Cauendus eſt.

II. Caue, & obſepi aures aduerſus Sirenem incantatricem.

tricē. 1. Eſto, quales locuſtæ. Hæ, oleo aſperſæ, moriuntur: aceto; redanimantur. Ita tu; Dic Pſ. 140. *Corripiet me iuſtus in miſericordia, & increpabit me* quaſi aceto; *oleum autem peccatoris non impinguet caput meum.*

2. Cygnus *Leu.* 11. immundus Deo fuit, & ſacrificio excluſus: forte quod ſub mortem canat. Sic adulatores, morti, id eſt, peccato vicinos laudant. *Execrabilis Deo eſt.*

3. *Plin. l. 8. c. vlt.* notat, pluuiam portēdi, cum greges per paſcua curſitando laſciuiunt. Ita cum beſtię adulatores in aulis laſciuiunt; in proximo malū aut Regi, aut regno, aut alij paratur. *Damnoſus* 4. Moriente Iacob, *Gen.* 49. omnis Ægyptus luctum bimeſtrem tenuit; nullum vero mortuo Ioſeph: Iſtud in gratiam Ioſephi rerum Domini. Ita, &c.

5. Mellis vſum *Leu* 12. vetuit in ſacrificiis Deus. Eo ab operibus noſtris proſcripſit adulationem. Nā Aug. Enarr. in Pſ. 69. *Plus nocet lingua adulatoris, quam manus perſecutoris.* Prou. 27. *Meliora ſunt vulnera diligentis; quam oſcula fraudulēta odientis.* Qu a Pſ. 27. *Tota die iniuſtitiam cogitauit lingua tua: ſicut nouacula acuta feciſti dolum.* *Fucatus.*

III. 1. Iul. Cæſar aiebat; Volo inſtar vrſi curari. Vrſus, natura mellis appetens; dum laborat grauedine capitis, aluearia circummit, vt, non ſorbeat mel, ſed ab apibus compunctus, ſanguinem mittat, ſicque ſanetur. Ita Cæſar maluit morderi dictis, quā palpari. 2. Vt formicæ, aut muſcæ guſtato oleo moriuntur: ita Principes peruertuntur palpo. 3. Diogenes aiebat: malo incidere in coraces, quam colaces. Hi enim viuis oculos, mortuis iſti effodiunt. *Principibus cauēda adulatio.*

Prædicatores minime decet eſſe adulatores. *S. Greg. Nyſſ. in Cant.* Quærit: Cur Sponſus dentes potius, quam labia ſponſæ laudet? Reſpondet: Dentium beneficio verba efformari ſolida, cibumque dari corpori: neutrū bene labia ſola prę̄ſtare. Ita *Prædicatoribus maxime.*

Digitized by Google

Prædicatoris Labio eſt; docet, & paſcit. Quare ſint Cant. 1. *dentes tui, ſicut greges tonſarũ: quæ veniunt de lauacro*, quaſi dicat. Mordeant: ſed ouina cum manſuetudine, qua cum ſe lauari ſinunt, ac tonderi.

PARS IV.

De eorundem hypocriſi tentoria.

Hypocriſis execrabilis.

I. OMnis adulatio eſt filia hypocriſios: Et hæc imprimis exoſa Deo. 1. Vetuit hic in V. T. contexi veſtem ex lana & lino, quod hoc ſub villis iſtius deliteſcat innotabile. Ita fictum ſub fuco veri afferunt hic Phariſæi. 2. Ficus arborum ſola fuit maledicta *Mar.* 11. Ob virorem lætum? Non: ſed ſterilem. Deinde cortice tenus aſpera eſt; at ſucco dulcis, & quaſi lac in folijs. Ita quidam apparent vitam ducere aſperam: at intus mollem agitãt. *Qui Curios ſimulant, & Bacchanalia viuunt*. Ita hic Phariſęorũ lingua dulcedinem diſtillat: cor laqueos parat. *Magiſter ſcimus, &c. Hic populus labiis me honorat; cor autem eorum longe eſt à me*. Mat. 15. Dicitis; & non ſentitis, docetis bona: non facitis.

Cordis & operis concordia poſcitur.

II. Intentio agentis opus dijudicat. 1. Ferunt, ſi dextera in cauernam ſerpẽtis ingeratur, eam ab hoc non lædi: Sin' ſiniſtra, lædi, quod huius venæ ad cor pertineant, ita per ſiniſtram intentionem hypocriſis cor petit. Sed *cor ſtulti in ſiniſtra illius*. Eccl. 10.

2. Num ideo, *Leu.* 9. Deus ſibi voluit pectuſculum offerri, & humeros; quod cordis intentionem cũ opere conſentientem poſtulet? 3. Certe ſic Sponſus Cant. 8. *Pone me vt ſignaculum ſuper cor tuum, vt ſignaculum ſuper brachium tuum*. 4. Iul. Cæſari, & Ælio ſacrificantibus, corda non reperiebantur in victimis. Augures conſulti reſpondent: victimas Dijs

Dijs non placere. Excors opus eſt hypocriticum.

5. Cynocæphalon pingebant priſci adorare lunam; & adſcribebant. *Aliud ſub pectore geſtat.* Et hypocrita fingit ſe adorare mundanum: at animo fraudem ſtruit. Vt hic iſti.

III. *Magiſter*, &c. tria laudant. 1. Vitæ ſinceritatem. 2. Doctrinæ veritatem. 3. Iuſtitiam: *Non eſt tibi cura de aliquo.* Maxima hæc, & Diuinitatis indicia non parua. 1. Vere viam veritatis docet: Docuit Ariſt. viam naturæ; Mahomet viam Satanę, Moyſes viam figuræ: Ethnici *Narrauerunt mihi iniqui fabulationes.* Pſalm. 118. 2. Chriſtus maior in hoc Zorobabele. 3. *Eſd.* 3. qui præ cæteris verax dici meruit. 3. Eſto: ſit *omnis homo mendax*: at *ſcimus Ieſu, quia verax es.* 4. Ideo de te Pater, Ioan. 3. *Hic eſt filius meus dilectus, in quo mihi bene complacui: Ipſum audite.* — *Chriſtus ſolus verax.*

Ergo. Magiſter ſcimus Meſſiam non fore pſeudoprophetam; fore ſolem, & lumen mundi, fore Dei filium, Redemptorem hominum, ac proinde nec falli, nec fallere poſſe magis, quam ipſe Pater. Scitis hæc? Quid igitur tentatis eum? 1. Ita 3 *Regum* 12. Achab Rex certum habebat perſequi bellum, iniuſſu Dei initum, conſulebat Michæam, non vt auditum ſequeretur; ſed an forte poſſet in ſuam eum pertrahere ſententiam. Sic Confeſſarios quidam conſulunt, veri tentatores. 2. Hi ſimiles Samaritis, 4. *Reg.* 7. qui etſi Leuitam, legis doctorem poſtularent; idola tamen deſerere non cogitabant. — *Tētatores.*

PARS V.

De Denario oblato.

I. OBtulerunt ei denarium. Hic mund' eſt, cuius imago ſunt X. categoriæ 1. De Subſtantia — *Categoria X. mundi.*

 Pſal.

Digitized by Google

Pſal 108. *Scrutetur fœnerator omnem ſubſtantiam eius.* Luc. 16. *Diſſipauit* prodigus *omnem ſubſtantiam ſuam.*

2. *Quantitas mundi continua,* eſt terra: quæ, vt Martha, *turbatur erga plurima.* Luc. 10. De hac Deus Abrahæ, Gen. 13. *Surge, & perambula terram in longitudine, & latitudine: quia tibi daturus ſum eam. Diſcreta,* eſt laborum longitudo, ærumnarum latitudo, dolorum profunditas, bonorum nuda ſuperficies. De hac Iob 14. *Homo natus de muliere, breui viuens tempore, repletur multis miſeriis.*

3. *Qualitas* ſunt opes, honores, voluptates, vanitates. 4. *Relata* ſunt Domini, ſerui: creditores, debitores: patres, filij 5. *Paſſio* ſunt ærumnæ, turbæ, mors.

6. *Actiones* ſunt curæ, negotia, ſudores, filiorum educatio, ſtatus, &c. 7. *Vbi,* ſunt agere in carcere, in bello, in theatro miſeriarũ, in colluuie. 8. *Quando* eius, eſt ſemper male. 9. *Situs* eius eſt cubare inſomnem, in curis: animo turbato eſſe, mente diſcruciata iris, ambitionibus, &c. cubare in morbis, &c. 10. *Habitus* morborum, vitiorum, affectuum habere pecunias, diſcordias, &c.

Anima eſt denarius varijs modis.

II. 1. Eſt & anima denarius habens ſenſus V. interiores, & V. ext. 2. Item anima poſt 9. choros Angelorum condita eſt decima. 3. Item gratuito donata eſt. 7. Sacramentis & tribus theologicis virtutibus.

4. Habet in ſe imaginem Dei, Gen. 1. *Faciamus hominem ad imaginem noſtram.* 1. Id eſt, ad eam ſimilitudinem, in qua Dei filius apparitur eſt. Vt Origeni placet: Qui eſt Col. 1, *imago Dei inuiſibilis,* & *Figura ſubſtantiæ Patris.* Heb. 1. Nam Rom. 8. *Deus electos prædeſtinauit conformes fieri imaginis filij ſui.*

Ad hæc ſententia diſplicet *S. Aug. l. 7. de Trin. c. 6.* 2. Ergo, vt ait Greg. Nyſſ. Chryſ. Abulenſis, &c. Ad ima-

imaginem noſtram; id eſt; vt Deus mundum replet, regit, &c. ita anima corpus. Pſ. 8. *Omnia ſubiecisti ſub pedibus eius*: vt altior mundo eum contemnat; non *manibus*: quo deteſtetur auaritiam. Non *oculis*, vt cupiditates ſecludat.

3. Vel quod ſit, vt Deus, vna in natura, trina in potentia; & harum vna non ſit alia: quod ſeipſam cognoſcat: quod immortalis ſit; incorporea; rationalis; liberi arbitrij; capax virtutum, gratiæ, fœlicitatis; quod cunctis & præſtet, & dominetur. Quibus omnibus Deo ſimilis eſt.

5. Anima eſt drachma, *Luc. 16.* perdita; quam mulier, Sapientia Dei, amoris accenſa face requiſiuit.

PARS VI.

De imagine Denarij.

TRia Imaginis genera in S. Scriptura ſunt. Dei, Mortis, Diaboli. De prima eſt *Gen 2. Sap* 2. De ſecunda Ierem. 2. *Traduxit nos per deſertum, & imaginem mortis.* De tertia Apoc. 13. *Vt faciant imaginem beſtiæ, quæ habet plagam gladij.* Primam condidit Deus, ſupernaturalem, cœlo debitam: in filiam Dei. Secundam inuexit peccatum, naturæ conformem, vermibus debitã, in ſocium beſtiarum. Tertiam conuertit Satan, contra naturam, orco debitam, in filium Satanæ. *Tria genera imaginum.*

Dei imago nobilitat: vti *Gen. 41.* Ioſephum Regis annuli, inſignia, ſigilla; Vt cunctis honori eſſet, ac timori. 2. Mortis imago humiliat, mundique contemptum inducit. Hinc Ægyptij in epulis cranio circumlato monebant omnes conditionis ſuæ. 3. Diaboli imago damnat. Similis eſt beſtiæ ſepticipiti, & decacorni, *Apoc. 13.* Hanc ô quot circumferunt? *Cuiuſque effectus.*

Athalia Regina interfecta, *4 Reg. 2.* plebs aras

Digitized by Google

Baalis euertit, & ſtatuas: ita in anima tali agendum per pœnitentiam.

II. *Cuius eſt imago hac, & ſuperſcriptio?* Duplex in Chriſtiano eſt. Creationis, & Baptiſmi, & hæc cum inſcriptione characteris. Sicuti pictores, ſculptoreſque ſubſcribere nomina ſueuerunt. Habitus tuus ad aram iture Sacerdos; tuus Religioſe, &c. cuius imago eſt? 1. Cn. Scipio, Magni Africani filius, ſed degener ac luxurioſus, patris imaginem in annulo gerebat. Amici hanc ei detraxerunt, quod moribus dedecoraret. *Val. Max. l.3. c.5.* Ita Pſalm. 72. *Adnihilum*, Deus *rediges imaginem ipſorum.* At vero nos, 1. Cor. 12. *Sicut portauimus imaginem terreni, portemus & cœleſtis.*

Image Dei in nobis honoranda

Imitanda.

2. Romanorum filij bullas ex collo gerebant inſculptas imagine parentum, vt earum intuitu patritam, auitamque gloriam æmularentur. Sic nos Dei imaginem gerimus, vt ſimus Sancti, miſericordes, &c. Sicut Ipſe, &c. Iſaias *cap. 51.* & amorem virtutis auitæ, & pudorem degenerationis incuſſurus populo, ait: *Attendite ad Abraham Patrem veſtrum, & Saram, quæ vos peperit,* 4. Et Dominus, Ioan. 8. *Si filij Abrahæ eſtis, opera Abrahæ facite.*

Non deformanda.

III. Quæritur. 1. Ezech. 7. *Imagines abominationum ſuarum, & ſimulacrorum fecerunt ex eo,* auro obrizo, quaſi dicat. Tantum abeſt, vt aurum ſuum templo obtulerint; vt etiam ſibi laſciuas inde imagines efformarint. Ita iam multi abutuntur & bonis, & donis ad turpitudinem animæ ſuæ. 2. Rom. 2 *Mutauerunt gloriam incorruptibilis Dei in ſimilitudinem imaginis corruptibilis hominis, & volucrum, & quadrupedum, & ſerpentium.* Hem! *Cuius eſt imago hac?* 3. Deus oſtendit Ezechieli cap. octauo. *abominationes peſſimas* templi. *Et ingreſſus vidi, & ecce, omnis ſimilitudo reptilium, & animalium abominatio, & vniuerſa idola Domus*

Iſrael

Iſraël depicta erant in pariete, in circuitu, per totum. Peiora in animæ peccatricis templo, *Cuius hæc imago?*

Eſt Dei Filius, *Imago Dei inuiſibilis: Figura ſubſtantiæ Patris:* Eſt & homo imago Dei Patris, vt ex cognitione ſui aſcendere poſſit in notitiam Dei. Qua cauſa Deus apparens, in forma hominis videri voluit. Vt *Daniel.* 10. *Apocalyp.* 1. & Dominus Ioan. 14. *Philippe, qui videt me, videt & Patrem meum.* *Ex ea Deus agnoſcendus.*

Diſce & hinc, Imagines honorandas eſſe. Hæc enim Dominus hanc reiecit, ſed iuſſit *reddi honorem cui honorem.* Si ergo in ſua Cæſar honorabilis: quid ni & *Mirabilis DEVS in Sanctis ſuis?* *Imagines Sanctorum colendæ.*

IV. *Reddite ergo quæ ſunt Cæſaris Cæſari: quæ Dei Deo.* 1. Pet. 2. *Deum timete: Regem honorificate. Nam*

Diuiſum imperium cum Ioue Cæſar habet.

Non omnia ſoli Deo, nec omnia ſoli Cæſari. *Eſt modus in rebus, ſunt certi denique fines.* Nec omnia corpori demus, vel negemus. Sed ita ſenſibus vtamur eiuſdem; ſicut Iſraelitæ Gabaonitis: Hi, *Ioſue* 9. audito totam Chanaan expugnandam fore, vt Iericho; dolo ſe in amicitiam ac fidem Ioſue ingeſſerunt: at fraude comperta, tolerabantur quidē inter Iudæos ethnici; ſed tantum ad vilia opera peragenda, vt ſerui. Sunt enim ſenſus *inimici hominis domeſtici eius.* Matth. 10. *Aliquid corpori dandum vt ſeruo.*

Quare, *reddite Deo, quæ Dei.* 1. Corinth. 4. *Quid habes, quod non accepiſti?* 2. Paral. 10. *Tua Domine ſunt omnia: & quæ de manu tua accepimus, hæc dedimus tibi.*

DOMINICA XXIV. POST TRINITATEM.

Filia mea modo defuncta eſt. Matth. 9. Luc. 8.

MAlachiæ 4. *Orietur vobis, timentibus Nomen meum, Sol iuſtitiæ: & ſanitas in pennis eius. Et egrediemini, & ſalietis ſicut vituli de armento: & calcabitis impios, cum fuerint cinis ſub planta pedum veſtrorum, in die, qua ego facio.* Expletum hoc teſtatur Euangelium. Sol viuificans & iuſtificans ortus eſt defunctæ. Sanitatem pennæ dederunt hęmorroiſſæ. Vt enim pennæ veſtis ſunt auis: ita cœleſtis Aquilæ Chriſti veſtis eſt Humanitas, in qua infinita ſanitas.

At nos

I. *De Tribulationibus.*
II. *De adorante, & afflicto Iairo.*
III. *De filia defuncta.*
IV. *De Iairi domo, eiuſque tumultu.*
V. *De Hæmorrhoiſſa prodeunte in publicum.*
VI. *De ſumtu, & duratione morbi.*

PARS I.

De Tribulationibus.

Sunt perutiles.

I. TRibulationum eſt multiplex emolumentum. 1. Bern. in Cant. *Vt ſtellæ in nocte lucent, in die latent, ſic vera virtus, quæ ſæpe in proſperis non apparet, in aduerſis eminet.* Quis Iobi virtutes noſſet, ni eas tribulationis æſtus aperuiſſet? 2. Auguſtinus in Pſalm. 60. *In fornace ardet palea, & purgatur aurum. Illa in cinerem vertitur,*

&

& illud ſordibus exuritur. Fornax, mundus: aurum iuſti: ignis, tribulatio: artifex, Deus.

Idem alibi. *Sicut ſub eodem igne aurum rutilat, & palea fumat: & ſub eadem tribula ſtipula comminuitur, & frumenta purgantur: Ita vna tribulatio irruens bonos probat, purgat, & eligit: malos reprobat, exterminat, & annihilat.* 4. Idem alibi in Pſ. plures enumerat vtilitates. *Flagellum interius, & exterius glorificat: peccatorem compellit nolentem, erudit ignorantem: cuſtodit currentem: protegit infirmantem: excitat torpentem: humiliat ſuperbientem: purgat pœnitentem: coronat innocentem: initiat ad mortem ſemper viuentem.*

5. Vt, qui in manus incidit medici: ſecatur, vritur, vena inciditur, &c. Crudelitas hæc eſt tua ſanitas. Eſto; clames, queraris, repugnes, &c. Medicus ægro ſapit ſanius, Auguſtinus in Pſalm. 21. *Intelligat homo, medicum eſſe Deum: & tribulationem medicamentum eſſe ad ſalutem: non pœnam ad damnationem.*

II. Eſt ea adminiſtra diuinæ miſericordiæ: ſalutis eſt medium, quę remedium peccati eſt. Plus enim apud nonnullos valent afflictiones; quam felicitates. Regi debent ii aſperitate; non lenitate. 1. Vt, 2. *Reg.* 24. Abſolom nullis Ioabum precibus flectere quiuit; compulit flammis in ſegetem immiſſis: Ita Deus. *Sunt lictores Iuſtitiæ.*

Dei cognitionem afferunt tribulationes. Iob 24. *Auditu auris audiui te,* ærumnas, videns alienas: *Nunc autem oculus meus videt te,* ſentiens meas: *Iccirco ipſe me reprehendo, & ago pœnit. in fauilla & cinere.* *Docent Deum agnoſcere.*

Adeo vix mouent caſus alieni: hoc dolent acrius proprii. Balthaſar Rex Babylæ, audita ſubditorum attritione, nec vultum mutaſſet: at viſa manu ſcribente, *Dan.* 5. intremuit.

III. Eſt tribulatio, cœli negociatio, qua cum *Emunt cœlum.*

id

id comparari poſſit: quid ringeris? ait *S. Chryſ. lib. de Adam, & Sodom.* Idem *hom. 4. de pœnit.* ait, Deum nos per eam compellere ſe ſequi, mundo faſtidito.

Neque tamen audimus vocantem; nec ſequimur flagellantem 1. Samuel ſemiſomnis vocatus propere exilit, ad Heli accurrit. 1. *Reg.* 3. Et nos pedem ſtruimus ſtertentes? Imo ad mundum aduolamus opem quæſitum. 2. Saul dum ab malo ſpiritu agitatur, nunquam illi, aut ſuis in mentem veniſſet ad Deum confugere: cithara delectabatur. 1. *Reg.* 16. Ita mundani mundana ad conſolationem arripiũt, 3. Similes adorantibus idola Dibon. *Iſa.* 15. qui fanum inibant ſupplices; at exibant cum ciulatu. Talis Princeps Synagogæ.

PARS II.

De adorante, & afflicto Iairo.

Philautia. I. E*Cce Prin. vnus adorabat eum.* Plebecula Dominum ſequebatur; Synagoga perſequebatur; & huius Princeps iam adorat? Mirum! Sed amori proprio ſui ac filiorum id adſcribo. 1. Ita *Gen.* 25. Iſaac amabat peiorem Eſau, præ meliore Iacobo; quod is ſenior eſſet, & eius eſcis de venatione delectaretur. 2. Sic filiæ Labani, cum marito Iacobo clam abituræ, ſurripiunt Patri, quæcumque poterant, *Geneſ.* 31. ſui amantes magis, quam patris.

Subinde bona. *Adorabat eum.* Hoc ſcilicet docuit eum amor ſui, & tribulatio 1. Pſ. 118. *Bonum mihi, quia humiliaſti me.* Nam Pſ. 22. *Virga tua, & baculus tuus ipſa me conſolata ſunt.*

Tribulatio prodeſt his obeſt iſtis. Sed his prodeſt: nocet iſtis tribulatio. 1. Dœmones ideo vociferabantur. Matt. 8. *Vt quid veniſti ante tempus torquere nos.* 2. Ita aquis omnibus in ſan-

ſanguinem verſis, ea ſanguinea erat Ægyptiis, Iſraelitis autem pura fiebat bibenda. *Exod.* 7. Vti graues ſunt teſtes. 3. Serpens, *Exod.* 4. in manu Moyſis virgi erat; extra eam coluber in terra: Ita tribulationes in manu terreni; aut iuſti. 4. Suſpectæ de adulterio Sacerdos propinabat aquam maledictam, à qua ſontes crepabant; inſontibus illæſis. *Deutero.* 5. Aqua in Scrip. tribulationem ſignificat. Pſalm. 68. *Intrauerunt aquæ vſque ad animam meam.* Iuſtis eſt innoxia; improbos ſoluit in blaſphemias.

II. Neque Deum immiſſis tribulationibus nos torquere delectat: ſed lucrifacere, & in gratiam reponere. 1. Dauid, 2. *Reg.* 12. coniurabat Duces, ne Abſolom occiderent: ſed viuum adducerent rebellem Patri. Cumq; periiſſet tamen, pene ad mortem fuit dolore adductus pater. Ita Deus nos tribulari ſinens, bellum gerit pacificum, nobis ad ipſum adducendis. Iere. 29. *Ego cogito cogitationes pacis, & non afflictionis.* 2. Afflictiones quaſi obſtetricantur parituris ſalutem. Quidam iis opus habent obſtetricibus: quidam non: Sicut *Exod.* 1. Ægyptiæ mulieres non poterant ſine obſtetricibus parere: at poterant Hebrææ. *De finis in ea.*

PARS III.

De filia defuncta.

I. TRia ad mouendum efficacia affert Iairus. 1. *Filia mea in extremis eſt*, Marc 5. 2. Luc. 8. *Vnica erat ei fere annorum* XII. 3. *Et hæc moriebatur.* *Tria pathetica.*

Ecce vt caſui obnoxia ſunt figulina vaſa tam noua, quam vetera. 1. *Mors iuuenemque ſenemque rapit diſcrimine nullo.* 2. Pſal. 2. *Tanquam vas figuli confringes eos.* 3. 2. Cor. 4 *Habemus theſaurũ iſtum,* *Mors cæca ſors.*

iſtum, animæ, *in vaſis fictilibus.* 4. Iniquus foret qui acceptam mutuo pecuniam creditori repetenti negaret reddere. Ita qui vitam Deo.

Filiarum corruptio. *Filia mea modo defuncta eſt.* Heu quot hodie moriuntur, parentibus nil ſolicitis de hoc; ſæpe etiã adiuuantibus ad vanitatem! 1. Nimia Dinæ libertas, *Gen.34.* & pudoris amiſſi, & Sichemitarum excidii cauſa fuit. 2. Filiæ Loth, *Gen.19.* in Sodomitarum licentia educatæ, flocci pendebant, patri, ſibique tetram notam inferre.

Sæpe parẽtum fit ſtudio. O libertatem vitiorum academiam; Et in hac vel à parentibus educantur filiæ. 1. Quales *Ezech.* 29. Iudæi proles idolo Moloch non immolabant quidem igne, vt gentes: per ignem tamen ductas ei dicabant. O quot hodie tales vſtulatæ ac fuliginoſæ? 2. Michæ Sacerdoti parentes idolum legarũt: per quod citius promoueretur: ſed ipſi cauſa ruinæ fuit: *Iudic.* 18. Ita filiabus parentes quaſi in dotem dant molles, fractoſq; mores, & vanitatem, ſed in ruinam. 3. Herodes *Matth.* 14. gratioſiorem fore credebat filiam, ſi tripudiare ſcite noſſet: at eo animam perdidit, & corpus. 4. Sic Filia Liæ deflorata eſt. Chananææ, *Matth.* 15. obſeſſa ab dæmone: Herodiadis ſubmerſa: Et hæc *defuncta eſt.*

Sacerdotes fugiant ſuſpecta loca. II. Chriſtus domum adit: turba ſequitur permagna, & diſcipuli. Diſce, indecens eſſe Sacerdotes inire domum, vbi filia ſit mortua: etſi miraculum quoque circa eas patrandum foret ſine teſtib. Scandalizati ſunt diſcipuli Dominum cum Samaritana loqui, in aperto licet.

Hunc Dominus vltro ſequitur: Regulum vero Capharnaitam ne rogatus quidem, dicens: *Niſi ſigna videritis.* Cur?

Sunt honorandi. 1. Quia Iairus fuit vnus ex præcipuis inimicis ſuis: nam *Princeps Phariſæorum.* Vt deuiniciat eum ſibi. Et vicit in bono malum.

2. Vt oſtendat Sacerdotes eſſe honorandos, quo-

Digitized by Google

quorum is princeps erat. Certè, *Leu.14.* lege cautum fuit, vt domum ingreſſuro Sacerdote, eadem prius emundaretur. Honor Sacerdotum par Regum, Angelorumque honori eſt.

PARS IV.

De domo Iairi ac tumultu eius.

I. CVm *ingrederetur domum Iairi:* Ibi luctus & Muſica: domus hæc mundi imago vera: ſed veſania mera. Nam Eccleſiaſtic. 22. *Muſica in luctu importuna narratio.* Quotcunque ſint funera in mundo: is tamen laſciuit, ineptit. 1. Vt mons Caluariæ eſt, *Matth. 27.* in quo Crucifixo Domino, & iuſtis tribulatis: Iudæi furiunt, milites aleis tempus terunt. *Mundi cantus.*

2. Babylon eſt: in qua alii in fornace periclitantur: at ſaluantur; alii ad ſambucam ac fiſtulam exultant, idolaque adorant.

Sed cur hic muſica? 1. An quod, more Thracum, in natali die plorarent: in die fatali autem exultarent? 2. An, vt Theophylacto placet, quod ſolerent Iudæi Virgini defunctæ honorem per muſicam habere, quem in nuptiis ipſi habuiſſent? 3. An, vt ferali cantu ac nænia cunctos ad luctum flecterent? Quicquid id eſt: Dominus omnes tacere iubet: & exire. *Cauſa cātus.*

II. *Et deridebant eum.* Ita etiam nunc ſerui eius exſibilantur. 1. Iob 12. *Deridetur enim iuſti ſimplicitas.* Sed & *Tu domine deridebis eos.* Pſalm. 58. 2. Nec CHRISTO parcitum, Pſalm. 21. *Mūdi riſus.*

Omnes

Omnes videntes me, deriſerunt me, meam paupertatem, humilitatem: Crucem, & myſteria alia vitæ. *Omnes*; Herodes in palatio; Iudæi in cruce; Gentes in prædicatione; hæretici in Euchariſtia.

1. Maledicti Cham, qui nuditatem Patris deridetis. *Gen. 9.* 2. Sceleſti Semei: qui afflictũ contra Dauidem lapides ſpargitis. *2. Reg. 18.*

Cauſa riſus.

Sed cur ridet mundus Dominũ. 1. Quod alia ipſi ratio vitæ, loquelæ, ingenii: quod viuos dicat mortuos, & contra. *ſinite*, ait, *mortuos ſepelire mortuos ſuos.* Quid? At hos mundus credit viuos: & eos mortuos, quos tu viuos dicis. *Non eſt mortua puella: ſed dormit.* Quid? Audi, vide, quæ gerantur. An non pater? *Filia mea modo defuncta eſt.* Ridet mundus, quæ nunquam vidit. 2. Sic riſit Sara ad promiſſionem conceptus: & ait, Gen. 18. *Omnis, qui viderit me, corridebit mihi* iam nonaginariæ. 3. Ridet, & odit mundus, vt fur, lucem & opera pœnitentię. 4. Proinde dicam, illi, quod furi Demoſthenes. *Scio, me* tibi moleſtum eſſe, qu a noctu lucernam accendo. Lucem iuſti accendunt mundo. *Vos enim eſtis lux mundi:* ait Dominus.

PARS V.

De Hæmorrhoiſſa prodeunte in publicum.

Hiſtorica relatio.

1. ECce, *mulier.* Hanc quidam putant fuiſſe Veronicam: Ambroſius Martham. At Cæſaræenſis fuit: *Euſeb. lib. 7. hiſt. Eccl. c. 14. Sozom. l. 5. ca. 21.* Quæ & æream ſtatuam Saluatoris ac ſui ſupplicis ante fores collocauit: è cuius baſi natus flos mire ſalutaris extitit. Eam, teſte *Tripart. hiſt. l. 6. c. 4.* Iulianus Apoſtata comminuit: ſuam ſubſtituit: quæ fulminata diſperiit.

Grauis

Grauis fœminæ afflictio fuit. 1. Morbo abominabilis Iudæis, *Leu 15*. Iubentur ſequeſtrari tales. 2. Diu ægra. 3. Incurabilis. 4. Subſtantiam impenderat curæ. Ideo fidēter ait: *Si tetigero fimbriā* Caluinus arguit eam ſuperſtitionis, & inconſiderati zeli; Ac licet ſanata ſit tactu fimbriæ; non tamen ideo reliquiis honor habendus. Quid? Indiſcretæ diceret Dominus: *Fides tua te ſaluam fecit?* Quid? Nonne idem aliis contigit. Quid ergo Sudaria, & ſemicinctia Pauli? *Act. 19*. Quid oſſa Eliſæi tactu mortuum excitantia? *4. Reg. 13*. Quanti tunica S. Pauli eremitæ fuit S. Antonio? laudante idē *S. Hier. in Vita S. Pauli*. *Reliquiorum vis &*

II. Medici exhauſerant huius & opes, & vires. Hoc eſt emere miſeriam. 1. Xiphilinus, ait *Dion Caſſius*, viſo Adriano Cæſ. exclamauit: *Medicorum multitudo Cæſarem perdidit*. 2. Pauſanias Rex ſciſcitanti, qui nunquam ægrotaret? ait: Quia te medico non vtor. Et is: cur me arguis, cum me non ſis expertus. Rex; Si te expertus eſſem, arguere non poſſem; quia non ſupereſſem. 3. Et Anabaptiſtæ ſuis vſum medicinæ interdicunt, quod S. Scriptura Aſam Regem reprehendat, quod medicis ſe crediderit. Errant. Nam Eccl. 38. *Honora medicum propter neceſſitatem*. Et *Medicinam ſapiens non abhorrebit*: ſed auripetas medicos. 4. Attamen amiſſio ſubſtantiæ vitam huic impetrauit. Dicere ea poterat, quod Themiſtocles Athe. exul, & confugus ad Perſarum Regem; *Perieramus fili, ni periſſemus*. Plut. in Themiſt. *Medicorū error.* *Honor.*

III. Vetula exiit in turbam. Iuuencula domi laboret. 1. Ideo Hebræis ea dicebatur *Alma*, hoc eſt *abſcondita*. 2. Sapiens dixit; Non, niſi ter in vita exeat puella; cum baptizatur, cum nubit, cum ſepelitur. 3. Cant. 8. *Quid faciemus ſorori noſtræ, cum alloquenda eſt* à viro, & nuptui danda? 4. Hieroglyphici Filiam pingebant cum dracone ad la- *Raro prodeant puellæ.*

tus,& teſtudine ad pedes: hoc eſt, tardigrada ad extra: domi cuſtodita. 5. Ideo ſponſæ ſponſus Cant. 2. *Amica mea, columba mea in foraminibus petra:* quaſi dicat, deliteſcens mea eſt: vagæ non ſunt meæ.

Et fœmina. Cordatæ vxoris eſt, 1. vt ſit, Pſal. 127. *Sicut vitis abundans in lateribus domus.* Huius maritus dici beatus poteſt. Recepti ab Abraha Angeli quærunt, Gen. 18. *Vbi eſt Sara vxor tua?* Quia ſolitaria agebat, vocata poſt oſtium ridebat. 2. Iſraelitæ Ægypto egredientes iubentur vaſa, &c. mutua ſumere ab Ægyptiis: at mulieres tantum à vicinis: non ire procul; Exod. 12. 3. Iudith. cap. 6. laudatur, quod domi ſecretum ſibi conſtruxerit raro exiens.

PARS VI.

De ſumtu & duratione morbi.

Mundus prædo eſt. I. QVa ſanguinis fluxum patiebatur, & omnem ſubſtantiam impenderat. Atque ſic in mundo viuitur: Quies quæritur; at non reperitur. 1. Latro mundus eſt: diuites perdit, pauperes temnit. 2. Quærenti: vt ſe haberet Dionyſius Siculus; ait Diogenes; ſicut quis cum vaſis, euacuat plena; vacua abiicit. 3. Sic mundus prodigo Luc. 16. *diſſipat omnem ſubſtantiam ſuam.* At *micas de menſa nemo illi dabat Lazaro.* Luc. 16.

Peccandi conſuetudo eſt incorrigibilis. Tangam porro pulſum hęmorrhoiſſæ. Reperio eam peccatores deſignare. Hi vel concupiſcentiis omnibus obſequentes diffluunt luxu & molitie: aut vni peccato inſueti in eo conſeneſcunt. 1. Illis dici poteſt, quod Galbæ gibboſo Cæſar Auguſtus dixit: poſcenti ſe corrigi: *Ego te monere poſſum: corrigere non poſſum.* Quis enim innatum oſſibus corrigat gibbum? Sic & ęgre inolitam peccandi cõſuetu-

ſuetudinem. 2. Ezechieli Deus, *cap* 8. oſtendit abominationes templi, & in introitu primum ecce idolum Zeli, amoroſi ſeu mulieroſi; dein huic thurificantes; poſtea planctrices Adonidis. Ecce conſuetudo peccandi venerea. Demum ſenes dorſum aræ obuertentes, & naribus flores; En delectatio conſuetudinis. Et hoc, *Super quartum non conuertar*, Amos 1. eſt ipſum illud. 3. Ezechiel, *cap.* 9. Vidit prodeũtem legatum cum calamario, vt neci eripiendos ſigno Tau notaret, cæteri omnes cæderentur: *Cœperunt ergo à ſenioribus* cædere: hoc eſt, inueteratis in malo. *Execrabilis.* *Damnabilis.*

II. Vide nunc vt arrepat afflicta; ſpe, metuque plena tangit: ſanatam ſe ſentit: gaudet. Rurſus terretur voce: *Quis me tetigit?* Mox, ait Chryſoſtomus quaſi ſacrilegii rea, fatetur inter ſpem ac metum poſita, quaſi inter malleum & incudem. Recreatur voce alia laudatæ fidei. *Et ſalua facta eſt*, in puncto temporis. *Sanata ægra.*

O medicinam quæ ſuperat naturam & artem. Quid ſimile de ſuo priſci Mercurio, & Æſculapio? Nugæ! Hic eſt IESVS medicus verus. 1. Pſalm. 104. *Narrate mirabilia Eius.* Alibi idem: *Venite, & videte omnes, qui timetis Deum: & narrabo, quanta fecit animæ meæ.* 2. Ita Moyſes ſuo ſocero Iethro narrauit omnia, quæ mira illi Deus præſtitiſſet, Exod. 18. 3. Sic Angelus iuſſit Thobiam cap. 12. *Vos autem benedicite Deum cœli: & narrate omnia mirabilia eius. Sacramentum enim Regis abſcondere bonum eſt: opera autem Dei reuelare honorificum eſt.*

DOMINICA XXV. POST TRINITATEM.

Sedebit ſuper ſedem Maieſtatis ſuæ: & congregabuntur ad eum omnes gentes: & ſeparabit eos ab inuicem. Matth. 25.

MOyſes, *Exod.19.* eduxit ex Ægypto 600000. Iſraelitarum in deſertum Sinai: vbi Legem acciperent: quæ horribili cœlorum cum tonitru, & tubarum ſonitu ferebatur. Ieſus omnes homines è tumulis euocatos ducet in vallem Ioſaphat: vbi ſententiam accipient generalem: quæ terribili cum procella feretur.

Nos circa ea

I. *De iudiciali gladio Chriſti.*
II. *De comparatione omnium: ac ſeparatione.*
III. *De reſurrectione omnium.*
IV. *De diſparitate reſurgentium.*
V. *De loco iudicali.*
VI. *An & paruuli non baptizati comparebunt.*

PARS I.

De iudiciali gladio Chriſti.

Iudicium Dei Sapiẽs & ſeuerũ.

I. PRudentius, aut ſeuerius nullum legitur iudicium, illo Salomonis, 3. *Reg.3.* è tribunali 12. leonibus fulto; quod de infante, inter matrem & meretricem controuerſo, tulit, ſc. cum non liqueret, eſſe diſſecandum, & dimidiatum cuiq; dandum. Chriſti iudicium extremum iſto prudentius erit ac ſeuerius. Quando ſedens pro tribunali, ſtipatus Cœlitibus

tibus, diſceptabit Militantem inter & Triumphantem Eccleſiam, de prole beatitudinis. Tunc exeret gladium iuſtitiæ, & ſuum cuique diſtribuet.

De hoc gladio. 1. Pſal. 7. *Gladium ſuum vibrauit: arcum ſuum tetendit.* 2. Ezech. 21. *Egredietur gladius meus de vagina ſua ad omnem carnem ab Auſtro vſque ad Aquilonem.* 3. Iob 19. *Fugite ergo à facie gladii. Quoniam vltor iniquitatum gladius eſt.* 4. Hunc horruit Pſ. 143. & orat. *De gladio maligno eripe me.* *Quia gladio geretur.*

Apoc. 1. Viſus homo, cuius ex ore anceps exibat gladius. Hic eſt ſententia Iudicis, tranſuerberatura animas & corpora. Atque vt maturet iudiciũ in impios, orat Pſ. 44. *Accingere gladio tuo ſuper fœmur tuum Potentiſſime.* Væ iis qui *Tradentur in manus gladii* Pſ. 62. *In corpus & animã.*

In iudicio contra protoplaſtas, *Gen.* 3. conſtituit Deus Cherubinum cum romphæa flãmea ad introitum paradiſi; qui arceret ingreſſuros. In hoc extremo Ipſe geret gladium in valle Ioſaphat; Et ancipitem; quod tum corpora, tum animæ ſint damnandæ; quodque tam mortui, quam viui iudicandi. *In viuis corpus ferit gladius.*

II. Aciem eius vnicam in viuis ſentimus, quæ corpora tangit pœnis. Multos ſæpe perdidit; at nũquam omnes. 1. In diluuio *Gen.* 7. omnes præter octo. 2. In Ægypto multos, *Exod.* 12. Sed tantũ primogenitos. 3. In Iericho, *Ioſ.* 6. omnes domos; at Raab cum cognatione ſuperſtes relicta eſt. 4. In Sodoma omnes hauſit, at familia Loth ſeruata fuit, *Gen* 19. In extremo autẽ Iudicio nemo excipietur.

Figuræ ita ſignificant. 1. Deus iuſſit Ioſuen bello exſcindere Amalecitas, *Exod.* 17. at ſtirpitus omnes exſcindi noluit; Sed annis 400. poſt, ſtabilito Hebræorum regno, Sauli id præcepit; *Percute Amelec: & demolire vniuerſa eius, omniaque interfice à viro vſque ad mulierem, paruulum, & lactentem.* Se- *In iudicio etiam animam.*

pe hic Devs triumphat vitia humana: ſed completo electorum numero, finem faciet vniuerſæ carnis.

2. Saulis, diu perſecutoris, laciniam præſcidiſſe ſat erat Dauidi, 1.*Reg*.24. cum occidere quiuiſſet. Demum tamen Saul, non remittens à perſecutione inſontis, perit in montibus Gelboe cum filiis inglorius. Ita Deus, dum eum hic impii perſequuntur peccatis, eos quaſi fugit: ac licet perdere poſſet: ſat tamen eſt aliqua tribulatione hos caſtigaſſe. At pertinaces reſeruat in montes Gelboë, ad vallem Ioſaphat, ibi à Philiſtæis orci mactandos. Hoc *memorare: & in æternum non peccatis.*

PARS II.

De Congregatione omnium ad iudicium: ac Separatione.

Omnes cõgregabuntur. I. Omnes ad iudicium congregabimur omnes omniũ ſæculorum, nationum, ætatum, ſtatuum, conditionum, Legum Naturæ, Moſaicæ, Gratiæ, Ethnicæ, Hæreticæ. Matth. 25. *Congregabuntur ad eum omnes gentes.* Magnus hic iudicii diſtrictus. 2. Omnes, 2.Cor.5. *Nos manifeſtari oportet ante tribunal Chriſti: Vt recipiat vnuſquiſq́; prout geſſit in corpore ſuo. ſiue bonũ, ſiue malũ*

3. *Tuba mirum ſpargens ſonum, Per ſepulchra regionum,*
Coget omnes ante thronum.

Omnia manifeſtabuntur. Terribilis tuba: Terribilius hoc *Manifeſtari* peccata, & ſecreta cordium. 1. Non hic folia fici. *Gen*.3. ad pudendorum velationem. Non erunt cameli ad idola Laban aſportanda, *Gen*.31. 2. Tunc per parietem templi corporis Deus Ezechieli, *ca*.8. oſtendet omnes abominationes intus latentes.

Omnes iudicabuntur. 1. Tunc ibi Patriarchæ: hic Apoſtoli: iſthic Martyres, &c. conſiſtent, & Angeli in ſuis choris: Et Iob 25. *Nõ eſt numerus militum eius*: Dan.7. *Millia mil-*

lium

lium miniſtrabunt ei, & decies cent. aſſiſtent ei. 2. Tunc erit exitus ille de Ægypto, *Exod.* 14. corporum de terra, vt vel rubrum Iudicii mare tranent: aut mari rubro merſi obruantur.

II. Tunc parabolæ euangelicæ implebuntur. 1. De X Virginibus, *Matt.* 25. quæ corporum lampades reſument, cum oleo bonorum operum: ſicq; ſponſo procedent obuiam. At fatuis ianua promerendi tunc clauſa erit: & inutilis pœnitentia vitæ peractæ, Prudentes vero intrabunt ad nuptias. 2. Tunc *Matt* 13. ager ſeminis boni, & zizania falcem patietur. Hoc meſſores colligabũt ad ignem; iſtud in horreum cœleſte condent. 3. Tunc *Matt.* 25. Patei familias, qui in regionem longinquam abiens, dedit ſeruis talenta Crucis, mortiſq; ſuæ, & gratiarum; vt in iis negotientur; reuertet; rationem & lucrũ exiget; his dicet: *Euge ſerue bone & fidelis, quia in pauca fuiſti fidelis, ſupra multa te conſtituam: Intra.* Iſtis, *Eiicite in tenebras exteriores, ibi erit fletus & ſtridor dentium.* 4. Tunc Matt. 25. *Paſtor bonus.* oues ab hœdis ſequeſtrabit: iſtis in ouile dexteræ, his in hœdile ſiniſtræ miſſis. Hæ parabolæ.

Parabolæ implebuntur.

III. Accipe nunc Figuras. 1. Moyſes, *Deut.* 27. Iſraelitas diſtincturus ſex tribus, ex honeſtis matronis, Lia & Rachaele natas, conſtituit in monte Garizim, benedictioni accipiendæ: ſex alias in monte Hebal, maledicendas: vtpote natas ex ancillis & libertinis. Ita Chriſtus ad montem Oliueti in valle hinc ſtatuet ſex tribus, Angelos, Patriarchas, Prophetas, Apoſtolos, Martyres, Confeſſores; omnes bene natas: Queis dicet; *Venite benedicti Patris mei* Illinc ſtatuet ſex alias, Diabolos, Ethnicos, Hæreticos, Iudæos, Chriſtianos impios & Infantes non baptizatos. Queis dicet: *Ite maledicti, &c.*

Itemque Figuræ.

2. *Ioſue* 8. Cum Leuitæ cuperent populum benedicere, aut maledicere, Arca ſtatuta eſt

media;populus vtrinque partitus. Poſthæc legit o-mnia verba benedictionis,& maledictionis, & cũ-cta, quæ ſcripta fuerunt in Legis Volumine. Arca eſt Ieſus: Angeli, Leuitæ. Lex, liber vitæ, & mortis, &c. 3. In principio, Gen. 1. *diuiſit Deus lucem à tenebris*. Quo, ait Aug. intelligi Angelorum bonorũ à malis diuiſionem. At ſimiliter in Iudicio *filii lucis* Ioan. 12 à tenebrionibus diuidentur.

4. Nabuchodonoſor, *Dan.* 4. in excidio Solymæ adoleſcentes forma, ingenio, moribus præſtantes elegit, qui coram ipſo, abſque næuo, eſſent à menſa à poculis, à cubiculo reliquos iuſſit nexos abripi in captiuitatem, ac venundari. Ita Ieſus in iudicio.

PARS III.

De reſurrectione omnium.

Reſurgent corpora.

I. ERgone reparabuntur corpora, varie perdita? Et vero è puluere facilius colliget Deus, quã è nihilo crearit. Sed 1. Pſ. 33. *Cuſtodit Dominus omnia oſſa eorũ: vnum ex his non conteretur.* 2. Id Ezechieli, *c.* 37. oſtendit in agro Deus. *Putaſne viuent oſſa iſta? Ecce, acceſſerunt oſſa ad oſſa: vnumquodq; ad iuncturam ſuam. Et vidi, & ecce ſuper ea nerui & carnes aſcenderunt: & extenta eſt cutis in eis deſuper: & ingreſſus eſt in ea ſpiritus, & vixerũt, ſteteruntq; ſuper pedes ſuos, exercitus grandis nimis valde.* 3. Plane, vt *Ionas* 8. è uentre cæti, Sic nos è terra reddemur.

Integra.

II. Tres pueri, *Dan.* 3. illæſi ex camino, *Dan.* 14. viuacior è lacu leonum exiit, quam intrarit. Non vermes, non aues, nõ ignis, &c. effecerint, quo minus integri reſurgamus. 2. Moyſes virga petrã Sinaiticã percuſſit, Exod. 17. Et *Conuertit petram in ſtagna, & rupẽ in fontes aquarũ* Pſ. 113. Deus potẽtia ſua percutiet terrã, mare, &c. & dabunt mortuos ſuos; *Et rurſum circundabor pelle mea, & in carne mea videbo Deum Saluatorem meum*, Iob. 19.

II. Con-

Digitized by Google

II. *Congregabuntur ante eum omnes* : non aliqui. Iſa.13. *Viſitabo ſuper orbis mala*: non ait, aliquorum : *& contra impios iniquitatem eorum.* Iudæi legunt, *ſuper habitatorum orbis mala.* Etiamne Regum, Imperatorum? &c. Alexandri, Cæſaris, &c? Martyrum, Virginum, &c. *Omnium.*

At quantum inter proborum ac reproborum corpora diſcrimen? Ergo 1. Cor. 15. *Canente tuba mortui reſurgent incorrupti.*

Figuris id liquebit. 1. *Eſther, cap.* 8. tenuiter apud Mardochæum educata : (*Anima ſic in corpore, eam aggrauante* :) ad Aſſueri connubium aſſumpta, *Dei gratiam indepta* : non ingrata nutricio; ſuæ eum felicitatis participem reddit. Nam morti eripuit : ad quam Aman eum cum Iudæis omnibus addixerat; regifice veſtiuit, (*donis glorificationis* :) & ſecundum à Rege fecit, (Deo.) 2. Dauid, *1. Regum* 17. paſcens oues vilibus indutus erat; reſtante illi Goliato expugnando. At hoc cæſo, in vrbem ex agro tranſmigrat, regie veſtitus, gener fit Regis. Sic corpus mortale induet immortale; cum mundum, carnemque expugnarit. Tunc cantabit. Pſalm. *29. Concidiſti ſaccum meum* ; *& circundediſti me lætitia.* *Glorioſa.*

PARS IV.

De diſparitate reſurgentium.

I. OMnes *reſurgemus*: ſed non vno cultu: hi nitido; tetro illi. 1. Quales gemini Rebeccæ, Iacob lænis, & piloſus Eſau. *Gen.* 25. Ita eadem è terra exibunt fratres omnes; ſed gemini; Iacobitæ, & Eſauitæ. Non ſic impij, Pſalm. 1. *non ſic: neq; peccatores in concilio iuſtorum.* 2. Eadem fornace egrediuntur prunæ; & carbones atri. Sic corpora ex iudicio Dei, Iuſtorum quidem *tanquam ſcintillæ* *Sed non omnium glorioſa.*

in arundineto diſcurrent. Sap. 3. At reproborum. *Sicut carbones ad prunas.* Prou. 26. 3. Clarius idem Thren. 4. *Denigrata eſt ſicut carbones facies eorum; & non ſunt cogniti in plateis: adhaſit cutis eorum oſſibus, aruit, & facta eſt quaſi lignum.* 4. Pharao vno in prato vidit boues 7. toroſos: & totidem macros. *Gen.* 41. Pratum boum vallis erit Ioſaphat.

II. Eia, accede anima: corpus ama, & intra tuum, iam tale: O quale præ illo? 1. Veni, ait Methodius: *Vna patiens, vnaque gloriam ſuſcipiens cum collega corpore.* 2. O gaudium quale, inter Angelos, hominibus? Quæ voces exultantium: Quæ Dei vocantis. *Venite benedicti?* &c. 2. Ioſeph, *Gen.* 41. ex biennali carcere ad tantam egreſſus gloriam, quo gaudio tacite cor ei exilierit? Quo corpora è tumulis educta ad tantam gloriam? *Venite, poſſidete paratum vobis regnum.*

E contra heu, quis cruciatus reproborum? Quæ maledicta animarum in corpora; & viciſſim. *Incipient dicere montibus, &c.* Luc. 23. At Pſalm. 57. *Lætabitur iuſtus, cum viderit vindictam.* Iam ei dulce, fuiſſe paſſum eſuriem, pauperiem, cilicia, &c. Hoc attendit. *Iob* 14. cum dixit: *Cunctis diebus nunc milito: expecto, donec veniat immutatio mea.* Tunc qui ſericati &c. prius, erunt damnati: & contra. *Mea*, inquis? Dic *noſtra*. Nam erit tunc vniuerſalis deſcriptio orbis, non ab Auguſto, ſed Deo.

PARS V.

De loco Iudiciali.

I. QVis locus iudicij? 1. Ioel 3. *Congregabo oẽs gentes; & deducam eas in vallem Ioſaphat; & diſceptabo cum eis ibi.* 2. Angeli videntur Apoſtolis quoq; locum illũ deſignaſſe. Act. 1. *Hic Ieſus qui aſſum-*

Digitized by Google

aſſumptus eſt à vobis in cœlum ſic veniet, quemadmodum vidiſtis eum euntem in cœlum. Atqui conſtat, quod è monte Oliueti aſcenderit cœlos, cui vicina Ioſaphat. 3. *S. Th. 4. Sent. diſt* 48 *q.* 1 *a.* 4. putat id aperte colligi poſſe ex dictis *Act.* 1 Deinde ex Pſal. 73. *Deus Rex noſter operatus eſt ſalutem in medio terræ,* id eſt, in meditullio orbis, ait Ioſephus l. 3. c. 3. Hier. Cyr. &c.

II. Ratio fauet: Quia vbi ſalutem miſericordiæ eſt operatus; probabile quod ibidem & iudiciũ velit peragere iuſtitiæ. 2. Quia *emittet Angelos, qui congregabunt electos à 4. ventis*: ergo in mediũ ab extremitatibus. 3. Vbi Ieſu ignominam tulit; par eſt ibidem & gloriam ferat. Ibi iudicet: vbi iudicatus eſt. 4. Conuenit Regem in metropoli de ſumma rerum decernere: at Solyma eſt orbis metropolis; vnde eiectus eſt, vt illic reſtituatur. 5. Valet locus Domino ad exprobrandum ingratis beneficia à ſe præſtita in Bethlehem, Bethania, Ieruſalem, Caluaria, &c.

Manlius Romam in Saxo Tarpeio contra Senones olim defenſam ſeruarat, ait *Plut. in vita Camilli.* Poſt à Romanis damnatus cum educitur, viſa rupe Tarpeia, ait: Ecce rupes illa vos arguet, teſtis ſeruatæ ibi à me Romæ. Confuſi virum abſoluerunt. Plus è locis ſanctis Chriſti confundentur iniuſt.

PARS VI.

An & paruuli non baptizati comparebunt?

I. QVi conuenient ad iudicium? *Rich. de S. Vict. ex 4. Sent. diſt.* 17. *Quatuor ſunt genera hominum: Iudicati, & damnati: Iudicãdi, & damnandi: Iudicati & ſaluati: Iudicandi & ſaluandi.*

Paruulis autem non baptizatis quid fiet? Duplex opinio. Prima. Eos abfore ab iudicio. 1. Quia aderunt tantum Agni, & hœdi: At neutri ſunt

paruuli,

Digitized by Google

paruuli. Nec cum Agnis ſtatui poſſunt, & peccatum originale: Nec cum hœdis: quia peccato carent actua i; ac proinde pœna ſenſus.

2. Duplex ſententia Iudicis erit: At neutra paruulis conuenit. Quia opera ea nec præſtare potuerunt cum Agnis, nec omittere cum hœdis. Neque plures ſunt, quam duæ ſententiæ. Ergo huic non intererunt iudicio.

3. Dan. 12. *Multi de his, qui dormiunt, euigilabunt: alij in vitam æternam; alij in opprobrium.* Si *multi*: ergo videtur, quod non *omnes*. Ergo aliqui nec ad vitam, nec ad opprobrium. In quibus quos numeres, niſi paruulos? 4. Iudicium erit de ſaluandis ad cœlum, & damnandis ad infernum. At neutrum in locum venient paruuli: ergo.

II. Secunda ſententia certior eſt. Reſurgent, & iudicabuntur. 1. Apoc. 20. *Vidi mortuos, magnos, & puſillos, ſtantes in conſpectu throni.* 2. Et *Congregabuntur ad eum Omnes.* 3. Sic D. Th. Ratio eius. 1. Omnibus debetur merces aut boni, aut mali. Sed paruulis ineſt malum Adæ nondum perſolutum totum: ergo. 2. Gratia Ieſu infinitis partibus eſt maior, & efficacior peccato Adæ, *Rom.* 5. At per peccatum mors; per Ieſum autem reſurrectio æque ad omnes pertranſit: ergo & paruuli reſurgent.

O quis tunc erit cruciatus abortum procurantium; aut negligentium baptiſmum parentum? 1. Graue erat Ezechiæ Regi audire, filios in Babylonem abducendos captiuos, *Iſa.* 39. 2. Neque tunc dicendi eſt locus cum Iob 10. *Dimitte me, vt plangam paulululum dolorem meum.* 3. Nec cum Dauide in ſacco & cinere, & ieiunio orandi, vt is pro filio Berſabeæ. 2. *Regum* 12.

DOMI-

DOMINICA XXVI. POST TRINITATEM.

Cum videritis abominationem deſolationis. Matthæi 24.

VIdit, *Apoc.*12. Ioannes draconem rufum, ſepticipitem, decacornem, ſepties coronatum, trahentem cauda tertiam ſtellarum partem, qui rabiem ſuam in vnam conuertebat Mulierem. Fuit ille Lucifer, at erit ſimilis Antichriſtus ſanguinarius; regnorum potens multorum; virulentus, innumeros trahet; Eccleſiæ perſecutor dirus.

Nos circa hæc

I. *De nominibus Antichriſti.*
II. *De Deſolatione Ieroſolymitanæ Vrbis, & Orbis.*
III. *De tribulatione magna, in ſecundo Aduentu Ieſu.*
IV. *De abominatione Antichriſtiana generatim.*
V. *De Antichriſti fraudulentia.*
VI. *De eiuſdem Tyrannide.*

PARS I.

De nominibus Antichriſti.

ANtichriſti nomina infauſta, horrifica. 1. Iob 21. *In die perditionis ſeruatur Malus & ad diem furoris adducetur.* 2. Iſa. 11. *In ſpiritu ſuorum interficiet Impium*, pietatis hoſtem, & ruinam. 3. *Reuelabitur*, 2. Theſſ. 2. *Iniquus, quem Dominus Ieſus interficiet*

terficiet ſpiritu oris ſui, & deſtruet illuſtratione aduentus ſui. Ius fas omne peſſundabit, diuina humanaque explodet: tyrannidem meram inferet. 4. Dan. 8. *Conſurget Rex Impudens facie, & intelligens propoſitiones.* Nulli vnquam hæc nomina data. Atque ideo forſan dicitur, Apoc. 13. *Admirata eſt vniuerſa terra poſt beſtiam.* 5. *Niſi venerit diſceſſio primum*, 2. Theſſ. 2. *& reuelatus fuerit Homo peccati*, vel Filius Perditionis, vt S. Methodius & Hieron. legunt. Vt Salamandra omne ſerpentum genus inficere poteſt veneno, & interficere. Si enim alij ſerpentes tantum innatent aquæ, in qua illa fuit, ſi tangant, quod illa attigit, moriuntur. Ita Antich. perditorum erit perditiſſimus. 6. *Matt. 24.* dicitur etiam *Pſeudopropheta*, Dan 11. *Rex Septemtrionis.* Hic *Abominatio deſolationis.*

PARS II.

De deſolatione Ieroſolymitanæ Vrbis, & Orbis.

Sententia variorum. I. C*Vm vid. abom. deſol.* Ieroſolymitanæ vrbis. 1. De qua Mat. 15. *Magiſter aſpice, quales lapides, & qualis ſtructura?* Et Dominus. *Non manebit lapis ſuper lapidem.* 2. Ita locum hunc intelligunt *Orig. Aug. D. Th. &c.* de Vaſtatione Veſpaſiana. Et aptiſſime.

Licet accipiat eum *Hier.* de Antichriſto. *Chryſ.* &c. de ſtatua Caligulæ cum Aquila. *Hugo Card.* de ſtatua Adriani. *Ambr.* de capite porcino, quod Romani intulerunt templo ad contemtum Iudæorum.

Deſolatio vrbis. II. Deſolationem deſcribit *Ioſephus de bello Iud.* tantam, quanta nuſquam fuit, aut legitur. 1. Peſte, fame, gladio perierunt 1100000. hominum; capta 90000. & per orbem diuendita: vt hodieque ſine oſten-

oſtenui. Pſal. 58. *Deus oſtendit mihi ſuper inimicos meos; ne occidas eos; ne quando obliuiſcantur populi mei*, Chriſtiani Paſſionis Domin cæ. *Diſperge illos in virtute tua, & depone eos, Protector meus Domine.*

2. Dominus ait. *Væ prægnantibus, & nutrientibus in illis diebus.* Simile Eliſæus prædixit Iazaeli Duci Regis Syriæ; quod factúrus eſſet, Iudæis. 4. *Reg* 8. Sic & *Amos* 1. facturos Ammonitas ijſdem. *Theophylactus*, ait, Dominum indicaſſe mulieres vorátrices liberorum. Quod factum, teſte *Ioſepho.* — *Ac Matris.*

3. *Magna.* 1. Ideo *Luc.* 19. Dominus *videns ciuitatem fleuit ſuper eam.* 2. Sic *Dauid & populus leuauerunt voces ſuas, & planxerunt* excidium Siceleg, *donec déficerent in eo lachrymæ* 1 Regum 30. 3. Similiter 1. Mach. 2. *Matathias: Væ mihi, vt quid natus ſum videre contritionem populi mei, & ciuitatis ſanctæ, &c.* — *Flebilis.*

III. Poſſe tamen hæc accipi de excidio orbis, & áduentu Domini, auctor eſt *Aug* 2. *Ciu. c* 5. Et Hier. Quærunt enim Apoſtoli: *Quando hæc erunt? Et quod ſignum aduentus tui?*

Nota autem vocem *Tribulatio*. Erit tanta, quantá nunquam, ob iram Dei in impios, & iuſtitiam in pios. Hos enim oportet prius expurgari tribulatione; quam fiat iudicium omnibus, & beatitudo ipſis. Ideo vocatur *Diluuium*, vt, Pſ. 31. *Pro hac orabit ad te omnis ſanctus. Veruntamen in diluuio áquarum multarum*, tribulatione hac, *ad te non appropinquabunt.* — *Iuſtorum expurgatio per ignem.*

Hinc Matt. 24. *Sicut in diebus Noe, ſic erit aduentus filij hominis.* — *Secundum diluuium igneum erit.*

Sed erit diluuium ignis. 1. Pſal. 96. *Montium fundamenta comburet. Ignis ante ipſum præcedet, & inflammabit inimicos in circuitu.* 2. Is in momento totum orbem corripiet, & conſumet omnia; ſola erit ſuper tellus purgata. De eo — *Et quaſi tempeſtas.*

Pſalm.

Pſalm. 49. *In circuitu eius tempeſtas valida.* Pſalm. 82. *Perſequeris illos in tempeſtate tua.* Dan. 11 *Quaſi tempeſtas veniet contra illam.* Nahum. 1. *Dominus in tempeſtate, & turbine via eius; & nebula puluis pedum eius.*

PARS III.

De tribulatione magna.

Cauſa ipſius.

I. T*Ribulatio magna.* 1. Ob ſigna in ſole, & luna, & ſtellis. 2. Ob citationem ad iudicium. Nam, *Omnes nos manifeſtari oportet ante tribunal Chriſti.* 3. Quia 1. Cor. 4. *Illuminabit abſcondita tenebrarum, & manifeſtabit, conſilia cordium* 4. Ob Iudicis furorem, Pſalm. 79. *Ab increpatione vultus tui peribunt.* Nahum. 1. *Ante faciem indignationis eius quis ſtabit? Et quis reſiſtet in ira furoris eius? Indignatio eius effuſa eſt vt ignis; & petræ diſſolutæ ſunt ab eo.*

Princeps cauſa Furor Dei.

II. *Trib. Magna.* Nam, quam clemens in primo aduentu, *quoniam hic peccatores recipit, & manducat cum illis.* Tam ab furore terribilis erit in ſecundo. 1. Nahum. 1. *Montes commoti ſunt ab eo, & colles deſolati ſunt, & contremuit terra à facie eius, & orbis, & omnes habitantes in eo.* 2. Pſalm. 54. *Diuiſi ſunt ab ira vultus eius.* 96. *Montes fluxerunt à facie Domini, & omnis terra.* 3. Ioel 2. & Abacuc. 2. *Sileat à facie eius omnis terra.* Zach. *Sileat omnis caro à facie Domini.* Hæ Prophetiæ.

Figuræ iſtæ. 1. Daniel. c. 10. *Vidi, & ecce vir, &c. & facies eius ſicut ſpecies fulguris, & oculi eius vt lampas ardens.* 2. *Apoc.* 1. Viſus cum flammicantibus oculis, facie ſolari, voce aquarum multarum. 3. Alias ſemper Domine *lætitia in vultu tuo:* At tunc vel Iuſtus Iob. c. 9. vt horrebit ad iras, vt dicat. *Nec aſpiciat me viſus Hominis.* 4. Ac rurſus

c. 14.

c.14. *Quis mihi hoc tribuat, vt in inferno protegas me, donec pertranſeat furor tuus.* 5. Tunc dicere poteſt omnis homo, quod Iacob Labano Gene 31. *Video faciem patris veſtri, quod non ſit erga me, ſicut heri, & nudius tertius.*

III. Terribilis erit inceſſu, vt ſupra ex Nahum liquet. Nam *ignis ante ipſum præcedet, & inflãmabit in circuitu.* Terribilis à voce. 1. Iſa. 42. *Dominus, ſicut fortis egredietur, ſicut vir præliator ſuſcitabit zelũ, vociferabitur & clamabit.* 2. Ioel. 3. *Dominus de Sion rugiet, & de Ieruſalem dabit vocem ſuam, & commouebuntur cœli, & terra.* 3. Ierem. 25. *Dominus de excelſo rugiet, & de ſancto habitaculo ſuo dabit vocem ſuam.* 4. Si Dauid tantopere ſuum peccatum deteſtatus ſit, vt dicat, *Rugiebam à gemitu cordis mei*, quantum rugiet Ieſus deteſtator omnium peccatorum? 5. Iob. 16. *Quis poterit magnitudinem tonitrui illius intueri?* *Eſt vox Dei.*

Præ hac 1. Matth. 24. *Sol obſcurabitur, luna non dabit lumen ſuum, & ſtellæ cadent de cœlo.* 2. Item Pſal. 64. *Turbabuntur gentes, & timebunt, qui habitant terminos à ſignis tuis.* 3. Iſai. 64. *Deſcendiſti, & à facie tua montes fluxerunt. Cum feceris mirabilia, non ſuſtinebimus.*

IV. Sola memoria tribulationis iſtius ſat eſt ad homines à vitiis reuocandos. 1. Ita Dauid Pſal. 74. *Dixi iniquis, nolite inique agere, & delinquentibus; nolite exaltare cornu. Quia neq; ab oriente, neq; ab occidẽte, neq; à deſertis montibus, quoniam* DEVS IVDEX *eſt.* 2. Ita Ierem. 15. *Sedebam ſolus*, in vita ſolitaria, *quia comminatione repleſti me* facta de iudicio, & tribulatione vltima. 3 Ita Iob. 3. *Verebar omnia opera mea, ſciens, quia non parceres delinquenti.* 4. Cicero contra Epicurum, Dei oſorem, diſputans de prouidentia diuina, ait, fieri non poſſe, vt Deum offendat ſciens, eumque non timeat, qui Iudicem fore ipſum ſibi perſuadet. *Memoria iſtius efficax ad pœnitentiam.*

Digitized by Google

PARS IV.

De Abominatione Antichriſtiana generatim.

I. ANtichriſtus dici metonomice *Abominationem*, ait Hilar. Aug.&c. Quod Deo ſit directe contrarius futurus. *Deſolationis*; ob bella, perſecutiones.&c.

Papa non eſt Antichriſtus. Sed quæ inſania, aut ſtupor hæreticorum eſt, qui Papam volunt eſſe Antichriſtum? 1. Nam Ioa.5. *Si Alius venerit in proprio nomine, illum recipietis:* Atqui Iudæi Papam nunquam receperunt vt Meſſiam: 2. Nec eſt Papa Vnus aliquis tantum ſolus, ſed plures ſucceſſiue ſunt. 3. Nec ſe quiſquam dixit Meſſiam. 4. Nec ſolium ſuum Papa collocauit in templo Salomonis, vti Antichriſtus faciet. 5. Nec diuino cultui bellum mouit, ſe Deum proponens adorandum: 6. Nec triennio tantũ durauit Papatus. 7. Neque in Babylone natus eſt vnus aliquis talia docens, & agens: vt *Hieron. in* 11. *Dan. &c.*

Antichriſti calliditas. II. Antichriſtus erit & verſutiſſimus, & violentiſſimus: *Ita vt,* Matt.24. *in errorem inducantur, ſi fieri poteſt, etiam electi.* Quippe, 2.Theſſ.2. *Cuius aduentus eſt ſecundum operationem ſatanæ in omni virtute, & ſignis, & prodigijs mendacibus, & in omni ſeductione iniquitatis.*

Et duratio. Triennio, & ſemeſtri furet. *Aug. 20. Ciu cap.8.* Et Apocal.3. *Data eſt illi poteſtas facere menſes. 42. Dan.12. In tempus*, anni, *& tempora* biennii, *& dimidium temporis* annui. Siue quod idem, *Dies 1260.*

PARS V.

De Antichriſti fraudulentia.

I. PErſecutio Antichriſtiana generatim erit duplex: Fraudis, & Tyrãnidis. De FRAVDVLENTIA, captatrice innumerorum, Iacob, Geneſ.49.

Dan

Digitized by Google

Dan coluber tortuoſus Vbi Gloſſa: *Antichriſtus erit, vt coluber fallax blanditÿs, & deceptionibus: Et erit, vt Ceraſtes, exterminans tormentis.* Ceraſtes autem terra ſe abdit, prominentibus tantũ cornibus duobus: quæ aues ratæ eſſe vermes, cum deuorare volunt, deuorantur ab eo.

Emittet ſuos idem in totum orbem prædicatuxos contra Ieſum ac Deum: Et *Dan.* 7. *Robur datũ eſt ei contra iuge Sacrificium; & proſternetur veritas in æternum.* Idem Ioel. 1. **1. *Erit Ceraſtes.***

II. Circumciſionem inducet, iuuans ad inſtaurationem templi Salomonis: & adorabatur à Iudæis vt Meſſias. **2. *Erit recutitus.***

Hæc Apoc. 13. *Vidi de ore draconis, & de ore beſtiæ, & de ore Pſeudoprophetæ exire tres ſpiritus immundos, ad modum Ranarum.* Primus ſpiritus eſt Dracontius adminiſſimas doctrinas ſubtiliſſime ſpargendas. Secundus beſtialis, ad vitam impuriſſimam laxandam omnibus flagitiis. Tertius hypocriticus. Greg. lib. 33. Moral. *Sub æqui ſpecie auditoribus reprobis ſerpentinũ virus infundet.* Ideo dicitur Dan. 7. *Os loquens ingentia.* Verũ *Cuius maledictione os plenum eſt, & amaritudine, & dolo.* Pſa. 9. **3. *Erit tridæmon.***

III. Miracula edet: ſed falſa, auxilio diaboli. S. *Tho.* 2 2. *q* 159. ſicut magi in Ægypto coram Pharaone. *Exo.* 7. Prodigia operabitur, tonitrua, fulgura, ignes, ventos, terræmotus. &c. Sed Pſal. 15. *Propterea non timebimus, dum turbabitur terra, & transferentur montes in cor maris.* **4. *Erit taumaturgus.***

IV. Donis multos ineſcabit illectos. 1. Nam arte diaboli theſauros ſub terra inuiſos inueniet. 2. Dan. 9. *Abundabit auro, & argento.* Et innumerorum bona depeculabitur confiſcata. 3. Adhæc Dan. 11. *Abundantes, & vberes vrbes ingredietur, rapinas, & prædas, & diuitias earum diſſipabit,* aſſeclis dilargiendas. 4. Iob. 21. *Poſt ſe omnem hominem trahet, ante ſe innumerabiles.* **5. *Erit Polydorus.***

Digitized by Google

PARS VI.

De Antichriſti Tyrannide.

Tyrannus qualis.

I. DE TYRANNIDE in detrectantes eum ſequi 1. Dan.7. *Ecce quatuor venti cæli pugnabant in mari magno; & quatuor beſtiæ grandes aſcendebant de mari, diuerſa inter ſe.* Mare, eſt mũdus. Venti ſunt bellum, peſtis, fames, terræ motus, *Luc.24.* & *Matt.27.* Beſtiæ, ſunt perſecutiones per beſtialia vitia: Superbiam leoninam; Libidinem vrſinam; Hypocriſin Pardi maculoſi; Crudelitatem inexplicabilem; Ideo quarta beſtia eſt innominis, terque triplicem dentium ſeriem in vrſo vidit, id eſt, Adulterium; Sodomiam; Sacrilegium. 2. Similis beſtia viſa *Apoc.* 13. Leopardi ſimilis; ſepticeps; decacornis, pedibus vrſinis, ore leonino. 3. Erit igitur *Homo peccati* plenus omnium peccatorum 7. mortalium ſepticeps: Vt re; & nomine ſit *Abominatio* ipſa; non tantum abominabilis.

Tyrannis qualis 1. Ab tali?

II. Ab hoc ô quanta tribulatio! 1. Chryſ. in Matth. *Vt nunquam fuerit ſimilis, nec futura ſit.* 2. Stellas detrahet, iuſtos in errorem pertrahet. Gre: l.32. Moral. *Penſemus*, ait, *quæ erit humanæ mentis tẽtatio illa, quando pius martyr corpus in tormentis ſubijciet; & tamen tortor ante eius oculos miracula faciet?*

2. Ab ſocijs eius.

3. Adhęc, Iob.41. *Sub Ipſo erunt radij ſolis*, id eſt, diſertiſſimi quiq;, ac potentiſſimi. Vbi Greg. *Quid per radios ſolis, niſi cacumina Sapientũ deſignantur?*

3. Ab opibus.

4. Adde quod largitiones faciet profuſas, ſimilis ſatanæ, offerenti Chriſto regna. *Matt.4.* Per hoc quot eum aſſectabuntur, cum tot iam gratis vndique venentur opes? Vt miretur Pſal.9. *Propter quid irritauit impius Deum?* q.d. ob terrena.

4. Ab circumſtãtijs.

III. Heu tribulatio quanta?. 1. Conuenient in

vnam

Digitized by Google

ynam Orcus, Mundus, Antichriſtus, Diabolus; Ars, Dolus, Vis; Dona, Promiſſa: Dignitas, Proſperitas. Singula quanta? At collecta qualia? 2. Magna tribulatio: quia poſtrema: quia electorum proba & lapis lydius.

Habent vero iuſti Ducē Ieſum. 1. Hic *Aſcendit vſq; ad cœlos* ſua gloria: At prius *deſcendit vſq; ad abyſſos* tribulationum vltimarum. Sequere: *Ipſe te eripiet.* 2. Tribulatio ſcala eſt Iacob, qua deſcenditur ad aſpera: aſcenditur ad ætherea. *Gen.* 28. 3. Sūt Pſalmi 7. graduales, qui in aſcenſu templi dici cōſuerunt; horū primus incipit ab tribulatione: *Ad Dominum, cum tribularer, clamaui, & exaudiuit me.* Et ſinguli loquuntur tribulationes. Et hæ ſunt gradus quidam ad cœlum. Quoniam *Per multas tribulationes oportet intrare in regnum cœlorum.*

Sed Deus pro nobis.

Sic itur ad aſtra per aſpera.

Ita *Vatis.* Sponſa: *Deſcendi in hortum meum, vt videam poma conuallium.* Nuces amaræ foris; intus dulces, & arbor verberabilis, indicāt tribulationes. Ab his itur ad iocunda pomorum. 5. De talibus Pſal. 126. *Euntes ibant, & flebant, mittentes ſemina ſua*, tribulationes, vnde ſurgunt *manipuli* gloriæ. 6. Ita & factum eſt ductis in Babyl. captiuitatem, de quibus vaticinatur: Quos Darius & Cyrus dein cum gloria reſtituit.

Perora collectis ſummatim quinque in Euangelio conſiliis. 1. *Tunc qui in Iudæa ſunt, fugiant ad montes*, à facie Antichriſti in deſerta, vt Loth, Elias. &c. fecerunt. Item confugiant ad Deum, ad Diuos. 2. *Qui in tecto* ſeruitii diuini, contemplationis. &c. *Non deſcendat* ad humana ſolatiola & auxilia, *tollere aliquid de domo ſua.* 3. *Qui in agro* eremita vel cœnobita, *non reuertatur* ad mundum, *tollere tunicam ſuam* negotiorum diſponendorum. 4. *Væ prægnātibus, & nutrientibus in diebus illis*, quia minus fugere poſſunt, quales etiam ſunt auari, ambitioſi, voluptuarii. &c. 5. *Orate, vt non fiat fuga*

Nota V. monita.

veſtra in hyeme mortis, *vel ſabbato* vitæ futuræ. Nam hic non locus vel tempus eſt pœnitendi, ibi non facultas, præ anguſtiis.

FINIS.

LECTOR BENEVOLE.

LOcos communes. Quia ex iis pleraq; manarunt Beſſeana: idcirco eadem eodem refero; vt quæ ſimilia, habeantur promtiora. Memineris autem, non me Indicem ex occato velut & corraſtrato Opere vniuerſo congerere: Non. Sed *Locorum Communium Indiculum* reddo: & hunc eo breuiorem; quia ex Nucleo plurimarum rerum breuiſſimo, ideo ſumma rerum capita generalia verbo duntaxat hic innuo: Quæ Sanctorum, Feſtorumque ſunt propria, in ipſis quoque reperies. Nam propria non ſunt locorum communium.

INDICVLVS
Locorum Communium.

Hoc ſignum † *iubet te quærere in parte Feſtiua ſeu Quadrageſimali.*

A.

Aduerſa V. Tribulatio *In his prait nos Deus.* 103. *Deo præſente ſit motus tempeſtatis.* 106. *Effectus diuerſi inter diuerſos.* 268. 558. 588. *Ea ſuis temperat Deus.* 298. *Docent precari* 474. *Ducunt ad Deum.* 555. † *Eorum amniſtia.* 105. † *Aduerſa fauent.* 286.

Adulatio *Execranda.* 578.

Ætas *Tenera piјs aſſuefacienda eſt.* 67. *Curanda parentibus.* 69. *Sæpe perditur.* 71.

Adulterium † *Graue peccatum eſt.* 503.

Ambitio.

Ambitio *Doctorum dolet Eccleſia.41.* † *Eius dāna.185.* † 411.

Amor Dei. V. Charitas † *De eius vi.* 139

Angeli † *Cuſtodes noſtri.* 219.*&c.*

Anima † *Eſt vt centurio.381.* † *Beata vt qualificata ſit.427.* † *Danda Deo eſt.483.* † *obcæcata.522.*

Apoſtol: *ſunt teſtes Chriſti. 290. Impleti ſpiritu. 311.* † *Eorum numerus XII eſt myſticus.172.* † *Eorū miſſio.* 232 292.

Auaritia. *Eius damna & effectus. 161.337.* † 411. *Deteſtabilis eſt.* 481.

B.

Beatitudo *Labore acquirenda.136.* † *108.426. vide Opera bona. Denarius dandus. 145.149.147. Maxima eſt.266.* † *440.* † *Eſt perpeſſorum amniſtia.105* † *Beatitudines octo. 243.* † *Glorificatio corporum. 288.427.* † *Prædeſtinatio.446. vide libr. de quatuor Nouiſſimis.*

Beneficia. *Benefacere regium eſt. 389. Improbis benefac.* 573.

Boni *Hic plorant.* 263.

C.

Cæcitas *miſera eſt. 174.* † *Anima miſereor* 522.

Caro mortificanda. Vide mortificatio. † 272. † *Concupiſcentia ægra nocet. 385.* † *Pugnat cum ſpiritu.* 572.

Charitas Dei *ſit ex toto corde 460. Præcellit omnibus.* 515.*&c.*

Charitas proximi *Exemplis clara. 444. Dilaudatur.523. &c.* † *Omnium debitores ſumus.* 45.

Chriſtus. Vide Paſſio Domini. Ieſus. *Incarnatio eius cur admiranda, 59.* † *12. Eſt ſignum varijs varium. 63. Cupit nos adiutos. 95. Cur in parabolis locutus. 153.505. Eſt ſeminator.153 Ei fuit iugis memoria paſſionis. Pugnat cū dæmone.184.193. Triumphat. 215. Se humiliat. 217. In cruce exaltari debuit. 222. Cur reſurrexit. 228. Chriſtus amat*

mat medium. 233. 349. Eſt pax noſtra. 234. † 113. Eius vulnera qualia? 236. Cur? 238. † 113. 28 Eſt verus paſtor. 243 † 559. &c. Cur fleuit. 424. Eſt Rex. 541. Sponſus Eccleſiæ. 542. † Generatio duplex. 16. † Humanitas eſt ſaluti nobis, ipſi in mortem. 19. † Eius aduentum conatur retardare ſatan. 48. † Fugit in Ægyptũ. 51. † Rex eſt. 73. Incarnati effectus & cauſa 90. Naturarum vnio. 96. † Aſcendentis gloria. &c. 127. † Meruit nobis S. Spiritum. 145. † Fatigatus eſt pro nobis. 497. † Scientia Chriſti. 519. † Paſſiones eius. 574. 508.

Chriſtiani Eorum ſtatus tres ſunt. 76. Salutis negligentes. 119. Improbi. 122. 132. Surdaſtri Deo. 157. 159 197 † Peregrini ſumus. 104.

Cœlum † Apertu videtur. 32 &c. Aperitur. 136.

Cogitatio † Mala ex paruo naſcitur. 485.

Concionator & Paſtor Comparatur varijs. 23. Eius nota. 28. 156. Sit vox clamantis. 37. Vani cõcionatores. 130. 366. Non ſubtilia tractent ad populum. 154. 451. Contemnuntur. 211. Paſtor verus quis. 244. &c. Curis vrgetur. 531. † Laudabilis. 454.

Confeſſio Auricularis aſtruitur. 476. Remiſſionis clauis. 536.

Cognitio ſui Neceſſaria eſt ac perutilis. 33.

Conſiliarios quales eſſe oporteat. 176.

Conſolatio & deſolatio Dei abſentia mœſtificat. 270. Spiritalis conſolatio non datur carnalibus. 275. † Datur à Chriſto. 291.

Contemplatio & Actio. Meditationum vtilitas. 56. 58.

Conuiuium Luxurioſum reprehenditur. 329.

Correctio † Perutilis eſt. 477.

Cuſtodia Cordis neceſſaria eſt. 70.

D.

Dæmon Eius vis. 184. 195. Odium in Ieſum. 193 Excæcat. 196. Elinguat. 197. Latrocinatur. 465. † Conatur impedire aduentum Chriſti. 48.

Defe-

Defectus *Rerum ſpiritalium.* 87.343.
Detractio *Maledici.* 210.212.&c.
Deus *Non eſt autor peccati.*123. *Vocatione nos preuenit.*138. *V.Vocatio. Auxiliatur, etſi ſero.*230 *Notitia eius.*317.*Vnitas Dei.*318. *Prouidentia.*384. *Diues eſt in omnes.*408. *Manus Dei gemina.* 446. *Deo & ſatanæ non ſeruiendum.* 483. *Noſtri curam gerit.*490. *Dantur Deo viliora.*529 † *Prædeſtinãs eſt* 446. † *Quærendus eſt.* 449. † *Iudicia Dei metuenda.*470. † *Etiam Deus iraſcitur.* 509.574.
Diuitiæ *Nocent.* 327.486.547.
Diuites *Immites.* 330.
Doctores falſi *Varij* 395. *Exſcindendi.* 405.
E.
Ebrietas *Bacchanalis.* 171.
Eccleſia *Eſt nauis.*102. *Ex paruis orta* 125.127. 129. † 412. *Eſt regnum.* 539. 566. *Eſt ſponſa Chriſti.* 542. † *Primatus Petri.* 174. † *Vt nauis iactatur.* 396. 399. 412. † *Simonia.*414. † *Eccleſiæ credendum.*452. † *Cœlibatus Eccleſiæ.* 491.
Eleemoſyna *Abolet peccatum.* 416.
Epiſcopus. Prælat⁹ *Eſt ſæpe ſubditis in ruinam.* 63. *Cognatis plus nimio ſubinde fauent Prælati.*85. *Eorum vigilantia eſt neceſſaria.*109. *Dormitantia noxia.* 120. *Eccleſiaſtici honores periculoſi.* 241. † *Qualis eſſe debet Epiſcopus.*267.294. † *Præſulum officium.* 456
Euangelium. Euangeliſtæ. *Nouum Teſtamentũ præſtat Veteri.* 370 373. †.120. † *ſunt* 4. *myſterioſi.* 116. † *præcellentia.*120 † 518. † *Chriſtianæ doctrinæ iſagoga.* 517.
Euchariſtia *Tranſubſtantiatio mira eſt.*200.*Cõuiuiũ mirandũ,* 203.333. *cætera in Euchariſt. libello.*
Excuſatio *Vitioſa eſt.* 335.
F.
Fama *Bona.* 406.
Famulatus *Vnius duobus arguitur.* 483.

Feſta *colenda multis ſunt damnoſa.* 70.

Fides *Fortis.* 130. *Eius fundamenta ſeptem.* 442. *A Deo eſt.* 444. *Myſteria celanda populum.* 451. *Dignitas eius.* 527. *Quæ iuſtificet.* 533. † *Sit ei iuncta charitas.* 80. † *Fides infuſa & acquiſita.* 535.

Filii *aſſueſcãt pijs à puero.* 67. *Curandi à parentibus.* 69. 557. † *Prodigi.* 465.

Filiæ *Ne corrumpantur.* 590.

G.

Gloria vera *Danda Deo.* 433.

Gloria vana *Nocet.* 88. † *Fugienda.* 549. 555.

Gratitudo † *Eſt iuſtorum.* 38.

Ingratitudo *Exoſa Deo.* 98. 170. 480. *Hominibus* 332.

Gratia Dei † *Præueniens permagni eſt.* 495. 498.

Gula † *Diſſipationis mala.* 467.

H.

Hæretici *Eradicandi ſunt.* 116. 405. *Impoſtores ſunt.* 397.

Homo. *Finis eius vltimus quis.* 255. *Eſt vt piſcis.* 364. *Eſt arbor.* 402. † 458. *Eſt villicus.* 409. *Natus Deo debetur ei.* 546. *Eſt debitor.* 569. *Eſt imago Dei.* 584. † *Fragilis.* 374. † *Mala lapſi.* 438. 492.

Homicidium *Immane ſcelus* 377. † 394.

Honor *Eccleſiaſticus ſæpe periculoſus.* 241.

Humilitas *Laudatur.* 338. † 82. † *Exaltet.* 134. † *Chriſti humilitas.* 556.

Hypocriſis. *Phariſaica iuſtitia.* 375. *Execrãda.* 580

I.

Iactantia *Vitioſa eſt.* 435.

Ieiunium † *ſeruandum.* 377.

Ieſus V. Chriſtus. *Saluatoris nota.* 28. *Perditos requirit.* 349. 344. *Saluat ſolus.* 466. *Fidenter adeundus.* 511. † *Nominis admirabilitas.* 65. &c.

Imago *Honoranda Sanctorum.* 585.

Infernus. † *Infelicitas reprobi.* 447. *vide de quatuor Nouiſſimis.*

Iniuriæ

Digitized by Google

Iniuriæ *Remittendæ*.360. †36.
Inuidia *Adumbratur*.503.†516.† *Fraterna*.44.
Ira *Iuſta & dira*.379.† *Etiã Deus iraſcitur*. 509.
Iudicium extremum *Memoratur à ſapientibus*, 219. *A ſtultis non*. 2 *Signa id præcedentia*. 5 *&c*. *Reddenda in eo ratio*.410 568. *Accuſatores hominũ*. 411. *vide lib.de quatuor Nouiſsimis*.
Iudicium temerarium *Eſt culpandum*. 358.
Iuſtitia *Dei*.563 *Mundi*. 568.
Iuſtificatio.*Dei indiget*. 455. *Fides quæ iuſtificet*. 533 536. † *Iuſtificatio militis difficilis*. 380. † *Ea eſt miraculum*. 475. Iurantes *Blaſphemi puniẽdi* 69.
L.
Laboratores *Mercede non fraudandi*. 44.
Lacrymæ.*Earum vis*.419 †188.*Chriſtus curfleuit*.424. †537.
Lingua *periculoſa*.577.† *Conſonet cordi*. 487.
Luxuria.*Eius damna*.20.346.†466 *ſcandalizat* 159 *Eſt lepra*. 472.
M.
Magiſtratus *Ignorantia eius publico bono eſt noxia* 35. *Item & dormitantia*.120. *Vigilantia neceſſaria*. 109.
Mali. V. mundaui. Societas. *Dæmone deteriores ſunt ſæpe*.122.*Surdi ac muti*.447.*Deuitãdi*.468 †565
Maria *Cur Mulier dicta*. 85.† *Ioanni tradita cuſtodi* 42.
Martyrium.† *Præſtantia eius* 26.*&c*. 45.
Matrimonium *An bonũ* 77. *Diligenda uxor*.78.
Miracula † *Vera Dei & Catholicorũ*.417 †*Hæreticorum*.422. *Eis neceſſaria Fides*. 472.*&c*.
Miſericordia Dei *Excellit omnia*.352 *&c*.382.† 433 *Manus Dei gemina*. 446.563.
Miſericordiæ opera *In egentes*. 390.
Miſſa. *Vide in Euchariſtico Conc*.10. *&* 11.
Morbi.*Lepra mala*. 90. *Paralyſis ſpiritalis* 539. *Febres variæ*.501.† 494.† *Præcox mors ob peccata*. 534.

Mors

Digitized by Google

Mors *Triplex*.492. *Neceſſaria eſt* 494. *Memoranda eſt* 495.502. † 258.374. *Vide de quatuor Nouiſſimis.*

Mortificatio *Carnis Deo dante*.42. *Eius vtilitas.* 54.

Mulier *Malum.* 19.

Mundus *Inconſtans eſt, maleq́; ei fiditur*. 48.218. *Defectus bonorum in eo*.83. *Eſt mari ſimilis*. 101. 108.202. † 397. *In eo iactantur iuſti*.198. *Ampullat in magnis, deſinit in parua*. 126. *Eſt vt deſertũ*. 180.182. *Eius vſus & defectus*.213. *Eius pax falſa* 234. 539. *Eius modicum gaudium breue*. 256 591. *Obſtat pijs*. 530. *Mundana ſpernenda*.544. *Diſcruciat ſuos*.548. † 552. *Eius* 10 *categoria*. 582. *Eius cantus & riſus*. 591. † *Nocet*. 278. † *Mundi aqua nocent*. 502. † *Mundum deſerere difficile*. 536. † *Mundi ſuada.* 555.

Mundani *Laborant vane*. 367. *Inquieti*. 416. *Nocent conuerſatione*.449. *Altiora myſteria nõ capiunt*. 451. *Ignari ſunt ſpiritalium*. 436. *Hydropici ſunt*. 514. *Eis turba aſtat.* 531.

N.

Natiuitas. *De reſpectu natalium*. 36. *Modeſtia natalium*.41. † *Chriſtianos regenuit*.21. † *Illuſtris præſagijs*.161. † *Infelices natales hominum* 210.

Nobilitas *Sit iuncta virtuti*. 473.

Nouiſſima *Prædicanda ſunt*.550. *V. in proprio lib.*

O.

Odium † *Grande malum.* 387.&c.

Opera bona. *Labore opus ad ſalutem acquirendam*. 136. *Mercedem recipiunt*. 147.386. *Neceſſaria ſunt ad ſalutem*.163.394. *Dei indigent*. 455. † *Operum merita.* 243.

Oratio *Aſſidua commendatur* 64. *Breuis laudatur*.92. *Eius ſitus & perfectio*.93.432. *Eius vis*. 188.282. *partes*.189. *Ora, & adlabora*. 190. *Eius encomium*.279. *Virtutes eius comites* 284.434.437

Orare

Digitized by Google

Orare docent aduerſa. 474.

Otium *Criminoſum eſt.* 143.

P.

Paſſio Domini. vide Chriſtus, *Paſſum Dei filiū, captu difficile.*166 *&c. Memorata effectus* 206. † 103. *Innocenter paſſus.* 208. *In cruce exaltari debuit.*222. *Mortuo Ieſu quis ſtatus naturarum eius.* 225. *De morte mortis.* 226. †19. †*Circumciſi amor in nos.*64. †*Concilium contra Ieſum.* 566. † *De Paſſione Domini partes XV.* 380.

Patria *Amanda eſt.* 426.

Pauperes. *Eis benigne faciendum.* 574.

Pax † *Temporalis & ſpiritalis à Ieſu.* 117.

Peccatum originale † *Fuit vniuerſale non perſonale.* 525.

Peccatum actuale *Effectus eius.*90. *Fugiendum* 190. *deplorandum eſt.*462. *Malum.*464.†529.*Eſt lepra.* 470. *Malitia peccatum.* 505. *Eſt debitum grande.*570. † *Immori peccatis horribile.*450.†531. *Peccandi conſuetudo difficilis correctu.* 538

Peccator. *Tolerantur à Deo peccatores.* 111. 113. *&c. Lupus eſt.* 399. *Eſt villicus diffamatus.* 413. *Eius infelicitas.*452. *Sine Deo non reſipiſcit.*456.*Eſt mortuus.*499. †529. *Hydropicus.*512. *Malus.* 507. *Eſt debitor.*569. *Ei compatiendum.* 573. † *Procul abeſt Deo.* 498.

Peregrinationes.†*Peregrinamur omnes.*104.552.

Perſecutio. † *Perſecutores male pereunt.* 405.

Perſeuerantia *Laudatur.* 387.

Pœnitentia *Prædicanda eſt abſq; palpo* 44.†*Maturanda* 183.† *Eius vis.*371 † *Aqua pœnitentiæ.*435

Purgatorium. † *Purgatoriis ſuffragandum.* 253.

R.

Religio. *Fuga ad eam inſciis parentibus.* 71. *Sequax Dei eſt.*385. † *Bona monaſtici ſtatus.* 379.

Reſurrectio *Fide capienda, non ratione.*220. *Reſurgendum eſt.* 224. *Cauſa reſurrectionis Dominicæ.*228.

Rex

Rex *Exemplo & iure poteſt multa*.566. † *Maieſtas* 71. *Ægre conuertitur.* 75.

S.

Sacerdos *Honorandus eſt.* 96.476 590.

Sanitas *Donum magnum eſt.* 529. *Infirmitas conducit*.553. *Ægri curandi ſunt.* 558.

Scientia. Vide Doctores. *Comitem requirit virtutem.* 458.

Sepultura *ſolita varie.* 498. † *Cura gentium pro mortuis*.263 † *Honor ſepulturæ habendus.* 528.

Senectus *Inuirtuoſa.* 142.

Simonia *Arguitur.* 414.

Societas † *mala fugienda.* 565.

Solicitudo *Nimia temporalium.* 487.

Solitudo *Laudabilis.* 42.51. *perutilis.* 181. † 166. *Turba nocet.* 449

Spiritus Sanctus *Adueniens qua acturus ſit.* 276 288. *Vt procedat à Deo*.304. *Cur in igne*.306. *Quomodo impetrandus*. 308. *Cur ſit vehemens*.309 313. † *Meretur nobis eũ Chriſtus*.145. † *Cur datus*.147. † *De ſeptem donis eius.* 148.&c.

Superbia *Deteſtanda eſt.* 430.

Superiores † *ſoliciti pro ſubditis.* 44.

T.

Templa *A multis profanantur*.74. † 513. † *Deo excitantur.* 510.

Tentatio. *Initia eius parua, fines magni*.128. *Varia eſt.* 182.

Tribulatio. Vide Crux. *Eius effectus.* 17. &c. *Cauſa & origo*.66. *Excipitur lætis*.265. *Cur ſuos affligat Deus* 290.560. † 535. *Vtilis eſt*.551.587. † 489.

SS. Trinitas. *Qualis ſit fides de Trinitate.* 322.

V.

Veritas *Appetitur naturaliter ab homine.* 576.

Verbum Dei. Vide Scriptura.& Concion *Parabola de eo*.151.164. *Surdi ad idem*.157.159. *Surdefacit dæmon*.197. *Vis fluxanima.* 363. † 557.261.&c.

Vidua

Vidua *Cordi Deo eſt.* 501.
Vindicta. vide pœnæ † *Remittenda.* 36. † *Eius cupiditas.* 392.
Vita *Miſera ob hoſtes.* 179. † 100. † *Breuitas.* 533.
Vocatio. *Deus nos præuenit.* 138. *Vocatis quid facto opus.* 140.
Voluptas † *Eſt prodiga.* 464.
Vxor *Diligenda* 89. *Quomodo ducenda.* 80. *Dotes eius quæ.* 82. *Officia eius domeſtica.* 134. † 50. *An ducenda.* 339.

Z.

Zelus *Chriſtum ob Chriſtum relinquit.* 24.

CLAVSVLA

Nempe Deo, Matriq; Dei ſit gloria. IESV,
Scriptori merces ſis mea magna nimis.
Si quandoq; tamen calamus mihi ceſpitet, Oro,
Det veniam Lector: Deproperata dedi.
Sæpe mihi prælum commouit prælia. Prælum &
Δεύτεραι φροντίδες *proſperiora dabunt.*

DE MENDIS.

Erratis veniam poſco: non annoto menda.

Mendum

Expunge verſus duos vltimos in pag. 351, *& duos primos pag.* 352. *Cætera prætereo.*

FINIS.

Digitized by Google